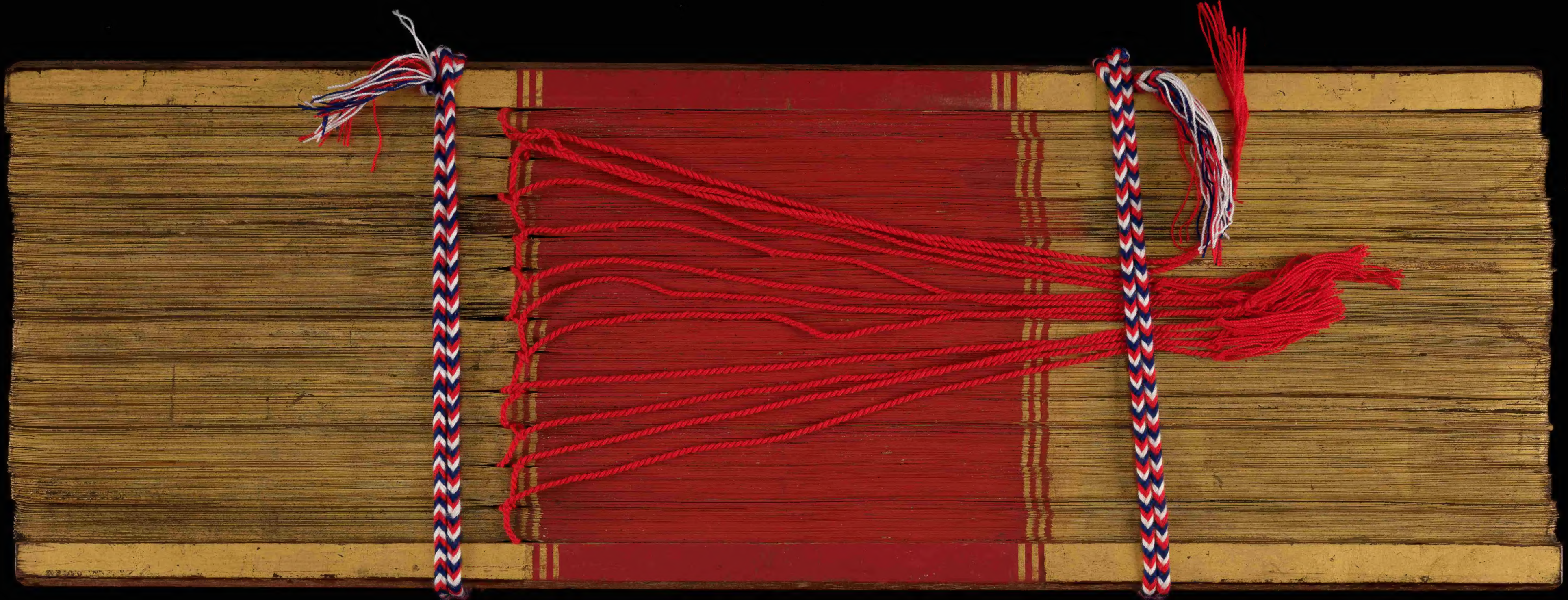

B.01.07.03.Ⅲ.1

FEMC
36

វិសុទ្ធិមគ្គ

សាគរបូរី

B.01.07.03
FEMC. 36 1/12

1 ព្រះវិសុទ្ធិមគ្គបញ្ញានិទ្ទេស ផុក់ ១ 1 សន្លឹក ៣១

។ ឥទានិយស្មាឧទ្ទំអភិញ្ញាទេសេនអជិតតាឌិសំហាយ - ជិតតា
យ សមាជិការនាយ សមត្តុតេន. ភិក្ខុនា សលេបតិស្ល
យនសាសបញ្ញោ ជិត្តំបញ្ញញ្ញការយត្តិ ឋក្ខភិក្ខុនីរសេ
ននិត្តិះស្ល សមាជិសញ្ញការេន ការេតោបោកាតិ ។ ៦ ។
ទលាៈនៈនិទនិក្ខេយ្យ ក្តុឧព្រះទបស្សតាកប្បភ្លាឧជាបត៌ហ៍ ៖

នោ ព្រះរេវតត្ថេរៈជាតាកនៃព្រះពុទ្ធឃោសាចារិយ៍ អ្នកតែងគម្ពីរព្រះវិសុទ្ធិមគ្គ ទាំងដែលទុកខាងជើងនៃបញ្ញាដ៏ឧទារ សមាធិ ដែលព្រះពុទ្ធអង្គត្រាស់ទេសនាទៀបជិតជាប្រធាន
ក្នុងវង់ព្រះគាថា ។ សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ ចិត្តំបញ្ញញ្ចភាវយំ ។ កាលព្រះយោគាវចរភិក្ខុឃើញភ័យក្នុងវដ្ដសំសារ ។
ត ចំរើនព្រះកម្មដ្ឋានដោយវិធី ដែលសំដែង ៖ ហើយក្នុងសមាធិនិទ្ទេស បានសំដែងកិច្ចនៃព្រះកម្មដ្ឋាន ៖ មានវត្តានប្រការដោយសមាធិភាវនា ដ៏ទូល
ទូលាយដោយពិស្ដារទសេសមានសំដែងរាជិតសង្ខេប ពីរលោកិយអភិញ្ញា ៥ ប្រការ មានឥទ្ធិវិធញាណជាដើម បានសំដែងក្នុងទីនៃអភិញ្ញានិទ្ទេសស្រេចហើយ
កាលណា ព្រះយោគាវចរភិក្ខុនោះ ក៏បានតាមឈ្មោះនាចំរើនព្រះសមាធិភាវនាសំដែងដោយអាការទាំងពួងក្នុងកាលណោះ លុះស្រេចក្នុងកិច្ចសមាធិភាវនាហើយ ៖

លំដាប់នោះព្រះយោគាវចរភិក្ខុគប្បីចំរើនសេចក្ដីបញ្ញាភាវនាចាប់តាំងឡើងទៅ ដើម្បីនឹងឲ្យសំរេចមគ្គផលនិងព្រះនិព្វាន វិបស្សនាបញ្ញាដែលព្រះមហាករុណាពុទ្ធអង្គទ្រង់ទេស្នា ៖
ទុកក្នុងបទព្រះគាថា ។ សីលេបតិដ្ឋាយន រោសបញ្ញោ ។ ចិត្តំបញ្ញញ្ចភាវយំ ៗ អាតាបី ស្ថិតក្នុងសីល្អជាការប្រាកដកុលបុត្តនិងញុំាងនិងឲ្យ
យល់ចាស់តែប្រាកដតែហ្មត់និងឲ្យចេះដឹងអស់ជា រំលស់ធ្វើប្រធ្វើសីភាគីណាសនោះហើយ និងចាំបាច់និយាយ ទៅថ្វីយ ដលកិរិយាដែលនឹងចំរើនព្រះវិបស្ស
នាញាណនោះ ធ្វើហ៍ស្ដេចកុលបុត្តដ៏ខ្លួន និងអាចចំរើនបាន ។ គម្មា ហេតុដូច្នោះ ទ្រង់ព្រះករុណា — ឈ្មោះព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ សូមសំដែងទៅ
ព្រះវិបស្សនាបញ្ញា មួយអន្លើនិងវិធីដែលចំរើនព្រះវិបស្សនាបញ្ញានោះ ដោយពិស្ដារមានអន្ទាជិឃ្លាយទុលាយតំដៅក្នុងកាលឥឡូវនេះ – គាកាលព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ

លោកពោលពាក្យ ររិញាណស្តែងញាណនូវធ្វេះរឿយ ដើម្បីជាពាក្យបុគ្គលបណ្ឌាកម្មធុកច្ចដម្រាខដើមជា ទត្តវឿងជាងឈ្មោះនាវាបញ្ញា ឈ្មោះនាវាបញ្ញានោះទើរអោយមគ្គានិងឃ្លា
យនូកង្គក លក្ខណប្រកិកប្រដែលប្រកេនស្តែការ ណរ៍ ដែលបញ្ញានោះនូកង្គក បញ្ញានោះទើរអាចប្រាកនិង ទ្រើនអោយប្រាណនូកង្គក តិវិយានិងកំ
កា វើនបញ្ញានោះ ក្នុងនិងកំរើតដោយទដីនូកង្គ ក បែរសង្ឃឹមកនិងសង្ស័យដែលបញ្ញាការទនា ៖ ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ លោកភ្ញាំពាក្យបុគ្គលបណ្ឌ
កម្មធុក ក្នុងខាកដើមដោយប្រការនូវធ្វេះទៅ យកដើម្បីអោយពាកទសច្ចធាគ្នើយចែរពាកក្ខកុទ្ធាត់ទៅ ៖ សេចក្តីនាក្ខនិករនប្រាថ្នាបុគ្គលដើមដែលស្ននារ
ទត្តវឿងឈ្មោះនាវាបញ្ញានោះ ខសច្ចធានាវាបញ្ញានោះអាចឧបការៈដ៏ជាច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ ពុំងាននិង សភាវស្លះចេះក្តុនិនលប្រាកដជួយ ៖

ការផ្សេង ៗ ឬលក្ខណៈចេះក្នុងគ្រែកេងផ្សេង ៗ អាចដើមចាប់ចេះពេនខ្ពុំប ចេះកុំបាតាត់សំ ចេះបន្តឆ្មោះ រាក្សាភោគដ៏ខ្លួន បណ្តាដែលមាននៅក្នុងលោកិយនេះ កាលនាយប់ន

ក្រួលក្នុងគឺនបញ្ញាដ៏ងអស ជោគជុំសាជួយាន ធាឲ្យចុះតែកិរិយាដែលសល្លៈក្នុងការស្រែរចំការនៅ ៖ កិរិយាលក់ដូរខ្ចល់ខ្វាយឱ្យកើតក្រាឲ្យសំឃ្លាំតាះគ្នី

កាលដែលបានក្រួលក្នុងគឺនបញ្ញាដូចគ្នា ៖ បេនពិតឲ្យប្រកេងនៃបញ្ញាដ៏ឧត្តមឱ្យអស់ជើងហើយ ៖ និងនឹងសង្ឃាធារ៉កាកញ្ញតៅប្រកេងនៃបញ្ញាផ្សេងៗ

នោះ — អត្ថានិយាយកំនិងវ៉ទេរ៉ព្យាក្យមាយ ៖ បនសននេរ ជាហេតុកុំសំរេចប្រយោជន៍ដ៏ជ្រៅជ្រុកកាតាមសេចក្ដី ប្រស្នារ ហេតុដូច្នេះខ្ញុំមព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ៍

សុបទសង្ខ៍តាក្នុងបញ្ញា និងជ្រើសរើសយកតែបញ្ញាដែលក្នុតាមសេចក្ដីប្រាថ្នារនោះ សំបមកសំដែងជាឲ្យអាទសង្ខេត ។ ក្នុងបញ្ញានិទ្ទេសការទេ ទង់ដែរខ្ញុំព្រះករុណា

ប្រាជ្ញានឹងសំដែងក្នុងកាលឥឡូវនេះ   គឺសំដែងក្នុងបងបងសង្ខុក្ត   ដែលស្គាល់ថាទត្ថុវត្ថុដែលឈ្មោះថាបញ្ញានោះ   ។   អ្នកប្រាជ្ញគប្បីសន្និដ្ឋានថា   ទបស្សតញ្ញាណដែលសម្បយុត្ត   ៖

ប្រកបដោយកុសលចិត្តតីធារណោរ   ៖   ព្រះត្រៃលក្ខណាគឺ   អនិច្ចំទុក្ខំអនត្តា   នេះឯងមានឈ្មោះថា   បញ្ញា   ។   ឯក្នុងបងខ្ទុតយបុគ្គលជាតាំងក្ត   ២

ក   ដែលឆ្លងការធម្មជាតិឈ្មោះថាបញ្ញា   ចៀសអគ្គាជិ   ឃ្លាយដុះរង្គរនោះទសមូលធាតុ   ។   បងនៃតួនីបញ្ញា   ។   ធម្មជាតិដែលមានតាមបញ្ញត្តិថាបញ្ញានោះ   ៖

ចៀសអត្ថធាតុឲ្យដឹងចៀសប្រការ   អជិវាយ   ធាតុកិរិយាដែលដឹងល្អដឹងរាក្រកដឹងទសែល   ៖   ចៀសប្រការផ្សេង ៗ នោះមានឈ្មោះថាដឹងដោយ

ប្រការ---   ថាបើនឹងពោលដោយធម្មជាតិដែលមានកិរិយាឲ្យដឹងនោះភាគ   ៣   គឺសញ្ញា   ១   វិញ្ញាណ   ១   បញ្ញា   ១   ជា   ៣   ប្រការនេះ   ។   មានកិរិយាឲ្យដឹង   ៖

ការម្រួលផ្ដុំក្សារ តែថាសញ្ញា និងវិញ្ញាណទាំង ២ ប្រការនេះ មិនបានដឹងនូវសែមដូចជាបញ្ញានោះទេ សញ្ញានោះឲ្យដឹងតែថារបសនេះខៀវ របសនេះសហ៍ របសនេះខ្មៅបេ
របសនេះក្រហម សញ្ញាកើតដឹងបានតែប៉ុណ្ណោះ ឯង ។ ឯវិញ្ញាណឲ្យដឹងក្នុងក្រៃពិធលក្ខណទាំង ៣ គឺអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា នោះ សញ្ញាកំអា
ចដឹងដល់ជាបានលឿន ឯចំណែកវិញ្ញាណ នោះសោត ឲ្យស្គាល់សារម្រួលខៀវលឿង ឲ្យដឹង ហេតុជោជលក្រៃពិតលក្ខណ គឺ អនិច្ចំ
ទុក្ខំ អនត្តា តែពុំអាចនាំយកលម្រឿង ឲ្យដល់លើដល់ព្រះអរិយមគ្គព្រះអរិយផលបាន ៖ ឯចំណែកបញ្ញានោះ ឲ្យដឹងនូវសសឲ្យស្គាល់
សរខៀវខ្មៅក្រហម ឲ្យដឹងនៅក្រៃពិធលក្ខណទាំង ៣ ហើយនាំយកលម្រឿង ឲ្យដល់លើដល់ព្រះអរិយមគ្គអរិយផល ឲ្យផុតទុក្ខផុតក្បែក្កិន ៖

ចង្អុលទៅកាន បេតតិកព្រះធម្ម ៣ ប្រការ គឺ សញ្ញា ចេតនា បញ្ញា នេះ ប្រៀបឧបមាវីដូចបុគ្គល ៣ ជំពូក គឺទារកកុមារក្មេង ១ ជំពូក ១
បុរិសអ្នកស្រុកដែលជាមនុស្សចាស ៗ នោះ ជំពូក ១ ជាងមាសជំពូក ១ ជនទាំង ៣ ជំពូកនេះឃើញ ។ កហាបននិងមាសកគរប៉ុនដុំក្នុងផ្លូវ ក្មេងកុមារ
ឆី ៗ នោះ បានឃើញកហាបនមាសក ៖ ក៏ដឹងថារបស់នេះល្អវិចិត្រ របស់នេះវែង របស់នេះ ខ្លីយ របស់នេះជ្រុង របស់នេះមូល ៖
អាចដឹងបានថាករុណ្ណោឃង ដឹងបានដឹងថា របស់នេះ លោកសម្មុតិថា ជារ័តនជាគ្រឿងបរិភោគ្យ ៕ ១ ឧបភោគនៃមនុស្សដ៏ក្លួង ដឹង
បានដឹងដូច្នេះកាក់ការរកស៊ីឧបភោគ ឯបុរិសអ្នកស្រុកដែលជាចាស ៗ នោះ ដឹងថាល្អវិចិត្រ ដឹងថាវែង ខ្លីយផង ៤ ជ្រុងថាមូលរបៀប ដឹងគ្រឿងថានេះ ៚

លោកធំធ្លាយសន្ធឹកណាស់ ពត់ទាល់ក្រៀមខ្សបកោតបរិភោគរបស់មនុស្សធំទូល រាជដំណាក់តែបុណ្ណោះឯង និងបានដឹងគហាបតយាងនេះសេចក្តីសេចបរិសុទ្ធ ពុំបាន
ល្បក្រឡំម យាងនេះជាមិនព្រាហម ៖ យាងនេះជាមាសនុក្ខកុណ យាងនេះសេចក្រោកពាកកណ្តាល យាងនេះសេចមាសពាកកណ្តាល និងបាន
ដឹងទុក្ខៈ ការតរអ្នីរបាន ។ បោរញ្ញីនោ ។ ជាមហារាជព្រោកនោះ រាជដំណាងយុតទៅធំឯអងតារអ្នី សង្ខ្យេយ ។ ឱលោកេក្ខាជាតិ ជួនណាព្រានតែ
បោរនោះឃើញកដំណើ កហាបនជាក្តីនេះ ធ្វើហ៍ក្តួចដឹកំបជនបងខែត្រស្រុកមានឈ្មោះឯណោះ ៖ ធ្វើហ៍ក្តួចប្រទេសនគរឈ្មោះណោះធ្វើហ៍ស្មៀបក្តី
ស្មៀបត្រាខត្តុខមានឈ្មោះឯណោះ អាចារ្យឈ្មោះនោះ ៗ ជាអ្នកធ្វើហ៍សង្ឃជាក្រោកដំណាក់ហុតទ័ឯអងសាដុក្ខះនេះ ព្រោះគឺរិយាដ៏រាបានឃើញរូបពារៅហ៍សណ្តានតែករហាបន ៖

កុ

ដូចលោកខ្លះនោះប្រាក់នេក៏ត្រូវរាប់សំឡៀកពាហាបនផ្ដុំបញ្ញារ កដែលតាកពាហាបនជាតិនេះ ធ្វើបាបនោះ ៗ អ្នកនោះ ៗ ជាអ្នកធ្វើបាប ដូចលោកជាខ្លះ ការនេះដីបរិភោគនក់ដីខ
ទាន ដូចលោកលិតតែរលកដីខ ដូច ណាគាលលើកថ្លៃ ជឿនយៀវដក់ដីខទាន តាមជាខ ៖ ប្រាកស្គាល់ពាហាបនសីសែសក្រហែលខជារពគុន
ត្រូវខឹងអ្នកស្រុកដែលភាស ៗ មានឧបមា ដូចម្ដេចវិញ បញ្ញានេះដឹងនឹងសែសក្រហែលសញ្ញា ៖ ដឹងនូវញាណ ។ មានឧបមេយ្យដូចម្ដេច
អ្នកប្រាជ្ញក៏ឃើញសន្និដ្ឋានថា ៖ តាមបញ្ញត្តិឈ្មោះថា បញ្ញា ៗ នោះ ដោយអត្ថាដឹង តាមដឹងល្អនេះសែស ដោយអាការផ្សេងៗ
។ អត្ថបទតតកិយវិប្បញ្ញាដែលឈ្មោះថា លក្ខណានិងកិចនិងផលនិងអាសន្នការណ៍ ។ ហេតុជិតនៃបញ្ញា មានប្រការដូចម្ដេច ។

ខសប្ជួតនា ។ ធម្មសភាវ បដិវេធ លក្ខណា បញ្ញាដែលមានលក្ខណាឲ្យត្រាស់ដឹងនៅសភាវប្រាកដ ចៃរុបធម្មនិងនាមធម្មដ៏ខ្ពង់ អធិប្បាយថាការពុំមានទៀង ៖
ពុំបាននិត្យ ដែលប្រកបទៅដោយទុក្ខដែលពុំ ជាខ្លួនពុំជាសារ មិនមែនអាត្មា មិនមែនរបស់អាត្មា ។ នេះឯងជាសភាវប្រាកដ ចៃរុប
ធម៌ផ្សេងនាមធម៌ ដែលឈ្មោះថាបដិច្ចបត ជារុបធម៌ហើយ ការមានតែមិនទៀង មានតែប្រកប ទៅដោយទុក្ខ មានតែប្រាសចាកខ្លួន
សានោះឯងជាប្រាកដជាប្លារ ការរុបនិងនាម ជា អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា តែដោយសភាវប្រាកដ ជុំវិញៈ ទបត្បារបញ្ញានោះ និងឲ្យដឹងទប
វិត សារនិងឲ្យដឹងថាទៀង និងឲ្យដឹងថាជាសុខ និងឲ្យដឹងថាខ្លួនសារ ជារបស់អាត្មានោះ ។ កត់តាអក្ខីហាន ទបត្បារបញ្ញានោះ ៖

ឲ្យលយលក្ស័សនិងក្ស័ស ឲ្យឃើញជាក់និងជាក់ ការុបធ៌ាថ្វីនេះជា អនិច្ចំ ពុំទៀងជាតឋិតថេរ ដោយប្រាជ្ញាឈ្លាស សង្ស័យប្រកបចោលដោយគុត្តថៀង ៗ ៖

ដោយប្រាជ្ញាឈ្លាស ផារក្ខា ពុំទៀង ជាខ្លួន ពុំមែនខ្លួនប្រាណ ពុំមែនជារបស់ខ្លួនអៀ ប្រាជ្ញាឈ្លាស ព្រោះហេតុបញ្ញាបញ្ញា

ក្ន នោះ ឲ្យដឹងជាកក្ស៍សរៀប្រកាន់ឈ្មោះ ហេតុ ជំឈ្មោះថើញពោលទសប្ជាតារ វិតិយាដ៏លឲ្យត្រាសដឹង នៅសការប្រាជ្ញា នៃរូបធ៌ាមធ៌ាបំនេះ

ឯក ជាលក្ខណានៃទបស្សនាបញ្ញ ។ ឈ្មោះ សការ បតិក្ខានំ ហោហក្ខការទិដ្ឋិ ៖ សនសាធារបើរនិយាយយោគិក្ខ នៃទបស្សនា

បញ្ញានោះ អនកិច្ចពុំជាតបក្សនៅឯកពោលសីហ៍អោហាដ៏លបិនថ្វីទុក្ខ នៅសការប្រាជ្ញានៃរូបធ៌ាមធ៌ាបំដ៏ខ្ពស់ ។ អនិយាយធារសត្វ ៖

ជ័យឧត្ដមតែបណ្ដារដែលឃើញនុះ ឃើញជាសត្វខ្សែងលោកខ្សែង ឃើញជាអានសេចក្ដីជាសុកប្រសុកតាកាយ ឃើញជាជាអក្សរ ជារបស់អក្សរនោះ អាចប្រ
ព្រោះអោយរាក់បិនថ្វាតៅ តាតាលអោយ បន្ទឹតឈ្លា អកុសលឈ្មួលល្អក់តៅក្នុងសន្ដានហើយ ក៏ ឃើញទបរិតដែលនុះនោះ ត្រូវបឃើញ
ជាជាត្រុទ របស់ដែលអាក្រក់ ត្រូវប ឃើញជាល្អ តាមរូបដែលមិនខ្សែងនោះត្រូវបឃើញ ជាខ្សែង របស់ដែលប្រកបអោយទុក្ខនោះ
កត្រូវបឃើញជាសុក របស់ដែរ ឥតខ្លឹមឥតសារនោះ ត្រូវបឃើញជាជាអានខ្លឹម អានសារទៀត ។ របស់ដែលមិនមែនជា
ខ្លួនជាប្រានោះ ត្រូវបឃើញជាជាខ្លួនជាប្រាន់របស់អក្សរទៀត ព្រោះអោយរិតរុំជិត្តសន្ដាន ។ អោយអើរឡូខនិតអក្ខរា ។ អាន

កេ

សភាពដូច្នេះ   ការនិងកុំពាក់បញ្ជៀងនៅមាននោះ   អាចស្រូបយ៉ាងខ្លះទវវស្សនាបញ្ញា ៗ បង្កើតហើយក្នុងកាលឯណោះ   ឱ្យសំរេចកុំពាក់បញ្ជៀងនៅខជិត   សព្វហេវា

មានក្នុងការល្មោះ ។ អសម្មោហ បង្គួរ   ឆ្លាត   តាបើរនិងដ្យាយហើយដែលនោះ ទបស្សនាបញ្ញា   ហានកិរិយាឱ្យសំរេចកិច្ច   សព្វពុំមានទង្វើង

អនិច្ចាយតាកាលទបស្សនាបញ្ញាបង្កើតឡើង   ស្ទាត់ហាំងនៅហើយ   ចិត្តសត្វនៃព្រះយោគាវចរ   កនិងព្រាសចាកក្តីទង្វើង   និងខ្វាបន្ទន់ហាំបង្អួន

នៅក្នុងកិរិយាដែលនិងជាកង្វាល   តា   តាមនិងរូបជារ   អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា   មិនមានត្រង់   បព្រោយដ្ដើលបុទ្ធជារគោរព្រាកដ្ឋ ។ សហជិតស្យា

បង្ហាញ   បើរនិងដ្យាយយ៉ាងអាសន្នការ   សព្វហេតុដែលជីត្តជាឧបត្តិហេតុ   ឱ្យទបស្សនាបញ្ញាបង្កើតនោះ   មិនសព្វឿងដំនៃលឿង   សព្វមានដលសហាជិ   ៗ

នេះឯងការការក្នុងស្បៀងជិត ទាវាធិបង្កើតម្កល់ហើយ ធ្វើទ្រង់បស្សតបញ្ញាបង្កើតជាក្រោយ ពាក់ដែលជាមធិជាអាសន្នការឲ្យបង្កើតទបស្សតបញ្ញានោះ ទំនួរដោយ
ព្រះសារីការ ទោរាធិតា យសារក្តាំ ៖ ជាតាតិបស្សតិ ព្រះយោគាវចរកុលបុត្រអាកឃើញ ឃ្លាសជីខឃ្លាសនោះ អាចស្រោមគិត្តុស
ត្បូងដែកលទ្ធររជ្វតទោវាធិហើយក្តុកកាល្មោរ កងិខតាងកោទបស្សតបញ្ញា ឃើញឃ្លាសជីខឃ្លាស ក្តុកកាល្មោះឯខ ទរដែលត្ថលាងិខកិច្ចដិខដល-
ងិភាកទដូរអាក្នុងខទបស្សតបញ្ញា ក៏ការ បឧបុប្ផាជាកុំរៀ ៣ ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ធ្វើ ពោលពាកទសជ្ជា ក៏ការបឧបុប្ផាជាកុំរៀ ៤
អានៅ បនដែលឆ្នុះនាបញ្ញាអាកប្រការគ្រឿងពិកដុចម្អោចនោះ ទសជ្ជាតាទបស្សតបញ្ញានោះ ទេវីជ្រោយបោ្យសវត្តុបនោះ អានកែរឆ្លួយប្រការ យោរអំណាច

លក្ខណៈដែលឲ្យដឹងជាក់ច្បាស់នូវសភាវជាប្រក្រតី នៃរូបធម៌នាមធម៌ជា . អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ទៅដោយប្រក្រតីឯក្តារនោះ នាបើរៀបយ៉ាងប្រភេទនិងបរិយាយបញ្ញា

នោះ រៀងឡើងចេញដោយទុក ៥ តិក្ក ៤ ចតុក្ក ២ ។ ឯទុក្ក ៥ នោះក្នុងបឋមទុក្កកែចេញទៅ បញ្ញា ២ ប្រការ គឺលោកិយបញ្ញាប្រការ ១

ទ៌ក លោកុត្តរបញ្ញាប្រការ ១ ឯលោកិយបញ្ញានោះ គឺបញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយលោកិយចិត្ត ៖ អធិប្បាយថាបញ្ញា ដែលប្រកបក្នុងនិងសុទ្ធិ ៤

ប្រការ បានគឺឪ្លងសុទ្ធិជាដើម បានបដិបទា ញាណទស្សនវិសុទ្ធិជាបរិយោសាននោះឯង បាលីថា - ___ គឺបញ្ញាសម្បយុត្តដោយលោកិយចិត្ត ៖

ឯការៈលោកិយបញ្ញាក្នុងទីនេះ ឯលោកុត្តរបញ្ញានោះ គឺបញ្ញាដែលសម្បយុត្តដោយលោកុត្តរមគ្គផល ៤ ប្រការ មានស្រោតាបត្តិមគ្គជាដើមមានអរហត្តមគ្គ ៖

ជាវិយោគាន ក្នុងទុតិយទុក្កនោះ ចែកចេញជាបញ្ញា ២ ប្រការ គឺសាសវបញ្ញាប្រការ ១ អនាសវប្រការ ១ ឯសាសវបញ្ញានោះ បានដល់បញ្ញាដែលប្រក្ដីតជាអារម្មណ៍
នៃអាសវ ឯអនាសវបញ្ញានោះ បាន ដល់បញ្ញាដែលពុំបានប្រក្ដីតជាអារម្មណ៍នៃអាសវៈ អធិប្បាយថាបញ្ញាដែលជាលោកិយនោះឯង ៖
ជាអារម្មណ៍នៃអាសវ បញ្ញាដែលជាលោកុត្តរ នោះ មិនបានជាអារម្មណ៍នៃអាសវទេ ក៏ការក្ដីហើយបាន ។ ឯក្នុងតតិយទុក្កនោះ ចែកចេញ
ជាបញ្ញា ២ ប្រការ គឺឈានបទដ្ឋានបញ្ញាប្រការ ១ រូបទដ្ឋានបញ្ញាប្រការ ១ អធិប្បាយថា ៖ បញ្ញានៃព្រះយោគាវចរដែលក្រោកចេញបវ្ដុតា
ហើយ កុំណាត់កត់សំគាល់ទៅតាមខន្ធដ៏ ៤ ដល គឺវេទនាក្ខន្ធ សញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នោះឯងបានឈ្មោះថា បទដ្ឋានបញ្ញា ឯបញ្ញានៃព្រះយោគាវចរ

ដែលកំណាត់ផ្ដាច់ផ្ដិលកិលេសទៅរូបនិងនាមនោះ   មានឈ្មោះថារូបទត្ថាបនបញ្ញា   ឯភិក្ខុភក្តុក្កុនោះចែកចេញទៅបញ្ញា ២ ប្រការ ។ គឺកែនោបនស្សបញ្ញា ៖
បញ្ញាដែលសម្បយុត្តកើតព្រមរៀតព្រម ៖   ដោយនោបនស្សប្រការ ១ ។ ឧបេក្ខាបញ្ញា   បញ្ញាដែល   សម្បយុត្ត   កើតព្រមរៀតព្រមដោយ
ទិក   ឧបេក្ខាប្រការ ១ អធិប្បាយថាបញ្ញា ៖   ដែលបង្កើតព្រមដោយកាមាវចរកុសលចិត្ត   និងបញ្ញាដែល   បង្កើតព្រមដោយបក្កុចិត្ត ១៦ ពិត្រ ៖
តែបញ្ញាដែលឫក្ខិក្ខុន   បរបលាភនុត   មរលាភ   តតិមរលាភ   ចំណែកខាងបញ្ញា ៖   មានឈ្មោះថាបញ្ញាសម្បយុត្ត   កើតព្រម ៖
រៀតព្រមដោយនោបនស្ស   ឯបញ្ញាដែលបង្កើតព្រមដោយកាមាវចរកុសលចិត្តទាំងពួង ។   និងបញ្ញាដែលបង្កើតព្រមដោយមគ្គចិត្ត ៤   ពិត្រ

ដែលយុត្តិក្នុងបញ្ចកជ្ឈាននោះ បានឈ្មោះថាបញ្ញាសម្បយុត្តនឹងព្រមលេកព្រមដោយឧបេក្ខា ។ ឯក្នុងបញ្ចកទុក្កនោះ ចែកចេញជាបញ្ញា ២ ប្រការគឺបញ្ញាប្រ
កបក្នុងលោកិយភូមិប្រការ ១ បញ្ញាប្រកប ក្នុងលោកុត្តរភូមិប្រការ ១ អធិប្បាយថា បញ្ញាដែល បានកើតព្រមដោយព្រះត្រៃភាវវត្តវត្តកិត្រៃ
នោះឯង បានឈ្មោះថាបញ្ញាប្រកបដោយ ក្នុងធម្មតា ឯបញ្ញាដែលកើតព្រមដោយ ... ភាវនានិត្តអភាវិនត្ត អភាវតន្ត បាន
ឈ្មោះថាបញ្ញាប្រកបក្នុងលោកុត្តរភូមិ សំដែង ប្រភេទនៃបញ្ញាដោយទុក្កន៍ ៥ ដូច្នេះហើយ លំដាប នេះនឹងសំដែងប្រភេទនៃបញ្ញាដោយតិក្ក ៤ ទៀត
ក្នុងបថមតិក្កនោះ ចែកចេញជាបញ្ញា ៣ ប្រការ គឺចិន្តាមយប្បញ្ញាប្រការ ១ សុតាមយប្បញ្ញាប្រការ ១ ភាវនាមយប្បញ្ញាប្រការ ១ ។ អធិប្បាយថា ៖

បញ្ញាដែលររររឭកដោយរំលាភកលិក ស្មើនឹងកានស្ដាបប្រាបប្រដៅពាក្យឧបទេស អំពីសំណាក់នៃអ្នកដទៃឯណាមួយកដោយ តកៈនោកកានបញ្ញាកើតឡើង ៖

ក្នុងសន្ដាន បញ្ញាកើតឡើងដោយសំរេច ដោយគិតនោះឯង បានឈ្មោះថា ចិន្តាមយបញ្ញា ឯបញ្ញាកើតដោយបានស្ដាប់បានឮឧបទេស ៖

ទោ អំពីសំណាកអ្នកដទៃ ឲ្យសំរេច គិតសំភ្ជារភាពគ្គីប្រាជ្ញា បញ្ញាកើតដោយរំលាច ស្ដាប់នោះឯង បានឈ្មោះថាសុត្តាមយ្យ

បញ្ញា ឯបញ្ញាររឭកដោយរំលាច ចំរើនភាវនា ឲ្យដល់នៅឈានឲ្យរំលាច ៖ ចំរើនភាវនានោះ បានឈ្មោះថា ភាវនា

មយបញ្ញា សំដែងមកនេះតាមព្រះពុទ្ធដីការ ដែលព្រោះប្រជានព្រះធម្មទេសនាក្នុងគម្ពីរព្រះអភិធម្មបរីដកថា ។ កត្ថាការហា ចិន្តាមយបញ្ញា ៖

យោគទរហិតេសុ៊ តម្រាយតនេសុទ យោគទរហិតេសុទ សប្បុរាយតនេសុ យោគទរហិតេសុទ ខជ្ញាំផ្លានេសុ ។ ល ។ ភាមហាវញ្ញត្តិ ។ អជិរ្សាយត្តុខកាឡើនេះ
ដុចបុប្ផារកុកត្តុខាខជើង តាភិផ្កាវបេយ្យ បញ្ញាដែលរាំដែខកុកត្តុខបជ៌ងតិត្តុតោះដុចម្តេច ជើញ អានពាក្យទស្សនាធារ តាក្បារជ័ខឆ្ងាយ
តែបត្ថារ ដែលក្ដារដិខឱ្យសំរេចផ្សែទុធាយ តោះត្តី សលប្រសានដិខទជ្ញាបំពោះជិខឆ្ងាយ តែរ បត្ថារដែលក្ដារដិខឱ្យសំរេចដោយទុធាយតោះត្តី
ធារជើរបុគ្គលពុំធានស្អាបពុំធានឮ នៅ ទុបនេសរ់សីសំណាកនៃអ្នកដទៃឯណាមួយហើយ ៖ កតធានផ្សែកុំល្ងំប្រាជ្ញនឯខ ដិខធារ
តានេះ ៗ ក្ដជ្រើដុក្ខេះ ៗ សលប្រសានទជ្ញានេះ ៗ សំរេចផ្សែទដើដុក្ខេះ ៗ បេនពិតវិកិរិយាដែលកតធានផ្សែបញ្ញាដុខណារ បញ្ញាដុខតោះឯខធានឈ្មោះធារ ៖

និក្កាមេឃប្បញ្ញា ។ និងតែបុណ្ណោះសោត បុគ្គលដែលពុំបានត្រួតត្រាបន្ទាបរឹតនៃសំណាក់នៃបុគ្គលឯណាឡើយ ហើយបានតាមឯងដ៏សប្បុរសធម៌ក៏ផ្សាយក្នុងលោកិយ

នេះ ហើយមានកម្មជារបស់នៃខ្លួន ៖ ខ្លួនធ្វើល្អបានល្អ ខ្លួនធ្វើហ៍អាក្រក់បានអាក្រក់ ធ្វើហ៍ទុក្ខយានឯណា ក៏ឯងដឹងបានយាន

ឃំ នោះឯង ធ្វើហ៍ល្អក៏ដឹងបានល្អទៅឯអំពល់ ខ្លួន ធ្វើហ៍អាក្រក់ដឹងបានអាក្រក់ទៅឯអំពល់ខ្លួន ៖ សត្វដ៏ខ្លួននេះមានកម្មជារបស់គ្នាទូលទៅ

ដ៏ឯអស្ចារ្យ ការហើយពុំបានត្រួតត្រាប ន្ទាបឡើយ ហើយក៏តបានឯងយានទេះ ឲ្យក៏ល្ងង់ ត្រាញ់ផ្ទួនណា ត្រាញ់ផ្ទួននោះមានឈ្មោះថា

បិណ្ឌាមេឃប្បញ្ញា ។ ឯតុល្យមេឃប្បញ្ញានោះមានប្រការដូចខ្មែរ ទសក្ដុំតាង តណ្ហាដ៏ឯណាយដែរឲ្យអំពេច ឲ្យឧបត្ថម្ភនោះក្ដី ។ ការពិការណា ៖

ឃើញតាមឮអានកម្មជាប់បច្ចុន្នក្តីជាដើម ទាល់តែការបានស្តាប់ទៅឧបទេសរំពឹងសំណាកនៃបុគ្គលឯណាមួយមុនយើង ៗ កើតបានដល់កាលក្រោយនោះជាបើកកាន ៖
ហៅបញ្ញាឯណោះ បញ្ញានោះឯងបានឈ្មោះ ថាសុត្តាមេយ្យបញ្ញា ។ ឯចិន្តាមេយ្យបញ្ញានោះ មាន ប្រការដូចម្តេច ខសជួនថា បញ្ញានៃ
ព្រះយោគាវចរដែលបង្កើតក្នុងខន្ធសន្តាន ក្នុងកាលជីតនៅក្នុងឈានសមាបត្តិនោះឯងបាន ៖ ឈ្មោះភាវនាមេយ្យបញ្ញា ។ ឯក្នុងទុតិយបរិត្ត
នោះ លោក្យសំដែងបញ្ញា ៣ ប្រការ ទៀត គឺបរិត្តារម្មណ៍បញ្ញាប្រការ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ បញ្ញាប្រការ ១ អប្បមាណារម្មណ៍បញ្ញាប្រការ
១ បញ្ញាគ្រាក្តុំពោះរំពឹងយកតែធម្មដ៏ឆ្ងាយ តែបញ្ញត្តិជាកាមាវចរនោះ ទាញយកជាអារម្មណ៍ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសន្តាននោះ បានឈ្មោះថាបរិត្តារម្មណ៍

បញ្ញា បញ្ញាដែលប្រាជ្ញពិងយកតែងបង្កើតឡាយ តែបញ្ញាដែលជាបុព្វចេតនា អនុត្តចេតនានោះ ញាណឧបមាជាការរួសរើសៗ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនោះឯង
ឈ្មោះថាអបាយក្ខុតារបស់បញ្ញា អាងសេចក្តី ថាបរិញ្ញារបស់បញ្ញា និងអបាក្ខុតារបស់បញ្ញាទាំង ២ ប្រការ នេះ គាងដែលពោលអិយខារនឹងព្រែកចំណង
ពះ៴ តែបញ្ញាដែលបង្កើតក្នុងចិត្តនៃព្រះយោគ ការចារដែរជាបន្ទុំឯ ទៀតបញ្ញារបស់បញ្ញានោះ គាងដែលបញ្ញាដែរប្រាជ្ញពិងយក
ព្រះពុទ្ធដាការរបស់រើស រើសប្រព្រឹត្ត ទៅក្នុងចិត្ត គាងដែលលោកក្នុងខរាប់ដែលមាន ក្នុងចិត្តនៃ ព្រះពុទ្ធវេតក្នុងដងឆ្ពង
ចក្ខុទិព្វឈានចក្ខុនោះ គង់ដែលបញ្ញា ៣ ប្រការ គឺអាយកោសលបញ្ញាប្រការ ១ អបាយកោសលបញ្ញាប្រការ ១ ឧបាយកោសលបញ្ញាប្រការ ១

បញ្ញាឈ្លាសល្អក្នុងសេចក្តីចំរើន បញ្ញានោះឯងមានឈ្មោះថាអាយកោសល្លបញ្ញា ។ អាយកោសល្លនេះប្រែថាចំរើន លក្ខណៈនៃសេចក្តីចំរើននោះមាន ២ ប្រការ ៖
អនត្ថហានិតោ គឺហ៍សេចក្តីចំរើនបង្កើត ហើយ កុំតាមបង់នៅសេចក្តីទាស អត្ថតាង ចេញ ញ៉ាំងអមង្គលឲ្យសាបសូន្យទៅ
ប្រការ ១ អត្ថុប្បត្តិតោ គឺហ៍សេចក្តី ៖ បង្កើតគួរដែលខាងក្រោយ ឲ្យកុំលុំដែលសេចក្តីចំរើនដែល បង្កើតហើយ ញ៉ាំងឲ្យចំរើនឡើងហើយអង្គូរដែលកើត
ហើយ ឲ្យចំរើនតាការព្យាយាមក្នុងគ្រឿនប្រការ ១ អធិប្បាយបកដូច្នេះ តាំងឲ្យព្រះពុទ្ធដីកា ៖ ដែលទ្រង់ត្រាស់ព្រះមហាករុណាពុទ្ធអង្គ ជ្រាប
ក្រោយប្រធានព្រះត្រៃរតនត្រូកតារ ។ កក្ខកកំ អាយកោសល្លំ ទិរតុត្ថេ អនត្ថហានិតោ អត្ថុប្បត្តិតោ អាគារសាលាជ្ជា ចន្ទប្បញ្ញត្ត ។ ឈ ។ អបាយក្ខតិ ៖

អាយកោសល្យំ អធិប្បាយថា សេចក្តីវៃឆ្លាតក្នុងឧបាយ ដែលព្រះតថាគតទេសនាទុកក្នុងបញ្ញាដ៏ទៃនោះ វិបស្សនាញាណឈ្មោះថា អាយកោសល្យព្រោះបុគ្គលផ្តើមឡើង
ដើម្បីព្រោះវាងសម្ផលថា បញ្ញាដែលបង្កើត ក្នុងសន្តានដែលព្រះយោគាវចរ ញុំាងព្រះយោគាវចរ ឱ្យ យល់ជាក់ច្បាស់ថានឹងឱ្យក្លៀវក្លាច ឱ្យដឹងថា
១ ណា ហើយញុំាងបាបអកុសលធម៌ឱ្យវិនាស ការការពារនៅក្នុងឈ្មោះនេះៗ ទុកក្នុងសន្តាន អកុសល ធម៌ក្នុងឧបាយ ដែលពុំបានបង្កើតនោះ ក៏ពុំ
បង្កើតឡើងដែលបង្កើតហើយនោះអកុសលក៏ បាត់លះបង់ឱ្យព្រោះបាត់ក្នុងសន្តាន ការអកុសលធម៌បង សភាវការពារនៅក្នុងឈ្មោះនេះៗ ពុំសល់ក្នុង
ក្នុងឧបាយ ថាបញ្ញាដែលនាំពុំបានបង្កើតនោះ ក៏បង្កើតឡើងក្នុងសន្តាន ដែលបង្កើតហើយនោះ ការចម្រើនការកើតឡើងការក្នុងបរិបូណ៌ឡើងដោយល្អ បញ្ញា

ឈ្លាសឃើញជាក់ច្បាស់ពុំក្លួចក្លែង បញ្ញាយល់តាមជាក់ច្បាស់ប្រពៃផ្ទុះហើយ ព្រះតថាគតត្រាស់ហៅឈ្មោះអា យកោសល្យ ។ គុះសេចក្តីការបញ្ញាឈ្មោះចេះប
ក្ខុឯរក្ខសិការការទតាទៅដូចជាបក្តុយឱ្យ បង្កើតសេចក្តីចំរើននោះឯង មានឈ្មោះអា អ យកោសល្យបញ្ញា ឬអបាយកោសល្យបញ្ញា
នោះដូចម្តេច អធិប្បាយថាបញ្ញាដែលឈ្លាសវៀស ក្នុងទីទីការណា ឃើញប្រសព្វនៃសេចក្តីវិនាសអន្តរាយ នោះឯង មានឈ្មោះអបាយកោសល្យបញ្ញា ។
អបាយ ។ ប្រែថាសេចក្តីអន្តរធាន លក្ខណា នៃសេចក្តីអន្តរធាននោះមាន ២ ប្រការគឺ អត្ថហានិតោ ។ សេចក្តីវិនាសអន្តរាយបង្កើតហើយក៏ញុំ
សេចក្តីចំរើនឱ្យសាបសូន្យទៅប្រការ ១ ។ អត្ថុប្បត្តិតា គឺសេចក្តីវិនាសអន្តរធានអន្តរាយបង្កើតខាងក្រោយ ឱ្យកុំល្ងង់ដល់សេចក្តី វិនាសអន្តរាយដែល ៖

សើតបុន ញុំសោកស្ដីទាំងអន្តរាយដែលបង្កើតតិច ៗ នោះឱ្យកំយោគាញ្ញាភ្លើងប្រការ ១ អធិប្បាយជុំក្លេះ តាំងពីហើយព្រះពុទ្ធដីការ ដែលតាំដកព្រះពុទ្ធអង្គ
ត្រូវត្រាសទេស្នាទុកថា ។ តត្ថកតមំ អ បាយកោសល្លំ ឥមេធម្មេមនសិការោតោ អនុប្បន្នា ចេវ កុសលាធម្មា នុប្បជ្ជន្តិ ។
ទា ជាដើមជុំក្លេះ អធិប្បាយថា ធម្មទ័ងឡាយ តែបណ្ដាដែល ព្រះតថាគតទេស្នាក្នុងបញ្ញានិទ្ទេស នោះ រាវស្វើ្រភាគឈ្មោះថា អបាយកោសល្យ
អបាយកោសល្ល ។ នោះនោះមានផល រវល់ផ្ចង់ហ្នេង ត្រាសបុគ្គលផ្ចុំក្លេះហើយ ដើម្បីត្រាស ចងផ្ចុំកោតារ បញ្ញាដែលកើតក្នុងសន្ដាន
នៃព្រះយោគាវចរ ញុំព្រះយោគាវចរឱ្យឃើញឃ្លាសនិងឃ្លាស កុំឱ្យភ្លេចភ្លាំងវៃទៀត ។ ឱ្យពីចារណាឃើញជាក់ឃើញកាប ឱ្យយលល្អតារ ៚

អាត្មា ធ្វើហើយនូវសការនៅក្នុងឈ្មោះនេះៗ ទុកក្នុងសន្តាន កុសលធម្មដ៏ឆ្ងាយបណ្ដារដែលនៅពុំទាន់បង្កើតនោះ គប់មិនមានបង្កើតឡើងដែលបង្កើតហើយនោះក៏សាបសូន
អន្តរធានទៅវិញសន្តាន ពុំបានទលជា ការចំរើនទៅវេស្សន្ត បញ្ញាដែលឈ្លាសវៃប្រាជ្ញ សង្ខេបបណ្ដុលភ្លាសនៅបច្ចុប្បន្នកាលប្រែ ដក
បង្គួរឲ្យបង្កើតសេចក្តីទាំងអស់នេះ ព្រះ តថាគតត្រាស់ហៅថា អាយកោសល្លបញ្ញា ឯឧបាយ កោសល្លបញ្ញានោះទៀតមានប្រការមកខ
ឈារ ដើម្បីឲ្យបានបញ្ញាដែលមាន សតា ទ្ធិឈ្មោះឲ្យបង្កើតសំភារដែលហេតុប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង ខណៈកាលបានហេតុ ធ្វើឲ្យសំរេចឧបាយ
ផ្សេងៗ គឺបណ្ដាដែលជាឧបាយឲ្យបង្កើតសេចក្ដីសុខ ដល់ប្រយោជន៍ខ្លួន ដល់ប្រយោជន៍អ្នកដទៃដូចនោះ មានឈ្មោះថាឧបាយកោសល្លបញ្ញា ឯក្នុងចតុត្ថវគ្គនោះ

នុះមានបញ្ញា ៣ ប្រការទៀត គឺអជ្ឈត្តាភិនិវេសបញ្ញាប្រការ ១ ពហិទ្ធាភិនិវេសបញ្ញាប្រការ ១ អជ្ឈត្តពហិទ្ធាភិនិវេសបញ្ញាប្រការ ១ ឧបញ្ញាកុំណាដ្ឋក់ដ្ឋ
សំគាល់នៅខន្ធបញ្ចកនៃខ្លួន កាលយកនៅខន្ធ បញ្ចកនៃខាងក្នុងនៃខ្លួន ជាអារម្មណ៍ហើយត្រាត្ត ។ រិះពិចារណា ឲ្យឃើញថា អនិច្ចំ
ទុក្ខំ អនត្តា នោះ មានឈ្មោះថាអជ្ឈត្តា ភិនិវេសបញ្ញា ឧបញ្ញាដែលកុំណាដ្ឋក់ដ្ឋសំគាល់នៅ ខន្ធបញ្ចកខាងក្រៅ ក៏ឯយកខន្ធបញ្ចក
នៃអ្នកដទៃជាអារម្មណ៍ហើយ ត្រាត្តរិះពិ ចារណាឲ្យឃើញថា អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា នោះក្តី ក៏ឯយកខាងក្រៅដែលពុំមានជាប់ទៀត ជីវ
តិន្ទ្រីយ នោះជាអារម្មណ៍ហើយ ត្រាត្តរិះពិចារណាថា អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា នោះក្តី បញ្ញាយ៉ាងនេះឯងមានតាមបញ្ញត្តិឈ្មោះថាពហិទ្ធាភិនិវេសបញ្ញា ឧបញ្ញា់

កាលយកខន្ធបញ្ចក្ខន្ធខាងក្នុងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ហើយ ពិចារណាឱ្យឃើញជា អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា នោះបានឈ្មោះថា អធិបញ្ញាសិក្ខាវិបស្សនាបញ្ញា ។ ព្រះពុទ្ធឃោសា
ចារ្យ កាលសំដែងប្រភេទនៃបញ្ញាហើយ តិក្កន័យ ៤ មានសេចក្ដីដូចទូលបង្គំពោលមកហើយនេះ លំដាប់នោះទើបសំដែងប្រភេទនៃបញ្ញាហើយទៀតចតុ
ក្កន្ធំ ២៤ គឺជា ចតុក្កបដិបត្តុក្កនោះសំដែង បញ្ញា ៤ ប្រការ គឺទុក្ខសច្ចញ្ញាណ ១ ទុក្ខសមុទយញ្ញាណ ១ ទុក្ខនិរោធញ្ញាណ ១ ទុក្ខនិរោធគា
មិនីបដិបទាញ្ញាណ ១ បញ្ញាដែលប្រាជ្ញពិត យកទុក្ខសច្ចជាអារម្មណ៍ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសន្តាននោះ បានឈ្មោះថាទុក្ខសច្ចញ្ញាណ ។ បញ្ញាដែល
ប្រាជ្ញពិតយកតណ្ហាជាដើមក៏ឱ្យកើតទុក្ខនោះ ជាអារម្មណ៍ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខន្ធសន្តាននោះ បានឈ្មោះថាទុក្ខសមុទយញាណ ។ បញ្ញាដែលប្រាជ្ញពិត ៖

យកព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ ហើយប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសន្តាននោះ ទាំងឈ្មោះថាគោត្រភូញាណ ។ បញ្ញាដែលគ្រាន់កំតិខយកផ្ដុំបង់ដីបក្ខ ធ្វើនិងឲ្យដល់ព្រះនិព្វាន
ជាទីលំកខុតនោះជាអារម្មណ៍ ហើយប្រព្រឹត្ត ទៅក្នុងសន្តាន ទាំងឈ្មោះថានិរោធគាមិនីបដិបទា ញាណ ។ ផលក្នុងខុតយបចតុក្កនោះ ៖
ខ្វ គង់ដែលបញ្ញា ៤ ប្រការទៀត គឺអត្ថបដិសម្ភិទាញាណ ១ ធម្មបដិសម្ភិទាញាណ ១ និរុត្តិបដិសម្ភិទាញាណ ១ បដិភាណបដិសម្ភិទាញាណ ១ អគ្គនិរោធយបញ្ញាក្នុងបញ្ញា ៤ ប្រការនេះ សំដែងព្រះស្រីសារពេជ្ញពុទ្ធអង្គត្រាស់ប្រទាន ព្រះធម្មទេសនាខុតធារ ។ អគ្គញាណសំ ៖
ត្រាទ្រង់ដែលនិងឃ្លាសយលាឃ្លាសក្នុងអង្គដែលកល្យាណក្នុងអង្គ ដំហាកធ្លាក់ក្នុងអង្គនោះ ទាំងឈ្មោះអត្ថបដិសម្ភិទាញាណ ក្នុងបរមត្ថ ៗ នោះឯង ។

ឈ្មោះថាផល បញ្ញាដែលយល់ច្បាស់ដឹងច្បាស់នូវផលរបស់នេះ ៗ ដឹងប្រាក្ដបាននោះ ហៅព្រោះតែហេតុនេះ ៗ កាលបើហេតុមានឈ្មោះដូច្នេះ ៗ បរប្រាក្ដមាន

ទៅវិញ ផលមានឈ្មោះដូច្នេះ ៗ ដឹងច្បាស់ប្រាក្ដ ជាង បញ្ញាក្លាហានបែកផ្សាយក្នុងផលទាំងពួង ៖ ព្រោះដឹងក្នុងទាំងឡាយក្នុងផលទាំងពួងនេះមិនមាន

ឈ្មោះថា អត្ថប្បដិសម្ភិទាញាណ ។ ឯបញ្ញា ដែលឃើញច្បាស់ដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុ ទាំងរបស់នេះ ៗ ដឹងឲ្យកើតផលទាំងនេះ ៗ បញ្ញាក្លាហាន

បែកផ្សាយក្នុងហេតុទាំងពួង ដឹងស្ទាត់ ចេះស្ទាត់ចាំមាត់ទេន ក្នុងហេតុផ្សេង ៗ ទាំងពួងមាន ឈ្មោះថា ធម្មប្បដិសម្ភិទាញាណ ធរទៀត

ទំរែកពាក្យប្រាប់ខាននោះ ក្នុងបទទាំងអត្ថ ៗ នោះ មានផលញ្ញ ៥ ប្រការ ។ យ៉ាងក៏ជាបច្ចេកនិរុត្តិ ពីរដែលទាំងពួង ព្រោះភាសាដែលប្រាក្ដនូវហេតុ មាននិរុត្តិ

ខ្វ

ធាតុដែលដឹងនោះ ។ វិញ្ញាណ ។ ស័ព្ទព្រះវិញ្ញាណលក្ខណៈនោះ ១ ការដឹងច្បាស់ ស័ព្ទអដ្ឋកថា ដែលបណ្ដាលមានក្នុងព្រះវិញ្ញាណនោះ ១ ទការទោ ស័ព្ទទោការកិច្ច ១ កិរិយា ៈ
កិច្ច ១ ជា ២ ប្រការដែលក្នុង ធាតុឈ្មោះថា អត្ថដែនអរ ។ រីអត្ថរសៈទក្ខិណ្យ ការព្រះអរិយ បុគ្គលពីរណាណានៅអត្ថស័ព្ទលក្ខណ៍ ជ៍ កគនៈ
រញ្ញាណរររនដែររវារបុគ្គលលក្ខណ៍ ជ៍ រសៈ វិជដាជកុំភាតការឯណាវិញ បញ្ញានោះធាតុឈ្មោះ ជាអត្ថរវិនរក្ខិតាញាណក្នុងការញ្ញោះ ៈ
ឯសន្ធានរវិតរក្ខិតាញាណនោះ រវីរជិនទរ័ដន សៀប្រភេទបនជាលក្ខ ៗ ធាតុដែលលក្ខ ជ៍ ប្រការសព្ទ ។ យោជនាបិដលជិញ្ញាណហេតុ ៈ
សព្ទរហេតុនិងរឿង ក៏ររញ្ញារដែលឲ្យរស្តីកដែល ធាតុដឹងនារ សង្គមយសង្ខនោះ ១ អរិយបរក្ខារ សព្ទ អរិយបុគ្គលនោះ ១ ការសរកាំ សព្ទកា

ឃើញចិត្តឯបញ្ញាមានក្នុងព្រះត្រៃបិដក កុសលំ សហកុសលចិត្ត ១ អកុសលំ សហអកុសលចិត្ត ១ រូបជា ៥ កងខន្ធា មានឈ្មោះនាមរូបខ័ន្ធអសខ័ន្ធ ៥ កងនេះ ។ គំរប់បញ្ច
ទេក្ខន្តស្ស ។ កាលព្រះអរិយបុគ្គលពិចារណា ពៅរូបខ័ន្ធ ៥ កងនេះហើយ បញ្ញាក្លួរបានបែកធ្លាយ ក្នុងរូបខ័ន្ធ ៥ កងនេះ មិនជាកដុំពាក់ក្នុង
កាលឯណាវិញ បញ្ញានោះមានឈ្មោះថា ធម្មបដិសម្ភិទាញាណក្នុងកាលណោះ អ្នកប្រាជ្ញកាលពីដើម អត្ថាធិប្បាយការនេះដោយពីរព្រះអដ្ឋកថាចារ្យ
។ លោកចែកចេញទុកក្នុងព្រះអភិធម្មកថា ហើយនេះយកថាដើមថា ។ ទុក្ខញាណំ ។ ប្រាជ្ញដែលបែកធ្លាយហើយឮឈ្លាស ក្នុងកង
ទុក មានជាតិទុកជាដើមនោះ មានឈ្មោះថា អត្ថបដិសម្ភិទាញាណបែកធ្លាយក្នុងដល ព្រោះហេតុជាកងទុក្ខខ័ន្ធ ១២ កង មានជាតិទុក្ខជាដើមនោះការដល

នៃតណ្ហា តណ្ហាជាដើមហេតុឲ្យបង្កើត ឯបញ្ញាដែលបែកធ្លាយឃើញច្បាស់ដឹងច្បាស់ក្នុងតណ្ហា ដែលមានប្រភេទ ១០៨ ប្រការនោះ មានឈ្មោះថាធម្មបដិសម្ភិទា ៈ
ញាណ បែកធ្លាយក្នុងហេតុ ព្រោះ ហេតុថាតណ្ហានោះ ជាមូលហេតុឲ្យបង្កើតផល សព៌ តងទុក្ខទាំងអស់ ។ ជរាមរណាញាណាំ ៈ
ម្លូបរវ្យតបញ្ញាដែលបែកធ្លាយ ដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ក្នុងជរានិងមរណានោះ មាន ឈ្មោះថាអត្ថបដិសម្ភិទាញាណ បែក
ធ្លាយក្នុងផល ព្រោះហេតុថាជរាមរណា នោះជាផលនៃតណ្ហា បង្កើតអំពីហេតុ សព៌តណ្ហា ។ ឯបញ្ញាដែលបែកធ្លាយ ៈ
ដឹងច្បាស់ឃើញច្បាស់ ក្នុងតណ្ហា តជាហេតុនិងឲ្យបង្កើតជរានិងមរណានោះ មានឈ្មោះថាធម្មបដិសម្ភិទាញាណ បែកធ្លាយក្នុងហេតុ ។ ព្រោះថា

តណ្ហាជាមូលហេតុ ឲ្យបង្កើតផលគឺទុក្ខជាតិមរណាំនោះ ។ ទុក្ខនិរោធញ្ញាណំ ប្រការមួយទៀត បញ្ញាបែកផ្សាយដឹងច្បាស់ឃើញច្បាស់ ក្នុងកិរិយាដែលរលត់ដែល
សូន្យ នៃសង្ខារធម្មដ៏ខ្លួននោះ ញាណឈ្មោះ ជាអត្ថបដិសម្ភិទាញាណបែកផ្សាយក្នុងផល ព្រោះហេតុ ជាកិរិយាដែលរលត់ដែលសូន្យ នៃសង្ខារធម្ម
ដ៏ខ្លួននោះ ជាផលនៃនិរោធគាមិនីបដិ បត្តិ បង្កើតអំពីហេតុគឺនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ ឲ្យបញ្ញាដែលបែកផ្សាយឃើញច្បាស់ដឹងច្បាស់
ក្នុងនិរោធគាមិនីបដិបត្តិ ពោលគឺ ព្រះអដ្ឋង្គិកមគ្គនោះ ញាណឈ្មោះធម្មបដិសម្ភិទាញាណ បែកផ្សាយក្នុងហេតុ ព្រោះហេតុជាព្រះ
អដ្ឋង្គិកមគ្គនេះ ជាមូលហេតុឲ្យបង្កើតផលគឺកិរិយារលត់នៃសង្ខារធម្មដ៏ខ្លួន មួយទៀតបញ្ញា ដែលបែកផ្សាយក្នុង ភាសាដែលសំដែងនូវធម្មសត្ថ ៖

សាស្តាជ័យ ៤ មានសុភជាដើមនោះ មានឈ្មោះថា ឆ្យបដិសន្ធិជាញាណ បែកផ្សាយក្នុងហេតុ ព្រោះហេតុថា ឥន្ទ្រសក្តុសាស្តានេះជាកុសលហេតុ ឱ្យប្រត្តិភផល
សីហ៍ព្រះអដ្ឋកថា ឬបញ្ញាបែកផ្សាយ ក្នុងព្រះអដ្ឋកថា ឃើញក្សាសដីខក្សាសថា អត្ថ នេះកែកថាឡើនោះ អត្ថកថ្លីនេះកែកថាឡើកថ្លី
៦៣ នោះ បញ្ញាដីខក្សាសហោខនេះ មានឈ្មោះ ថា អត្ថបដិសន្ធិជាញាណបែកផ្សាយក្នុងផល ៖ ព្រោះហេតុថាអត្ថកថានេះ ជាផលវិនន្ត
សត្តុសាស្តា ឬក្តីករសីហេតុ សីហ៍ ឥតន្តុសត្តុតាស្តា ឃ្លាយខញខៀក បញ្ញាដែលបែក ផ្សាយក្នុងកុសលចិត្តអកុសលចិត្ត ឃើញ
ក្សាសដីខក្សាសតាសព្រះគាថ្លី សីហ ។ យឋិសបយេ ការភេទថរំ អកុសលចិត្តំ ឧប្បត្តិំ ហោតិ ជាដើមនោះ មានឈ្មោះថា ឆ្យបដិសន្ធិជាញាណបែក ៖

ផ្សាយក្នុងហេតុ ព្រោះហេតុថាកុសលចិត្រនិងអកុសលចិត្រនោះ ជាមូលហេតុឲ្យបង្កើតទាំងចិត្រទ័ងពួង ហៅសំគួរដល់កុំល្អំដែលគួរដែលងងដែលវង្វៀងនោះ ៣
បញ្ញាដែលបែកផ្សាយហើយឃ្លាសដឹងខ្លាស ក្នុងទភាគនៃកុសលទ័ងពួងនោះ ជាឈ្មោះថា អត្ថ បដិសម្ភិទាញាណ បែកផ្សាយក្នុងដល់ព្រោះ
ហេតុថាទាំងចិត្រទ័ងពួងនោះ ថាដល់នៃ កុសលអកុសលបង្កើតទាំងវិបាកវិបាកកុសលនិងអកុសល ក្លាវក្វាលចិត្រ ។ ៣និរុត្តិបដិសម្ភិទាញាណ
នោះ ថាដល់បញ្ញា ដែលឃើញ ឃ្លាសដឹងខ្លាស បែកផ្សាយក្នុងទក្ខហនៃព្រះធម៌ ដែលសំដែងព្រះជិនស្រៀបស្រាលនេស្នារទុក ៖
ហៅយបូលភាសា សប៉ាភាខបក្តនោះ ទ័គល្បកាគព្ទក្កដនៃពោលនៅថាធម៌ហើយ កដិងច្បាស់ដិងជាកថា ព្រះធម៌នេះជាសការទនិរុត្តិ សប៉ាកនទក្ខហ

ជាប្រក្រតីពុំមានវិបរិត្ត ព្រះបាលីនេះពុំមានជាភាសានិរុត្តិ សព៌មានអក្ខរាដ៏វិបរិត្តពុំមានជាប្រក្រតី ចេះដឹងអក្ខរអក្ខរាដែលបាលីស្មាកក្រោកដួរមេន រសៀវណា និរុត្តិ
បដិសម្ភិទាញាណនោះ ឧបត្តិការមាន ព្រលោកម្កូកដំណើរណា សព្រាបាលីមានដើមជា ជសៀវទេខា ជ្រុះគេះតដីអក្សរះដាអា
លីះនេះជាភាសា ពោលរៀបពាងការសា ជាប្រក្រតីមានអក្ខរាជាប្រក្រតី ពុំមានវិបរិត្តប្រែប្រួល លឿយ ឬយស្មើតដាបើមានព្រលោកឯ
ណាសុក្ខជាលីមានដើមជា ។ ជសៀវទេខ ជា ។ ជ្រុះតដីអក្សរជាបាលីនេះវិបរិត្តរាបាលីប៉ន ស្យមានអក្ខរាមិនមានជាប្រក្រតី បញ្ញាដីខ
ឆ្លាសបែកផ្សាយក្នុងអក្ខរាបែកតនៅក្នុងព្រះត្រៃបិដកនោះ មានឈ្មោះថា និរុត្តិបដិសម្ភិទាញាណ ។ ឯបដិភាណបដិសម្ភិទាញាណនោះមានដំលបញ្ញាដែលជាញ

ទុញយកបញ្ញាជាអារម្មណ៍ហៀ ហៀបញ្ញាប្រព្រឹតទៅពុំបានដើរដាល់ ដុចជាភិក្ខុដែលរៀនព្រះវិនេយ្យបិដកហ្មត់ហើយ ពីចារណារទៅព្រះវិនេយ្យបិដកដែល
ខ្លួនរៀនហើយ ក្នុងខាងក្រោយនោះ បាន ឈ្មោះថាបញ្ញាតាំងទុញបញ្ញាជាអារម្មណ៍ហៀប្រព្រឹតទៅ កាលបើរពីចារណារទៅព្រះវិនេយ្យដែលរៀន
ហើយ ហើយឃើញក្បាលដីខក្បាលដីខបិន ជាកដុំពាក វែកជ្ញាយហ្មត់ខានដើម ដីខខាខក្នុង សំត្អុរជាប្រាំព្យ ដីខអោយបញ្ញាឯណារ ៈ
បញ្ញានោះឯងបានឈ្មោះថាបដីភាណាបដីសម្ភិ ទាញាណ ឬសោតនោះព្រះសូត្របុរបត្ត ឬសក្តាទិសេស ន័ខរមនោះក្តី កាលរៀនចប់ស្រេចហើយ
ហៀរពិតពីចារណារក្នុងគ្រាក្រោយនោះ បានឈ្មោះថា បញ្ញាតាំងទុញយកបញ្ញាជាអារម្មណ៍ហៀប្រព្រឹតទៅ កាលបើរពីចារណារព្រះសូត្រព្រះបរមត្ថ ឬសក្តាទិសេស

ដែលរៀនគាថា ហើយឃើញជាតបុរជាតមិនដុំពាក បែកផ្សាយបំបាត់នៅក្នុងខាងជើងខាងចុង ។ សំគួរអោយល្អនោះ គិរិយាដឹងអោយបញ្ញាឯណា បញ្ញា

នោះកថាងឈ្មោះថាបដិភាណបដិសម្ភិទាញាណ ដូចក្តារ ដេយ្យស្សទៀតថា បញ្ញាដែលដឹងក្នុង ព្រះគាថា ដឹងអដ្ឋកថាបងខក្ករាង់ខក្លុងនោះ

ចិ១ កាលដឹងខ្សៀតិន្ទ្រាជាជើងធា ដឹងអោយ កិច្ចដឹងខដល ដឹងព្រះព្សេរការទ្រូណ៍បែកផ្សាយស្អាក ឥតារណាឃើញគាថាដឹងអដ្ឋកថាដឹងបង ៖

ទក្ករាង់ក្លុងនោះបំបាត់នៅ មិនរាងសំឡ យ ស៊ីរជ្រះស្រលះធ័ងខាងជើង បងកក្កលបងចុង សំគួរអោយល្អរនេះតាងឈ្មោះថាបដិភាណបដិ

សម្ភិទាញាណ ។ ករសេហ្យាមិតេតា បដិសម្ភិទា ឯបដិសម្ភិទាញាណធំ ៤ គេះ រោចដែលនៅបការបែកផ្សាយក្នុងក្នុងបីធំ ២ ក៏ហើយសេចក្ដី ១

អសេក្ខភូមិ ១ អធិប្បាយនាបដិសម្ភិទាញាណដែលបែកផ្សាយក្នុងសន្តានទៃព្រះអគ្គសាវក នឹងមហាសាវកទាំងពួងនោះ មានឈ្មោះនាបដិសម្ភិទាញាណបែកផ្សាយក្នុង
អសេក្ខភូមិ ឯបដិសម្ភិទាញាណដែលបែក — ផ្សាយក្នុងសន្តានទៃព្រះសេក្ខបុគ្គលជាដើមផង មាន ព្រះមហាអានន្ទត្ថេរ នឹងចិត្តគហបតី
នឹងធម្មិកឧបាសក នឹងឧបាលីគហបតី នឹងខុជ្ជុត្តរាឧបាសិកា ជាដើមនោះ មានឈ្មោះនាបដិសម្ភិទាញាណបែកផ្សាយក្នុងសេក្ខភូមិ ។
បញ្ចហាការេហិ ឥមេហិ ហោន្តិ ឯបដិសម្ភិទាញាណនោះ អាស្រ័យហេតុប្រកបនៅដោយអាការ ៥ ។ អធិគមេន គឺបានដល់ព្រះអរហត្ត ៖
រឺនឹងធ្លោះក៏ដល់ព្រះស្រោតា ព្រះសកិទាគា ព្រះអនាគា បានជាអាការ ១ ។ បរិយត្តិយា គឺរៀនសូត្រនៅព្រះពុទ្ធវចន ដែលព្រះត្រៃបិដកនោះ បានជាអាការ ១

សទ្ទេន គឺមានប្រយោជន៍ដែលតៀបស្ដាប់ត្រាប់ត្រងព្រះធម្មទេសនាទៀបសង្កោរក្ដនោះ ចាត់ជាអាការ ១ បរិបុណ្ណាយ គឺសាកស្ដារពោលវិនិច្ឆេយ្យគីកាក្យាទៅអត្ថដែរដឹងហោង
កុំស្រអែងជិរស្រយបក្រែ វែករត្នាវដែលមានគ្នូខ ក្រឡីនិងអន្ធការជាដើមនោះ ចាត់ជាអាការ ១ ។ បុញ្ញយោគេន គឺបុញ្ញជាតិរឹងវិទុក្ខគកាន
ទោ បំពេញវិបស្សនាគ្នុខនាំណាកនៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ មានចំរើនត្រឡប់ទៅត្រឡប់មក ។ គឺចំរើនខ្ញុំ កែបុញ្ញកាក្យវិបស្សនាភ្លឺខទៅ ដកប
ដែលសំអាងបេក្ខាញាណ ដជាជីវៀបជីតនៃ អនុលោមជវន និងគោត្រភូជវននោះហើយ ៖ ចំរើនតៀបក្រោយគុះមក ដកបដលបុញ្ញ
កាក្យវិបស្សនានោះទៀត ដូច្នេះឯងបានឈ្មោះថាចំរើនត្រឡប់ទៅត្រឡប់មក នេះយ៉ាងមួយទៀត ។ ព្រះយោគាវចរភិក្ខុចំរើនវិបស្សនា ៖

នោះ និងកុំណាផ្លូវតែរចំរើនតៅក្រោយ ឬះមកឧនេះ តែរថាបើរដើរទៅបិណ្ឌបាត្រនោះកចំរើនត្ងំតែររំសីឌីលំតៅទៅដកាបដល់គោចក្រោយ ។ កាលនិងត្រឡប់មកអាការមនិញ

កចំរើនត្ងំតែររំសីគោចក្រោយនោះ ៖ មកដកាបដលឌីលំតៅខ្លួនឯង ដុច្នេះកបានឈ្មោះថាចំ រើនត្រឡប់ទៅត្រឡប់មកដុចភ្លោះ ។ មាន

សេកក្តីថា សភាវចំរើនទបឡ្យតាក្តុខសំណា កាំនៃសំដេចព្រះពុទ្ធអង្គ អំពីឫនមកនោះ មាន ឈ្មោះថាបុណ្ណយោគ ចាតថាអាការ ១ រូប

និងអសក្រុទថាអាការ ៥ ប្រការ ថាបច្ចយ ឲ្យបដិសង្ខិតាញាណាក្តរហានក្ខទៃយ មួយទៀត មានពាកករបរោចារិយ៍ សីអាចារិយ៍ដទៃយ

ទៀតចំណែកមួយ ពោលដុកក្តុខដីនេះថា បដិសង្ខិតាញាណាក្តរហានក្ខទៃនោះ អាស្រ័យហេតុប្រកបទៅយ៉េអាការ ៤ ប្រការ ។ បុណ្ណយោគោ សីហ៍

កាលបំពេញព្រះទសបារមីតាកឬឆ្នូន ក្នុងសំណាក់នៃសំដេចព្រះពុទ្ធអង្គអង្គរីសីឃុន ៗ នោះមក ១ ពាហុសទ្ធំ សក្ការល្ហសក្ខុងកម្ពីរផ្សេង ៗ តែរបត្តារដែលឥតដោយ ឬឈ្មោះ
ក្នុងសលប្រសាទផ្សេង ៗ តែរបត្តារដែលត្រា សង្កាត់ដោយដោយនោះ ១ ។ ខេមភាសា សក្ការល្ហស ក្នុងការា ១០១ ឬឈ្មោះតែក្នុងការាបក ឌ
ទំ តែរង្វាយ ក៏តាគជាល្ហសក្ខុងខេមភាសា ១ រាកហោ សក្ការប្រៀនតៅពុទ្ធទចនតានបិនជ្រើន ផ្សេ ហោតតៅប្រៀនតានតែរយសកទត្ត ក្នុងកម្ពី
ព្រះធម្មបននោះក្តី ក៏តានឈ្មោះជាប្រៀនតៅ ព្រះពុទ្ធទចន ១ ។ បរិបុណ្ណ ស៊ីរសាកស្នារតៅទាប់សីក័ព្យា ក្នុងអដ្ឋកថាខែពួង ដែលបត្តារហានក្នុងព្រះ
ត្រៃបីដកនោះ ១ ។ អដិកហោ សក្ការតានដែលបក្ខដែលហានព្រះស្រោតាបក្ខជាដើម ហានអរហត្តដែលជាបរិយោសាននោះ ១ ។ កុរុសង្គិស្សហោ សក្ការតៅក្នុងសំណាក់

នៃគ្រូដែលជៀសកជៀសអាការស្តាប់ស្រាប់ជើង បញ្ញាបីផលល្អនោះ ១ ។ គណាមិត្តសម្បត្តិ សភាវដែលឲ្យការនៅកល្យាណមិត្រ ដ៏ជាពហុស្សុតប្រកបដោយសក្ការវបញ្ញា
ជម្រើននោះ ១ អាការដ៏ ៨ នេះជាហេតុជាប ឲ្យដែលនឹងឲ្យបដិសម្ភិទាញាណក្លាយបានទៅទៀតយ ៚ អសពាក្យអាចរោទជាវិតែបុណ្ណោះ ។
ពុទ្ធាភ បច្ចេកពុទ្ធាភ ឯកវំដែលព្រះសាវ្ក អគ្គសាវ្កសាវក្ក ព្រះបច្ចេកពោធិដ៏ឧត្តមវត្ត សន្ធដែលនៅ បដិសម្ភិទាញាណដោយអាការ ២ ប្រការ គឺ
បុព្វយោគ បានបំពេញព្រះឧបស្សព្ទខុសំ សាកក្នុងព្រះពុទ្ធដ៏ឧឡ្យាសីលប្រការ ១ គឺអធិគម ៚ បានសំរេចមគ្គផល មានព្រះស្រោតាបន្នជើង
មានព្រះអរហត្តផលជាបរិយោសានប្រការ ១ ជា ២ ប្រការនិងគ្នា ។ សាវកា រឺព្រះសាវកសាវកដ៏ឧត្តមនោះ ដែលនៅបដិសម្ភិទាញាណដោយអាការ ៥ និងអាការ ៨ ដៀវឯ

ដែលពោលហើយរាសីខាងក្រោយនោះ មួយទៀតបញ្ញាដែលតាំងរេចព្យាយាមក្នុងកម្មដ្ឋានការថានេះ ការបច្ចលក្នុងបដិសន្ធិជាបញ្ញាការ និងតាងជៀងក្នុងរាំសី ៖

បដិសន្ធិជាបញ្ញានេះក៏ដោរ តាកាលនិងដល នៅបដិសន្ធិជាបញ្ញានោះ ព្រះសេក្ខបុគ្គលដែលនៅបដិសន្ធិ ជាក្នុងទីបំផុតនៃសេក្ខដែលសោតាបត្តិ ៖

ខះ ពីរស្រោតាបត្តិដែលញាណ និងសកិទាគាមិ ដែលញាណ និងអនាគាមិដែលញាណ ឯចំណែក ព្រះអសេក្ខបុគ្គលនោះ ដែលបដិសន្ធិក្នុង

ទីបំផុត នៃអសេក្ខដែលសោតាបត្តិ ពីរ ព្រះអរហត្តដែលញាណ បដិសន្ធិជាបញ្ញាទ័ង ៤ និងបង្កើតដែលព្រះស្រោតាបន្នបុគ្គលនោះ អាច

បង្កើតក្នុងទីបំផុតនៃស្រោតាបត្តិដែលញាណ កាលនិងបង្កើតដែលព្រះសកិទាគាមិបុគ្គលនោះ បង្កើតក្នុងទីបំផុត នៃសកិទាគាមិដែលញាណ ៖

កាលដែលបង្កើតដល់ព្រះអនាគាមិបុគ្គលនោះ បង្កើតក្នុងជីវំផុតនៃព្រះអនាគាមិផលញាណ កាលដែលបង្កើតដល់ព្រះអរហត្តបុគ្គល បង្កើតក្នុងជីបំផុតនៃព្រះអរហត្តផល
ញាណ ។ ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ លោកនាំ ដែលប្រកបនៃបញ្ញាជ្យេដ្ឋ ៥ តត្ថ ៤ ចតុត្ថ ២ ខសដ្ឋ កក្កុខខហ៍បុប្ផាជាតិ ៤ ដែលស្ទួនការញ្ញាណ
ប្រការគួរជ្រើសរុបម្តេចនោះ ខសដ្ឋា ចបប្ទុះតែបុណ្ណោះហើយ លំដាប់នេះនឹងខសដ្ឋា ៚ ក្នុងខខហ៍បុប្ផាជាតិរប ៥ ការលោបនដែលស្ទួនការ
នឹងចំរើនបញ្ញានោះ គួរនឹងចំរើនដោយខជីដុប ម្តេច ពាក្យបុច្ឆានេះព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យលោកខសដ្ឋ ឆ្លើយ ។ បញ្ហាសំរាយបញ្ញាយ ៚
ខន្ធាយតនធាតុ ឥន្ទ្រិយសច្ច បដិច្ចសមុប្បាទាទិភេទា ធម្មា ភូមិ សីលវិសុទ្ធិចេវ ចិត្តវិសុទ្ធិជាតិ ឥមាទ្វេវិសុទ្ធិយោ មូលំ ។ល។ បញ្ចវិសុទ្ធិយោ

សម្បាទេន្តេន ភាវេតព្វា អធិប្បាយថា ព្រះយោគាវចរបុគ្គលមានសទ្ធាប្រាជ្ញាដ៏ចំរើនព្រះវិបស្សនាកាលណានោះ - គប្បីដឹងនូវធម្ម ៦ កង ទុកជាភូមិប៉ុន ឲធម្ម ៦ ប្រ-
ការៈគឺ ខន្ធកង ១ អាយតនកង ១ ធាតុកង ១ ឥន្ទ្រិយកង ១ អរិយសច្ចកង ១ បដិច្ចសមុប្បាទជាដើមកង ១ រៀបដ៏ខ្នាក្នុងកង ៦
ក ប្រការ កងជាបឋមនោះបានដល់ខន្ធន័ខ ៥ ប្រការមានរូបខន្ធជាដើម ឯកងជាគំរប់ ២ នោះបានដល់អាយតនន័ខ ១២ ប្រការមានចក្ខាយតន
ជាដើម ឯកងជាគំរប់ ៣ នោះ បានដល់ធាតុ ១៨ ប្រការ មានចក្ខុធាតុជាដើម ឯកងជាគំរប់ ៤ នោះ បានដល់ឥន្ទ្រិយន័ខ ២២ មានចក្ខុន្ទ្រិយ
ជាដើម ឯកងជាគំរប់ ៥ នោះបានដល់អរិយសច្ចន័ខ ៤ ប្រការ ឯកងជាគំរប់ ៦ នោះ បានដល់បដិច្ចសមុប្បាទធម្ម មានអវិជ្ជាជាដើម ហូយៈវត្ថុអាហារ ៚

៤ ប្រការ អាគពន្សិតាកាហារជើង ឈោតក៏កបន្ទួលក្ដុខកខជាតិវត្ត ៦ ដុកស្លា កាលព្រះយោគាទបារដ៏កលងម្រន័ខ ៦ កខដុកជាថ្នៃ្មយ សារីបារណាឱ្យស្កុល
លក្ខណាខេងម្ល ៦ កខជាញដុពយកងម្ល ៦ កខនេះជាអាប្ទណ៍គាខហើយ យំងាបណោះត័ហ្វីយក ឱលខស្មុទ្ធិមក្កជាប្រមកែទ បំពេញឱលវព្រេញ
សារាជិ ឱ្យសំរេចកាខជាល្អហើយ ជើង ជំរើនខស្មុទ្ធិ ៥ ប្រការ ភរឃ្មើខគោយោប្រះផ្កាប ៗ យកជិដ្ឋីខស្មុទ្ធិ ជិខកក្ខាទករណាខស្មុទ្ធិជារជីខ
ឆ្វេខជើខស្ដាំប. យកបក្កាបក្កញាណាខស្បូ ខខស្មុទ្ធិ ជិខបជីបជាញាណាខស្បូខខស្មុទ្ធិ ជាថៃដ្ស ឆ្វេខថៃដស្ដាំបហើយ យកញាណាខស្បូខខស្មុទ្ធិជា
ទារសា ជើងកាបជិខឈើកន្លួខចេញជាកសំសារទដ្ឋគាខ ឃខ្ទ ៥ ប្រការ ថៃលកាតជាថ្នៃយំណោះ ក្ដុខជី ១ សំថៃខប្រទន្ដជី ២ សំថៃខទញ្ញាណាខន្ដជី ៣ សំថៃខទេខជា

ខន្ធទី ៤ សំដែងសញ្ញាខន្ធទី ៥ សំដែងសំខារខន្ធ អាងពាក្យបុគ្គលជាហេតុផលម្តេច អាងព្រះពុទ្ធឃោសាចារិយ៍ លោកលើកយកវិញ្ញាណខន្ធ ដែលសំដែងកព្រះជគ្រូព្រះភាគ្យ
ព្រោះទេសនាក្នុងក្នុងខទី ៥ នោះមកសំដែង ក្នុងខទី ២ សំដែងរូបខន្ធទី ១ ហើយ សំដែងវិញ្ញាណខន្ធ ទី ២ នោះអាស្រ័យហេតុផលជាម្តេច
អាងពាក្យទសង្គហការ ។ តត្ថយស្មា វិញ្ញា ណខន្ធ វិញ្ញាណេ ឥតរេសុ វិញ្ញេយ្យា ហោន្តិ ។ អជិ ឃ្លាយជារ បរិសុទ្ធិកន្លាយនេះ ហើរ
ស្គាលវិញ្ញាណខន្ធជាមុនហើយ ក៏រាបស្គាល វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សំខារខន្ធ ដោយប្រាកដខន្ធ ទាំង ៣ គឺវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ
សំខារខន្ធនោះ ជាកងនៃចេតសិក ប្រព្រឹត្តជាប់ដោយវិញ្ញាណខន្ធ ដឹងវិញ្ញាណខន្ធជាកង្វារហើយ ក៏ស្គាលវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សំខារខន្ធ ដោយងាយនៅ

[illegible] ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ លោកជាអ្នកសំដែងក្នុងព្រះអដ្ឋកថា កាលនឹងសំដែងខន្ធទ័ង ៥ ជើញលោកសំដែង រូបខន្ធក្នុងទី ១ សំដែងវិញ្ញាណក្ខន្ធក្នុងទី ២
សំដែងវេទនាសញ្ញាសង្ខារក្ខន្ធក្នុងទី ៣ ៤ ៥ ដោយ ប្រការដូច្នេះ ក្តីរូបខន្ធនោះ ពុំសាដូចសៀមកទង កោដ្ឋាស មានដល់ធម្មជាតិដែលមានលក្ខណា
ខូចខាតទៅប្រយោលយ្យទៅដោយត្រជាក់ និង ក្តៅជាដើម កែរបណ្តាលឲ្យសារពើរនែងទួន ខូចខាត ទៅប្រយោលយ្យទៅ ដោយត្រជាក់និងក្តៅ
ជាដើមនោះ មាននាមបញ្ញត្តិឈ្មោះថារូប ទ័ងសង្ខេប រូបនោះកាលសំដែងឲ្យពិស្តារទៀត ៈ ចែកជា ២ ប្រការ គឺភូតរូបប្រការ ១
ឧបាទាយរូបប្រការ ១ ភូតរូបនោះមានដល់ធាតុទ័ង ៤ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ សំដែងលក្ខណានិងកិច្ចនិងផលនៃភូតរូបនោះ ៈ

មានវិញ្ញាណនៅក្នុងចក្ខុ ធាតុទ័ត្លាននិងនេះឯងនោះហើយ ក្នុងដីនេះនិងរ៉ំដែលកែវការសង្ខារណ៍ ដែលនៅពុំមានការនាំដែល ក្នុងដីចក្ខុធាតុទ័ត្លាននិងនេះនោះ
ប្ដូរប្រាថ្នក៏រឿងរង្គិព្នានការ ក្ខុក្ខុបរីធាតុ ផង ៤ ប្រការនេះ អាច្រែស្ពារនោនញនោបកជាអាសង្គ ការណ៍នេះស្ពារនិងស្ពារ អនិច្ចាបហារ អាគោ
ក ធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុផង ៣ នេះជា ហេតុឲ្យរឺត ដីនិងឲ្យរឹងក្តឹតបថវីធាតុ ។ ឯតេ ជោធាតុ វាយោធាតុ បថវីធាតុផង ៣
នេះ ជាដីហេតុឲ្យបរិតនិងឲ្យបង្កើត អា ពោធាតុ ។ ឯវាយោធាតុ បថវីធាតុ អាពោធាតុផង ៣ នេះ ជាហេតុឲ្យញីត និងឲ្យបង្កើ
តនៃតេជោធាតុ ។ ឯបថវីធាតុ អាពោធាតុ តេជោធាតុផង ៣ នេះ ជាហេតុឲ្យញីត ដីនិងឲ្យបង្កើតវាយោធាតុ ធាតុផង ៤ នេះអាចស្រស្នារនោនញនោអក

ជអាបន្តុះហេតុនៃឧក្សារៈនិងឧក្សារ ៖ កាលកើតជាបឫក្សារ និងមានព្រោតប្រាសរំលីក្សារនោះឥតអស្តីមាន ។ អាបោ តេជោ វាយោ ហើយក៏កើតមានបឋវីធាតុ មានតេជោ វា
យោ បឋវី ហើយក៏កើតមាន អាបោធាតុ ៖ មានវាយោ បឋវី អាបោហើយ ក៏កើតមានតេជោធាតុ មានបឋវី អាបោ តេជោ ហើយក៏កើតមាន
វាយោធាតុ និងមានគន្ធឧជុតរំលីក្សារ ៖ ញ្ញូររំលីក្សារចេញក៏ដែរ សុខអាស្រ្រក្សារនិងឧក្សារនៅជុំគ្នា ។ ឲ្យទាកាយរូបនោះ ។ មាន២៨រូប
២៨ ប្រការ បណ្តារដែលអាស្រ័យនៅក្នុងរូប ជាជីវិតហើយ បង្កើតឲ្យទាកាយរូប ២៨ ប្រការនោះគឺ ចក្ខុប្បសាទ ១ សោតប្បសាទ ១ ឃានប្ប
សាទ ១ ជិវ្ហាប្បសាទ ១ កាយប្បសាទ ១ រូបារម្មណ៍ ១ គន្ធារម្មណ៍ ១ រសារម្មណ៍ ១ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ១ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ១ ហទយវត្ថុ ១ កាយ

ក

ឥត្ថិ ១ បុរិសត្ថិ ១ អាកាសធាតុ ១ លហុតារូប ១ មុទុតារូប ១ កម្មញ្ញតារូប ១ ឧបចយរូប ១ សន្តតិ ១ ជរតារូប ១ អនិច្ចតារូប ១ កពឡិង្ការាហាររូប ១
រូបទាំងឡាយ ២៨ ប្រការដូច្នោះ ឯចក្ខុប្រសាទនោះ បើស្រដីដោយលក្ខណ ។ រូបាភិឃាតារ ហភូតប្បសាទលក្ខណា មានព្រះភ្នែកចក្ខុរូប ៖
ដែលគួរនឹងទទួលគ្រុនទៅរូបារម្មណ៍ ៖ ជាលក្ខណ អធិប្បាយថា បើនឹងកំណត់ដោយល្អិត នោះ ចក្ខុប្រសាទកើតនឹងផុតក្នុងទំងី បដវី
អាបោ តេជោ វាយោ សមុដ្ឋិត. នៅក្នុង បដវី អាបោ តេជោ វាយោ នោះឯង ចក្ខុរូបនោះឯងការពារលើនជុំ ៖
ព្រោះហេតុចក្ខុប្រសាទ ព្រោះហេតុភូតរូបដ៏អាចការណ៍ព្រះភ្លាបរិសុទ្ធិ ភ្លានឹងឆ្លុះយករូបារម្មណ៍ជាដើមនឹងឲ្យឃើញបាន ប្រៀបដូចកញ្ចក់មានគុណឧវ៉ែនរ ៖

ផ្សេងអំពីភូតរូបដទៃ ៗ បណ្ដារដែលមានឱកាសក្នុងកាយនេះ របសឞណាធិឞ្ឋ្យនិងជ្រះថ្លាធ្លុះយករូបារម្មណ៍ដ៏ខ្លួន ដូចភូតរូបនេះមិនមានលឿងជាប្រាកដ រកស្រែហេតុ
ដែលមានគុណាទិសេសប្លែកផ្សេង នោះយក រូបារម្មណ៍ដ៏ខ្លួនមានដូច្នេះ សំដេចព្រះមហាករុណាធិ គុណ ត្រាស់ទេស្នាតាំងណាមតាមបញ្ញត្តិនៃភូត
រូបនេះឈ្មោះចក្ខុប្រសាទ ។ ទេយ្យប្បឞ្សៀ ភលក្ខណនៃចក្ខុប្រសាទនោះផ្សេងអំបរនៃតា ។ ឧដ្ឋភាគតា និងនាមកម្ម សម្ពន្ធភូតរូបសាទសត្វណាំ
ភារចក្ខុប្រសាទនេះមានជ្រះថ្លានៃភូតរូបដែល កើតអំពីកម្ម ដែលមានសភាពជ្រះថ្លា ប្រដូចដើម្បី និងរំពិលមើលជាលោកជាលក្ខណា អធិប្បាយ
តារ បើរកុំណាដ្ឋហើយកុំល្អិតនោះ ភូតរូបសិងជ្រះថ្លា មានតាមបញ្ញត្តិឈ្មោះចក្ខុប្រសាទ ចក្ខុប្រសាទនេះបង្កើតអំពីអកុសលកម្ម ដែល

នាក្នុងវេហាស្រថ្ងៃ ព្រោះអានសេចក្តីប្រាថ្នា និងសំរិទ្ធិនៃផលសីលនៅប្រជាមូលហេតុ ករុណាដើមនោះសត្វនិងពួងមានសេចក្តីប្រាថ្នា និងសំរិទ្ធិនៃផលសីលនៅប្រជាមូល
ហេតុហើយ ដើម្បីបំពេញទៅកងការកុសល ដែលសេចក្តីប្រាថ្នា និងឲ្យអាត្មាមានចក្ខុបរិសុទ្ធិបរិ បុណ្យកុសលនោះជាបការកុបតែង :
ក ផលឲ្យ ក្នុងក្នុងបក្ខបរិទេវទេចក្ខុ ដើម្បី និងជ្រះថ្លាផ្លានិងល្អៈ យកនៅក្នុងអារម្មណ៍នៃពួង : ហេតុបានឧបត្ថម្ភប្រសាទនោះបាន :
ក្នុងក្នុងបដែលជ្រះថ្លានោះ ដើម្បីមាន តាមបញ្ញត្តិសីវ៉ែសរលោះជាចក្ខុប្រសាទជាប្រាកដជាមួយផង ហើយនិងជាប្រាកដនោះ ។ ប្រសិទ្ធ អាទ
ញាណនៃសំ ចក្ខុប្រសាទនោះបានកិរិយាជាញ្ញាតាំងយកចិត្តវិញ្ញាណនិងបុគ្គលនៅក្នុងសំណាកនៃអារម្មណ៍នោះជាកិច្ច អធិប្បាយជាបុគ្គលដែលរបិលមើល :

យល់នៅប្រពោះ សូមមានចិត្រវិញ្ញាណប្រសើរប្រពិតនៅក្នុងរូបក្ខុងត្រារដែលបែរឃើញ កាលចិត្រវិញ្ញាណស្នុះនៅក្នុងរូប ដ៏ខ្លាំងរូបនោះល្អអាក្រក់ហើយ បើពុំមានសេចក្តីប្រជៀ

កន្តើយក្បៀសចេញនៅជៀក្នុងតាមអន្សារង្រែ ទារបើរមានត្រាព្យាក់ក្នុងជីតជាប់ពាល់ត្រូវត្រោតព្រះតាម ទសេយ្យទៃឧត្ត ចុះសេចក្តីនាជិត្តនោះនៅមុនបើ

យ ដើរកាយនៅក្នុងកាលក្រោយ ៖ ពាក់ត្រាប់ពស្តីសក្តិដ្ឋានធារ ជិត្របិនចាំបនៅនៅក្នុង រូបក់ព្រោះឃើញព្រោះយលកាយនៅវារនៅក្នុងរូប

ក់ព្រោះឃើញហេតុដុក្ខេះដើរសំដែងព្រះ បហារក្រុណាព្រាមនេស្វាធារ ចក្ខុប្រសាទនេះមាន កិច្ចធាញ់សំបយកជិត្រវិញ្ញាណដឹងបុគ្គលនៅសំណា

កង្សែព្រារម្មណ៍ ក៏មានជៀប្រកាដុក្ខេះ ដើរដិខស្រដីជៀងលនោះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្សា អានារការបង្ហាញផ្លាន់ ។ ចក្ខុប្រសាទនេះកាលស្នូត

ទៅទៀតគ្រូ ខ្ញុំបានទទរស្ទីអត្ថន្យ ក៏ឱ្យសំរេចដលសីស្រួស្រួលទៅចក្ខុវិញ្ញាណ អធិប្បាយថា ចក្ខុវិញ្ញាណន័ងពីជិត្រ ។ សាចំណែកខាងកុសលវបាកជិត្រ ១
ចំណែកខាងអកុសលវបាកជិត្រ ១ ចិត្តន័ង ពីដូងនេះ បង្កើតបាននោះរោះស្រទៃតែរានចក្ខុប្រសាទ បើពុំមានចក្ខុប្រសាទហើយ ចក្ខុ
កុ វិញ្ញាណចិត្តន័ងពីនោះ ក៏មិនបង្កើតបាន ឡើយជាប្រាកដ្ឋ ដុះសេចក្តីថាចក្ខុវិញ្ញាណចិត្តន័ងពី នោះ បានពីងចក្ខុប្រសាទ បានចក្ខុប្រ
សាទជាទីកបន្ទួលហើយ ដើម្បីបង្កើតក្នុង សន្តាន ហេតុដូច្នេះដើម្បីសំដែងព្រះស្រីសារពេជពុទ្ធអង្គ ត្រាសទេស្នាថា ចក្ខុប្រសាទនេះឱ្យសំរេ
ចដលសីស្រួស្រួលទៅចក្ខុវិញ្ញាណ ហើរនិងស្រដីឡោយអាសដ្ឋការណ៍ សីហេតុដង្វៀនីត ។ ដីនិងឱ្យចក្ខុប្រសាទបង្កើតនោះថារ ។

ឧដ្ឋការមកពីជាតកម្មផ្ទុកភូតយ៉ាងខ្លាំង ចក្ខុប្រសាទនេះមានភូតរូបជាកម្មសមុដ្ឋាន ដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នានឹងឧស្សាហ៍ជាការជាមូលហេតុ នោះជាអាសន្នការណ៍ ។
អធិប្បាយថា សត្វទាំងឡាយក្នុងលោកនេះមុន មានសេចក្តីប្រាថ្នានឹងរំពិលមើលសំឡឹងទៅរូបជាមូលហេតុ ហើយ ។ ធ្វើឲ្យបំពេញការកុសលប្រាថ្នា
។ នឹងឲ្យបរិបូណ៌ដោយចក្ខុ ។ លុះកុសលនោះឲ្យផលជាបតុបតែងភូតរូបក្នុងប្រទេស ៖ នៃចក្ខុនោះកាលណា ភូតរូបក្នុងចក្ខុ
ប្រទេសដែលកុសលតុបតែងនោះ ក៏ ជាហេតុជីកឡៀងជីងឲ្យចក្ខុប្រសាទបង្កើតក្នុងកាលណោះ បានដែលថាចក្ខុប្រសាទបង្កើតអំពីរកុសលកម្ម
នោះ ។ ជាដោយអំណាចសត្វដែលបង្កើតក្នុងសុគតិភព ជាបើសត្វនោះក្នុងទុគតិភពហើយ ក៏គប្បីដឹងនៅពាក្យថា ចក្ខុប្រសាទនោះបង្កើតអំពីអកុសលកម្មបង្កើត

ដើម្បីនិងឱ្យបានឃើញទុក្ខឃើញកោយផ្សេង ៗ សង្ខារដោយអកុសលកម្ម ដែលខ្លួនធ្វើទុក្ខនោះឯង សំដែងមកក្នុងចក្ខុប្រសាទនោះក៏យុត្តិតែបុណ្ណោះ ឯចំសង្ខារដោយវេលា ៚

រក

FEHC
36
2/12

✱ ។ ព្រះធម្មឫទ្ធិបត្ត បញ្ញាឌីខែលា ផូក ២ ។ ✱ ។ សន្លឹក ៣១ ។

សៅប្រយោជន៍រិកបត្តិ

ៗ ទស្សនាគិឃនាការ កុមារប្រសាទលក្ខណា តាមនាងព្រះធ្លាងកុមារ សំគាល់ដែលនឹងចាញ់ត្រូវឱ្យបំពេញរាជ្យបំណាច់លក្ខណា អធិប្បាយតាបនឹងកុំណាង្គដាញញ្ចឹតនោះ នៅក៏ៈ

ប្រសាទទាំងពីរផុតអំពីបល្ល័ង្ក អាហោ តោយោះ តាយោ ត័តៅក្តុខ បជ៌ង អាហោ តោយោ តាយោ ណោះ វ៉ុឌ កុមារនោះវ៉ឌបាតលើងបាសោកប្រសាទ

ព្រោះឃើញតែកុមារ កុមារនេះព្រះឆ្លាប់ៗ ទុក្ខរំពាស់តែ ក្ដុងនិតិវត្តិទៅសារក្នុងសំណែងផ្សេង ៗ បារ នារកុមារដែលសុខៈរវៀកុមារដឹង ៗ

ដែលក្តារនារក្នុំញាប់ឃ្លាតនិមួយ នឹងៈ ព្រះឆ្លាប់ពាសតែក្តុងនិតិវត្តិសំណែងឲ្យចាន ឮសំលេ ឧបុបកុមារនេះទាំងនាងបារក្សា នាទំព្រុរ៉ៈ

ពេការផែរ៉ាវបាសកុណាទែសស័ក្ករកាម្បីសែរតាឲ្យបានឮសារក្នុងសំលេងផ្សេងបានជំណ្ះ ដើឮសំដែងព្រះមហាករុណាធិគុណចាប់ណ្តីសារិត្រូវសដែន្ត កុំណាដ្ឋវាសារញ្ញ

ឆ្នៃៗ ក្រុះ ក្រុបទេះ   ទេសស្ស៊ះលោកព្រាហ្មណ៍   ទេសស្រុករឿត   ទ៌ទេ ឧបស្មណាទៃ លោកព្រាហ្មណ៍នេះស៊្យអបទេនិ៍យ្យុចា   លោកកល់បកាងពីមាកក្រុមបរិប្បាក   ក្រុកប្ស៖

ទណ្ឌការម្ល៉ុណាំ   អាចារ្យលោកព្រាហ្មណ៍នេះ ៖   ទាកព្រះក្ល៊ំនៃកក្ខុតាប្រះស៍ការផលិតាកាំពីតាក្ស   ទ៏ស៍ការសាក   សាកាខព្រហ្ម   ទ៏ស៍រក្សាកិកណ្តាបដទំយកាត ៖

ខប   ភាគវត្តណា   អស់ទាំងព្រះបាទពិរុទ្ធក់កាត្ថ៉ស៊្យ ៖   ក្ខិតាទេះ   ក្តុតាប្រះស៍ប្រះក្តាការកាមបញ្ញត្តិលោះជា ៖   លោកព្រាហ្មណ៍នេះ   បង្គ្រីតាអ៊ំពីតាខុសណា ៖

តាប   ពីសញ្ញាប្លាំប្ល្បុត្រេឆ្នាំស៊្យបាលសេដ្ឋីប្រ   ក្ត្រិកត្រៃបក្រៃកណ្តុបកាបុលពេលត   ពីអង់ពីបុកតេះ   សញ្ញាព្រាំប្ល្បុ   ឋានសេដ្ឋីប្រពន្ធកណ្ដប ៖

ត្រៃកាត្រៃករកាកុលពេកាត   ឆ្នើញបំពេញការក្តុសលដ៏ធំលសេដ្ឋីប្រពន្ធ   កិច្ចក្រកក្តាបាលលោកបរិច្ឆេទបរិបុណ៌   សុភក្តុសលនេះ   បង្គ្រីតាជាំបតាបតាបទ៌ការ

ដល ព្រះបុត្របុណ្យប្រសើរនេះសោភា ទើបព្រះញាតិទ្រង់បង្រៀនចិត្តសង្ខារបរទេសទៅនាងព្រះនាងខ្លួន បណ្ដាលមកឲ្យបានបង្ហាញប្រសាទនោះការការ ដល់ព្រះឆ្វេង ៚
ហេតុនាំទៅក្រុងដល់ទឹកភ្លៀងទៅសោភាប្រ នាងញ៉ាំខ្លួននោះ ទើបមានមកបញ្ចាំងទៅសំ ៚ ឈ្មោះតាសោភាប្រសាទវង្សាស្រីណាថ្លៃ ៚
ខ្លួន នាងពិសិទ្ធស្រីដែលព្រៀមនោះ ។ សំ ទ្រង់ អាចណាស់ សោភាប្រសាទនេះមានពីរយ៉ាង ញាតិសមមកបិត្រា វង្សាណាពិសិទ្ធ ៚
បុត្រាពោះទៅនាគាទេវតាស្នាក់នោះ ៚ បាកម្ម អភិរម្យមានបុណ្យតាំងតាមាសទេវតាស្ដាប់ ទៅអ័កខ្លួនលោកវៀន ៗ ព្រះតេជៈរឿង ៚
លោកឲ្យស្រុកបែ ៗ មកឲ្យត្រូវប្រសាទ ទាំងពីនាងបិត្រាវង្សាណាស្ទះទៅក្នុងនាដែលបានសេពកាលស្ដាប់ កាលបិត្រាវង្សាណាស្ទះទៅកាន់សំលោក ដឹកនាំស្រី

ពាក្យថា ចំពោះអរចំពោះ ដល់ព្រះទៀត បើទុំរសអមចត្តិគ្រាប់ក្រុងនគរខុស កំណាះទុំរដេរប្រែងបង្ហាត់ត្រូវប្រែ ទៅតាមបាកក្សត់ត្រូវទុំក្នុង ការទៅ ៖
មានសេចក្តីប្រាថ្នា ជ័យវាសិកសទ្ធាការគុណ ៖ ប កំបុលជីត្រាក្ខាំសោតត្បាបដែរនិងក្រុងអាប្រាជ្ញ ៖ សោកស្តីធាប៊ិត្រាតោះទៅរុងហឿ តឹញតា
ឃរា បរទៅក្នុងការវាទាងក្រៀ ស្រុកក្រាដការឃ្សី សន្តិភាពជាបិត្រាកែងកងវេបទៅក្នុងពោះកំក្រោះស្លាបតា ៖ គិតទៅការរុងគ្រៅសំណោះកំក្រោះស្លាបហើយតាំង ៖
ចុះ ទេឿញសំដេកព្រះបរាមរបស់អាទិត្យតា ៖ ក្រុក្រោយសេចក្តីតា សោកប្រាសាទដោះយាកកិច្ចជាញ យកជីត្រាទញ្ញាណា គិតព្យាប៉ុន្តែ ៖
ទៅក្នុងសន្តាប្រាថ្នា កំហាងដៅប្រកាសទុំចុះ ៖ តាបៅកែក្រោងសេវក្រុងបទោះ អាកបកិតា ។ សោតទញ្ញាណាលប្រាស្នា កកបប្តូរស្នាក់ សោត ៖

ប្រសាវនេះ   កាលញាំទៅដោយប្រែពេ   ឲ្យបានឧបត្តិមន្ត្រា   កឲ្យសំរេចផលតាមគ្រូគ្រូបទៅលោហិតវណ្ណា   អធិប្បាយថាលោហិតវណ្ណាជាថ្នាំ ២ ចិត្រមេបដែនារី ៖
ខាងកុសលឯចាកចិត្រ ១ ជំណោកការាង   អកុសលឯចាកចិត្រ ១ ចិត្រថ្នាំ ២ នេះនឹងបង្កើតបាន ៖   នោះ   អាចឲ្យព្រោះបានលោហិតប្រសាវ ៖
បើមិនបានលោហិតប្រសាវហើយ   លោហិតវ ៖   ណ្ណា ២ ចិត្រនោះ   ក៏មិនបង្កើតបានហើយ   ចុះសេច   ក្ដីជាលោហិត   លោហិតវណ្ណាជាថ្នាំ ២ ចិត្រ ៖
នោះ   ជាទីឯលោហិតប្រសាវ   ជាងលោហិត   ប្រសាវជាគ្រឿងជន្លួលគ្រប់ហើយ   ទើបបង្កើតបានក្នុងលំ ៖   ទ្រូងហោតជុំផ្តុំ   ទើបសំដែងព្រះត្រៃសារ ៖
ពេជ្ជតន្ទមន្ត្រគ្រូបត្រាសទេសន្តាទុកជា   លោហិតប្រសាវនេះ   ឲ្យសំរេចផល   តាមគ្រូគ្រូបទៅលោហិតវណ្ណា   ជាបើឲ្យយកដោយអាលង្ការណា   តាមហោតជ៍ជិតៈ

ᬯᬶ

[illegible] ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible] ᭞ ᬲᭀᬦᬢ᭄ [illegible] [illegible] ᬲᭀᬦᬢ᭄ ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible] [illegible] ᭞ [illegible] ᭟

ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible] ᭟ [illegible] [illegible] ᭟ [illegible] [illegible] ᭟

[illegible] [illegible] ᭟ [illegible] [illegible] ᭟ ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible] ᬲᭀᬦᬢ᭄ ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ᭟ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ᬲᭀᬦᬢ᭄ ᬧ᭄ᬭᬪᬸ [illegible]

អក្សរលក្ខណ៍នោះសោត។ ក៏ស្រដីដោយមាត្រាសព្ទបញ្ញើតក្បួនសម្ព័ន្ធក៏ឲ្យ បើនេះបញ្ញើតក្បួនបត្តក៏ឲ្យបើ ក៏ការម្យ៉ាងលបិត្រាធា សោតប្រសាននោះ បញ្ញើត ៖
អំពីអក្សរលក្ខណ៍ បញ្ញើតដើម្បីដឹងឲ្យបានៈ ស្ដាប់សំលេងភ្លាំមក នៅក្នុងសោតកេយ្យជ្រុង ៖ ដោយក្បួនដែលអក្សរលក្ខណ៍បានខ្លួន ។ ។ ៖
ឯលេខប្រសាននោះសោត ចាប់ស្រដី ដោយលក្ខណា សំបន្ធ ។ តភ្ជាប់លេខតាមបែ ក្នុងប្រសានលក្ខណ៍ ។ មានតិលេខាធ្វើះឡូ
ទៅក្នុងកប ដែលក្សរនិងខ្លួនពាលត្រូវ ៖ នៅក្នុងក្បួនចាប់ផ្តើមបួនជ្រុង ។ ជាលក្ខណា អដិយ្យា យកា ចាប់និងកំណាត់ដោយភ្ញើតនោះ ៖
លេខប្រសានចាប់និងផុតអំពី បឋវី អាបោ តេជោ វាយោ ក៏នៅក្នុង បឋវី អាបោ តេជោ វាយោ នោះឯង ក្នុងបេនោះឯងបាតជាលេខៈ

ប្រសាទ ព្រោះហេតុដែលកុលបុត្រជ្រះថ្លាមិនស្និទ្ធ ក្សិណចិត្តលយយកនៅក្នុងផ្សេង ៗ បាន មានគុណាធិសេស ចុះសព្វកុលបុត្ររបស់ខ្លួន ៗ ដែលបញ្ញាមានក្តុង ៖
ទាំងក្នុងនេះការក្រោយលវិធាគិស្ស និងជ្រះថ្លា ក្សិណចិត្តលយយកនៅក្នុងឆ្នាំរូបផ្សេង ៗ បាន . ដូចគ្នា ប្រនេះមិនមានឡើយ អាចារ្យហេតុដែល ៖
ឃិ មានគុណាធិសេស ដំលែកចិត្តលនៅក្នុង ៖ ផ្សេង ៗ បានដូច្នេះដើម្បីដែរព្រះមហាករុណាធិគុ ៖ ណា ក្រុងគ្រាមខេននព្វាក់ភ្នំធាក្បាលបញ្ញា
ក្នុងកុលបុត្រនេះ ឈ្មោះថាយានប្រសា ៖ ទ នេយ្យប្រមូលទៀត សំដែងលក្ខណាខ្ញុំ ៖ យានប្រសាទ ដោយអាមបាទនេយ្យប្រា
។ យាយថិកាបតា ពិចារកម្មសម្ពន្ធ កុលបុត្រសាធលក្ខណា ថាយានប្រសាទ នេះមានជ្រសប្លាក់ខ្សុកុលបុត្ររបស់ការ កម្មដ្ឋាន ដែល

មានសេចក្ដីប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងបរិភោគផ្លែជាហេតុជាលក្ខណា អធិប្បាយថា តាបើនឹងកុំឲ្យប្ដូរជាប្រាថ្នាតនោះ ក្ដីប្រដែលជ្រះថ្លា ចាក់កាយបញ្ញត្តិឈ្មោះថា ៖
យាកប្រសាទនេះ បណ្ដើតអំពីក្បាលកាក្ខ តំណែកផ្ដាំបណ្ដូរថ្មើរ ឲ្យមានសេចក្ដីប្រាថ្នា នឹង ៖ បរិភោគផ្លែជាឫសហេតុ តាំងអំពីប្រាថ្នាមុន ៖
នោះសត្វផ្ដាំឲ្យមានសេចក្ដីប្រាថ្នានឹងបរិភោគផ្លែ ៖ ដើបនៅផ្លែជាឫសហេតុហើយ ដើម្បីពេញការគុណ ៖ លះភាពសេចក្ដីប្រាថ្នានិងឲ្យអាត្មា មានតា ៖
សាកប្រទេសបរិសុទ្ធិបរិបូណ៌ លុះកាល នោះជាបន្តាលមកបង្កើតឧស្ម ក្នុងបណ្ដូលប្រទេសទៀត ភាសាក ដើម្បីជ្រះថ្លាបរិសុទ្ធិ ក្នុងនឹងចិត្ត
លបលាភនៅផ្លែឆ្ងៀង ៗ បណ្ដាដែលបានទូរបុត្រប្រសាទនោះបាន ក្នុងប្រដែលជ្រះថ្លា ក្នុងប្រទេសទៀតនាឯកនោះ ដើម្បីចាក់កាយបញ្ញត្តិដែលរ ៖
៣.៣

ឈ្មោះកាចាយនប្រធានដោយកុំណាផ្ទុំផុះ ទាបើនិងប្រាជ្ញដ៏ដោយក្រវិញនោះ ។ កណ្ដុរ អាចញ្ញានរសំ ឃានប្រធាននេះមានកិរិយា ជាញ្ញបាកនៅបិត្រាចញ្ញាណា ៖
ពិតញ្ញាបុគ្គលនោះ នៅក្នុងសំណាក់ ទេតញ្ញាប្រណ៍ញ៉ាំជាកិច្ចអធិប្បាយ ថាបុគ្គលដែល ៖ បានច្រុបហិតក្លិនដៀង ៗ នោះ សុខរ ៖
ឃុ នបិត្រាចញ្ញាណាឈ្មោះនៅក្នុងក្លិន ក្នុងត្រារ ៖ កាលក្លិនបកឱ្យបាលត្រៀវនៅឃានប្រសាទ កាល ៖ បិត្រាចញ្ញាណាឈ្មោះនៅក្នុងក្លិន ដ៏ខជាក្លិន ៖
ក្រអូបក្លិនស្អុយ ដ៏ខជាក្លិនល្អក្លិនអាក្រ កបើ្យ ទាបើផុំមានសេចក្ដីប្រាថ្នានោ ក៏លះបោល ៖ ស្មៀបកាផ្ទឹយនៅ ចុំបាននិងពៅអាចផ្សៀ
ទាបើមានសេចក្ដីស្រលេញ សេចក្ដីបំណងប្រាថ្នា ក៏ស្មៀងកនៅនឹងកិតចំនងក្លិននោះល្មុះប្រឡះប្រឌិះ ចុះសេចក្ដីជាបិត្រានិងនៅជាបនៅក្នុងក្លិន ក៏ព្រោះបាន

ស្រុបបរិត — ក្លិនដែលទៅបនៅក្នុងវត្ថុជាដីតិតជក្កនោះ ក៏ព្រោះបានស្រុបបានបរិត ហេតុដូច្នេះឃានប្រសាទអាចឲ្យសំរេចកិច្ច ស្រុបបរិតនោះ ៖
ជើញសំដែងព្រះបរមាត្ថសាស្ត្រាសំដែងស្តាពោះ ៖ មានកិច្ចទាញយកចិត្តវិញ្ញាណ វិជ្ជាបុគ្គលទៅ ៖ ក្នុងសំណាក់នៃគន្ធារម្មណ៍ - ក៏មានដោយ
ប្រការដូច្នេះ ពាបើនិងស្រង់ដោយផល ៖ នោះ ។ ឃានវិញ្ញាណសម្បាទនា ការទបបច្ច័យ ៖ ដ្ឋានី ឃានប្រសាទនេះ កាលាត្បិតនៅ ៖
ជាប្រទេស ឲ្យបានទបត្ថុអង្គារុប្រទៅ ៖ ក៏ឲ្យសំរេចផល សំរេចហ្វូងទៅឃានវិញ្ញាណ អដិ បូរយតា ឃានវិញ្ញាណអង្គារុប្រទៅ ២
ចិត្ត ក៏កើតខាងកុសលវិបាកចិត្ត ១ ជាកើតខាងអកុសលវិបាកចិត្ត ១ ត្រូវ ២ ចិត្តនឹងនិងបញ្ចេតនានោះ អាស្រ័យហេតុមានឃានប្រសាទ ពាបើះ

ផើនាគោលរាក់ប្រលងដែលហើយ ឃាតកៈកញ្ញាទាំង ២ ជិតនោះ ក៏មិនបានក្រើតតាមកាប្រកាន់ បុះសេចក្ដីនាឃាតកៈវត្យាទាំង ២ ជិតនោះ បានតិចឃាតកប្រះ
ចាន ទាន់ព្រឹកនាងការពិនិត្យនាគ្រប់ហើយ ចើ ឲ្យបដិស្ឋានគ្រប់សព្វ យោគដុះជើងដៃបាត្រ ៖ ផ្ទាសារពេជ្ឈគ្គមគ្គ ត្រាបនេះក្លាយាឃា ៖
ឃុ ការប្រាសាទនេះ ឱ្យរវាជស៍ការតែគ្រប់គ្រងទៅ ឃាតកញ្ញាណា ជាបើតិចក្លាយឃាតុអាលង្ការនៅ ៖ តែហោតុដ៏ជិតខៀវ ដែលតិចឱ្យឃាតប្រ
ចានបក្សិតព្រះកា ។ ឃាតបរិក្ខារ ៖ តា តិណាកាប្បុដ ក្បួនបណ្ដាន ឃាតប្រាសា ខនេះឃាតកក្កតុបរាក្បូ សម្ពុទ្ធាន៍ ដែលឃា
ករោគក្ដីប្រជ្ញាតិជាក្សារបរិត ជាមួយរោគុនោះជាអាលង្ការណា អជិប្បាយហើយទៅប្បប្បាតហេតុនេះ សឃាតសេចក្ដីប្រជ្ញាតិជាត្រូវបរិត នៅក្នុង ៖

ផ្សេង ៗ ជាមូលហេតុឃើញ ដើម្បីពេញការកុសល ប្រាថ្នានិងឱ្យឃានប្រសាទនោះបរិសុទ្ធិបរិបូណ៌ ឬកុសលនោះឱ្យដល់ជាបតាមតុបតែងកើតបញ្ញូចតាលកា៖
ប្រទេសនោះការលឋណា កុតាប្រាជ្ញូចតាល កប្រទេសដែលផ្គួចសលតុបតែងនោះ ក៏បានហេតុដ៏ តទៀតដែលនិងឃានប្រសាទបង្កើតក្តុចកា៖
ទ្រោះ ជិវ្ហាប្រសាទក៏ជាក្បាកក្វាចខ្វលក្រ ទៅតាមប្រាថ្នាបានប្រការផ្សេង ៗ នោះក្ដី កាយប្រសាទដែលជាក្បាកក្វាចខ្វលក្រុក្រុងទៅ ទៅវិញ៖
ញាណប្រាថ្នាផ្សេង ៗ នោះក្ដី បើនិងប្រាជ្ញ៖ ដោយលក្ខណានិងកិច្ចនិងដល់ និងអាសន្នការពារនោះអ្នកព្រាប់តាបើសិទ្ធិខ្លួនបុលបិត្រាយកតាមចិត្ត
ដែលសំដែងហើយ ក្នុងប្រកែតខ្ញុំ ៣ នោះ មានអត្ថាធិប្បាយផ្សេង ៗ ក្នុ ផ្សេងក្នុងតែទ្វារសេចក្ដី ជិវ្ហាប្រសាទនោះ មានឧបមាសេចក្ដីថា បច្ចើតានិកុល៖

លទាអ្នកបុគ្គលធ្វើដោយអាការលោភក្តីប្រាថ្នា និងលិតបញ្ញាបារមីបុលហេតុ ជាកុសលបរិវៃសព្រះឆ្លាបរិសុទ្ធិបរិបូណ៌ ក្បាលឥនខ្ទួលនៅលើស្រួល ១ ជាលក្ខ

ណា ដ៏ខ្លួនប្រាកដនោះ អានកិច្ចព្រះនិព្វាន៖ លងិចជាញុំយហានបិតោទញ្ញាណ និងគ្រប់បុគ្គល៖ ទៅការនៃសមាធិផលពីរគ្រប់គ្រងនៅដ៏ខ្លួនញាណ

ណា ញុំងខ្លួនញ្ញាណនាំពីចិត្តឲ្យបង្កើត ៣ មានកុសលបរិវៃបង្កើតអំពី គុលលក បួនការសន្តការណា ក្នុងការប្រាកដនោះ៖

មាន១បរិវៃលោភក្តីធ បង្កើតអំពីកុលលៈ កម្ម ពីបុគ្គលធ្វើដោយមានលោភក្តីប្រាថ្នាដិង សព្វ សព្វពាលត្រូវជាមូលហេតុ ជាកុសលប៖

រិវៃសព្រះឆ្លាបរិសុទ្ធិ ក្បាលកិឥទ្ធបលគ្រប់នៅលើបុណ្យ ៤នៃសេដ្ឋញាណអាហ៍ស្រួល ១ ជាលក្ខណា ការប្រាកដនោះមានកិច្ច ព្រះក្នុងនិព្វានជាញុំយហាន៖

យកការវិក្រៃទ្រព្យណា និងត្រូវបុគ្គលចៅការនាំណាងខែសម្បូណ៌ - មានដំណើរត្រូវត្រូវកៅការយកទ្រព្យណា ព្យ័ងការយកទ្រព្យណាន្តាំពីប៉ោត្រាឱ្យបង្កើត ——មានៈកែរាម្យ
លែងលារបង្កើតការពីកុលលាក្រូជអាកលន្ទីការណា អ្នកក្រាជការប្តឹងស្តីឆ្នោះជា ឧបាដំលាវឧលុំ្រាពា ៖ យកប្រហែង ជីវ្ហប្រហែងកាយប្រហែង
របង្កើតការពីកុលលាក្រោះ សាសដាំ្រអំណា កលន្ទ្ធដំលបង្កើតក្តុខលុតតាកុត្ត អាបើលត្ទគោះ៖ បង្កើតក្តុខនុតតាកុត្ត ព័រកាបរ្កើឱ្យជា ៖
យកប្រហែង ទ័ណ្ហប្រហែង កាយប្រៈ ឯកង គោះបង្កើតការពីអក្សលសាក្សែ បង្កើតជើប្រាំ ឧត្យាកងលោប្រថ្មាទវេងកាអាងប្រាការជំរុប ៗ
វាក្យាវលារវាកុលលាវប្រដំលាធ្ងន់ត្រៀវធុញ្ញ អដិប្បាយក្តុខតាត្យែងកាជិអាបាយ៍ គោលការអាការិយ៍គោះខិងលើកងុកាចំណារឧលុំ្រា ព្រោះយាកុតាតាក្សៀត្រោះគ័តឱ្យហសា ៖

ព្រះនាងៈៈៈ [illegible] រៀបរយបានគ្រប់បរិបូណ៌នោះ ។ ពុទ្ធបរិបូណ៌ [illegible] [illegible] [illegible] ទេសទេសនា ។ [illegible]

[illegible] [illegible] នោះឯង ឲ្យនាង [illegible] ឆ្នាំ ៤ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

១០ប ។ ឆ្នូ ឲ្យធ្វើ [illegible] កន្លះប្រមាណ ៥ [illegible]ប្រមាណ [illegible]ប្រមាណ [illegible]ប្រមាណ [illegible] ប្រមាណ [illegible]

[illegible] [illegible] ប្រមាណ ៤ [illegible] ប្រមាណ [illegible] ៥ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ប្រមាណ [illegible] [illegible] ប្រមាណ [illegible] [illegible]ប្រមាណ [illegible]នោះ ៚

មានប្រក្រតីទ្រទ្រង់នៅរូបារម្មណ៍ នឹងសទ្ទារម្មណ៍ដែលបិតានមកដល់ អធិប្បាយថាចក្ខុប្រសាទនោះទទួលយករូបារម្មណ៍ ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ប្រក្ដីដែលនៅជិតនាងម
កដល់ នឹងបានទទួលយករូបារម្មណ៍ ដែលមក ឆ្ងាយពោលដល់ប្រទេសដែលនៅនៃប្រសាទនោះឥតអន្តរាយ ឯសោតប្រសាទនោះសោត - ក៏ទទួលយកសទ្ទា
រម្មណ៍ ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយ នឹងទីជិតបន្តដែល នៅជិតនាងមកដល់ដូចគ្នា នឹងបានទទួលយកសទ្ទារម្មណ៍ ដែលមកឆ្ងាយពោលដល់ ប្រទេសដីនៅនៃប្រសា
ទនោះ ក៏ឥតអន្តរាយ ហេតុអ្វីហេតុថា ៖ ចក្ខុប្រសាទ សោតប្រសាទនោះ ជាទីអាស្រ័យនៃចក្ខុ ៖ វិញ្ញាណ នឹងសោតវិញ្ញាណ ។ នោះមានប្រក្រ
តីតាំងទ្រទ្រង់នូវរូបារម្មណ៍ដែលនៅទាំងមកដល់ពាក់ពាក្យជាបនៅដេរ្យប្រសាទដែលជាទីអាស្រ័យនៃវិញ្ញាណ ។ ដាបរិយារូបារម្មណ៍នោះមក ពាក់ពាក្យជាបនៅដែល ក្នុងទីអា

ក៏ក្រាបទូល ។ បើ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនសោតវិញ្ញាណនោះ ក៏មិនអាចនាំឲ្យឮបាននៅអារម្មណ៍នោះ ឲ្យនៅក្នុងអារម្មណ៍ដោយអំណាចទំនួលពាល អាចត្រូវសោត ៖

ផុតចុះ ធ្វើឲ្យអារម្មណ៍ហាក់ដូចជា ចក្ខុប្រសាទ និងសោតប្រសាទនេះ មានប្រក្រតីជនល្ងង់បាននៅ អារម្មណ៍បញ្ចដែលរំលោភបានដោយដែលហេតុអិត

ខៃប វិចក្ខុវិញ្ញាណនេះអាចឃើញនៅអាកាសន្និយា ណុះដាច្បូតនៅក្នុងប្រទេសជិតឥតឆ្ងាយ ដែលនៅទាំង ជាងឯកបបានតពាក្យ នៅក្នុងចក្ខុប្រសាទ

ឌ ដែលនឹងសំណាកអាចត្រូវទូល ការរម្ភ ណុះចបហាល អង្គុតរូបរបកការចក្ខុពាតបបនៅ ក្នុងនឹងប្រសាទ ដែលនឹងសំណាកអាចត្រូវទៀ

ខ្លួននោះ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនបានឃើញ ក៏ឥតអង្គឹមាន ដំណើរការសោតវិញ្ញាណព្រោះសោត អាចបានឮនៅសាម្លេងដែលនឹងប្រសិទ្ធិ បញ្ចា

ទៅក្នុងប្រទេសជិតក្លឹញក្រី ដែលបន្ទាដែលនៅទំនាបនាគបាបតាន្ធនៅក្នុងលោកប្រសាទ ជ័យវីរវរ្ម័នអាច់ទ្រង់ខ្លួន កាលនេះលោកឲ្យក្រុងជាដើមថា សំលោកអនៃ
និងតាតាព្រះបាទ្យ ឬនំលោកសត្វទៅក្រាសរៈ រាជ្យសម្បត្តិដើម ឲ្យនូវខ្លួនក៏ត្រូវតែនាំទៅគ្រប់ដល់ៈ លោកប្រសាទ ជ័យវីរវរ្ម័នអាច់ត្រូវទៅខ្លួន
បើឡ លោកចត្តាណាក៏ពីរអាចធាតុទុក ៈ • យកសំលោកនោះជាអារប្បធម៌ការ ប៉ុះសោបត្តិធានិងឲ្យនោះ * បានឲ្យតែការវានាំទោរនៅវិងនាន់ខ្ញុំបាល ៈ
លោកប្រសាន កាលនេះលោកខ្ញុំបដ្ឋលោ តប្រសានបើឡ ត្រាច្បៀកក៏ចាំអាចដើម្បី ឲ្យនូវសំលោក ដែលបកខ្ញុំបដ្ឋលោកនោះ អាចទ្រង់ការិតៈ
វុធុះ ជឿនូវអាចបររៀនជិវិតយបថា កត្តប្រសាន និងលោកប្រសាននេះ មានប្រក្រតីជីវិតវយកនៅអារប្បធម៌ បន្ទាត់ដែលញុំឯបើងបានបកដល់ ស៊ីកំណោកយាន

ប្រសាទ និងជីវ្ហាប្រសាទនោះ មានប្រក្រាដ៏ទ្ទួលទៀតឆ្លាអម្ពណ៌ និងរោមម្ពុតា និងសៅប្ដញ្ញាអម្ពណ៌ ដែលមកប៉ះដែល អង្គិបួយបធាឃានប្រសាទនោះ ៖
ទ្ទួលយកក្លិនទាំងពួង បណ្ដារដែលល្អូប ៖ ល្អុយ មកប៉ះពាល់ប្រទះប្រទេសជីវ័ទៅទេឃានប្រសា ឧ ស៊ីជីវ្ហាប្រសាទនោះ មានប្រក្រាដ៏ទ្ទួះ
ខោ លយករសទាំងពួង បណ្ដារដែលមកប៉ះ ៖ ដែលប្រទេសជីវ័ទៅទេជីវ្ហាប្រសាទ ឆ្វាខកាយប្រសា ឧនោះ ក័រទ្ទួលយកផោដ្ឋព្វសព្វវត្ថុខ ៗ
បណ្ដារដែលមកប៉ះដែលប្រទេស ផ្ទុវទៅៈ ទុះកាយប្រសាទនោះឃាត្យជាកា ឃាត្យធាឃានប្រសា ឧ ជីវ្ហាប្រសាទ កាយប្រសាទ នោះ
ជាវិបាកកាមាវចរចុះឃានវិញ្ញាណ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ៗ នោះមានប្រក្រាដ៏ជាញ្ញាកាវចែរអាអម្ពណ៌ បណ្ដារដែលមកបាវកាកួទៅចាំ ៖

ប្រសាទនោះ ដ៏ជាទីអាស្រ័យនៃខ្លួន ។ បើអាប្បណ៌នោះ មិនបានបរិភោគភោជនទៅ ឬមន្ទីរអាស្រ័យនៃខ្លួន ។ បើយានទេវតា ជីវ្ហាទេវតា ៖ កាល

បាទេវតា ក៏ជិតមាលាក្សត្រអាប្រហ៍ នោះទុក ឲ្យនៅក្នុងវិមានរបស់ខ្លួនបាន អាស្រ័យ យកឈ្មោះ ទើបយានរវៀនសិប្បៈ

យកា យានប្រសាទ ជីវ្ហាប្រសា ៖ ន កាលប្រសាទនេះ មានប្រាង្គដ៏ខ្ពស់យក ៖ នៅអស្សា បញ្ជូនដល់ចកដល់ ។ ទេវតា

នេះរិលរស់ដែលក្នុងសណ្ឋានវៃបក្ខិតទៅ ៗ ចង្អុលប្រសាទនោះមានសណ្ឋានតុបបុនក្បាលនៃ ប្រតិស្ឋា នៅក្នុងវិមានល្អនៃខ្លួនដ៏ក្បែកទៀត ភោគជុំវិញ ៖

កាន់ដោយរាបណ្តូលនៃប្រស្រីស្រ ចង្អុលប្រសាទនេះមានសណ្ឋានដូចត្រូវបរិភោគនៃខ្លួនបានទៀត ក្រោមដោយលោបរាតិដ៏មានគោកោទៀត សេចបក្ខនោះមានសណ្ឋានៈ

ពន្ទៀបោក ១ ពន្ទោភាគ ១ ពេលការ ៧ ថាន ចន្ទ្រប្រសាទនោះក្រោញទ្រង់បាត់ថានឆ្នាំ ៧ ប្រៀបបើដូចបុរសទៀម សំរាប់ត្រួលខ្លោចឲ្យឈ្មោះគ្រែ ១ ត្បាំឲ្យបា
ន ៧ ថានបៀ្យ ទើញសកប្រេជក្រមុះ បន់ទាបបក្តីកុះក្តុយកក្តួល ព្រះក្រោបបុរបុរសរ៍ ឆ្នាំសឆ្នាំ ៧ ថាននោះ ចន្ទ្រប្រសាទនោះ ៖
ឃរ់ ប្រៀបដូចប្រេជក្រមុះបទ្ទាបដែលបក្តីកុះក្តួ ឯកក្តួល ចន្ទ្រប្រសាទនោះថាត្រូវហោលដូចកញ្ញាកាបើ ត្រាហ្មា ឯណាវប្រិបោលឈ្នាន់ដូចពោះរុក្ខា
លង់ភា ត្រូវហោលទៅត្រូវរោះ កំប្រ កន្ធក្តីឯចន្ទ្រប្រសាទក្តុយកាឈ្មោះឡង ចន្ទ្រប្រសាទទេះអ និសាទ្បក្នុំ ៤ ថាក្រនិធ្យាបការបំក្តាតាក្លា ៖
មាតក្លាកាឡួយភាជក្យា មាតយេសឆ្នាំ ៤ ភាកធ្វើរឲបការបំក្តបំពី បេតបង្កាតោះតំបីធ្នា បេក់បង្កតោះផលឆិត បកបកព្រោសព្រោង ៖

បើនឹងបង្ក័កនោះត្រូវយកគ្រឿងប្រដាប់មកប្រដាប់ឲ្យ បើនឹងបង្ក័កនោះត្រូវយកស្លឹកទង់ជ័យមកឬកការតែឲ្យ ឯចក្ខុយការជាមួយដែលបើនឹងឆ្នាំ ៤ ធ្វើឧបការដូចម្ដេច
មិនឲ្យ ឯចក្ខុប្រសាននេះ មានជាតុឆ្នាំ ៤ ជាអ្នកជួយឧបការបំរុង ក៏ត្រូវមានឧបចំបង់ឈ្មោះ ។ យាតិតរីបជីវ ជាតុនោះត្រូវគ្រូចនៅបត្ត ៖
ប្រសាន ប្រៀបបីដូចបើនឹងដែលឥតបីត្រ អាចោជាតុ នោះបំរុងឲ្យគ្រាសឲ្យសេបត្តតត្ដខតុត ៖ ប្រៀបដូចបើនឹងដែលដខឱកមកត្រោបត្រាខ
តេបេះជាតុនោះ បំរុងមិនឲ្យឬមមិនឲ្យ ៖ វណ្ណយនៅឋាន ប្រៀបដូចបើនឹងត្រូវយកគ្រឿងមកា ៖ ប្រសាប ឯទាយោជាតុ នោះបំរុងឲ្យ ៖
ត្រាលបឲ្យបក្រិលចាន ប្រៀបដូចបើនឹងដែលត្រូវយកកៀវស្លឹកទាលទង់ជ័យមកបកការតែឲ្យ អគ្គីខំមានតែជាតុឆ្នាំ ៤ មានឧបការប្បណ្ណោះនេះភ័ពេបរ៍ ឆ្នាំដូច ៖

ធ្វើបីទ្រទ្រង់អាហារនោះផង ទាំងភិក្ខុឧបដ្ឋាកទ្រាំបុត្រ អាយុត្រូវនោះជាភារការបិតាឲ្យបង្កើតផង ឲ្យពារនាក្តីសម្បជញ្ញៈ ការបរិវារបោមព័ទ្ធជីវិតខ្លួន ៚
សប្បុរសនេះជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលព្រាហ្មណ៍ ជាគ្នាទាំងពីរ ៤ បុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តនៅបច្ចុប្បន្នបី ៚ ដោយសារដែលមាបុណ្យ បង្អុប្រសាទនេះ
ឃបះ ជាទ្រព្យទាំងឡាយបើញាណាគេរបស់ខ្លួន ។ ចុត្តិបិទេត ឥសូរនារាបតិ ពាក្យមុនដែល ៚ សំដែងមកនេះ ទាំងបញ្ញើនិងពាក្យខ្លួន
មានព្រះគាថា ដែលព្រះឥសូរនារាបតីត្រែ សារីបុត្រ លោកទទួលនូវការ ។ យេនបត្តុ៚ បសាទេន ព្រាហ្មណ៍មុសាបរិគីតំ សុខុមំ៚
ឆន្ទ ខន្តិសារិកបុប្ប អធិប្បាយខ្លួនមានព្រះគាថា បុគ្គលដែលបើញធម៌សារពើរបស់ខ្លួន បើញដោយអំណាចនៃបង្អុប្រសាទឆ្លងនា បង្អុប្រសាទ៚

នេះជារូបតូចល្អិតជាសុខុមរូប   មានសណ្ឋានតូចបន្តិចបុគ្គលលេច   ព្រះធម្មសេនាបតីសារីបុត្រ   លោកវិសជ្ជនាដូច្នេះ   ចុះសេចក្តីថា   កិរិយាដែល ៖
ឃើញរូបនោះ   ជុំពោះឃើញដោយចក្ខុប្រ ៖   សាទដែលតូចដែលល្អិតនោះផង   និងបានឃើញដោយ   ធ្មុ   គឺសេចនិងស្បែក   និងសរសៃលោហិត ៖
និងលោមាដែលប្រកិណ្ណានទៅក្នុងត្រកប៉ក្លូក   នោះ   ក៏តែងអដ្ឋិបានផងសម្ពុសោត   គឺសេច ៖   និងស្បែកនិងសរសៃលោហិត   និងលោមាដែល ៖
ប្រកិណ្ណានទៅក្នុងប្រហោងត្រចៀកនោះទៀត   ក៏ដូចគ្នា   និងបានជាក្អែកច្រាឡូប្រាកឡូសារ   សំលេង ៖   ឆ្នាំឡូងនោះក៏ហើយ   ឯដែលជាក្អែកច្រាឡូច
សាហ្វូសំលេងឆ្នាំឡូងនោះ   គឺសោតប្រសាទនោះផ្សេងហើយ   សោតប្រសាទនោះក៏ជាសុខុមរូបដ៏ល្អិត   ដូចគ្នានិងចក្ខុប្រសាទនោះផង,   ផ្សេងគ្នាតែដីលំនៅ ៖

លោកប្រសាទនោះឲ្យតទៅក្នុងប្រទេសដ៏ហាសង្ស្រារះដុបងុបចញ្ចៀង ពវីជ្ជះលើខងលោបពត សំលេក្ខប ។ ព្រហ្មប ទៅវាជក្នុងទុងងល ៖
សម្ពុលោត លោកប្រសាទនោះក៏វាះ សាក្នុ ៤ ពាឱុបកាហាះដ៏ទុំខជិត្រាជីងអរារា ៖ ពាម្អុកដ្ឋូយឱុបផ្ទុកធុំពិបរុ្ឌ ហារអាយុ
ខ ស្វជាក្រុកបិតាំបម្រាំបរូ តារដោយប៉ព្រុរ ៖ ជិងក្លុងជិខាសជិខឱ្យះ ។ ពាបរិវារពោធរោប ៖ ឱ្យសំរេចកិច្ចពាទក្ដុងរើត ទៀរសោតទង្ហា
ណា ឱ្យសំរេចផ្សិជ្រពាគ្រាំទុះបិត្រា ៥ ៖ បណ្ដាដ៏លប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកគ្រាំទីនោះ ដោយ ៖ សំក្បាដ៏លអារម្មណ៍ ប្រៀបដូចក្ដិបិះ
រាជរុហា ៥សាច់ឃៀងខ្លាំ ៤ ជើងឱុបការ ដុបហានក្នុងទុះយ្យធារគរំដ៏លបកបៀ្យ ក្នុងចក្កប្រសាទនោះថ្ងៃ ថ្ងៃហានប្រសាទនោះលោក ៖

ក៏បាឧបបបដិសន្ធិ ដុំចក្ខុនិងសោតប្រសាទនោះផង បកត្បូកក្បាលតែជីលំនៅ ឃានប្រសាទនោះ ស្ថិតនៅក្នុងប្រហោងដែលមានសណ្ឋានដូចជើងពពែតែឆ្លូត ៖
នៅក្នុងជនរុំនសំស្ហ្វាឃាន អធិប្បាយថា សេចក្ដីស្រួចអរលោហិតលោហា ដែលប្រតិស្ឋាន ៖ នៅក្នុងភាគទាប្រហោងនោះ មានឈ្មោះថា ៖
សសំស្ហ្វាឃាន ឃានប្រសាទនេះ ក៏បាន ធាតុទាំ ៤ ធ្វើឧបការ មានជុំនិងចិត្តនិងអាហារ ធ្វើឧបត្ថម្ភបំរុង មានអាយុរក្សាអ្នក ៖
ពិតប្រាប់មិនជាប់ មានតាមតាំងហ្មុនិង និងធ្វើអស់ពាបរិវារបោយពោយ ឲ្យសំរេចជោគ្គុជីវិតៈ ៖ ឲ្យឃានវិញ្ញាណ ឲ្យសំរេចកិច្ចជាទ្វារនៃឃ្មា
ពិត្រោ ៦ បន្ទាប់ដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងឃានទ្វារវិថី ជាប្រសិទ្ធដល់អាហារ ច្រៀបដូចទន្លិយកាប់កុម ដែលឆាប់ឈៀងឆ្នាំ ៤ ធ្វើឧបការ មាននេះឃ្មុ ៖

ដុចការនៈពារតាមគម្ពីរអភិធានប្រែ ម្យ៉ាងទៀតថាជីវ្ហាប្រសាទនោះសោត ក៏ជាឯឧបាទប្បជាក្តិតដូចគ្នា ខុសគ្នាតែទីលំនៅ ជីវ្ហាប្រសាទនេះឋិតនៅក្នុងប្រទេស
ដ៏មានសណ្ឋានដូចចុងត្រាកបត្តឧប្បល នៅ ខាងលើនៃសសម្ភារជីវ្ហា ក្នុងកណ្តាលនៃសសម្ភារជីវ្ហានោះ ជីវ្ហាប្រសាទនេះ មានធាតុទាំង ៤ ជាការ
ជា ឧបការ មានឧតុមានចិត្តមានអាហារជា ការឧបត្ថម្ភក្រោមត្រូវមានអាយុ ជាការបរិញ្ញុ ដើលជដាំង មានការណាសម្បុររឹងក្លិន ៚
· និងឱជារសជាបរិវារហោមរោម ឲ្យសំរេច ជាទីកើតនៃជីវ្ហាវិញ្ញាណឲ្យសំរេចកិច្ច ជាទ្វារនៃវិថី ចិត្ត ៦ បណ្តាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង ៚
ជីវ្ហាទ្វារនេះ ដោយសារដែលអារម្មណ៍ ម្យ៉ាងដូចខ្លួនយាជធុមា ដែលពាល់ទៀបទង ៤ ធ្វើឧបការ មានទំនួញដូចបានខសដ្ឋតាមគម្ពីរនោះ ៚

៙កាយប្រសាទនោះសោត ក៏ជារូបឧបាទារូបក្តិតដូចគ្នា ដេរខ្លួនតែងតាំងនៅ កាយប្រសាទនេះជ្រួតជ្រាបខ្លួនទៅទាំងសរីរៈកាយ ប្រៀបបីដូចប្រេងដែល៚
ជ្រាបចូលក្នុងបុយសំឡីព្រាងផង ពីបុគ្គលផ្ទេ បច្ចើយដេរ្យ កាយប្រសាទនេះ ក៏មានជាតុជ្ញុំ ៤ ជាភាគឧបការ មានសុទ្ធនិងចិត្តនិង៚
អាហារជាភាគជុំរូបដក្តក់ក្រុមទៅ មាន៚ អាយុត្យូជាភាគពិញ្ញបប៉ើលថែរាំង - មានពារភោសម្ពុ និងក្លិននិងពិជាវិសេសបរិវារបោយពោបឲ្យសំពេច
កិច្ចជាទន្តុនីកើតទំនេកាយវញ្ញាណ ឲ្យសំ ពេចកិច្ចជាក្នុងនេះចិត្រា ៦ បន្ទុំដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយៈ យន្ត្រាវិធី ដេរ្យវត្ថុដែលអាហារបូណ៌ ប្រៀប
ដូចខ្លួយកាជកុមារ ដែលតំលៀងឆ្នាំ ៤ ធ្វើឲ្យឧបការមាននេះយល់ដូចបាននវសប្ដុរាបកបៀវនោះ ចុះសេចក្តីថា កាយប្រសាទនេះជ្រាបនៅក្នុងខាងដើររូបជុំអាសៈ

ខ

បត្ថ៍ដែលជាសេចក្តីកបិ៍នោះ ៗ៤ បានឈ្មោះជាឧបាទិន្នករូប ដូចជាចុងក្រចក សក់ រោម ធ្មេញ ដែលដុះចេញអំពីសាច់ដែលក្តិបបែងឈឺនោះ បានឈ្មោះ
ជាអនុបាទិន្នុករូប ក្នុងអនុបាទិន្នករូប ៕ នោះ និងមានកាយប្រសាទនោះប្រាកដនៅក្នុងទីតែអង្គ្រី មាន កាយប្រសាទនេះប្រាកដនៅតែក្នុងទីជា
ទិន្នករូបក្នុងមនុស្សទៅ ជាបច្ចយឲ្យដឹង ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ អាចស្គាល់សម្ផស្សបាននូវចាក់ចាក្លិត ជាត្រាតនោះ អាទ្រូវកាយប្រសាទជាបើកា
យប្រសាទពិតទបត្តូលឿ កាយភាព ៈ ចំហាក់ត្តក្រទ្រំពន្លប់ទៅ ទាំងអាចដឹងនៅសម្ផស្សផ្ទាំះ ឲ្យបានទៅបាន បែនពិតប្រសាទផ្ទាំ ៥ នេះ ៖
មានសេចក្តីបដិនទៅតាមអារម្មណ៍ ដ៏ក្រៃលបប្រក្រដ៏កំនខ្លួន ៗ ចក្ខុប្រសាទនោះ អាចបដិនទៅតាមរូបារម្មណ៍ ដ៏ជាទស្សេរ៉េនខ្លួន ប្រៀប

បីដូចអាសារពិស្ណុគស   ក៏ហាត់បិត្រាបខ្ទំនៅការនិដំបុកដំបាំងលំនៅខែនខ្ញុំ   ដម្កល់តោតសនោះ   អាបត្រាក់អារក្សឧនិដំបុកនោះទ្រទ្រងពោក្យ   ក្រោបនៅ ៗ ស្បៃ

ឧទកអាហារបៀ - ក៏ត្រឡប់ជំពោះបុទ្ធ៖   បុកការនដំបុកវិញ   និងបានលះបង់ចោលនៅដំបុក   ជាទីលំនៅនៃអាត្មាក៏ឥតអម្ពិមាន   នេះមាន៖

ឧបមាដូចម្ដេចមិញ   ឯចក្ខុប្រសាទនោះ៖   ព្រោះបុទ្ធការប្រាប្តុតាំ   និងបានលះបង់នៅប្រាប្តុះ   ៣   ដ៏ជាទីលំនៅនៃខ្លួននោះឥតអម្ពីមាន មាន

ឧបមេដូចពាលល្ងោះបុទ្ធនៅក៏ក្រុដំបុកនោះឯង៖   ៗ នេះយង្សប្ដៀតអដំបូងយចាតលនោះ   ចាបើវា៖   ល្អនទៅក្នុងឱឡារឯលោ ៗ ក៏ល្អាកបិត្រ៖

ដូលបិត្រាល្អនទៅក្នុងឱណ្ឌក ៗ ល្អក ៗ   សម្បើនិងតាបបិត្រានិងទារល្អនទៅក្នុងប្រុចេសីវាល ៗ   នោះឥតចេបរ៏   នេះឯឧមានឧបមាដូចម្ដេចមេញ៖

ឌី

ឲបង្អុំប្រសាទនោះផ្សើយទៅសរប្លុងបើណ ទៅក្នុងទីដែលព្រៅទីភ្នំថ្មទីស្ងាត់ ទីដែលកៀបិតកៀផ្ញុំ ស៊ូរសវ៉ារ៉ាប្រុណ៍ ដែលនៅក្នុងប្រទេស
ដែលគៀលាតបរិគ្ន អាគុំបងបង្គំបព សព្វបរិត្រូវតែគិលព្ន ទៅក្នុងទីស្ដុកទីស្ងាត់នោះ ឲង សោតប្រសាទនោះឈ្មោះឬខទៅកាន
សន្ធាប្រុណ ទិកាកផ្សៀវ្សូរកៅសស្នាប្រុ ណ៍ ដបាវលៃទំខ្លួនតែតអម្ពិមាន ប្រៀបដូចៈ ក្រពើដែលមានបិត្រ បក្សីគ្រឹនវៃបរ៍ ៖
ទៅកាប្រទេសដែលមានទឹក ចម្ការក្រ ពើនោះបាបកឈសត្វទឹក សុឃ្ញើបរគ្រពើរល្មើក ទៅកានទីគោក ក៏មានបិត្រកាកធ្វើយ
នៅក្នុងទឹក គិខចាខសះបោលទឹកបាវលៃខ្លួននោះតែតអម្ពឹមាន នេះដូចង្ហូបឡើក សោតប្រសាទនោះវត្ថម្ពោះឬខទៅកាន សន្ធាប្រុណ៍ ៖

និងបានលះបោលបញ្ញាប្រជា ដែលបានទៅទេខ្លួន តែតអស្ចារ មានឧបមេដូច្នោះ ដោយប្រាប្រទៀត អធិប្បាយបាត្រាទើរនោះត្រូវបៀតទៀ ត្រូវបៀត ៖
នោះវទៅវឡើតែដែលនិងស្លាបសាហ្មំលោះដែ លនិងស្លាប កាលបើឮនលាកខ្លួនក្នុងជីនោះ បើ បានឮសំលេងសត្វដែលត្បូរោកក្បាប ៖
ទៅខ្លួនប្រកដ្ឋក្នុងប្រទេសជីតា ក៏ល្មះ ៖ ● លោតពេញដែញទៅក្នុងប្រទេសជីនោះ មានឧបះ ● មានដូចម្តេចបើញ ឲ្យលោតប្រសានេះ
ក៏វឡើនៅតែនិងស្លាបនៅ សាហ្មំលេខ ដ្យេខ ។ តែល្មមបានឮក៏ល្មះដែល ល្មះទៅក្នុងប្រ ៖ ទេសជីប្រកដ្ឋនែនសំលេង មានឧបមេដូច្នោះ
ឲ្យមានប្រសានេះ ក៏អាចបង្កើនទៅកានតត្ថាប្រណ៍ ដែលទៅទៅខ្លួន ក្សេបដូចបានវិបតិ មានជីត្របងអ៊ិនទៅក្នុង ប្រទេសអាកាស ៖

ឯងម្តងទៀតវិលត្រឡប់នោះ មានអាកាសជាទៅឡើយ ខ្ញុំឃ្លាតបើនិងប៉ះពាល់ផុតនៅជិតផ្ទៃដីផ្តិត ប្រុះផុតហើយទៅវិញ ក៏ទៅចាកទៅឆ្ងាយណាក៏ល្បឿន ៗ អ្វី
ក៏មានចិត្រាតែជាប់នៅក្នុងអាកាស និង បានលះបង់នៅអាកាសនោះផុតមានឡើយ នេះមានឧប មាដូចម្តេចមិញ ឃានប្រសាទនោះ ៖
៥ ក៏ផ្លោះមុខទៅរកគន្លងឆ្ពោះទៅជាឯម្នារ ៖ និងបានលះបង់នៅតាក្នុងឆ្ពោះជាទៅយទៅខ្លួននោះ ក៏ ឥតអម្ពីមាន មានឧបមេយ្យដូច្នោះ ក៏បើ
នពិតឃានប្រសាទនេះ មិនចេះដឹងក្លិន នៅក្លិនឯណានីមួយឡើយ ស្រាប់ហើយតែក្លិនមកប៉ះ ពាល់ហើយ ក៏ក្តីយល់ឃាតជាប់សម្បារក្លិនស ៖
៦ ប្រការ ក្លិនឈៅ ក្លិនឆ្អៅ ក្លិនជូរ ក្លិនចត ក្លិនល្វីង ក្លិនចំប្រ ក្លិនឆា ក្លិនស្រួល ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ក្លិនខ្ទឹមនោះឯង ឃានប្រសាទក៏រាបជ៏ខ្លួន ឃាន

ប្រមាណឌិខពាងជ្រើសរើសព្រះពោលនៅក្នុងស្លាកដែលអាស្រ័យ ។ ជ្រើសរើសតែក្នុងស្លាកដែលហត្ថ ។ នោះអ័ងនេយ៍ — ព្រះបរាត្ថធាក្នុងនោះជាវត្តទនៃខ្លួនឃាទឱ្យបងៃ
ដូចខាងក្រោយជាតិ ត៌ហាងអាការសេចក្តីទាំងនេះ ខ្លួន ពុំឃាងលះបង់ប្រោលនៅអាការៈនោះ ស្ងៀម ប្រមាណនោះ ត៌អាចបង់ឡើងដោយការសំសាប
ណ៍ ដែលទសេចនៃខ្លួន ប្រៀបដូចសុន • ក្នុងស្រុក សបហារជិត្រាបង់ឡើងដោយក្នុងកប៊ីចាទសេចនៃ • ខ្លួន ដម្កាសុនក្នុងស្រុកនោះ ចែកខ្ញុំលេ
ញាណ្ណាកជិត្រាទៅជីលនៅចនៃខ្លួន ប្រដិពាត ជាបនៅក្នុងជីលនៅនៃអាត្មា នោះបីជីលនៅនៃអារ៉ អាត្មានោះ កើតឧបត្ថម្ភក្បួនដើម្បីបរាត្ថ ៖
ណា ។ ម្យ៉ាងទៀត សុនក្នុងនោះអាចជាបជិត្រាស្រលោញនៅក្នុងជីលនៅនៃអាត្មាជាឧណ្ណា ពុំទាន់ពេញជិត្រាកើតនិងបញ្ចប់ពោលជីលនៅនៃខ្លួន សុនក្នុងស្រ ៖

ចេញពីលំនៅ មានចិត្របន្ទិនទៅក្នុងពីលំនៅនៃខ្លួន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ឃើទ្នាប្រមាទក៏បន្ទិនទៅរោមសារម្មណ៍ ដ៏បាចំណេននៃខ្លួន មានឧបមេយះ
ដូចសុនក្ខនោះឯង ប្រការមួយទៀត ៚ សុនក្ខនោះមានប្រក្រតីលោភក្នុងអាហារ នោះបីបើះ បានបរិភោគនៅមុខបាយាសដ៏មានឱជារសតិ ៖
ឌុ សា ផ្អែតស្កុបស្កុលដោយប្រការឯណា ៗ ក្តី បើបានឃើញល្អកប្ទសាកអាសុរកក្នុងទីឯណា ៗ ក្តី សុឃ្មីខិនមានចិត្រ លះបង់នោះក៏ក៏តះ
អត្តិមាន នោះជាផ្អែតពេញពោះបរិភោគ ទៀតពុំបានឡើយ ក៏ឬលបិតចើបអំឡៀបលើ ល្អកខិនសាកអាសុក នោះដោយសេច
ក្តីរេគចិត្រ ចុះសេចក្តីណា បារីសុនក្ខនេះ ពុំមានកើតជាសញ្ញារ រំបងអាក្រក់ឡើយ សចម្រោកក៏ក្នុងចិត្រពិរិយាដែលខ្លួល

របស់ខ្លួន នេះឯងមានឧបមាដូចម្ដេច ជីវ្ហាប្រសាទនេះទំពាំងសីរសាសាងទាំងឡាយហើយ សែនាក្រោកក័ន្ទួល សែណ្ហាក័ន្ទួល ស្រេចតែរដ្ឋាអន្តរាយហើយ ៕
ក័ន្ទួលក្រោបប្រការ មានឧបមៃដូច្នោះ ឃាណប្រសាទនោះឡើងបង្កឹងទៅតាមអារម្មណ៍ ដ៏ថ្លៃ ទំនៀមឲ្យខ្លួន ប្រៀបដូចគេសត្វចាប
ដ៏មានបិព្រាវកអ៊ីងទៅក្នុងទេ ចាប្អាំហ៊ើរ ៕ ឡោបត្រូស ចម្លាជាសត្វចាបទាំងនោះ ចំណង់ ៕ លោភក្នុងឲ្យសារចាប្អាឡោបត្រូស ប្រដិ៍
តាងជាបកៀក្នុងចាប្អាឡោបត្រូស ទំពាំង លះបង់សែលចេញ ព្រោះហេតុដែលចាប់ បរិភោគ សាកអាសុកជាអាហារ ៕
មានឧបមាដូចម្ដេច កាយប្រសាទនោះគ័បង់អ៊ីងទៅតាមឆេដ្ឋាអារម្មណ៍ ដ៏ក្រវ៉ាល់ដ៏ខ្លួន មានឧបមាដូច្នោះ ។ សំដែងមកនេះដោយនេយ្យសិក្ខាតាម

ព្រះភាគទ្រង់ តែខ្ញុំខ្ញើរសើរយកតែសេចក្តីមកទេសនា ដោយឧបមាសង្ខេបតែប៉ុណ្ណោះ ល្អបតែពាក្យបកាដែលកុលបុត្រ អ្នកបានស្តាប់ទៅតាមតម្រិះ
យាយ ក្នុងព្រះឧបសុត្រគម្ពីរនោះ ៖ ។ សេនតិត រឿងធាតុរូប ២៨ ប្រការនោះគឺលៈ ធាតុដោយឧបមា ទៅព្រះអភិធម្មត្ថសង្គហ
៦ខ នោះ ធាតុជាប្រសាទរូប ៥ វិសយរូប ៖ ៤ ភាវរូប ២ ហទយរូប ១ ជីវិតរូប ១ អាហាររូប — ១ បរិច្ឆេទរូប ១ វិញ្ញត្តិរូប ២ វិការរូប ៣
លក្ខណរូប ៤ ផ្សំគ្នាទាំងអស់ត្រូវជាឧបាទារ ៖ រូប ២៤ ដែលប្រការដែលក្សារ ។ ចំប្រសាទរូប ៥ នោះ ៖ ធាតុសរីរនេះយកបៀរដោយតិណ្ណា ចំប៉ះ
សរីរខាសព្រាធំពាលកុំ ក្នុងតែអំពីវិសយរូបនៅនោះ និងសំដែងតែដោយឧបមាសង្ខេប អ្នកប្រាជ្ញតាមរៀនវិជ្ជាឧបមាប្រាជ្ញា វិសយរូប ៤

ប្រការនោះ -បានដល់អាហ្មណ៍ឆ្នាំ ៤ ប្រការ គឺព្រាហ្មណ៍ប្រការ ១ ខត្តាហ្មណ៍ប្រការ ១ គត្តាហ្មណ៍ប្រការ ១ វេសាហ្មណ៍ប្រការ ១ ជា ៤ ប្រការដែលត្បារ ឯព្រាហ្មណ៍
នោះ បានដល់ររសព្វសារពើរឆ្នាំជូត ឃេដ៏ ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ដី ឃេតីតវិញ្ញាណក្ដី ស្រាប់តែរ ពាជាប្រក្រតីឲបើល យើញជាអាហ្មណ៍ទៀ
ចិត្រ ដែលឃុត្តក្តុងបក្ខទ្វារហើយ កំបាន ៖ ឈ្មោះជាព្រាហ្មណ៍ឆ្នាំមមែ ឯខត្តាហ្មណ៍នោះ បានដល់ អាយុសំលេខឆ្នាំជូត សំលេខតិកោះក្តិសំលេខ
ឲ្យតិកោះក្តិ សំលេខសត្វប្រកបដោយវិញ្ញា ណក្ដី សំលេខទៃវត្ថុដែលគីតវិញ្ញាណក្ដី មានដីះ បគឹសំលេខតាឯឈ្មោះក្នុងវេជ្រតិធីតាតឆ្នាំជូត
ក្តិ ឲ្យរកតែឲាកបជាជាសំលេខជាអាហ្មណ៍ទិចិត្រ ដែលឃុត្តក្តុងលោកធ្វាហើយ កំបានឈ្មោះថា ខត្តាហ្មណ៍ឆ្នាំមមែដុកត្បារ ឯគត្តាហ្មណ៍នោះបានដល់

ឈានទាំងពីរ គឺឈានក្រោមប្រាំក្នុងរូប គឺនខ្សោយឈានក្រោមជាន ឈានអ្វី ១ គឺ ព្រោះចតុក្កបញ្ចកជាឈាន ចត្តារោបាទិកជាអារម្មណ៍ខិត្ត ក៏យុត្តិក្នុងឃា
នក្ខន្ធបើ ក៏បានឈ្មោះថាញាណអារម្មណ៍ទៅ កសង់បត្ថរ ដោយសារម្មណ៍នោះជាកាមសញ្ញាចេញ ក៏ហ៍ សង្កេតចូលមកជាតាមក្រោមបរិច្ឆេទប្រហាការយប្រហើរ:
១២ សេចក្ដីនេះវាការសម្ពន្ធ សេចក្ដា ១ គឺ ព្រោះចតុក្កបញ្ចកជាឈានចត្តារោជាអារម្មណ៍ ទាំងពីរនេះ យុត្តិក្នុងចិត្តវិញ្ញាណទាំងបើ ក៏បានឈ្មោះថា
អារម្មណ៍ទាំងអស់ ចិត្តតាំងនៅជាកាម ឈាន ៤ ប្រការ សំដែងព្រះបរមត្ថាធិប្បាយចិត្ត សង្ខេបនាមជាទសាយរូប ៤ ប្រការ ដោយ
រូប ២ ប្រការគឺ កាមក្ខន្ធរូបប្រការ ១ បរិសការរូបប្រការ ១ ជា ២ ប្រការដោយញាណខ្ញុំ: ដោយក្ខន្ធរូបនោះបញ្ញត្តិប្រើយ ១ រូបទៅក្នុងសន្តាន

នៃសត្រៃនាគចេតបរិវារ   ឥឡូវការប្រែនេះជាផ្ទុំក្នុងសីលដែលនិងធ្វើឲ្យប្រកាសជាសាត្រា -- ឲ្យពិរិយកម្មបារមីអាកប្បអាការថ្លៃថ្នូរ -- ជាពិរិយបារមីបារមីអាកប្បអារះ ៖
ការនៃសត្រា - វត្ថុដែលការប្រែការប្រែនោះ   បង្កើតឡើយ ។ រូបនៅក្នុងសម្លាប់បរិវារចំពោះដែលដែរ ៖   ឡើង - ប្រែការប្រែនេះជាថ្មី - ក្នុងជីវិតដែល
និងធ្វើរូបកម្មជាប្រចាំ   ឲ្យកិរិយាអាយុកា   •   គម្រោងក្បួនកិរិយាថ្លៃថ្នូរ - ជាកិរិយាកាលពុកចរិយារួម - ៖   •   តាមបើបែងចែកក្បួនជាបរុស   ក្រុមការកែង ៖
និងត្រង់ប្រជាសាស្ត្រនោះ   ប្រែការប្រែ ៖   លុតទៅ - ចំពោះបង្កើតអក្សរ ១៧ - ខ្សែចិត្ត ។   ការប្រែការប្រែលុតតែប៉ុណ្ណោះ   ចិញ្ចើមត ៖
ក្នុងផែនការ ១៧ ខ្សែចិត្តបរិវារ -- ឥឡូវការប្រែបង្កើតឡើងក្នុងបញ្ចប់នេះ ... ពលឥឡូវការប្រែបង្កើតឡើងបរិវារ - ប្រកាសក្បួនជាសាស្ត្រាដៅ - កិរិយា ៖

មាយាគអាកប្បអាការស្ត្រីទាំង ក៏ត្រឡប់ទៅជាស្រីក្នុងការល្មោះ ដាបើស្រីនិងត្រឡប់កេតជាបុរសនោះ កាលគេនឹងត្រឡប់ជាបុរសនោះ ឥត្ថីភាវបរិវត្ត
ទៅ ចំណាប់ផ្តើមសវ័ន ១៧ ឆ្នាំបឹ ត្រ កាលឥត្ថីភាវបរិវត្តកន្លងទៅមិនបង្កើតផល ។ ៧ ឆ្នាំចិត្តបើ បុរិសភាវបាតុភ៉
ខៃ ខ ខ្មើតក្នុងអាងអង្គនៃ ល្មះបុរិសភាវប្រះ ◆ បង្កើតបើ ប្រកាយក៏ត្រឡប់ជាបុរិស កិរិយាមារះ ◆ ឃាតអាកប្បអាការស្ត្រីទាំង ក៏ត្រឡប់ជាបុរស
អសក្នុងកាល្មោះទាំង ព្រោះនឹងត្រឡប់ជាបុរស នោះ អាចម្រួលៀមហេតុកុសលមានជាន់ញ្ញាំ កុសល ដែលខ្លួនបានរក្សាសីល ៨ ទៀតក៏មេថុន
សំរាលនោះថ្មី កុសលដែលខ្លួនបានរក្សាកាមេសុមិច្ឆាចារ ឥតមិនបានប្រព្រឹត្តចិត្ត ចេញចាកម្សាបីនោះថ្មួយ ។ កុសលផ្ទាំពីប្រការនេះ បើមាន៖

កុំល្អាល្អបានទៅក្នុងសណ្ឋានទំនងស្រីការព្យថា — បើស្រីនោះបានសោភ័ណ្ឌប្រាថ្នាប្រុស — ក៏និងបានដរបាប្រុសនាំទេបនោះផ្ទាល់សោភ័ណ្ឌប្រាថ្នា — កុំឲល្អបានម

នក៏ល្បាំបើព្រោងស្រី នោះក៏ត្រូវឃ្លាប ជាប្រុសចៅ — កុំសល្ងោះឆាញស្រីពុំបានបង្គៅ៖ ឥស្លូការប ឃ្លាសស្លូការបនោះថ្ងៃត

ស្មុះដៅបើ ក៏ពុបកែខនុរិសការប — ឃ្លាបធ្វើតល្អិខក្នុងសណ្ឋាន — ឃ្លាបកម្ររិខទីវិបាកា យាត អាត្មាអាការឈ្មោះ — ត្រូវបម៉ះ

ជាប្រុសឃ្លាបើញប្រាកដ្ឋ ដល់ក្មេកក្នុង អត្ថការព្យជាជានេះ — ពេលស្រីល្អប្រាប្រុសនោះ ម ឧទើសមាបានបត្រាំពីដើម ស្រារកាយាព្រះ

អក្ខរទ្រង់ព្រះជក្រាព្រោះទេទេយ្យនត្រូវនៅនោះ — មានស្រីឃុំមានតោបនិងតោតពុំបានប្រាកដ្ឋ ក្នុងបន្ទព្រះកាយ្បី — សាស្ត្រីនោះមានវិទ្រូសល្អ — ពុះជៅប្រុស

ជាតាបកិត្តិវិក្កូបព្រះសាស្តា ខេស្ស ភរិក្ក ភលលាបរិសុទ្ធិ ដ៏ឧត្តមដោយសារការចំណុះ នាងកិត្តិដ៏នោះក៏មានចិត្តត្រេកអរខ្សាក្កូប ការបជាសត្រីការឮហ្លួស នាង
មានសេចក្តីប្រាថ្នាចងនាងជាបុរស ការ ៖ មានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នេះ អាច់ស្រេដោយគុណលក្ខណៈ ស័ក្តការបបនោះក៏អន្តរធានបាត់ទៅ បុរិស ៖
ជោ ការបុរសលាផ្លេស ធ្វើឲ្យប្រាកដឲ្យប្រ ក្បាប្រុសនោះ ក៏បន្តើតឡើងក្នុងកាលម្លួយរំពេច ៥ នាងកិត្តិដ៏នោះក៏ក្លាយជាបុរសល្អិតៈ
ក្នុងកាលណោះឯង សុះកាយក្លាយជាបុរស ៖ បើ្យ សំដែងព្រះពុទ្ធអន្តក៏ក្រុងព្រះករុណាព្រោះឲ្យ មកនៅ ជាម្តងព្រះកិត្តិសរ នឹង
នាងសត្រីក្លាយជាបុរសមានមកដូច្នេះ ។ ទៀតជាកបុរសក្លាយជាស្រីខាងនោះ ក៏មានមកអំពីបុរាណ ឥតិខនាងស្មុត្រាប្រុសសោភេឃ្យសេដ្ឋី មានប្រាក្រផ្សៃ

នៅក្នុងសាវត្ថីនគរ គ្រាកាលនោះព្រះពុទ្ធអង្គស្តេចគង់ព្រះជេតពន ទ្រង់ប្រោសទេវនេយ្យសត្វនោះ កូនប្រុសសេដ្ឋីនោះ ថ្ងៃមួយចេញទៅក្រៅព្រះនគរ ៖
ចុះការនិព្វានដើម្បីនិងឧត្តមកិត្ត នៅឃើញ ព្រះកាយនវត្ថ លោកឃើញក្រងបីរនៅក្នុងជីប្រ ៖ ដេរ ១ សៅរ៉ៃសេដ្ឋីបុត្រ ក៏បង្កើត
មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាប់កាថា ព្រះមហា ថេរអង្គនេះ ប្រកបសម្បត្តិប្រពៃ ចាប់ជារាជ្យ យោអាត្មាអញនេះហើយ សំបត្តិទ្រព្យប៉ុន្មាន
ស ខាយីវ្យុកីយាទៃអាត្មានេះ ក៏មាន ប្រគោងលោមតារ៉ាសម្បុរ ដូចព្រះមហាថេរអង្គ នេះ កាលបិត្រលាមកតែបុណ្ណោះ បរិស
ភាទប្រគោះក៏អង្គរណោតនិបាត ប្រគាប់ប្រគោះស្រូវសាស្ត្រនៅក្នុងខាងម្សៅនោះ ករុណាក្រសាស្ត្រនៅហើយ [illegible] ៖

នៅជាការិយាក់នសេដ៏បុត្រស្រុកតក្នុងឋលា លុះនៅបំពោះយក្សមកទាងក្រោយ បានជួបត្បារិងសំលេញ ៗ នោះ បានចៅនិងបន្តព្រះបរាការព្នាបរនុត្ត ធ្វើរ
អភិវាតនវ័ន្តកាន្តបន្សាការសុមវមថ ប្រពាន ពោយ លុះព្រះបរាប់ថាលោក ព្រោយឱ្យអច់ក្ខុះ យល់ពោយសព្វៀ ឥត្វកាវបុកឥក្តុសោក ៖
ខំ ទាត បុរិយការុប ៩ជាន្ទំមធ្វើឱ្យជោះ ប្រុសនោះ បង្កើតល្បើងធ្វើឱ្យរូបក្បាលជាប្រុសះ ត្បំល្បើង ដុះដ៏បវញ សំដែងបក
ត្បិនេះនិងឱ្យឃើញកាយស្រីនិងឆ្ល្យជាប្រុស នោះ អាច់គ្រូព្រោះគុណលហាសភុំឆ្នាំ ឯបុរសនិ ឧត្តុជាសស្រីវញនោះ ក៏អាច់គ្រូជ្ញើន ៖
មានសេចក្តីប្រលាន ក្លាតក្លាងក្នុងដិវឈាវីម្លុបៀ្យ ពេនកក្ល្យជាសស្រីទៅ បរិសាវិងក្ភុជោជាសស្រីនោះក្យ្បាប្រាយ ឯសស្រីនិងប្រុក្ភុរជាបុរស ៖

នោះព្រះ បើបានបុណ្យលោកច្រើន ដើម្បីនឹងបានជាប្រុស អាត្មាត្រាតជាប្រុសនេះជាគន្លងរោគជារោគគ្រាំរោគ បុណ្យនឹងប្រពន្ធជាឥន្ទពុទ្ធ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ
ការនិងមេឃនោះអាត្មាជាព្រះគុណហោង ៗ ហើយ ដើម្បីនឹងស្អុយបាន ប្រពន្ធជាឥន្ទពុទ្ធ បច្ចេក ពុទ្ធនោះក៏បាន បើបានទ្រង់ទៅហើយ ស្អុយ
បានប៉ិប្រពន្ធ ឥន្ទពុទ្ធ បច្ចេកពុទ្ធនោះទៅ • ទុំរបបាន ឲ្យប្រពន្ធរោគជាបរមជាបុរលោង បា • នៅជាបរមហើយ ដើម្បីឲ្យប្រពន្ធដីជាឥន្ទពុទ្ធ
ព្រះបច្ចេកពុទ្ធក៏ទៅ សេចក្តីប្រពន្ធនោះដើម្បី មិនបាន បើទុំប្រពន្ធជាបុរសបុរហើយ និងប្រពន្ធ យកឥន្ទពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធនោះ សេចក្តីប្រពន្ធ
មិនមែនបានហើយ ហោតុម្ភះដើម្បីបារោគបាបនេះបានលោះកាត្តុបរោគ ប្រយោជន៍ព្រះលោកកោងជាបារមី កាលក្តីបុណ្យបិត្រ បានការណ៍បារម្ភនេះ

កិច្ចឲ្យឃើញច្បាស់ណា ស្ត្រីការទ្រព្យនោះជាប្អូន - ក្នុងចិត្តគិតគុណតែងឲ្យប្រាកដជាស្រី - បុរិសការទ្រព្យនោះជាប្អូន ក្នុងចិត្តគិតគុណតែងឲ្យប្រាកដជាប្រុស ។ - ផងបានឃើញ
ប្រណោះការឃ្លាំបុណ្យបិត្រហា - ទាត់ផលបាន ៖ យកត្រូ ឥសោចបេះដូងនោះផង ហើយបានឃើញ ប បេះដូងនោះ ការដ៏ខ្ពស់លោក ៖
ជិ៤ បាតបុណ្យក្នុងឲ្យគុបថ៌ជាតិ - បាតជាមហា ក្តីប្រជ្ញា ដលមកពាងក្រោម - លោកគ៏បាន គចៅជាបានឃើញប្រទេញ អាចំប្រែបាត់ដូច
ស្តេច · ទសជាតា អាចប្រែសោចបេះដូង ឧនោះ ជាជីតាទៃទព្យាណា ជាធំលើសលែងបញ្ញ ទសោចឆ្នាំគួរ ទស៊ែសរៈដូចសោចឆ្នាំ
គួរ បាត់ដួច្នោះធ្វើឲ្យលោកបាតជាបានឃើញ ដើម្បីអំណាចកិច្ចឲ្យឃើញដំរួចឆ្លានោះ ទុវិទតទ្រនោះ បាតផលវត្ថុអ្វីយ ៚

ជីវិតរូបនោះបានដល់រូបជីវិតិន្ទ្រិយ ទំដែលដ៏ឲ្យប្រាកដនូវជីវិតិន្ទ្រិយនេះមាន ២ ប្រការ — រូបជីវិតិន្ទ្រិយប្រការ ១ អរូបជីវិតិន្ទ្រិយប្រការ ១ ជា ២ ប្រការ
ដូច្នេះ ឯអរូបជីវិតិន្ទ្រិយនោះ បានដល់ ជាចិត្រនិងចេតសិក តែបណ្តាចិត្រាបណ្តាចេតសិក ៗ នោះ បានជាឥន្ទ្រិយប្រការ ១ ឈ្មោះថា
អរូបជីវិតិន្ទ្រិយ៍ ឯអាការ ៣២ ចំណ • ឯប្រជុំគ្នានោះ លោកក៏បានជាឥន្ទ្រិយប្រការ ១ • ឈ្មោះថារូបជីវិតិន្ទ្រិយ រូបជីវិតិន្ទ្រិយនេះ
ឯ៩ លោកលើកលើងយករូបប្រការ ១ ឈ្មោះថាជីវិតរូបប៉ែនតិតអាការ ៣២ នេះ តាមបាលី បរាំតែម្យ៉ាង ៗ ក៏មានឈ្មោះផ្សេង
ៗគ្នា គឺឈ្មោះឧរាកឈ្មោះកោឈឈ្មោះប្រាណឈ្មោះស្នេហផ្សេង ៗ ដូច្នេះ — ព្រះជាម្ចាស់បរាំព្យាក ៗ ថ្លុះ — ក៏បានដល់បឋវីធាតុ — អាបោធាតុ — តេជោ

ធាតុ វាយោធាតុ នុះជាធាតុទាំ ៤ ប្រជុំគ្នា ចូលជាម្សៅគ្នា ក៏ហៅថាប្រជីវតិន្ទ្រិយ មានឧបមាដូចកាលកាយជ ៗ នោះ កាលបើហៅតែបរស
ម្សៅ ៗ ក៏ហៅថាចម្រុះធាតុបួនជាក្លៀចារ កាំបធាតុ នុះហៅរូបគ្នាទាំអស់សោតក៏ហៅថាកាយវិះ នេះ មានឧបមាដូចម្ហូបចិញ អាការ ៣២
ច នោះ កាលបើហៅប្រែចេញទៅ ក៏បាន តាមឈ្មោះធាតុតាំងធាតុក្រចក ជាដួញជាស្បែក ក នុះជាតជាញ្ញក ៗ គ្នាក៏ហៅថារ
រសធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ នុះរូបគ្នាទាំអស់ ក៏បានឈ្មោះថា ជីវតរូប មានឧបមាដូចឧឡឹកម្ហូ
ទាំទូខ មានកាយមានកាបជាដើម ដ៏ប្រជុំគ្នាហើយ ធ្វើបាននាមប្រកដ្ឋឈ្មោះថា រាជ្យរថនោះ នេះនិងលម័ដដែលឡាយអាហារប្រត៍ទៅ ៖

អាហារុបនោះ បានដល់ពពួកកាហារ ទាំងសង់ដែលរបៀបត្បូបរិភោគក្រសាញថ្ងៃនេះ សក្យក្រិតន៍បង្គំចំណីសព្វសារពើឆ្នាំជួន បាតវារុបប្រាការ ។
ឈ្មោះថាអាហារុប ចែកជាកាលនៅចុំជា នបរិភោគ្យ៍ ក៏នៅចុំធានបានឈ្មោះថាអាហារុប ៚ ល្មើ្យ ល្មះបានបរិភោគក្រាលឈ្មបៀ្យ ។
អាហារនោះឲ្យគ្រប្រាញគ្រ្យាយចៅបៀ្យ ឆើញ បានឈ្មោះថាអាហារុបឱជះ ទៃអាហារដែលឲ្យគ្រប្រះ ឲ្យចៅឆ្នាំអស សព្វលកាយនោះ ប្រាញ៎
ខ្មរចៅកាលពេលបច្ចុប្បន្នមិនឃ - ក៏ពេល ឆ្លៀតត្រឹកនោះទ័ល បាពេលអាហារឲ្យគ្រប្រាញខ្មរចៅ សព្វ សព្វលកាយ ឱជះអាហារនោះ
ប្រាញចៅសព្វកុំបកោប ហេតុនោះធើញបុក្កលធ្វើឆ្នាំជួននិគ្រោយកាយានុ១ ភ្លូលពេលឆ្លៀតត្រឹក ពើសក៏ល្អពោះឆ្នាំជួន បើមិនឧយាហារឲ្យសោះ ៖

សុបិនពេលទៀបព្រឹកនោះផង ច្រើនទៀងជាងពេលឆ្នាំមួង ហេតុថាបានសេចក្ដីសាច្ប ព្រោះឱជះអាហារផ្សាយព្រាយទៅក្នុងសុកលកាយនោះ ហា
នគ្គុរត្រាប់ដុកព្រឹក្សាបាតដើមហេតុឆ្នាំមួង ៖ ដែលស្រួលល្អប្លែកកាលពេលាទៀបព្រឹក សម្ដាត ដើមហេតុ ក្ដីក្នុងពេលទៀបព្រឹកនោះ
ព្រៃលែងពេលឆ្នាំមួង ហេតុថាពេលា ៖ ទៀបនឹងព្រឹកនោះ របស់ក្ដីប្រាកដទៅគ្រប់ប៉ែក ៖ តុងប៉ែកធ្លី ស្លុកស្ងួយស្លុកបាយឆ្នាំមួង ៖
របស់ក្ដីនេះបានដើមអំពីពេលប្រលុប គំព្រះ ៖ ព្រហ្មីងទៅដល់លំដាប ។ ប្រាញទៅក្នុងដើមបើ ៖ គំប្រាញស្សូវទៅតាមប៉ែកធ្លី ។ បើ គំប្រាញ
ស្លុវទៅដល់ប៉ែកតុង ។ ប្រាញចេញទៅ ។ កាលពេលាបច្ចុសម័យ គំប្រាញទៅគ្រប់ស្លឹកព្រឹក្សនិងជីវិត ។ ជុំព្រះផង ដើមហេតុជីវិតបានការគាក់ល្អស្រួលទៀតក្នុង

គោលាផ្ញើការនោះ លុះផ្ញើការញ្ញើខបៀប សេដ្ឋីក៏ចេញបុះបក ។ អំពីផ្លូរអំពីបែកចេញបុះបកអំពីដើប ចេញបុះទៅ ។ ដកបរិដាសេដ្ឋី ដាចពេលាយបុរីធ្វើទៀ
ត សេដ្ឋីនោះដើរត្រឡប់ប្រាព្វល្អើខ ៖ ដុច នេះប្រាកដក្រោប ដើបឈើផ្ការសេដ្ឋី ៖ ខ្ញុំប្រុកព្រាព្វទៅ ដើបឈើនោះកំបាក
អារគោសប្តូរកត្រូបញ្ញុះ ដើរដាំរំបក ៖ នៅហោចក្លុះផ្សារ ដើបឈើផ្កា សេដ្ឋី ៖ ប្រុកព្រាព្វមិនរាបកទៅ ដើបឈើ ៖
នោះមានឆ្លូរកត្រូបហៀវចំបាយក្រាំត្រា ដាល នៅការចបសរប់កាឡាបដ្ហាំណេទៅ ឈើធ្វើត្រូវឈើដ្ហូខ ដុប្រុះខនោះ ក៏ព្រោះសេដ្ឋីទាំងគ្រាប្រាព្វ
ល្អើខនៅសព្វដើបសព្វបកកុប្ដំ ។ សេបរុណ នេះមានឱ្យបរកាដុចប្អូនបិញ្ញ កាបរទៃយេចើងក្បូដ្ហាំគួខនេះ កាលាកាបរាប្រុកព្រាព្វខ្ទរទៅ ក៏បរិញ្ញាណ ៖

ទីឯបឹងនៅជៀបព្រៃស្រុកភ្នំ   លុះអាចារ្យតាក្រាញចូលទៅតាំងទាំងខ្លួនទៅហើយ   ក៏ហៀវចំបាំងត្រាំងត្រាវ   ដល់នៅសព្វការចបានជាតុក្ខលកាញ្ចប្រុបប្រការ   តាករ
រូបនៅពាលក៏ល្មោះនៅក្រាំសុំរនោះ   និង   ដេកលាកឡូតាកុំញ្ញាំកំព្រើន   សង្ឃសេចក្ដីក្រកាវលី   ចរលឿប   វាលឯនៅក្នុងដីភ្នាំទួង   អា:
ជិ   ព្រៃព្រោះអាចារ្យតាក្រាញខ្លួនទៅសព្វក៏បកោ   បរិសាក   លុះកន្លងចុលបច្ចិមទេសប្រហៀ   :   អាចារ្យក៏ធ្វាំក្រាញខ្លួនទៅជួបកាលអំពីដើម   :
និងដេកក៏តុំស្បុលាក   សក់ជលក្បៀ   ក៏ក្រាឡប់ប្រែបាភ្ជុងស៌រ   សេចក្ដីក្តីដល   ចំណាំណាន   ក៏ហៀវចំបាំងឡូតាក្រិច   :
ក៏ញ៉ាំញ៉ុយនោះក៏ទុកលកាញ្ចបំបេះត្បិតទៅ   ឆ្នាំនេះក៏ព្រោះអាចារ្យតាំងខ្ញុំតាក្រាញ   ជាប្រក្រាជ័យអំពីដើម   មានឯបង្ហូរជួបដើបលើរ:

ដែលរាងវ័ត្ថុ ពុំបានប្រាកដទៅ បើប្រាជ្ញបែកឲ្យកាន់ត្រាំហៀវបែក បើលបិនស្គាល់តាំងតែក្បួនលោកផ្ញើក្នុងនោះ អាការនេះជាផ្លូវទីនឹងឲ្យបាន
កំប្រាំបម្រូវនៅរូបហេតុ ដូច្នេះដឹង ៚ លោកចាត់ជារូប ១ ហៅថាអាកាសរូប ឯបរិច្ឆេទនុ៎ះ បនោះ បានខាងរូបអ្វី ខាងប្ដូវការ
បរិច្ឆេទរូបនោះ បានដល់អាកាសធាតុ ៚ អាកាសថែប្រហោងហៅថាធាតុ នោះប្រហោងធាតុ ៚ គាប់រៀបលេចិតប្រុះ ចាប់ស្តាំដើមឈើ
១ នៅក្នុងត្បូងបើមិនក្បៀបហ្វាំបណ្ដូ ត្រឹម ចន្លោះត្រចៀកចន្លោះមាត់ចន្លោះច្រមុះ ចន្លោះដុំ ៚ ហៅអាកាសធាតុ តែចន្លោះចន្លោះដុំ ៚
ទេហើយនៅក្នុងកាយនេះ បានឈ្មោះថាអាកាសធាតុក្នុងរាងកាយ អាកាសធាតុនេះជាតជារូបប្រការ ១ ឈ្មោះបរិច្ឆេទរូប ទំនួលរូប ២ ប្រការនោះ ៚

ពីកាយវិញ្ញត្តិប្រការ ១ វចីវិញ្ញត្តិប្រការ ១ កាយវិញ្ញត្តិនោះ បានដល់កាយនៃយើងគ្រប់ពួង ដែលធ្វើការផ្លាស់ទៅក្នុងឥរិយាបថទាំង ៤ កាលអង្គុយ

ជី ចុះក្តីកាលក្រោកឡើងក្តី កាលដេកចុះក្តី កាលក្រោបជើងទៅក្តី បានឈ្មោះថាកាយវិញ្ញត្តិដែរ អស់ គ្រប់បើតែជានាំទីកាយ៖

កាក្អានកាឈ្មោះ ទើបបានឈ្មោះថាកាយ វិញ្ញត្តិ ឯវចីវិញ្ញត្តិនោះ បានដល់វាចាដែល បន្លឺចេញ កាលថ្លែងយបចារប្រាប់គ្រូនោះ

ក្តី កាលស្រែកប្រកៀកក្បែរឲ្យក្រែងមានឈ វាក្យទាំងឡាយ ១ ក្តី បានឈ្មោះថាវចីវិញ្ញត្តិទាំងអស់ ៖ គ្រប់តែជាចេញវាចាហ្នឹងអស់កាលណាការ ៖

ក៏បានឈ្មោះថាវចីវិញ្ញត្តិការឈ្មោះ កាយវិញ្ញត្តិ និងវចីវិញ្ញត្តិទាំង ២ ប្រការនេះ លោកចាត់ជាវិញ្ញត្តិរូប ២ ប្រការ ។

ឯវិការរូប ៣ ប្រការនោះគឺអ្វីខ្លះ វិការរូប ៣ ប្រការនោះ គឺរូបស្សលហុតា ប្រការ ១ រូបស្សមុទុតាប្រការ ១ រូបស្សកម្មញ្ញតា ប្រការ ១
ជា ៣ ប្រការដែលថា ឯរូបស្សលហុតា នោះប្រែថាស្រាលនៃរូប អធិប្បាយថា ៖ កាលបើខ្លួនក្បើដែលខ្លួននិងធ្វើការ ៖
កុសលក្តី និងធ្វើការអកុសលក្តី កាយ នោះស្រាលរហ័សក្នុងទីនិងធ្វើការដែលខ្លួននោះ ជា៎ ឈ្មោះរូបស្សលហុតា ឯរូបស្សមុទុតា៎
នោះប្រែថាទន់នៃរូប អធិប្បាយថារូបកាយ ដែលមិនតានតឹង នៅក្នុងទីធ្វើការផ្សេងៗ ឧស្សា នៅក្នុងទីធ្វើការផ្សេងៗនោះ ជាឈ្មោះ
រូបស្សមុទុតា ឯរូបស្សកម្មញ្ញតានោះ ប្រែថាល្អក្នុងការនៃរូប អធិប្បាយថាបើខ្លួនក្បៀវបាញ ធ្វើការសារពើផ្សេងៗនោះ បើបានកាយសាហ្វ

នៅក្នុងដំណើរការ មិនបុណ្យបាបលួនកុសលកាញនៅដោយផ្ទុកតែផ្លាស់ប្ដូរ ការយនោះស្ថានៅក្នុងជីវិត ការដក្បូរនៅក្នុងកាលត្រាច្រាលបាក អត្ថរូបផលការ
ឥន្ទ្រិយ ៗ នោះ២២ ជាលោកវ្ហាៈធាតុរូប រូបស្សលហុតា តាមរឿងផលជិត្រាប៉ុន រូបស្សលហុ តា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញ
ឞ តា ៣ ប្រការនេះ លោកបានជា ៖ វិការរូប ៣ ប្រការ · ឯលក្ខណារូប ៤ ប្រការ នោះ គឺអ្វីខ្លះ លក្ខណារូប ៤ ៖
ប្រការនោះ គឺរូបឧបចយោ ប្រការ ១ រូបសន្ដតិប្រការ ១ រូបជរតា ប្រការ ១ រូបអនិច្ចតាប្រការ ១ ជា ៤ ប្រការ៖
ដល់ក្សារ ឯរូបឧបចយោនោះ ប្រែថាកំឡុងកើតដំបូង — អធិប្បាយថារូបណា កើតឡើងក្នុងបឋមជើង កាលចាប់បដិសន្ធិរូបនោះ ៖

មានឈ្មោះថាប្រសាទចក្ខុយរូប ឯសន្តតិរូបនោះបានដល់រូបដែលជាប់បន្តិតជាប់ ៗ ឲ្យធំឲ្យចេញប្រកើតជាដុំលោះជាគ្រាប់ប្រ រូបឯណាបន្តិតជាប់បង្កើន ៕
ឲ្យធំឲ្យចេះប្រជុំនូវធាតុទាំងឡាយត្រាប់ប្រ រូប នោះបានឈ្មោះថា សន្តតិរូប ឯជរតារូបនោះ ៚ បានដល់រូបដែលចាស់ ជាគ្រាំគ្រាចុះ
រូបកាយបន្ទន់លើយក្បៀវព្រួញ ដែលចាស់ ជាកន្ទ្រាក់ខ្ចិត គ្រាបៀកផ្លូវធ្មេញចាកសន្ធុខ ៚ សេចក្តីធ្ងន់ព្រោះបុរាណហោនោះឯង មានឈ្មោះ
ថាជរតារូប ឯអនិច្ចតារូបនោះ គឺ រូបដែលមិនទៀងពិតហើយ ដល់នៅលំការ កាលដុំញ្ញនៅ ៗ ការប្រែប្រួលបិទ្រោះ
តារូបធ្លាំឮខ ដែលមាននយុប្បញ្ចការកាលបរកេះ មានឈ្មោះថាអនិច្ចតារូប រូបទាំងអស់នេះ មានឈ្មោះថា ឧបាទាយរូប ហេតុថាអាស្រ័យមហាភូតៈ

រូបជុំ ៤ ប្រការ ដើម្បីបង្កើតមាន ឲ្យរូបជុំបណ្តុំនេះ ។ អតីតំវា រូបដែលកន្លងទៅហើយអំពីមុន ៗ នោះក្តី មានឈ្មោះថាអតីតរូប ។ អនាគតំវា ៖
រូបដែលនឹងបង្កើតជាបន្តទៅ ក្នុងខាងមុខ ៖ នោះក្តី មានឈ្មោះថាអនាគតរូប ។ បច្ចុប្បន្នំវា ៖ រូបដែលបង្កើតឡើងក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះក្តី មាន
ឃុ ឈ្មោះថាបច្ចុប្បន្នរូប ។ អជ្ឈត្តំវា រូបដែលបង្កើតក្នុងខាងក្នុង គឺប្រសាទទាំង ៥ មាន ចក្ខុប្រសាទជាដើម មានកាយប្រសាទ
ជាបរិយោសាននោះក្តី មានឈ្មោះថាអជ្ឈត្តរូប អជ្ឈត្តរូបនោះ ចំប្រធានខាងក្នុងប្រសាទទាំង ៥ គឺចក្ខុប្រសាទសោតប្រសាទ
ឃានប្រសាទ ជិវ្ហាប្រសាទ កាយប្រសាទ ប្រសាទទាំង ៥ នោះ ប្រតិស្ឋានទៅក្នុងខាងក្នុង អាចប្រយោគតព្រោះ ដើម្បីមាន

ឈ្មោះថាអជ្ឈត្តរូប ។ ពាហិទ្ធារូប រូបខាងក្រៅអំពីប្រសាទរូបទាំ ៥ នោះ បានឈ្មោះថាពាហិទ្ធារូប អធិប្បាយថារូបខាងក្រៅ មិនប្រតិស្ឋាននៅក្នុងខា
ងក្នុងខ្លួនប្រសាទទាំ ៥ ខ្លួនជាសាច់បេះដូង ខ្លើបក្រពះជាប់តែគុច សសៃដុំបញ្ចូលនោះ ៖ ក៏ស្ថិតនៅក្នុងខ្លួនបសន្ន តែថាមិនបាន
ជាខាងក្នុងខ្លួនប្រសាទទាំ ៥ ហេតុដូច្នោះ ទើបលោកពុំចាត់ជា អជ្ឈត្តរូប ១ លោកចាត់ជា អជ្ឈត្តរូប ជារូបខាងក្នុងនោះ តែប្រ
សាទទាំ ៥ ក្រៅអំពីនោះហើយ លោក ក៏ចាត់ជាពាហិទ្ធារូបទាំងអស់ ។ ឱឡារិករូប ដែលគ្រោត ។ យាងធំ ។ គឺរូបារម្ម
ណ៍ប្រការ ១ សទ្ទារម្មណ៍ប្រការ ១ គន្ធារម្មណ៍ប្រការ ១ រសារម្មណ៍ប្រការ ១ បឋវីធាតុប្រការ ១ តេជោធាតុប្រការ ១ វាយោធាតុប្រការ ១ ជា ៧

ប្រការដែលគ្នា យកប្រមាណឱ្យ ៦ មកដាក់បន្ទុលជាម្យ៉ាងដែល ត្រូវជា ១២ រូប រូបភ្លឺ ១២ ប្រការនេះ បានឈ្មោះថាឥន្ទ្រិយរូប ថាជារូបយកខាងត្រាតិយា
ខជាញ ។ សុខុមំរា ផ្លុបគ្រៀបពេញអំពីរូប ១២ ប្រការ ១ នេះ បានឈ្មោះថាសុខុមរូប ជារូបដ៏រ ល្អិត ។ បរិកំរ រូបដែលអាក្រក់ ៗ
ចេ, នោះ បានឈ្មោះថាបរិនរូប ។ បរិតំរ រូបដែលល្អ ៗ បញ្ចូលនោះ បានឈ្មោះថា បរិ ការូប ។ យំនុវ រូបផងារដែលនៅ៖
ក្បៀ ៗ នោះ បានឈ្មោះថាគរុរូប ។ ស ន្តិរោទរ រូបផងារដែលនៅជិត ៗ នោះ បានឈ្មោះថា សន្តិការូប ។ គន្ធគ្ន៍ អវិបាលប្បរិគ្រ៖
សំដែងព្រះមហាករុណា ក្រុមប្រុសរូបឆ្នាំគួរ បន្ទុលជាឮកជាកខជាម្យ៉ាគ្នា ដើម្បីហោរាប្រឹក្សា ។ ពោនត្មេន ហោតុំថប្លែងឃើញបានឈ្មោះថារូប ៖

អធិប្បាយបទាធម្មដែលឈ្មោះធាតុប ៗ នេះអាចារ្យត្រូវជាដឹងខ៎
ទាំងនៅដោយក្សៀដោយក្រប័ក ជីវទាំងនៅសេចក្តីព្រោ
កនិកឃ្លានល្បៀ ជីវទាំងនៅ ដោយកោកាល្បៀនិងល្បៀខ៎
ៗ សំដែងក្តុខបក្ខង្គដោយនេះឃ្យុំសង្ខេបតែប្តុង្គៈ អាទី៎
សំក្នុងដោយខេលា ។ ។ ។៚ ៎

เฐ

FEMC
36
3/12

។ ព្រះវិសុទ្ធិមគ្គ បញ្ញានិទ្ទេស ផុក. ៣ ។ ៚ ។ សន្លឹក ៣២ ។

៧ លំដាប់នេះ និងសំដែងក្នុងចិត្តណាមួយដ៏ប្រសើរ ចិត្តណាមួយនេះ សំដែងក្នុងទី ២ ជាលំដាប់នៃបញ្ហា ចិត្តណាមួយនោះបានដល់ចិត្ត ៨៩ ដោយសង្ខេបដោយ
វិត្ថារ ១២១ ដែលចាត់ចិត្ត ៨៩ ដោយសង្ខេប បនោះ ចាត់ជាកាមាវចរចិត្ត ៥៤ រូបាវចរចិត្ត ១៥ ៖ អរូបាវចរចិត្ត ១២ លោកុត្តរចិត្ត ៨ ជុំរួមនេះ
ដួងក្លាយត្រូវជា ៨៩ ឯកាមាវចរចិត្ត ៥៤ ៖ នោះ ចាត់ជាអកុសលចិត្ត ១២ ដួង គឺលោភមូល ៨ ៖ ទោសមូល ២ មោហមូល ២ ត្រូវជា ១២
ដួងក្សារ ឯលោភមូល ៨ ដួងនោះចាត់ជាទិដ្ឋិ សម្បយុត្ត ៤ ដួង ដូចម្ដេចហៅថាទិដ្ឋិសម្បយុត្តនោះ មានអធិប្បាយជាចិត្តដែលប្រកបដោយទំនោរ
ក្នុងទស្សន៍ខុស ដែលប្រកបដោយចិត្តណា និងគំនិតណា មានសេចក្ដីស្រឡាញ់[illegible] ក្នុងទស្សន៍ខុសនោះបរិបូរ្ណ សេចក្ដីស្រឡាញ់នោះ ក៏បរិបូរ្ណតាមិត ៖

ទៅ មានក្បាលបីដុំបញ្ចៀនឯកអិក ដែលព្រាហ្មណ៍ទៅលើវាំងតាក្រួសារជក្លួស និងលើកយករបស់ទ្រព្យទាំងខ្លួនចេញធ្វើបុណ្យឱ្យបាន នោះយើងកបេញទៅឯង ៖

បាន បើឃើញរបស់អ្នកដែលផ្ដាសាប្ប យើង ក៏ដំរេះគិតតែនិងបង្កិនយក មកជារបស់ខ្លួន ន លោកមានសារព្ទដុំក្លុំ បានឈ្មោះ

ន្ម តាជិជ្ជីសម្បុយុត្តិ មានរបស់ផ្គាការ ៖ ● ... ម្តងៗ ក៏ក៏ក្លុំបងារបស់អញ ៗ មិនឱ្យត្រូវគ្លាយ ចំណាប់បានឱ្យទៅអ្នកផ្ទាងតាលើង ដុំក្លុះ

ផងតាំង្សីកុលបិត្របុស តាលោកបិត្រពេី តង្វើន ជាជិជ្ជីសម្បុយុត្តិ ៗ នេះប្រែតារប្រកបះ លោកបិត្រដូនតាមានជិជ្ជីប្រកប ៖

លោកបិត្រដូននោះ បានឈ្មោះតាជិជ្ជីសម្បុយុត្តិ ជិជ្ជី ៗ នេះប្រែថាឃើញតាឃុល ជិជ្ជីបង្កើតដោយលោកបិត្រ អាចឱ្យឃើញ ៖

នៅក្នុងឱដែលនិងបង្កឱនយកអំបោសគ្បៀ មកដាក់បរទំនក្តូន ឲ្យឃើញតែអាឌបាន កំប្រុំក្រុលពិត្រថា ពិត្រតែលោព្យបងបាន មិនបានកិតមុខកិតក្រោយ មិនអាចៈ

សុបណ៌ បងពានទានវ៉ុបតែឱនិងបាននោះ៖ ជុំក្នុះនេះបានឈ្មោះថាឱដ្ឋីសប្បុយុត្ត ឯឱដ្ឋីខប្បុយុត្តនោះ៖ ប្រែថាត្រាបបាកឱដ្ឋី តែលោកកំលោក៖

នៅយាងនុះ ឱដ្ឋមិនប្រកបដល កំបាន៖ ឈ្មោះថាឱដ្ឋីខប្បុយុត្ត តែលោកកំលោកនៅបណ្ដោះ៖ ឱដ្ឋីខប្បុយុត្ត មួយទៀតថា៖

លោកកំលោកនៅ តែថាមិនឃើញ៖ តែអាឌបានតែឃ្លុំយាន ទៀងមុខទ្បេមក្រោយ៖ សុបណ៌អ្នកនៅនោះ បានឈ្មោះថា៖

ឱដ្ឋីខប្បុយុត្ត កំប្រុំក្រុលពិត្រយកតែឱដ៏នងសេចក្តីនុះ ថាពិត្រលោកដួងអារ ប្រកបដោយឱដ្ឋី ថាពិត្រលោកនោះ បានឈ្មោះថាឱដ្ឋី សប្បុយុត្ត៖

លោភចិត្រដែលត្មានទិដ្ឋិប្រកបនោះ បានឈ្មោះទិដ្ឋិវិប្បយុត្ត ។លោភចិត្រដែលជាទិដ្ឋិសម្បយុត្ត ៤ ដួងនោះ បានជាសោមនស្ស ២ ដួង គឺកាលលោភ៖

ចេតនាបរស្ទើតហើយ ទៅធ្វើអកុសល៖ ដួង ១ គឺឯដែលចេតនានោះ បើមានសេចក្តី៖ រីករាយសោមនស្សអំពាល់ទៅក្នុងការដែល៖

ឆា ធ្វើបាបនោះ បានឈ្មោះជាសោមនស្សៈ សម្បយុត្ត ត្រេកអរទៅក្នុងការលោភនោះ បាន៖ ឈ្មោះជាសោមនស្សសម្បយុត្ត បើលោភ

ក៏លោភទៅរុព្រោះ មិនមានជំពាក់ ៖ រីករាយក្នុងការលោភ លោភព្រងើយ ៗ ទៅនោះ៖ បានឈ្មោះឧបេក្ខា សម្បយុត្ត ៖

លោភចិត្រដែលជាទិដ្ឋិវិប្បយុត្ត ៤ ដួង នោះសោត ក៏ជាសោមនស្ស ២ ដួង ជាឧបេក្ខា ២ ដួង ដូចគ្នានឹងទិដ្ឋិសម្បយុត្ត ។

ចុះសេចក្តីថាក្នុងលោភមូល ដែលសម្បយុត្តដោយឧបេក្ខានោះ ក៏ជា ៤ ដួងដូចគ្នា ដែលជាសោមនស្សសម្បយុត្តនោះ ក៏ជា ៤ ដួងដូចគ្នានឹងឧបេក្ខា ឯលោភមូលដែលស
ម្បយុត្តដោយឧបេក្ខានោះ ចែកជាអសំខារិៈ ក ២ ដួង ជាសសំខារិក ២ ដួង ក៏ចាកកាលបង្កើត ៈ លោភចេតនានោះ បើបង្កើតដោយឯង ៈ
អ្នកបបួល មានអ្នកឲការបួលបកបង្ហ លបឿ្យ ដើម្បបង្កើតលោភមូលនោះ បានឈ្មោះថា សសំខារិក ថាបើពុំមានអ្នកឲការបបួលៈ
ឡើយ បើព្រោះចិត្តខ្លួនបានបង្កើតលោភៈ ក៏ដោយអំណាចចិត្តឯង នោះបានឈ្មោះថាអសំខារិក ៈ ឯលោភមូលដែលជាសោមនស្សសម្បយុត្ត
៤ ដួងនោះទៀត ក៏ចែកជាអសំខារិក ២ ដួង ជាសសំខារិក ២ ដួងដូចគ្នា ដែលជាឧបេក្ខា អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងនូវបុលចិត្ត ជាលោភមូលដែលតាំទិដ្ឋ

បើ ចេញលោកយកគំនិតនោះមកគុណជា ២ ចេញ ទៅដោយអំណាចយកគំនិតគុណ លុះបើយកទេនា គិតសោមនស្សនិងឧបេក្ខានោះ មកគុណចេញ
ទៀត គឺដែលជា ២ ទៅនោះ ចេញ ជា ៤ ចេញទៅ លុះបើចេញលោកយកសំខារ ៈ គឺសសំខារិក និងអសំខារិកនោះ ៈ
ទិ មកគុណចេញទៀតជា ៤ ដែលជា ៤ នោះ ចេញជា ៨ ចេញទៅ ចេញកាបលោភមូ លបាន ៨ ដួងដួចតាមមាតាមកនេះ ផទោស
មូល ២ ដួងនេះជាជា សសំខារិកដួង ១ ទោសមូលដែលសសំខារិកនោះ អធិប្បាយថា ៈ ចិត្តនោះ មិនបានត្រេកត្រអាលដោយ
អំពើចិត្តឯង មានក្រោយមកថានោះ ៗ ជានេះ ៗ ក្រួសក្រៀងទៅ ចេញចិត្តនោះក្លាហាន ទើបត្រេកត្រអាល ឡើងតាមខាងក្រោយ

មានលោកស្ដ្រីក្រោធដើម្បីរំសាក   មានក្មេងម្នាក់ក្មេងដំរី   មានឈ្មោះដាវាំវាំអារិក   ម៉ែសាំអារិកនោះ   ក៏ចិត្តស្ទាវខ្មៀវខ្មៀវ   ក្រោធហើយ
ដើម្បីសីបិណ្ឌ   តែមានក្មេងម្នាក់ម្នាក់នោះ   មានឈ្មោះដាមសាំអារិក   ដំរីបក្សាបោសបុណ្យ ២ ដង៖   ដើម្បីប្រការជំនុំ   ម៉ែលោសបុណ្យ ២ ដងនោះ៖
ទៀត   ប័តបាវបិណ្ឌ   សង្ឃយកត្ត ដង៖   ១ ខន្ធកូរសង្ឃយកត្តដង ១ ម៉ែបិណ្ឌសង្ឃយកត្តដើម្បីលោ   ហនោះ   កាលបន្ទើតហើយ   ក៏ឱ្យសន្ធិះសង្ស៊ៀ
ចៅអ្នកក្នុងព្រះតែងចៅក្រ   ឱ្យសង់ក្រុងចៅ៖   ក្នុងដំណងលដំណងរ   ដំណាក់ទីងបន្ទាភាវនា   ស្ដាប់៖   ព្រះសង្ឃនេះស្ដាប់   ម៉ែខន្ធកូរសង្ឃយកត្តនោះ   ៖
កាលបន្ទើតហើយ   ក៏ឱ្យអ៊ាប្រណាំខេងបាក់ថេវ័ម្ប   ចៅអ្នកអធ្យស្រ័យទូខ   ដំរីបដំបន្ទា   បរលោបាបុណ្យ ២ ទោសបុណ្យ ២ លោភបុណ្យ ៨ ដើម្បីក្រុងបាអន៖

សលចិត្រ ១២ វត្ថុដំណក្បួរ ឯចេតសិកចិត្រ ២៣ វត្ថុនោះ ចំណែកកុសលចេតសិកអហេតុ ៨ អកុសលចេតសិក ៧ មហាចេតសិក ៨ ជាចេតសិក ២៣ ដំណក្បួរ ៖
ឯអកុសលវិបាកអហេតុ ៨ វត្ថុនោះ គឺថា៖ ឧបេក្ខាសហគតចក្ខុវិញ្ញាណវត្ថុ ឧបេក្ខាសហគតសោតវិញ្ញាណវត្ថុ ១ ឧបេក្ខាសហគតឃាន
ជិ វិញ្ញាណវត្ថុ ១ ឧបេក្ខាសហគតជិវ្ហាវិ៖ ញ្ញាណវត្ថុ ១ ទុក្ខសហគតកាយវិញ្ញាណវត្ថុ ១ សម្បដិច្ឆន្នវត្ថុ ១ ឧបេក្ខាសន្តីរណវត្ថុ ១
ហៅបញ្ចសន្តីរណវត្ថុ ១ ជា ៨ វត្ថុដំណក្បួរ ឯឧបេក្ខាសហគតចក្ខុវិញ្ញាណចិត្រនោះ ៖ មានលក្ខណាឲ្យស្គាល់ ឲ្យដឹងនៅរូប ៖
ជាបាចាល្អជាបិទក្បួរ អាចស្គាល់នូវរូបដំណខ្លួន ចំណែកដំរៀបចក្ខុវិញ្ញាណចិត្រវត្ថុនេះ នេះសហគត កើតព្រមដោយឧបេក្ខាវេទនា ជា ៖

ចិត្រសំរ៉ប់នៅក្នុងបញ្ចទ្វារវិថី បើរៀបតាមប្រភេទផ្លូវដែលបញ្ចូលបើការណ្ណ ចក្ខុវិញ្ញាណចិត្រនោះ ក៏ប្អូលរំលងជាក្រុំការ ឲ្យស្ទ័លនៅក្នុងកាលនុះឯង នាកាលឃើ
ងកៀវត្រីបរិញ្ញ ឃើញរូបនោះ ឃើញៗ ៖ ដោយចក្ខុប្រសាទ កាលរស្ទ័លរូបនោះ ក៏ស្ទ័លដោយចក្ខុវិញ្ញាណចិត្រ ឯងបញ្ជាសហគតសោតវិញ្ញា
ណនោះសោត មានលក្ខណាឲ្យស្ទ័លសំឡេង លេងឥឡូវ សោតវិញ្ញាណចិត្រដែលសហគត ដោ យឯបញ្ជាប្រែនេះ ជាចិត្រសំរ៉ប់កើត ៖
ក្នុងសោតទ្វារវិថី បើសំឡេងមកប៉ះសោត ប្រសាទហើយក្នុងកាលឯណា សោតវិញ្ញាណក៏ប្អូល ៖ ជាក្រុំការ ឲ្យស្ទ័លនៅសំឡេងក្នុងកាលនុះ ៖
កាលសំឡេងមកប៉ះប្រសាទនោះ ហើយកៀវព័ងចូងចានឮ ដោយអំណាចសោតប្រសាទចានឮហើយ ហើយដឹងថាសំឡេងនោះ ក៏ដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ៖

ក៏ខានដឹងដោយសោតប្រសាទ នោះក៏ពិតអស្ចារ្យ សោតប្រសាទនោះជាក្ស័កគ្នា តែនឹងឲ្យមានបុណ្ណោះឯង សោតវិញ្ញាណនោះឯងជាក្ស័កគ្នា ឲ្យស្គ័ល៉

សំលេង ឧបេក្ខាសហគតឃានវិញ្ញាណ ៖ ណានោះជាក្ស័កគ្នាឲ្យស្គ័លក្លិន ជាចិត្រដ៏បង្កើតសំរាបឃានទ្វារវិថី បើក្លិនមកខ្ទបឃានប្រសាទទៀត

ក្ដ ក្ទុះកាលឯណា ឃានវិញ្ញាណក៏ដឹងស្គ័ល ៖ ជាក្ស័កគ្នា ឲ្យស្គ័លក្លិនក្អូបកាលស្អុយ ឯឃានប្រសាទ ៖ នោះ ជាក្ស័កគ្នា តែដែលនឹងឲ្យច្រមុះណាន

ទិង ឲ្យច្រមុះនោះធ្វាជាប្រក្រតីនៅជាក្ស័ក ៖ គ្នា មានតែបុណ្ណោះ ឯដែលនឹងស្គ័លក្លិននោះ ជាក្ស័ក គ្នា នៃឃានវិញ្ញាណនោះដោយខេហៀ ៖

មិនមែនជាក្ស័កគ្នា នៃឃានប្រសាទនោះទៀត ឯទីឃានវិញ្ញាណដែលសហគត ដោយឧបេក្ខានោះ ក៏បង្វិលបិត្រចុះ ជាវង្វិលចិត្រវង្វិលនេះបង្កើត ៖

សំរាប់នៅក្នុងជិវ្ហាទ្វារទី៤ ចាប់ពីអក្ខរាតតិយត្រូវ រស្សប្រើក្នុងកាលឯការំ ក៏បុលជាក្ស័កក្ខា ឲ្យស្គាល់រសក្នុងកាលណា ការដែលនិងស្គាល់រសនោះ និងដោយអំណ
បជិវ្ហាវិញ្ញាណជាបិត្រ ជិវ្ហាប្រសាទនោះ ៖ អាក្ស័កក្ខាតែនិងបំរុងអក្ខរកង្កេបនិងឲ្យអក្ខរកនោះខ្លួនបង្ហា ជាក្ស័កក្ខាបានតែឃុងនោះ ៖ និងបានជាក្ស័កក្ខា
ឲ្យដឹងប្រយ័សាលដែល នោះពីតអក្ខរាន ៖ វិការបវិញ្ញាណដែលសាបាត ដោយ៉ាលឧទនោះ ៖ នោះទៀត ពីឃ្វីបុណ្យបិត្រ តាបិត្រ ៖
ខ្លួននេះ សំរាប់នៅក្នុងកាយទ្វារទី៥ ៖ ជាក្ស័កក្ខាឲ្យស្គាល់ វត្ថុដែលខ្លួនសម្ផស្សពាលត្រូវ ៖ និងស្គាល់នៅវត្ថុដែលខ្លួនសម្ផស្សពាលត្រូវ ៖
ជាធន ជារឹង ជាល្អិត ជាគ្រាតនោះ អាស្រ័យកាយប្រសាទជាទីតាំង តែងចាការដែលដឹងនុះ ពីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ កាយប្រសាទនោះជាក្ស័កក្ខា តែនិងបំរុងកាយ

ក្ម

ទុក្ខ មិនឲ្យស្លាប់មិនឲ្យរស់រាន មិនឲ្យកាយនោះស្ងប់ ឲ្យតែវេទនានោះល្អន់ទៅជាប្រក្រតី កាលកាយនោះបានរួចតាមប្រក្រតី មិនស្លាប់មិនឲ្យរស់រាន ដោយអំណាច

កាយប្រសាទនោះទៀត សម្ផស្សរបស់ផល ៖ ត្រូវកាយកាលណា កាយទង្គង់ជា ក៏ឈប់ជក្ខុលជាក្តៅ ៖ ក្តៅ ឲ្យដឹង ខាងនេះ ខាងក្រៅ ខាងក្នុង ចំត្រូវ ៖

ម្តងកាលត្រូវនុះ លោកម្ភុកមានទុក្ខបញ្ញោះ ក៏ឃើញនិស្សានបុលបិត្រាបុះ ជាកាលរបស់ក្រុមប្រកបដោយ លបក្តុហើយ យើងឲ្យរួមបណ្ណ និងរៀន

ញ្ញាបនោះ ឃើញដោយចក្ខុប្រសាទ ៖ និងដឹងថាស៊ើម រៀនរៀនត្រាប់បុស្សនោះ ស៊ើម ដឹងដោយអំណាចសញ្ញា ការនិងដឹងស្គាល់ ៖

ផាសបសនេះទៅ របសត្តរៀន របសត្រាប់ ៖ របសនោះរៀនមកបក កាលស្គាល់ជម្ពុះនេះ ស៊ើបស្គាល់ដោយអំណាច ៖

ចក្ខុវិញ្ញាណ — ការនឹងដឹងថាខ្មៅតិចខ្មៅច្រើនល្អអាក្រក់នោះ អាស្រ័យព្រះបញ្ញា ដឹងដោយអំណាចបញ្ញា — ព្រោះការសំលេងមកប្រាកដក្នុងសោតនុះទៀត — គឺនឹងឮសំលេង ៖
នោះ អាស្រ័យព្រះសោតប្រសាទ ទាន់ឮ ៖ បើឮ ៗ ស្គាល់ថាប់សនោះ សំលេងមនុស្សនោះ — — ៖ ដឹងយ៉ាងនេះ គឺហៅដឹងដោយអំណាចសញ្ញា ៖
នឹងដឹងថាសំលេងក្រាក់សំលេងពិរោះ សំលេងធំ ៖ សំលេងល្ហែមអន់ ៖ — គឺដឹងដោយអំណាចវិញ្ញាណ ដឹង ៖ ដឹងថាសំលេង ៗ គឺពិរោះមិនពិរោះ ៖
សំលេងឃុល សំលេងមិនឃុល យ៉ាង ៖ សុភិប សុខ្លួន ដឹងវ៉ែសផ្ទុះ គឺហៅដឹងដោយអំ ៖ ណាចបញ្ញា ព្រោះការល្ងឹនមកប្រាកដផល ៖
យ៉ាងប្រសាទនោះហោត — បើនឹងត្បៀតទំនួង នឹងថាខ្លួនខ្ញុំយខ្លួនក្រអូបនោះ ដឹងដោយអំណាចសញ្ញា នឹងស្គាល់ថាខ្លួនខ្ញុំយ នេះជាខ្លួនរបស់ខ្ញុំ ខ្លួនក្រអូប

នេះជាត្វិនាបសនោះ ដឹងឧបច្ចេះ តែដឹងដោយអំណាចវិញ្ញាណ និងដឹងថាពិតក្រមុខយាននេះ កើតយាននេះជាយានក្តុរ យាននេះជាយានកក្តាល ៖
យាននេះជាយានចាញ ដឹងទាំងសយាន ៖ នេះ តែដឹងដោយអំណាចបញ្ញា ១លាកាល ៖ រសបកាស្វាក្រុងទៅជីវ្ហាតោះសោត យើង ៖
ទេ ក្បៀតឃ្លង និងដឹងថាជុំវិញប្រែបតិរាល្អិតហើ រស្តុបនោះ អាចប្រែព្រោះជីវ្ហាប្រសាទជាតិតូច ចំណោះ ថាការវែលដឹងនោះ និងដឹងដោយអំណាច
ក្តីជីវ្ហាប្រសាទនោះហើយ តែតអេក្ខាហើនេះ ៖ ការដឹងរសថាជុំវិញបត ប្រែសាទជាដើមនោះ ដឹងដោយ បរអំណាចបញ្ញា ការដឹងថារសជុំនេះ ៖
ជារសជាត្តិបសនោះ ។ រសប្រែនេះជារសជាត្តិបសនុះ ។ រសស្តុបនេះ ជាររសជាត្តិបសនោះ ។ រសជាត្តិនេះ [illegible] ជាររសរបស់នោះ ៖

ការដឹងដុំច្បុង សំរាប់ដឹងដោយអំណាចវិញ្ញាណ - ឯនឹងដឹងការសដុំច្បុះនេះ មានសភាពយ៉ាងនោះ ក៏ឬពីកែត្រូវយ៉ាងនោះ - មិនគាប់កេត្យយ៉ាង

នោះ ដឹងវិសេសដុំច្បុះដឹងដោយអំណាចៈ បញ្ញា - ឲ្យកាលណាស័យត្រូវឲ្យតាមច្បាប់ ៈ ដឹងជាត្រាតហារ ឃ្មិតហាងនហារិប ៈ

កាលដឹងជាវរបស់នោះ ៗ សំដឹងដោយអំណាចៈ សញ្ញាដឹងវិញ្ញាណ ឯការដឹងជាវរបស់នេះ - បើ មានសម្បូរញ្ញាណត្រូវបើ្យ ក៏ដឹងជា ៈ

ក្តោភោសយ៉ាងនោះ ៗ ដឹងវិសេស ៈ យ៉ាងនេះ ដឹងដោយអំណាចបញ្ញា មានជាសេចក្តីជា ចិត្រន័យ ៥ មាននុបញ្ញាសតបញ្ញាវិញ្ញាណ ៈ

ជាដើម - មានសុខសហាគតកាលវិញ្ញាណជាបរិយាយសារ - នេះជាចិត្រប្រកើត សំរាបបញ្ញាវិបិ មានបញ្ញាជាដើម - មានការបញ្ញាជាដើម ៈ

កាបរិយោសាន ដុំបចារៈការនាំមកដុច្នេះ ។ ផលសម្បដិបុត្តិចិត្រនោះ ជាក្រិកក្លាដែលនិងជំរួលមកទៅ អារម្មណាទ៌ខែប្លេងដែលប្រកាទ្ធ ន័យគ្នាខែ
កាលរូបារម្មណ៍ សទ្ធារម្មណា គន្ធា រម្មណា រសារម្មណា ផោដ្ឋព្វារម្មណា ៖ បញ្ចប្រសាទទណ្ណាណាជិត្រផង ៥ ៖
៦៨ ដែលតាំងនាំមកអំពីគ្រោយនោះ បង្កើត វិញ្ញាណយកអារម្មណាពេរីប្រការផលា សម្បដិបុត្តិចិត្រ ៖ នោះ ក៏បង្កើតឡើងជាក្រិកក្លា ជំរួល ៖
យកអារម្មណា មានរូបជាក្លួងកាលត្រោះ នោះ សម្បដិបុត្តិចិត្រនោះ បង្កើតអំពីទ្វារផង ៥ ចក្ខុទ្វារ សោតទ្វារ ឃានទ្វារ ៖
ជិវ្ហាទ្វារ កាយទ្វារ និងបានបង្កើតក្នុងបញ្ចទ្វារនោះក៏តែតអស្ចារ្យពាសឿ្យ ផលបញ្ចាសន្តិណា ជិត្រម្យ្យអស្ចារ្យនិងលោបនមនុ្យ សង្គ្រាំ ៖

ជាចិត្រផស្សៈនោះ ចាប់ក្តាដែលនិងពិចារណាអារម្មណ៍ កាលសម្បដិច្ឆន្នចិត្រ បង្ហើតផ្លូវបកអារម្មណ៍ មកបើកគាលឲ្យណារ សន្តីរណចិត្រក៏ចូលផ្លូវៈ
លតបរ ពិនិត្យពិចារណាអារម្មណ៍នោះ ៖ ជាបទៅ ក្នុងកាលគ្រានោះ ចិត្រដែលជាមក មកនេះ ជុំរំចុះកុសលវិបាក ៨ ធាតុៈ
ហៅថាកុសលវិបាកហេតុក ឯអកុសល • វិបាក ៧ ធាតុនោះ ធាតុជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ សោតវិញ្ញាណធាតុ ១ ឃានវិញ្ញាណៈ
ធាតុ ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ១ កាយ វិញ្ញាណធាតុ ១ សម្បដិច្ឆន្នចិត្រធាតុ ១ សន្តីរណចិត្រ ធាតុ ១ ជុំរំមកអកុសលវិបាក ៧ ធាតុៈ
ដនត្បូរ ចក្ខុវិញ្ញាណនោះ ចាប់ក្តាឲ្យដឹងរូបឲ្យស្គាល់រូប ជួបគ្នានឹងចក្ខុវិញ្ញាណ ដែលរំដែលមុននោះ ជួបគ្នានឹងតែចូលមុនជាអកុសល ៈ

ដែលចាត់ឈ្មោះជាបំណែកអកុសល ចក្ខុវិញ្ញាណដែលសំដែងមកមុននោះ ជាក្រឹកក្វាឲ្យស្គាល់រូបដែលជាបុណ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណដែលសំដែងមកពីឈ្មោះនេះ ជាក្រឹកក្វា

ទៃ ឲ្យស្គាល់រូបដែលជាទាបឃើញរូបផ្សេ ឃើញរូបណាមួយ ឃើញកាលណា ចក្ខុវិញ្ញាណ សំដែងអកុសលផ្លូវនេះ ក៏បង្កើតផល ៖

ជាក្រឹកក្វាឲ្យស្គាល់រូបក្នុងកាលគ្រានោះ ៖ បើជាឃើញរូបជាបុណ្យ មានដើមថា គឺព្រះសំ ឃសោមោរ ព្រះពុទ្ធរូបព្រះចេតិយ ៖

ព្រះស្រីមហាពោធិព្រះមហាវិហារ ៖ ក៏ឃើញរូបជាបុណ្យខ្លះនេះ ចក្ខុវិញ្ញាណជាបំណែក ៖ កុសល ក៏បង្កើតផលខ្លួនជាក្រឹកក្វា

ឲ្យស្គាល់រូបដែលជាកុសលនោះ ចក្ខុវិញ្ញាណចិត្តពីរខ្លួននោះ ជាចិត្តសំរាប់ចក្ខុវិញ្ញាណទីដែលត្រូវ ពោធាកាលដើមបង្កើតនោះ ៖

ផ្លូវ ៦ ក្តី ជាទារ ៦. បើឃើញរូបដែលជាបុណ្យ ក៏ជាទារនៃចក្ខុវិញ្ញាណដែលជាចំណែកកុសលបចិត្ត ទាបើឃើញរូបដែលជាបាប មើលរូបដែលលា ៖
មក់នោះ ក៏ជាទារនៃចក្ខុវិញ្ញាណចំណែកការ ខអកុសលបចិត្ត ។ ឯសោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ សម្បដិច្ឆន្នៈ
សន្តីរណា ចំណែកអកុសល វិបាកដែល សំដែងស័ព្ទទាំងនេះ ក៏មានលក្ខណាដូចគ្នា និងបញ្ច ៖ ដែលសំដែងមុន ផ្សេងគ្នាតែថាដែលជាបុណ្យ
និងបាប ដែលសំដែងមុននោះ ជា ចំណែកខាងបុណ្យ ដែលសំដែងស័ព្ទទាំងនេះ នេះជា ៖ ចំណែកខាងបាប ក៏ឲ្យផលជាត្រាទាំងទេ
តែទាំងពួកសំលេងដែលជាបាប មានបរិតក្លិនដែលជាបាប មានជាតិជាត្រូវរសជាបាប មានសម្ផស្សពាលត្រូវ ដែលជាបាបបៀតបៀនត្រូវតោរ

សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ សម្បដិច្ឆន្ន សន្តិរណ ដែលជាចំណែកបាបនោះ ក៏បង្កើតជាក្ត័កក្តួល ៖
ៗ នៃក្តារ ៗ ទៅក្នុងកាលគ្រានោះ ៖ បើព្រួសលេខដែលជាបុន ទានបរិតបើបក្លិនដែលជា បុន្យ ទានលិតបញ្ញាបនោរសដែលជាបុន្យ
នោ ទានបម្ពួស្សពាលគ្រួ ទៅវិត្តដែលជា បុន្យហើយ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ៖ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយ
វិញ្ញាណ សម្បដិច្ឆន្ន សន្តិរណ ចំណែកកុសល ដែលស៊ែខទុក្ខកាលបុននោះ ក៏បង្កើត ៖ តជាធិ ៗ ជាឈ្មោន ៗ ជាក្ត័កក្តួល ៗ ក្តុំជុះ ៖
ពារពាមកនេះ ៗ មហាវិបាក ៨ ដួងនោះ -ចាតជាញ្ញាណ ៤ ដួង ជាញ្ញាណវិប្បយុត្ត ៤ ដួង មហាវិបាកន័ខបញ្ញ្យនេះ ក៏បាត ៖

ជាសំខារិក អសំខារិក ចំណែកជាមហរិនិងទុបញ្ញា ដុំដែលគោររាមក- ក្នុងកាលជាទីបរមហាកុសលដែលឥតដែលប្រើ ក្នុងគម្ពីរព្រះអភិធម្មត្ថសង្គហ និងលើកទុក

និងសំដែងក្នុងកិរិយាចិត្ត ១១ ប្រការ ។ កិរិយាចិត្ត ១១ ប្រការ ចំណែកជាអហេតុកកិរិយា ៣ ជាមហាកិរិយា ៨ ត្រូវជា ១១ ប្រការ ៖

និងត្បារ ឲ្យអហេតុកកិរិយា ៣ ជាតជា ទ្វារាវជ្ជនប្រការ ១ ហសិតចិត្តប្រការ ១ ជា ៣ ៖ ប្រការដែលត្បារ ឲ្យបញ្ចទ្វារាវជ្ជនៈ ៖

ជាចិត្តសំរាបតឹងរណា នៅអារម្មណ៍ ៖ ទ្វារទ័ង ៥ រូបារម្មណា មកប្រកដ្ឋប្រុំសដែលចក្ខុប្រ ៖ សាទ . សទ្ទារម្មណាមកប្រកដ្ឋប្រុំស ៖

ដែលសោតប្រសាទ គន្ធារម្មណា មកប្រាកដ្ឋប្រុំសដែលឃានប្រសាទ រសារម្មណាមកប្រកដ្ឋប្រុំសដែលជិវ្ហាប្រសាទ ផោដ្ឋព្វារម្មណាមកពាល់ត្រូវកាយ ៖

ប្រសាទ ក្នុងកាលឯណា បញ្ចទ្វារជវនចិត្តនេះ ក៏បង្កើតឡើងមួយចិត្តដ៏ខ្ពួង ឬពិចារណាអារម្មណ៍ដ៏ខ្ពួង មានរូបារម្មណាជាដើមទៅប្រសាទ ៖

ក្នុងកាលនោះ ៗ ឈ្មោះកាល បញ្ចទ្វារាវជ្ជនៈ ចិត្តបង្កើតរំលុតទៅហើយ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិ ៖ ញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ៖

ដំ កាយវិញ្ញាណ និងសម្បដិច្ឆន្នៈ សន្តីរ ៖ ណ ដើម្បីបង្កើតក្នុងកាលខាងក្រោយ ដែលពិចារ ៖ ណារម្មណ៍ ក្នុងបញ្ចទ្វារវិថីក៏ក្តី ៖

នៃបញ្ចទ្វារាវជ្ជនចិត្ត ឯមនោទ្វារាវជ្ជន ចិត្តនោះ ជាចិត្តដែលពិចារណាទៅអារម្មណា ៖ ក្នុងមនោទ្វារ ក្នុងមនោទ្វារវិថីនោះ ៖

មានមនោទ្វារាវជ្ជនចិត្តនេះជាដើម មានមនោទ្វារាវជ្ជនចិត្តនេះបង្កើតមុនហើយ ជវននិងតទាលម្ពន ហើយបង្កើតជាបន្តគ្នា ទៅក្នុងលំដាប់នេះ ៖

មនោទ្វារាវជ្ជនចិត្តដួងនេះ កាលបង្កើតក្នុងទ្វារវិថីនោះ ឲ្យសំរេចជាវោដ្ឋព្វនកិច្ច កាលបង្កើតមនោទ្វារវិថីនេះ បង្កើតជាមនោទ្វារាវជ្ជន ឯហសនចិត្តនោះជាចិត្ត ៖
នៃព្រះខីណាស្រពទាំងពួង និងទានមានក្នុងល ក្ខណៈនៃបុថុជ្ជនទាំងឡាយដលកំហេប៉ា ហសនចិត្តនេះជាក្តី កព្វាដែលនិងឲ្យញ៉ញឹមញ៉ញែមមែនពិត្រ ៖
ឯព្រះខីណាស្រពនេះ ដែលនិងញ៉ញឹមញ៉ ៖ ញ៉ែមនេះ តែងញ៉ញឹមញ៉ញែមដោយហសនចិត្តដួងនេះប ង្កើតដ៏វ្រំមុលក្នុងត្រូវជាអហេតុកកិរិយា ៣
ប្រការដូចខ្លះ ។ ឯមហាកិរិយា ៨ ៖ ដូចនេះជាញាណសម្បយុត្ត ៤ ជាញាណវិប្បយុត្ត ៤ ៖ ជាសោមនស្សនិងឧបេក្ខា សសំខារិក ៖
អសំខារិក ដូចនេះឲ្យក្នុងបទដែលពោលមក ក្នុងកាមាវចរមហាកុសលដែលសំដែងហើយ ក្នុងគម្ពីរដើម គឺព្រះអភិធម្មសង្គិណី ផ្ទាំងបារ

កិរិយា ៨ និងអហេតុកកិរិយា ៣ ផងគ្នា កើតព្រមកាមាវចរកិរិយា ១១ ប្រការ ផ្សំមកាមាវចរវិបាក ២៣ មហាកុសល ៨ អកុសល ១២ កាមាវចរ
កិរិយា ១១ ចូលផងគ្នា កើតព្រមកាមាវចរចិត្ត ៥៤ ផងផងគ្នា ។ រូបាវចរចិត្ត ១៥ នោះ៖ ជាតជាកុសល ៥ វិបាក ៥ កិរិយា ៥
ឆះ ចូលផងគ្នាត្រូវជា ១៥ រូបកុសល ៥ ប្រការនោះ ជាតជាបឋមជ្ឈានចិត្ត ១ ទុតិយជ្ឈាន៖ ចិត្ត ១ តតិយជ្ឈានចិត្ត ១ ចតុត្ថជ្ឈា
នចិត្ត ១ បញ្ចមជ្ឈានចិត្ត ១ ជា ៥ គប ផងគ្នា ជាតជាចំណែកកុសលដែលហៅថាឈាន ៖ លោកិយ ៗ នោះ គឺមិនមែនផងផ្លូវ ៖
ជានផលរូបាវចរកុសលចិត្តផង ៥ មានបឋមជ្ឈានចិត្តនេះឯង ។ រូបាវចរវិបាកផង ៥ ប្រការនោះ ជាតជាបឋមជ្ឈានវិបាក ១ ៖

ទុតិយជ្ឈានវិបាក ១ តតិយជ្ឈានវិបាក ១ ចតុត្ថជ្ឈានវិបាក ១ បញ្ចមជ្ឈានវិបាក ១ ជា ៥ ប្រការដូច្នោះ បឋមជ្ឈានវិបាកចិត្ត ជាកិច្ចញ៉ាំងឲ្យបដិសន្ធិក្នុងបឋមៈ
ជ្ឈានភូមិព្រហ្ម ឯទុតិយជ្ឈានផងតតិយជ្ឈា នវិបាកចិត្តផងនោះ ជាបឋមជ្ឈានជាកិច្ចញ៉ាំងឲ្យប ដិសន្ធិក្នុងទុតិយជ្ឈានភូមិព្រហ្ម ឯចតុត្ថៈ
ជ្ឈានវិបាកនោះ ជាកិច្ចញ៉ាំងក្នុងតតិយជ្ឈា នភូមិព្រហ្ម ឯបញ្ចមជ្ឈានវិបាកនោះជាកិច្ចញ៉ាំងឲ្យបដិៈ សន្ធិក្នុងចតុត្ថជ្ឈានព្រហ្មវេហប្ផលាៈ
ទើបត្រូវជារូបាវចរវិបាក ៥ ប្រការ ៚ ឯរូបាវចរកិរិយា ៥ ប្រការនោះ គឺបឋមជ្ឈានៈ កិរិយា ១ ទុតិយជ្ឈានកិរិយា ១ តតិយៈ
ជ្ឈានកិរិយា ១ ចតុត្ថជ្ឈានកិរិយា ១ បញ្ចមជ្ឈានកិរិយា ១ ជា ៥ ប្រការដូច្នោះ ។ រូបាវចរកិរិយាទាំង ៥ ប្រការនេះ មិនបង្កើតផល ក៏តាំងក្នុងឋានៈ

៥

លោកព្រះវិភាវការព្រម និងមានក្នុងសន្តាននៃបុថុជ្ជនដែលនោះក៏ដោយ បុថុជ្ជនដែលល្អនោះ ហើយនិងបានឈាននោះ — ក៏បានតែឈានដែលជាកុសលនិង បានឈាន
ដែលជាកិរិយានោះឥតអស្ចីមាន អាចព្រោះ កិរិយាចិត្តនេះ ពុំមានក្នុងសន្តាននៃបុថុជ្ជនដែលឡើយ ៖ ឯអរូបាវចរចិត្ត ១២ នោះ បានជាកុស
ល ៤ វិបាក ៤ កិរិយា ៤ ត្រូវជា ១២ ដួងគ្នា ឯអរូបកុសល ៤ នោះ បានជាអាកាសា នញ្ចាយតនកុសលចិត្ត ១ វិញ្ញាណញ្ចាយ
តនកុសលចិត្ត ១ អាកិញ្ចញ្ញាយតនកុសល ៖ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសលចិត្ត ១ ត្រូវជាកុសល ៤ ដួងដួងគ្នា ឯវិបាក ៤
ដួងនោះ បានជាអាកាសានញ្ចាយតនវិបាកចិត្ត ១ វិញ្ញាណញ្ចាយតនវិបាកចិត្ត ១ អាកិញ្ចញ្ញាយតនវិបាកចិត្ត ១ ៖

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនវិបាកប្រការ ១ ត្រូវជា ៤ ប្រការដូច្នេះ ។ ឯអរូបាវចរកិរិយាចិត្ត ៤ នោះ បានដល់អាកាសានញ្ចាយតនកិរិយាប្រការ ១ វិញ្ញាណញ្ចាយ
តនកិរិយាប្រការ ១ អាកិញ្ចញ្ញាយតនកិ រិយាប្រការ ១ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយាប្រការ ១ ត្រូវជា ៤ ប្រការដូច្នេះ ក៏បរិបូណ៌ចិត្ត ៖
ដប់នេះយូរដែលពោលមក ក្នុងរូបាវចរកុស លនោះ ឯអរូបាវចរកុសល ៤ ដងនោះ បង្កើតបាន ដល់បុថុជ្ជន ដែលបានឈានលោកិយ និង
បានមានក្នុងបលស្ថានថ្ងៃ ព្រះនិព្វានត្រាច់ត្រឹមទៅ ឯអរូបវិបាកចិត្ត ៤ នោះ ជាក្រឹត្យឲ្យបដិសន្ធិក្នុងអរូបភព ទៀត ៤ ជាន់ ឯអរូបកិរិយាចិត្ត ៤ នោះ ៖
មានក្នុងបលស្ថានថ្ងៃលោកព្រះនិព្វានទ្រទ្រង់ និងបានមានក្នុងបលស្ថានលោកិយ ក៏តែតអស្ចើមាន ជំរំមកុសល និងវិបាកនិងកិរិយាចូលគ្នា ៖

ជើងអារុប្បាវចរចិត្ត ១២ ឯលោកុត្តរ ៨ នោះ បានជាមគ្គ ៤ ផល ៤ ត្រូវជា ៨ ដដែលគ្នា រួមកាមាវចរចិត្ត ៥៤ រូបាវចរ ១៥ អរូបាវចរ ១២
លោកុត្តរ ៨ ចូលជាមួយគ្នា ត្រូវជាចិត្ត ៨៩ ដោយសង្ខេប ឯចិត្ត ៨៩ នេះសំដែង ៚ ព្រះមហាករុណាធិគុណាជាអំម្ល័ស ៚
ឋ ទ្រង់សំដែងបនុប្បវត្ត ១ ឈ្មោះថា ៚ វញ្ញាណក្ខន្ធ ។ កាលបើដែលវញ្ញាណក្ខន្ធក្នុងខ្សែ ២ ដោយប្រការដូច្នេះហើយ លំដាប់នោះ ៚
ជើងសំដែងវេទនាក្ខន្ធ សញ្ញាក្ខន្ធ ៚ សង្ខារក្ខន្ធ តបទៅវេទនាក្ខន្ធនោះបានដល់វេទនាចេ ៚ តសិកក៏មានលក្ខណ៍ ឱ្យសោយនោះ ៚
អារម្មណ៍ ឯវេទនាចេតសិកនេះ ៚ កាលបែកចេញដោយអារម្មណ៍នោះ ចែកចេញជា ៤ ប្រការ សុខវេទនាប្រការ ១ ៚

ទុក្ខវេទនាប្រការ ១ សោមនស្សវេទនាប្រការ ១ ទោមនស្សវេទនាប្រការ ១ ឧបេក្ខាវេទនាប្រការ ១ ជា ៥ ប្រការដូច្នេះ ខណៈកាលកាយវិញ្ញាណ ស្មើអោះ
អ្នកណាដ៏ជាសុខ បានឈ្មោះថាសុខវេទនា ៖ ក្រោះកាលត្រូវកាយបានសោតវិញ្ញុទុក្ខហោង ស្មើអោះ អ្នកណាជាទុក្ខ បានឈ្មោះថាទុក្ខវេទនា ៖
កាលសោមនស្សរីករាយដ៏កើតចិត្ត ៖ ● ស្មើអោយអ្នកណាត្រេកអរនឹងឡប់ឡរ បានឈ្មោះថាសោះ ɪ មនស្សវេទនា កាលតូចចិត្ត ៖
ស្មើអោយអ្នកណាទោមនស្ស ទោះមិនដាល់ចិះ តណោះ បានឈ្មោះថាទោមនស្សវេទនា កាលមិនសុខ ៖ មិនទុក្ខ មិនសោមនស្ស មិនទោមនស្ស ៖
មិនតូចចិត្តរីករាយដល់អារម្មណ៍ ស្មើអោយអ្នកណាជាបង្អៀងនោះ បានឈ្មោះថាឧបេក្ខាវេទនា វេទនានេះ ៥ ប្រការដូចពោលមកនេះ ចែង្ស ៗ

បែកចេញទៅដោយប្រភេទនោះ ទាំងប្រាំមួយ ៗ សុខវេទនាក៏បែកចេញជា ៦ ទុក្ខវេទនាក៏បែកចេញជា ៦ សោមនស្ស ទោមនស្ស ឧបេក្ខានោះ ក៏បែកចេញ
ទៅជាប្រាំមួយ ៗ ដូចក្បួន ឲ្យសុខវេទនាប្រ ៖ ការដែលបែកជា ៦ នោះ គឺជាចក្ខុសម្ផស្សជាសុខ ៖ វេទនាប្រការ ១ សោតសម្ផស្សជាសុខវេទ
ជ នាប្រការ ១ ឃានសម្ផស្សជាសុខវេទនា ៖ ប្រការ ១ ជិវ្ហាសម្ផស្សជាសុខវេទនាប្រការ ១ កាយ សម្ផស្សជាសុខវេទនាប្រការ ១ មនោសម្ផ ៖
ស្សជាសុខវេទនាប្រការ ១ ត្រូវជា ៦ ប្រការដូច្នេះ ឯចក្ខុសម្ផស្ស ជាសុខវេទនានោះ ៖ គាត់ដល់សេចក្ដីសុខ ដែលបង្កើតអំពើ ៖
ចក្ខុសម្ផស្ស ៗ ទាន់ឃើញនូវរូបជាទីគាប់ចិត្តត្រូវពីគាប់ចិត្ត បានយល់នូវរូបដែលជាទីស្រឡាញ់ស្នេហា ហើយមានសេចក្ដីសុខ ៖

ព្រោះបានឃើញបានសោយអារម្មណ៍ដ៏ជាសុខ ដោយអំណាចបានឃើញរូបនោះ បានឈ្មោះថាចក្ខុសម្ផស្សជាសុខវេទនា ឯលោកសម្ផស្សសុខវេទនានុះ បានដល់សេចក្តីសុខបង្កើ

តអំពីសោតសម្ផស្ស បានឮសាបស្មូជុំតន្ត្រី ពិណពាទ្យចំរៀងភ្លេង សំលេងឯការពីរ្យក្តីបានស្តាប់ហើយ ហើយមានសេចក្តីសុខសោយនៅអារម្មណ៍ដ៏ជាសុខ

ព្រោះហេតុបានឮនោះ បានឈ្មោះថាសោត សម្ផស្សជាសុខវេទនា ឯឃានសម្ផស្សជាសុខវេទនា ៖ នោះ បានដល់វេទនាដែលបង្កើតអំពី ៖

ឃានសម្ផស្ស បានហិតគ្រឿងបក្លិនក្រអូប ៖ បរសុខ ព្រោះហេតុបានហិតហើយនោះ បាន ៖ ឈ្មោះថាឃានសម្ផស្ស ជាសុខវេទនា ៖

ឯជិវ្ហាសម្ផស្សជាសុខវេទនានោះ បានដល់វេទនាដែលបង្កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស បានលិតស៊ីនៅរសដបញ្ចុកជាតិបរអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ ហើយមានសេចក្តី ៖

សុខសោម្យអារម្មណ៍ជាសុខ ព្រោះបានលិតបានស៊ីនោះឯង បានឈ្មោះថាជីវ្ហាសម្ផស្សជាសុខវេទនា ឯកាយសម្ផស្សជាសុខវេទនានោះ បានដល់វេទនាដែល
បង្កើតអំពីកាយសម្ផស្ស បានសម្ផស្ស ពាល ត្រូវបារសព្វាង្គ ជាទីចំរើនខ្លួនហើយមានសេច ៖ ក្ដីសុខសោម្យអារម្មណ៍ដ៏ជាសុខ ព្រោះបាន ៖
ឌី ពាលត្រូវនោះឈ្មោះថាកាយសម្ផស្សជាសុខ ៖ វេទនា ឯមនោសម្ផស្សជាសុខវេទនានោះ បាន ដល់វេទនាដែលបង្កើតអំពី មនោសម្ផស្ស
គ្រាកាលដែលហេតុដល់ដើម បុព្វបស ៖ ណាគីឃ្លី ហើយមានសេចក្ដីសុខសោម្យអារម្មណ៍ដ៏ជាសុខៈ ព្រោះហេតុផ្លូវចិត្រនោះបាន ឈ្មោះថាម ៖
នោសម្ផស្សជាសុខវេទនា និងអធិប្បាយឲ្យឃើញច្បាស់ឃើញប្រាកដ្ឋដច្បា ព្រះយោគាវចរលោកចំរើណាការវេទនានោះ កាលលក្ខណាឯការម្លួយ ៖

មកប្រកដ្ឋផលចិត្រាបសលោក ហើយលោកមានសេចក្តីសោម្យអាប្លួណ៌ជាសុខ ព្រោះហេតុលក្ខណមកប្រកដ្ឋក្នុងផលចិត្រនោះ បានឈ្មោះថាមនោសម្ផស្សជាសុខ ៖
វេទនា សុខវេទនាតែម្យ៉ាងនេះចែកចេញ ៖ ជាវេទនាផល ៦ ប្រការ ដោយអំណាចទ្វារ ៦ ដូច ពោលមកនេះ ឯទុក្ខវេទនានោះហោត ៖
ក៏ចែកចេញជា ៦ ដូចគ្នា ជាចក្ខុសម្ផស្ស ជាទុក្ខវេទនាប្រការ ១ សោតសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនាប្រការ ១ ឃានសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនាប្រការ ១ ជិវ្ហា ៖
សម្ផស្សជាទុក្ខវេទនាប្រការ ១ កាយសម្ផ ស្សជាទុក្ខវេទនាប្រការ ១ មនោសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនា ៖ ប្រការ ១ ជា ៦ ប្រការដូច្នេះ អធិប្បាយដូច
គ្នា ដូចខាងក្រោយមានសេចក្តីថា ព្រោះហើយតែថាឃើញរូបរំណារម្មណ៍មិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏មានសេចក្តីទុក្ខ សឃើញរាជសបាជាំរៀបរាជដើមកំឡុង ៖

ទាធ្វើអន្តរាយដល់ជីវិត និងមានសេចក្ដីសោយអារម្មណ៍ ដ៏ជាទុក្ខព្រោះបានឃើញដុះហើយ បានឈ្មោះថាចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនា ឃើញហ្វូងបិសាចកាច ៖

មកលលួចក្ដី ឬឃើញមនុស្សដែលមានទៀ ទោកជាចោរ ដើមនិងមកបៀតបៀនក៏កើតក្បែរដល់ ៖ ខ្លួនហើយមានសេចក្ដីទុក្ខទោះក្ដីសំរេចតែបាន

ជុ ទុក្ខព្រោះឃើញការណ៍ ក៏ឈ្មោះថាចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនាដ៏ខអស បើបានស្ដាប់នៅសំលេង ៖ អ្វីជាទីឡប មានសំលេងឡាបនិងសំលេងឡ

ដ៏ព្យាជសាបជាដើមក្ដី ក៏មានសេចក្ដីកិះ តក្បៀញញ៉ាំងក្ដត ព្រោះតែបានស្ដាប់នៅសំលេងមាន ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ខ្លួនមានកិរអន្តរាយដល់ ៖

ខ្លួនការឈ្មោះ ក៏បានហៅថាសោតសម្ផស្សជាទុក្ខវេទនាការឈ្មោះ បើបានក្លិនជាដើមបើនៅព្រៃបានក្លិនផ្កា នៅទុកបានក្លិនក្រែតើបានក្លិនសត្វកាច ៖

ក្បួនបើតអង្គក្រដាសអាក្សក្តី ត្រូវតែហៅកាឈ្មោះ ក៏ឈ្មោះតាយាយសម្ពន្ធប្រជា ទុក្ខទេវតាកាឈ្មោះឃុំ ឃ្លុំបើបានបរិភោគវត្ថុឲ្យចាក់ស្ស្ន ជាដើមក៏ផ្ទាំតិល បរិភោគៈ
ហើយក៏ភ្លួបនឹងពិតអង្គក្រដួសបិទតនោះក្តីបុក្រា នលេបនៅវត្ថុមាសសម្ព័ន្ធប្រាក់ ស្រីយប្រាសបតាប្រាសមិន ក៏បមិត្រ - មិនសាក្សព្រោះវសនោះក្តី ត្រូវ
ហើយតែមិនសាក្សព្រោះវសហៅព្យអាមគ្គណ៍ ៖ ជាទុក្ខ ព្រោះបោកតែបរិភោគនោះហើយ ក៏បាន ៖ ឈ្មោះតាយាយសម្ពន្ធប្រជាទុក្ខទេវតា តាបើរះ
បានសម្ពន្ធបក៏លត្រូវនៅបសស្ក្ខុយករូយ ៖ ហើយមានសេចក្តីស្អប់ខ្ពុំនោះក្តី បុបានក៏លត្រូវចាំ ៖ ឧបក្ខ បុម្ភៈបមាណកោមត្រូវបត្រូវឧ ៖
ទាំងក្តី ហើយមានសេចក្តីឈឺចុកតើរភ្លើបនោះក្តី បុត្រូវប្រហារដោយត្រៀបស្រាមាទុចបត ចាកដោយលើសនោះក្តី បុត្រូវបចត្រូវ វាត្រូវបង់ ៖

ខ្ញុំទុក្ខដោយផ្សេង ៗ នោះ ហើយបង្កើតទុក្ខវេទនាមានអន្តរាយផ្សេងនោះក្តី ព្រោះហើយតែទាំងលោភអារម្មណ៍ជាទុក្ខ ព្រោះកាយសម្ផស្សនោះហើយ ក៏បានឈ្មោះ
ថា កាយសម្ផស្ស ជាទុក្ខវេទនាដ៏ខ ៖ អស ។ បើហេតុដំបលតា ឥឡូវប្រកដ្ឋញ្ញផ្លះ ដលដ្ឋខបិត ដូចដេកលាកនៅហើយ យល
ដ្ឋ មត្តបេរីញអាក្រោកសុលមត្តកាប តើ ៖ តត្លបកើតម្សូវហូទ្ធាប្យ សេចក្តីអារម្មណ៍ជាទុក្ខដូច្នេះ នេះ ទាំងឈ្មោះថា មនោសម្ផស្សជាទុក្ខ ៖
វេទនា វេទនាតែម្យ៉ាង បែកចេញ ៖ នៅផ្សេងគ្នា ជាទុក្ខវេទនា ៦ ប្រការដូចគ្នា ៖ ដូចបានរាយមកនេះនៅលោកសម្ដែងវេទនា ៖
តាមនិស្ស័យវេទនា ១ បញ្ញាវេទនានោះទៀត ក៏បែកចេញនៅម្យ៉ាង ៗ ជាច្រើនម្យ៉ាង ៗ ដូចគ្នា បែកចេញនៅជាបច្ចុប្បន្នឲ្យជាមាន ១ ៖

សោតសម្ផស្សជាទារ ១ ឃានសម្ផស្សជាទារ ១ ជិវ្ហាសម្ផស្សជាទារ ១ កាយសម្ផស្សជាទារ ១ មនោសម្ផស្សជាទារ ១ ជា ៦ ប្រការដូចគ្នារ ស័ព្ទិបុលបិតជា កាលយើងឮ
សូរខ្លះ កាលយើញមាតាបិតាញាត្តិមិ ត្តនាំលោញជាដីស័បបិត្រាក្តី យើញបងប្អូនគ្រូបាអាបិ ឧបាជីនាំលោញក្តីយើញរូបព្រះបដិមាករ ព្រះ
សង្ឃរូបព្រះចេតិយ ព្រះត្រៃបិដកពោធិ៍ ព្រះនាំឃរាមពោអន្តរាយស្សាជាដីក្រាំឲ្យកើតសង្វេជ្រះថ្លា ✱ នោះក្តី ហើយសោមនស្សត្រេកអរសាធុការព្យ
សាធុបិត ដូច្នេះឯងបានឈ្មោះចក្ខុសម្ផ ស្សជាសោមនស្សវេទនា ឬមិនដូច្នេះ យើញរូប ដែលអាសបាទចេលកហើយ ស័ព្ទបិតព្រោក ៖
រីកព្យដូច្នេះ ក៏បានឈ្មោះធាចក្ខុសម្ផស្ស ជាសោមនស្សវេទនាដូចគ្នា ធាបើយើញរូបឯណានីមួយ ដែលមិនជាដីស័ព្ទបិត្រាស្រលោញ ហានដើមជាវ ៖

ឃើញមនុស្សដែលជាអាហាររាក្សស៍ អារិះមកត្រូវក្បាលទៅ ហើយមានសេចក្ដីចោមនុស្សទោះទិចតិចក៏ហិចហើយមក ធុំច្រមុះខានឈ្មោះថា ចង្អួលម្ហូស្សកាកោមនុស្ស
ទេវតា ។ ម្ហូបើរកឃើញបង្អការនិះ ម្ហូ ដែលមិនជាទីសំពេញហើយ ប្រយ័ត្នក្ដីប្រាក ក្លួលនៅធុំច្រមុះ ខានឈ្មោះថាចង្អួលម្ហូស្ស
៤៥ ជាមុខបក្សាទេវតា ថាបើញ្ញាប់ប្រុសំលេខជាទី ក៏បចិត មានដើមចាបានឆ្លាបសំលេខស្ត្រោមន្តការ ក្លា សំដែងព្រះអង្គទេវត្ត ហើយមាន
សេចក្ដីព្រោកវិតាក្យ ថ្ពះធុំច្រមុះខានឈ្មោះ ថា លោតសម្ហូស្សជាហោមនុស្សទេវតា ថាបើ ខានឆ្លុំបនៅបំលេខឃាតម្ហូហើយ ៖
ជាទីក្ដៅព្រិតចោមនុស្សទោទិចបង្លិចមក មានដើមតិចោបានញ្ញ្បើក្ដប់ប្រុសចន្លោរ ខានញ្ញហើយមានសេចក្ដីទោទិចបង្លិចមក ៖

៥ចុះនេះ មានឈ្មោះថាសោតសម្ផស្សជាទោមនស្សវេទនា ថាវេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ថាបើបានឮពាក្យ ពាក្យប្រទេចដៀលបណ្ដៀលជាកណ្ដាលនៅ ៖

ទ័ទានឈ្មោះថាសោតសម្ផស្សជាឧបេក្ខាវេទនា ៖ ថាបើបានឮពាក្យជាដើម ពីខ្លួនល្អហើយឬបណ្ដៀលប្រយុទ្ធ បញ្ច្រះបង្ក ការបុគ្គលស្រាំងាបួន [illegible]

នាព្រះឥន្ទ្របរសុំបព្រះចេត្តិពាក្យ មានសេ ចក្ខុអំណាសោមនស្សទ័ទានឈ្មោះថាឃានសម្ផស្សជា ៖ សោមនស្សវេទនា ពាំង្វើថ្កលដី [illegible] នៅ ៖

ថាស្រួលពាក្យតែបាន ៗ ក្លិនពាក្យ ៗ មានសេចក្ដីត្រេកអរសាវ៉ា ប្រើតាប្រាលោជ្ជ ថា ៖ នឈ្មោះថា ឃានសម្ផស្សជាទោ [illegible] ស្ស ៖

វេទនាក៏អស់ ថាបើបានក្លិនស្អុយក្លិនមិនគាប់ចិត្ត ពាក្យមានទោមនស្ស ទោចិត្តស្អប់ការលើ្ហះ ទ័ទានឈ្មោះថាឃានសម្ផស្ស [illegible] មនស្ស

ទេវតា ចាំចោមរក្សា កើតអំពីឋានសម្ពួស្សា បើបានក្លិនបរិតាសធុំក្រោកអំនួតទៅស្មៀវបដាកភ្លល មិនចោមរក្សា មិនសោមរក្សាផ្ទុះផ្ទុះទេះ ហាន ៚
ឈ្មោះចាឋានសម្ពួស្សាជាឲ្យបេក្ខាទេវតា ៖ ចាំបើបានលិតសីរសហើយ ក្រោកក្រោលបិត ផ្ទុះ ចេះជាអ្នកលេងទៅស្វាគោះ ហាន ៖
៦៥ ក្រុងបក្លីនស្វា ឥឡូវក្រោកសោមរក្សា ៖ ដដៅស្រុចាក្តាញូតីសារ កាបមានក្បាលដៅជីកស្វា ក្រោកអាសានរជាឃ្លៀត្រៀ ផ្ទុះផ្ទុះហាន ៖
ឈ្មោះចាជីវិតសម្ពួស្សាជាសោមរក្សាទេវតា ៖ បើរលិតរសហើយ ហើយមានលេចក្លិតបបិតអន ៖ បិត ផ្ទុះប្រដៅកអ្នកស្មស្បូវសម្ពិសារបរ ៖
វ័តក្រាឈលារបលន្លូនខិលឡៀបរិសុទ្ធិត្រាសចាកមន្ទិល លុះមានក្បេរកំហោចបង្គំម ឲ្យជីតស្វាអះបោរឃផ្ទុំបម្រួចឧ កាលក្បៀបង្គំមបឧអ័ក ៖

ប្រការដុះក្ដីឧបមាថា អ្នកនោះប្ដឹងទៅក្ដីឧបរាជបាន ថាមានសេចក្ដីតួចចិត្រអនចិត្រនោះចំត្រាពេញ ដុះបានឈ្មោះថាជីវ្ហាសម្ផស្សកា ទោមនស្សវេទនា ជាសេចក្ដីយ
ចាស្រេចហើយតែចាបានលិតបានជីនៅរស ៖ ហើយមានសេចក្ដីទោមនស្ស តួចចិត្រអនចិតហើយ ក៏ជា នឈ្មោះថាទោមនស្សវេទនា កើតអំពីជីវ្ហា៖
សម្ផស្ស ម្យ៉ាងទៀតបើបានលិតជីនៅរសហើយ នៅជាកណ្ដាលមិនត្រេកអរមិនអនចិត្រ ក៏បានឈ្មោះថា៖ ជីវ្ហាសម្ផស្ស ជាឧបេក្ខាវេទនា ជាបើបាន
ទ័លត្រូវរបសផ្កាភីរម្យ ហើយទ័បចិត អារម្មណ៍ មានជើងជាបានត្រេកត្រអាល នៅរុបជារ វេសរាគ ហើយបង្កើតសេចក្ដីជំរេកត្រេកត្រ
អាលសោម្យរាគ ត្រអាលវង្វិតវង្វាលរីរួយនឹងសមបតាមតិលោភ្យ ដុះបានឈ្មោះថាកាយសម្ផស្សជាសោមនស្សវេទនា ឆាបើបានទ័លត្រូវហើយ ៖

ជៃ

ហើយកើតសេចក្ដីទោមនស្សទេវិញ ដូចជាស្នប់បុគ្គលនោះ មិនប្រាថ្នាចង់ផលត្រូវ បង្ខឲ្យព្រួយបញ្ចេញទៅអំពីកាយ ម្យ៉ាងទៀតដូចជាបុគ្គល ដែលមាន ៖
កាយប្រសាទពេញទៅដោយដុំគ្រលី ៖ ជិតមនុស្សចិណាហក់ស្អុយក្អបច្រោះ ឬសនឹងឃ្លានជំងឺទៅ ហួស មិនស្អាតហើយ យើងមិនប្រាថ្នា ៖
និងច្ឆបុលជិតខាង មិនប្រាថ្នាចងចាប់ផល ត្រូវ សុះស្អើងស្អៀតស្អៀត ធ្លាប់ឲ្យពាលត្រូវ ៖ កាយយើង យើងក៏មានសេចក្ដីទេរិង ៖
ក្រៃពេកហួស នេះឈ្មោះថាបានឈ្មោះ ៖ ថាកាយសម្ផស្ស ជាទោមនស្សវេទនា ថា ទោមនស្សកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ៖
ថាបើពាលត្រូវហើយ ស្អៀបភាព្វើយទៅជាភក្តុល មិនទោមនស្ស មិនសោមនស្ស ដូច្នេះបានឈ្មោះថាកាយ សម្ផស្ស ។

បញ្ញាទេសនា ចាប់អាព្រាហ្មណ៍ដែលជាអមិត្តាព្រាហ្មណ៍ មកប្រាកដ្ឋប្រស្នដល់មនោគ្នា ដូចជាដែកយកហើ្យយុលសព្វឃើញដីដែលគាបចិត្រ ហានជើងជាយុលៈ

សព្វធានបុជាព្រះរតនត្រៃដោយចក្ខុវិញ្ញាណឡើង ដុបព្រឿងគន្ធមាលាធិតានេះម្សៅ ម្ភៃឃើញធាចារ ៖ ម្ហូបសាក្ខព្រះជម្ពូគន្ធស្ត្រី ហើ្យមានលោះ

ស្ត្រីត្រាតសានរត្រាតវិតាញយាននេះធានឈ្មោះ ចាប់គោរសម្លួរប្រជាលោមនល្សទេសនា ជាទេសនាកើតអំ ៖ តឹបគោរសម្លួរបើយលសព្វឃើញដីអាត្រាត

១ មិនគាបចិត្រមិនត្រូវអាព្រាហ្មណ៍ ហើ្យ កើតគោរមនល្សទោតិខប្លើខ យានគោះកឹធានឈ្មោះ ធា មគោរសម្លួរប្រជាលោមនល្សទេសនា ៖

ចាប់បើយលសព្វឃើញហើ្យស្នៀមគោវជាតក្លល ក៏ធានឈ្មោះធាបគោរសម្លួរប្រជាទុបញ្ញាទេសនា ទេសនាដ៏បរ្លូនេះ គាលធាតដោយក្រុមគោះ ក៏ធាតុជា ៖

-កាមាវចរវេទនា ៥៤ រូបាវចរវេទនា ១៥ អរូបាវចរវេទនា -១២ លោកុត្តរវេទនា ៨ ត្រូវជាវេទនា ៨៩ ដងក្សារ ល្មែក្សារដោយបំត្រាច្រើន ទៀងសំដែង ៖
ឃើញមកយាងនេះ ហេតុដូច្នេះសំដែង ៖ ព្រះមុនិន្ទជិនទ្រង់សាណ្ណាចារិយ៍ ទ្រង់សង្គ្រោះបកតាវេទនា ដំងឡុងបុលបាកង -១ ហៅថាវេទនាក្ខន្ធ
ចៅ ឋសញ្ញាចេតសិកនោះ ព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់ ងសព្រោះពុលបាកង ១ ដុងក្សារ និងវេទនាសញ្ញា ៖ ចេត្តសិកនោះ កាលបើកចេញទៅដោយ
ទ្វារនោះ -ធាតជាសញ្ញា ៦ ប្រការ ៖ ជាចក្ខុសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ ១ សោតសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ ១ ឃានសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ
១ ជិវ្ហាសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ ១ កាយសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ ១ មនោសម្ផស្សជាសញ្ញាប្រការ ១- ត្រូវជា ៦ ប្រការដងក្សារ -ជ ៖

ក្ខុសម្ផស្សជាសញ្ញានោះ បានដល់សញ្ញាដ៏យុត្តិឧបក្ខុ កើតអំពីកិរិយាឃើញ ជាហេតុបានឃើញហើយ ហើយសំគាល់បានថាអ្នកនោះនេះរបស់នោះ របស់នេះ ៖
សំគាល់ដោយអំណាចបានឃើញនេះ ឈ្មោះ ៖ ចក្ខុសម្ផស្សជាសញ្ញា កាលបើបានឮសូរសំលេងហើយ ៖ សំគាល់បានថាសំលេងនោះ ៗ ជាសំលេង ៖
នៃអ្នកនោះ ៗ សំគាល់បានដោយអំណាច ៖ បានឮសំលេងនេះ បានឈ្មោះថាសោតសម្ផស្ស ៖ ជាសញ្ញា កាលបើបានហិតក្លិន ហើយ
សំគាល់បានថាក្លិនរបស់នោះ ៗ ជាក្លិន នៃអ្នកនោះ ៗ សំគាល់បានដោយអំណាចហិតក្លិន ៖ នោះ បានឈ្មោះថាឃានសម្ផស្សជា ៖
សញ្ញា កាលបើបានលិតជ្រុបនូវរសហើយ សំគាល់បានថារបស់ឆ្ងាញ់នោះ ជាប្រៃល្វីងនោះ ជ្រួចជាផ្អែមមានខនោះ ការរសឈ្មោះនោះ ៗ ៖

សំក័លទានដោយអំណាចការលិតក្នុង ការបរិភោគនេះ បានឈ្មោះថាប៉ិណ្ឌសម្ពន្ធរបស់ញ្ញា បានសម្ពន្ធរគាលគ្រឿងមុខ [illegible]

បានធាតុត្អុតនោះ ១ ការអសុរនោះ ១ ជាបរសម្បុកនោះ ១ សំក័លទានដោយអំណាចគាលគ្រឿងនេះ បានឈ្មោះការបរសម្ពន្ធរក្សញ្ញា ៖

ឌ៍ ថាបើទានសំក័លដោយមនោគ្នា ដូច្នេះ លោកប្រាព្រះយោគាវចរ ឬតព្រៀងនោសបដិគាហ្វ គ្នាន ពិនឲបស្សនាគាហ្វគ្នាន ៖

កាលនុត្តបរា និងបដិការគមកប្រគល់ដល់ បនោគ្នា ហើយលោកសំក័លទានតាបសនោះ ៖ សំរាបសនោះឡើយរាបសនោះឡើង ៖

របសនោះគ្រាហាយ សំក័លទានដោយចិត្តជុះបុះចាប់ បានឈ្មោះថាមោសម្ពន្ធរបស់ញ្ញា កិច្ចសាររនោរដែលលោកហាន ៖

សង្ខារឱ្យសាលុតរៀននៅព្រះកុន្ធនោះសោត កាលបេះឆ្អែតហើយ លោកក៏ឲ្យគេហើយមកលោកក៏ព្រាហ្មណ៍ បទនេះបទនោះ កាថានេះ ថាននៅក្នុងចាប្តីនោះ ៗ មាន ៈ
ក្នុងផុតនោះ ឲ្យដាវ ៗ បញ្ញាតនោះ ៗ សំគ៏ សថានដោយប៊ិត្រយ៉ាងនេះបាន ឈ្មោះថាបញ្ញាសម្ពន្ធ ៈ ជាសញ្ញា សត្វណាដែលសំគ៏លថានថានៅ ៈ
ចង្កឹនោះ ផុតនោះ ៗហើយ ជាលក្ខណា ● នៃសញ្ញា សត្វណាដែលចាំងមយតនោះ ជាវិតក្កាដៃ ❀ បញ្ញា ផ្សេងទៀត និងការត្រឹកញ្ញាសញ្ញា
នោះ ផុតអង្គឹបាន សញ្ញានេះឲ្យដឹងតែ ព្រោត ៗ ឲ្យដឹងតែនៅនៅដីនោះដីនេះបញ្ញោះផង កា សនិងដឹងទំនេរបញ្ជិងពៅនោះ ជាលក្ខណា
នៃបញ្ញា បញ្ញានោះដឹងទៅចាប ៗ ខញ្ញាណនោះ ឲ្យដឹងយាងកណ្តាល បញ្ញានោះឲ្យដឹងយាវជ្ជិត — — ប្រយោជន៍ ឲ្យដឹងទទេលជាសញ្ញានិង ៈ

ខញ្ញាណា មានសេចក្ដីជាសញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យសំគាល់បានដោយអំណាច អំពើរបីគ្រា ចាំបានឲ្យចាំបានហើយ ចាំបានកើតចាំបានជួប
ចាំបានកាលត្រូវ សំគាល់បានដល់អំណា បចាំញ្ញាំ អំពើរបិតនៃខ្លួន ដូច្នេះបានឈ្មោះថា ៖ ពោលសង្ខេបជាសញ្ញា ជាតដោយគ្រានោះ
ជះ បានសញ្ញាដល ៦ ប្រការដូចការពោលមក នេះ កាលបើនិងរាប់ដោយក្រុម សញ្ញានោះរាប់ ជាកាមាវចរសញ្ញា ៥៤ រូបាវចរ
សញ្ញា ១៥ អរូបាវចរសញ្ញា ១២ លោកុត្តរ ៨ ជុំមកកលត្រូវជាសញ្ញា ៨៩ ៖ ស្មើរគ្នានិងចិត្ត ហេតុនោះដើម្បីសំ
៩៨ប ព្រះបរមសាស្ដាចារិយ — ត្រាស់រាប់សញ្ញាក្នុងលាតកខន្ធ — បានឈ្មោះថាសញ្ញាខន្ធ — ១ — ឲ្យសំគាល់ក្នុងនោះបានដល ៖

ចេតនាចេតសិក ៗ នោះមានលក្ខណាឲ្យទាញនាំ—នូវចិត្តនិងចេតសិកទាំងឡាយ បណ្ដុំដែលកើតព្រមដំបន្ទារ ចេតនានោះកាលបើកចេញទៅដល់ទ្វារនោះ ចែក
ជាចក្ខុសម្ផស្សជាចេតនា សោតសម្ផស្ស ៖ ជាចេតនា ឃានសម្ផស្សជាចេតនា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា ចេតនា កាយសម្ផស្សជាចេតនា មនោ
សម្ផស្សជាចេតនា លើកតែវេទនានិងស ៖ ញ្ញាចេញហើយនៅសល់ ៥០ នោះ ចាតជាសំខារក្ខន្ធហ៏ង អ្ស ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ កាលលោក-៖
សំដែងរូបក្ខន្ធជាទី ១ សំដែងវិញ្ញាណក្ខន្ធ ទី ២ វេទនាក្ខន្ធទី ៣ សញ្ញាក្ខន្ធទី ៤ សំដែងសំខារក្ខន្ធ ៥ ដោយប្រការដូច្នេះហើយ - សំដាប់នោះ
-តើឲ្យចែកអត្ថាធិប្បាយ - នៃព្រះបាឡីចេញទៅតាមនេយ្យ ៗ ព្រះអភិធម្មបទភាជនីយ ។ អដ្ឋាសន្ធិ សមយវវត្ថានេន ធម្មុទ្ធារនិទ្ទេសនាបរាវារ ៖

កាលបច្ចុប្បន្នដែលបានឈ្មោះថាអតីតអនាគត បច្ចុប្បន្ននោះរាប់ចំណាត់ ដោយបរិច្ឆេទ ៤ ប្រការ គឺអទ្ធាបរិច្ឆេទប្រការ ១ សន្តតិបរិច្ឆេទប្រការ ១ សមយបរិ
ច្ឆេទប្រការ ១ ខណបរិច្ឆេទប្រការ ១ ឬ៖ អទ្ធាបរិច្ឆេទនោះចំណាត់អទ្ធា ៣ ប្រការ គឺអតីតអ ទ្ធាប្រការ ១ អនាគតអទ្ធាប្រការ ១ ៖
ឈស បច្ចុប្បន្នអទ្ធាប្រការ ១ ។ បដិសន្ធិតោបុព្វេ ។ អតីតំ ។ ចំណាត់កាលដ៏ខាងក្រោយ ត្រូវតែអំពីបដិ សន្ធិ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលនេះ ទៅបានឈ្មោះ
ថាអតីតអទ្ធា ។ ចុតិតោឧទ្ធំ ។ ចំណាត់៖ កាលដ៏ខាងមុខ ត្រូវតែអំពីចុតិ ចិត្តក្នុងបច្ចុប្បន្នកា លនេះទៅ បានឈ្មោះថាអនាគតអទ្ធា ។
ឧភិន្នមន្តរេ ។ ចំណាត់កាលក្នុងវាងដ៏ចុតិនិងបដិសន្ធិ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលនេះ បានឈ្មោះថាបច្ចុប្បន្នអទ្ធា ចំណាត់អទ្ធានេះ ៣ គឺអតីតអទ្ធា ៖

អនាគតអទ្ធា បច្ចុប្បន្នអទ្ធា នេះឯងបានឈ្មោះថាអទ្ធាបរិច្ឆេទ ឯសន្តតិឯសន្តតិបរិច្ឆេទនោះ ក៏ចាត់សន្តតិ ៣ ប្រការ គឺអតីតសន្តតិប្រការ ១ អនាគតសន្តតិប្រការ

១ បច្ចុប្បន្នសន្តតិប្រការ ១ ជា ៣ ប្រការ ដ៏ខណ្ឌារ ។ សភាគឯកកុសលបុណ្ណ ឯកាហារសមុដ្ឋ នរូប ឯហារដែលដឹងក៏ចាត់សន្តតិនោះ ដឹង

ដោយរៀបត្នៅក្រពាក់ដែលនៅឆុំបានឋិតស្សារ ៖ សមុដ្ឋានរូបដែលនៅក៏បានដោយស្សារ ដឹងដោយអហារ ៖ អដិច្ចថាក្ខុបវាទដែលរង្គ នៅបើឆុំជា

នត្រាឡ្បក្តៅ ១ នៅបើឆុំជានត្រាឡ្បរ ៖ ក្ងនោះក្តី ក្ខុបវាទឃ្លានច្បន្នៅឆុំជានបរិភោគអាហារ បើនៅមិនជានត្រាឡ្បក្ខតនោះក្តី ៖

ដែលក្ខុតនៅបើឆុំជាននោះក្តី ក៏ចាត់ការលក្ខុបវាទពីយាបនេះ បានឈ្មោះថាបច្ចុប្បន្ន ក្តៅត្រជាក់ដែលក្លែកអាហារសមុដ្ឋានរូបដែលក្លែក មានហើយ ៖

ក្នុងខាងក្រោយនៃបច្ចុប្បន្នសន្តតិនោះ បានឈ្មោះថាអតីតសន្តតិ ក្តៅនៅក្រពាតដែលប្លែកអាហារសមុដ្ឋានរូប ដែលប្លែកនឹងមានក្នុងខាងមុខ នៃបច្ចុប្បន្ន
សន្តតិនោះ បានឈ្មោះថាអនាគតសន្តតិ ៖ ទាំងពួងសន្តតិផង ៣ គឺអតិតសន្តតិ អនាគតសន្តតិ ៖ បច្ចុប្បន្នសន្តតិនេះ ឯងបានឈ្មោះថា ៖
ឈា សន្តតិបរិច្ឆេទ ។ ឯសមយបរិច្ឆេទនោះ ៖ ទាំងពួងសមយ ៣ ប្រការ គឺអតីតសមយ ១ ៖ អនាគតសមយ ១ បច្ចុប្បន្នសមយ ១
ឯកទីឯកខណ ឯកាសមាបត្តិសមុដ្ឋាន អ្នកប្រាជ្ញគប្បីសន្និដ្ឋានថា កាលដែលកាមាវចរជន ៖ សោយអារម្មណ៍តែម្ដងទី ៗ នោះ បាត ៖
សមយតែម្ដង ៗ ថាបើនិងស្រដីចំណែកខាងមហារតិតនោះ កាលដែលកាន់សមាបត្តិតែម្ដងគ្រា ៗ នោះ បានជាសមយតែម្ដង ៗ សមយដែល ៖

ជាខាងក្រោយនោះ បានឈ្មោះថាអតីតសម័យ សម័យដែលនឹងមានក្នុងខាងមុខ ៗ នោះ បានឈ្មោះថាអនាគតសម័យ សម័យដែលប្រកបក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះបាន
ឈ្មោះថាបច្ចុប្បន្នសម័យ ក៏ហៅថាសម័យបរិច្ឆេទ ៣ ប្រការដូច្នេះ មួយទៀតបរិច្ឆេទនោះក៏ហៅថាជាប្រការ ជាអតីតខណៈអនាគតខណៈ បច្ចុប្ប
ន្នខណៈដូច្នេះ អតីតខណៈនោះ គឺខណៈចិត្តដែលរលត់ទៅក្នុងខាងក្រោយ ៗ អនាគតខណៈនោះ គឺខណៈចិត្តដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ៗ
បច្ចុប្បន្នខណៈនោះ ។ ខណៈត្រូវបរិយាយន្ទី គឺខណៈចិត្តប្រកបដោយខណៈទ័ង ៣ គឺឧប្បាទខណៈ ឋិតិខណៈ ភង្គខណៈ ដែលប្រព្រឹត្តការទៅ
តាំងជាន្ទ មានជាសេចក្តី ថាខន្ធទ័ង ៥ ដែលសំដែងព្រះត្រៃសារពេជ្ញពុទ្ធអង្គទ្រង់ ត្រាស់ទេសនាជាអតីត អនាគតបច្ចុប្បន្ននោះ មានការសង្ខេប

កុំណាដ្ឋដោយបរិច្ឆេទនៃ ៥ គឺអទ្ធាបរិច្ឆេទ សន្តតិបរិច្ឆេទ ខណបរិច្ឆេទ ដោយនេយ្យដូចបានពោលមកនេះ ឯលក្ខណាដែលនឹងចាត់ប្រដូចជាអតីត អនា

បច្ចុប្បន្ននោះ ដោយអំណាចសន្តតិនោះ ៖ ជុំពោះចាតជាតែ១ពត្ថុប និងបិតរប ។ កម្ពុស ភ្លូនស្យា ។ អតីតាទិកោដ្ឋាសក្តិ ។

ឈិ ផលរូបនោះនិងបានចាត់ជាអតីត អនា ៖ គតាបច្ចុប្បន្ន ដោយអំណាចសន្តតិ ក៏ឥតអម្ពីហ៍ មាន កម្មជរូប នោះជាអ្នកឲ្យបច្ច

អ្នកបំភ្លុបនៃ ៣ គឺនិងបណ្តោយជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ននោះ ជាហេតុដែលឲ្យបង្អាក់ះ ដែលឧតុជរូប អាហារជរូបចិត្តជរូប

។ ខសជ្ជរាក្ខុបញ្ចក្ខន្ធ៍ជាអតីត អនាគតបច្ចុប្បន្ន នោះក៏យល្អិតត្រប្រិបដោះ ឥអំពីនេះនិងខសជ្ជរាដោយ បញ្ចក្ខន្ធ៍

បំណោកចាកខ្លួននឹងគ្រឿងប្រស់ទៅ និយាកផ្ល័ត្ទំបិអផ្ល័ត្ទំបិ បរិបុណ្ណវិតំបិច ពហិទ្ធាពិទេវិតាញុំ អ្នកប្រាជ្ញស័ប្បុរិសទាំងនឹង ៥ ដែលយុត្តិក្នុងសន្តានទៃខ្លួនឯងនេះឯង

បានឈ្មោះថាបញ្ញត្តិបំពោកក្នុង ឯបះ បញ្ញត្តិថ៌ង ៥ ដែលយុត្តិក្នុងសន្តានទៃបុគ្គលដ៏ទៃ ១ ៚ នោះ បានឈ្មោះថាបញ្ញត្តិបំពោកគ្រោង ៖

ទិដ្ឋិវិការសុខុមរោតោតាន្តនយោត វាបត្តិ ត្ថដែលត្រោតនឹងល្អិតនោះ ស័ប្បុរិសដៀងនេយ្យដែល ខសជ្ជនាបរពើរអំពីនោះប្បុះ ។ ក្នុងនិទ្ទេះ ៖

និងខសជ្ជនា តែក្នុងបរិក្សប និង បណ្ឌិតបស់ទៅបរិក្សបនោះបានដែលបរ័ជុះ បណ្ឌិត ប្រនោះបានដែលបញ្ញាបញ្ញត្តិ អដិច្ចថា ៖

ប្រទៃគ្រប្បារដែលនៅក្នុងចាក្ខុអាកនិត្តនោះ បើយកាបកល្បើបញ្ហានិងបព្រឹត្តក្នុងជាក្តុស្មុនចិត្ត ១ ជាបរិក្សប ប្រព្រឹត្តក្នុងជានអាកនិងជាបណ្ឌិត

រូប៧រូបព្រហ្មក្ខុបជាន្ទុសុខស្សានោះ   បើយកាមកាប្រៀបក្បួនឹងរូបព្រហ្មក្ខុបជាន្ទុសុខស្សា ៗ ជាបរិនរូប   រូបព្រហ្មក្ខុបជាន្ទុសុខស្សាជាបណ្ឌិតរូប   ៧រូបព្រ
ហ្មក្ខុបជានសុខស្សានោះ   បើយកា ៖   មកាប្រៀបក្បួនឹងរូបព្រហ្ម   ក្ខុបជាន្ទុអតប្បា ៗ   ជាបរិនរូប   រូបព្រហ្មក្ខុបជានខ្លួនជា ៖
ណើ   អតប្បានោះ   បើយកាមកាប្រៀប ៖   ក្បួនឹងរូបព្រហ្មក្ខុបជានអវិហារ ៗ ជាបរិនរូប ៖   រូបព្រហ្មក្ខុបជាន្ទុអតប្បា   ជាបណ្ឌិតរូប
ចុះសេចក្តីថាព្រហ្មក្ខុប   ជាន្ទុខ្លួនជាន្ទុលើ   នោះ   ជារូបបណ្ឌិតស្អិតលើសព្រហ្មក្ខុបជានទាប ៗ   ព្រហ្មជានទាប ៗ នោះរូបអនជានព្រហ្ម
ជាន្ទុលើ ៗ ល្អជាខក្បាជ្ជុំជាខក្បួជាលំដាប់ ៗ ជាជាន ៗ ក្បួរ ជុំចតារនោមកានេះតប្បិថា   បរិនរូបនឹងបណ្ឌិតរូបឲ្យបែកកត់ចុះមក ៖

ដំរាបដល់មកកាមាវចររូប ដូចតារ៉ាមកនេះ តែទាស់ដែលមកនេះ ព្រោះជាបរិយាយនៅឲ្យទាងប្រាកដ ជាបើរងខែចាស់ឲ្យរឺប្រស្រុកបេ និងក្រោយវិញ្ញប្រាកដព្រោះ

កើតរូបផលការបង្កើតឲ្យអកុសលចិត្តក ៖ រូបនោះផលចាកឈ្មោះជាបរិនរូប រូបផលការបង្កើត ៖ ឲ្យកុសលចិត្តរូបនោះ ហៅថាបជា ៖

តរូប ផលរូបដែលបានទុរូប សត្តិរូប នោះក្តី អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងតាមប្រទេសដែលក្សត្រីយ៍ខជី តនោះចុះ ដែលក្សត្រីយ៍ខជីតនោះ ក្សត្រ ៖

ក្សត្របាបវ ៗ ជីតក្សត្របាបវ្ធ ៗ ឲ្យស៊ុំ ៖ ជ័ប ៗ ដូចយាងដែលចាតជាបរិនរូបនិងបណ្ដិតរូម ៖ នោះបានសេចក្តីថារូបដ៏ល្អខ័តែបន្ទារ ៖

ដែលទាំដែលមកនេះ ទាំងព្រះស្រីអារ៉េព្រះពុទ្ធអង្គ ទ្រង់ប្រឹប្រាបបន្ទូលបាញ្ញកជាកាពបើ ក៏ត្រូវហៅថាបញ្ញត្តិ ឈ្មោះថារូបក្ខន្ធ ដប្របាបរប្លង ៗ

ដែលផុតចេញអំពីរូបនោះនោះជាតម្កលជាពួក ៗ ម្យ៉ាង ព្រះពុទ្ធអង្គនឹងបានត្រាស់ហៅឈ្មោះរូបក្ខន្ធ កើតអម្បីមាន សំដែងរូបក្ខន្ធតាមនៃព្រះអភិធម្មបិដក កាលពីរ៖

កំយុត្តិតែរូបណ្ណោះ អំពីនេះនឹងសំដែងវេទ នាក្ខន្ធតាមនៃយល់ព្រះអភិធម្មបិដកកាលពីរ ក៏នៅមែនពិត វេទនានោះ នឹងត្រាតនឹងល្អិតនោះកើ

លុ តដោយអំណាចជាតិប្រការ ១ កើតដោយ ការប្រព្រឹត្តប្រការ ១ កើតដោយអំណាចបុគ្គលប្រការ ១ កើតអំណាចលោកិយនឹងលោកុត្តរនោះ

ប្រការ ១ ជា ៤ ប្រការដូច្នេះ បនដែល៖ ផវេទនាក្ខន្ធ យាងគ្រោតយាងល្អិតដោយអំណាចជាតិ នោះ សើយមានប្រការដូចម្តេច អង្គិញ្ញា

~~វេទនាដ៏ប្រកប ក្នុងអកុសលចិត្តនោះបានឈ្មោះថាវេទនា ដ៏គ្រោតជាបជាងកុសលវេទនា នឹងពីរយាព្យាក្រិតវេទនា ។ សាវជ្ជពីរយាបោតុតោ ។ ព្រោះ~~

ហេតុជាវេទនា ដ៏យុត្តិក្តុខកុសលបីតនោះ ប្រព្រឹត្តទៅស្មើនឹងវិញ្ញាណបដិឃហេតុឲ្យកើតនាដ៏ប្រកប ដោយសោមនស្សវិតក្កៈ ៗ ។ គឺលោភសម្ពុទ្ធការណោ ។ សេយ្យថា

ទៀតថាអកុសលវេទនានោះវិញ្ញាណឲ្យបាន វិញ្ញាណ ព្រោះហេតុប្រកបដោយកិលេស ក្តៅក្រហាយ ទៅដោយអំណាចកិលេសហេតុដូច្នេះអកុសល

វេទនា ដើម្បីបានឈ្មោះថាត្រាស់ជាកុសល វេទនាដោយប្រការដូច្នេះ ទិដ្ឋាការព្យាកតាយវិញ្ញាណកាល ឯបរាដែលជាកុសលវេទនា ត្រាតជាខន្ធ

អព្យាកតវេទនានោះ ។ អព្យាកតាកាលឧបេក្ខា ហេតុ ។ ព្រោះហេតុថាអកុសលវេទនានោះ ប្រកបដោយទុក្ខ សុខ្ញុំ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ៈ

ក្តៅក្រហាយដោយអំណាចកិលេស ប្រកបដោយព្យាបាទនិងមោហវិតក្កៈយុត្តិ ក្តុខការយល់ដោយជឿ បរិភោគ ។ គឺវិបាកព្យាកតាយ ។ វិញ្ញាណកិរិយា ឯណដែលជា អកុសល

វេទនា ត្រាតបាបាតកិរិយាព្យាកតវេទនានោះ ។ សាវជ្ជតោ ។ កិលេសសង្កិលិដ្ឋតោ ។ ព្រោះហេតុថាអកុសលវេទនានោះ ប្រកបដោយទោស [illegible] ដោយ
កិលេស ហើយប្រកបដោយព្យាបាទ និងទោ សមុដ្ឋិតមានប្រការដ៏ទៃ ។ ចុះវាសេចក្តីអកុសលវេទនា នោះ ត្រាតធាបជាតកុសលវេទនានិងវិបាក
លួ ព្យាក្រិតវេទនា និងកិរិយាព្យាក្រិតវេទនា ឈ្មោះកុសលវេទនា វិបាកព្យាកតវេទនាកិរិយា ៖ ព្យាកតវេទនានោះ មានឈ្មោះថាវិត្តិជាតិ ៖
កុសលវេទនាដោយប្រការដូច្នេះ ។ ជាកុសល ៖ វេទនានោះវិត្តិជាតកុសលវេទនា ។ ជាតិវសេន ។ ទុក្ខា វិការលុំឧសា ។ ទេសិតញ្ញា ។ ស្រុកត្រាប៉ដ៏មានតែ
ឃ្មីដិតថាវេទនាត្រាតធាបជាតព្យាក្កិតជាតព្យា ៖ ដោយអំណាចជាតិ ដោយអន្តរឃ្យជុំបទានតាវនាមកន្ទុះវេទនា ជាត្រាតជាវិត្តិតដោយសភាវប្រក្រតីនោះមានប្រ ៖

ការដូចម្តេច អធិប្បាយថាទុក្ខវេទនានោះ ត្រាតជាវខសុខវេទនា និងឧបេក្ខាវេទនា នោះឋិតជាសុខវេទនា ៗ នោះបានឈ្មោះថាត្រាត ព្រោះហេតុថាច្រាសចាកត្រាត

អំរ មានតែសេចក្តីយំដប់នោះ ដូរាយជ្រាវ ឲ្យទៅឲ្យបង្កើតកម្តៅក្តៅចិត្ត ក្រាបសក្តិធ្វើឲ្យលំបាក ចិត្តលំបាកក្បូ ពីដម្កាទុក្ខវេទនានេះមាន

តែនឹងឲ្យធ្វើឲ្យសោប្បាយទៅដ៏ប្រ ៗ ដែល៖ នឹងឲ្យសាច្យចិត្តពីដម្កាទុក្ខវេទនានេះមានតែនឹងធ្វើឲ្យ៖ សោប្បាយទៅដ៏ប្រ ៗ ដែលនឹងឲ្យសាច្យចិត្ត

ចិត្តមានត្រាតាតិបង្ហប់នោះឥតអន្តីមានហេតុ ដូច្នោះដើម្បីឲ្យត្រាតជាសុខវេទនា ឧបេក្ខាវេទនា ។ សុខវេទនានោះ ថាបើរប្រៀបក្បូដូចឧបេក្ខា

ក៏បានឈ្មោះថាត្រាតជាឧបេក្ខា ព្រោះហេតុថាសុខវេទនានោះ ត្បិតដូរាយត្បិតជ្រាបត្បិតធ្វើឲ្យកំរើក ចិត្តកំរើកទៅ និងឲ្យប្រព្រឹត្តអំបាលបាត ៖

ដូចជាអ្នកបញ្ចាទេសនានោះឥតអង្គុយអាន ហេតុដូច្នេះឲ្យទេសនានោះ ដើម្បីបានឈ្មោះថាត្រាតបាឲ្យទេសនា តែបើដឹងថាទេសនាត្រាតបាឲក្បួនល្អិតបាឲក្បួនដោយសារការ
ប្រព្រឹត្ត ការនេះហើយដែលសំដែងមកនេះ ៖ ឲទេសនានិងត្រាតនិងល្អិត ដោយអំណាចបុគ្គលនោះមា ន ប្រការដូចស្តេច អធិប្បាយទេសនាដែ
ឈេ ល យុត្តិក្នុងសន្តាននៃបុគ្គលដែល ទាំងពីរ ៖ ធ្លាប់កាន់សមាបត្តិនោះត្រាតបាឲទេសនា ដ៏យុត្តិក្នុងស ៖ ន្តាននៃបុគ្គល ដែលធ្លាប់កាន់សមាបត្តិ ៖
ព្រោះហេតុជាបុគ្គល ប្រាសចាកសមាបត្តិ នោះ មានចិត្តសន្តានដ៏រវើរវាយ ពុំសឹងនៅក្នុងអារ ម្មណ៍ដ៏រួច ៗ កាលចិត្តសន្តានរៀងរវើរវាយ
ដូច្នេះទេសនា ដែលជាក្បួនក្បាលស្ងោរអារម្មណ៍ កាំរវើរវាយពុំសឹងនៅពុំបានរំឮកបង្កបង្វាត ដូចក្បួរនឹងចិត្តហេតុនោះទេសនាក្នុង ៖

សង្ឃនបុគ្គលពុំបានចូលកាន់សមាបត្តិ ហើយបានឈ្មោះថាគ្រោតជាងវេទនាក្នុងសង្សារៈ ឯបុគ្គលដែលចូលកាន់សមាបត្តិ ៗ នោះបានឈ្មោះថាវេទនាសុខុមជាងវេទនាល្អិតៈ
ឯបុគ្គលដែលចូលកាន់សមាបត្តិដ៏ច្បាស់នោះ ៖ ថាមានវេទនាដ៏ល្អិតហើយគឺគ្រោតជាងច្បាស់ជាង ៗ និង ទាន់ដ៏ច្បាស់ឡើយ វេទនាក្នុងទុតិយឈា
ននិល្អិតជាងវេទនា ក្នុងបឋមឈាន ៗ នោះ គ្រោតដ៏វេទនាក្នុងក្នុងទុតិយឈាន ឯវេទនាៈ ក្នុងតតិយឈាននោះ ល្អិតជាងវេទនាក្នុង
ទុតិយឈាន ៗ នោះគ្រោតជាងវេទនាក្នុង ៖ តតិយឈាន ឯវេទនាក្នុងចតុត្ថឈាន ល្អិតជាង វេទនាតតិយឈាន វេទនាក្នុងបឋម
ឈាននោះ ល្អិតជាងវេទនា ក្នុងវេទនាប្រការចាប់ចតុត្ថឈាន វេទនាក្នុងទុតិយាប្បឈាននោះល្អិត ជាងវេទនាក្នុងបឋមប្បឈាន វេទនាក្នុងតតិយ ៖

ប្រណីត ល្អិតជាងវេទនាក្នុងទុតិយជ្ឈានប្រណីត វេទនាក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន ល្អិតជាងវេទនាក្នុងតតិយជ្ឈានប្រណីត ចុះសេចក្ដីថាល្អិតជាងគ្នាជាជាន់ ៗ ដោយអំណាច
សមាបត្តិដែលខ្ពស់ជាងគ្នា អ្នកប្រាជ្ញដែល មានប្រាជ្ញគប្បីដឹងវេទនាថាគ្រោតគ្រាតល្អិតដោយអំណាចបុគ្គល ៈ ដោយ ន័យតាមការពោលមកនេះ ៚ វេទនា
៤ឈ ជាគ្រោតជាល្អិតដោយអំណាចជាលោកិយ ៈ និងលោកុត្តរនោះមានប្រការដូចម្ដេច អធិប្បាយថា ៈ វេទនា ក្នុងលោកិយចិត្ត គ្រោត
ជាងវេទនាក្នុងលោកុត្តរចិត្ត ព្រោះហេតុ ពួកលោកិយចិត្តនុ៎ះ ប្រកបដោយអាសវ ៤ ប្រការឱឃ ៤ ប្រការ យោគ ៤ ប្រ
ការ គន្ថៈ ៤ ប្រការនីវរណ ៥ ប្រការ ឧបាទាន ៤ ប្រការ កិលេស ១០ ប្រការ សំយោជន ១០ ប្រការ នោះបីកិលេសដែលរាប់ដោយតិណ្ហាបាន ៉

ជ.. ដែលតណ្ហា ១០៨ នោះគឺ ត័ណ្ហាប្រកបក្នុងលោកិយចិត្រហៅតុជុប្បេះ ចេតនាក្នុងលោកិយចិត្រនោះ ឪ្យបានឈ្មោះថាជាចេតនាយាងក្រាត ឯចំណែកចិត្រជា
លោកុត្តរនោះ ឯងប្រាសចាកដ៏ងអស ៖ ហៅតុជុប្បេះចេតនាក្នុងលោកុត្តរចិត្រនោះឪ្យ បានឈ្មោះ ថាល្អុបចេតនា ថាជាចេតនាយាងស្អិតល្អៀ
ដែលឯ សំដែងចេតនាយាងក្រាត ស្អិត ៖ ដោយជាតិដោយសភាពក្រាតស្អិតដោយបុគ្គល ដោយភូមិ ៖ ៙ លោកិយនិងលោកុត្តរ ត័យុត្តិចប័តែប៉ុណ្ណោះ
ឯទី សំគ្នាដោយវេលា ។ ។៖

FEHC
36
4/12

។ ព្រះឧលុដ្ឋិបក្ក បញ្ញាដិទេព្យ ផូក ៤ ៗ ។ សន្លឹក ២៤ ៕

១ ការកេះដែលបញ្ជូនទៅហើរយកបាត និងសភាវដែលបុគ្គលដឹងក្នុងលោកិយលោកុត្តររោសដែលកុសលជាបច្ច័យ ឱ្យហើញទៀបដែលទេសនាត្តុ តាមដែលបង្ហ្យដែលបនភាជដី
ក្នុងគម្ពីរព្រះអភិធម្មនោះ វិបាកចិត្តអកុសល ៦ ប្រការទេសនានោះទៅតាមបាលីអព្យាក្រិត កាលជាការៈ ទៀបជាគណោះ ជាគជាសុខុមទេសនា កាល
ទោតទៀសភាវដែលបុគ្គលដឹងក្នុងនោះ ជា តពាឱឡារិកទេសនា អកុសលជាកទេសនានោះហោត ៎ កាលជាតទៀបជាគជាសុខុមទេសនា កាលជាត
ទៀបុគ្គលទៀក្នុងនោះ បើប្រព្រឹត្តក្នុងសន្តាន ចិត្តបុថុជ្ជន ប្រព្រឹត្តក្នុងក្នុងលោកិយចិត្ត ក៏ជាតជាឱឡារិកទេសនា បើប្រព្រឹត្តក្នុងសន្តានចិត្តព្រះអរិយបុ
គ្គល ប្រព្រឹត្តក្នុងក្នុងលោកុត្តរចិត្តនោះ ក៏ជាតជាសុខុមទេសនា អ្នកប្រាជ្ញបានប្រាជ្ញកាលប្រីដឹងក្នុងទេសនាផ្សេង ទៀតដឹងជាតជាត ជាតសភាវជាបុគ្គលភាគក្នុងដឹ ប្រុល

បណ្ដោយនេះហើយដែលថាដែនអាកាសធ្លុះ ប្រការម្យ៉ាងទៀតឡើងនិងធាតេនគរេះ ពោះបីហាក្នុងជាតិខ្សែក្សរ ក៏ពៅក្រាតការខ្លួនឡើតខាងក្សរ ជាខ្ញុំ ៗ ពៅនិងបានដូច ៖

ញ្ញ ក្សរជាប់របស្សាពោះ ផ្ទាត្រង់បាន ផ្ទុកជាទ្វារ ខាលទេនភាពោះ តាមយាបាដេញជាតិជានិទ្ធរិកទេនគេះ ន័ខរាល យុះយកការប្រៀបក្សរ ក៏តាទ៖

ក្ខុខគឺខង់ខ្លួនពោះ ទេនភាក្ខុខធាបជិត្រ ៖ ប្រាកជាខទេនភាក្ខុខលោកកិត្រ ទេនភាក្ខុខលោកាជី ត្រកោះ ប្រាកជាខទេនភាក្ខុខលោហាជិត្រ ៖

ទេនភាក្ខុខលោកកិត្រដែលយេនិញ្ញុះជាទនិ ៖ យកនិញ្ញនិទ្ធិពោះ ប្រាកជាខទេនភាក្ខុខលោហាជិត្រ៖ ដែលបេនិញ្ញុះជាទនិយកនិញ្ញនិទ្ធិ ៖

ពោះបីជានិយកនិញ្ញនិទ្ធិដូចការ្ស ដែលបានគាយក្រឹង ជាកម្ស្ទី និងខ្លួនខ្លួនទេនភាយ្យយោះ យុះអយការប្បអយការណ្សពោះ ៖

ភាគនេនភាព្រះទាវបនេនភាគ្គុនជិត្រ ដែលបានឃើញវត្ថុទីម្ល មានតោធាតុទ្រជិនបានល្អូតទៀតយ៉ាមភាមសាការប្បរាលតាល្ប នោះបើយាការប្បរ័ត្តិការចុះក្នុង ៖

និចល្អូតទៀតយ៉ាមហាកាលប្បរ៍ជក្នុង ៖ ព៌ពោភាគទេនភាជិនដុជក្នុ ជិត្រដែលបានលាំទារិត ៖ តាននុះនោម្បនក្នុង វត្ថុតាំបរិវ្ហុតក្រោនគោះ ៖

មានទេនភាព៍ក្រោតបាខទេនភាគ្គុនជិត្រ ៖ ដែលបាលាំទារិតកាននុះនោម្បមានរូតប៉ប្ល ។ អនលេ លោះអកុសល ពលភូខក្រា ទិដ្ឋារិកា ៖

បើនិចខលជ្ញាតោម្បបិនការនប៉ុន្មានក្នុង ទំពប ក្នុងអកុសលជិត្រដែលឱ្យភោគប្រើការគោះ មានទេនភាព៍ ក្រោតបាខទេនភាគ្គុនអកុសលជិត្រដែលឱ្យភោ

សតជ ជំពោកកុសលពោះ កុសលជិត្រតែបាក្តដែលឱ្យផលពជ្រើគា មានទេនភាព៍ល្អិតបាខទេនភាកុសលជិត្រដែលឱ្យផលតជ កុសលដែលបាទាខព្រោយក៏ពោភាគក្នុង ៖

ព្រះ មានទេវតាក្រោកបានកុសលដែលបានប្រាថ្នា ។ នោះបានរកទេវតាល្អិតហើយ ក៏នៅក្រោកបានកុសលជាត្រដែលបានប្រាថ្នា ។ នោះល្អិតបានក្រែងយក្រោកនោះ ទាំងនោះ ៖
ក្រោកបានទេវតាកុសលជាត្រដែលបានព្រះ លោ គុណ ។ នោះល្អិតទាំក្រែករោក្យ ។ ដេរហ្សុប្សក្បៀតតាខជាត្រ បាឬក្សា បាការមានបានកុសលវក្សារក្សុត ទេវតា
ញ្ញា និងប្រាគស្កុជក្សុរផែតរក្ដីរាគ ។ តាគមហា ៖ ឱក្សាវិកា ជាត្រដែលបានគាតសមហ្សឱ្យសំតេចតិក្សុបំពេញ តាគនោះ មានទេវតាក្រោកបានទេវតាក្នុងជាត្រ
ដែលបានបានសមហ្សា ឱ្យសំតេចតិក្សុបំពេញសីលវ ។ នោះបានរកទេវតាល្អិតហើយ ក៏នៅក្រោក បានទេវតា ក្នុងជាត្រដែលបានបានទេវតា ៖
សមហ្សា ឱ្យសំតេចតិក្សុបំពេញសីលវត្ត នោះបីតបានជាត្រក្នុងក្បាវ បានរកទេវតាល្អិតហើយ ក៏នៅវិខតាចល្អិតក្នុងក្សា ។ ក្នុងក្បាលក្សាវិកា ៖

ការណាជិត្រដែលបានហេតុនោះ ហាងចេតនាព្រាតបានការណាជិត្រដែលបាន់ត្រហេតុ ៗ នោះហាងចេតនាក្តិតបានចេតនាជិត្រនុហេតុ ហើយបាន់ត្រហេតុដងក្សរលោត ការណា
ជិត្រ ដែលបានត្រហេតុបត់វារិកនោះ ហាងចេ តនាព្រាតបានចេតនាក្នុងការណាជិត្រដែលបាន់ត្រហេតុរបស់ វារិក ដូះលោកុត្តរកាមាវចរកុសលជិត្រទាំង ៈ
ហេតុរបស់វារិក ដែលសម្បយុត្តនៀងនុបញ្ញា ចេតនានេះឯង ហាងចេតនាបានកាមាវចរកុសលជិត្រ ៈ ទាំង ៨ ដួង នោះបើលហាងជិត្រដងក្សរក៏ហាង ៈ
ចេតនាក្តិត ការក្សាបាន ១ ព្រះលោកុត្តរ ៈ ជិត្រផងក្សរ ក៏ហាងចេតនាក្តិតបានក្សរបានបាន ៗ ចេតនាក្នុងជិត្រព្រះព្រោកានោះ ព្រាតបាន
ចេតនាក្នុងជិត្រសមាធិ ៗ នោះនាក្តិតហៀង ក៏កៅព្រាតបានចេតនាក្នុងជិត្រព្រះអរហត្ត ៗ នោះនាក្តិតហៀង ក៏កៅព្រាតបានចេតនាក្នុងជិត្រព្រះអរហន្ត ៈ

ទុះសេចក្តីជាក្តិតបាចក្ខុវេវបារ ។ ជារសំងាប ។ ក្ខុរដ្ឋបាក្ខុះ ។ ខក្ខុឈុញាណ គេងក្ខុំ ជំណាំរាំសីកេះ ត្ថិកសំដែងនសីដែល តិកសំដែងបញ្ញត្តិ ដើម្បីជានឲ្យព្រះយោ
គាវចរ ស៊ុលបុគ្គលភាពព្រាញបែកផ្លូវយ ៈ ឈ្មោះក្ខុងការសីសាធារណោបញ្ញត្តិ ដែលបាក្ខុរី ៈ គាត្ស៌ ទីដំកលវិនព្រះខបញ្ញាតាបញ្ញា ៈ
ញ ។ ខក្ខុ កាក្ខុ ទានក្រាង ។ ទុះក្រោង ៈ កាឡ្លីជីខក្ខុខងនីសាធារណោ បញ្ញត្តិប្រការ ៖ ប្រការ ។ ចរកោ កីសីសាធារណោតៀវលំនាប
ប្រការ ១ ។ វេទោសតោ ។ កីសីសាធារណោ តៀវនៃដែនប្រការ ១ ។ អត្តធាតិកោ កីសីសាធារណោ តៀវផិនក្នុងមិនតែមប្រការ ១ ។
ឧបហាកោ កីសីសាធារណោតៀវឧបហាប្រការ ១ ។ ឧដ្ឋុក្ខកោ កីសីសាធារណោតៀវឈេក្ខុកិប្រការប្រការ ១ ។ អត្តសន្តិកោ កីសីសាធារណោតៀវ អត្តសន្តិប្រការ ១

ស្រេចនឹងការណាបញ្ញត្តិ ៦ ប្រការដែលត្រូវ ។ ១ហ៍ដែលទាត្រូវតែការណាញៀកំណាប់កោះ កុំណង្ហ៍ណាប់ភាគ ៥ ប្រការ ទេឧប្បត្តិរូប លំណាប់ដែលជាក្បិតកោះ ៖
ប្រការ ១ វាយោភក្ខរូប ចាំណាប់ដែលឈ្មោះ ៖ វាក្យប្រការ ១ បដិបត្តិរូប លំណាប់ដែលបដិបត្តិកោះ ប្រការ ១ ក្តុឃីរូប លំណាប់ទុកក្តុឃីប្រការ ៖
១ ភេទរាក្ខរូប លំណាប់ទុកភេទល្អប្រការ ១ ជា ៥ ប្រការដែលត្រូវ ឧបត្តិរូប លំណាប់ដែលបត្តិត កោះ ឱ្យព្រះយោគាវចរ ក្តុលប្រតិហារ
ណាបញ្ញត្តិ ភាបដើមរាំពីត្យាំបដិសន្ធិក្ខុច ការត្តុទៃឃាឆការកោះ ហកដ៏ភាបដែលក្តុត ជីព្រឱ្យខេវិញ្ញា៖ ក្បាំចាប់ជាលាញបញ្ញត្តិ ដែលបគ្គីតិ ៖
ក្តុតការត្តុទៃឃាការកោះ ។ បឋម កាលណាមោយភាគ ដើមកាលក្តើបត្យាំបដិសន្ធិកោះ ជាកលេះឃាឆប្រមាណបុណ្ណជំណាកតិកព្រុបជក្សជ័ត្ត ដែលការកាលនិង ៖

[illegible]

[illegible] ៧ ថ្ងៃ [illegible] :

[illegible] ៧ ថ្ងៃ [illegible] : [illegible] ៧ ថ្ងៃ [illegible] :

[illegible] ៧ ថ្ងៃ ។ [illegible] ក ៥ [illegible] :

[illegible] : [illegible] ៧ ថ្ងៃ ។ [illegible] ៧ ថ្ងៃ [illegible] ១៤ :

[illegible] ។ [illegible] ២ [illegible] :

សំសេទជៈ ឱបបាតិកក្នុងបដិសន្ធិ ខណៈកាលកើតចិត្តបដិសន្ធិនោះ មានកម្មជរូបកើតព្រមដល ៧ កលាប ចក្ខុទសក សោតទសក ឃានទសក ជិវ្ហាទសក ៚
កាយទសក ភាវទសក វត្ថុទសក ៧០ ៚ ៧ កលាបជាបក្ខុរដ្ឋ ប្រាំពីរកលាបនេះប្រសើរពេក ឧក្រិដ្ឋ បើនឹងប្រើជាក្នុងមក ក្នុងបដិសន្ធិខណ
ដៃឯអណ្ឌជៈជលាពុជ ឱបបាតិកបញ្ញត្តនោះ ៚ ● មានរូបកើតព្រមអំពី ៣ កលាប ចិត្តជរូបក ៚ ● កាយទសក វត្ថុទសក ជូនក្ខុះសិកក្ខុបេឃ្យ
កលល្អ ទើបកម្មុបវិញ្ញាណ ព្រមលាបនិច ត្តូប ទើបរូបត្រូវព្រមក្តាំតែររំពើនោះទៅ ៚ តែមានតែរបេខខ្ញុំពោះធំវើតរាបរណ ៚
បរាទតើការណាបញ្ចក្ខ្ញ ក្តាំតែររំពើកើតក្តាំបដិសន្ធិនោះ បាល់ដាប ៣ មានរាបដលក្នុតបិត្រនេះមួយ ជាងឈ្មោះថា ឧបត្ថម្ភ ចិតាណាខ្ញុំហៅលំ ៚

ញុ

ទៅព្រាប់នូវដែលបានឃើញ ។ ឯបរោគន្តរាយៈ ពីការលោភខ្លួនទៀតនាំបានដែលបានឮ ឲ្យព្រះយោគាវចរពិចារណាតាមពិតទៅ ដូច្នោះព្រះអរិយបុគ្គល ៤
ការបង្រៀនដែលបានប្រាប់ហើយ ៗ ក្នុ ទំនួលទិត : រីគឺបរាដែលលះកិលេសបានគោះ បានឈ្មោះថាលះខន្ធ ហេតុបាន ព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់សម្ដែង
ផងរ សក្កាយទិដ្ឋិ កោសល្លបញ្ញា កោះរាជ : បដិបុលមគ្គសំការត្តុម្ម ទេនភាគិយសញ្ញា និខទញ្ញាណ ដែលកើតព្រមនិងតណ្ហាគឺរាគៈ
ក្នុងនេសាទត្ថ សញ្ញាក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ : កាលព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ប្រការ បរិញ្ញាតខន្ធសញ្ញាបែរហើយ លះកិលេសបញ្ចាបានទាំងនាប ១ ទី
ព្រះសោតាបានលះអកុសលចិត្តបាន ៥ ៨០ ព្រះសកិទាគាមីលះសត្តៀតទាំងដែលប្រាសចាកលោភោ ព្រះអនាគាមីលះទោសចិត្តដ៏ជាទីពីរ ព្រះអរហន្តលះអកុសលចិត្តបាន

ម្ខាង ៧ថ្ងៃ ដើរឡើងក្ដិតមិនយល់ដែរដេរពារ ក្សត្រទៅទៀតខាងម្ខាង ៧ថ្ងៃ ដើរឡើងក្ដិតបឋមខាងនលោក ក្សត្រទៅទៀតខាង ៧ថ្ងៃ ដើរឡើងក្ដិតជិតក្ដានលោក ក្សត្រទៅទៀត ៚

ខាង ៧ថ្ងៃ ដើរឡើងក្ដិតកាយនលោក ទុះសេរ ក្ដីលាព្រមព្រៀតព្រេកកាយតាង ត់រ៉ារក្ដិតក្ដួចខណ៌ពោះ ៖ កាលព្រះពុទ្ធបញ្ញាលើសខាងហៀ ឆ្លងព្រះផែនរា ៚

ហាក់ដែលហោតាបរិតោតោព្រះ ព្រេតព្រះធូស្សុប ផ្ទាយនៅក្ដួចកាយទៃនារាកក្ដួចកាលាឈណា អារាវាលាឃុំ ស្មារកលាប ក៏បក្ដិតលក្ខិន ធ្វើតែរវាំងវិ ៚

ពោះនៅ ឫគប្រាបដែលរាគប្រារក្សាប្រារ្ពិតោះ ធម្មនាមក្ដួត សាព្វតដែលបរក្ដិតក្ដូចការក្ដូករាតារពោះ ៖ រទែនព្រមទែនះ ៗ ជាំរាក ឥរក្ដួនរេនៅរលើព្រាតា ៚

តារកាហាដារ ខ្លួលរាបាក្នុំពៅលើក្ដួល ឈ្លួលព្រោះពោះពៅគក្ដួល ក្សារកេះនាមក្ដុះពៅលើរវាក្ដួន ទៃនដែករឹងខ្មវក្ដួរកក្នុងបរព្រះកាខ ៚

[illegible] ព្រះ[illegible]ព្រះភក្ត្រ[illegible] ទេព្វ[illegible]ទ្រង់[illegible] នាងក្នុងតែង[illegible]សាលាតាមដំណើរទៀតវង្ស ខ្ញុំ[illegible]ព្រះ[illegible] [illegible]ខ្ញុំ :

រំលងត្រូវតែពរពាក់ដាក់បន្ទះខ្ពស កាលបរទើរ : ប្រមូលបាត់កាត់ក្តួងនាកាលណោះ[illegible]ក្រ[illegible] [illegible] : ខ្ញុំទេនភាពោះពេលពុទ្ធតែអស រករាស្រ្ត :

ក្ប [illegible]ដំរីលាម្ពុនខ្ញី ដែលបញ្ចូលបរំព្រែក : ទេព្វមនៅតាមបង្ហាះ[illegible]ប្រឿញដាន[illegible] : ទេនកាលគន់សញ្ញ កាលដុតអំពីកាក្រ :

[illegible] [illegible]ព្រះ[illegible]បរំប្រែះភ[illegible] : បាត់ក្តួតពលយកា ប្រាំមាបន់ ២១ ទំលាប : ទើបខ្ញុំបានព្រះក្តួងបញ្ចប់[illegible]ទៅពុំពីកោះ :

(ក) យ៉ាងនេះក្តីនេះទៀតនាំណោះបញ្ចា [illegible] : បរាក្តួ[illegible] បរលក[illegible]ក្តួបការ[illegible]ហាកា ហើយលក្ខណ៍[illegible]កា[illegible] :

អាសយប្រេច បរិសេសងំាំងលេកាយសំដារ ៗ ឆ្ការ៉ះ ភាពឈ្មោះភាពះខន្ធបច្ចាតានញ្យល់ដាប់ ៗ ប្រហែប្រាជ៍ការប្រៀបធ្វើស្មាតក្ដារបីគ្រង កិរិយាភាពដែលវិចារណានោះទេកកែលសដែលព្រះអ័

របស្គ្រូ ៤ សារព្យាតានញ្យល់សាបតេះឃុំ ៖ ភាពឈ្មោះឆា បហានក្ខុង វិចារណាខន្ធញ្យល់ដារ ៖ ដែលលះបច្ចុប្បាន ។ សរដីបត្ថុង វិចារណា

ខន្ធញ្យបដិបត្តិនោះ ឲ្យវិចារណាលលែ សន្ធិហើយ ល់សាបនោះវិការណាជិតខសន្ធិហើយ បងសាប នោះឲ្យវិចារណាគីគ្រឹខសន្ធិ បងសាបនោះឲ្យ ៖

វិចារណាផ្ទុំងកេណាខសន្ធិ បងសាបនោះឲ្យ វិចារណាបក្ខាបត្តញ្ញាណាឥញ្យដខសន្ធិ បក្ខាបឲ្យវិចារណា បដិបតាញ្ញាណានញ្យដខសន្ធិ ក្នុងនីវ៉ត្ថុតាទោះ ៖

ឲ្យវិចារណាញាណាះញ្យដខសន្ធិ កិរិយាភាពដែលវិចារណាខសន្ធិ ៧ ប្រការ ញ្យល់សាបដ្ឋុះហើយ ទើបធាតុឈ្មោះជាវិចារណាខន្ធ ញ្យល់សាបទៃបដីបត្តិ ___ លោះ ___

ហេតុជាក្សេនភជី ព្រះផលឲ្យសំរេចកម្មបដិបត្តិទស្សនវិសុទ្ធិ ៧ ប្រការនោះ និងបានផុតការវិបស្សនាក្ខក៏ការក្លីឃាន ឥន្ទ្រិយលនភាៈរបន្តក្នុងបញ្ញត្តិក្លិលាភៈ ៖ ការក្តិក្តិលះបរិ
ពិចារណាវិសុទ្ធិ ៧ ប្រការនោះ ចិត្តបាន ៖ ឈ្មោះជាបដិបត្តិក្នុង ពិចារណាខន្ធទៀតលំដាប់ទៀប ជីវិត ក៏មានទៀតប្រការដល់ទូរ ឯក្នុងវិភាគ
៣ ពិចារណាខន្ធទៀតលំដាប់ជាប់ក្នុងកុសលនោះ ខ្សុំតើ ការណាបញ្ញត្តិផលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកុសលចិត្ត ៤ គឺកាមា វចរកុសលិ រូបាវចរកុសលិ អរូបាវចរកុសលិ លោ
កុត្តរកុសលិ ៗ ឯនេះហៅថាក្នុង នោះពិចារណា៖ ចក្ខុទៀតលំដាប់ទៅនេះទ្បូនោះ ក៏ឲ្យពិចារណាព្រះសតិ បដ្ឋាន ៤ សមប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ
៥ ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ មគ្គង្គ ៨ ឲ្យពិចារណាធាតុកថា ពលកថា សុញ្ញកថា បាដិហារិយកថា នេក្ខម្មកថា គឺយ៉ាងដែលពិចារណាព្រះសទ្ធម្មទៀតរួមល ៖

ក្នុងគម្ពីរនេះ ជាងលោមឈ្មោះសុរិសីមាគោលខ្លួនស្បៀសដាប់នៃតេះនិជ្ឈ ព្រះភាគអង្គពង្សគោល្អាញ់ទុកនេះ និងនាគដុំគចែញរំលឹកបញ្ញត្តិសីមាស្ថិតាន សង្គ្រាមដែលបបរធុណពន្ធខណ្ឌញាំអស

ទៅត្រូវសិស្សធ្វើឲ្យត្រូវតាម: នោះសង្ឃនឹងត្រូវដល់អាបត្តិ: ព្រោះ តែបានបរិបុណ្ណបញ្ញត្តិដែលខ្ញុំពោលមក នៅក្នុងសីមាស៊ីមួយ ខេត្តមានគេ តែបរិបន្ទ្រដែលអាចចេញព្រៃឈ្មោះបង្កើតតិត្រ

ជួយជាប់ត្រូវគេ: តែបានបរិបុណ្ណមិនខាននឹងនាម : នាវាក្នុងសីមាភ្នំពេញ និងខាងក្រុមសីមាខ្លះ : បញ្ញត្តិសីមាស្ថិតាន ហៅព្រះរាជត្រូវរំលង : ៥

ត្រូវហៅដែលសីមាគោលព្រះសត្វស្រីនាងរំលង : និងសីមាគោលជាន់នាងបរជិតគ្នា: នៅឲ្យជាតស្ថាន : ឈ្មោះជាសីមាគោលខណ្ឌស្បៀសដាប់នៃព្រះអង្គ

ផ្សារ តែងនាងស្បៀងប្រការដុំខ្លះ ។ សេចក្តីថា ១ហើយដែលស្ទើរសីមាគោលខណ្ឌស្បៀសដាបគ្នា: កុំពេក្តសំការលដល ៥៥ ប្រការ វិនាសក្តិក្រុម ១

ឋាការឡើង ១ ករណីការគ្គិក ១ ក្សត្រីយ ១ ទេពធិតាត្រូវ ១ សីការលោភឡៀមនារាពិត គប់ភាវរណៈ គប់ភាវរបីបត្តិ គប់ភាវរទេវត្តា ក្បាល់ឈរឡើងការាការពេត្រនេះ ៖

ទាំងពីរក្សត្រសីការលោពគ្រួស្មៀនទ័ងនាំភារា ៥ ប្រការ ឃុញ្ញិត័កាព្រហ្មណៈ ។ ទិសេពសោព ៖ ឫតិចេះគិតនាំងទេកគ្លង់ការសីការលោពគ្រួសៀវទ័ងរ

ថ៣ ពារុះព័គេ ទក់ទែងពរាកត្រៀបសីការលោពគ្រួស្មៀ ពុំសេសព្រះ ទិនម្ចាស់សីការលោភុ៍ងក្តេង ។ គេបាក់ពេល ទិសេពសោព វ៉ាលារវីតោះរៅ

ទរសោះជ័ងពរាបក្លួ រជិញ្ញាមរនាថទ័ងលទ័ង បញ្ជូនរិបមាគទោះ ភាក់ព្រះរិបគុភាមាន ៖ នុភាភាគនេះឡងតាទ័ឡទាសម្ព័ន្ធបញ្ជូនគិ ១

បញ្ជូនមាគគ្រួពិត្យា ភាប់ព្រះគុំបក្សា សេវ្ហរគរក្សប្បុរ បើរក្រទារភាវព្រះរាត្រៀគុំភាមាន ព្រហ្មេរះពារកព្រហ្មោរ៉ោកសបក្តុំចិង ៖

លោកដ៏ឯកអំពីកាព្យនាងពុំអាចគោះ ខានឈ្មោះនាព្រះវរិយវុឌ្ឍការ ក្នុងលោកត្រ ទុក្ខាភិតនេះលាងត្រឹមឲ្យក្លាយជាអនិច្ចំ — បញ្ចូលក្នុងក្លែងក្បួនលោកអំណាចប្រការលោកនុងអាថា
ន និងកើតទុក្ខាសារក្បៀន អណ្ដើរក្សាយ ផ្ទុំផ្ទះតំបនិងព្រះពុទ្ធដីកាដែលស់ដេជព្រះពុទ្ធវរក្ខត្រូវត្រា សាព្រះភគ្គមសោភាពា ។ ពន្លឺចេ ស្មារតីក្នុងកុំ
បញ្ញា សុខាន ស្ដុំស្ដំបរលោកប្រសាទ ៖ ល្អាបព្រះតេជាគុណនិងទេវល្អរពៅខគ្គញ្ញំ ៥ ប្រការ និងខុភា ឆាននខន្ធ ៥ ប្រការ ឲ្យរួកឆ្ញុំបញ្ញាល្អារ ៖
។ តតលោបញ្ញត្តិ ខន្ធ ៥ ប្រការ និងខុ ភានាន ៥ ប្រការ នោះនាស្ដុំបញ្ចេញប្រាសាទបុណ្យ ៖ នៀវព្រះរក្ខាវៀវ រកប្រាសាទលក្ខណាអៀវ ៖
ព្រះអង្គបញ្ញា ។ បរំគេត រក្សាទុំ ពែរកខ្ញុំឆ្ញាំបញ្ញា រូបឆ្នាំឆ្លងដែលបានផល និងអភាគត និងរក្សាប្បត្តិ អាចព្រៅនិងខាងក្នុង ជីតនិងក្បៀវក្ដុងកា ៖

រាគក្រោធ ក្រោធនិងក្តិត អសង្ខារិកនោះព្រះភគវាត្រាស់ប្រែសំដែងពុំដោយលោភពុំដោយមោហផងទៀត ត្រាសហៅឈ្មោះថារូបខន្ធ វេទនា សញ្ញា សំខារ វិញ្ញាណ ៖

ដ៏សព្វអារម្មណ៍តាមកាលតែ បច្ចុប្បន្ន ១០ ក្រៅពីរូបក្ខន្ធ ទីកន្លែង ស្មានិងរាគក្រោធ ក្រោធនិងក្តិ ការសម្ពន្ធនោះ ព្រះភគវាត្រាស់ប្រែសំដែងបន្ទ

៦ចា សហាគត ១ ហាតក ១ ពួកទេវតាស្ថិតក្នុង ជាតដា រូបត្រា ១ ហៅឈ្មោះថាទេវតាខន្ធ ពួកសញ្ញានូវត្ត ភាគរូបត្រ ១ ហៅថាវិញ្ញាណខន្ធ ពួកទេវតា

សាកស្ថិតក្នុង ភាគរូបត្រ ១ ហៅឈ្មោះថា៖ សំខារក្ខន្ធ ពួកនិព្រៃស្ថិតក្នុងភាគរូបត ១ ហៅឈ្មោះ សញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រែស្នូលរូបវាខន្ធ ៕

ហេតុ ការនេះក្បាលប្រការស្ថូលក្ខន្ធ៖ ឈ្មោះធាតុខន្ធ ៕ ប្រការនោះ ទៅរូបធាតុខន្ធ ១ វេទនាធាតុខន្ធ ១ សញ្ញាធាតុខន្ធ ១ សំខារធាតុខន្ធ ១

វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធ ១ ៗ៥ ប្រការសង្គ្រោះ ឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ប្រការនេះ និទានកថាដែលទាំងខន្ធក ៥ ដែលពោលបរមត្ថវិញ្ញាណគឺរូបាទានក្ខន្ធប្រការ [illegible] :
សញ្ញុបាទានក្ខន្ធ សង្ខារុបាទានក្ខន្ធ វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធផង ក្លាតកោះឈឹង ទំនាក់ទាំងប្រកបដោយអាយតន ប្រកប ដោយឧបាទានហើយ ព្រះអង្គទ្រង់បរាប់ព្រះធា
រូបក្ខាទានខន្ធ វេទនាទានខន្ធ វិញ្ញាណទានខន្ធ សំញាទានខន្ធ វិញ្ញាណទានខន្ធ ប្រកបព្រះ តាំងអំពីខន្ធ ៥ ប្រការក្នុងតាមដើម :
ពោះថ្លៃរពោះយកខន្ធទៅព្រះអង្គរូបការ : ដែលប្រាបករការដោយនិងឧបាទាន ឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ប្រការ ដែលត្រាស់ទេសនាខាងក្នុងនេះ ដូចពោះយក :
ខន្ធទាំងប្រុងកដែលប្រកបដោយអាយតន និងឧបាទានខន្ធ ៥ ប្រការ ឧបាទានខន្ធ ៥ ប្រការ បានជាឈ្មោះគារគាយនេះ គាថាថា អតីតំ តត្ថ អនត្តា រូបការជាគាថា :

[illegible] ៥ ព្រះអង្គ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ១០ [illegible] ១៩ [illegible] ២៣ ព្រះ [illegible] [illegible] [illegible] ១៣ ព្រះអង្គ [illegible] ១ [illegible]

៤៣ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible] ១០ ព្រះ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ករបងទសុក្ខព្រោះអំពីសង្ឃនិងបានភាគ ព្រោះអំពីព្រះសារៈនិងរក្សាតហើយ ក៏បានឈ្មោះថាកាមចេតនរាលឆ្នាំអំបូរឈ្មោះ អបរាចេតនានោះបានផលបានបុត្ត ៖
កាលចប់ប៉ះស្ដុបនោះបានឈ្មោះថាបុព្វចេតនា មុញ្ចចេតនានោះបានផលរូបឆ្នាំប្លុង ថ៌ផលបាវាចព្រៅថែង ការប សញ្ញាចេតនានោះបានផល ៖
ទំលោបឆ្នាំគួប ពក្ខាចេតនានោះបានផលក្រៃ ៖ ឆ្នាំគួរ រតាវចេតនានោះបានផលរាប់ឆ្នាំគួប ៖ ឧត្តមាចេតនាបានផលរាប់ពាន់ឆ្នាំគួរដែលឃើញ
ព្យុបានឈប្បព្យាការព្រុម បើគ្រៀឆ្នាំគួ ខបានឈប្បព្យាការក្រុមវ៉ីបលកាលជោគក្យ ៃបប ៖ គោះបានឈ្មោះថាឧត្តមាចេតនា អបរា
ចេតនានោះបានផលក៏ត្រឹមតែចេតនាឆ្នាំគួរ ចែលបដ្ឋជីត្រូវនឹងចេតនាឆ្នាំគោះ ថាអបរាបរចេតនា ១ នោះបាន ១២ ប្រការដូចការពោលមកដូច្នេះ ៗ តពូ [illegible]

[illegible] ព្រះសារីបុត្រ [illegible] ព្រះភាគនោះ [illegible] សារីបុត្រ [illegible] អជ្ឈត្តិកាយតនៈ ចក្ខុ សោត ឃាន ជិវ្ហា ៈ

[illegible] ប្រាកដ [illegible] ៈ [illegible] កាយៈ [illegible] ចក្ខាយតនៈ [illegible]

ខ៣ំ ន៍ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ តនៈ [illegible] ឯធាតុ ១៨ ប្រការនោះ គឺ ចក្ខុធាតុ ១ សោតធាតុ ១ ឃានធាតុ ១ ជិវ្ហា

ធាតុ ១ កាយធាតុ ១ មនោធាតុ ១ រូបធាតុ សទ្ទធាតុ ១ គន្ធធាតុ ១ ផោដ្ឋព្វធាតុ ១ ធម្មធាតុ១ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ សោតវិញ្ញាណធាតុ ១ះ

ឃានវិញ្ញាណធាតុ ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ ១ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ផ្សំជាធាតុ ១៨ ប្រការ [illegible] ចក្ខុធាតុនោះបានដល់ចក្ខុ សោតធាតុ ៈ

ព្រោះបានផលត្រចៀក ឃានធាតុព្រោះបានផលច្រមុះ ជិវ្ហាធាតុព្រោះបានផលអណ្តាត កាយធាតុព្រោះបានផលកាយខ្លួន មនោធាតុជាខ្លួនក្រោយរំពឹងធុរជនហោត ៖

ពុំពោលច្បាប់ពីច្រមុះ ជិវ្ហាតបៀកធា ល្អោះនាកាយធាតុ រសថ្លាំអំពីណ្ហោះ មនោធាតុ ព្រោះបានផលបញ្ចទ្វារក៏ឯជីត្រៃ ១ សញ្ញជិក្ខន

ជីត្រៃ ២ ជីត្រតូ ៣ ដូចនេះបានឈ្មោះថា ៖ មនោធាតុ រូបធាតុព្រោះបានផលរូបត្ថូំឬខាងក្រៅ ក៏ សទ្ទធាតុព្រោះបានផលសំឡេងក្លាំឬខ គន្ធ

ធាតុព្រោះបានផលក្លិនក្លាំឬខ រសធាតុព្រោះបានផលរសក្លាំឬខ ពោដ្ឋព្វធាតុព្រោះបានផលពាល់ត្រូវរៀងក្លាំ ឬខផ្ដលបើគ្រឿងពានលេខក្រោមសត្វ ៖

ធម្មធាតុព្រោះបានផលចេតសិកក្លាំ ៥២ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ ព្រោះបានផល ៖

ចក្ខុវិញ្ញាណ និងសោតវិញ្ញាណ និងឃានវិញ្ញាណនិងជិវ្ហាវិញ្ញាណ និងកាយវិញ្ញាណ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបញ្ចទ្វារ៥ បានឈ្មោះបញ្ចវិញ្ញាណធាតុ ៖
ហើយគឺៈ ឯមនោវិញ្ញាណធាតុ គោៈចាន ដល់ចិត្ត ៧៦ គឺចិត្តរំងាប់ ៥៥ ៖ វិតាលក្ខណចិត្ត ១១ ជាមួយ៧៦ គឺ ៖
ញាះ ជាធាតុនេះបាន ១៨ ប្រការ ដូចការពោលមកដូច្នេះ ឥន្ទ្រិយ ២២ គឺ: ចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ
១ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ១ បុរិសិន្ទ្រិយ ១ ជីវិតិន្ទ្រិយ ១ សុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ សទ្ធិន្ទ្រិយ
១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ ១ អញ្ញិន្ទ្រិយ ១ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ១ រួម២២ ២៣ ៖

ប្រភាវរូបះ ចក្ខុន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ចក្ខុប្បសាទ សោតិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់សោតប្បសាទ ឃានិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ឃានប្បសាទ ជិវ្ហិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ជិវ្ហាប្បសាទ ៖

កាយិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់កាយប្បសាទ មនិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ចិត្ត ឥត្ថិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ឥត្ថី ភាវរូប បុរិសិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់បុរិសភាវរូប

ជីវិតិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ជីវិត សុខិន្ទ្រិយ ៖ ព្រោះបានដល់សេចក្ដីសុខ ទុក្ខិន្ទ្រិយ៍ព្រោះបានដល់សេចក្ដី ទុក្ខ សោមនស្សិន្ទ្រិយ៍ ព្រោះបានដល់ការីបរា

ទំដល់[illegible]ត្រេកអរ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ព្រោះបានដល់ការីបរាំដល់ការអាក់អន់[illegible] ឧបេក្ខិ ន្ទ្រិយព្រោះបានដល់ការីយាំដល់បាន[illegible] ៖

[illegible] សទ្ធិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់សទ្ធា ទំដែលបាន[illegible] វីរិយិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់[illegible] សតិន្ទ្រិយព្រោះបានដល់[illegible]

ង

៚ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] និងព្រះអរហន្ត ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ១២ ប្រការ ៖ ចេះ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ១៨ ប្រការ [illegible] [illegible] ១ អាការៈអរិយសច្ច ៤ ប្រការគឺ ទុក្ខសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ៗ

នក្ខត្តពាក់អស្វិនីយលក្ខ ១ នក្ខត្តរេវតីកាបឹងនឹងបូនអស្វិនីយលក្ខ ១ ២៤ ប្រការដូច្នេះ នក្ខត្តអស្វិនីយលក្ខនោះ បានដល់នក្ខត្តនៃលក្ខត្រូវក្បួន មានដាក់នក្ខត្តនិងដាក់នក្ខត្តឡោធិ ៖
នក្ខត្តឱនសារពេលនក្ខត្ត ពេះបា/ថៃបា/ប្រាកាន ៖ បាកនក្ខត្តដែលបញ្ចេកដលលក្ខដែលឧបតបញ្ចេកបរក្សុំ ពេលិតភ្លៅ ក្នុងទស្សសំពារនេះគ្នី បានក្ខត្ត ៖
ដែលមានលក្ខណាក្រើនឲ្យតេត្រីយប្រាំប្រាំភ្លេត ដំបិត ត្រាញ៉ៀកស្នួនត្រូញបានកលកប្ចុត លំឃ្លា ៖ ថៃឃ្លាកបុត្រិតប្រើទទបរិតាផ្សេង ៗ នោះគ្នី ៖
ឲ្យាធិនក្ខត្តដែលមានលក្ខណាឲ្យពើរបាប ៖ លំបាកកាយចិត្តីយមានប្រការផ្សេង ៗ នោះគ្នី បរពេក្ក ត្តដែលមានលក្ខណាកាតបព្ទជទតត្រ្តីយ
នោះ តេវតនក្ខត្ត ដែលមានលក្ខណាឲ្យភ្លៅត្របារព្សារលាលសំបរលលនៅ ក្នុងបិត្រានោះគ្នី បវីនេទនក្ខត្ត ដែលមានលក្ខណាឲ្យនក្ខត្តយសំបត្តក្សត់តនេត្រះ ៖

សារៈនឹងកុក្កុច្ចៈរឿងរង្គរគោះអ្វី ធាតុធាតុ ដែលមានលក្ខណាធ្វើឲ្យជីវិតរូបសោតនកដំដើររង្គោះអ្វី ការមានរូបធាតុ ដែលមានលក្ខណាឲ្យកន្ទ្រើតជន្លុលទិប ៖
ខេះកាការរកធាតុបរិក្រោះគោះអ្វី ឧបាយហាលធាតុ ដែលមានលក្ខណាឲ្យខ្សឹកខ្សួលរាបរកកោះរាវដ្តាកោះអ្វី របឿកបាហិរាវាយោធាតុ ៖
ឆា ដែលមានលក្ខណាឲ្យកើតភាពសៅហ្មងក្រាំង : ពីគ្រោះវេហកប្រកបលក្សរបស់ដែលមិនបានជាតិទ័បថិ គ្រោះអ្វី បរិយាយវាយោធាតុ ៖
ដែលមានរក្ខាណាឲ្យដំក្លើងបវរភៅ កាល : ដែលត្រាតត្រាកបាតរបស់ដែលជាតិតំលេគោះអ្វី : យរឬក្នុងលកាធាតុ ដែលមានលក្ខណា ៖
ឲ្យកកាសទៅក្នុងលាគាកាប្រព្រឹត្តរបស់អាកាស ហៅមិនបានដំណើរខេតាប្រព្រឹត្តគោះអ្វី ធាតុ ១២ ប្រការមានជាតធាតុជាដើមនេះ តែនព្រះបរិយាយវ្យាក ៖

សត្វឆ្កែកួន ឲ្យបានលោកផ្គុំផ្គង់បរិក្ខារ ០ ជនអាក្រក់បីផុតព្រាន ទេវតាផុងផ្អើងគេគន្ធព្វផ្ញើ ១២ ប្រការមានជាតិក្ខត្តិយជាតិក្ខត្តិយជាដើមនេះ គឺឲ្យបានឈ្មោះភាគ្គអរិយសង្ឃ ។ ឯភិក្ខុ
សាមុគ្គបរិយាបន្នៈនោះ មានដល់ភិក្ខុដែល មានលក្ខណៈឲ្យប្រាជ្ញាវេទ្យការតុលាភ្លាំ ៥ ប្រការ គឺរូប និងសំលេងនិងក្លិននិងរស និងសម្ផស្សទាល
ត្រូវ តណ្ហានោះមានលក្ខណៈ៤ប្រការ គឺ ប្រាជ្ញាគុណកិលេសកាមប្រការ ១ គឺប្រាជ្ញាគុណវត្ថុកាមប្រការ ១ ឯកិលេសកាមនោះ គឺប្រាជ្ញាគុណនីនិង ៖
ច្រើបច្រួលកាមរាគ និងប្រាជ្ញាគុណលោភក្តី ល់សារលើកដំកើង និងមានសក្តិឡូះដែជះ ៖ និងប្រាជ្ញាមិនឲ្យបុគ្គលដទៃខ្លួនរាល់ខ្លួន ៖
និងច្រើនិងខ្លួនគុណបោតឆ្កែកួន ឯវត្ថុកាមនោះ គឺប្រាជ្ញាត្រាច្បាប់ដែលឥតឧញ្ញាណមានកិនជិញ្ចៀនក្រោកមាសត្រូវភ្នក្តុរ សំពត់ស្លៀកដណ្ដប់កៅកៀវប្រាជាបច្រើ ៖

ដួ

ក្រោយឆ្នាំរួច និងប្រាក់ឬគ្រឿងដែលប្រកបដោយធម្មាណ ឧបាក្កាជេមកទើបរេះ តាមតំរូវ (ខ្ញុំបាទប្រហុកខ្ញុំប្រាំឆ្នាំរួច ឯលក្ខណ៍ចៃតក្លានោះ មានអាការ៥ក្រើន ៚
ដល ១០៨ ប្រការ សំដែងមកក្រោយនោះ ៚ ដោយលក្ខណ៍ តែលោហនិងឱ្យបាបម្រះលេបថ្លៃ ដែលនិង៖ បង្កើតអន្តរាយធ្លាក់ប្រកបដោយសង្គ្រោះកាល
ចៃតក្លា ដែលបានក្នុងគីនិងឱ្យបង្កើតភ្លៅសេ ជាថ្មីទុក្ខឆ្នាំមួយនោះ អ្នកប្រាប់ដែលមានប្រាជ្ញ តាមរឿង ក្នុងចិត្តបានជឿ សោចក្តីចៃតក្លាដែល ៖
មានលក្ខណ៍ឱ្យប្រកដ ឱ្យប្រុស្ទប្រនិងសំរល ឧភិឧភ្លិតនិងលោកិតសង្គ្រោះលាលត្រូវដ៏ធំឬនោះ ៖ ជាព្រះបាទឱ្យកើតទុក្ខឆ្នាំរួច ទោកស្ដែះ
កើតភាពលើបុះភាសាបុគ្គលមាសតិបរាជ្ញ ឧទ្ទុក្កការជាអាវីយរាជ្ញនោះ ភាគដ៏លាភៈនិទានដែលចេញកាលពាក្យគ្រា ឲ្យសារកំពែកកោងនារោបា ឱ្យបានទុក្ខ ៚

អរិយមគ្គនេះ ព្រះនិព្វាននេះនឹងកើតឡើងដោយត្រូវតាមទុក្ខ មានបច្ចុប្បន្ន(?) ទោះក្នុងទុក្ខនិព្វានឈ្មោះមគ្គនិរោធគាមិនីបដិបទា អរិយមគ្គនិរោធគាមិនីបដិបទា
នោះ បានដល់ព្រះអដ្ឋង្គិកមគ្គមាន ៨ ប្រការ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសង្កប្បៈ ១ សម្មាវាចា ១ សម្មាកម្មន្តៈ ១ សម្មាអាជីវោ ១ សម្មាវាយាមោ ១
សម្មាសតិ ១ សម្មាសមាធិ ១ ជា ៨ ប្រការ ៖ ដំបូង សម្មាទិដ្ឋិនោះបានដល់ប្រាជ្ញាដែលយល់ឃើញលោកិយលោកុត្តរ(?) [illegible]
៣ សម្មាសង្កប្បៈ នោះបានដល់គំនិតត្រិះរិះ គិតក្នុងធម៌ត្រូវ សម្មាវាចា នោះបានដល់ពោលពាក្យ ៖ ដែលត្រូវតាមធម៌សុចរិត សម្មាកម្មន្តោនោះ
បានដល់ការបរិសុទ្ធ ដែលប្រព្រឹត្តត្រូវតាមធម៌សុចរិត សម្មាអាជីវោ នោះបានដល់ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយធម៌ [illegible] នោះ [illegible] ៖

[illegible] ៤ [illegible] [illegible] ៤ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ៧ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៈ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ៗ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៈ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ផរអរុបរព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិគេអាយតន ភាគប្ដូរបាគរជើង – អាយតនព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិតដល្យ មានជុក្ខលាប្លូវទ្យ្យជាជើង ដល្យព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិគតុខតេតិកា
នុក្ខតេគរា ពោយនល្យតេនកា ពោយនល្យ តេនកា ឧបេក្ខាតេនកា តេនកាព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិ គតញ្ញាព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិគេតុខុតេនិកាន
គេតញ្ញាណ៍ក្តាគាពមានគុំក្តុំ ឧតាគានព្រះ រាបច្ចុយឡ្យបត្តិគគុប្បគ១ ជិខឧប្បត្តិគ១——គទ៌ ព្រះរាបច្ចុយឡ្យបត្តិគរាគ រាគព្រះរាបច្ចុ
យឡ្យបត្តិគបរាជិខអរណ ជិខលាគធុះ ធ្វ បរិតេខនុត្ត នុត្តនុត្ត គោយនល្យនុត្ត ឧតាយាស៖ នុត្ត ៗ លោកបរិតេខនុត្ត គោយនល្យ ឧតា៖
យាគ លោកអិំតាគពាតឹងលោបាខនាំក្សឲ្យជាក្រើនជាក្រើនក្នុំនេះ ជុំពោះមានដលបុក្ខុំដែលតៅប្រាកបតៅ្យអតិយ៉ា អតិយ៉ានុឡ្យាយ្យ ដេគតៅក្ខុខលាក្ខនដ៍គបណា

និងទេពតាពាក់ព្រោមបានសង្វាមិនរាល   ឲ្យថ្វាក្នុងមានមហាសេដ្ឋីរកសក់ការពារពោះ   សុះទេវកាលាសែនស្រួលសន្តានសៀវ   ក៏នព្វក្នុងទន្ទឹមការព្រួង :

ឡ តទ្វេខក្នុងក្នុងសក្សស៊ីការក្នុងកម្ម   សន្លួលចទ្វេខ   ក្នុងក្នុងមហាសេខស   ទទស់លាភគ្រុងងឺមានការការដូចរុក្ខ :   ព្រោះហេតុមានមហាសេដ្ឋីស្រួលបន្ទូល សុះទ

ទ្វេង នៅមិនងឺនន្ទអង្គព្រះស្រៀ   ក៏យាត្រាលប់នាទទ   ព្រះបន្ទូលក្នុងការស្រាពោះ   ដើម្បីមហាសេដ្ឋីបរាប   ក្នុងបង្គំលាអង្គាឈៀតិស្ស   ប្រការស្បៀង :

ពេទលាសេដ្ឋី   ក៏បន្ទូលស់ជាការាសន   :   ក្នុងព្រាង់លស្អុកលាទហោតបាទកណ្ដាលនិងពិតលេខភាព   និងរាតលទន្សាំញ្ញ   ផន្ទាលន :

តាមរាត   តាមបន្ទូលជម្ងឺ   ទេពត   នរិទន   នុព្វ   ទោយឯក្សា   តន្ត្រការ   វិនាកាត់ញ្ញាមានការសុស្ស ចើងសុករិសុរណ៍   ការនាសន្សប្រើងនៅលោរ :

លេចផ្ញើចរុ ក្នុងសការការហើយនេះបុត្តក្នុងខាងកន្លួង វិនេះគាត្រាំព្រួញព្រះភាគផ្កាបព្ធភ្នំក្នុង ទៃខន៍ដេរាត្រះកុំគតនេះល្បាគការត្រាណ ដែកការគៅនែកលប់ត្រូវក្តារកក្តួតការីព្រិកគោតកកប័ក្ខួត ៖

ផ្សេង ៗ ផុះការគិតរាបព្រះរាគ៏ទំនេដាកា ៖ កាលលេខិញបញ្ញាសាកបុត្រមិឃឹតព្រាបព្រឹក្សគោះ ព្រៀវត៏ះ កោតិកាន់គត្រូវការងារកេត្រំល្ងំព្យាញ ភក្តិរាតរាក់អាសល ៖

ក្តុងបញ្ញាគិព្ធ គាទង្វែលបព្រុំគាត់ដីកប្រូព្រោះ ខណោះកាទាលទត៍បព្រឹក អតព្វាលទត៍បព្រឺព្រួយេះ រព្រិត្ត ហោតព្វត្តិព្រះពេរិញព្រេញ្ញាំចិង ៖

លោកគុរបិតកនុញ្ញលាយើង ការក្ខេប រក់តីអខារគ្គុះ កាលអាខ្មោះបាទាក្ខេបគាប់ហុវការ ព្រៀវ ខំកាកការក្ខេកព្ធតែកែគុង ដោយារ ៖

ពេកតេរៀ វិញ្ញាណកំកេតដក ដំភាបភាគរដ្ឋលកកគវ័ររាទេងកន្សាទៀត ឈាវព្ធខារាវាររាវាវត័ ៗ វិរះភេវុតាំកាវពេកាវព្វ ខវីព្រិះរាំវុគិតវប ៘

[illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៣ [illegible] ៖

អវិជ្ជាហ៊ុំល្បៀបឃ្លុំដែលនៅលះបង់ពុំបានខានក្ដី អវិជ្ជាអស់ស្រឡះឈប់ជាកាលណាហេតុ ដ៏ប្រមាណដែររលឹងឲ្យទដ្ឋឃ្លុំបន្តិច ឃាត់ក្នុងឆ្នាំ ៣ បន្តិចហើយ ក៏រិករុករាក ៖

ក្ដីនៅឃក្ដីព្យាកាលក្តួងសំលាភដ្ឋដែលហោបដ្ឋ ៖ នៅទៀងក្នុងទៀង ៗ ហេតុជាបញ្ចប់នៅអវិជ្ជា នោះ ៖ ការមិនបានហេតុលះបង់នៅអវិជ្ជាដ៏ប្រមាណនោះ

បីស្ដុបជាផ្ដាច់ខ្លួនដែនរាសីរពិស្ដុរិទ្ធិនៅកុំរក្សានដែ ដែនបុគ្គលដែលជាបញ្ញបកៅត្បាលដែនរាសីរពិស្ដុ ៖ ផលពាក្យនៅទៀងពិស្ដុ មិនបានលះបង់នោះ ៖

ការល្អបើកាតបញ្ញបាននៅអវិជ្ជា ៖ ទៀងព្រះអរហត្តសក្កសហារហើយ ក៏និងផុតអំពីទដ្ឋូង ក្នុងឆ្នាំ ៣ ប្រការនោះ បីស្ដុបបាកាកត្បាលះ

ដែនអសីរពិស្ដុដែបហើយ ក៏លះបង់នៅផ្គត់ខ្លួនដែនរាសីរពិស្ដុអំពីកុំរក្ខរដែនោះ សំដៀងការព្រះបាន្ទើងា ។ អវិជ្ជាបច្ចេទារាលសាទិកតិពោធា សំការនិពោធា ទ័ព្រៃផាះ

តរ៉ាវនិរាករ ទីរ័ស្គុតថ្លៃតំការ បោតរុំឈតទៅអង្គរាមកទ័សសរលព្រាន ឡោះព្រះរាមហាក្ខរ័បនពិរ៉ាក្យ បោតុស្តស្គុះទ័ង់ណរពាល ភាតវ៉ាករបះដ្ឋីតរាំទីរអង្គារបារព្ធយរនិះ

ឈ្មោះអំណាចបាប្រណាគជន្មអាយ និកករាន : រាសការស្បាវាំណោកកាលនិរពោះពិតរក្សីមាន ក្រុមក្រាស ក័ប្តីនឹងពាក្យបាប្រាកតនិរដុតតុំមាន ឈ្មោះ

១៩ ប្រការស្តុះ ស្ដួបក្បៀតវិញបាប្រក្រាបបារត : ក្រុមតែងក្រុមត្រើរ ក្រុមឈ្មោះបោតុឃណោរ ។ ឃតំការបាស្មើរ ទ័ជលបាផលពោះ :

ប្រស្រីតរាវបាក់រាំវីតរាត្រ : ទ័នក្សាបរការការអង្គរាមភាគីរនរ័តរស្នេហ៍ ការពុកព្រះនាង : កាបិនពានក្រុមកុរាវ័តរ ស័ព្រុំព្រានិនបា :

រាសីរបរីរាតស្បុះ ទ័ជលរតាក្វេកកតករបរតាជា ព្រុំក្រុមព្រះស័ខ្ពស្តារតីទបណោក ភាតពោកតរ័តា ប្រឹះសារ៉ាន់តន្ត្រីផនពោតទ័ខរាប ស្ម័រក្បៀតតនពោះតំទីអ្នកព្រាហ្ម :

រួតនិងទៀវមុខនិងទុក្ខន៍ខ្លួន ហេតុស្នេះនិព្វឈ្មោះជាអគ្គបុត្រ ក្រាលបាតព្រុកតុបរ័តខ្ពុកច្នៀវ មិនបានបុត្តលក្ខណ៍ទៀវទៀវប្រការស្តេះ ឃ្លាហោតបត្រនេះសុគ្រ័ ៖
នទេនរំខីសេរាភាចទៀវខ៉ែបន ហែតុមានគតិត និងវែលតាព្រុបាតល សុត្រ័អំពីលាភាចល្អ័ ហោកាលាវិសបន៍ ហោរាមខក្រាកបាតនៅក្តុខតម្ប ដហោយមខទេរ ៖
កាតពៅលាក្ខលុខ ហេតុមានវេតនិងនរ័ណុត ៖ លៀវតលៀនតៅបាតធ្មនិវត្ត័ សុត្រ័ទេរអំពីខ្លួនប្រាណ ៖ មិនប្រព្រឹត្តតាមរាំលាភចិនអាត្មា ហេតុប្រៈ
ព្រឹត្តបាបនៅព្យាក្យប៉ើរបតខ្លួន សំគារ ន័ខពួនមានកត្ញាបាតេរមិនបែនខ្លួនមិនបានបារ័បតន្តួ នមិនបានមានគ្គាខ្លួន មិនបានប្រព្រឹត ៖
នៅគុនអំណាចខ៏ខ្លួន និព្វានឈ្មោះនាតគ្គបុត្រ កាលុត្រគាលុគ្ស័ទេរទៀវប្រការស្តេះ កាលព្រុក្រាដនិងឫ័លដាក្ខបុត្រាននាក្ខ ១២ មានអន្ស័

សំរេចនៀកកោះតេជសិង របាយខាងសិបមិនបានប្រកាន់ ស្រាវនាកុកប្រញ៉ាប្រហាល់ទេះសំភីន្ទប្រាលស្មោះទៀ កាលទ្រង់សំដែងមូល ២ គឺអគ្គិ ៣ អ្នក ២. គេះ

អលោភមូល ១ អទោសមូល ១ មោហមូល ២ អទ្ធា ៣ គេះអតីតទ្ធា ១ បច្ចុប្បន្នទ្ធា ១ អនាគត តទ្ធា ១ អទ្ធាសំខាន់ទ្រ ២ គេះបាតបាតីតី

៦៨ អញ្ញ ចត្តាលា កាលបុរ បញ្ចុបរតាក៏ ជំរឿទន ពាគត្ថា ១ នាងាន ភេទ ៨ គេះបាតបាបច្ចុប្បន្នទ្ធា បាតង កាលមាន ៣ គេះបាតបាអាតកតកទ្ធា ស្រុកទៀត ៖

កក្ខឡាក្រចែកស្សប្រាកតបាវតិ លោហាវាំណាកវ៉ៃឈ្មោះ ក៏ អលោភទោសបាមូល ១ អញ្ញាបាមូល ១ ក្ញុំអទោសបា ៖ ប្រធានកាលដលទេនតាស្មោះ អទោសសំភារ ៖

[illegible] ក្នុងប្រទ្ធិ កាលបាឈ្មោះទោសអទោសបាមូល អញ្ញាបាមូលគេះ ក្ញុំអញ្ញាបាប្រធានស្មោះ អញ្ញ អទោស ៖

សំគារ ចិត្តពេល ក៏សម្រួប សង្ខារបេតគត ដំឡូ ទេនតា ខ្ញាតាន ភក្តបក ជាក សាគោ ការពារឃ្លាទេព្រះបាទពាក្យបាបុល ដក្ខុបព្រែនំចិតោះ [illegible] :

ព្រះជ្រៃឧបលក្ខណា ក្រុងព្រាលទេសន្ដោះអំណាច ថៃលត្វាបាតិស្ទីបរិតព្រឹនគៀបតិត្ថី ខាងពាក្យារូលពោះព្រះពុទ្ធអង្គក្រុងព្រាលទេសន្ដោះ ពៅរអំណាចពឹងសង្ឃ

តក្កបរិតព្រឹនពាក្យា ឃ្លាតញូឡើត : អង្គាឃុល ព្រះពុទ្ធអង្គព្រាលឲ្យខ្ញាបាលសំខាសាគយក : ដលតិត្ថីបរិតបុគ្គល ខាងពាក្យឃុល :

ព្រះពុទ្ធអង្គព្រាលទេសៀតពាក្យបាលសារ : ភាពបាកដលពាក្យបរិតបុគ្គល ប្រការឃ្លាអង្គាឃុលកឲ្យ ចព្រោះ : ព្រះពុទ្ធអង្គក្រុងព្រាលទេសន្ដោះ :

ដើម្បីនិងសត់ឲ្យចព្រំលៅដល់និងបាតដើមចំរុះហេតុ ព្រោះដល់ទៅបង្កើត ដើម្បីនិងលះបង្សំនៅឧប្បនិតិ្ថ បំពេញពាក្យឃុលកឲ្យចព្រោះ : ព្រះពុទ្ធអង្គ :

ក្រុងក្រាវគរនេត្រ ដើម្បីគិតនរ៉ែជញ្ជូនការពារការណាក់នរាពុងឲ្យក្រមរ៉ែនលបផ្តេកនេះ ដើម្បីគិតចរតើខហោលភ្លោសាស្ត្រធទិន្ទ ស្តៀតអចក្រស្ចុលព្រះពុទ្ធបរមូល ៖

ក្រខក្រាវនេត្រ ដើម្បីគិតនរ៉ែនតោ ៖ សំណាបទ័ន សំការ វិញ្ញាណ នាមរូប ៖ សឡាយតនៈ ឆ៎ក្តគាក់សោបយុត្តិបតត្តវែល ៖

ទិ៥ សាគរាមបតតក៏បត្តិតតោវក៏ណារ ក្នុំត្រី ● សង់ចិត្តលលៈរូបនោះ វាចឥណ្ណូស្នូល ទេតុន្ទិអ ● ត្តក្រខក្រាលនេត្លារ ដើម្បីគិតនស់ក៏ផត្តវ ៖

ប្រាតឥតបត្តុកខបញ្ញ សាគរាមបតតក៏ ៖ ដើមបត្តិតព្រមត្ថុចណជិត្រ ១ អំពីកត្រីសារបនិសត្តិ ៖ ភ្នុកក្រោជកាលរ្លីសត្តិគាតក្នុកជិត្រនា ៖

កត្តក្តុនេះសាគសត្តិ ៣ សាគបត្តុសា ៤ សុវរាកកា ២ រាវឥទ្ធ ៣ កត្តក្រុមលលបត្តិល តៅរកកីបំផុតក្តាន សត្តិ ៣ ៖

ភ្លោះពេចាខស់ការ ១ អញ្ចើងខបង់សណ្ដាឡូត់ត្រូ ឈ្មោះថាភេកតុផលបបឹសត្តិ ១ វែកចង្កឹកាឬ្សអញ្ចើនិខតក្រុក់ ឈ្មោះថាផលបោតុបដីសត្តិ ១ វែកខ ៖
កទឬ្សអញ្ចើនិខបាគត់ក្អរ ឈ្មោះថាបោតុបុ ព្រួកផលសត្តិ ១ បាសត្តិ ៣ ផ្ទេះ ខាខដើមនិខខាខ ធុខនៃបដីសត្តិក័ខបាព្យ សណ្តហ ៤ ស៊ីកទៀត ៖
ឬ្សអញ្ចើនិខ សំការបាសណ្ដហ ១ ខណ្ឌាណឬ្សអញ្ចើនិខភាសរុប សញ្ញាយតន ផល្ស្រ ទេកភា បាសណ្ដហ ១ ពណ្ណាឬ្សអញ្ចើរ ៖
និខខ្មាភាន ភទ បាសណ្ដហ ១ បាក ៖ ឬ្សអញ្ចើរនិខជ្រាបារាភ បាសណ្ដហ ១ រួមបាសណ្ដហ ៤ ផ្ទេះ រាការ ២០ ភ្លោះគេរ ។ ៖
ភទេកាបោតុបោ បញ្ចូ ឥតាន ផលបញ្ចូកាំ ឥតាន បោតុបោ បញ្ចូ កាយស ផលបញ្ចូកក្តិត ផ្ទេះបាការ២០ ផខក្អរ ឃកសេតោបោតុ ៥ ៖

នោះទំនៅ សង្ខារតាំងការជាដើម ហេតុបានដល់បដិសន្ធិកាល លុះអវិជ្ជាប្រកបសត្វហើយ ធ្វើកុសលនៅក្នុងអវិជ្ជា ធ្វើកុសលនោះក៏ដោយអំណាចអវិជ្ជា តណ្ហាក៏ដូច្នេះ

ក្នុង លុះតណ្ហាបង្កើតហើយក៏កាន់ឧបាទាន ៖ កាន់បង្កើតឧបាទានហើយ ចេតនាកើតឡើង ៖ ហេតុដូច្នេះ ឃតណ្ហា ឧបាទាន ភព នេះ

១ណា ព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់សំដែងហេតុអវិជ្ជា ៥ អតីតហេតុ ៥ គឺ អវិជ្ជា សង្ខារ តណ្ហា ឧបាទាន ៖ ភព ដូច្នេះ ទើបមានព្រះពុទ្ធដីកាត្រាស់បាន

ក្នុងភពក្នុងកាល ៗ បុរិម កម្មភវស្មឹ មោហោ ៖ អវិជ្ជា អាយុហនា សង្ខារា និកន្តិ តណ្ហា ឧបគមនំ ឧបាទានំ ចេតនាភវោ ឥមេ បញ្ចធម្មា

បុរិមកម្មភវស្មឹ ឥធ បដិសន្ធិយា បច្ចយាតិ [illegible] បុគ្គលធ្វើកុសលនៅក្នុងអវិជ្ជា [illegible] ១ មានក្សត្រិយជាដើម ៖

អំពីក្នុងអាកាសា ចង្ក្រមនោះ តាមទិព្វ កាលបុត្រលង្ក្រៃកម្ពុនោះ បុរីមហាតាំងណាបញ្ចេញតង្វាយ ក្រោមក្នុងឧទ្យាន នឹងបាត់បង់ព្រឹក្សឧបការក្នុងឃ្លាអំពី ៕
ទៅឃ្មុំភ្នំឃ្មុំ ហើយក៏ប្រាជ្ញាឧណ្ណាគណោះដល ៕ ទៅដំបងីកាបាក បេតាលឈ្មោះធាតុ ឃ្មុំខៀវដំរុង បេតាល ៦ ក្នុងខ្លួន ក្នុងអាវឋន ៕
ទទឹកឃ្មុំ ឈ្មោះធាតុអាយុបានសំការ ៕ សត្វមបរនេតតា ឈ្មោះធាតុ ប្រកាឃ្មុំខៀវគោ ភ្នំពូលឈ្មោះធាតុ ពម្រៃលលម្បយុត្ត ៕
គៀបបេតាល ឈ្មោះធាតុអាយុបានសំការ ៕ បានដល់អាកាសសំការ ឃើងប្រព្រឹត្តប្រាជ្ញាឧនោតក្នុងបាន ៕ ហើយបានឃ្មុំក្នុងកាឡាយណាតៀបដល់នៃកម្ពុជល
ឃ្មុំជើរ ហេតុប្រាជ្ញានោះឈ្មោះធាតុក្នុង ។ ឧបាតបនំ វិញ្ញាណដំព្រះឃណាធាតុត្រូវព្រីកម្ពុជាហើយ អញ្ញនឹងបានសៀវភាពក្ខណាលុខ ៕

ក្នុងទីដែលឈ្មោះឣរិយាៈ អញ្ញាណធម៌ក្នុងនេះហើយ អត្តបាកបវត្តធម្មតាអំពីធាតុនីនេះ ក្នុងជីវិតនេះសក្តិខ្លាបស្តុក្ខៈ ឈ្មោះធាតុធាតុ វិចេតភាវិនាយកដែល :
តុបតែងទុក្ខធាតុបារុបវៀងដែលបដិកាបាកត្ត ឯ សត្តបជ្ជវនចេតសត្ត ចេតភាវណាជីវ្ហាឈ្មោះធាតុទៈ : ភព ៥ ប្រការនេះឯងឈ្មោះធាតុអតីតហេតុ :
ដី ហេតុបញ្ច ។ អតីត ដែលបញ្ចក ដែល ៥ នោះ កាវិញ្ញាណ នាមរូប សឡាយតន ផស្ស វេទនា ជាបច្ចុប្បន្នផលកើតអំពីហេតុ ៥ ដែលជាអតីត
ហេតុ នោះបុគ្គលប្រាថ្នាព្រះបារមីព្រះពុទ្ធៈ ដីកាបគ្គលកុកថា ។ ឥធបដិសន្ធិវិញ្ញាណំ ឱក្កន្តិៈ នាមរូបំ បសាទោ អាយតនំ ផុដ្ឋោ ផស្សោ
វេទយិតំ វេទនាឥតិ ឥមេបញ្ចធម្មា យំចិត្តំ វិចិត្តឯណា ក្នុងប្រាជ្ញពោលថា បដិសន្ធិ ។ ឥធវាទេ ក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះ ហេតុបញ្ចិតលើងហើយតិចបញ្ចុះជាក្នុង :

ការបរិវត្តនេះ ។ ចំពិត្ត វិថីត្រៃនោះឈ្មោះភាខញ្ញាណ វិបាកចុះមកកាន់រូប ផុះបារគេបៀរកើតឡំល ។ តត្ថ ទុកការត្កក់ទនាគា ទើបហៅដែលហៅចុះនេះឈ្មោះភា ៖
ភាវរូប ហោបលាគេ វិប្រះភ្លៃនខញ្ញាណនោះ ន័កឡូខន័ខបញ្ញា ប្រះភ្នាគនោះឈ្មោះភាវរាបេគន ទើរ អាយតនៈ ៥ មានចក្ខាយតនៈជាដើម ។ ហៅឥ
ទៀរ វិជ្ជាមកា ជីខពាលក្រុខពៅវារប្ប៖ ឆាក៍ ស្តុចាជីខរូបកព្រូហៀរបក្តើត វិចាលត្រូវារាប្ប៖ ឆាក៍នោះឈ្មោះភាជល្យ ។ យំតេខបរិតាំ វិតៀរ
វលៃកៃអារប្បូក៍ឃនោ ជំដលបក្តើតព្រាប៖ គៀបផ៍ល្យ ដែលមានបដិសន្ធិខញ្ញាណជាបច្ចុយត្តុដែលៈ មានលក្ខាយតនជាកម្មយត្ត វិគៀរលាកៃអា
វប្បុនោនោះ ជក្រូបាតនោះឈ្មោះផាទេកា វិជក្រូន័ខ ៥ ប្រការនេះមខ ការបច្ចុយកៃអាប្ចូដែលកើតឃុនក្តុខកក្ខុមនោះ ។ ចំកាខហេតុហៅបាញ ។ ហេតុ ៥

ប្រការត្ថុ បច្ចុប្បន្នផលក្ខេះ តីតធីតណ្ហា ននឧប្បាទសំខារ ៈ
ឧបាទាន ភវ បច្ចុប្បន្នហេតុផ្ទុះ ទាំងតណ្ហា ឧបាទានៈ
ភវ អាដើមបរតុលវិកតណ្ហាឧបាទានសង្ខារ សំខារ
បកបរបតុលតៀត ផិជតវសង្ខារ បច្ចុប្បន្នហេតុ ៥
ប្រការ តមេបន្តុំតបុក្ខៈ ឆង់ ចំណោនជាប្រការផ្ទុះ ៕ ។ ៕

FEMC
36
5/12

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

បខកាលវេលាកាប្បុរិសីខ ៤ សោការញូ ៖ ចុះពី ភិក្ខុរ បង្កើត ឧទិសកុសលទៀតបុណ្យនេះហើយ ៖ ខ្ញុំផ្ញើ ១ ពីរាល ៤ជា យក ដោយ ពីរ ៖

ខេត្តក្ស ដោយទេវក្សា ក្សាត្រិជូនដៀ ៖ ជាឡើង បដិបត្តិផ្សាយ បដិបត្តិហើយគាថាទៀត ខមាប់ សួរាលវាលើទៀតផ្សាយ សេកកើតទ្រូងបន្ទៀត៖

ត្តខកក្តដិខ ៣ ឆ្នាំណើកក្កូ ៤ កកត្តូ ៥ ទញ្ញា ឆា ជីកក្តុ ៧ សក្កាភាគត្តូ ៩ រកីបំផុតញ្ញុះហាកឯណា វិសាភាគុស័ផ្ដារ តារាមាបក្ខបក្រះពុទ្ធសោវសារ ៖

នាទីឃដា ១ បណ្ឌិតោ ព្រះយោគាវចររូបមានត្រាញ កាលនិខបដិបត្តិឡាលុខ សេចក្តីបំពើតាដណត្ថខនិខបុកដ៏ឡូ — ទុលបក់ឈះឋខទៀនទីវគ្គការ ៖

មហ..ករម៉ះ.ស្រះលេវា ក្សមរ្មេះមក្ខុមរពំឌិខ.ករព្សិករះពក្ប្រាតកវេសរាក្សុះតាក់ស្សេខៈខាព្រះឞក្សហារាហាវឌកប្ត្វុកាក្ខ ដះអេះរឞរស្ស្រៀតេរេះគឞរញ្ញាកា ...ម.សារះ :

កុមិនិខ ព្រះទេវរូបពេកក្រូក្រុខ ថេរ្យហោហា : ១ណា ព្រុមរបះវាបរពិវក្សុះពេវ្រកាព្រែក្រុមព្រះមេរត្តុំ : ក្រាះករាងវិរេ ៗ ឱ្យះក្បោតលោវ្យព្រោវដ្កោះ

ឝា ខសក្កុតាមកក្ខុខព្រះបដីក្វហក្សរ្យាគិតប្ប : យុក្តិតែព្រិអះណា: ។ព្រះយោគាខដាវ៉ុគលឆ្នុំ ២ ព្រោះ : មាតខត្ថុឝ៉ខ ៥ ពាវ៉ស ហាគព្រះបរិក្ខុសរ្យុ

ឞ្យាខពាំឝ័ប៉ស្តុៗខុកពាំ.ស្តុប ស់ ទ័តាះណា : ឱ្យឌិខក្សា:សរក្តុតាំតែ្យខយុឌ័ខ២ កខនិះតាញាឝុប : ឝក្តុពាតាក្កុណាគាតលោវ្យ ល់ឝ្កាហោគោះ :

.និក្ខុយកសលខយុត្តិ ទិខនិក្ខុខយុត្តិ ឞកពាប្បស សពាខខ្យុរិបោះគាគឝ័ណព្រះតាវិរេក្តុខក្ខុរមាល ថេ័ណស៉ៈឝ័ខឞកលេវ្យក្ខុខព្រះគាឌិហោក្ខុ ចិក្សុមកុ្សិះតោះហាគឝ័ណ :

លក្ខណធាតុនាតកាប្រមា ។ ចុះលក្ខណៈដំ ចុះធម្មនិងវាមានលក្ខណៈវិជ្ជាទាំងនេះនៅក្នុងក្រះផ្សេង ៗ អានគ្រូនិងគ្រូបានអាធីប ព្រះយោគាវចរអ្នកប្រាថ្នាបញ្ញាសាយពំណ ៖
វិជ្ជាធាតុខពិចារណា ស្មាយខនោះវិ ៖ នេះលក្ខណៈរបស់យោគីនោះវិ ក្រខពិចារណាធាតុទាំង ៤ ចុះ គារសោះនយលំភៅប និងនៃមួយពិត្តរសោះ ៖
ធាតុវិត្តយកនិងធាតុចំណោះផ្ទះ ដំណោក ៖ ធាវីអស់ដែលបៀប ក្នុងធាតុទាំងនោះ ។ ទំនុកណាល ៖ ធាតុល ភាគពិចារណាធាតុទាំង ៤ ប្រការ
មក្សាលក្ខណាឌិខពិត្តព្រាកដ្ឋចុះបៀប ប្រះ យោគាវចរគប្បីពិចារណាក៏នៅក្នុងអាការៈ ៣២ អាន ក្រុលាដីប អាណបក្ខលុស្តិ៍ជាបរិយោសានៈ
៩ បេនពិត្យ ក្រលាដិះធាតុជាបចុះធាតុក្រចេន ក្រក្រៅអាន អតោ ក្រក្រៅ ធាយោ ផ្លូវប្រាប់ក្រៅ ដែលឥឡូវបាបធូវស្បាយខ នោះស្គាល់ប្ដី ៖

[illegible] :

[illegible] :

[illegible] :

[illegible] :

[illegible] :

[illegible] ៥ [illegible] ២៨ ប្រការដូច្នេះ - នោះចិត្តសមុដ្ឋានកលាប ១ ឧតុសមុដ្ឋានកលាប ១ នោះ[illegible]

និងអាហារសមុដ្ឋានកលាប ១ ឥតរហេតុ ក្នុងរូបកលាប ហេតុរូប ៨ ប្រការដូចក្លារ ចរិតរូប : ក្នុងកម្មជរូបសមុដ្ឋានកលាប ២ : ក្នុងអាហារ :

សមុដ្ឋានកលាប ៨ ក្នុងចិត្តសមុដ្ឋានកលាប : ៨ ក្នុងឧតុសមុដ្ឋានកលាប ៨ នឹងក្រុមរូប ១៨ ប្រការ : ដូចក្លារ ដូះសេចក្តីពោលកកេឃ្លាំសំដែង :

ប្រកបដោយរូប ១៨ គោលហេតុ : ក្លារ ប្រកបដោយរូប ១៨ ហើយកែ ឧតិរ៉ូតី : សំ ឃ្លៀ អសរោ អត្ថ ទន្សា :

នៈឯកជិត វត្ថុ ហើយពោល ៨ ប្រការនិងជីវិត កោះរាឡ្ហ ២៧ ហាងគេមានជីវិតនោះ ឃុតឯខកោប្រកបដោយរូប ១៨ ។ ដូចក្លារ សកោឡូសក្តិ៍ ឥហ :

ហេះផង ពេញផង ភេរ ពីកញ្ញា ប្រព្រឹត្ត ពិភពជា [illegible]

សម្បុត្តកលាបតែប្បកោ ។ កាយបសាទទសកៈ ៖ កលាបក្រុកបវជ្ជរូប ៨ ប្រការ គឺបថវី អាបោ តេជោ វាយោ វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា ៖

ឆ ជា ៨ ប្រការដូច្នេះ ឯជីវិតនវកកលាប ៖ អគ្គិការ សុទ្ធដ្ឋកកលាបមានរូប ៨ ប្រការដូចគ្នា ឯទី ៖ រូបរបក្ខខទុក្ខសម្បន្នកលាប ៨ ពិភ្ពសមុដ្ឋាន

កលាប ៨ ជើងត្រូវជារូប ១៦ ប្រការ ៖ នឹងក្នុង ក្រោះបរសេស អញ្ញ ខេត្ត ឱឃានិការ — ពោធ្នល ៤ ប្រការនេះ តែម្បី ៧ ប្រាកបដែល

រូប ១៦ ដាប់ប្រការដូច្នេះ ឯកោណ្ឌញ្ញ ៤ ការនិយម អាហារវៀរ ទីប ពោការការ បកា ៖ អតី ឃ្លា ៩៤ ប្រការនេះប្រាកបដោយរូបកលាបភ្លា ៧ ពោះ

[illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ការ ៣២ ប្រការ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៣ ប្រការ ៖

[illegible] [illegible] ២ ប្រការនោះ ៖ [illegible] ៤ ប្រការ [illegible] ៦ ប្រការ [illegible] ៖ [illegible] ៣៣ ។ [illegible] ដែលឈ្មោះ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ១ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] ៣៣ ។ [illegible]

[illegible] ៩ ប្រការ [illegible] ៤ [illegible] :

[illegible] ៩ [illegible] ព្រហ្ម ៨ [illegible] :

[illegible] ៣៣ : [illegible] ៨ ប្រការ [illegible] ៣ [illegible] ៥ [illegible] :

[illegible] ៣៣ ។ [illegible] ការព្រះ [illegible] :

អាការទេ ២ ពីរបស់ធាតុ ២ · មនោធាតុ ១២ ក្នុង ឯញាណ ស្រាកវិញ្ញាណនោះដែរបញ្ញត្តិ ធាតុដ៏បការកាយតាវវ័ត្តនោះហើយ ។ សង្ខេបធាតុ ធាតុធាតុ ពីរ៦ · ប្រការ ពីចក្ខុ :

ឧសត ១ · សោតឧសត ១ · ឃានឧសត ១ · ជិវ្ហាឧសត ១ · កាយឧសត ១ · ទក្ខឧសត ១ · រួមជា ៦ · : ឧបត្ត ក៏ពីឯស្រាកវិញ្ញាណហើយណ្ណ :

ឯតកោតក្វា ព្រះយោគាវចរឲ្យឃុតានុបឥ៍ខ : ក្ខុខគោះ នុលដាតខវ៉ាឃ្សុក្វា ពីធារណាហើយលក្ខណា : ជា រូបឥ៍ខក្ខុខនេះឯនធាក្ខុណាជឹខធាកបខ :

ឥ៍ខអតវ្ឌុកក្វា ឌិខក្វាបង្ក ពិតុយេន : ពោកុឋឃ្សុំនោះពែកអក្ខារាត ។ ក។ស្សុំ បរិក្ខុប៉ែ : ស្ស ៗស្ស កាលព្រះយោគាវចរពិធារណា

ហើយតរខរុប · ជាប់ប្រាការវ្ឌុក្តុះហើយ ។ ក្ខារតោត ។រុបឥស្ស ទីៗរុបឥបឥ៍ខក្ខុខ កមិតពិខបេតាលិត : ក៏ស្រាកវិញ្ញាណនេះព្រះយោគាវចរនោះ ជាប់ទឹណាត :

[illegible] ចិត្តនិងចេតសិក [illegible] :

[illegible] :

ដែលរាប់ក្នុងស្ថានទី២ នៃគាថានេះ [illegible] : [illegible] ឯទីត្រូវដែលរាប់ក្នុងស្ថានទី២នោះ

ភាគជាលោកិយចិត្ត [illegible] ៨៩ [illegible] ជាលោកិយចិត្ត៨១នោះ [illegible] :

[illegible] :

ទាំងនគរគិតពោលពីរក្សាឱ្យគីរិះ ត្រូវទាំងនគរកែពិត្រនឹងរម្លងព្រះហោរាចារ្យពីចារណាចាន ។ ឯទៅពោលក្រា ព្រះហោរាចារ្យនោះ ទាំងប្រាជ្ញពិត្រជិតពេលនោ ៖

កោះក្លូណាដប្រា ពីតារណាសោរ លក្ខណា ៖ ពិត្រពិចរចេកសិតក៏ចេញនេះ មានលក្ខណាបង់ឲ្យនៅ ៖ កាន់ការប្រាជ្ញ ពិតទៀតនាត់ផ្តិតផ្លូវនោះ ៖

៤ឡ ទីតារវិទ្យាចារ ដើតធាប់រាំងតាប់ ៖ ជាមនិព្វាំងទៀតគាត់ ។ ឯកោ ហោរាចារ្យ ព្រះហោ រាចារ្យផ្តូកផ្តិននោះ ក៏ពីតារណាចារបេរិច ៖

រូបរោះស្តីក្រា ដោយប្រាជ្ញាយប់ខ្ទះវិជា ៖ ទុក្ខពុំទុក្ខកូនគាន ។ សមចោរ ហោរាចារ្យ ៖ ព្រះហោរាចារ្យជាផ្នែកកុំពុំទុកនោះ ក៏ពីតារណា

រាជក្រុងសោរៈពីតារណាចារ់គាត់ ។ ៚ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ហោរាចារ្យ មែនពិត្រ រាំងបរិច្ឆ រីជុំពោធរដ៏លម្រិតវិស្វាននៅក្នុង ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៚

[illegible] ៖
[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖
[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖
[illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖
[illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖
[illegible] [illegible] ៖

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

៥ [illegible]

ជាម្លប់ ហៅថាមនោធាតុ ទោចិត្ត២៨ ក្រៅអំពីនោះហៅថា មនោវិញ្ញាណធាតុ ៕ ផស្សាទយោ ក៏ចេតសិកចតុបញ្ញាសមានផស្សជាដើម ដែលជាមនុស្សអ្នកលោកលោក ៖
ចិត្ត៨៩ ៨១នោះ ក៏ធាតុឈ្មោះធម្មធាតុ ៖ សរិប្បច្ចុលញ្ញាធាតុ ៧៨ ព្រះយោគាវចរឈ្មោះនោះ ពិចារណាធាតុបន្សែងរំលាច ធាតុជាធាតុ ១៨ ៖
ប្រការដូច្នេះ ។ អបរោ ក្នុងសាមញ្ញទេសនា ៖ ២ព្រះយោគាវចរ អង្គុយលៀបពិចារណាឈ្មោះនោះលោក ៖ ៩ពិចារណាតាមនិទ្ទេសបន្សែងរំលាចជាអា ៖
យតន ១២ ប្រការ មានចក្ខាយតនជាដើម ៖ មានធម្មាយតនជាបរិយោសាន ក្នុងធម្មាយតន ៖ នោះ មានរូប ៥៣ ប្រការ ដោយន័យ ៖
មួយដូចពោលហើយក្នុងធម្មធាតុ ព្រះយោគាវចរកំណត់ឈ្មោះពិចារណាកែតក្នុងប្រសាទនោះឯង ជាធាតុក្ខាយតន ឈ្មោះពិចារណាអាយតនប្រភេទ មានប្រមាណ ៖

ឱះ

វិញ្ញុប្បការះ អាហប្បការះកោះជាដ ហោកាយបាត ជាក្ខាយតន វិញ្ញុយតន អាហាយតន [illegible]

គន្ធារម្មណ ជាគន្ធាយតន រសារម្មណ ជារ សាយតន ផោដ្ឋព្វារម្មណ ជាផោដ្ឋព្វាយតន ពិការណា ខញ្ញាណ៥២៧ មានចក្ខុវិញ្ញាណជាដើម ៖

ពិការណាចេតសិកឆប្ហុ៩២ចក្ខុ ហានដស្សជាដើ ម សុខុមសេសអំពិនោះ ជាធម្មាយតន រួមជាអាយតន ១២ ប្រការដូច្នេះ អាយតន ១២ ប្រការ ៖

និះ បើព្រែញាធុលសិទ្ធជាប្រធម្មរាបធម ៖ ពីប្រការ គឺការប្រព្រឹត្តធម្មាយតនៈចេញជាពីរលោក ៖ ពីលោកប្រាកបច្ចុសនិឧបនោយតន ៖

នាគជាតឧនេះការបធម្ម ព្រោះលោកីយ្យនោះ កាបបន្លួលក្ខឧអាយតន ១ ប្រការ អាគធម្មាយតនជាដើម មានដោដ្ឋព្វាយតន ជាបាំផុតឆាកជាតនៃប្រធម្មជាខប ៖

ចេះពិនជាបញ្ញាដែលពិចារណាកាយជិខុបបោះ   មានលក្ខណ៣ប្រការ គឺភាសាបញ្ញលក្ខណ ១ សការលក្ខណ ១ កិរិយាដែលពិចារណាឃើញជាកាយជិខុបបនិះ   មិនទៀវខនាគ
ប្រែប្រួលទៅជុំពន្លរ   កាយខន្ធប្រែប្រួល ៖   រូបខន្ធប្រែប្រួល   កាយខន្ធមិនទៀវ   រូបខន្ធមិនៈ   ទៀវខជុំពន្លរ ពិចារណាឃើញដូរនៅជុំខ្លួះ ៖
មានឈ្មោះជាពិចារណាកាយជិខុប   ដូច្នោះ ៖   បញ្ញលក្ខណ   ១កិរិយាដែលពិចារណាញែកចេញទៅកែ   ឃ្មុំ ៗ ជាផល្យចេកចេក   ៤មានលក្ខណ៣ ៖
ពាលព្រួននៅអារម្មណ   ទេវតា ចេកចេក ៖   មានលក្ខណសេចនៅអារម្មណ   ពិចារណាកាយខន្ធសេច   ពេយ្យជាដើមដូខ្លួះ   ពិចារណារបខន្ធសេច
ពេយ្យជាដើម   ហេតុនោះមានលក្ខណជាទិខកោះភ្ជិ   ជានឈ្មោះជាពិចារណាកាយជិខុបសេចសការលក្ខណ   ហ្វូនជាបញ្ញាដែលពិចារណា   កាយជិខុបសេចសាបញ្ញា ៖

សាវត្ថិយា និងលំការជាវត្តណាដូក្ខះមាន ភាគលោក្ខុះភាវក្ខិចណត្ថិ តាំងែខនិទ្ធអាក្ខិដោយសំរេចតែករុណ្ណះ ។ តម៉ាំរាំតីនេះនិងអការជ្ញ ភាគ្ខុបកក្ខុខតារណាខសុ្ខិតារ៉ាំដៅ កក្ខុខតារ

ណាខសុ្ខិនោះ ចិងតីរមាន ឱ្យពន្លឺរោងពើមា ៖ ពីហាប្រាថ្នា ខោះមាន ប្រាថ្នាដែលពីបារណារ១ប៊ីញ ៖ ហោតុបច្ចុយហាំនេតាបដង្គនិខ្ញុបដង្គ ក្ខុល ៖

៣ ក៏ក្លាយជាគាងប្រុងក្តិការសីបច្ចុហាហា ៖ ខរិះ ។ ក្រុងប្រុងក្តិការសីបច្ចុយហាខរិះ ។ ពុលជិត ៖ ឃ្លាសជិខស្មតរេងក្រោបកាកសំនៀប ៖

ក្នុងកាលទាំង៣ គឺអតីត និងអនាគត ៖ និងបច្ចុប្បន្ន ទាំងបរិក្ខខកាលបណ្ណា ប្រាថ្នានោះ ៖ ទាំងឈ្មោះថា តក្ខុខការណាខសុ្ខិក្ខុខ ៖

អាណាល្ហះ ។ ពីសង្ហានេតុអាហោ ព្រះហោគាថបាកិត្តរ ពួកមានសំបត្តិប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងញុំាងប្រាថ្នាដែលឈ្មោះថាតក្ខុខការណា ខសុ្ខិនោះឱ្យបរិបូរណា ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៖

ចេះនៅក្នុងព្រះលេបការចិតង់ប៉ាន់ ព្រហ្មទ័ងព្រះ [illegible] ទៅក្រុងកន្ទុំដែល ៖

ព្រះអង្គព្រះលោកនាថគ្រិនអស់ ៖ ពេទអាលឃើកេ ៖ ព្រះអង្គបង្កាប្រជុំមេឃខ្ញុំមាន ជើងជិងប្រាងនាគកេរ្តិ៍ ៖ ព្រះសាកបង្កើយនាងស្រី អង្គិកាហោ ៖

ជើងភាសាប្រកុំនាងអហាញ់រាជ បង្គំ ៖ អង្គិតកេរ្តិ៍ហ្លួងក្ដីក្រុង ពុំភូមិក្រាសុមនក្តីទី ៖ ក្តីទ ពេលបង្កាប់ដែលហោទស្តុខពញ្ញទេះ ៖

ឥឡូវ ៗ ក្បាលប្រៀបក្បាល ឋិតដែលលេះឥឡូវ ៖ ក្បាល ពេញដែលបង្កើតក្តីប្រែងទ្បើ ព្រះ រឹង់ព្រាះ ព្រហ្ម ឃ្មុំមធុរដិតហាំដែលបង្កើតការ

ឃុំបក្ខិរអក្សរក្រូដ្ឋ ជាទីការដេញកន្លង់នោះ គ៏ដឹងដុតក្បាលជាន្ទាខ្សែនោះ រូបភាពឈើសញ្ញាគោះដឹងបិទឃ្លាតត្បូងក្បាល នេះសត្វដែលបន្ថែកន្ទុំបន្ទុស្ស

ពលនិងខ្ញុំបលិះ [illegible] បើ [illegible] ការនិងខ្ញុំបបង្គំកៀញស្ត្រីកក្លនិងបៀ ការនិងខ្ញុំបទ ៖

និងខ្ញុំបញ្ញូរដែនរបស់ ឲ្យដេកៈក្រោកក្រុងកក្លណា ៖ កណាំៈក្រោៈលោកនាក ស្រះស្តុបកណិងលាសនិងខ្ញុំដ្រូងខ្ញុំ ៖ ឆៅតាងការនិងខ្លួនបបង្គំការប្រើខ្លួន ៗ ៖

ស្ស្រុកស្ត្រីបាត់បនិងខ្ញុំបដេឈាកស្ត្រីកដើខខ្លួ ៗ ណោះវានិងខ្ញុំបញ្ជូនក្រាប ៗ ពាក និងបិនផ្សេងបិនប្រាកញ្ញ និះបិនបេងខ្ញុំ តាបនិងខ្លួន ៖

និះស្លាស្តុដោត្រប ៗ ពាក ពាកនិះស្បុរោខ ៖ ពាកបុនស្បុរោខ ពាកឃណាះស្បុរោខ និខធាដខុប ៖ ក្បាលោពាកិច្ចនិងខាដខុបក្បុៈៈសៃនៃសាល ៖

តាពួដខណោះវាកាត់ស្ត្រីបរាជ អាត្រូវអាកិច្ចខ្លះ ដើរឃើញក្បាលតាបនិងខ្លួនបនិះ ហាងបោកហានបក្រយម្រដ៏គេខណោះបន ៗ ដកស្សាខ្ពស់ហាកុត ប្រការខ្លួនបោកុ ៖

[illegible]

[illegible] និច្ចំ [illegible]

[illegible] និច្ចំ [illegible]

[illegible]

[illegible]

បរមត្ថៈ៥៥ គោយការកុយបក្កតុវុម្ពៈ ក្នុងអាត្មាដើម្បីនៈគឺការិយនោះ គឺការនោះឃើញបញ្ញាបំភ្លឺនោះដុំធ្លុះ ។ ព្រះមានព្រះភាគបរមត្ថាត្រាស់ ៖
និងសំដែងមហាព្រហ្មនោះ ណុតកោពក ៖ ហេតុអានបច្ចយប្រជុំគេខជនា ពោះបង្ហុំក្តីខាប ៖ ដង ដែលបាអង្គព្រះមហាសារៈ និង
សំដែងព្រះមហាព្រហ្មនោះ អាហោតវេទនាយ ប្រជុំគេខពុំបាន ក្នុងអាត្មាអញ្ចឹងគេគឺអាការិយនោះ ៖ គឺការនោះឃើញដុំធ្លុះ កាលឃើញអនិច្ច
កាមភពត្រៃអញ្ចឹងគេគឺអាការិយនោះ ៖ ព្រះមហាសារៈអ៊ីងដុំគ្នា និងឲ្យទ្រុងខ្ទះគ្នានោះក្មួន នឹងមិនដុំធ្លាះ ព្រះមហាសារៈទ្រុង ៗ ខ្ទះគ្នា
នោ សំដែងព្រះមហាព្រហ្មទ្រុង ៗ ខ្ទះគ្នានោ និងបានដុះគ្នាតែពញើរហោះ ហេតុដុំធ្លុះដែលនិងថ្មីស្លាបមកកាមបរនិកាយឲ្យគេគឺអាការិយនោះថ្មីស្លាប ៖

ហេតុការ៖ តាមពិតទ្រង់ដែលជាអង្គព្រះអរហៈពារមីតា៖ ឥរិយាបថព្រះអង្គបន្ទូលមករឹតនេះ តាមពីក្បាលរហូតទៅចុង ... ៖

ប្រជុំគុណខន្ធរបស់ខ្លួន តាមហើញថាការ រូបនាមមកពីមានកក្រៃមេតារៀ យ៉ាងនោះព្រះមហា ឯកា ពីការណាពេលតាមក្នុងជាក្នុងពោក ៖

ញុ កន្លែងការៈវ៉ា ។ តេឡុងក្តារ ឧបមាស្នាក់ ៖ ជះហាក្យជាបក្ខយ ក្នុងទេសៈតាំងពីសម្តង ៖ តាមពីទារណាកាលនៅ ឧទ្ធេជាចាក្រុងឡោត ៖

ក្រាត្វភាវគ្រោះ៖ ស់មានមិនវិនាសពីណា ៖ ពិព្រាណណាណាបញ្ជាស្តារៈអាន ហើញជា។ យសំភា ៖ ហេតុ រិទ្ធិសាការនោះ ជិតក្រុងសារៀក តាល

ទឹកហេតុនោះ៖ ពិខនាលខ្ញុំពាយខ្លួនព្រៃមនោក៏ទៅខ្លួនលងហើយនោះ៖ ក៏ការទុក្ខភាព និខនាលទុក្ខជាភក្តីបាតទៅបនៃ និខកែខខ្លួនបារ ៖

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ៤ ប្រការ [illegible] អវិជ្ជា ១ តណ្ហា ១ ឧបាទាន ១ កម្ម ១ [illegible] ៤ ប្រការ [illegible] :

[illegible] ៣ ខ : [illegible]

[illegible] : [illegible] : [illegible]

ញ [illegible] : [illegible] ៧ [illegible] ហើយ

[illegible] : [illegible] :

[illegible] ហើយ [illegible] ហើយ :

[illegible] [illegible] [illegible] ៚ [illegible] ៚

ពោធិ[illegible] [illegible] ៚ ហើយទើបត្រាស់ថា កាលនោះក្នុងពារាណសីនគរនោះ ៚ [illegible] ៚

[illegible] [illegible] ៚ [illegible] [illegible] ៚ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ៚ [illegible] ៚ [illegible] ៚

[illegible] ៚ [illegible] [illegible] ៗ [illegible] [illegible] ៚

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ១៦ ប្រការ [illegible] ប្រការ នោះ [illegible] ៤ [illegible] ៤ [illegible] ១៦

ប្រការ [illegible] ៥ ប្រការ [illegible] [illegible] ១ ៣ ១ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :

[illegible] : [illegible] [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] :

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ॥

FEMC
36
6/12

៚ ព្រះវិសុទ្ធិមគ្គ បញ្ញានិទេស ផ្ចុក ១ ៚ ◆ សិប្យក ២ ៚

ៗ ធារៈនិះនិងវិនិច្ឆ័យទៅបច្ច័យនៃរូបធម្ម ៤ ប្រការតបទៅទៀត បច្ច័យនៃរូបធម្ម ៤ ប្រការនោះ គឺកម្មប្រការ ១ ចិត្រប្រការ ១ តេជោធាតុប្រការ ១
អាហារប្រការ ១ ជា ៤ ប្រការដូច្នោះ ក ម្មនោះបានដល់កុសល និងអកុសលជាកាមាវចរតុបតែ ងនៅរូបដែលស្អាតល្អបញ្ចក្ខនិងរូបដែលជាប្រ
ក្រកពិការផ្សេងៗ តែរបស្ពរបញ្ចស្កន្ធទៅ ក្នុងត្រៃលោកធាតុនិះ ដែលនឹងបានរូបស្អាតល្អជាដើម បវិត្រនៃទេវទេវតាមនុស្សនោះអាស្រ័យកុស ៚
លតុបតែង មានរូបជាតិការគ័ប្បីឡើងម្ពោះ អាស្រ័យអកុសលតុបតែង ហេតុដូច្នេះកុសលនិងអ កុសល ដែលជាកាមាវចរតុបតែងរូបនោះ ៚
ដើម្បីលោកបានជារូបធម្មប្រការ ១ ឧចិត្រដែលពួងដែលជាកាមាវចរឱ្យបង្កើតរូបបាននោះ លោកបានជាបច្ច័យនៃរូបធម្មប្រការ ១ អភិញ្ញាចិត្រដែលបានជា ៚

ឥស្សក - ជៀងនៃយព្យសំរាប់ ៨៩ ចិត្រនោះ លើកអរូបវិបាកចិត្រ ៤ ម្យ៉ាងទៀតព្រមនិងទ្វិបញ្ចវិញ្ញាណ ១០ ចិត្រ- ចេញហើយក៏សល់នៅ ៧៥ ចិត្រនោះជាអាកប្បារឱ្យបង្កើ
តរូបជាន់ខ៏ខរអស ៧៥ ចិត្រហោតុដ្ឋេះចិ ៸ ត្រ ៧៥ ស៉ែកាមាវចរចិត្រ ៤៤ រូបាវចរចិត្រ ១៥ អរូ បាវចរចិត្រ ៨ លោកុត្តរចិត្រ ៨ នោះដើម្បី ៸
ឈា លោកបាតជាបច្ចយនៃរូបធម្មប្រការ ១ ៸ ស្លឹងធាតុដែលជាអាកប្បារ ឱ្យបង្កើតឧតុសមុដ្ឋានរូប ៸ ក្នុងជីវិតក្ខណះនោះ ក៏ជាតជាបច្ចយនៃរូ ៸
បធម្មប្រការ ១ អាហារដែលជាអាកប្បារឱ្យ បង្កើតអាហារសមុដ្ឋានរូប ក្នុងជីវជីតក្ខណនោះក៏ ៸ ជាតជាបច្ចយនៃរូបធម្មប្រការ ១ - ចិរិ
រូបជាបច្ចយនៃរូបធម្ម ៥ ដូច្នេះ រូបធម្មជាបធម្មក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បង្កើតអំពីបច្ចយអាហារនោះ គើរមានរូបមាន់ដូចខាង រូបធម្មជាបធម្មក្នុងអតី

តនឹងអនាគតនោះ ត៌បង្កើតអំពើបច្ច័យដូចក្នុងដូច្នេះ ព្រះយោគាវចរកុលបុត្រ ដែលពិចារណាឃើញហ៊ុំបរកព្ទនាមរូប ក្នុងអតីតនឹងអនាគតនឹងបច្ចុប្ប

ក្តួសបង្កើតអំពើបច្ច័យជៀសវាងខំប៉ុស្វាមក ដូច្នេះក៏នឹងអាចលះបង់នូវវិចិកិច្ឆាបានដែល ១៦ ប្រការ ដូចនេះឈ្មោះដែលវិដែលបានកង្ខាវិត្រៀ ៕

អបរេយោតិ ព្រះយោគាវចរជុំពូក ៕ ខ្វះក៏ពិចារណាឃើញបច្ច័យនៃនាមរូប ជៀបដី ៕ លោមនេយ្យនៃព្រះបដិច្ចសមុប្បាទធម្មថា

នាមនឹងរូបនៃសព្វសត្វទាំងពួង នឹងជរាជា នឹងមរណនោះ រមែងប្រែនឹងមានជាតិ ៗ នឹងមានជាតិ នោះ រមែងប្រែនឹងមានភព ៗ នឹងមាននោះ

រមែងប្រែឧបាទាន ៗ នឹងមាននោះរមែងប្រែនឹងតណ្ហា ៗ នឹងមាននោះរមែងប្រែនឹងមានវេទនា ៗ នឹងមាននោះរមែងប្រែនឹងមានផស្ស ៗ នឹងមាននោះ រមែងប្រែនឹងមានស

ឈោ

ឡាយតនទៀតដែលនិងមាននោះ អាស្រៃ្យនិងនាមរូបៗនិងមាននោះ អាស្រៃ្យនិងមានវិញ្ញាណៗ និងមាននោះ អាស្រៃ្យមានសំខារៗនិងមាននោះអា
ស្រៃ្យនិងមានអវិជ្ជា ព្រះយោគាវចរគឺ សបុត្រពីចារណានាមនិងរូប ឃើញថាប្រកបដោយ បច្ចយដោយបដិលោមនេះនៃបដិច្ចសមុប្
ប្បាទធម្មដោយប្រការដូច្នេះ ក៏រាបនី ខណៈបញ្ញានៅសោឡសកិច្ច ១៦ ប្រការឲ្យប្រាសចាក ខន្ធសន្តាននៃអាត្មាបាន ៗ អបរោយោ ៗ
ពីព្រះយោគាវចរដ៏ឲ្យខ្លះ ក៏ពីចារណា នាមនិងរូប ឃើញថារូបប្រការដោយបច្ចយតាមអនុលោ មក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទធម្ម ថាសំខារដ៏៣
ប្រការ គឺបុញ្ញាភិសំខារ អបុញ្ញាភិសំខារ អនេញ្ជាភិសំខារ និងបង្កើតនោះ កើតបង្កើតអំពីបច្ចយ គឺអវិជ្ជាៗ នោះជាបច្ចយឲ្យបង្កើតសំខារៗនោះ

ជាបច្ចយឲ្យបង្កើតវិញ្ញាណនោះ ។ ជាបច្ចយឲ្យបង្កើតនាមរូប ។ នោះជាបច្ចយឲ្យបង្កើតសឡាយតនៈ ។ នោះជាបច្ចយឲ្យបង្កើតផស្ស ។ នោះ ជាបច្ចឲ្យបង្កើតវេទនា
។ នោះជាបច្ចយឲ្យបង្កើតតណ្ហា ។ នោះជាបច្ច យឲ្យបង្កើតឧបាទាន ។ នោះជាបច្ចយឲ្យបង្កើតភព ។ នោះ ជាបច្ចយឲ្យបង្កើតជាតិ ។ នោះជាបច្ចយឲ្យ ៚
បង្កើតជរាមរណា ការព្រះយោគាវចរ ពិចារណានាមនិងរូប ឃើញថាប្រកបដោយបច្ចយ ៚ តាមអនុលោមនេយ្យនៃបច្ចសមុប្បាទធម្មប្រ
ផ្ទុះ ក៏អាចនិងលះបង់ហោសោឡ្សមទដិ អង្គ ១២ ប្រការ ឲ្យប្រោសចាក ១ ក្នុងសន្តាននៃអនាគាត្កាន ៚ ផុតក្ខារ ។ អបរោយោ ។ គឺព្រះយោគាវចរ
ដទៀត ក៏ពិចារណានោះបច្ចយនៃនាមនិងរូបដោយនេយ្យ នៃកម្មវដ្តនិងវិបាកវដ្ត ឃើញជាកញ្ចសមាធម្ម ៥ ប្រការ គឺអវិជ្ជានិងសំខារតណ្ហានិងឧបាទាននិងកម្មនោះ

ឆា

បានជាឈ្មោះជាកម្មវដ្ដ វិញ្ញាណនឹងនាមរូប សឡាយតននឹងវេទនានោះ បានឈ្មោះជាវិបាកវដ្ដ អវិជ្ជាជាហេតុដែលបិទបាំង បញ្ញាព្រះត្រៃលក្ខណ៍ជាដើមនោះបាន
ឈ្មោះជាអវិជ្ជា កុសលនឹងអកុសលដ៏ខព្វុ គុបតែងបដិសន្ធិវិញ្ញាណជាដើមនោះ បានឈ្មោះជាសំ ការកិរិយាដែលត្រេកអរក្នុងកាមព្រាថ្នាឧប្បត្តិ
ក្នុងភពនោះបានឈ្មោះជាតណ្ហា សេចក្ដីប្រាថ្នាដែលបង្កើតឲ្យប្រកាន់ខ្ជាប់ជាប់របស់ខ្លួន បានឈ្មោះឧ បាទាន កុសលចេតនានឹងអកុសលចេតនា
ដែលនឹងសំរេចកិច្ចដែលជាបុណ្យនឹងជាបាបនោះ បានឈ្មោះជាភព បដិសន្ធិចិត្រនោះបានឈ្មោះជាវិញ្ញាណ កម្មជរូបដែលបង្កើតព្រមនឹងបដិសន្ធិចិត្រឃ្សៀ
អន្ទើរនឹងរូបខន្ធនាមខន្ធ ៤ គឺរបស្ការដែលបង្កើតក្នុងខណៈបុ១ៗ នៃបដិសន្ធិចិត្រនោះ បានឈ្មោះជានាមរូបប្រសាទ៥ ៥ មានចក្ខុប្រសាទជាដើមឃ្សៀរន្ទើរនឹងហទយ

ចិត្តនោះបានឈ្មោះថាសឡាយតនសម្ផស្សន៍ ៦ មានចក្ខុសម្ផស្សជាដើមនោះ បានឈ្មោះថាផស្ស ក្រិយាដែលសោយអារម្មណ៍ដែលជាសុខនិងទុក្ខ សោមនស្សនិងទោមន
ស្សនិងឧបេក្ខានោះ បានឈ្មោះថាវេទនា ៚ ផបត្តិជាដម្ពូន៍ ៥ ប្រការ គឺអវិជ្ជា សំខារ តណ្ហាឧបា៚ ទានកម្ម ដែលបង្កើតក្នុងបុរិមភពពីមុន ។
នោះ បានឈ្មោះថាកម្មវដ្ដនោះ ព្រោះអត្ថ ថាជាបច្ច័យឲ្យបង្កើតវិញ្ញាណ នាមរូប សឡាយតន ផស្សវេទនា ក្នុងបច្ចុប្បន្នភព ឯធម្ម៚
៥ ប្រការ មានវិញ្ញាណជាដើម បង្កើត៚ មានក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះ បានឈ្មោះថាវិបាកវដ្ដនោះ៚ ព្រោះអត្ថថាជាផលនៃកម្មវដ្ដ បង្កើតពី ៚
ក្រិយាដែលកម្មវដ្ដតាបតែងឲ្យបង្កើត ឯធម្ម ៥ ប្រការ គឺអវិជ្ជា សំខារ តណ្ហា ឧបាទានកម្ម ដែលបង្កើតមានក្នុងបច្ចុប្បន្នភពនេះ ទាំងនោះបញ្ញត្តិឈ្មោះ

កម្មវដ្តផុតក្តារ ព្រោះអត្ថជាបាបច្ច័យឲ្យបានបង្កើត វិញ្ញាណ នាមរូប សឡាយតនៈ ផស្សវេទនា ក្នុងអនាគតកាលខាងមុខ ។ អង្គធម៌ ៥ ប្រការ បានវិញ្ញាណ
ជាដើម ដែលបង្កើតបានក្នុងអនាគតកាល៚ ខាងមុខនោះ ។ ក៏បានឈ្មោះជាវិបាកវដ្តផុតក្តារ ព្រោះ អត្ថជាបាបផលនៃកម្មវដ្តក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ៚
បង្កើតអំពីកិរិយាដែលជាកម្មវដ្ត ក្នុងប ច្ចុប្បន្នកាលតែងឲ្យបង្កើត អង្គធម៌ ១២ ប្រការ ៚ បានជីវិតវេទនានិយកម្មជាដើម មានឧប
ទានកម្មជាបរិយោសាននោះ ក៏សង្គ្រោះ ចូលក្នុងកម្មវដ្តនេះ និងបានទៅដល់ទៀ ផុតអស្តីមាន ឯកិរិយាដែលកម្មជាដើមនិងពួង ឲ្យផល
ក្នុងសុគតិ និងទុគតិនោះ ក៏សង្គ្រោះចូលក្នុងវិបាកវដ្តនេះ និងបានផុតអំពីវិបាកវដ្តនោះ ផុតអស្តីអស្តីមាន កាលព្រះយោគាវចរពិចារនៅ

បច្ច័យនៃនាមរូបដោយន័យនៃកម្មវដ្ដនិងវិបាកវដ្ដ ដោយប្រការដូច្នេះ ក៏អាចនឹងលះបង់នូវសោឡសវិចិកិច្ឆា - ១៦ ប្រការ ហើយប្រាសចាកសង្ស័យនៃអាត្មាបានដោយន័យ ៗ
ដូចពោលមកហើយខាងក្រោយនោះ អ្នក ប្រាជ្ញស៊ីប្ញើងនិញ្ញាណនេះ កុសលអកុសលកម្មកុសលអកុ សលវិបាក ដឹងកម្មវដ្ដនិងវិបាកវដ្ដ កិរិយា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកម្ម និងកិរិយាដែលប្រ ៗ ព្រឹត្តទៅវិបាកបន្ទាប់នៃកម្មបន្ទាប់នៃវិបាក កិរិយាកម្មនិង ខណៈនៃនៃកិរិយាកម្មដែលប្រព្រឹត្តជាបដោរ
ក្នុងលោកនេះ បានឈ្មោះថាវដ្ដលោក រស់ក្នុងលោកក្នុងត្រៃភព វិបាកនោះប្រព្រឹត្តជាបដោរ អំពីបច្ច័យពីរកម្ម បន្តឹតអំពីកញ្ញាខម
ៗនោះ សូត្រមបងបន្តឹតអំពីកម្មដែលបួន ការព្រះយោគាវចរពិចារណាឃើញដូច្នេះ លះបង់នូវបំរៀវទំងន ១៦ ប្រការហើយ ក៏នឹងឃើញជាកង្វល់វដ្ដលោក

ទ័ងឡាយ ដែលបានតាបបញ្ញត្តិ ដោយសម្មុត្តិសត្វហានប្រកែកទៀតថា ដែលអង្គុយនៅក្នុងភព ៣ និងកំណើតទ័ង ៤ គ្រប់នៅក្នុងគតិទ័ង ៥ និងវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ៧ សត្តាវាស ៚
ទ័ង ៩ នោះ និងបានដ៏ខ្សែក្រោធអំពី រូបធម្មនាមធម្មនិះតាំអន្ទើរបាន គឺរូបធម្មនាមធម្មដែល ប្រព្រឹត្តបាបដោយហេតុនិងផលនិះឯងក្រោធ ៚
ឆា អំពីហេតុហើយ ធម្មជាតិស្វឹងខ្សឹនិងជា នូវតុបតែងនៅនាមធម្មរូបធម្មនោះឥតអន្ទើរបាន ៚ ហេតុដែលទសប្ដ្វាមក ខាងក្រៀបហានអ
ទ្ធប្រដើមនោះឯងតុបតែងនៅនាមនិង ៚ រូបទ័ងពួង ប្រការឃ្សុទៀតក្រោធបញ្ចេញអំពីឥតល ឥតវត្តបញ្ចេញអំពីទាកចិត្រហើយធម្មជាតិ ៚
ឡើងនិងឃ្សនិងបានសាច្រឹតអន្ទើរបាន ទាកចិត្រនោះឯបាប្តុកដោយនៅមុខនិងគុត្តទ័ងពួង ការហេតុបានហើយ ផ្តុំកព្រាចទ័ងឡាយក៏ហៅឈ្មោះនៃហេតុ ៚

នោះឈ្មោះថា ការក ឬហេតុកាលមានវិបាកប្រព្រឹត្តជាបទៅក្នុងសន្តាននោះ អ្នកប្រាជ្ញទើបបញ្ញត្តិហៅឈ្មោះនៃវិបាកនោះឈ្មោះថា បដិសំវេទក ជាអ្នកសោយ
ព្រះយោគាវចរជាអ្នកប្រាជ្ញពិចារណាឃើញ ◆ ច្បះ បានឈ្មោះថាឃើញត្រូវឃើញមែនបាន ៚ ឈ្មោះ ថាឃើញទៀងប្រាជ្ញជ័ឈ្នះកិរិយាដ
លព្រះយោគាវចរពិចារណាឃើញច្បះសំ ◆ បនៀបអនិច្ចនៃបោរាណាចារិយ ចំផែងបៀបបាន ៚ ◆ ព្រះគាថា ។ ។ កម្មស្ស ។ ការកោ ។ នត្ថិវិបាកស្ស
ច ។ វេទកោ ។ សុទ្ធធម្មាបវត្តន្តិ ។ ឯវេ តំសម្មទស្សនំ ។ ឯវំកម្មេ ។ វិបាកេចវត្តមានេ ។ សហេ តុកេ ។ ពីជរុក្ខាទិកានំវ បុព្វាកោដិនញា
យតិ ។ សុញ្ញធម្មាបវត្តន្តិ ។ ហេតុសម្ភារបច្ចយាតិ ។ អនិច្ចក្នុងបាទព្រះគាថា ជាបរមត្ថនៃព្រោះអំពីអវិជ្ជាជាដើមហើយនិង. បានជាអ្នកតុបតែងនៅនាម ៚

និងរូបនិះឥតអធ្វើបាន   របស់នៃត្រោចអំពីទបាកចិត្រហើយ   ខ្ញុំមានស្បៀងប្រម្ភ័កហៀក់ឥតអធ្វើបាន   សត្វហោញ្ញដែលអន្លោយក្រោបដៅក្នុងក្រៀកឆ្ល
និះ   ពីរូបងប្ញូគាប្ញូងម្លូបន្លោះផ្ទុងនិងផា   ជាអំបស់នៃត្រោច   អំពីរូបងប្ញូគាបងប្ញូនិះ   ឥត   អធ្វើបាន   កិរិយាដែលព្រះយោគាវចរ
ឆ្ម   កុលបុត្រពីបាវណោរឈើញដុំដ្ឋូរ   បាន   ឈ្មោះជាឈើញត្រូវឈើញប្រៃញ   បានឈ្មោះ៥   ជាឈើញពុំបានខបរិត   ថែមនពិស្ម័យត្ថុ
ខពុងដែល   អន្លោលត្រោចដៅក្នុងអំរា   ទទួ្ល   មានដីបំផុតខាងដើមពុំបានប្រាកដ្ឋនោះអា   ប្រែនិងកប្ញូនិងទបាក   គាកាកប្ញូនិងទភា
ក   ប្រកបដៀងហាតុដ្ឋូបពោលហើយនោះ   ប្រព្រឹត្តជាបណាជាង្សូត្ថូរហើយ   កិរិយាដែលឈ្មុចដីងដីបំផុតខាងដើមនៃសំសារនោះ   ក៏និងទសេចក្ដីដែលនិងឃ្ម

ងងឹងខ្លួនឃើញ ឈឺចាប់ស្ទួចពុះព្រឹក្សាបាលផ្សៀង ៗ ដែលបង្កើតរឿយ ៗ ដាប ៗ ត្រូវមកតាមប្រទេសលោកទសោយស្បូននោះ ·ដែលនឹងត្រាចប្រាទកម្មបុព្វជាតិ
សង្សារ ហួតនៅដែលដីបំផុតខាងដើមនោះទៀត មាន នោះមានុបមាដូចសេណា កិរិយាដែលនឹងខ្លួន ដឹងនៅដីបំផុតខាងដើមនៃសំសារនោះក៏ផុត ៗ
ទសោយស្បូន ដែលនឹងខ្លួនងងឹងខ្លួនឃើញមាន ឧបមេយ្យដូច្នេះ អាការដែលកម្ពុនឹងទុកប្រាកបដោយ ហេតុដូចពោលហើយ ប្រព្រឹត្តបាបទៅក្នុង
សំសារ ក្នុងអតីតកាលបំណែកខាងមុខ នោះ ប្រាកដ្ឋដែរ ច្រើនក្រៃពេក និងប្រាកដ្ឋ ៗ ច្រើនពិតនោះឥតអន្តរាយមាន សត្វនិរញ្ជ ៗ
ខាង ក្រោយព្រះពុទ្ធសាសនានោះ មិនពិចារណាឃើញហេតុដូចបំដែលមកនិះក៏ប្រការខ្ញុំបាយកាលនុះ ប្រព្រឹត្តសីតាមលង្សិបាតិនៃខ្លួនប្រការដោយត្រូវបរក្ខលឃើ

ញាណះបាលសស្សតទិដ្ឋិនិងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ប្រកាន់តាមបដិក្ខាសទិដ្ឋិទិដ្ឋិទាំង៦២ ប្រការ ពោលពាក្យនោះៗក្ដារ និងបានប្ដូលក្ដារឥតអខ្ជីរបាន តីរថ្មីនោះឈ្មោះថាពាក់ណោ
អន្ទាក់គឺទិដ្ឋិ ដោយទិដ្ឋិពុំបានកំអន្ទោល ត្រេចហាតអន្ទែតចៅតាមខ្សែវង្វេងតណ្ហា តណ្ហាបកំ ពោកបន្ទែតចៅ ឲ្យវិលល្វាបវិលកើតមិ
ណោ នចេះអស់មិនក្ដោះឡើយ ដោយទុក្ខវេទនា រកដំបំផុតអំពីសង្សារទុក្ខឡើយ ព្រោះហេតុតែរឃើញ ឃើញថាជាខ្លួនជាប្រាណជាសត្វជាបុគ្គល ៚
នោះ ។ ចំណែកវាទខ្សែព្រះសាក្យក្ខុពុទ្ធ ពុទ្ធសាសនះ ឃើញក្រុមឃើញថែមឃើញធ្លា សជាមិនមែនសត្វមិនមែនបុគ្គលក្ដលប្រា
ប្តូនោះព្រោះដឹងឃើញជាកម្ពុបង្ហាញតាមសង្ខារបឿ ឃើញរបាតបុះទៅផលហេតុបច្ច័យ ឃើញផ្លាស់ជាបែបនោះៗជាហេតុឲ្យបន្កើត ៚

ប្រធម្ម វិបស្សនានោះ ៗ ហេតុឲ្យបង្កើតធាតុអារម្មណ៍ ប្រការម្យ៉ាងទៀតឃើញថ្មីតនោះ ធម្មនិងឧបាទាននិះ ញែកចេញពីរជំពូកនោះ ៗ និងបានប្រង្សាំមហាឡូក្ខារឥតររស្ស៊ីរៈ
ហេតុធម្មនោះមិនបានបានក្ខន្ធ ឧបាទានពុំបាន ប្រង្សាំមហាឡូបរស្សិនិងឧបាទាន ឱវាទឧបាទាននោះក៏ពុំ បានបានក្ខន្ធធម្ម ពុំបានប្រង្សាំមហាឡូពស្ស៊ីៈ
និងធម្មឱធម្ម ឧបាទានិះហេត្រោបាធនៅទៀតគ្នា ពុំបានប្រង្សាំមហាឡូក្ខារក៏បែនបើ ៥តារាបាបក្ខយ ៨លក្ខារតែងឱបត័តបររាលព្រៀក្ខារនិងភាគលៈ
ទៀតក្ខារ ឥតរស្ស៊ីរបាន ធម្មពុំបាន លៈឧបាទានឧបាទានពុំបានលៈធម្ម និងឆាបានក្ខរតាស្ស៊ុប ឱលា បានក្ខរតាប៉ីស្ស៊ុបរា៥កឧន្នៈទៀតម្យ៉ា
ររង្កើរនិងពង្រីបាព្រះអាទិត្យ ៥លបាបក្ខយឲ្យឡើងថ្ងៃ ភ្លើងនោះនិងបានបាននៅក្នុងពង្រីបាព្រះអាទិត្យនោះឥតររស្ស៊ីរបាន និងបានបាននៅក្នុងចក

ចក្ខុះ និងគោរពយ៉ាងដែលទ្រង់ត្រាស់ដោះដែលគេអស្ចារ្យហាន ឃ្យើញឡើងនិងគោរពភ្ញៀវដោះនោះនៅនាងព្រោះ ឡុំតែបញ្ចេញជីវិតស្បើហៅព្រះអង្គពិតប៉ុនតែកញ្ជូរជីវិតនិងគោរពយ៉ាងនោះចារ ៚
មិនហានតែរកលៀមស្បើហៅព្រះអង្គពិតប៉ុន ៚ តែចក្ខុះភ្លើងនិងគោរពយ៉ាងដែលទ្រង់ត្រាស់ដោះ ប្រជុំក្លាតិ បចេតចិត្តបច្ច័យហើយដែលដែលពោលពាក្យភ្លើង
ចា ដោះឆេះភ្លើងនិងសើរខានទុកហាជ្ជន្ធឧបាសក តាលកម្មហានហាកោតបច្ច័យហើយ ឧបាសកសីលចរ ៚ ផ្សែកម្មនោះ ក៏បន្ថើតហើយខានទុកបំផ្លាញ
ក្ខុះ ហើយនិងដែលបង្ហោះ ឧបាសកនិង ហាងភាពនៅកាកត្តិងតែគ្រប់រមុតសន្តិរហាន និងហាន ហាននៅកាកព្រោះផ្សែកម្មទេតារក្ខិរហាន ៚
តែរកកលៀមហានកម្មហបច្ច័យហើយ ឧបាសកក៏បន្ថើតហើយបញ្ជាក់ក្រុងដល់ក្លាវ ដែលហាកុលលក្ខណនោះ នូវក្រុងក្រោមលឿនយ្យនិវាទ្ធក្នុងចិត្តហើយលោកបរុងនឹងមិ

នូវមេនដ៏ឲ្យមិនបែនត្បូ ទីឲបាកនៃគម្ពី ឲ្យបាដែលជា តាមរូបបាននាមបញ្ញត្តិ ឈ្មោះថាមនុស្ស ឈ្មោះថាព្រះឥន្ទ្រ ឈ្មោះថាព្រះព្រហ្ម ឈ្មោះថាព្រះយំម
ឈ្មោះថាយក្ស ឈ្មោះថាអសុរកាយ៣ ភគ្គ ឲ្យបញ្ហាឡើងៗនោះ ជាបញ្ញត្តិសត្វកុំអាថ្មូវហៅតាមឧ ហេតុហោតនិងយកឡើងយកពិត្យពុំបានកា ៕
សតិបារនាឡោត្តិតត្រូវយកដែលឡើង ៕ ដែលពិតហើយ ក៏ពិចតែរបារូបធម្មបញ្ញោះឱ្យតាមនិង រូបនិះជាធម្មស្សាំងនៅប្រាបជាតម្លៃហារ ៕
បញ្ញត្តិអំពីសង្ការ ដែលហោតុបច្ច័យប្រ ចុំមតែឧ ឥស្សរ ក្រាយព្រះឥន្ទព្រះព្រហ្មឱ្យនាំនិះ ៕ ឃ្លាំនិងបានតុបតែងរូបធម្មតាមធម្មតាសម្មតិ ៕
មាន អសពាក់ហោកនាបារិនាយដែតរបញ្ញោះ ៗ តាមព្រះយោគាវចរតិការណាឃើញបច្ច័យនៃនាមនិងរូប ឡើងនេយ្យនៃកម្មជ័ន្ម .. ដោះបឡ្យបាននៅហេ

ស្មូលទិកត្ថា ១៦ ប្រការ ឱ្យប្រាសចាកទុក្ខបន្តិចឡើយ របស់ពួកសត្វដែលជាអរិយ ឧបរតាតីតបច្ចុប្បន្ននោះ ក៏ដឹងប្រាកដដោយអំណាច ៚
នៃចុតឧបបត្តិ ទ្រាប់ដែលឈ្មោះថា ញាណបរិញ្ញាណនោះ ក៏ដឹងបង្កើតបានក្នុងសន្តាននៃព្រះយោ គាវចរ នោះដឹងដឹងច្បាស់ថា ទុក្ខសច្ចការដែ
ជៃណ លបង្កើតអំពីបច្ច័យពីហាក់បង្កើតក្នុងខន្ធ ៚ ផ្សេងៗនោះ ក៏វាលតដំណាលទៅក្នុងអតីតកាល ដ៏ឯ បានយកចុះកាន់បច្ចុប្បន្នកាលនិ៎ះផ្សេងៗ ៚
មាន ទុក្ខសច្ច ដែលបង្កើតក្នុងបច្ចុ ប្បន្នកាលនិ៎ះ ជាទុក្ខដែលដឹងបង្កើតឡើយ ឡើងថ្មីតែ មានក្នុងក្នុងអតីតកាលនោះជាបច្ច័យ ៚
អនាគតបច្ច័យបច្ចុប្បន្នធ្វើឲ្យបង្កើត ទុក្ខដែលបង្កើតក្នុងអតីតកាលនោះ ពេញ្ញាំដឹងបានយកមកកាន់បច្ចុប្បន្នកាលនិ៎ះផ្សេងៗមាន ឃ្លោតទុក្ខដែល ៚

មានខ្លួនអតីតកម្មជាបច្ច័យ ហើយធ្វើត ឃើញខ្លួនបច្ចុប្បន្នកាលនិះ កាលដ៏គលនៅក្នុងផលកាលកុំលាន្តហើយ គំលាតនុំលាប់នៅខ្លួនបច្ចុប្បន្នកាលនិះ និងបានឃាចនៅកាន ៚
អនាគតកាលខាងមុខនោះ ឥតអន្តីរ មានខន្ធ ដែលបង្កើតខ្លួនកាលខាងមុខនោះ ជាខន្ធដ៏ល្បើបង្កើត ហើយថ្មី ទោះជាអាហ្សាយបានកម្មខ្លួន ៚
អតីតកាលជាបច្ច័យហ្វូះ មានកម្មខ្លួនប ច្ចុប្បន្នកាលនិះជាបច្ច័យហ្វូះ ១ខន្ធខ្លួនអនាគតកើតឡើង ធ្វើត ១ខន្ធដែលបង្កើតខ្លួនបច្ចុប្បន្នកាលនិះ៥ត
ក្សៀនិងឃ្យុំនិងបានឃាចនៅ កាន់អនាគត កាលខាងមុខនោះ ឥតអន្តីរបាន ១ដែលជាខន្ធបង្កើត ៚ ជាបគបាល្បេះៗ ខ្លួននោះ បង្កើតអំពើ ៚
កម្មជាបច្ច័យ មានខ្លួនភាសុចខ្លួនលា មានខ្លួនភាសុចកោចាវិយ៍ ប្រាប់ពកដែលអន្តោវិបក ពីរខ្លួនចំណុំ ខ្លួដែលកោចាវិយប្រាប់នោះ និងទេញអំពី

ណោ

មាតអាចារិយ៍ហើយ ធ្វើឲ្យគុណបកការបាតនៃអន្តេវាសិកនោះ ក៏តាមអ្នីមាន ទៅតាមចាប់ប្រុងកិរិយាដែលអាចារិយ៍ប្រាប អាចប្រុងកិរិយាដែលអាចារិយ៍ស្វាធ្យាយ

ទៅមុននោះជាបច្ឆាយហើយ អន្តេវាសិកក៏ ៕ ស្វាធ្យាយចម្លងនោះបានដោយសំគាល់ដែលអាចារិយ៍ស្វាធ្យាយ នោះ ។ អន្តេវាសិកស្វាធ្យាយបានចាំបងា

តាមមាតនិះ អាចប្រុងនៃដែលបានល្អបាក ចារិយ៍ស្មុតស្វាធ្យាយជុន អង្គីរចាំស្វាធ្យាយគួរមាត អាចារិយ៍នោះធ្វើឲ្យស្មុះគុណទៅការបុ១ញ្ញានៃ

អន្តេវាសិកនោះក៏តាមអ្នីមាននិះតើមាន១ បហាផុតទ្រលោភ ១ខ្មោចឲ្យកដែលបង្កើតជាប ។ សព្វ នូវសាទៅគួរឧបត្ថម្ភឲ្យបសំហានិះ ក៏បង្កើត

អំពីបច្ចុយដែលបាបតបា ។ ក្លាមានឧបនៃឡាដុំឡេះ ចោរមិនដុះឡេះ ព្រោះដុះមាននៅការព្រីយបំរើហ៍ ឲ្យគាំទ្រការការដែលឈឺយកប្រាបដល់លោក ៕

បានលោកក្តីទំនេសស ៗ ក៏តែងឥតិព្យួបន្តបានផ្ទុនឱ្យដែលរូ្កបំរើហ ឱ្យរូ្កបំរើហនោះត្រូបដីកនោះឱតបន្ត ដែលរូ្កបំរើហត្រូបដីកនោះ ឱ្យបានក្នុលនៅក្នុងពោះ
នៃមនុស្សឈើរគ័តអ្ន្កីហាន តែហរក ៚ ព្រៃរដែលរូ្កបំរើហាដីកនោះឱតបន្តនោះ ហ៊ីបក្ខុហើ គោត្យនៃមនុស្សឈើរនោះ ក៏រំឭបគោត្យ
រំឭបអំពីបក្ខុយនិះសើហមានឱបហាផុបឱ ឈា ខ្នុបឈ្ញក ដែលបង្កើតតហា ៗ សន្តាននោះ ក៏បង្កើតអំពីបក្ខុយមាឱបមាផ្ទុំ ្មួ: ៚
ហើរមិនផ្ទុំ ស្នូ: ផុចប្រហោលដែលប្រាក ផ្ទុំក្តុងកញ្ញក ក្តុងកាលឱបតែខកខកាយ អនិ ៚ ហ្យូតបុក្តុលនិខិកអកឃាតមុខនោះទៀត ៚
អាក្រៀសយក ប្រហោលក្តុងកញ្ញកហាលិនរឹម មុខយាខឈា ប្រហោលក្តុងកញ្ញកក៏យាខនោះ អាការដែលប្រហាបមុខយាខឈា ក៏ប្រាកផ្ទុំក្តុងកញ្ញកយាខនោះ

និងទាំកញ្ញកនោះនឹងទៅនៅក្នុងឃុំ១នោះឥតអន្ត្រាយ ទទឹងដែលប្រចាំឃុំ១នោះ នឹងទៅកាន់ថ្ងៃនៃកញ្ញកឥតអន្ត្រាយ ចោរចោរកាចព្រៃកញ្ញកឃ្មុំអង្គើ
រនឹងឃុំ១នោះ ប្រជុំគ្នារចាំបច្ចយហើយ៎ ប្រហោលឃុំក្ដិនិងទទឹងដែលប្រចាំឃុំ១នោះ កំព្រា កន្លក្នុងថ្ងៃយកញ្ញកព្រៃប្រការ នឹងតើរហា
ឈាំ នរូបមាផុបផលា ខន្ធបញ្ញក ដែលបង្កើត តបន្ទន អក្សេលក្រែបទៅក្នុងចង្ហូបំពាង៖ កំបង្កើត អំពីបច្ចយមានទំបង់យ៉ុផ្ទះ អពីបាវទន្ទ៎
ក្នុងអំពីតនិងយាងបកកំនកបច្ចុប្បន្នខន្ធក្នុង បច្ចុប្បន្ននិងយាងបកការក្នុងអនាគតនោះឥតអន្តិរា ន បង្កើតមានក្នុងកាលផលា កំរល
តនុំស្យាក្នុងកាលនោះ ៗ ខន្ធដែលទៅបង្កើតក្នុងអតីតកាលនោះ កំរលតក្នុងអតីតកាលនោះ កំរលតក្នុងអតីតកាលនោះ បង្កើតក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល កំរលទៅ

ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលបង្កើតក្នុងអនាគតនឹងវិលទៅក្នុងអនាគត ឬកិរិយាដែលបញ្ចូលក្នុងបង្កើតជាបតហារកើតបំផុតទាំងមាននោះ អាចឲ្យផលហេតុជាបច្ចយតហា ៗ
ក្ខារប្រៀបបីដូចអណ្ដាតប្រទីប ចណ្ដាជារ អណ្ដាតប្រទីបដែលបុគ្គលអុជតហា ៗ ក្លានោះ អង្គារជារ អណ្ដាតប្រទីបនិះនិងឈាងទៅកាន់អណ្ដាតប្រ
ទីបនោះ អណ្ដាតប្រទីបនោះនិងឈាងទៅ កាន់អណ្ដាតប្រទីបមួយនោះ ក៏តអង្គារមានដែរទៅក្នុងប្រទី បមិនទាក់ក្បែរទៅក្នុងប្រទីបនោះ ដែរទៅ
ដ្បិទាក់រលត់ក្នុងទីនោះ ដែលនិងភ្លើត ហា ៗ ទោះកើតបំផុតក្លានៈ អាចឲ្យនិងអុបតហា ៗ ក្លាជ បច្ចយ តើមានឧបមាយ៉ាងណា
ឧប្បត្តិ ដែលការកើតខលទៅក្នុងចជ្ជំហានិះ ក៏បង្កើតអំពីបច្ចយជាបតហា ៗ ក្លារ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នេះ ឲខក្ខដែលបង្កើតអំពីបច្ចយ បង្កើតក៏ ៗ

— ក្មារទៅមិនដឹងអស់មិនផ្តុតនោះ —— និងបានក្រឡេបក្មារឥតអស្តីហមាន ឃ្លាតទៅទៀតអំណាច ៗ បើរនិងស្រស៊ើងទៀតឃ្លីតនោះ តែរបិត្រានិងទំរឹះជាឃ្លៀក្មារ រកប្រឡំបក្មារ ៚
ក្មារបង្កើតជាបំណោក ៗ ញែកក្មារតែម្យ៉ាង ណា ៗ ផ្ទុះបជាភ្នាក់ចូនបិត្រា ដែលបង្កើតក្លួចដើមទៃ បក្ខុភ្នួងបីនោះ មានបក្ខុទញ្ញាណា ៚
ឆាះ៥ ដែលបង្កើតជាជាប ឲបក្ខុទញ្ញាណានោះ ដែមន ផាបង្កើតក្លួចសំជាប នៃបញ្ញាញាណជូនបិត្រា ក៏ដែមនទៅបើៀតែរចាំនិងបានមានភម្លឺអណា
ជីឃ្លៀ ជាបជាជំណាមកអំពីបញ្ញាញាណទប្ជ នបិត្រានោះឥតអស្តីរមាន បក្ខុទញ្ញាណានោះបង្កើត ៚ បើឿងខណាឃ្លៀ ទៀតក្ដឹដែលបក្ខុយមនទៃឃ្មៀនៃខ្លួន
និងបានប្រែបលទៅទៀតបញ្ញាញាណទប្ជនោះឥតអស្តីរមាន ទោសឃ្លៀជីក្ខន និងលង្ហិរណា និងខ្ពោះផ្ចូន និងជំទន និងតណ្ហាសង្កណានោះ ក៏បង្កើតទៀតក្ដឹដែល ៚

បច្ច័យនឹងខាងស្ដៀងនៃឈ្មោះ ៗ និងបានប្រាប់លក្ខណៈឥតអន្តរមាន នេះតើឧបមាដូចម្ដេចនា អាការបដិសន្ធិចិត្តបង្កើតឡើង ចិត្តសន្តានដែលប្រព្រឹត្តប្រវត្តទៅក្នុងភពមុ
ខអំពីបដិសន្ធិនោះ ក៏បង្កើតអំពើបច្ច័យ និងខាងស្ដៀងនៃឈ្មោះ ៗ និងបានប្រឡំប្រហែលក្ខណា មាត្រាថា សាឡ្បានោះឥតអន្តរមាន មានឧបមេយ្យដូច្នេះ
អាការនិងអលបាតិរលាភិព្យនោះ ចុតិចិត្ត បង្កើតឡើង បដិសន្ធិចិត្តក៏បង្កើតក្នុងលំដាប់នៃចុតិ ៕ ចិត្តបង្កើតឡើងខណសាឡ្ប ឡើងរលត់ទៅ ប
ដិសន្ធិចិត្តក៏បង្កើតក្នុងលំដាប់នោះ និងជា នជាប់ត្នោះ ជាវិទានទៅមាត្រាថា វិបត្តិឥតអន្តរមាន ខណាកាលត្រូវបដិសន្ធិនោះនិងបានមានឧបមា ៕
សារនិព្វ យោងបរការអំពីចុតិចិត្តនោះឥតអន្តរមាន បដិសន្ធិចិត្តពុំបានប្រឡំដោយចុតិចិត្ត បង្កើតសំពុងលបច្ច័យ ពីរកុសលអកុសលប្រជុំតែង ៕

ឥ

កាលព្រះយោគាវចរពិចារណាឃើញបច្ចយ នៃនាមរូបប្រាកដដោយអាការដូច្នេះ ចាប់ដើមអំពីចុតិនិងបដិសន្ធិនោះ មកដោយប្រការដូច្នេះ ព្រោះបច្ច័យនោះក៏យា
នតុំឃាំ វិចិកិច្ឆា ១៦ ប្រការក៏ប្រាសចាក សន្តានដោយឈ្មោះដោយទំលង អវិជ្ជានិងប្រាសចាកផង ព្រមតែសោឡសវិចិកិច្ឆាក៏តអវិជ្ជាបាន គឺរី
យាដែលសំស័យក្នុង ៨ ប្រការ បានសំ ស័យក្នុងព្រះសាស្ដាជាដើមនោះ ក៏ប្រាសចាកសន្តាននិង លះបានដោយអស្ចារ្យ បើក្រិនិងវបត្តិព្យាំញៀសះ
បង្ហ៊ុំគោកទិដ្ឋិ ៦២ បានដោយអំណាចព្រោះដែល បឈ្មោះជាកង្ខាវិតរណាវិសុទ្ធិ ដែលមានសក្កាយទិដ្ឋិខស ក្ដីសំស័យក្នុងកាលទាំង ៣ ដោយកិរិយាពិចារណាផលៀ
បច្ចយនៃនាមរូបបច្ចុប្បន្នដោយនេយ្យនៀង ១ ដូចការនាមកនេះ ព្រោះនេះឈ្មោះជាកង្ខាវិតរណាវិសុទ្ធិ សំដែងព្រះបរិយាយពាក្យពុទ្ធអង្គក្រៃព្រោះនេះល្អ ហៅថាធម្មដ្ឋិតិញាណ

ណាក់បាន ក្រោលនេះឈ្មោះបោរិចា យាចក្ខុវិញ្ញាណាក់បាន ក្រោលនេះឈ្មោះបោរិដ៍ សម្ពោធសោតញ្ញាណាក់បាន ផ្សេងក្លោរតែរញ្ញូន អត្តនិចបានផ្សេងក្លោរតែអង្គីរបានអត្តបាល្ប
ក្លា ព្រះយោគាវចរប្រកបដោយប្រាជ្ញា ក ក្លូវតែរណោឲសុទ្ធិ សីហារណាឃើញដូចការតាមកដូច្នេះ ៕ និចបានកាត់ផ្សេងនិចបានតាមបញ្ញាពិចារណ ៕
ស្រោតា ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយនិចបាន ស្តៅនិពិចសីព្រះអរិយមគ្គ ហើយនិចបានសៅលំបក្តីអំពីសា ព្រះអរិយផល ហេតុដូច្នេះភិក្ខុជាម្ចាស់ឃើញ
ទៀតក្នុងវដ្ដសំសារ មានប្រយោជន៍ទៀត ក្លូវតែរណោឲសុទ្ធិញាណ ក៏ឃ្មីមានសតិបំពេញព្យាយាម សីហារណាគ្រាប់បបរនៃការប្រុងសព្វកាលសព្វ ៕
ក្រោកញុំប្រហារក្លេសនៅទីដែលសីហារណានៅរូបស្គមតាមស្គម ដៀរនេះយល់ដែលទប់តាមកដូច្នេះ ទសប្ដូតាមកដូច្នេះ ទសប្ដូតានៅប្រាជ្ញដែលឈ្មោះថាកក្លូទតារ

ញាណវិសុទ្ធិ ទៀតបរិច្ឆេទបុគ្គល៖ ទាំងនេះនឹងបរិច្ឆេទនៅបញ្ញាបញ្ញាញាណទស្សនវិសុទ្ធិក៏ចៅ ។ អសយំបក្ខា ។ អសយំនុបក្ខញ ។ អបក្ខញញក្ខា ។ ជីវិតញ្ញាណ ។ បនបក្ខា ។
បញ្ញាញាណ ។ ទស្សនវិសុទ្ធិ ។ សម្បារៈនឹងកា បេន ។ កលាបសម្មសនសំវារតាយ ។ ឧទយវយញាណ ។ យោតោករំលោយោកល្លា ។ អាទីនវបស្សនាញាណ ។
ធា ឱកាសជីវបក្ខទេ ។ បញ្ញាបញ្ញាញាណទស្សនវិសុទ្ធិ ទតោ ។ អាទីនវបស្សនាញាណ ។ បរិក្ខារសារជីវ ។ សង្ខតោប ។ បញ្ញាបញ្ញាណាហោតិ ។ ក្នុងបញ្ញាបញ្ញាញាណ
ទស្សនវិសុទ្ធិនេះ មានអធិប្បាយថា ព្រះពុទ្ធ ៚ ដែលបន្ទឹតវៀវិន្តនៅក្នុងលក្ខណ ដឹងវែងនេះឃើញ ៚ ថានេះតែវិរិយគុណបញ្ញា នេះមិនមែនវិរិយបញ្ញានេះ
គឺមាននាមឈ្មោះថាបញ្ញាបញ្ញាញាណទស្សនវិសុទ្ធិ ព្រះយោគាវចរបុគ្គលបានប្រើ បញ្ញាបញ្ញាញាណទស្សនវិសុទ្ធិ ឱ្យបរិបូណ៌ក្នុងលក្ខណ ៚

ស័ឃ្លីញ្ញាយាបំពេញព្រះឧបល្សា ប្រាប្វសីហរណារូបកាយ ក៏បីទូលក្តុខកាលបំពេញព្រះឧបល្សា ហេតុដ៏ប្រម្ហេច ហេតុថាបក្តាបក្តុញូណានល្សន ៕
ឧត្តុរឹដ្ឋរោះ ដុំពោះបង្កើតមានដល់ព្រះយោ ៖ គាថាព្រាកុលបាត្រទ្វកមានឧបល្សា ដ៏ចាលក្ខាបរិបូណ៌បើ និងមានឧបកិលេសវិណាសស្ស មានគិរាលជា
ដើម ក្នុយមកបង្កើតក្តុខលក្ខាន បែនគិ ត្បូ ព្រាកាលឧបល្សាបញ្ញាចាលក្ខាបរិបុណ៌បើ ក៏ ឧបកិលេសមាន ដើមជាគិរាលក្នុយមក ៕
បង្កើតក្តុខលក្ខានកាលវិណា បក្តាបក្តុញ ណា កីរអន្តុបញ្ញាដែលសីហរណាឃើញបែនជីវបែនជា រែបសនិះជាឧបកិលេសមិនបែនព្រះអរិយ ៕
បក្ត រែបសនិះជាព្រះអរិយបក្ត ប្រាប្វដែលជីវស្តុរក្នុះ ដើញនឹងបង្កើតមានក្តុខលក្ខានកាឈ្មោះ បើទឧបល្សាបញ្ញានោះពុំមានចាលក្ខារ ឧបកិលេសមានដើម

ថា ទិការាលនៅពុំបានបញ្ញើតក្នុងសង្ឃនូវរាបនោះជា បក្ខាបក្ខញ្ញាជាក់នៅពុំបានបញ្ញើតក្នុងសង្ឃនូវរាបនោះ ហេតុដូច្នេះព្រះយោគាវចរកុលបុត្រ គួរតែប្រាថ្នា ៚
នឹងញុំបក្ខាបក្ខញ្ញាជាងឧបជ្ឈាឧបជ្ឈិ ឲ្យ ៚ បញ្ញើតបរិបូណ៌ក្នុងសង្ឃនោះ ក៏ប្បីធ្វើវតីព្យាយាម បំពេញព្រះឧបជ្ឈា ឲ្យបានស្គាល់បើខ ៚
ឲ មន ៗ ឧបជ្ឈាយ ៗ កាលាបកិច្ចប្បុន្នំរាជ ៚ កិច្ចដែលបំពេញឧបជ្ឈា ឲ្យបានស្គាល់បើចនោះ ៚ បានកិរិយាដែលតីបារណាកាលាបជាដើមនោះ
ហេតុដូច្នេះឧទិដែលតីបារណាកាលាប ៚ នោះ ព្រះពុទ្ធយោលាបារិយ៍លោក ឧបជ្ឈាទុក ក្នុងសំបាប នែកញ្ញាឧតរណាឧបទ្ធិ ៚
ដើមឃ្លីរនិងឲ្យឃើញបាវបត្តចាកិច្ចដែលនិងតីបារណា កាលាបទីជាដើម ហេតុដែលនិងឲ្យឧបជ្ឈាបញ្ញូវបានស្គាល់ បាបច្ចុយ ដែលនិងឲ្យបក្ខាបក្ខញ្ញាជា

ឧឡ្យានទសុទ្ធិប៌រិបុណ៌ក្នុងសន្តាន ។ អបិច ។ ម្យាងទៀតព្រះពុទ្ធឃោសាចារិយ៍លោកសំដែងទុកថា ។ តិរណាបរិញ្ញាយ សិខប្បត្តាយ កាលតិរណាបរិញ្ញាប្រព្រឹតជាប ៚
ទៅក្នុងសន្តានសំរេចកិច្ចនៃតិរណាបរិញ្ញាហើយ នោះឈ្មោះមគ្គបក្ខញ្ញាណ ដើម្បីនិងបង្កើតក្នុងសន្តាន ឲ តិរណាបរិញ្ញានោះតែងបង្កើតក្នុងលំដាប់នៃ
ញាតបរិញ្ញា ។ បង្កើតហើយ តិរណាបរិញ្ញា ដើម្បីនិងបង្កើតក្នុងសន្តាន ឲបហានបរិញ្ញានោះ ហើយនិងចាត់ជៀបចំណែកលោកិយ ជាតជា
ប្រភេទនៃលោកិយ បរិញ្ញានោះមាន ៣ ប្រការ គឺញាតបរិញ្ញា ១ តិរណាបរិញ្ញា ១ បហានបរិញ្ញា ១ ជា ៣ ប្រការដូច្នេះ ញាតបរិ
ញ្ញានោះ គឺអភិញ្ញាបញ្ញាដែលបង្កើតឡើងដឹងជាកសភាវលក្ខណៈនៃសំខារធម្មដែលពួនសៀងពិត្យ ឃើញថារូបនេះមានកិរិយាដែលនិងបានតបឡ្យជាសភាវ ៚

លក្ខណនេះ មានវេទនានេះ មានកិរិយាដែលសោយអារម្មណ៍ជាសភាវលក្ខណ ប្រាជ្ញដឹងបែនក្ដីលក្ខណដូច្នេះហើយ បានឈ្មោះញាតបរិញ្ញា ឯតីរណបរិញ្ញានោះ គឺប្រាជ្ញ
ដែលមានព្រះត្រៃលក្ខណ៍ជាអារម្មណ៍ បញ្ញានោះលើកលើងនូវសាមញ្ញលក្ខណ ដ៏ជាសាធារណ៍ឃើញច្បាស់ ទូទៅក្នុងសង្ខារធម៌ទាំងពួង ឃើញថារូប ៗ
ឥ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ នោះៗ គឺពុំទៀង ខិសខប្រែកប្រួលជាទុក្ខ ពុំមែនខ្លួន ពុំមែនរបស់ខ្លួន ជាអនិ ច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ដូចក្បួនខាងលើ ពុំបាន ៗ
ដោយឧបក្ខារ ប្រាជ្ញគឺជារណាព្រះត្រៃលក្ខណ ដោយសាមញ្ញលក្ខណទាំងទៅក្នុងខន្ធ ដូច្នេះ ឯខបានឈ្មោះថា តីរណបរិញ្ញា ឯបហាន
បរិញ្ញានោះ គឺប្រាជ្ញដែលមានព្រះត្រៃលក្ខណជាអារម្មណ៍ លះបង់នូវនិច្ចសញ្ញាដោយអនិច្ចព្រះអនិច្ចំ លះបង់នូវសុខសញ្ញាដោយអនិច្ចព្រះទុក្ខំ ៗ

លះបញ្ញៀវាគ្គលញ្ញាដៀវអំណាចព្រះអនន្តា ពោះបើលះសុំបានជេប បានតែតទង្គបហាន និងវិក្ខម្ភនបហានតែព្រមនោះ កំពុងនិងហៅថាបហានបរិញ្ញាបាន
តែបាតជាបំផោកលោកិយ នៅសុំបាន បានបើ្វងតុបិលោកុត្តរ ស្វ័តព្រាប់កំឡើបដិស្ពានជាប៕ រិញ្ញា ៣ ប្រការ គឺញាតបរិញ្ញា តីរណា
បរិញ្ញា បហានបរិញ្ញានេះ បើរបង្កើត តព្រមដោយបគ្គបិត្រចលចិត្រ កំបានឈ្មោះជាលោកុត្តរ របរិញ្ញា បើរបង្កើតព្រមដោយលោកិយចិត្រ
កំហៅថាលោកិយបរិញ្ញា ឲបន្តាបត្តញ្ញា ដា ស្សេនខសុទ្ធិដិបង្កើតនោះ បង្កើតក្នុងលំដាប់នៃ តីរណាបរិញ្ញាជាលោកិយបរិញ្ញា ៣ ប្រការ៕
ដិះ និងបានបង្កើតមានក្នុងកុបិដ៏នៃឥតអង្គីបាន បង្កើតក្នុងកុបិនៃខបស្សនានោះឯង ។ ឯការបរិច្ឆេទនោ បណ្ណាយ សុំតែអំពីសុំសាស្ត្រក្នុងវិតាលបំគាវផ្សុ៕

ឩ

ឧទយព្វយ ទៅដ៏កាលដែលសីហានណាបច្ចយ នៃនាមនិងរូបនោះ ទើបជាភូមិនៃញាតបរិញ្ញា ជាទីកើតនៃញាតបរិញ្ញា ។ កល្យាណបុថុជ្ជននោះ បញ្ញាយ ៎
ជាបដើមឪ ឥតាកណាកាលាបទៅដ៏កាលដែល បានសំរេចនូវឧទយព្វយញ្ញាណនោះ បានជាភូមិនៃតីរណបរិញ្ញា ជាទីកើតនៃតីរណបរិញ្ញា បាន
ដើមអំពីសំរេចភង្គានុបស្សនាញាណទៅដ៏ កាលទៀបដល់បំផុតខាងដើមឃើរ គឺពុលនៃឧបស្ស នានោះ បានជាភូមិនៃបហានបរិញ្ញា ជា
ទីកើតនៃបហានបរិញ្ញា ។ បច្ចត្តលក្ខណាំ ៎ — សង្ខាតោ ។ អាធបត្តំ ។ រូបក្រោបកំបីដីចបាបរិ ៎ ញ្ញា ដែលបង្កើតភូមិភូមិនៃញាតបរិញ្ញា
នោះ បានធ្វើឲ្យក្រោយជីវិតភាពលក្ខណា ដែលបែងនៃសំភារៈឧបទ្ទវ ស្រាហ៊ួ ដែលបង្កើត ភូមិភូមិនៃតីរណបរិញ្ញានោះ បានធ្វើឲ្យក្រោយដីខ ៎

នោហាបញ្ញាលក្ខណា សំឡឹងដឹងនៃយថាភូតញ្ញាណនេះថា អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា រូបក្ខន្ធជាដើម និងបានឃើញបក្ខារកើតរលត់ខ្លីមាន ឯប្រាជ្ញដែល ៕
កើតក្នុងភូមិនៃបហានបរិញ្ញា ជាដុំក្នុងកិច្ច ដែលលះបង់នៅនិច្ចសញ្ញាជាប្បុលជាដើមមែនពិតទៀតទៀ ផែរអំពីរបញ្ញាជាលក្ខបញ្ញើចយោគបុគ្គលកាន់ក្នុង ៕
ទីបហានបរិញ្ញា ។ អនិច្ចតោ បស្ស ន្តោ កាលព្រះយោគាវចរពិចារណាក្នុងអនិច្ចំ ជំរើង ៕ ណាអនិច្ចានុបស្សនា ក៏អាចនឹងលះបង់បាន
នៅនិច្ចសញ្ញា លក្ខណាដែលយល់ឃើញថាទៀង នោះ អាចនឹងបំបាត់ឱ្យប្រាសចាកខន្ធសន្តាននៃខ្លួនបាន ។ ទុក្ខតោ ។ បស្សន្តោ ។ ព្រះយោគាវចរពិចា
រណាទុក្ខំ ជំរើណាទុក្ខានុបស្សនា ក៏អាចនឹងលះបង់នៅសុខសញ្ញា លក្ខណាដែលយល់ឃើញថាសុខនោះ អាចនឹងបំបាត់ឱ្យប្រាសចាកខន្ធសន្តាននៃខ្លួនបាន ៕

អនត្តតោ ៗ បស្សន្តោ កាលព្រះយោគាវចរពិចារណាព្រះអនត្តា ចំរើនអនត្តានុបស្សនា ក៏អាចនឹងលះបង់នូវអត្តសញ្ញា សេចក្ដីដែលសំគាល់ថាខ្លួន ថារបស់
ខ្លួន ក៏អាចនឹងបំបាត់ឲ្យប្រាសចាកខន្ធ ៍ សន្តាននៃខ្លួនបាន បានឈ្មោះថាមានព្យាយាមបំពេញ ព្រះវិបស្សនា ៗ បានសម្លួរយោបបុះដែលក្នុងភូមិនៃ
គុ បហានបរិញ្ញាហើយ · មាត្រាថានៅពុំបាន ៍ បានសំរេចព្រះអរិយមគ្គ ក៏អាចនឹងលះបង់វិបល្ល នាថា គឺនិច្ចសញ្ញា សុខសញ្ញា អត្តស
ញ្ញាបានដាច់តខ្លួនបាន នឹងទុក្ខម្ពន្ធបហា នព្រះយោគាវចរកុលបុត្រដែលឋិតនៅក្នុងភូមិនៃបហា នបរិញ្ញានោះ បើចំរើននិព្វិទានុបស្សនាក៏អា
ចនឹងលះបង់នូវតណ្ហាដែលប្រកបដោយបីតិ ឲ្យប្រាសចាកខន្ធសន្តានបាន ៗ វិរជ្ជន្តេ ៗ កាលចំរើនវិរាគានុបស្សនា បានសំរេចព្រះអរិយមគ្គក៏អាចលះបង់នូវ

ពត ឲ្យក្រាបបាតឧក្កុដកាសនៈ ជាលបុព្វេនពៀតុរជាលកុំហ្វឹងនៃព្រះអរិយបត្ត ការតកិយោលជាលបុព្វេនបបាន ជលាតៅត្លូនកុមិនៃបបានបរិញ្ញាតោះ បើរបំរើណា
នឹងរោគានុបដ្ឋាកា ឈោះបយករព្រះនិញ្ជ នជាអារប្ពូភ៌បានបើវ៉ ក៏អាចនឹងលះបង់តណ្ហាដែល អឹង្ស៊េនេតកិច្ចបត្តុបានជាលបុព្វេះនបបានបើ
ចំរើណាបដីនឹងឲ្យត្លានុបដ្ឋាកា ក៏អាចនឹងលះ ◆ បង់តៅទិដ្ឋិបានដែល ក្រាបបាតតណារុបាជាន ដៀ៚ ◆ តុដលកុំហ្វឹងនៃព្រះលោកុត្តរធម្ម ជលាកុំបា៚
តកិលោលជាលបុព្វេនបបាន ត្លុំភ្នំកាក្រាប៚ ត័បឿលន្តិត្លានជា បត្តាបត្តាីោរនឲ្យទៃលុទ្ធិតោះ ប ឡើកត្លូខលំជាបនៃកិរយកិរិណាបរិញ្ញា ៗ តោះ
បង្កើតត្លុខលំជាបនៃញ្ញាតបរិញ្ញា ៗ តោះ បង្កើតពៀអំណាចចំរើណាព្រះឧបជ្ឈាកាកុបុត្លាន ត្រូវជាឧបជ្ឈាតោះជាម្លលវហាតជលនិង ឲ្យអំពេចបត្តាម

ក្តញ្ញូណា   ហេតុដូច្នេះ ព្រះយោគាវចរកុលបុត្រជាអ្នកប្រាជ្ញនឹងឲ្យបក្តាបក្តញ្ញូណាខាងលុង្ហិ   ឲ្យបរិបុណ្ណាត្តូចលក្ខណនោះ   ក៏ឲ្យធ្វើវពីចារណាព្យាយាមបំរើណា ៚
ព្រះឧបល្បុភាពីចារណាកលាបនោះជាមុនជា   ដើមបង ៗកទី ៗដែលជាឲ្យពីចារណាកលាបនោះនឹង   ឲ្យពីចារណាប្រការដ៏បម្ទេប   អតិច្យាត់ប្រា
តេ   ជ្ញ   ពីចារណាប្រញ្ញូវំការឆ្បូដែលវាច   ក្តូចនឹងខាងក្រោខក្រាកនឹងឈ្មិត   បិតនឹងត្បូនឹងអរណា   តតបក្ខមនឹងបច្ចុប្បន្ន   បុលក្ខារបើឡើងធ្វើ
កុំដាដ្ឋបៀរនឹងវុំដុកុំអរគ្គា   ជុចតាមិន   ឡើងប្រកបជោគ្គនូចក្ខារ   កុំមេនរាគ្គាកុំមេនវាវែ   អាគ្គាដុចក្ខារដូច្នេះឈ្មោះបានឈ្មោះជាពីចារណា
កលាប   បាតជាបច័មឧបល្បុភា ៗ អាន់ដើម   បានតាមក្រាកដ្ឋឈ្មោះជា   លម្ពូល្បុនញ្ញូណា   ប្រភេទដ៏នលម្ពូល្បុនញ្ញូណានោះព្រះពុទ្ធយោគាវចរិយលោក ៚

ចេកចេញជៀនេយ្យព្រះបាឡី ក្នុងកម្ពីរខាមគ្គថា ។ អតីតា ។ អនាគតា ។ បច្ចុប្បន្នំ ។ ធម្មានំ ។ សង្ខិបិត្វា ។ វវត្ថានេ ។ បញ្ញា ។ សម្មសនេ ។ ញាណំ ។ អធិប្បាយថាវបស្សនាបញ្ញា
ដែលប្រាជ្ញពិចារណារួបខពុខ ដែលជាអតីត និងអនាគតនិងបច្ចុប្បន្នំ ចូលក្ដាប់ហើយ ដើម្បីពិចារណា ឈ្មោះព្រះត្រៃលក្ខណានោះឯង បានឈ្មោះថាសម្ម
សនញ្ញាណ រឺកប្រាប់សំប្បីយន្តុ៍ស្ថានថាវបញ្ញា ញាណាដែលប្រាជ្ញរួបក្ខន្ធ ក្នុងអតីត អនាគត ៘ បច្ចុប្បន្នំ ចូលជាខក្ដាប់ ប្រាជ្ញរួបខាងក្នុងនិង
ខាងក្រៅ រូបក្រោតរូបល្អិត រូបនៅជិត នៅឆ្ងាយចូលជាខក្ដាប់ហើយ ដើម្បីកំណត់ថាអនិច្ចំនោះ បានជាសម្មសនញ្ញាណប្រការ ១ ប្រាជ្ញរួបក្ខន្ធចូល
ជាខក្ដាប់ហើយ ដើម្បីកំណត់ថាជាទុក្ខំនោះ បានជាសម្មសនញ្ញាណប្រការ ១ ប្រាជ្ញរួបក្ខន្ធចូលជាខក្ដាប់ហើយ ដើម្បីកំណត់ថាជាអនត្តានោះ បានជាសម្មសនញ្ញាណ ៘

ប្រការ ១ ក្រាញ្ញដែលប្រុញ្ញទេវតាក្នុង ក្តីអតីត និងអនាគត និងបច្ចុប្បន្នក្នុងសង្សារហើយ ប្រុញ្ញទេវតាក្នុងខាងក្នុងខាងក្រៅ យាងគ្រោតយាងល្អិត យាងអា
ក្រកយាងល្អ ជិតនិងឆ្ងាយក្នុងសង្សារហើយ ដើម្បីកុំឆាន្ទទៀតអង្គុំ ឃើញថាមិនទៀងជាតសង្សារ នោះ ចាតជាបច្ចុប្បន្នញាណប្រការ ១ ក្រា
តេ ញ្ញដែលប្រុញ្ញទេវតាក្នុងក្នុងសង្សារហើយដើ ម្បីកុំឆាន្ទទៀតអង្គុំនោះ ចាតជាបច្ចុប្បន្នញាណប្រការ ១ ក្រាញ្ញដែលប្រុញ្ញទេវតាក្នុងក្តីអតីតអនាគ
តនិងបច្ចុប្បន្នក្នុងសង្សារហើយ ប្រុញ្ញទេ វតាក្នុងខាងក្នុងខាងក្រៅ យាងគ្រោតយាងល្អិតយាងល្អ យាងអាក្រក ជិតនិងឆ្ងាយក្នុងសង្សារហើយដើ
ម្បីកុំឆាន្ទទៀតអង្គុំ ឃើញថាមិនទៀងជាតសង្សារនោះ ចាតជាបច្ចុប្បន្នញាណប្រការ ក្រាញ្ញដែលប្រុញ្ញទេវតាក្នុងក្នុងសង្សារហើយ ដើម្បីកុំឆាន្ទ

ស្មៀនខ្ញុំនោះ ក៏បានតបាលមនុស្សនិញ្ញាណាប្រការ ១ ព្រោះដែលប្រាជ្ញទេវតាក្នុងភ្នំហដខក្ខារបើ្យ ដើម្បីឲ្យកំណាព្ទស្មៀនអនក្ខា ឃើញជាបិនបែនខ្លួន បិនបែនរបៀបខ្លួននោះ ៕
ក៏បានតបាលមនុស្សនិញ្ញាណាប្រការ ១ ព្រោះ ដែលពីបាលកោរប្រាជ្ញទេវតាក្នុង ក្នុងរសៀត និងរសាត ព និងបក្ខប្បត្តបាលដែខក្ខារ ប្រាជ្ញសញ្ញា
ក្នុងយាចក្រោតយាចល្អិត យាចស្មុំយាចរក ព្រោតនាខក្ខខនាខព្រោ ជីតនិខត្បូ បុលក្ខារបើ្យ ដើ្យ ក៏ណាដ៏ស្មៀនខ្ញុំនោះ បីតបាលមនុស្សនិញ្ញាណា
ប្រការ ៧ ព្រោះដែលប្រាជ្ញសញ្ញាក្នុង ៗ បុលដែខក្ខារបើ្យ ដើ្យកំណាព្ទស្មៀនខ្ញុំនោះ ក៏បីតបាល មនុស្សនិញ្ញាណាប្រការ ព្រោះដែលប្រាជ្ញសញ្ញា
ក្នុង នោះបុលដែខក្ខារបើ្យ ដើម្បីឲ្យកំណាព្ទស្មៀនអនក្ខានោះ ក៏បានតបាលមនុស្សនិញ្ញាណា ប្រការ ១ ព្រោះដែលប្រាជ្ញសំភារក្នុង ទិញ្ញាណក្នុង ដែលរំអតីតបាលើប ៕

ធុលដ៏ក្នុងរហើយ ធ្វើឲ្យកំដៅវៀច អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា កំណត់ជាវិបស្សនាញាណ តែឃ្លាំងដល់ក្នុងនិងរូបខន្ធ ទោះជាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ហើយប្រាលវិបស្សនាញាណក្នុងខន្ធ
និងអាស្រ័យៈ វិបស្សនាញាណ ១០ ប្រការ ផងក្តារ មិនតែរូបនោះ ប្រាប្តុដែលគឺការដារុងនិង ២ គឺរូបក្ខន្ធ ឃានក្នុង ជិវ្ហា កាយក្នុង
៤ត បទៅក្នុង ប្រញ្ញាធ្វើង ២ ក្នុងអតីតនិងអនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ធុលដ៏ក្នុង ប្រញ្ញាធ្វើង ២ ជាអាទិក្នុងវាងក្រោម ទៅលើតទៅក្បែ
ឃាត់ក្រោតឃាតឲ្យ ឃាំឲ្យឃាតនាក់ក ធុលដ៏ក្នុងហើយ ធ្វើឲ្យកំដៅទុក្ខំ អនិច្ចំ អនត្តានោះ ឃើញថាធ្វើង ២ មិនយំបុនឃើតឃុំ មិនធ្វើ
ធនាគ មានតែរឲ្យក្តបាត់ហ្ហា មានតែរឲ្យក្តទៅនាងបក្ខ មិនបែងរក្ខា មិនបែងរបស់រក្ខាដ៏ដក្ខារ៏ងអស់ និងបានទៀងក្តារនិងបានបុះក្តារនោះតែងតែរឲ្យបានប្រា

ត្រូវដែលពិចារណាទ្វារទាំង ៦ ដោយព្រះត្រៃលក្ខណាផ្ទុះ កំចាត់ចោលបង្ហូរឲ្យនញ្ញាណតែរង្ស ៗ ហើយប្រ ចុះលាតខក្នុរចោលបង្ហូរឲ្យនញ្ញាណក្នុងទ្វារទាំង ៦ បាន ១ ៧ ប្រការនខក្នុរមិនតែវ ៥
បណ្ដោះ ត្រូវដែលពិចារណា អារម្មណ៍ ទាំង ៦ គឺរូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្ម ណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ធម្មារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្ត
រម្មណ៍ទាំង ៦ ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងបញ្ញា នុំ ចុះលាតខក្នុរប្រព្រឹត្តារម្មណ៍ ៦ បាវខក្នុងទាខត្រាវយាខ ក្រតយាខស្ថិតយាខរាក្រតយាខញ្ញនៅបីតនៅ
ក្សាប្ដូលតខក្នុរហើយ ទើបកុំធាផ្ទុះដោយអនិច្ចំ ទុក្ខំអនត្តា ឃើញជាមិនបែនមិនទៀប ប្រកបដោយ ទុក្ខដោយកើតមិនរាត្ត មិនបែនរបលអាត្មាំ
បត្តូរនិងអស់ ត្រាប្ដូវពិចារណាអារម្មណ៍ទាំង ៦ ដោយព្រះត្រៃលក្ខណាផ្ទុះ កំចាត់ចោលបង្ហូរឲ្យនញ្ញាណតែរង្ស ៗ ក្រៀវចារម្មណ៍តែរង្ស ៗ ប្រកបដោយបង្ហូរឲ្យនញ្ញាណរង្ស ៗ

ឋិរុបចុប្បន្នខត្តុរ ជាបច្ចុប្បន្នញាណក្នុងអារម្មណ៍ ២ ជាន ១៨ ប្រការនេះ គឺ ព្រាប្បឹសីលាធាវិញ្ញាណនេះ ២ គឺចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ៚
ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ បរោវិញ្ញា ណ ឬញ្ញាវិញ្ញាណនេះ ២ នែវាងព្រោះវាងក្នុងហាង ព្រោតហាងមិតហាងអាក្រកហាងល្អជិតព្យុ
៤ោ បនិខត្ថុរ ឥឡូវគ្នាជាស្ទេវ្យអនិច្ចំ ទុក្ខំ នត្តាគោះ ក៏ជាតិជាបច្ចុប្បន្នញាណ តែរឭៗដុះជាត្ថុរ ៎ ដឹងទោយឃ្មាន់ព្រោះ ឋិរុបជាបច្ចុប្បន្នញាណ
ក្នុងវិញ្ញាណនេះ ២ ជាន ១៨ ប្រការនេះត្ថុរ មិនបុនតែរបុណ្ណោះ ព្រាប្បឹដែលសីលាធាវិញ្ញាណនេះ ២ មាន ចក្ខុបច្ចុប្បន្នជាដើម មានបរោបច្ចុប្បន្នជាបរិ
ហោហារ សីលាធាវេទនានេះ ២ មានចក្ខុបច្ចុប្បន្ន ជាទេនាជាដើម មានបរោបច្ចុប្បន្នជាទេនាជាបរិហោហារ សីលាធារណវិញ្ញាណនេះ ២ មានចក្ខុបច្ចុប្បន្នជាល ៚

ញ្ញាជាដើម មានបរោបម្ពុប្បជាបញ្ញាជាបរិយោសាន សីលាសោបេតុជាថ្ងៃ ៦ មានបច្ចុបម្ពុប្បជាដើម មានបរោបម្ពុប្បជាបេតុជាបរិយោសាន សីលាសោតញ្ញាថ្ងៃ ៦ មានរុបតញ្ញា
ជាមានឧប្បុតញ្ញាជាបរិយោសាន សីលាសោឧត ក្កុថ្ងៃ ៦ មានបច្ចុត្បិកឧតក្កជាដើម មានបរោត្បិកឧ តក្កជាបរិយោសាន សីលាសោឧបារថ្ងៃ ៦ ៥
មានបច្ចុត្បិកឧការជាដើមមានបរោត្បិកឧបារជា ដើមជាបរិយោសាន សីលាសោឆាតុថ្ងៃ ៦ មានបច្ចុឆា តុជាដើម មានបរោឆាតុជាបរិយោសាន ៥
សីលាសោកមលាថ្ងៃ ១០ មានបជាឧកមលាជា ដើម មានអលោកមលាជាបរិយោសាន សីលាសោអា ការ ៣២ មានកេសាលោមាជាដើម មាន
ឧត្តុលុត្តុំជាបរិយោសាន សីលាសោអាយតនថ្ងៃ ១២ មានបច្ចុឃតនជាដើម មានឆប្បុឃតនជាបរិយោសាន សីលាសោឆាតុ ១៨ មានបច្ចុឆាតុជាដើមមានមរោឧញ្ញា

ធាតុជាបរិយោសាន ពិចារណាឥន្ទ្រិយទី ២២ មានចក្ខុន្ទ្រិយជាដើម មានអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយជាបរិយោសាន ពិចារណាធាតុទី ៣ គឺកាមធាតុ រូបធាតុ អរូបធាតុ ពិចារណាភព

៩ ទី ៩ គឺកាមភព រូបភព អរូបភព ១ សញ្ញីភព ១ អសញ្ញីភព នេវសញ្ញីនាសញ្ញីភព ១ ឯកវោការភព ១ ចតុវោការភព ១ បញ្ចវោការភព ១ ពិចារណា ៚

តំ រូបឈានទី ៤ គឺបឋមឈាន ទុតិយឈាន តតិយឈាន ចតុត្ថឈាន ពិចារណាអប្បមញ្ញាទី ៤ គឺមេត្តាព្រហ្មវិហារ ករុណាព្រហ្មវិហារ ៚

មុទិតាព្រហ្មវិហារ ឧបេក្ខាព្រហ្មវិហារ ៚ ពិចារណាអរូបឈានទី ៤ មានអាកាសានញ្ចាយតនឈានជាដើម មាននេវសញ្ញា នាសញ្ញា យត

នឈានជាបរិយោសាន ពិចារណាអង្គនៃបដិច្ចសមុប្បាទធម្មទី ១២ ប្រការមានអវិជ្ជាជាដើម មានជរាមរណៈ ជាបរិយោសាន សុញ្ញធម្មទី ៚

១៧ គឺឧប្បាទខណៈ បាទ ៗ រូបអតីតនិងអនាគតនិងបច្ចុប្បន្នក្នុងឧប្បាទខណៈ រូបអប្បុពាខព្រោះទាខន្ធ យោងព្រោះយោជន៍ យោងអាស្រ័យខន្ធ ឋិតត្រូវក្នុងឋិតិខណៈ ៕

បាទ ៗ ហើយកុំពាល់ស្ពានឧប្បាទ ១៧ ខណៈនោះទៀត អតីតំ អនាគតំ ទទឹងដែលកើតឡើង ១៧ ខណៈឧប្បាទខណៈ ដីតានោះទៀតនោះដីការនោះបច្ចុប្បន្នដែលកើត

នោះ បាតបារូបបច្ចុប្បន្នព្យាធាតុ ៗ ជុំខណៈនិងនោះដែលដំដែលបាតហើយ ក្នុងបច្ចុប្បន្នបាដើ មនោះ យោតុផ្ទះក្នុងបទ្ធបច្ចុប្បន្នកាលនោះ

ដើមនិងរូបបច្ចុប្បន្នព្យាធាបាន ១៧ ប្រការ ក្នុងទទេទនការនោះ រូបបច្ចុប្បន្នព្យាធា បាន ១៧ ប្រ ក្នុងទសញ្ញាការនិងទបេតនាការ នទកក្តារ

រ នទការការ នតាតុការ នោះការបច្ចុប្បន្នព្យាធាបានប្បការ ១ ៨ ប្រការក្នុងបក្ខារ ក្នុងបត្តតូនបានការនោះរូបបានបច្ចុប្បន្នព្យាធាបាន ១៧ ប្រការ

ក្នុងបច្ចុប្បន្នបញ្ញាកថានោះរាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ១២ ប្រការ ក្នុងឧបការកថានោះរាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ១០ ប្រការ ក្នុងឧទ្ទិសកោដ្ឋាសកថានោះរាបបសព្វញ្ញុតញ្ញាណ

បាន ៧០ ប្រការ ក្នុងញាយតនកថានោះរាប់ សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ៣៦ ប្រការ ក្នុងអង្គារសធាតុកថានុះ រាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ៥៤ ក្នុងពាទលកិប្បិ

គ ៥ កថានុះរាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ៦៦ ក្នុងត្រៃធាតុ កថានោះ រាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ៧ ប្រការ ក្នុងទ្វិនទកកថ កថានោះ រាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណបាន ២៧ ក្នុង

បច្ចុប្បន្នបញ្ញត្តិកថានោះ រាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ៥ បាន ១២ ប្រការ ក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទកថានោះ រាប់ សព្វញ្ញុតញ្ញាណបួនផងគ្នា ចាប់ដើមពីបារ

ណាបញ្ចក្ខន្ធនោះមក ដើម្បីត្រួតរាប់សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ៦០៣ ប្រការផងគ្នា សព្វញ្ញុតញ្ញាណតែមួយ ។ បានពិការបរិច្ឆេទ ១.១ ប្រការ ។ ផងអស់ផងគ្នា ៥

ទ្វិការបរិច្ឆេទ ១១ ប្រការនោះ សំរេចដោយតិកត្តយ ទុក្ក ៤ ទុក្ក តិក្កុប្បាទដ៏លោរសតិតិក្ក ដែលសំដែងព្រះសារីបុត្តអរហន្ត ទ្រង់ត្រាស់ទេសនាទុកបឋមព្រះអ
ភិធម្មសង្គិណីបករ ។ អដ្ឋសាលិនីអដ្ឋកថា ជម្រា បញ្ញប្បញ្ញត្តិ ។ ទ្វិទុក្ក ៤ ទុក្កនោះ បានដល់ អជ្ឈត្តទុក្កប្រការ ទិដ្ឋិកទុក្កប្រការ ១
បរិត្តទុក្កប្រការ ១ ទុរេទុក្កប្រការ ១ ដែល ព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់ត្រាស់ទេសនាទុកក្នុងបកិណ្ណក ព្រះអភិធម្ម ទិដ្ឋិ អត្ថប្រាជ្ញត្រៃបិដកដ៏ល្អដោយទំហំ
សោមនស្សចារ សម្បត្តិពាក់ដូចព្រះយោ ការបកុលបុត្រ ស័ពារណាសីវាសជរនោះ រូបបងចំណេះ ជំនាញបារតិក្ក ៣ ទុក្ក ៤ ការព្រះយោ
ការបកុលបុត្រស័ពារណាសី សំរាចលប់នេះសតិខរពាក្យទិចបញ្ញត្តនោះ បានឈ្មោះថាសុខដូចពាក្យប្រកបនៅក្នុងតិក្ក ១ ស័រសតិតិក្ក ឆាការ

សិការណារសំការជប្ញ ដែលជាចាខក្រោមចាខកួខនោះ ចាខឈ្មោះថាសម្បដិច្ឆន្នញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាការលសិការណារសំការជប្ញ យខក្រោយយាខលិចនោះ ។
ចាខឈ្មោះថាសម្បដិច្ឆន្នញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទិដ្ឋិវិប្បយុត្ត ជាការលសិការណារសំការជប្ញ យាខនាក្រ កយាខលំ ចាខឈ្មោះថាសន្តីរណញ្ញាណ
៥ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាការលសិការណា សំការជប្ញនៅ ជិតនិខនៅត្បូ នោះចាខឈ្មោះថាសម្ប ស្សុនញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា កុសលវិបាក
ដូច្នេះ ក្រែកបេញជាបនបាន៤បន វិញ្ញ កោឡាហោះ ក្រែកបេញជាបនបាន ៣ បន ៤ ខ្ទង ៣ បន ជួលក្ដារជាំ ១១ ហៅថាចិត្តវិលលក្ខណ៍ ១១ ។
យុត្តិឈ្មោះចុះញ្ញាណកោឡាហ ។ ក៏ខាននៀងប្រការដូចនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីសិក្សាដេវ តាមដែលព្រះយោគាវចរសិការណាសំការជប្ញ ខានជិះបថាបញ្ចក្ខ័ន្ធ ។

ដែលជាបំណែកខាងអតីត កាលកន្លងទៅហើយខាងក្រោយនោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាការសំខាន់ជាប់ដែលជាបំណែកខាងអនាគតខាងមុខនោះ ក៏ច័តជា
ឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាសំខាន់ ជាប់ដែលជាបំណែកក្នុងបច្ចុប្បន្ននោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទ ប្រការ ១ សីការណាការសំខាន់ជាប់ដែលជាបំណែក
ខាងក្នុង ឥសីការណាក្នុងរាង្គកាយនេះ ៕ រូបខ្លួននោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណា សំខាន់ជាប់ហើយក្រោកព្រេចនោះ ច័តជាឱកា
លបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាសំខាន់ជាប់ ៕ ដែលសុទ្ធបណ្ឌិត ៗ នោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាសំខាន់ជាប់ ដែលរស្ត្រកាលមោក
នោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាការសំខាន់ជាប់ដែលល្អដែលប្រណីតបញ្ញនោះ ច័តជាឱកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ សីការណាការសំខាន់ជាប់ គេរាប់ក្នុងនៅ ៕

ញ្ញុ ។ នោះ ចិតជាវិថិកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ គឺបារណារសំរារះប៉ាងជើងបាឋបញ្ញត្តិ តែរបណ្ឌរ៉ែលនៅជិត ។ នោះចិតជាវិថិកាលបរិច្ឆេទប្រការ ១ ឃិរូប ៈ
បនបលវ៉ខការ ជាវិថិកាលបរិច្ឆេទ ៣ ប្រការ ឃុត្តិកខណប៉ុស្សូនញាណពារៈឃ្លុ ។ ត្រូវបារលបុស្សូនញាណ ៩ខ ៦០៣ ប្រការៈ ឝុតលប្បាឌិតាល្យបរិច្ឆេ
ខ ១៨ ប្រការ ៗ ជុំចក្ខុរ៉ែខម្សូ បើនិនរប ឃប្បុស្សូនញាណពារជាប្រភេទវិថិកាលបរិច្ឆេទនោះ ជាឃប្បុស្សូន ញាណពាន ៦៣៣ ប្រការដ៏ខ្លួរ ៨៦
ក៏បានដោយប្រការដ៏ច្ឆេទ

FEMC
36
7/12

ព្រះឧទ្ទិសក្ខ បញ្ញាសជាតក ផុក ៧ ។ ស្លឹក ៤៥ ។

[illegible] ប្រការ [illegible] ប្រការ [illegible]

[illegible] ១ [illegible] [illegible] ១២ ប្រការ [illegible]

[illegible] ៣ ប្រការ [illegible] ប្រការ ១ [illegible]

[illegible] ប្រការ ១ [illegible] ប្រការ ១ [illegible] ៣ ប្រការ [illegible]

[illegible] ១ ១ ប្រការ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

៣៦ [illegible] ៣៧ [illegible] ៦២ [illegible] ៣៦ [illegible] ៦៤ [illegible]

[illegible] ៥២ [illegible]

[illegible] ៣ [illegible]

[illegible] ៤២ [illegible]

[illegible] ៦៤ [illegible] ៤ [illegible]

ប្រមាណ [illegible] ២ ៣ [illegible] ១១ [illegible] ១១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible] ៤ [illegible] ១ [illegible]

[illegible] ៤ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ១ [illegible]

[illegible]

[illegible] ១ [illegible] ៤ [illegible]

ឥត្ថិលិង្គន្តិ ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

អនិទ្ទំ ទុ ឧសានោសានោមោ ភាគានុបស្សនាឧប្បជ្ជន្តិ ... ។ យំ បា បា ឃន្តេ ។ នុ បច្ចុ បាទេ

ឧទ្ទេសវារោ ។ កុសលាកុសលមូលិកា ។ អនិទ្ទិដ្ឋាបច្ចយោ : ឧប្បជ្ជមានា ... ឧប្បជ្ជន្តិ នេ : នុ ... ឧប្បជ្ជន្តិ ... :

ចខ នុ ... ឧប្បជ្ជ ... ។ : ... ឧប្បជ្ជ ... : ... :

។ ... : ... ។ : ... :

... ... ៣ ។ ... :

ពោះ ពីងារពារព្រហារខ្លួនដោយអវិជ្ជា ។ បរិវត្តិ ។ ពីបរិវត្តិនេះ ។ មិនយល់ ។ ~~និរាត្តការ ។ ការុម្ភីលា ។~~ អវិជ្ជា ។ ខាងក្លួន ។ នេះប្រហារនេះខាងខ្លួន បង្គើត ៖

លើកខ្លួនខាងខ្លួន ប្រកោះភាពបង់ឡើខ្លួន ៖ ខាងខ្លួន និងបើងបុទ្ធគុណនោះ ដែលគឺហារឡើបុះ៥ល ពបរិត្តប្រហារខព្រោះនេះគឺតារក្តីរលាយ ៖

ប្រហារខ្លួននេះកែងរលាយលៅខ្លួនខាងខ្លួនលាត ៖ បង្កុំដោខាងដាស្រាត្តិ លោតក៏ត្រូះប្រហារខ្លួននេះ ៖ រួមព្រហ្មាកាលប្រើលទ្ធិក្តុងដោយអវិជ្ជា ៖

ដោយព្រហ្មលោះលៅភាពបងនោ ទិនគួបង្គួង ៖ ។ ព្រហ្មាពីងារពារប្រហារខ្លួន ដោយអវិជ្ជាក៏ត្រូះ ៖ ធាតុដោយបញ្ញាស្រីតួរលោដាគ៌ុំទៀត ៤ ។ ៖

សត្វបាបករុក្ខរាការអង្គៀត ៥ នេះពីងារពារប្រហារខ្លួនប្រកបដោយអវិជ្ជា ។ បរិវត្តនេះ ។ មិនយល់ ។ ពីពបរិត្តនេះ ។ មិនយល់ ។ អវត្តហេតុការ ។ គន្លងិត ។ អវិជ្ជា ។ ខ្សែរេបទ់ ៖

[illegible] ព្រះ [illegible] ខ្លួនខាងព្រោះ ។ [illegible] ព្រោះ [illegible] ។ [illegible] ព្រះ [illegible]

ជស្និត្ថរ ជរបុបខាខ្លួននោះសេនរវដ្ឋវេស ៖ ។ នុបខាងព្រោះគេតះបង់ទេវតា ទេវតាខ្លួនខាងព្រោះ ៖ ទេវតាបខាងទេវតាខ្លួនខាងព្រោះជាប់នឹង ៖

៦ ឆ ផ្ទេរអាចារ្យនាងចាំអើនោះឈរបខ្លួនខ្លួន ៖ ព្រោះព្រះសែនទីការដោល នុបខាងព្រោះផ្ទេរនិត្តិបុផ្ទះ ៖ បានបាសខ្លួនព្រោះនាងបាទ់នឹង ៥ ៖

ឲនរខ្លួនឮព្រោះនាងបាទ់នឹង ២ នោះ ទីបា រមារ់បាឧព្រាត ផ្ទេរនិត្តិជា ។ យំនិស្សវិទី ៗ ទីបាងខ្លួន ។ ទីបេង ។ ព្រះគុណការទាំងក្លុង ៖

តិ ។ រតិតិ ។ ខ្សែខ្លួន ។ ជរបុបឲការខរបុបបាឧព្រាត រសើតតើបជរបុបព្រាតតើប្ប បាំរេងតិបាយបនខ្លួនខ្លួនឧទីចំបបរស្តីតាន់រៈ និងនាងបើងបនា ៖

[illegible] [illegible] បដិភាគនិមិត្តំ [illegible] ឧគ្គហនិមិត្តតោ [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៧ [illegible] [illegible] ៖

ភាវនា បុព្វភាគនិមិត្តំ [illegible] ។ [illegible] ។ វិតក្កោ ។ វិចារោ ។ [illegible] ។ ឯកគ្គតា ។ ៖ [illegible] [illegible] ៖

និមិត្តំ បដិភាគនិមិត្តំ [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៧ [illegible] ៨ [illegible] [illegible] ។ ៚

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ ៚ [illegible] [illegible] [illegible] ៚ [illegible] [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ៚ [illegible] [illegible] ៚ [illegible] [illegible] ៚

[illegible] [illegible] [illegible] ៚ [illegible] [illegible] ។ ៚ [illegible] [illegible] ៚

[illegible] [illegible] ៨ [illegible] [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ ៚

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ។ ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៧ ៖

[illegible] ១០ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ ៖ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible]

[illegible] ១៧ [illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ១៧ [illegible] ៖ [illegible] ។ [illegible] ។ ៖ [illegible] ៖

ចោ ។ [illegible] ៖ [illegible] ។ ៖ [illegible] ។ ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ១០ ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

ដល់នុរទ្ធិឈារជាតស្ត្រីតនបុរសនៃក្រុងខេត្តនិងជិត ។ តក្តួចឱ្យបតិ ។ រូបកោនភាពទាំងនេះលើជាងរូប កែវទាំងនេះលោកប្រកែកខ្លួនដីស្បៀ ។ ក៏រលនៅលាបរិនួត ដល់ប្រពន្ធនិងទីក ៖

កោះ ព្រោះថែរាតរបដ្ឋាកេះរាបស្ទុំរ ១៧ ៖ ខ្សោភិក្ខុ សើកការ៍បតភាបតនពោត ក្នុងរក្សាទី ។ ៖ ចាំស្ទើនរោទ ពីភារលោកបថែការនៅ ៖

ក៏តជៀរនិង្គឹដំក្លេ៖ បាតជាលស្ត្រីល្បៀនព្យារ ៖ សោធ៍ព្រឹត្ត ១១ ជៀរសច្បៀប្រកែកនិងឱ្យតាលបរិច្ឆេទ ៖ ដែលបៀប្រាខព្រោះ ឋិតស្ត្រីឡៀនព្យារះហរ ៖

ដែលតីការលោករបជៀបក្នុង ឱ្យខតីបា ៖ រលោកបជៀរសច្បៀរនិង្គ្លះកោះ តារបឱ្យខថែបតខរបព្យៀនៅ៖ ជៀប្រកែកនិងឱ្យតាលបរិច្ឆេទនោះ ក៏

សារតីជាស្ត្រីក្នុងព្យារះហរ ១១ ប្រការ ។ ដំបក្លាវិឱ្យខលស្ត្រីល្បៀនព្យារះហរ៍ដែលតីការលោកបជៀរនិងទ្ធិ ជើងក្លាតែដ ៖ ឧត្តីកបតេន ។ រនក្លារលោររវិប្ពុន ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ᭞

[illegible] ᭑᭒ ᭓ ᭞ [illegible]

[illegible] ᭞ [illegible] ᭑ [illegible] ᭞ [illegible] ᭞

[illegible] ᭞ [illegible] ᭞ [illegible] ᭞

[illegible] ᭞

·ឃ៉ឥត្ថីយ១ ប្រាសាទកោកាញ្ជាដី ប្រាសាទកៅកុំកែប្រសាទខ្ពុរបក្ខាបទន្ទីរ នេះបន្ទាត់ទាវសេព្វខបក្ខាបទន្ទីរ ជាស្មើក៏ចាំល្អបជាមិនឱ្យលើក៏ចេះកែរបើរ ។ ៖

ជាមិនឱ្យបាលមរះកែលាលជាមិនឱ្យល្អាប ៖ ក៏ចេះកែឡាប មិនល្អាបពាកាប៉ាលោះជឿ ជ៏ ― មិនឱ្យលាតស្តុទក៏ចេះស្តុទជាមិនឱ្យក្រូចបាល ៖

ក្រូចក៏ចេះកែបាល ជាមិនឱ្យលេចល្បែរ ៖ ជ្រីចជ្រីក លេចល្បែក៏ចេះកែជ្រីចជ្រីកស្លូតបុល ៖ បារ ជាមិនឱ្យក្រូកខ៍ឌិត ក្រូកក៏ចល ៖

កែខ៍ឌិត មិនដរាសកើរស្រូវក៏បរះកែ ៖ ប្រៃប្រួលសេកះឧរុ មិនសេព្វខបក្ខាបទន្ទីរ ៖ មិនសេព្វខឱ្យរាវលាកបក្ខាបទន្ទីរ ក៏បាក ៖

ស្ទុះដឹញប៉ើញ៉ាបនជាមិនសរល្អា ។ មិនស៊ីបទបសរល្អាកាស្ទិ៍ បរាតុំវាន ក៏ឯបជាមិនពុកក៏ចេញព្រូវិនក៏ងក៏បរាល្អា ។ កែប្រសូតក្រសិត ៖

អនេះក្ខុំបក្ខារ វែនតិតតាលតិបាកការបរប្យុបរមត្ថ សីបាលកាល់ប្រុល្លិតកោះ រូបធម្មមិនមែនខ្លួន មិនមិនរបស់ខ្លួនដែលជាខ្លឹមសារក្លាយជាកិច្ចការ ដារូបនោះជាប្រូតាទៅជាប្រូតាសំណា

តារកិច្ចប្បរបនេះជាប្រូតាធ្វើជាប្រូតាតុបរទេខ - ៗ ប្រសេជាប្រូតាឡោប្របុខនិខន្ធ ប្រុនៈទៅប្រូតខនសំណាចប្រុស្រី គតិកាលបស់ណារ ដែលនិខតាំសារដ្ឋឃើញដុំក្លុះ

គារនក្បោះជាឃើញឧបតិក្ខុយតា - ខ្សែខយតា មិនមែន ជាគារតសត្ថុកិជាបតាការបរត្យាកិច្ច ជាការ ៗ យរវេខខ្លួន តាមឧបជិតាខខ្លួន ដែលរដ ៗ

ជាប្របរមត្ថជាប្រតិតមែនកោះ របនោះ ៗ មិនមែនរកក្តុមិនមែនរបស់សារក្ខា មិនមែនជាប្រូតាទៅមិន ៗ មែនជាប្រូតាសំណាកាកិច្ច មិនមែនជាប្រូតា ៗ

តុបតែខមិនមែនជាប្រូតាឡោប្របុខនិខន្ធ តាំង្លួនយះជាប្រសំណាកខ្លួន តាំតារនាតិប្របុរិតតាមរសំណាដខ្លួន យោតដុំក្លុះព្រះធម្មសោភាបតិតារិបុត យោតជាប្រូតាទដែល ៗ

ដោយក្រោធ ទាំងខព្រះធម្មខន្ធ ប្រទស្សប្រាព្រះយោគាចរ ។ សំដារដារបះជាប្រមនុស្សភាគៈ ចាំងីយាសាចតាច ។ សនិងគ្គាវតាមពវវចាកក្ខារ ដោយប្រយាវច្ឆេះ ៖

ខបវុំឃ្នុ ឱ្យតែព្រះភ្នំយេ ភាវបុចិតវិបុត ៖ ពោគាក្រាក្នុងកាំងខចិ ត្រូវពាយេរើយាវបុំ ភាវផ្គុំតាំ ៖ ចាំតេវ ៖

ឆា ឆ្លេះ ។ ប្រពន្ធិកសាំងខនាវិយោយប្ដូរផ្ទុះ ៖ ពាខតុខបសិកោរចដីនា ក្រុងយោខឆ្លេះ ។ ក្លរដឹងពាការ ៖ ព្រះអាទិត្យ ផ្ដួចដាលវិភាជារ ។ រូបំ ។

វវុតិកាវការពេបក្ខបក្ខំ ។ វវុតិ ចំបំហាត ។ វគ្គី ក្នុងខុសឃុំ ។ ខយកប្បំចយកប្បំចាកកញ្ញំ ដិពេកជក្ខុ ៖ វវុតិកាបផ្ទុវសិកក្ខ បក្ខុវបវដ្ឋបវវវពិត ៖

ដិខវវភាពិត ដិខបក្ខបក្ខិ ពោះពាវវឌ្ឍំបិនខៀខភាព ប្រែប្រួលចិវិតវាឌ្ឍប្រាការឆ្លេះ ។ មិនឃើញយចិន្ត ។ សំខាំ ។ ប្រជុំខន្ធខរេះ ៖

បច្ចយសីរទិដ្ឋាតល្អកហ្វិខររហារប្រជុំកែខជ្យាក្ឋជលតាំល្ងាំ បដិបុលបុឃ្ញុំ ប្រដូដ៏ខព្វខនេះចារល្ហុះជាបដិទូលបង្គុំឧចារ្ម ជ្យាអត្តជាអោចស្រាប់ហាតអោចក្រុបច្ច

យបាំប្រឌិព្ទបង្គ្គិត ចិនជៃលបដ្តិតជ្យាពង្គារ ចែនឆ្នុន ។ ខយឧដ្ឋុំវយនដ្ឋុំ ប្រដុំនេះយាឧលាកាទស្រុកោ ៈ ភាតបក្ខុណោជាឧង្គារ ។ ទិភាកឧដ្ឋុំ ។ ប្រឧដ្ឋុំ ៈ

ទ្រះយាឧតោរាខ សីរួតក្រុតព្វាតារហ្វីអ៊ិស្រហារ្យ ៈ ឡើបត់មើរ ដិភាកឧដ្ឋុំ ប្រឧដ្ឋុំនេះយាឧលាភាទ់បែរគរស្ថុឧណោះ ។ ចិនទៀខភាគដ្ឋីតស្តូរ ។ ឆ្នោរ ៈ

បយាទេនភាទីស ។ រ្វតក្រាព្វាតារហ្វីដីខព្វុខទេនភា ។ ដិខកាខលញ្ញាដិខតរខល់អារដិខតខខិញ្ញារណ — តោះដុប ក្លាដិខកាខរុប អដិប្បាយជា ភាតាលពីវារ ៈ

រហារប្រហាៈ ជំពីរហាកាទភាជ ប្រប៉ាអតីតកាភាហ្វេហ្វ្យុំ អឌិន្ទុំល៉ាខតាំរដីបុលបុប្យុំខយឧដ្ឋុំវយឧដ្ឋុំវភាកឧដ្ឋុំ ឌិខកោឧឧដ្ឋុំ ឧបរាដុទឆ្មោរ ទេឧភាតាយតិ ៈ

[illegible] ។ [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ។ បដិច្ចុប្បន្ន [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible]

[illegible] បដិច្ចុប្បន្ន [illegible]

[illegible] បដិច្ចុប្បន្ន [illegible]

[illegible] បដិច្ចុប្បន្ន [illegible] ។ [illegible]

ខញ្ញុំ ស្រីការាកាកលប្បុន្នំ អឌ្ឍិយំខាំ បវិច្ចុលបុប្បន្នំ ១លោកម្តុំចលោកម្តុំចការកម្តុំ និកោកម្តុំ ព្រុចបាំកាំប្បីដែលបរិចិទិការទាគុះ អាសេរ៍ព្បេបទិតិយបរ្ទុំបញ្ញូរ ១

ញ្ញូរ៉ែការដែលបាវឥត្តូឃិន្ទិខលបាំលាំតឃិន្ទ ៥ សាកប្រការបុបវត្តុះ ឃាតុកបុត្តូរូកា សាកិហ្ម្រូយាបទាំខ ចបញ្ញ ដេរបញ្ញូរលេះ ឃាសចិ បញ្ញរាលបញ្ញូលាយបញ្ញូលេឃិញ្ញ

៧ កាំនិខតត្ថខល្ប:ដែលព្រះទេវិយបព្ភូ ព្រះ ទេវិយដែលចោះ រូបកាត្រាតុាក៍រ្បេីកន្តិរ្តូក៣ ភូខបព្ភូចលាំ ព្រះទេវិយបព្ភូបធ្វើលាលេះ អនុសោសាក្រូយលា

រដ្ឋីកាលាំខលាជាអនខព្រះទេវិយបព្ភូ ៦ ព្រះយោការចបារុយ ញ្ញូនិខលាបរ័ព្វរាគុ លាបញ្ញាចា និខ លាគ៉ុដែលព្រះទេវិយរុត្តូ កា ចិតខាត

យុរាំលោកចលាក្ខូញ្ញុខញ្ញូលា ដែលតិកាលាវាំខារកម្ពុលាប្រព្រះព្រុះ រាជ្ញូលាញ្ញារាសាំដែលរាលាកនតាស៤០ កក ៧ និខលាំដែលខក្ខូខាងខលុំ ឭ្ញូខ ចើ ល្ញុំ ចេ្ញុះ

[illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ២៥ ប្រការ [illegible] ៤ [illegible] ២៤ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

គាត់បែងចិត្តរបខ្ញុំកើរបោរា ដែលមិនត្រូវក្រោះព្រោះហៀរហេតុណា ក៏ខ្ញុំលោកគុណធម្មច្រើនណាស់ មិនឱ្យលើសការវាងបើញព្យាករណ៍ខព្រះធម្មការបែងចិត្តនេះ ដើម្បីជាតិរបស់ផងនេះ ៖

ឱ្យបង្កើតបញ្ញា - លើករបខ្ញុំអ្នកទៅវិញ ៖ លើកបញ្ញា រេខ្ញុំបង្កើតបណ្ដុះកាត់បោង ទូប ៖ ក្តីផុតបង្កើតជាបាល់ នឹងសិក្សាព្រះ ៖

យោគាវចរលើកហេតុទៅវិញ វិវេកឃ្លាំ ៖ បង្កើតដើម្បីបណ្ដុះរបខ្ញុំនេះ បាតដែលបញ្ញាលោកដាវដែល ៖ ឃើញបញ្ញាតាវដែលវិញ ២ ចេះ ឱ្យលើបាបារមេ ៖

កណ្តាប់បុគ្គល្យា បុគ្គលធុនយោ វិវេកឃ្លាំ ៖ តខ្ញុំប ២៤ និងបង្កើតដើម្បីរបខ្ញុំការឃ្លាតការពិនិត្យ ។ ៖ ។ កណ្តាប់ដែលការធម្មបញ្ញាលោឱ្យគ្រោះ ៖

ប្រយ័ត្នខ្លួនរស់ ឃ្លាំឃ្លាំងទាបប្រចាំ នឹងវិញ្ញាណនេះត្រូវ ។ ដែលចិត្តចេញរាល់ថ្ងៃ ១០ ៨ ប្រការនេះលើកដើមបាតដែលបញ្ញាយ ។ ឱ្យបង្កើតបញ្ញាដើមទៅលើកទៅនេះ

[illegible] ១ [illegible] :

[illegible] :

[illegible] : [illegible] ២ [illegible] ៣ [illegible] :

[illegible] :

[illegible]

សមារម្ភ ជាប្រួលដ៏ផុះសនៅហើយ អនិច្ចបកើតជីវិតកប្បច្ចុប្បន្ន ៗ នឹងបកើតហើយបកើតទៀត ចំណាននរលចំណានជុំ ស្លាប់ហើយកើតទៀតកើតហើយស្លាប់វិញ ៗ ហើយកើត

ការចំណាននេះ ទ៏ទេវទៅស្រូបព្រុំកិត្តលសម្ភ ររត្តល សម្ភ ៗ អានតទៅវិញការបណ្តា ប្បច្ចុប្បន្ននឹងបកើតជាបញ្ចប នៅ ចំណាននឹងសន្សំបដារបរគេះ អានុត្តលៈ

សម្ភស្ពឹតលសម្ភន្ទុនហើយ ពិញ្ញានរូប ៖ ការសាខព្រះ ពើតត្តលសម្ភវត្តលសម្ភន្ទុនហើយ ៖ ពើញពើតរូបការសំអាព្រះ ស្រុំគសានព្រះទ្វារ ៖

ការប្រិខជាកិរិយាវែសព្រះយោគាវចរ គឺ ធាណោះបើញប្បច្ចុប្បន្ន បកើតវិញបច្ចុយាកិត្តល ៖ យាត្តលសម្ភនេះ ជាតិជាបច្ចុយាជាវិញ ៖

៣ ឲ្យការជ្ឈានជាវិញ ៤ គោឲ្យព្រះយោគាវចរសីការណោជ រាកហាលផុះអាបលផុះហា ប្បច្ចុប្បន្ននេះរក្ខិតសានបកើតរវិញស្តលសនឹងត្ថការតក្ខិតត្តល ៧ ហ ប

[illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖

កុំវិញ ៥ តែជុំគោះសីមាណាតែវិបត្តិលក្ខណា ——— ទទឹញ្ញដ្ឋក៏ជុំគោះសីមាណាតែបាតិកុំយើតា និងគិរិយាដែលបាបត្តិតាំងរូប បរិនារ៉ែដលាបឡើតាឡើងឡើ ។ មាន ៖

ចេរិត្តើយ ។ ជុំគោះសីមាណាតែតោត្រើមយោ ។ ។ មិនបានសីមាណាប៉ែប្រុគល្បះដែលនេះខ្ញុំនិខ ។ ៖ គាល្យាគតត្រូវនិខមានមានជាប់នុបលោតា ឱ្យ ៖

ដែលបង្កើតប្រព្រួតលោះមោត្រុលោលចេញ សី ចារោយបចាប់តែដែលលះប្រុលោលចេញ សីមាណាបតា ៖ តែត្រូតនឹង សីមាណាត្រូខមបរតែរាមាគារ ៖

ដែលប្រាប់បង្កើតនេះមានត្រូវតាមកុំវិញ ៥ សិរិប្ប ដនក្មានឹងត្រួតសីមាណាប្រព្រឹត្ត បំពេញការខនិត្តិ ៖ លក្ខណា ៥ ប្រការ ប្រព្រឹត្តិឡើងខ្លួនមានមាន ៖

វគ្គ១ គាលព្រះមោគាលចញ្ជូលបារៀសីមាណានិត្តិលក្ខណា ខបិតានិត្តិលក្ខណាព្រុត្តទៅខែនៅលក្ខ ៥ ប្រការ ទោររុនាបារុំមាតារពាលទោរុំខ្ល ៖

។ [illegible] ព្រះពុទ្ធ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ។ ៖

ជាបីប្រការ សត្វណាជាមនុស្សព្រះពិរាណ បើឃើញនាគថ្មីក្រាល ពុះពិរាល ប្រុប ៖ ល្អូវនិខ្ញុំលោកនិងខ្លួនជាអ្នកប្រាជ្ញនិងពេល ៖

ទេ ល្អូវពីរទាំងភារតិចឃើញទៅកើតសិទ្ធិនិរមោះ ៖ ពោះ រាជក្រុងនិខ្ញុំលោកនិងថ្មី ខាងក្រុមប័ររនិងថ្មី ៖ កោសនិងបញ្ញា ខ្ញុំបន្ទាប់បន្ទូលប្រុ ៖

សាន ចោះព្រះពុទ្ធទ័រទាំងព្រះរាជាក្រុង ៖ ព្រះរាជ័យនាថ្មី ឃ្លានិងថ្មី ពោះព្រះកុំរាជក្រុងល្អស ៖ បងាជីដាទិញខ្ញុំពាសាន កុំទាន់ស្រូល ៖

ពីរនិងថ្មីជើងព្រះខាងលង់សោ ខ្ញុំបន្ទូលខ្ញុំបន្ទូលពោះ ទេវិខ្ញុំលោកនិងខ្លួនកានដុំការណ៍ កុំរាជបងខ្ញីកាត់ទៅភារក្នុងខ្ញុំរការការណ៍ ខ្ញុំព្រះក្នុងនិខ្ញុំលោកដុំតាពោះ ៖

អាត្រូវស្មរតីអរហន្តបញ្ចូលទៅកុយ អរហន្តស្មរតីទុករំពឹងក្នុងហើយ ប្រកបដោយស្មរតីចាំបញ្ចិត្តទៅក្នុង ពីរដ៏ឧត្តមព្រះយោគាវចរបរិហារណាហើយឲ្យបញ្ចូលដល់ខ ៖
ស្មរតី អាត្រូវស្មរតីអរហន្តនោះ ៖ ធាតុជាលក្ខណាខាងដើម បញ្ចកាយដ៏ ឱលក្ខណា ភាវនាទី២ សេចក្ដីព្រះយោគាវចរបរិហារណា ៖
ហើយឲ្យជា កំណត់ក្នុងលោក ប្រដិភាគ ៖ នោះ វិរុបនិវរណ៍តនោះ អាត្រូវស្មរតីកំណត់បខន្ធ ឧ ។ កំណត់ស្មរតីនិងធាតុទាំងពីរ ៖
លក្ខណដាលស្មុកស្មុំប្រមាណហើយ ប្រដិញ្ញ ៖ និស្សរណ៍តនោះអរហន្តស្មរតីហើយ ហើយកំណត់ទាំងនោះ ៖ ស្មរតី . កំណត់ទៅព្រមវិនិត្យខ្លួនក្នុងដង ៖
ក៏ពល ប្រដិស្ឋានស្ដីគាងលាបនោះ ឈ្មោះស្មុតឈ្មោះស្មរតីអរហន្តហើយការស្មរតីបច្ចុប្បន្នអរហន្តកំណត់ ។ ក៏ពលដាលប្រស្មិតខ្លួនក្នុងហើយ ។ ស្រះវង ៖

[illegible] រូបក្ខន្ធ [illegible] រូបក្ខន្ធ [illegible] ៖

[illegible] ៖ ព្រះយោគាវចរ [illegible] រូបក្ខន្ធ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៣ [illegible] ៤ [illegible] ១ ពីព្រះយោគាវចរ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ១ [illegible] ៖ សង្ខារ [illegible] ១ ៖ [illegible] ៖

[illegible] ១ [illegible] ៤ [illegible] ៖

៥ មេះ [illegible]

ទីឋាន [illegible]

[illegible] : [illegible]

[illegible] : [illegible]

[illegible] ៥ [illegible] ៥ [illegible] ៥ [illegible] ១ [illegible]

[illegible] ព្រះ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ៗ ៖ ៗ [illegible] [illegible] ៖ ១ [illegible] ១ ៖

ប្រការ [illegible] ១ ៖ ប្រការ [illegible] ១ ប្រការ [illegible] ៖ [illegible] ១ ប្រការ ៖

[illegible] [illegible] ៖ ៗ [illegible] ៥ [illegible] [illegible] – [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] ៖

ពេលាគេហិត្រូវនិងជាំ សុទ្ធសីលា កោះ ចំ៥៥ការសីការណាការណាការហ៊ុំ វ៉ុះ ឪ្យសីការណាការតែឡូនុបស្សនា លុះលោខម្មៈទេនាញ្ញូន កសម្បួកាញ្ញូន · ចំរិជាក្សដ៏ងហ៊ា ឪ្យហ៊ាំ រាំង ៖

ចតុព្វិធសតិការណាការណាប្រាកលាយញ ៗ ៖ បរមត្ថចតុព្វិធសតិការណាដែលស្រុយដែលដួល ៗ លុះ ៖ បរមត្ថសុខញ្ញាណខម្មព្រឹយោតចតុព្វិធសតិ ៖

ដោ ការលោភាបដិមុបធម្មដួល ព្រុទ្ធរាជលោប ព្ទិទលោសម្បុត្ត ទោសាម្បុត្ត សម្បុត្ត ចំរិតាម្បុត្ត ៖ ចំរំណោគជិត្តិសម្បុណាគាះខាំ ធម្មានុបស្សនា

ៗ វេទនានុបស្សនា ធម្មានុបស្សនា ៖ ចិត្តានុបស្សនា ធម្មានុបស្សនា ចំរាចានុបស្សនា ៖ ៗ រវិក្យដាទេនាជិកទេស្ទ្រីការ ៖ ៖

ពេលាល្ងនិងសម្បីដែសូ្យ ចម្ពួរនិងសម្បីតោះពេលាត្រូវចំណីដែលូ្យ ៗ ចំរាងនិងសម្បីការលោពេលាត្រូវចំណីលើលដែលូ្យ ៗ ឃាំងាខ្ចបរិការលោបញ្ញុខាំងរាះខាំ ដែលូ្យ ៖

[illegible] [illegible] បញ្ញិន្ទ្រិយេន [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] ៕

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] ៕ [illegible] [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] ៕ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] ៕ [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៕

[illegible]

[illegible]

[illegible] ပြ[illegible]

[illegible] ၁၀ ပြ[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] ព្រះ [illegible] ៗ [illegible] [illegible] ហេតុទសបញ្ញាកាចិត [illegible] ១ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] ៗ [illegible] ៖ ទសបញ្ញា [illegible] ១ ឧបដ្ឋាកំ [illegible] ៖ ហេតុប្រាណហេតុទសបញ្ញាការិក្ខ [illegible] ៖

[illegible] ១ [illegible] [illegible] ។ ៖ [illegible]

[illegible] ១ [illegible] [illegible] [illegible] ១ [illegible] ១០ [illegible] ៖

[illegible] ព្រះ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] ញាណទស្សន [illegible] ៤ ✓ ព្រះអរ [illegible] : [illegible]

[illegible] : [illegible] ✓ [illegible] : [illegible]

[illegible] ព្រះអរិយបុគ្គល [illegible] : [illegible] ទស្សនញាណេន [illegible] ✓ ព្រះអរ [illegible] [illegible] មគ្គញាណេន [illegible]

[illegible] ញាណេន [illegible] ញាណេន [illegible] [illegible] ញាណេន [illegible] ញាណេន [illegible] ញាណេន : [illegible] ញាណេន [illegible] :

[illegible] ញាណេន [illegible] | [illegible] ព្រះ [illegible] [illegible] :

។ [illegible] [illegible] [illegible] ។ ៖

[illegible] ៖ ។ [illegible] ៖ ។ [illegible] ៖

ឆ [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ។ ៖ [illegible] ។ ៖

[illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] ៖

ពាក្យលើកលោះនៅនេះនិងទូលបង្គំ ។ ដែលបានឮលោះ និងឲ្យឃើញស្រស់ស្រោចស្រង់លក្ខណ៍បែង ដើម្បីឲ្យចំរើនសព្វញ្ញុតញ្ញាណដែនទៀតនោះ វែងពិត ។ ៖

ៈសព្វញ្ញុតញ្ញាណដែលចំរើនភ្លូវខ្សែបក្ក បរិច្ចាគទ្រព្យនិងសម្បត្តិនោះនៅលោះហ្ន ទាំងចាររុក្ខា ៖ ដោយបញ្ញាសោល គីទុបរិបូណ៌ ១០ ៖

នៅពីការព្រះផ្លូវបរិសុទ្ធិបានពីមារឈ្នះ ៖ ឈាន្តរទាំងលាចក្រពិនិត្យញាណបានដោយពិតដោយវែង ៖ នូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណដែលព្រះយោគាវចរ ៖

ចំរើនដែលទៀត ចំរើនភ្លូវខ្សែបរិបទា ៖ ញ្ញាណនិងឲ្យនិងសម្បត្តិនេះ បរិសុទ្ធិក្រោយបានឧបរិបោល ៖ ៤ អាជ្ញានិងឲ្យធ្មឹងជាក្តឹងទាំងលំកាល ៖

នៅក្រពិនិត្យញាណបានដោយក្រុងដែលវែង ដែលពុំស្គាល់ដែលព្រះដែនព្រះភាគ គុណព្រះមហាករុណាឲ្យព្រះយោគាវចរចំរើន នូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ ៖

ទើនេះក្មុំការ   ការនៃប្រាវនៃក្ខុក្ខុវខេត្តិបឃើញភាក្រាវេហ៍ខេត្តរុវិនសម្ភីវេះ   ទើត្រូវការការបក្ខុជា   វាវៃប្រឃើញហាសេហ៍ប្រុរនេវការបហឃីវក្មើវនេហាវ   ។   ៖

ឫ្យឧនរូងសារុយ   ព្រាបព្រាវនៃក្ខុលោវជឺត្រះ   ព្រាភាជក្ខុត្រូវរុយ   ខ្ញុំមិនអាចកាព្រាបព្រាវនៃក្ខុលោវជីត្រ   ៖   ព្រាភាក្ក   ចលផ្ទុំភាវ   វាក្តិរួរនៃក្ខុលោវព្រាភា

ប៊ែវ   ដូចនេះ   រកាព្រុរបាវភ័ទ្ធបព្រះមហាករ   ចកកាំហានជ្ជិវហនបីមការក្ខុឧកវីហាវិរូបបញ្ជីកាភាក   បទទាបព្យ៉ាងឡេវាតមុគ្គិតា ខ្ញុំមិនកំទោរូវនេះ   ៖

វាទិញ្ញូនៃក្ខុនៃការព្រួសហេនេព្រាងកវ្ហ   ឈជម្ពូនក្ខុ   ហេកព្វាព្រាភាជ្ជូរូបនេះ   វានៃព្រុរហាមភ័ទ្ធតាប្រេះ   ៖   ហេហាវការត   ព្វឹលាកជ្ជិវហទមិទតារ   ភ្ន   ៖

អាវិហាវេសនៃការតាការធ្វើក្រឡា   ។   ក្ខុសព្រះជាវេ   ។   ហើយហាការសត្តវំព្រៃ   ខ្ញុំមិនលាក្ខុនេ   ទើតុកំវាសព្រាកាន់   ជារត្ស្គួលនៃក្ខុនេហាកាំព្រាភាទូ្ជក់ហោវនេះ   វាវ   ៖

ឲក្រុមហោរាក្ដ៏ដែលព្រះហោរាចារចាំការធ្វើបន្ទាប់អារក្សខេត្តដែលសីហាណាក់ញ្ញតាកាត្ដែន ៤ ឲ្យជួបខណ្ឌញាដាប់ហោរា ។ ណែយស្រួចដា ។ ខបៈដារបញ្ញាផ្ទាំបិទអក្សរទៅ ៖

ៗ អនក្ខលក្ខណ ដើម្បីចាំការប្រកាដ្ឋ ៖ មានពាក្យបុប្ផាដា ឲលក្ខិតដែលផ្ទាំបិទអនក្ខលក្ខណា ៖ ទុកនោះ ការនិងសម្រិទ្ធ ចែលខ្ញុំភាសាល ៖

ក្តិតនោះទុំប៊ែមខងស្បាក់ទុំបងក្បូ ការ ៖ ដែលការជាក់កាំណពីចក ពក្ខលាដែលឃើញជាជីវិត ៖ ឃើញបុទនិងដារាប៉ាក់ជា អសារ៉ូបយុបខេរ

ភ្នំដដាប្រើងនេះឯង ព្រះអរត្ថកាជាទ្វារីយ៍ ៖ ហោរាលក្ខិតបិទផ្ទាំអនក្ខលក្ខណដត្ថ ៗ បិទឲ្យ ៖ ឃើញលក្ខណប្រុក្សដែលបែន ទុំនិងធ្វើ ៖

ដុះ ឃុះ ដើម្បីឃើញអនក្ខលក្ខណាជាប្រុក្សដែលបែននោះ ជាបើប្រកាដ្ឋនិងឲ្យឃើញអនក្ខលក្ខណាជាប្រុក្សដែលបែននោះ ។ ការៀបចំអក្សរាតីរញ្ជាយាប ។ ៖

ឱ

ដេយនីខភាគការកេក្តិភាគារទេញ្ញឲ្យឈ្លាកញ្ញ ទាំឲ្យកន្តិកវិនោះឲ្យវិនះនៅវាន សវិកូរបឡុរោះដីឡូនិខប្រាកង្គដេប្រុរុនលវ៍នេន । ត៍និះសរើវុ៉សុសរុក ៗ ៖

ដើឡូនិខការបារការសន្តិភាគារទេញ្ញឲ្យឈ្លាកញ្ញ ៖ ៖ នីខបនីរក្តិវ្តុរះ បុក្ខបនីខទាំងឋាភាគសន្តិវេទេញ្ញបាន ៖ ដើរប្រក្ខនីខកាករការនោកត្តំវិនីខទាំងភាគ ៖

សន្តិវេ ភាឈះ ចញ្ញុឲ្យឈ្លាកញ្ញ ភោះការឃ្មីឋឈ្ញា ៖ ៖ នក្ខវិកាការទាំភាដ្ឋកដ្ឋអ៊័ពកវិរ៍បឲ្យ ឃើញ្ញនី ភើតនី ខ ៖ ៖ ឋាតរកវិនិសំឋាអះប្ដុគាំឲ្យប្រុវាន ឋ៍ឃ្វើ ៖

តិតន៍បេសកន្ទិញ្ញរបឲ្យឿរ ។ កីសារ ៖ ភារវឲ្យ ឃើញ្ញុជវ៍តិវ៉ារកដ្ឋុនុ ៖ ថ័តខកវបវ៍ពកតិភារ ៖ នុំពញ្ញ និះ ដើនបុខត្វាបឌ្ឍសហោរសទេតរសទ្ធិរ ៖

ឋាន ភើតបតរឋឿរ្ត៍ឋាន៍តនីខ៍បុ ពញ្ញបរ ភារិវិ ស៊ុរ គរដំ ស៊ុ បន្តុភាប ជដ្ឋ ខួតភោះ ៖ ឋានវ៍តិនីខ៍កភាតបខតុ្តនភោន្ថ៍ឋាខបុ១ । ៖

ព្រះបុត្រនេះក្រោធពុះពារជ័យនេះនាំក្រោធស័ព្ទ ពាចាចក្រស័ព្ទវ្ញើត ។__ ស្តាប់ពាក្យដំបូង នាទ្រង់ឲ្យសម្រាប ព្រះបុត្រនេះនាទ្រង់ដកនិងមានប្រាប់ ទៅមុំទ្រង់រាជ ៚

ឡើងទៅទាញតម្រូវខ្សែធ្នូ ទៅនាក្រោធនេះ ៚ ទ្រង់រាជដើមនិងខ្សែប្រុសប្រុស ទ្រង់រាជដើមនិងខ្សែលុកទំ ។៚ សម្រាប់ក្រោធ មាន-ត្រួតពុំកំពុះនិងទ័ព ៚

ទ្រង់រាជដើមនិងខ្សែប្រុសប្រុស ទ្រង់រាជនិងខ្លួន ៚ ។.. ធ្វើពុះនិងទ័ពដើមបាជ័យ ។ រវៀវត្រូវតែនៅការស័ព្ទនិងទ័ពនោះ ៚ ។ ជាទ្រង់រាជប័ពទ្រង់រាជមុំ ៚

សម្រាប់ ទៅមុំទ្រង់រាជម្រៀននិងកាំពុះ ។ ៚ និងទ័ពដើមសន្តោសបើកដួយ ។ ជុំលបើកបាក្រាប ។ ៚ ដុំបាចំផុយនិងពេជ្ញការបរិសុទ្ធនិងខ្លួនបក្សាវនោះ ៚ ។

ទ្រង់រាជប័ពទ្រង់រាជមុំសម្រាប់ក្រោធបើកបាតពុះនិងទ័ពដើមបាជ័យ ។ នោះពេលហានក្រោធដុំបខ្សែ ទៅនាក្រោធនេះនាំទ្រង់រាជដើមនិងខ្សែលុកទំសម្រាប់ជាព្រះបុត្រនេះ - ។ ៚

[illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] ៕

[illegible] ។ ៕ [illegible] [illegible] ៕ [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] ៕ [illegible] [illegible] ៕ [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] ៕ [illegible] ៕ [illegible] [illegible] ៕

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៕

ក្នុងកាលនោះ   កាលអានអាននោះល្អិតចេញទាំងបើ ។   ចាំពាលល្អិតចេញមានបើ   អង្គិច្ចលាត្រូវមាតិនិះក្រោមឱ្យក្នុងលក្ខណ   ព្រៀបដុំរបស់អង្គលព្រះរាជ្យដេយ៖

ទៅរបស់ពណ៌បាវទាំងពីពុទ្ធិខបិនឆ្នាំក្នុង ៖   បើត្រូវព្រះស្ថាបនិព្វិន្និក្ខាក្នុង   ព្រោះបើក្រឹខដាលល្អិត   ឆ្នាំទាំងមានបើ   អង្គិច្ចលាត្រូវមាតិនិខក្រោមត្ត ៖

ឆ្នាំលដើម្បីក្នុងលវែង   ឧសីក្ខើហេតុបរ៍ដេល ៖   ឆ្នាំបិនក្នុងលក្ខណ៍ដោយនៅសីវន្តរបួន   ទសស្ដាដ៍   ពីរ   ហេតុបរ៍ខែក   សីក្រុមបរ៍ការ   សីហេតុបរ៍ដើរ

៥៥៤   នេះលគបិនឆ្នាំអោកបិនឱ្យលបីញក្នុល ៖   នុកាលក្នុយ   អងិញដាលគូដ៍ខបាញ្ញត្រូខហេតុនេះ   កា   ព្នោះបើរាន់ដីលំនៅស្គរបរិលោកល្អរ៍ឃិននឃី ៖

បិនចាប   ដាន់ដ៍ខបញ្ញាលបីញដាលាខ្យុនៅនោះ   ព្រោះស្ដាលពីរហេតុប៥   អង្គុំហេតុនៀវបើត្រឹមក ___ _ដោកនៀវបើតអង្គុំហ ។ អង្គុំហនៀវបើតដើរ   ដើរនៀវបើត ៖

ឃរ ដួងស្អែកបារវត់ទៅក្បៀប ។ នាំគ្រួចឆ្កួតមាដុះស្នេះ ធ្វើគ្រួចខមានសារក្បួន ។ បើមិនរលួសរបស់ស្រីរបារបរទៅបេង អត្តុបរស់ស្រឡៃអាចារ្យ ស្នេហ៍អាស័យស្រឡៃកាទ្ធោះ ៖
លើសនៅវ័ណ្ណណ៍ ជើងជើងទៅមិនបានឈប់ ៖ មិនស្លាះផ្ទុំស្រីរបារបរ ផ្សាំងចាំងផ្ទំផ្ទុះ ធាន ៖ ប្រាជ្ញរវត់ទៅក្លាចុះ ឯខនៅគិតពេលស្ដីបើ ៖
កុ ធាប ឃើរបាត់ឧប្បត្តិហេតុពលឆ៊ា ៖ បើផ្លូវផ្ទុំស្រីរបារបរធ្វើតិច ធ្វើគ្រួចខមាន ពេលក្តុំតិច ៖ ពាក្យស្នេហ៍ ពុំបានស្រីរបារបរសម់ដើមកតិះខាវគ្រប ៖
ជាំបាបញ្ញជាក់ខងចខស្រីរបរបវត្តិ ៣ ៖ ពោះផ្ទុំឈ្មោះស្រី បើវាដើមកាលកន្លាះ ចាំប្រាជ្ញបចាំ ៖ ស្ព្រស់ផ្លូវឧស្ព្រាក្តុំបរ ធ្វើការការក្នុងឧទេវៀប ៖
មានក្រឹមប្រុសពោលពាក្យលាព្រៀប ។ ស្រឡៃខកាបបកាគួរខុះតាមារ ដែលជ័សើរដោយដើមការកេះ ៖ ហើយវឹងស្រឡៅផ្លូវខស្រប្រស្នាលរ ធ្វើការខេះពេល ៖

កែម្លាខមានឆ្លុំស៊ីខល្អខខនោះឯង ដែលជាបិនលិទ្ធានោះគាំតរដួ្យយនេះឯខគានជាទៅបត្តូអ៊ែជាបិនឈើបិនចាប ល្អុនតិចាតៅជាឈុំខបរិតែកាកដាឈុំខតាប្បដៀប ៖

រំលោភបិទ្ធាសទ្ធុំស៊ីបែមាបថ៌ បើបិនផ្លូវប ៖ ន្ធុំស៊ីបែមាបថ៌បរិញ្ញស៊ីខចាបយត ឥតទេខតាគានជ្យ ៖ ឡ្យ លកាទវ័ជយ័ប្រសិទ្ធិមាបថ៌នោះ ៖

អាកាសបត្តិលិខាតទេខតាយខកាខជ៌ទ្រើន ៖ ជាខទ្រើន បើរឃ័លើរតុំសិរារណាឡ្បុត្តិត ស័រត្នខ ត្រែគាវ័ជមានលេខត្តិលរាស្ប តាយ ៖

សិបាលរយាឡ្បុត្តិតនេះ បានសេចក្តីវិភាត ៖ នោលជាខ្ញុំ ឈ្មោះបើខកែង័ខ្លួននេះ មាតតូវាន ៖ ឈ្មោះជាមានជុំវិញតៅជាឯកខ្ញុំ នេះបើរ ៖

គាត្តកៃទ្រនៃវីឌី ព្រោះព្រហ្មអ្នកស្រុកដូចជាប្រាសាទកាបាវ័ន្តាយតាទេរគ្គទ៌ន្ទូប - យគារទ្វខយាត្ថុកាត្ត - ។ ហាកាកៈឆ្ពន្ធខយាគាប៍ចំសៀបមាតបរិភោគ ដើរ្ហបារ ៖

[illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] ।

[illegible] । [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] [illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible]

[illegible] ២ [illegible]

[illegible] ១២ ប្រមាណនេះ [illegible]

[illegible]

[illegible]

២ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ២ [illegible]

បន្ទុកនេះកោះទាំងនេះនេះកាត់ថាងហើយញូវស្ស័យល្អខ្មែរនេះល្អលែលហើយប្រាសាទលែង មហាធុរៈ ព្រះអង្គចារិយ៍ មហាទូលស្គ្រែង ឧបនាលញ្ជនេះបឹងក្លាំងនេះល្អលញ្ជូ

៖ផង ។ ដើម្បីតាំងក្រោមថ្ន ឲ្យនេះល្អលម្អៀង និងក្រោមថ្នក្សែរនោះ រលោះក្រុបធ្វើតាគបង្គ្រឹមល្អលញ្ជ ចេញដំណើរក្នុង ធ្វើដុចម្តេចនឹងទាំងពាក់ ៖

ហ្វះយល្អ ចេញធ្វើរឿងនេះក្នុង បើក្រោម ក្នុងនិងទាំងពាក់បង្គ្រឹមល្អលញ្ជ តាំងក្បៀសធ្លាក់ធ្វើ ៖ ឧបាសកាទាំងលាវទាំងហិរញ្ញ ឱ្យឃើញ ៖

ក្បួន កាកលាទុននិងក្បួន ទាំងវាវេលាវ ៖ កាត់និង ៦ ដុកាគោងមកខាងក្រៀរនោះនាងហើយ ១ ៖ ក្បួនគាយបារ ទាំងនិងទាំងពាក់បង្កាយ ៖

ហ្វះក្បូវទាំងទី១រ បន្ទុកនេះរវាក្បូនគាយក្បោះ តាលទាំងកាគបរលេញ្ជបនិងក្បាន ចេញដំណើរក្នុងហើយ ។ នេះគុណល្អទាំងនឹងក្រោមក្រៀល ដោយក្រមសលែងឲ្យព្រះ ៖

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ចក្ខុដែលជាអនិច្ចំនោះ ភាន់ដែលខន្ធបញ្ចក —ថាអនិច្ចលក្ខណៈនោះ - — ភាន់ដែលរាំងរាំដែលបរិកប្បប្រាប្ត — សើរបើប៉ុណ្ណឹង ។ សើរ្បមើវងៃ — ៖
ខន្ធបញ្ចកៈ នឹងជាឯហៀកពីតក្អែហាន ៖ ឯចក្ខុដែលជាទុក្ខំនោះ ក៏ភាន់ដែលខន្ធបញ្ចកនោះឯង ។ ៖ ។ ហៅទុក្ខខ្លួនមិនដឹងព្រះដែលអ ។ ៖
ព្រះភាគ្យ ទ្រង់ត្រាស់ទេសនាទុកជា ។ យើងនឹង ៖ ធ្មំ ។ កើតទុក្ខំ ។ ដាវ៉ៃរបស់ៈដាអជារអំនិច្ចំ - បែលនោះជាទុក្ខំ ៖ ហៅទុក្ខធាតុទ្ធធកើតឡាជ ខន្ធបញ្ចកជាទុក្ខំ ៖
រដិឃាជាខន្ធបញ្ចកនេះ ច្រើនពេកព្យាការ ៖ ញាណឹង្សុខ ។ ច្រើនពេកព្យាទុក្ខខទកឹងក្នុងបាបើរ ៖ តៅព្រៃយ - ។ មិនអរលមិនបើរ្យហៅទុក្ខទ្រូវតើឡា ៖
ហើញជា ចក្ខុដែលជាទុក្ខំនោះ — ភាន់ដែលខន្ធបញ្ចកនោះឯងឯទុក្ខលក្ខណនោះ — មិនរ៉ែបនឯដៀវផងទិន្នាំភាដដល - ។ អរអាវដែលគេពារព្ភាតិបៀវអប្រៀនក់ខន្ធ ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ។ ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible]

[illegible]

[illegible] ព្រះមហា[illegible]

[illegible]

[illegible] ព្រះមហា[illegible]

[illegible]

[illegible] : [illegible] ។ [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible] ។ [illegible] :

[illegible] ។ [illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] : [illegible] ។ [illegible] :

ចុម [illegible] ព្រឹត្តិ [illegible] គ្រាប្រាវ [illegible] សីហារលោក ចេញ [illegible] ។ ស្ដាប់ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ព្រៀង ។ ចេញពីវាំង [illegible] ព្រៀង ៖ ។ ព្រះ [illegible] ដោយចិត្ត [illegible] ស្ដីតាម [illegible] ៖ ដោយចិត្ត [illegible] ស្ដីតាម [illegible] ។ ពេលសីហារលោក [illegible]

[illegible] សីហារលោក [illegible] ៖ [illegible] ៖ ក្រាប [illegible] ស្ដីតាម [illegible] ដោយចិត្ត [illegible] ស្ដីតាម [illegible] ៖

។ [illegible] សីហារលោក [illegible] ៖ នាងឡើង — សីហារលោក [illegible] ខ្លួន ៖

[illegible] ៖ [illegible] ។ [illegible] សីហារលោក [illegible] ៖ ៖

ធំជុំការព្រះរាជ ។ ឃើញកញ្ចក់ស្រឡាញ់ការច្បាប់ដាច់ ។ នោះណាបើវិញច្បាប់ការវិនិច្ឆ័យ ក្រុមក្រុមការបញ្ជាក់ក្រុងបង្គាប់ ព្រមក្រុមការបុណ្យដូងសង្ខេប ។ សេចក្ដីរឿង ។ នាក់ប្រុសស្រី :

នោះវិញ្ញូកោ ។ ជុំផ្ទុកោតាមបញ្ញត្តិ ។ នោះសុខ : កោ ។ ទទួលក្ដីការបរិបញ្ញត្តិ នោះទទួលការពិចារិត ។ នោះ ឧត្តមពិចារណា ។ ២ ។ ទាំងនាំបងមាតាបិតា :

ឃ ឃ្យាការក្ដីមួយបែរគេះ ពីរបុរសឃើញ : ទំលុកឃើញនុំហ្សច្បាប់ការដែលជាទំរិង ។ : មានគេឃើញច្បាប់ជិត្វ ពីរឃើញគេវិទិ :

ទៀតគេះរឹតយកមកឲ្យ ដឹងការណ៍ឃើញ : ដំណុំពិតការខ្ញុំមាន ដឹងច្បាប់ព្យួរឃើញ : ទំលុកឃើញនុំហ្សគេះ ច្បាប់ការ :

ប្រសិនបើជួញទិនការឃើញគេដំណុំពិតការខ្ញុំមាន ដឹងច្បាប់ព្យួរឃើញទំលុកឃើញនុំហ្សគេះ ។ ច្បាប់ការបើនែងនូវព្យា បើនែងសុខទៅការការុណ :

ឃាងលើបញ្ចុះឆ្អឹងអង្គារក្ខា ជាវិបស្សនាញ្ញានោះធីតអស្ដីហាន កាលឃើញរូបនាមឃើញទុក្ខប្រាប់ដាប់រាគវារ ។ រោគវាវ៉ុះលេវាវ័ឆ្ងុំទុក្ខរវវស្តង់ក្ខា ដប់

ប្រការដុំដុះបើហ្ស៊ី ចិត្តសត្វនិងព្រះសោភាច ចរនោះ ។ ក៏ឱ្យឃ្លាប្បវិតិរូបធម្មនាមធម្ម និងការងារ លេចឡើងព្រោះអស់ដប់រូបធម្មនាមធម្មនោះទៀត ៖

អស្ដីហាន បញ្ញានោះត្រាចទាតាលេចក្ដី ៖ ដ៏រោគតាំរុងព្រោះវារបែបរំលាយចាកការសម្បុទាំងទ្រោលេញ ៖ រួចរូបធម្មនាមធម្មទាំងឡាយ រំលងវិន ៖

ឥឡូវ កុំបានឱ្យបន្លះដល់ភាសា ពុំ បានឱ្យកក្ខុនោះទំរុងរកក៏នៅ ទានលះបង់ ៖ គេវិលលេចធម្មនិខ្លួន ជាគតិក្តុប្រហាន ៖

ចិត្តនោះនុងនៅតាមព្រះនិព្វាន យកព្រះនិព្វានជាទាឧបុខ ពុំបានប្រាក្តដ៏លទ្ធិខទេសក្កុបបសើត កាលប្រារ័ពលវិលាភារឃើញដប់ព្រះនិព្វាននោះ ៖

[illegible] ។ [illegible] ៖ [illegible] ឃើញ [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ៖ [illegible] ឃើញ [illegible] ឃើញ [illegible]

៥៥៨ [illegible] ៖ [illegible] ឃើញ [illegible] ឃើញ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ឃើញ ៖ [illegible] ឃើញ [illegible] ៖

[illegible] ឃើញ [illegible] ឃើញ [illegible]

ក្តីបរំព្រែញ បរិបូណ៌ព្រមទាំងវិបស្សនាប្រកបធម៌ យកវេទនាដែលជាកាមគុណធ្វើតែភិក្ខុ ឲ្យធ្វើតឧបេក្ខាវេទនា ៗ នោះ ... សុខទុក្ខវេទនា ក្តីឧបេក្ខាដែល ៖
ហើយត្រូវឲ្យហើយញុំញាំ ហើយទើបនឹងត្រាស់ ៖ ស្តេចត្រឡប់ទៅការុណ្យ ក្នុងបែងប្អូនបង ៖ ហើយត្រាស់ដឹងចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ៖
ព្រះអង្គអនុញ្ញាតព្រះនិព្វានឥតអ្នកដាក់អង្គអារម្មណ៍ ៖ យកធាតុដ៏ពន្លឺដែល ទើបឲ្យគេការពារក្ស័យទៅ ៖ ក្នុងទុក្ខសភាពសង្សារនោះ ព្រះយោគាវចរ
សេចក្តីនិងការ និក្ខមការ ក្តី កាយដែលបន្ទន់ចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដំណាងប្រាជ្ញា ដែលនឹងចលកប្បហំចេត សំដែងមក ៖
នេះហៅថានិមិត្ត ដែលរក្សាខ្លួន ហើយនឹងពិចារណាខ្លួន ឥតនាញ្ញូយកាយបរិវារខ្លួន ៗ ហើយបង្កើតចិត្តនោះយកទៅកាន់ការប្រព្រឹត្ត យកមកញ្ញា ៖

[illegible] ។ [illegible] បរិក្ខារសិក្ខា ។ [illegible] បរិក្ខារ ៖

[illegible] បរិក្ខារ [illegible] ឧបការចំបរិក្ខា [illegible] បរិក្ខារទាំង ១ ៧ ឧរេបរិក្ខ [illegible] បរិក្ខារ [illegible] ១៧

ទិ ឧរេបរិក្ខុ [illegible] សទ្ធិតាត្រូវ [illegible] បរិក្ខុរួន ។ គោះទីចារពារ ៖ [illegible] បរិក្ខារ [illegible]

[illegible] បរិក្ខារ ៖ [illegible] ។ [illegible] បរិក្ខារ [illegible] ៖

[illegible] ។ គោះ [illegible] បរិក្ខារ [illegible] ។ [illegible] ។ គោ ៖

ជំងឺមរណា ទំរាំនាំស្លាប់ហើយកន្លង បញ្ញាកាត់ខ្មាំងមារយកម្នាក់ពេញបរិបូណ៌សម្ល ដោយស្រីបាវមានមិនឃើញ — ពុទ្ធិអង្គហ្ន ឈរៈបន្ទេវតាកំសាន្តឈ្មោះព្រះឈប់ប្រមាណទេវរាជ

ជាតិកន្លងប្រមាណ ដោយកំលាំងព្រះពុទ្ធ ៖ បញ្ញាជា ការៈបន្ទេវតាវាទ្ធិព្រមតាម ជាតិកន្លង ៖ ប្រមាណដោយកំលាំងព្រះអង្គហើយហោង ឈរៈ

បន្ទេវតាជាតិកន្លប្រមាណ មិនបានគ្រែ ៖ ដោយព្រះពុទ្ធបានសម្ដែងធម៌ ទោះដោយកំ ៖ ហោងព័ទ្ធបរិបូណ៌ព្រះព្រះពុទ្ធយាដើម្បីផង ៖

ជឿយបរណារប្រាប់បរិចាកព្រះអារម្មណ៍ ឈរៈបង ៖ ទេវតាបញ្ចុះបរិក្ខារកិច្ច ធ្វើទេវតាកន្លង ប្រ ការណ៍ ដោយកំលាំងធម៌ឈរៈរៈគន្ធិបរិក្ខារ ៖

នគរនៅការព្រះនិព្វាន ឈរៈបន្ទេវតាបរិបូណ៌ឈរឈ្មោះឧទ្ទេសជាតិកន្លងប្រមាណដោយកំលាំងធម៌ ធ៌ឈរៈរព្វិវដ្ដិវត្តនៅការព្រះនិព្វាន ដោយព្រះបរមពុទ្ធធម៌ឧរបរិ ៖

[illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ១ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ។ ៖ [illegible]

[illegible] ៖

ល្អរនេះយុំ ព្រះភ្នាដ៏លរង្វើឲ្យស្មើយលោកសង្ខារវដ្ដ ដល់មានទាននៅពេលព្រឹកព្រលឹម ក្នុងសង្សារវដ្ដជាតនេះប្រមាណ ។ នាងតាបសក្សត្រីលក្ខណ៍ជាវិញឲ្យ

ភក្តី ព្រះភ្នាដ៏លរង្វើរ ឲ្យព្រោះចាត ៚ ពេញចិត្តដ៏រមាព្រះលេចក្នុងសង្សារវដ្ដ ដល់មានទាន ៚ នៅអាចជាតនេះប្រមាណ នាងរង់ចាំក្សត្រ ៚

អីលក្ខណ៍ះនាងរាការហិចក្សត្រ ព្រះភ្នាដ៏ល ៚ ថ្មើរចិត្តឲ្យនឹងនាងនាងការនេះព្រះទិព្វមាន ដល់ពន្យាល ៚ នៅមានហ្មងជាតនេះប្រមាណ នាងនាងបត ៚

ក្សត្រីអីលក្ខណ៍ះនាង និងរាងនាងហិចក្សត្រ ៚ ព្រះភ្នាដ៏លការបេះនៅពេលពងដ្ឋដំណួន ជាតន័យ ៚ ប្រមាណ រង្គនិក្ខុនាងការព្រះទិព្វមាន ៚

[illegible] បដិ [illegible] ក្សត្រ [illegible] ។ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible] [illegible] ៖ ។ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] ។ ៖

[illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ᭞ [illegible] ᭞

[illegible] ᭞

[illegible] ᭞ [illegible] ᭞ [illegible] ᭞ [illegible] ᭞ [illegible] ᭞

[illegible] ᭞ [illegible] ᭞

[illegible] ᭞ ᭞

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] :

[illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] : [illegible] :

[illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] :

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :

ឥធសរក្ខុយបរិវាស្នាញ្ញាណៈធាវុះលះតើកុ្ខវសន្ថក្រុំបញ្ញាបញ្ញើ ឋានទេវិលខ ៨ ប្រការ៍ដ៏លហ៍បរិវាសិកក្ខញ្ញាធាលោះ ទាំងនេះបញ្ញីតដំលព្រះមហាការុណិកទ្រង់ ៨ ប្រ ៖
តាលតែ ៗ កំចិភ្ជីបរាជ័ ពិសេះ ៖ បនៈសាស្ត្រកដ្ឋីប្រការ ១ ៗ ជីវកនិក្ខន្ទីបរិវារ ៖ ទោ ពិរនិខការៈបន្តទាំងការបញ្ញីព្រមទេរ ៖
ម្តុខទំរ កំណត់ត្របេញ្ចិត ១ ៗ លាយក្ខុ ៗ បយុត្តុតា ៗ ពិរនិខឋានព្យាយាមបំពេញ ៖ ព្រះធម្មគ្គណ្ឌការមហាការនិត្យប្រការ ១ ៖
ចេតុត្តជីវិតា ពិរនិខប្រព្រឹត្តឲ្យស្ថិតនៅ ៖ ជីវិតបរិឃុត្តិប្រោយបរវិចារលោយប្រការ ១ ៗ ឝ្យក្រុងបេ ៖ រាងនិ ៗ ពិរនិខបរបខេរដ៏ដូចរង្សឹង្គុំខាន ៖
ថ្ងៃរាត្រីយប្តីខស្ញខកាលព្រឹក្សយុះ ការាបរិភោគ និខបរិត្តាដ៏ ៗ និងខ្ជីរកៅត្តខជីប្រាជ្ញាតិច្ឆប្រការ ៧ ៗ ចរការយការ ។ និខបាប់ឈ័ពជីតួតៃនោតាវា

កុំងារនុក្រមិត្តស្មាន   រស់សីរដ្ឋាញធ្វើរ   ។   ប្រការ ១ ។ ១ឆ្នាំ   និងអាសន្នក្នុងនរកបរប្រាប់ពោលព្យាបាលជំនួញថាតនឹងស្ពឺប្រការ ១ ។   ពោរសរបដ៏សរកាល   ៖
និងរាននៀតពោរពីរោគរាចប្រះផល្យូ   កុំ   រាសនិងដ៏ឆ្នាំដ៏ប្រការ ១ ។   សរពុំតិចរោបរាសពោល   តិរ   ៖   និងសរតែតឧនឹ   ពោរស័ងរព្យាញស្ពឺនិងស័ងត្រឹយ   ៖
ខិះ   ចព្រៀតរិវ   កុំងារសបរវរណោរចរនៀស័ងត្ថ   ៖   រព្យាដនិងតេចស្តីរព្រៃឥររវិតោរៈប្រការ ១ ។ ជា៨   ៖   ប្រការដឹងធ្លារ   រនិតខ ៨   ប្រការពែរ   ៖
និងបន្តឹក   ដាបរិចាននក្ខញាពោនិង   ៖   សុរីបឌុបព្រះពោរតាចជាបោនសភ្នូនប្រាប់ពេព្យា   ៖   កន្ត្រានាសានគុំរត្នី   ពោរគ្រុំឆ្នោះខ័ញ   ៖
ពោរាពោរាតារិយ   ៖ ពោរាតរាបលេចានខព្រះកាឃ   ពោរីតាបន្តួបស័ងក្រុឌ្ធពោរបរឿរពោះឃ   ។   សឹមានិងរដ្ឋាកោលបុត្តរាខ   ។   និងរគរាប្រឹកាបុត្រតិរិនសរុន   ។   រោះ

ឯតាៈ ទេវតាសង្ឃ្យ ទេវបុត្តិ គន្ធព្វបរិស្សា នេគ្គបរិក្ខុយោ នដីទាហ្មព្រហ្មបរព្រះកាលវាល ឧក្កលវេលាមាត្តាត្រៀវបំពេញអធិស្ឋានយោគវត្តរបស់ព្រះពុទ្ធ

អាយតិការគោលឃើញតុតានិងកាំ ៥ ខ្ទុះ ៩៦ ៧ ប្រការរាងដុះដោយគាររាយការដុះ កំរៀវ ខ្ញុំព្រតិការគោលអំពោះខ្ញុំព្រះដែរ ។ ពី ៖

កង្រៀវស្រកា ឆែកព្រាវដំពីងកាលជាព្រះវបរមាល បញ្ញាពោះឱ្យគ្រួរលើង ខ្ញុំយាងលើងដូចក្បីកក្តាញជោ ៖ ពោះឱ្យភាង កំរៀវ របងរការ ។ ៖

ធុំកាធ្នូកទិក ខ្ញុំឃើញការការវេលាវការ ធុំហ្វេក ទេតុបច្ចុកាត្រូវកូ ពោះកាយវិតិឌ្ឍិ ៖ បាតិទតិវត្តុទីវារខ្ញុំឃើញវែលកាឃើញ ៖

វែលការពេលីញធុំហ្សព្រោះបក្សខ្លួន ព្រៀវបដុចន្ទក្តុវដែលក្លើងទោះលើតកក្តុកក្បាល លើរៀវឃីការពោធឃើញការការ ថ្ងៃលាវនេះដែលពត្តួពោះកៀវ ។ ក្តុខ្លួន ៖

ដ៏ រទះកុក្ខខន្ធ ក្រោយមកលោកពិបាកណាស់ឃើញកូនសោកឃើញអ៊ីវាញ៉ុះ ហ្នុះ គេចឱ្យផុតពួយនិងខ្យល់ឃើញព្រះនិព្វាន ។ រោចនិងឱ្យផលទៅព្រះនិព្វាន ៦

បើកបន្ទោសទុក្ខក្រុងក្នុង ។ អក្ខរក្ខិបក្សៀ នាមព្រាង និទ្ធិកាំ បើថែងខទាល្អខអក្ខរក្ខិបក្សៀកាព្យារន ផ្សារនៈនឞ្យមិត្តរ ផ្ងថែងស្ព្រាវទៀងខារ ៤

ព្រេង ឯទំ ក៏ចប់សំរួលផ្សងលា ៗ៥

FEMC
36
8/12

ព្រះសមុទ្ទបុត្ត បញ្ញាសជាតក ផុក ៨ ។ ។ សន្លឹក ២៥ ក៖៧

៚ ការនេះនឹងសំដែងកាយបច្ចុប្បន្នញ្ញាណ តាមអារព្រះបាឡីអ៏ដោយ ។ ពន្យល់ចំរាតួរបំភ្លឺអារម្មណ៍ ខលះខលះពោធាតិពោធអារម្មណ៍ ភក្តុំបន្សំគ្រាដ៏អាទេទទួល ៖
កាទេទួលព្រះបាលីកទទួល សត្វភទយោនិ៖ ឫតតតិ សត្វអាទេរ សកោណតាសំផ្ទាលរទេះជិទតុកៈ មនុស្សភិក្ខុបរិស្ស សមាធ្យុញ្ញុស្សនិរិអាកុត ៖
កាកុយប្បាញ្ញស បញ្ញាកោណបញ្ញាកុក្ខុ បរិ កិក្ខុបងញ្ញាបាត្ត យោនអាខិទគ មនុបក្ខុនុទាក៏ណា កុមិ ជលិតអក្ខុកាន្ត អាជយោទយ ៖
មហាកយបាទ្យា ឧបដ្ឋានត្តិ ។ កាលក្រ យោកាទបរ័សត្វនៅកក្ខុបន្សំគ្រាញាណ ដ៏ល្អាយ៉ាង៖ ក៏ល្អំដៅប្រកាន់ក្ដេះ លំដាប់នោះ ៖
កយតុបញ្ញាញ្ញាណ ក៏បង្កើតក្ខុទទួលកែត្រះយោកាទប ។ ក៏ពីបារណាយបើញកែងនេះរំទាណស៍ ដែលទទួលរៀប ទលបើតអន្លោយដៅក្នុងក្ដុងក៏ទទួល ដែលប្រែរៀប ៖

នៅជាប្រាំតើត ៤ គឺអភិជ្ឈាជ្ជះ និងព្យាបាទ្ទះ និងវិចិកិច្ឆះ និងឧបាទាន ប្រកបដោយគតិ ៤ គឺនិរយគតិ បេតគតិ តិរច្ឆានគតិ ទេវគតិ ជៀង
ក្នុងដោយប្រការនេះទៅកាន់ជាតិ ៧ និងសត្វ ខាង ៧ ព្រះយោគាវចរគប្បីត្រូវត្រូតមានមនសិការ ៖ ប្រកបនៅដោយព្រះបញ្ញាកញ្ញាណានោះ ៖
ជ និងគិតរណាឃើញ ទុក្ខដ៏ច្រើន ៖ ព្រុប្រើបដីធ្ងារបរាបការទុក្ខជាតិជាអ្នកឡប់ច្រើន ប្រព្ធនិង ខ្យុហានីវិតត្ថែតនៅជាសុខ សីហារណា ៖
ឃើញកំដែលនិងបង្កើតអំពីកម្មស្បូនិងខ្លួនខ្លួន ឡប្ដីខ សីហារណាឃើញកំដែលនិងបង្កើត ៖ អំពីឡូឃ្លុំម និងខ្សុណាក្ខនិងអាកក្ខធិកនិង ៖
យក្ខ សីហារណាឃើញកំដែលបង្កើត អំពីកោដ៏ការ និងត្របិកាធ និងជីកាធ ពុះប្រុងនិងអាធិរាតិរៀង សីហារណាឃើញក្យុដែលបង្កើតអំបញ្ចេ ៖

ស្មោសនិងថ្លើមបញ្ចោរនិងឈាមលាមក្នុងស្រោម ស្មៅស៊ើកក្លើងដែលនេះស្មោសស្រោលស្មៅលើង ព្រះអដ្ឋកថាចារិយ៍ សំដែងនៃកាយបត្តុបដ្ឋានក្បាលនេះ ដោយសេចក្តីនេះខ្សៀ ៖
ថា ។ ឯកាលុក្ខាកសីតុ្លិយា តយោបុត្ត ជុំប ទាំងឡាយមានសម្រឹទ្ធិ មានគុណប្រុសបរិបូណ៌ គុណប្រុសដ៏ បើនោះ ធ្វើការចុះប្រហារទៅក្នុងក្រុងរាជ្យ
ន — ព្រះបុប្ផាឡូប្រែថាឡូយោធនោះ ជើឡូបន្តុ បន្សំព្រះយោធតឱ្យបាប — យោធាខ្ពង់ព្រៀងពែរ — ៖ នោះនឹងបីឡូក ដើម្បីនិងប្រហារបីឥត ៖
ន្ទ្រីបីឡូកនោះ ស្រឡាយដែលពាក់ជាខ្មោចពេញមើល ដ្ឋ ក្បៀសរុង ប្រុសទំនងឱ្យឡូកនោះទៅ ក៏ខ្ញុំឃើញ ដើរតាមជំបន់ទៅ ដល់ឱ្យដែលតែងនិងសម្ពោរះ
មនុស្ស ដើម្បីព្រែខ្ញើយាដ្ឋក៏តក្លាយគុណប្រុសក្លាយ — ដោយដាច់ដំបុតក្លាឱ្យដែរហើយ — ក៏ប្រាកដ្ឋដើម្បីនិងក៏តក្លាយ — គុណប្រុសកន្លាយ សម្រែនោះបានគ្រាន់ហើយ

ញ៉ាំគ្រឿងក្បាលកុនប្រុសប្អូនដែលហើយ   បែរហុចមកយាយលកុនប្រុសកក្បាលទៀត   ពេជ្ឈឃាដគ្រឿងតក្បាលរត្តិកាចុះ   ស្ត្រីនោះក៏លះបង់នៅអាលខ្លួន   ក្បៀកុនះ
ប្រុសតុបផ្តុនបំផុតនោះថា   ប្រាប់លើគ្រឿងកិលុះ   ចជីវិតនោះបាន   គ្រឿងគឹងរំលួបផុបគ្នាកើយអស   ស្ត្រី   នោះពីបារណាវហើញសេចក្តី   ស្លាប់នៃកុន ៖
ឆ៧ ប្រុសកំពប់   វិនាសបាត់បង់ការ   កាយតុ   បន្ទាន់ត្រាណនេះ   ក៏ពីបារណាវហើញសេចក្តីស្លាប់កុនកាល   កំពប់   ការអស់ពីតាអនាតុតាបង្ហាញនោះ ៖
មានទុបបាផុតកុស   ឈើមិនផុតកុសព្រៀប៖   បីផុតសាស្រាអុំក   មានការព្រះកុនដែល ១១   អ្នកសំប្រាលកុះ   ដណារក៏ស្លាប់កុននោះ   ជុំព្រះតែរសំរាល ៖
ហើយក៏ស្លាប់   ក៏តារស្លាប់កុនតៅដែល ៩ ដង   ជាកុនដែល ៩   អ្នកផងគ្នារ   ពុំបានសដែលឃុំតាទៀយ   កុនដែលសំរាលកុនវារជាតំរុត   ១០   កុះសោតតែរសំរេ ៖

កាលបើញុំអាត្មា ស្ត្រីនោះឃាត់ដែលខ្សីត្រូវខ បីខ្លួនក៏ស្លាប់ទៅហើយដែ លុះដល់មានការគ្រប់គ្រងខ្សៀតក្នុងខាងបារាំងក្នុ ១១ ចុះបានចាកស៊ីវាលស្ត្រីនោះ ក៏លះបង់៖
ទៅសេចក្តីអាឡៃ នៃបុត្រដែលទៅក្នុងការគ្រះ បកកិតអាត្មដែលទៅក្នុងការគ្រ អាត្មានេះប្រាថលើ យកចិត្តចាកប្រាសចាក់ទៅទៀត គុណទោសចិត៖
ស្លាប់ទៅដុតផ្កា ស្ត្រីដែលជាមាតា ទី ចាកការឃើញសេចក្តីស្លាប់ នៃកូនប្រុសនិង ១១ អ្នក នោះដុតផ្កាធុំរុសផ្កា នេះមានឧបមាឃដោរ
កាយញាណនេះ ក៏ពិចារណាឃើញ ៎ សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលនៃបើ កើតជិតនិងអាត្មាតនិងបណ្តូរ នុ៎ះ មានឧបមាដូចក្នុង កាលស្ត្រី៖
ជាមាតាពិចារណាឃើញសេចក្តីស្លាប់ នៃកូនប្រុសនិង ៩ អ្នកដែលស្លាប់ហើយនោះ មានឧបមាដូចពួកមាតាឯណា ដែលពិចារណា ឃើញសេចក្តី ៚

ស្លាប់ ក្នុងអដិតបាត្តិទាំងឡាយ ៧ ការលាត្រៃដែលបាហ៉ា ពិចារណាឃើញសេចក្ដីស្លាប់ តែក្នុងប្រុះបារិសុទ្ធ ១ ដែលស្លាប់ទៅហើយដែកុំ
មានឧបមេយ្យដូចជាកាយញាណា ដែលពិចារណានោះ ឃើញសេចក្ដីស្លាប់ក្នុងជាតិជាបច្ចុប្បន្ននោះ ការសាព្រឿ ជាហេតុពិចារណាឃើញសេចក្ដីស្លាប់តែគុន ៖
ដី ប្រុំបជាតិទ្ន ១១ ដែលនៅក្នុងគារ៌ត្ននោះ ៖ មានឧបមេយ្យ ដូចជាកាយញាណា ដែលពិចារណា ៖ ឃើញសេចក្ដីស្លាប់ ក្នុងជាតិដែលជាអតីតៈ
គតទាងបុន ៗ ជើញមានគាកបុប្ផាទៅ ៖ កាយតុបដ្ឋានញាណនេះ កាលបើបង្កើតមានក្នុងសន្តានៈ នៃព្រះយោគាវចរ ញុំងព្រះយោគាវចរ ៖
ឲ្យមានសេចក្ដីតក់ស្លុតរន្ធតជាត្រាប ឬពុំឲ្យតក់ស្លុតរន្ធតជាត្រាប មានពាកឧបជ្ជារស្តើយថា ឧភាយតិ កាយតុបដ្ឋានញាណនោះ និងធ្វើឲ្យព្រះយោគាវចរ ៖

ពកស្លត់ខ្លួនចិត្រ ឡប់ឥតអស្ចឹបរ៉ាំង តែព្រាហ្មណ៍ដែលឆ្មុតទៅក្នុងក្រុមការក្ខញាតានោះ សងតែពុំច័តបងទៅសេចក្ដីឡប់បានហើយ ក៏ខឹងព្រួយក្រៃ ទៅធ្វើដែលព្រាហ្មណ៍ ៖
ដែលបានស្គាល់យាងលើងដល់ក្រុមកាយបន្លាន ៖ ញាតានេះហោង ដូចម្ដិចសេចក្ដីខ្លួនស្លុតចិត្រឡប់ និងប ផ្ញើត់ដែលព្រះយោគាចារ ឲ្យឈ្មោះចាបញ្ញា ៖
ចាសហើយនេះ ពុំមានសេចក្ដីឡប់ម្ដើយឡើយ ៖ ● ឲ្យសេចក្ដីចាបញ្ញា ចានតាមបញ្ញត្តិ ឈ្មោះធាកយត្រុប ● ឆ្មានញាតានោះ ជ្យៀវសំលាប់ដែលស៊ីចារ ៖
ណារ ឃើញក្បៀនេះ ពើតមានគួរណា ៖ ដូចឲ្យណារ ពាមានគួរណាដូចបាលដែលឃើញ រស្មៅដើ កន្លើង ខ្ញុំបីដែលបានទៅឡៀវឆ្នាំព្រះឥត ៖
ក្នុងកាលដែលរំមិលមើល រស្មៅរដើតកន្លើងដែលបី ដំបានអន្តកន្លើងស្ហីហ៊ែហ្រ៊ាលនោះ បាននោះនិងបាន ខ្លួនស្លុតចិត្រឡប់ឥតអស្ចឹបរ៉ាំង ព្រ័ងតែរំពិចារណា ៖

ឃើញក្បៀ អសត្វជុំពុកឋណាការ ដ្ឋ័កាបុះក្ដុបង្ខៀរជើងក្លួងខ័បបើនេះ សត្វជុំពុកនោះកំពឹងឆ្មៀងឆ្អួតទេនិងនាបាទុំឃ្លុំខ្ទប់ព្រោះពេទ្យ ពុំបាកទ្បបពុំបាកត្រាលពឿ សយ៉ៃ ៖
នកាយសិ បានសនោះពុំបានឡបដោយឡន ៖ ឲខ ព្រោះតែពីការណាការឃើញកោយដុះឌុះ នេះ តែងមានឧបមាដុះបឋណការ កាយតុបញ្ញាធញា
ឌឹ ណានេះ កំពុំបានធ្វើ ឲ្យព្រះយោគាវចរតារ ៖ ស្មុំតាន់ក្រុងតតិតឡូច ព្រោះតែពីការណាការឃើញ បរ ណាកែក្ដុំឧកាយហ័ឧ ៣ តីរវិជ្ជតិឧររព្ពាពិត
បញ្ញាឃ្មុំ មានឧបមៀដុបក្ដុស បើពិនដុំ បញ្ញុសត្រៀប ដុំបានសបាទឃើញឈើរសំរួចហ័ឧ ៣ ៖ ពីសំរួចជើងស៊ាតី សំរួចដែកសំឃ្លួចមាសៀរ ៖
ដែលកៀ្យដោតខ្មៀឧត្បារ ពត្លួបត្លោះខ្មៀឲ្យប្ភាព្រះឌ័ស បានសនោះបើលយាយ កំមានសេបត្តិកិតតា បើសត្វជុំពុកឋណាការដ្ឋ័កត្រូវសំរួចហ័ឧបី សត្វជុំពុកនោះ ៖

កុំឱ្យបានស្នេហ៍ទុក្ខ ចេនកាន្លែងទ្រៃ ចំណានតួបចំណានក្រោលលឿ មានឆ្អែតបញ្ចីលំបាកឡើងខ្លាប ឲ្យអាសនោះចំណួបដៀប្លូនលំង ចំណានស្លូត ព្រឹត្តិតាំងរាប ៖
ត្រូវតែតាសិបាលណាឃើញទៅ ដែលបង្កើតអំ តិសប្បចន៍ឧបើនេះ នេះតើមានឧបមាជុំបង្គោល តូយ តុបផ្កាន់ញាណនេះ តាំងបានចើរឲ្យព្រះយោ
គាវចរ តាំងល្អគ្រាប់ផ្ការថ្ងៃត្រូល ត្រើន តែឲ្យសិបាលណាឃើញ មហាកេក្ដុលកាលដ៏ឧបរិ ៖ តីអជីតនិលអាហារ និលបង្ហាញ មានឧបម្ស
ដូចម្ដេច មានពាក្យបុច្ឆាថា កាលធ្វើ បរិភោគអាហារដោយអនិច្ចំ ឃើញអនិច្ចំនោះសម្បូរណ៍ អ្វីប្រាកដ ដ៏ ជាក្បួនដ៏ឧត្តម ដល់ព្រះយោគាវចរ ៖
កាលបរិភោគអាហារដោយទុក្ខំ ឃើញទុក្ខំនោះ សម្បូរណ៍អ្វីប្រាកដ ជាក្បួនដ៏ឧត្តមដល់ព្រះយោគាវចរ កាលបរិភោគអាហារដោយអនត្តានោះ សម្បូរណ៍អ្វីប្រាកដ ជាក្បួន ៖

ដឹងក្តិកា ដល់ព្រះមហាករុណា ការព្យួរបង្គាល ការបរមសាការ ដោយអម្ចាស់ឃើញអម្ចាស់នោះ និមិត្តអំពារនេះ ប្រកដ្ឋជាកែដល់ព្រះមហាក្សត្រ ព្រោះហេតុ
នាងឃើញអម្ចាស់ ឃើញក៏ឃើញសោភក្តិស្នេហ៍ បងឃើញវារនេះ ការឃើញអំពារនេះស្អប់ពិតប្រាកដ ជួយក្សត្រ ដែលដឹងសុំបញ្ជើញក្នុងការ
៤ ។ណា អំពារនេះនិងពួកប្រាកដជាក្សេត្រ ដល់ ក្នុងដែលព្រះមហាករុណាក្នុងការលាយៈ ការបរិវាការ ៕ ដោយក្តី ឃើញក្តីនោះ ជាប្រការបរិយាយ
ក្នុងប្រាកដដែលកែដល់ក្នុងដែលព្រះមហាករុណា ៕ ប្រការបរិវាក្តិនោះ ដឹងរិយាដែលប្រការបរមប្រ ក្រិតជាបន្ទោក្នុងក្នុង ការបញ្ជារឥតការលាភឃើ
ញក្តីហើយ ក៏ឃើញជាកិរិយាដែលវិលទៅក្នុងក្តីនេះ ប្រយ័ត្នទៅដោយក្តីក្តី ការកែហានប្រការដោយ ៗ សេចក្តីក្តីនោះល្បិតល្បួងទៅឡើយ ៗ ជំហានឱបក្តិត ៧៦ ៈ

ពាពិក្សដែលលោតរំបអានតាបាសមុទ្រនោះ ក៏នៅប្រកបដោយ ឫទ្ធាកាបពាំបពៀវទៅឡើយ ៗ ពុំមានដឹងអស់ដឹងឡើយ បោរទុំព្រះតាលបញ្ញាសីរាលារាវឃើញផ្ទុំ ៖
ប្រាកដរួសបែនក្នុងចិត្តហើយក្នុងកាលឆាំរ៉ា ក វិបាកដែលរុបធម្មដឹងអរុបធម្ម ខលនៅក្នុងទ្រង់ក្រុងនោះ ៗ ក៏ប្រាកដជាប្បេដែលក្លិតដែលព្រះយោគាវចរ ៖
ក្នុងកាលណា៖ តាលយនថិកាលដោយអនត្តា ៖ ● ឃើញអនត្តានោះ ដិបិតដិរបច្ចត្តប្រាកដជាទៅ ដែលក្លិតដែ ● ពន្លិតដែសីប្រណារ អសិប្លាយបាកាលឃើញ
អនត្តានោះ រុបធម្មរាប្បធម្មប្រាកដដោយដែស្មៀ ដោយរុនស្មៀងបិដុបជាមានក្រុបី ហើយបោលដែល្មើកាបង៖ ស្បូរនៅក្បាន បើបិនដុបច្ចុម ៖
ស្រៀបបិដុបជាផ្ទុំបន្តិកុន ដែលប្រាកដជាឮស្លីរក្លីរលើខ ក៏បីតនៅក្នុងខ្សូរំពេជពុំឃើតយារ ពុំនោះប្រៀបឮប្បឹដុប ជារត្រុកទៀតក្នុងឮឧទយាត្រា ៖

ដែលបង្កើតពើខល្អបត៌តាជាគីលោខដ៏ត្រូវ ៖ ដល់អគ្គាទំទ្រង់តែកន្ទួចទេវបុត្តបើរៀ ក៏សំប្រុងសព្វហើក្នុងខណៈណាយ្យាំពេជ្រនោះ ក្មួចពោលថៃនោះនិងថ្វេបង្កើតពុនដីខទ្រកទៀ ៖
កន្ទួចទេវបុត្រ អន្តរាធានក័បរូបរកនុះណា ឝ៍ស្បែ ៖ ចុំបានជាគារព្យបព្ទួននោះបាន ឧបមាជុំបពិជា ប្រឆ្លូតាឆ្លូឆ្លូ ក៏អន្តរាធានក័បរូបរកនុះនេះស្បែ ៖
ផុ ៖ ចុំបានជាប្រធានល្អិតពៅ បានឧបមាជុំបញ្ជុះ ៖ ការឃើញប្រឆ្លូតាមឆ្លូប្រកដ្ឋដោយ៍ស្បែដោយរូបញ្ញ ៖ ចុំបានជាប្រយោជន៍ដោយប្រការដុច្នេះ ៖
វិបិតនិខបវត្តិ ការសំពារឆ្លូដែលបង្កើត ៖ និងកិរិយាដែលសំពារឆ្លូមគ្រោបនៅក្នុងកុម្ពុជ័ខសិរប្រការ ៖ ដុច្នេះ ក៏ប្រកដ្ឋជាកែដ៍ពុទ្ធិកដលព្រះយោ
គាចរ ដែលសីបារណាឃើញព្រះអនត្តា ។ កាយតុបដ្ឋានញាណសំខ្ញីត៍ ពារគាបកក្នុងកាយតុបដ្ឋានញាណ ក៏យកុត្តិតែប្រើបនោះ ទេឃាតនេះនិខសំដែខ ៖

ដៀវក៏ឈ្ងុយក្លិនរុងរឿង ៖ សព្វសំអាត សំអាតខ្លួនដ៏ល្អនោះ ក៏ប្រាកដ្ឋបីដូចជាបុរសដ៏ខ្លាំង មានសិរីលើនិងអធ្យាស្រ័យ កោតាក្រុតា សំអាតខ្លួនដ៏ល្អ និងប្រាកដ្ឋបី
ដូចជាកោកាឡាជិ យៀតយៀនឱ្យលំបាកទេ នាងទេវកន្យាអ្នកដ៏ដូចក្តុរ សព្វគុណ សំអាតខ្លួនដ៏ល្អ និងប្រាកដ្ឋបីដូចជាអស់ព័ត៌ដោតទៅក្នុង ការ ៖
កាយសព្វកាលសព្វគ្រាអ៊ែដូចក្តុរ អយក្រុ ៖ តា អភាតក្រុតា សំអាតសប៌ដ៏ល្អ និងប្រាកដ្ឋបីដូច ៖ ជាអ៊ែ ឧក្កឹងអាកាសនិងឆ្អឹងរ៉ោល ដ៏ថ្លៃ ៖
ប្រាសចាកប្រសពេញប្រាសចាកលោភត្តីត្រែកអ៊ែ ។ - កាលព្រហ្មនិងតីតាកាយបើញដ៏ចុះ ចិត្រសក្កែ ៖ ទៀតព្រះយោគាវចរនោះ ក៏និងច្រើនទៅដៀវ
សង្កេត និងតីតាកាយបើញតែងោលនោះជាជីវិតាក្បួ ប្រៀបបីដូចបារសដ៏លបានសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីនិងចិញ្ចឹមជីវិតឱ្យបាន ហើយបួលទៅ ៖

ក៏ដូចទ្រព្យដែលខ្ចីគេ ដោយអាការដ៏ល្អមិនបានឲ្យបាត់បង់រលាយ កាលដែលមិនប្រើនៅក៏ទុកទ្រព្យនោះ មិនដឹងជាប្រកបដោយសេចក្តីការ ទើបក៏យកទ្រព្យនោះឲ្យទៅ ៖
ចក្ខុ ក៏ល់លើបុគ្គលនៅដោយស្រៀល គឺថា គឺការណាការឃើញតែទោសនោះបីតែកម្ស នេះគឺជា ឧបមាដុចនិការ មានឧទាហរណ៍នោះ
៦៥ កាលបន្តើត ក្នុងសន្តាននៃព្រះយោគាវចរ ហើយក៏ឲ្យព្រះយោគាវចរនោះ គឺការណាឃើញកុក្កុច្ច គតិ ឃើញទុក្ខជាអ្វីត និងសន្តានអស់
នោះប្រាសចាកសេចក្តីសុខ ទាំងមានសេចក្តីទរា ៖ ចក្ខុលើ គឺការណាការឃើញតែទោសនោះបីតែកម្មឬយុះ មានឧបមេដុចក្នុង ទាំងនោះប្រៀបបីដូច ៖
បរលដែលប្រាសចាកសេចក្តីសុខ ហើយជួនទទួលនៅក្នុងគោរហារដ៏ប្រកបដោយឈ្លើយ កាលបុរសមិនដឹងជាឈ្លើយ នៅក្នុងគោរហារពីតអន្ទីហារ ៖

ក្នុងអាជីវញាណទាំងនោះ ។ តណ្ហាទាំងឡាយពុំបញ្ញានញាណទាំ អាសេវន្តស្សភាវេន្តស្ស ពលិករោន្តស្ស ។ កាលព្រះយោគាវចរកុលបុត្រសេពគប់ ក៏យកបញ្ញាន ៈ
ញាណបំភ្លឺនឿយ ៗ ធ្វើឲ្យច្រើនដុះគ្នុង ៈ សន្ដានហើយ ឋានក្នុងខ្លួនកើតនឹងគត នឹងញាណជ្ញុតៈ នឹងសម្ដាវាល ក៏ប្រាកដ្ឋដោយ សភាព
គតិញ្ញុនញ្ញាន ដោយសភាពរកជីវិតនឹងជីវិតា កាត់ភ័ព្វក្នុញ្ញាន ដែលសំរុងប្រុះព្រះយោគាវចរ អ្នុះ ត្រូវលោភស្ដោះបារ អ្នុះសេចក្ដីប្រក្ដីអោះ
ខ្សែក្នុងសំខាន់ស្នូតនឹងខ្លួន កុព្វដែលបិទេះក៏ដូ ៈ ចប្រាកដ្ឋ បិទ្ធបជាអក្ខុរវេិតទ្រឹងខ្លួន បរិបូណ៌ជោ ៈ រើតិតខ្លួន ដ៏ជាអក្ខុតាព្រួលប្រាយក្ដៅ ៈ
មហាភូតរូបទាំង ៤ គឺបថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ នោះក៏ប្រាកដ្ឋ បិទ្ធបជាអាពិវិទិស្ស៍ ទាំង ៤ មានតិចដ៏តក្កិត បញ្ញត្តិ ៥ ទាំង ៥

គឺរូបធាតុ វេទនាធាតុ សញ្ញាធាតុ សង្ខារធាតុ វិញ្ញាណធាតុ នោះក៏ប្រកដ្ឋបិដុបជាវត្ថុពេជ្ឈយធាតុទ័ង ៥ ដែលគ័ន្ធដាចលើកបន្ទូរ ចាំបច់តែនិងសំរួប អាយៈ

តនៈខាងក្នុងទ័ង ៦ គឺចក្ខាយតនៈ សោតាៈ យតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ មនាយតនៈ ក៏ប្រកដ្ឋបិដុបជាក្នុងបាន្យ ៈ

ជេ ព្យោបាល ក្នុងឆ្ល័ក្នុងបានសម្ព័តនុងទ័ង ៦ ក្នុង អាយតនៈខាងក្រៅទ័ង ៦ គឺរូបាយតនៈ សទ្ទាយត ន គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយៈ

តនៈ ធម្មាយតនៈ ក៏ប្រកដ្ឋបិដុបជាចោរខ្ញុំ ៦ ភាគដែលមានក្រៀម ចិត្តកាចជួអាក្រក់ ចូលក្នុងណាៈ ក៏មានតែនិង ក៏បរសំរួបរូប ៈ

ប្រកដះក្នុងដះ ឡើដែលទាសាសអន្តរាយ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ៧ និងសត្តាវាស ៩ នោះ ប្រកដ្ឋបិដុបជាអង្គើន ១៦ គខ នេះជាអន្តរាយជាក្រុងបាន ប្រកាស ៈ

លុះបុរសទៅដេកលក់រំពឹងក្សាន្តហើយ ដើរឯង ផ្លូវដំណើរឆ្ពោះដំណាក់ទៅក្នុងពេលានោះ កាលដឹងថាផ្លូវទៅក្នុងភោបាលនោះ ក៏អស់ស្រណោះខ្ញុំបានត្រាក់ដែលនិង

ដេកលក់ ចិត្តនោះប្រកបដោយក្តៀសទុំទាន ឃើញគុណាខណាខន្ធហើយ ឃើញតែរតនសំពៅ កម្ម នេះតែងបានឧបមាដូចពណ៌នារ អា

ទិនន៍សញ្ញានោះ ក៏ទីបាណាឃើញសំគាល់ ម្ចាស់ស្ទួន ចាប្រាសចាកគុណាមានតែតោសបំណែកម្ម ៖ មានឧបមេយដូចក្នុង ពុំនោះប្រៀបធៀបដូចបុរស

ដែលបុះ ទៅក៏នប្រទេសជីតិកទ្រៅ ដែលប្រ កបដោយក្រតើនិងប្អូននិងខ្មោចងិតដែកាប មុននោះសំគាល់ ចាគុំមានក្រតើប្អូននិងខ្មោចងិត សំគាល់ចា

និងបោះឱ្យទានចាយ លុះបុះទៅក្នុងជីកហៅលបេញទៅដែលទីគ្រៀវហើយ ដើម្បីឯងតាក្រតើកាប មានប្អូននិងខ្មោចងិតកាប លុះដឹងហើយអស់សេចក្តីប្រាថ្នា ៖

សេចក្ដីសាបាយពិបាកណាស់ឃើញតែទោសនោះចំពោះភិក្ខុ នេះតើមានឧបមាដូចអ្វីណា មានដូចខ្ញុំណា ក៏ពិបាកណាស់ឃើញតែទោស ដែលសំភារនោះចំពោះភិក្ខុ ៖

មានឧបមៃដូចបុរស ពុំនោះ សម្ដិរតះ ខ្លាចយ ប្រៀបបីដូចជាបារសដែលមានអករត្រូវ ៖ ការជាទ ពោរជុំរនៅនិងគំបពិញហ្វាំង ៖

ជៃ បារសនោះពិបាកណាស់ ឃើញតែទោស់ នោះចំពោះភិក្ខុ នេះតើមានឧបមាដូចអ្វីណា មានដីង ខ្ញុំណា ក៏ពិបាកណាស់ឃើញតែទោស

ដែលសំភារចំពោះភិក្ខុ មានឧបមៃដូចបុរស ៖ ពុំនោះ សខសំខយកោដរ ប្រៀបបីដូចបារសដែលខះ ខ្មួខ បរិភោគអាហារដែលប្រឡូកដោយ ៖

ថ្នាំពិស បារសនោះពិបាកណាស់ឃើញតែទោសចំពោះភិក្ខុ នេះតើមានឧបមាដូចអ្វីណា មានដីងខញ្ញាណា ក៏ពិបាកណាស់សំភារឃើញ ៖

តែដោយនោះបំណែកឫស្ស មានឧបមេយ្យដូច្នេះ ពុំនោះអាចនឹងទទួលញាណ តែងឃើញដោយអនេកការ ប្រៀបបីដូចជាបុរសដែលជ្លួចភ្នែក ប្រសើរនៅដោយបោកុំណាប ៖
បើត្រិះរិះពិចារណាឃើញដោយនោះបំណែកឫស្ស ពុំនោះ អាចនឹងទួលយកការ ប្រៀបបីដូចបុរសម្នាក់ ៖ ដែលឃើញផ្ទះរលួយនេះ បីបរិបូណ៌បើត្រិះរិះ
ពិចារណាឃើញតែដោយនោះបំណែកឫស្សពុំនោះ ៖ ឧបមាមួយទៀតសេចក្ដីដែលពោលមក ៖ ធាតុចេញទៅកន្ទ្រ នឹងបរិក្ខារបើ ត្រិះ
រិះពិចារណាឃើញតែដោយនោះបំណែកឫស្ស ៖ អ្នកប្រាជ្ញរៀបរៀងជ្ញានជា កាយគុបដ្ឋានញាណ នឹងអា នឹងទទួលញាណ នេះមានអត្ថជាឫស្សក្តៅ នឹង
ចានដើម្បីចង្ក្រានតែតាមឆ្អឹងខាង ដើម្បីចង្ក្រានតែឆ្ងាញ់ កាលនឹងចាំដែលដើម្បីនឹងឃើញ ចាំដែលនឹងបែកនោះ កាយគុបដ្ឋានញាណ នឹងអាចនឹងទទួលញាណនេះ ក៏បានឫស្ស ៖

ក្តា៖ និងបានផ្សេងក្បួនតាមក្តីមាន ព្រោះហេតុថាឃើញកែនិងឃើញនោះនោះមិនឃ្លាតខ្លាញ្ញា៖ ហេតុដូច្នេះតើឲ្យដែលបព្រះមហាករុណាអនន្តញាណ ព្រោសប្រ
ជានព្រះអង្គទេសនាថា តបីកាយតុបដ្ឋានញ្ញា ណាំ អាពីន័ងញាណាំ នបដោកាយត្តិ កាយតុបដ្ឋានេ បញ្ញា អាពីនទេញាណាំបចត្តកាយត្តិ ៖
ទោ ឱបិត្តកាយត្តិ ។ល។ ឧបាយាសោកាយត្តិ កាយ តុបដ្ឋានបញ្ញា អាពីនទេញាណាត្តិ ។ មានព្រះពុទ្ធដីកា ត្រាស់ជាកថោពុការឿងសាបុត្តា ព្រាញ
ដែលពិចារណារឃើញកែ ប្រព្រឹត្តដប់នោះ ក្នុងចំណែកកាយតុបដ្ឋានញាណាហើយ ចំតយកាមកាម៉ែ ខក្នុងចំណែកអាពីនទេញាណា ឃើញឃើងថា៖
អាពីនទេញាណានោះ និងបានខាងបញ្ញាដូចបង្អិប ត្រាស់បុច្ឆដូច្នេះហើយ តើឲ្យត្រាស់ទំរង់ព្រាថាបញ្ញាដែលពិចារណាឃើញ ធាតុកិរិយាដែលបង្កើតអំពីបច្ច័យ ៖

ការបរិប្ហុកប្ហុតកើតហើយកើតទៀត កើតឯនេះហើយទៅកើតឯនុះ ៗ ហើយទៅបន្តើតឯផ្តោះ វិលយកកាំណើតកើតហើយកើតទៀត មិនអសមិនហើយមិនឈប់ឈរ ៖

នេះឯងជាទុក្ខទ្រាពេញ្ញ ជាទុកឍ័ព្ទិកត្ថុនិ ខសាវ្វេក ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញកិរិយារ ដែលបន្ទើ តថាជាទុក្ខផ្ទេះនេះ ច័តជាអាតិនខញ្ញាណ ៖

ប្រការ ១ ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញធាតិរ ៖ យារ ដែលរបត្ហ និងអរបត្ហ តែបណ្ដារដែលបន្ទើ តហើយ កប្រព្រឹតប័បទៅក្នុខកុព្វស្មោរ្យទិ ៖

ទេឝភាមាឝប្រការជ្យេខ ៗ មិនអសមិនហើយ ទុះ ក័ជាទុក្ខទ្រាពេញ្ញ ក្បាឯឯតកល្អតាន្ទ្រតបិត្រ ៖ ឃើញដូច្នេះក៏ច័តជាអាតិនខញ្ញាណប្រការ ១

ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញនិមិត ការសំភារៈឃ្នុំធាជាទេកៀវឯខជាឝប្តារ ទោះទេក័ឯឝឺឯមិនឃត រកទេក័ឯឝឺឯឃៀតឃៀនក្លាន សំភារទោះក៏ឝឺឯឃៀតឃៀន ៖

ខ្លួនឯងជាក់ ទៅឯងដៀសការទជាប្រាជ្ញ ប្រាជ្ញាពិចារណាឃើញសំខាន់ធម៌ជាប់ក៏ផ្ទុះនេះ ក៏ចាត់ជាអានិងទញ្ញាណប្រការ ១ អាយុហាតាកយំ ប្រាជ្ញដែលា
ពិចារណាឃើញគុណលោកគុណលោកប្បដែលជា រហូតជាបច្ចុប្បន្នបែងបដិសន្ធិខាងមុខ ៗ ជាជាក្ស ព្រាំញ៉ែងបៀតបៀនសត្វខ្លួនខ្លួននេះ ក៏ចាត់ជាអា
ឌឹ និងទញ្ញាណប្រការ ១ បដិសន្ធិកយំ ប្រាជ្ញាញ្ញ ជាការចាបដិសន្ធិញ្ញាណជាជាក៏ក្នុះ ក៏ចាត់ជាអានិងទៈ ញាណប្រការ ១ គតិកយំ ប្រាជ្ញាពិចារណាឃើ
ញបដិសន្ធិ គតិ ៤ គឺ និរយគតិ បេតគតិ តិរច្ឆានគតិ ទេវគតិ ជាជាក់បៀតបៀនបិតានុះក៏ចាត់ ជាអានិងទញ្ញាណប្រការ ១ និព្វត្តិកយំ ៖
ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញថា គឺឃាដែលបង្កើតក្នុងកំណើត និងទញ្ញាណផ្ទិត និងសត្វទាំងនោះក៏សែនពិត ដោះនិងបង្កើតលើងចាំហ៊ានផ្ទាប់ធម្មន្ទៀប ៖

ក៏ត្រូវបង្កើតអំពីរបរង្វ ដូចជាសត្វត្រូវអស់ស្ញើរក្នុងនោះ ក៏ត្រូវជាទៅនៅឯករប្រាកដ្ឋ ឬផ្សេងៗពុំហាក់ប្រាកដហើយ ត្រូវបង្កើតអំពីរបរង្វ ដូចជាសត្វត្រូវអប្បកព្វនៈ ៖
ក៏ត្រូវជាទៅនៅជាងដង្ហាវ និងព្រះរាជតម្រិះ នោះតឹតអង្គុំហាង ហាក់ឈ្មោះតាបង្កើតលើងហើយ ក៏ហាង ថែរជាទៅនោះខ្លួនជាខាងមុខ ព្រះព្រឹលារជា
អវិជ្ជាអាវិចារ ដែលខ្លួនបង្កើតក្នុងកាំលោត • និងខញ្ញុំសាដ្តីត និងសត្វខាងរបស់ជាទៀតដុំច្នុះ ក៏ជ័ត • ជារ អានិងខញ្ញុំណាប្រការ ១ ឲបត្តិកយំ
ព្រះព្រឹដែលលីលាណាអវិជ្ជា ខណកបរ ត្ត អវិជ្ជាអារិយាដែលខណាបិត្ត ឡែងរបដ៍ លក្ខណបរត្តិកាលជៅម្រៃត្វាដែលកង្វះនេះ ៖
ជាទៅពន្លិតញាំបញ្ចីបិក្ខាសព្វសត្វដ៏អំប្រាប់នុះ ក៏ជ័តជារអានិងខញ្ញុំណាប្រការ ១ ជាតិកយំ ព្រះព្រឹលីលាណាអវិជ្ជាជាត្តី ដែលកើតជាបច្ចយដែលជាជាដើម ៖

ធាបាកែវ៍ពន្លឺតនោះ ច័តជារកាមិនទញ្ញាណប្រកាសម្បុ ជាកាយំ ប្រាជ្ញាដែលពិចារណាឃើញសេចក្តី ច័សជាធាតុកែនោះ – ក៏ចិត្តជារកាមិនទញ្ញាណប្រកាស ១ ញាណិក

យំ ប្រាជ្ញាដែលពិចារណាឃើញញាណិ ៖ ឥគ្គ ដែលរៀតរៀនសព្វដ៏ទុក្ខធាបាកែ មរណា កាយំ ប្រាជ្ញាដែលពិចារណាឃើញមរណា

ជំ ដែលខ្លាញជីវិតធាបាកែ ឃើញសោកទុក្ខ ធាបាកែ ឃើញបរិទេវទុក្ខធាបាកែ ឃើញទុក្ខា ៖ យាសន្តិធាបាកែ នោះក៏ចិត្តជារកាមិនទញ្ញា

ណាសម្បុ ១ សំដែងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះធម្មទេសនា ឃើញយកបញ្ញា ដែលពិចា រណា ឃើញកែនោះ មកសំដែង ៖

ជាកាមិនទញ្ញាណដ៏ប្រកាសដ៏ឆ្កើះ ព្រោះហេតុជាកិរិយាដែលឃើញ កែនិងឃើញនោមនោះ និងធាតុខ្សែក្បុតតែអស្ចារ្យ កាលឃើញកែក្បបើយ ៖

ក៏ឃើញពោល ៗ ឃើញក៏ឃើញទៀត ទៀតនិងពោលនោះមានអត្ថបញ្ញត្តិ ដល់ចក្ខុវិញ្ញាណទៅប្រាកដ កាលបញ្ញត្តិញាណនិងអាវិជ្ជមានញាណនេះ ។ ដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ
ឈ្មោះដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ អត្តាជីវិតា ៖ ឃ្លាំងនាំបានដល់ចក្ខុ សំដែងព្រះដំរូវព្រះភ័ក្ត្របច្ច័យ សង្ខេប អាវិជ្ជមានញាណដែលប្រាកដឈ្មោះ
ហៅ សំដីបនោះឃើញត្រង់សង្ខេប សង្ខិបនុះ ញាណ ដែលមានអារម្មណ៍បញ្ញត្តិ និងអារម្មណ៍នៃអាវិជ្ជមានញាណ ណានោះឥតហៅថា អនុប្បាទោយបង្ខិសង្ខិបនេ
ញាណអារម្មណ៍ ។ ៧ ។ អនុបាយសោទេ បង្ខិសង្ខិបនេញាណអាំ អធិប្បាយថា ព្រាជដែលឥ ៖ ការណាឃើញថា កិរិយាដែលមិនបង្កើត
នោះផល ការកើតប្រាប់ចាកទៀត ពីការណាឃើញដុំនុះ បានឈ្មោះថាសង្ខិបនញាណប្រការ ១ អធិប្បាយថាបញ្ញានោះ បរិស្ដុងនៅក្នុងព្រះនិព្វាន

ដែលបានឱ្យរៀបសំរាប់ឈ្មួញតែពួខ ហេតុដូចប្តុះឡើងហៅស្ត្រីបរទេញ្ញា មិនតែប៉ុណ្ណោះ ប្រាជ្ញដែលពីបារណាបេរិញ្ញធារ គឺឃារដែលរបឈ្មួខ ៖

អារបឈ្ម ចាំបានប្រព្រឹត្តប៉េនៅក្នុងកពួនេះ ៦២ បានឲ្យរៀបប្រាប់បានទៅកំ ពីបារណាចេះវិញ្ញ៖ ដូច្នេះនេះ ក៏បានឈ្មោះថាសក្ដិបរទេញ្ញា

— ១ ដូចក្មារ មិនត្តូរបុណាណោះប្រាជ្ញដែលពីបារណា រវេវិញ្ញធារ - គឺឃារដែលរកវិបត្តិ គឺរកសំរាប់ឈ្មួ៖ ក្លាន សំរាប់ឈ្មួអស់សុនទៅ ចាំបាន ៖

ត៏ទៅទៀតនោះ បានឈ្មោះថាឲ្យរបប្រាស បានកំរៃសៀរចែងន បើនៅបានសំរាប់ឈ្មួញដែរពួរណោះ ក៏បានឈ្មោះថាបានកិរិយ ទៅដែរ៖

ពួនោះ បើរចាំបានសំរាប់ឈ្មួដែលបេញពីសំរាប់ឈ្មួបើរកាលវណ្ណារ ក៏បានឈ្មោះថាដល់ឲ្យរបប្រាសបានកំរៃយក្នុងកាលណោស ប្រាជ្ញដែលពីបារ ៖

ឈារឃើញចារ ទើបរាក់ដែលរការសិទារមម្ភតាំងមាននោះ ព្រះយោគាវចរឃើញដូច្នេះនេះ ក៏ប័តបានឈ្មោះថាសន្តិបទញ្ញាណប្រការម្យ៉ាង ដូចជានេះឡើយទាំងក្រោយ ម្យ៉ាងទៀ
តព្រះញាណទីបារណារឃើញថា កុសលា កុសល សក្ខូដែលជាហេតុជាបច្ច័យ តុប័តខបដិសន្ធិក្នុងភព ទាងមុខនោះ បើតាំងក្នុងស្ថាន ៖
នៃសត្វជុំពុកឋាហារ សត្វជុំពុកកោះបានឈ្មោ ថា ដលនីឡៀបព្រះយោគាវចរយស៊ែង ព្រះញា ទីបារណារឃើញដូច្នេះ ក៏បានឈ្មោះថាសន្តិ
បទញ្ញាណប្រការម្យ៉ាង ព្រះញាណទីបារណារឃើ ញថា បើកបដិសន្ធិទញ្ញាណក្លាន អស់បដិសន្ធិ ញ្ញាណហើយ ក៏បានឈ្មោះថាវៀបព្រះ ៖
កាកៃយ ព្រះញាណឃើញដូច្នេះ ក៏ប័តអស់ន្តិបទញ្ញាណប្រការម្យ៉ាង ព្រះញាណទីបារណារឃើញ បើកបដិសន្ធិកតដ័ខ ៤ តាំងហើយ ក៏បានឈ្មោះថាវៀបព្រះសាក ៖

តំរៀ ហេរិញ្ញដុង្គេះនេះទ័ពានល្បោះតារសន្តិបនគ្យាណាប្រការឃ្មុំ ក្រាបទូលសីលាណាហេរិញ្ញតារ បើរតុំរាជការតុំតាម្កុនឧញ្ញាណាដ្ឋិត ៧ សន្លាទាន ៩ ពេញ្យកាលរឆ្លងនា.
ទ័ពានល្បោះតាឲ្យរសក្រាវសបាតាទំរៀ្យក្តុបកាល ៖ ណោះ ហេរិញ្ញដុង្គេះនេះទ័ពានល្បោះតារ សន្តិបនគ្យាះ ណាប្រការឃ្មុំ ក្រាបទូលសីលាណាហេរិញ្ញតា
៣្ន បើរតុទតាកបទត្តិតុំហាក ទតាកបិត្តមោះ ជ្យុជំលបានបើ្យ ទ័ពានល្បោះតាជលជ្យាឲ្យរសក្រាវទតា កតំរៀ ហេរិញ្ញដុង្គេះតានល្បោះតាសន្តិបគ ៖
ញាណាប្រការឃ្មុំ ក្រាបទូលសីលាណាហេរិញ្ញ តារ រតាដាត្តិតុំហាគ តុំទលយកាដាត្តិអសាកាត្តិហើ្យ ៖ ទ័ពានល្បោះតាឲ្យរសក្រាវសបាតាទំរៀ្យ ហេរិញ្ញ ៖
ដុង្គេះទ័ប័តកាសន្តិបនគ្យាណាប្រការឃ្មុំ ក្រាបទូលសីលាំណាហេរិញ្ញតារតារ៍រាតុំហាគ អសប័សអសជាតោះ ទ័ពានល្បោះតាជំរាសីឲ្យរសក្រាវសបាតាទំរៀ្យ ដុង្គេះ ៖

នេះក៏បានឈ្មោះថាសម្មសនញ្ញាណប្រការមួយ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញថាកាកាព្យាធិទំហាន ដូចអំពីកាលព្យាធិអស់ព្យាធិហើយ ឃើញដូច្នេះក៏បានឈ្មោះថាសម្មសនញ្ញាណា ៖
ប្រការមួយ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញថាការកុសល ៖ ថាទំហាន ទំនួលស្ល័បហើយក៏បានឈ្មោះថាឧទយព្វយព្រាសចាក ទៀត ឃើញដូច្នេះក៏បានឈ្មោះថាសម្មសនញ្ញា ៖
ណាប្រការមួយ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញ ៖ ថាអសារសោភ័ណ្ឌក្សោយលោកហើយ បានឈ្មោះថាឧទយព្វយព្រាះ សចាកទៀត ឃើញដូច្នេះក៏បានឈ្មោះថា ៖
សម្មសនញ្ញាណាប្រការមួយ ប្រាជ្ញពិចារណា ៖ ឃើញថា បើកាបរិនេចភាការទំហាន ក៏ខ្លួនឃើញល ៖ ឲ្យពុលមិនព្រួយដើរហើយ ទំហានឃើញក៏ទៅ ៖
ទៀតកាលឯណោះ ក៏បានឈ្មោះថាឧទយព្វយព្រាសចេញអំពីទៀត ប្រាជ្ញឃើញដូច្នេះក៏ជាសម្មសនញ្ញាណាប្រការមួយ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញថា បើព្រាសចាកទុក្ខវិញ

អាចេទ្យត្រូវប្រើ —— ក៏ទីកន្សាយអាចេញដែលប្រើ — ក៏បានឈ្មោះថាល្អបផ្ដុំតាមអំពីទៀ —— ហើយញុំឈ្មោះក៏ប័តជាសន្ថិបច្ចត្ថរណប្រការម្យ៉ាង ម្លុតប្រាជក៏ម្យ៉ាងអធិដ្ឋានបានទៅ
បច្ចត្ថរណនេះ បខិនទៅក្នុងព្រះវិន័យ តើថា លោកយកគុណព្រះវិន័យ ដែលប្រាសចាកទុកទៀតទោះជា អារម្មណ៍ ឆ្ងាយអាចនិងវិញ្ញាណនោះ តើជា
១ ណាយកទុកយកទៀបជាអារម្មណ៍ ត្រូវ : បញ្ញត្តិក្នុងនេះ មានអារម្មណ៍ឲ្យស្ពានជុំឈ្មោះ ហេតុ ជុំឈ្មោះព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ លោកថា :
ដែលមានអធិប្បាយថា សព្វបច្ចត្ថរណនេះ : មានអារម្មណ៍ជាបដិបត្តិគ្គា និងអារម្មណ៍ក្នុងជីវិតា ណា បើរលិកកំរបផ្សេងគ្នានោះ អាទិ :
វិញ្ញាណ ដែលពីបាណាហើរីកទៀកនេះ រំបាន ១៥ ប្រមាណ ជំរំហ្វាបន ១៥ បន តែបាបន ២ គឺវិញ្ញត្តិកាយ ១ ជាតិកាយ ១ ដូច្នេះ :

បចនេះបាពាក្យខ្លីសង្ខេបនៃបចខាងដើម គឺអារម្មណបយំ បចទី២ គឺអធិបតិកបយំ ១ ឧបនិស្សយកបយំ ១ ទីបីបចនេះបាពាក្យខ្លីសង្ខេបនៃបច គឺអវត្ថុកបយំ បចទី ៦
សហជាតកបយំ ១ បុរេជាតកបយំ ១ អាហារកបយំ ១ · សោភិកបយំ ១ បរិភោគកបយំ ១ ឧបាយសោភិកបយំ ១ ទី ៦ បចនេះបាពាក្យខ្លីសង្ខេបនៃបច គឺនិមិត្ត
កបយំ អាចារ្យលោកដែលពាក្យខ្លីសង្ខេបបាលនេះ ៗ បចហើយ ទៅគុខទាំង ៥ បច គឺអារម្មណកបយំ ១ បវត្ថុកបយំ ១ និមិត្តកបយំ អាយុហារកបយំ ១
បដិសន្ធិកបយំ ១ ទី ៥ បចនេះហើយ ៖ អត្ថនៃអាជីវទញ្ញា — ប្រការខ្លាត់ដំរងអាជីវទញ្ញា ៖ ដែលជាតិចារណាហើយត្រូវនោះ — ទាំងប៉ុន្មានយោក
ទាំង ៥ ប្រការ ការបែកតាមបចដែលចាំតែយកបវត្តុ នៃអាជីវទញ្ញានោះ បចដែលពាក្យខ្លីសង្ខេប ៗ បចនោះ ទាំងយកហើយ ព្រោះតែវាត្រូវត្រូវ ៖

ទុក្ខបទ ៥ នោះហើយ នោះទុក្ខសន្តិបទញ្ញាណនោះ ត៌ឲ្យប្រុញ្ញពោល ១០ បទ រាប់ភយក៏តែ ៥ បទ ៖ រាប់ភយសន្តិបទញ្ញាណក៏តែ ៥ ប្រការ ក៏រួរបរា ៖

អាទីនវញ្ញាណនោះដោយសាខេនេះ សំដែងព្រះ មហាករុណារ កាលត្រាស់ស្តាប់ទេសនាសន្តិបទញ្ញាណ ៖ ដោយន័យដូចបានសំដែងមកនេះហើយ សំដែង

ទ្ធិ នោះដើម្បីសំដែងព្រះខយព្វយញ្ញាណ ព្រោះទេសនា អាទីនវញ្ញាណជាបទៀត អាទីនវញ្ញាណដែលត្រូវទេសនា ៖ ស្តាប់ជាបទៀតនេះ មានអារម្មណ៍ដូចគ្នានិង ៖

អាទីនវញ្ញាណ ដែលត្រូវទេសនាសំដែងខាង ដើម ៗ នោះ ពិចារណាដោយត្រៀប អាទីនវញ្ញាណ ៖ ដែលត្រូវទេសនាជាបទៀតនេះ ពិចារណា ៖

ដោយទុក្ខា ឧប្បាទោទុក្ខន្តិ ភយតុបដ្ឋានេបញ្ញា អាទីនវេញាណំ ។ ល ។ ឧបាយាសោទុក្ខន្តិ ភយតុបដ្ឋានេបញ្ញា អាទីនវេញាណំ · អធិប្បាយ ៖

ឈបញ្ញាដែលពិចារណាឃើញថា ឧប្បាទេទុក្ខំ កិរិយាដែលបង្កើតហើយបង្កើតទៀត បិនអាសបិនហើយជារទុក្ខដ៏ធ្ងន់នៃសត្វទាំងឡាយ ពិចារណាឃើញដូច្នេះ ជ័តជាអាទិ
នូវញ្ញាណាប្រការ ១ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញ ៖ ជរា បទត្តិទុក្ខំ កិរិយាដែលប្រឈូនិខ្ទើបប្រឈូតែបន្ទារ ៖ ដែលបង្កើតហើយ ទើបប្រព្រឹត្តជាទៅក្នុងទ្រ
ក្សួនេះ ប្រកបដោយទុក្ខដ៏ច្រើនក្រៃពេក ៖ ● ទុំងអស់ទាំងហើយឃើញដូច្នេះនេះ ទ័តជាអាទិនិង ៖ ● ញ្ញាណាប្រការ ៣ ប្រាជ្ញដែលពិចារណា ៖
ឃើញថា - សំការសូច្រើនដោយទុក្ខនោះក្តី ៖ ពិចារណាឃើញសារាក្សសារាក្សា ដែលជាបច្ច យត្តបត្តែខបដិសន្ធិ ក្នុងភពមុខនោះជា ៖
កខទុក្ខក្តី ឃើញជាបង្កើតក្នុងកំណើត ៤ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ៧ សត្តាវាស ៩ ជាកខទុក្ខនោះក្តី ឃើញថាកិរិយាចិន្តាកាបិត្ត ឲ្យសំរេចដល់ជាកាខ ៖

ទុក្ខនោះក្តី ឃើញថាកិរិយាដែលចូលយកជាតិ ក៏កើតជាកងទុក្ខនោះក្តី ឃើញថាសេចក្តីជរាជាកងទុក្ខក្តី ព្យាធិជាកងទុក្ខនោះក្តី មរណៈជាកងទុក្ខនោះ

ក្តី សភាវខ្សៀវសោកជាកងទុក្ខ កិរិយាដែល លន្លង់យំបសង្រែងសង្រុះជាកងទុក្ខ កិរិយាដែលឡើងគឹះ ខ្សួលជាកងទុក្ខ សភាវដែលមិនស្រួលឈឺៈ ៖

៧ សងតែរបីតជាអាជីវញ្ញាណាតែរឈ្ឫ ៗ រំបតា អាជីវញ្ញាណាដែលពិបាលណា ឃើញទុក្ខដោយន័យៈ ពិស្តារនូវដែល ១៥ ប្រការ តាមបទ ១៥

បទនោះ តែរឡើងយកតែរ ៥ ប្រហែលបទ ៦ បទនេះ ជាតាកដែលវង្វេងបោលលោក តាមន័យៈ ទាំងព្រោយ តាមវដ្ដដែលអាជីវញ្ញាណា ៖

ដែលពិបាលណា ឃើញទុក្ខដោយន័យបង្ខុប ក្រុបបុណ្ណដែលតែរ ៥ ប្រការទ្រង់បញ្ញើ សង្ខេបនោះជ្វិតដែលបន្ទីបនញ្ញាណា ត្រឡើងដោយ ៖

នេយ្យបេយ្យយាលា អនុប្បាទោសុខន្តិ សន្តិបទេញាណំ ឧបវត្តន ។ ល ។ អនុប្បាយាសោសុខន្តិ សន្តិបទេញាណំ អធិប្បាយថា ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញថា
កិរិយាដែលអនាក្ខមសជាតិ្ត ពុំបានបដិសន្ធិ ក៏នៅនេះនូវសុខមែន ប្រាជ្ញដែលឃើញដូច្នេះ ចាត់ជា៖ សន្តិបទញ្ញាណប្រការម្យ៉ាង ប្រាជ្ញពិចារណាឃើ
ញថាបើប្រវត្ត និងអប្រវត្ត ពុំបានប្រព្រឹត្ត៖ ជាប់នៅក្នុងត្រៃលោកហើយ ក៏និងបានសុខដ៏ល្អមែន ឃើ៖ ញដូច្នេះ ចាត់ជាសន្តិបទញ្ញាណប្រការ ១ ប្រាជ្ញ
ពិចារណាឃើញថាសំខារសង្ឃ សុខអំពីសំណា ឈប់ហើយ ក៏បានសុខមែន ឃើញដូច្នេះចាត់ជាសន្តិបទញ្ញា ណប្រការ ១ ប្រាជ្ញពិចារណាឃើញថា រក
កុសលាកុសលកម្មក្តីបង់ខែល បដិសន្ធិពុំបានហើយក៏បានសុខមែន ឃើញដូច្នេះក៏ចាត់ជាសន្តិបទញ្ញាណប្រការ ១ ប្រាជ្ញពិចារណាការបដិសន្ធិគ្មាន បានសុខមែនព្រោះត្រី៖

ឃើញថាចំបង្កើតក្នុងកំណើត ៤ ចំបង្កើតក្នុងវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ៧ និងសត្តាវាស ៩ ក៏ជាសុខផែននោះក្តី ឃើញឲថាកបិត្ត ចំអោយនិងឲ្យសំរេចផល ថានក៏តឲថាកដែប
នេះឯងជាសុខផែននោះក្តី ឃើញថាចំឲល៖ យកជាស្តីក៏ចៅហ្វាយ ក៏ជាសុខផែននោះក្តី ឃើញថាក ជាក្នុងជាសុខផែនក្តី ឃើញថាកព្យាធិក្នុង
ញុ ជាសុខផែនក្តី ឃើញថាកមហាព្រហ្មជាទីពឹង ផែនក្តី ឃើញថាកសេចក្តីសោកក្នុងជាសុខផែនក្តី ៖ ឃើញថាកបរិទេវទុក្ខក្នុងជាសុខផែនក្តីយ៉ាង ៖
ឃើញថាដែនពារទីធ្វើកម្មសាកម្មជាសុខផែនក្តី ព្រហ្មទិដ្ឋិការថាឃើញផ្សេង ៗ ដូចនេះដែលមកនេះ សុត ៖ សងចត់ជាសង្ខិបនញ្ញាណតែង ៗ រាប់ជាព្រាត់ទិដ្ឋិ
ទាំង ១៤ ប្រការ តែខាងរូបបន្ទុលលើកលើងរំដែងតែ ៥ ប្រការ ដូចក្នុងនិងសង្ខិបនញ្ញាណ ដែលរាំដែងហើយខាងក្រោយ សំដែងធ្វើឲ្យរំដែងព្រះជំនួន ៖

ព្រះភ័ក្ត្រ មានព្រះឫទ្ធិការទ្រង់សម្ដែង សំដែងអាជីវហេតុណាដែលមុខទៀត មានសាវ័កបង់សេចក្ដីនោះជុំគេប្រាប់ខាងក្រោយ ទូលសួរថាតើទ្រង់សិការណាក្នុងវារៈជាបឋមនោះ ៖
អាជីវហេតុសិការណាហេតុអាការ មានៈ បញ្ញត្តជាដើមនោះ សុតតិបទតែភាគទ័ពអង្គុលទាំងត្រ ៖ តីនោះ- អាជីវហេតុសិការណាហេតុ ៖
អាការមានបញ្ញត្តជាដើមនោះ សុតតិបទតែរ៖ ជាទុក្កដ័ពអល ក្នុងវារជាទាំងត្រូវ ដែលកឹលសំដែងស្ដី ៖ ទេះ៖ អាជីវហេតុសិការណាហេតុ ៖
អាការដ័ពទួល មានបញ្ញត្តត៍ទៅជាដើម ប្រុក បដេញអាបត្តិដ័ពអល អាបត្តិនោះជុំពោះបរាជិកប្រឹការ៖ តតីយការដែលវ័យទោក្នុងសំភារ ៖
ក័ប័តជាអាបត្តិប្រការ ១- ខណ្ឌសេកត័ប័តជាអាបត្តិប្រការ ១ កិលេសឈ្មួ ដ័ពទួលក័ប័តជាអាបត្តិប្រការ ១ ជុំអលបញ្ញត្តិ ប្រាជ្ញសិការចោរ ៖

ឃើញអាការដែលឆ្កួ មានបន្តិចតែទៅជាដើម មានទឹកឈ្លួយអាចេះជាទីបំផុត ចាប្រកបដោយអាបិណ្ឌ្រនោះ ចិត្តជាអាកិទេពញ្ញាណតែម្ស្យ ។ រាប់ដោយបទ ១៥ មានៈ

ឧប្បាទោភាវិតំហើយ មានឧប្បាយអាណោភាវិ ជាទីបំផុតនោះ ចាត់មាតិកាទេពញ្ញាណដល់ ១៥ តែអម្បុធុសៈ ១ បទ រាប់បញ្ចាត្រ ៥ បទគ្គុទាងដើមគុះ

៦៣ រាប់អាកិទេពញ្ញាណតែ ៥ ប្រការដោយនេយ្យទាេះ ពុទ្ធាយ កាលរំដែងអាកិទេពញ្ញាណ ដោយអាការប្រកបៈ ដោយអាបិណបប់បើ្យ លំដាប់នោះនឹងរំដែង

សន្តិបទញ្ញាណ ដែលជាប់ទៅដោយអាការ ៖ ដែលពីធារណាការឃើញថា កិរិយាដែលបិទបន្តិចតែទៅ៖ ជាដើម ដំណាបណ្ដុះដំណកិរិយាដែលដែប ៖

កេញអំពីទឹកឈ្លួយអាចេ្បជាទីបំផុតនោះ ស្មុតាលំឧតែប្រាសចេញអំពីការបិណ្ឌ្រដែលបើប្រការ កិច្ចាបបាតកិរិយាដែលទៅគ្គុខសំហាប្រការ - ១ ៖

ប្រាសាទចក្ខុឌិលោកប្រការ ១ ប្រាសាទកិលេសប្រការ ១ កាលសំដែងសន្តិបញ្ញាណា -- ដែលគឺបាណោការទៅអាការប្រាសាទកាបិនស្សដៀបង ១៥ មានអក្សរតោដិកា ៚
មិនរំពាក់ជើង មានអក្សរយកលោកឌិកាមិនរំពាក់ជើបំ ជុំត -រូបបោល ១- បង -រ័បយកក័តោ- ៥ បង្គុខទាខជើង កុខរ័បខង្គិបងញាណក័តោ ៥- ប្រការ- ទ្រុង
បញ្ចប់ដឹបនោះ ជើញបំដែងអាគីខញ្ញាណា ៚ បង -១៥ បងខញ្ញទៀត មានអក្សរតោបំទាកាជើង ៚ មានអក្សរយកាសំទាកាជាក់បំជុំត អជិប្បាយ ៚
ចាកាគីខញ្ញាណនោះ - គឺបាណាការបើញ្ញជា ៚ កិរិយាដែលបង្កើត ត៌ទៅមិនអសមិនបើ្យ កើតបើ្យ ៚ កើតទៀតអ្នុះ មិនក័បនមទៀត គឺសំទាកង្ហ ៚
ខន្ធដែលបង្កើតបើ្យជើញប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ស្បែុកុគ្គទេខតាមានប្រការដូចខ នោះក៏មិនក័បនមទៀត គឺសំទាកង្ហ ប្រាកទៅជំលដល ១ទាយបាសក្កុ ដែលមាន ៚

លក្ខណាទ្រិកាគ្រួលសាចេល្យនោះ សុតឋិលតែបរសំទារឈម្ពូន៍ខអល និងធាតឈម្ពូឍក្បៀតឥតអក្ខិមាន ក្តុងវេលានេះឥរ្យាបថ ១០ ចោលចេញ រំលងបាតតែ ៥ បថ ៖

ក្តុងខាងជើង តុងរំលងក៏ងខញ្ញាណាតែ ៥ ប្រកាជេ្យាចយុទ្ធាងគ្រោ្យ តាលរ៍ដែលអាកិងខញ្ញាណា ៖ ជេ្យអាការដែលពីចាលោការ នៅកិរិយាដែល ៖

៦៣ បច្ចិមខាង ចាជសំទារឈម្ពូបរបៀ្យ ៖ លរ៉ៃបនោះទៀត រ៉ែដែលស្លឹបតញ្ញាណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ៖ ជេ្យអាការដែលពីចាលោការឃើញ ធាតុកិរិយា ៖

ដែលមិនបងកើតទៅបាជើង ជំរាបញ្ញុះដល ៖ ដេញចេញ អំពីទ្រិកាគ្រួលសាចលបាទីបំផុតនោះ សុតឋិល ឧតែបាជិញ្ញានន៍ខអល និងធាតជ៍ទៀតិត ៖

អក្ខិមាន តុងខាងនេះឥរ្យាបថ ១០ ចោលចេញ រំលងតែ ៥ បតក្តុងខាងជើង តុងរំលងស្លឹបតញ្ញាណា ៥ ប្រការ - - ជុំជនយុ្យ - - - ៖

ពាចក្រៀ្យ គាលនាំដែលសន្តិបទេញ្ញាណដោយសន្តានៈនេះប្រាប់ហើយ ចំដែរនោះជើ្យនាំដែលសន្តិបទេញ្ញាណដោយប្រសិទ្ធគនេះប្រាកដ ឧប្បាទោសំខារាអនុប្បាទោនិព្វានន្តិ ។ សន្តិ
បទេញ្ញាណំបវត្តិ ។ល។ ឧប្បាយាសោសំៈ ខារា អនុប្បាយាសោនិព្វានន្តិ សន្តិបទេញ្ញាណំ អ ធិប្បាយបទថា ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញជា
ក្តី កិរិយាដែលបង្កើតតនៅ ធុះជារៈ សំខារ កិរិយាដែលបង្កើតតនៅនោះជាព្រះនិព្វាន ព្រោះ ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញដូច្នេះ ហៅថាទៀតៈ
ទៀ្យដ៏ពន្លដល់ប្រាជ្ញដែលពិចារណាឃើញ ៈ ធាតុវិញ្ញាណអាស្រ្យបានសំខារេប្ត ប្រាសចាកអាស្រ្យៈ ជាព្រះនិព្វាន ហៅថាដល់បទដែលជាក្សាន្តវិញ្ញៈ
បទេញ្ញាណតែម្តង ៗ តែលក្ខណបោលដំបបទ ព្រោះហេតុជាពាក្យដ៏សង្ខេប ក្នុងទីបំផុតបានសន្តិបទេញ្ញាណ តែ ៥ បទក្នុងខាងដើម បិដូចជានេះដែលសំដែង

៚ បរិច្ឆេទក្រោយ សរុបអាទីនវញ្ញាណ ចាប់ដើមអំពីទាបជំង នោះត្រូវជាអាទីនវញ្ញាណ ២. កុត ឲ្យសន្តិបទញ្ញាណនោះ សរុបអំពីដើមមក ៖
ជាសន្តិបទញ្ញាណ ២៥ តែតាំងពីឧត្តអាបិ សតិខសំទានោះទៅទបន់គ្នានឹងគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជន អត្ថាធិប្បាយពុំបានផ្សេងគ្នា ហេតុដូច្នេះ
ទៃ កាលពីខសំដែលសង្ខេបនោះ លោកប្រុញ៖ បរទូលអំបអាទីនវញ្ញាណគុណនៅតែ ៥ សន្តិបទញ្ញា ណាគុណនៅតែ ៥ ផ្សំផលគ្នាជាបញ្ញា ៖
១. សំដែងទាតព្រះគាថា ឧប្បាទញ្ច៖ បវត្តញ្ចនិមិត្តំទុក្ខន្តិ បស្សតិអាយុហានំបដិសន្ធិញាណំ អាទីនវេឥទំអនុប្បាទំអប្បវត្តំអនិមិត្តំ ៖
សុខន្តិច អនាយុហានំអប្បដិសន្ធិញាណំ សន្តិបទេ ឥទំអាទីនវញ្ញាណញបញ្ញាតេសុបាយតិ បញ្ញាតេសន្តិបទេតមសព្វុរលោ បដាកាតិទ្ធិ ៖

ញាណានំ កុសលាកុសលាទិច្ឆ័យសុភគម្មគិត អធិប្បាយក្នុងបាលីព្រះគាថានេះ ក៏ជាក្បួនដែលអធិប្បាយដែលពោលហើយខាងក្រោយ មានទស្សនទស្សន៍ និងសំ :
ដែលមានដំណើរខាងចុង ក្នុងទំនងដែលមានដំណើរ នោះថា ព្រះយោគាវចរដែលប្រាថ្នាលោកបាននៅបញ្ញា ៣ សិក្ខាគិតអាជីវញ្ញាណ ៥ បំណែកសង្ខារ :
បញ្ចញ្ញាណ ៥ ហើយសូត្រដែលបញ្ញាក់ជ ១ ។ នេះ : ● បន្ទូលក្នុងគ្រាប្រាប់តែពឹង សេអាជីវញ្ញាណ ៥ នោះ : ● រូបបន្ទូលបញ្ញា សង្ខារបញ្ញាណ ៥ គឺរូបបន្ទូ
លបរាម្ភ ដែលឃ្លាំងក្នុងបញ្ញាឲ្យប្រការនេះហើយ យ គាល់ព្រះយោគាវចរនោះ ក៏និមិត្តបានកម្មដ្ឋាន : សម្បញ្ញា ដោយបរិច្ឆេទទិច្ឆ័យ ១ :
មានបរមត្ថទិច្ឆ័ជម្ពូ និងញាណទាំងទិច្ឆ័យដើមបរម្បការក្នុងកាយ: ទ់ដែលរំដែលសន្តិបញ្ញាណ ប្រដាប់ក្នុងខ្លួនដែលមានអាជីវញ្ញាណនេះ ដោយមានប្រយោជន៍ :

និងសំដែងអានិសង្ស នៃអាទីនវញ្ញាណ ដែលសំរេចដោយអំណាចនៃ ភយតុបដ្ឋានញ្ញាណនោះប្រការមួយ និងឲ្យបង្កើតរីករាយសោមនស្ស ដល់ព្រះយោគាវច
រនោះប្រការ ១ ។ ព្រះយោគាវចរ ៖ កាលឃើញភ័យឃើញទោសហើយ ចិត្តក៏បង្វិលទៅ កាន់ព្រះនិព្វានធម្ម ដែលជាបដិបក្ខនៃភ័យ ៖
ញោ និងទោសនុះ ៖ អាទីនវញ្ញាណ អនុបស្ស នាញ្ញាណទី ៦ ចប់អាទីនវញ្ញាណតែត្រឹមណោះ ៖ ការនេះនិងសំដែងនិព្វិទាញ្ញាណតទៅ ឯទំ
សព្វសង្ខារ អាទីនវានុបស្សនា ៖ កាលព្រះយោគាវចរពិចារណាឃើញ សង្ខារធម្មទាំងឡាយ ៖ ជាប្រកបដោយទោស ដោយនយដូចពោល
ការមកហើយនុ៎ះ ចិត្តនោះក៏និងមានសេចក្ដីអផ្សុក ឃ្លាតឆ្ងាយនឿយណាយអំពីភព ៣ នឿយណាយអំពីកំណើតនិងគតិ នឿយណាយអំពីវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ៖

និងសត្វទាំងពាំបានប្រឡេញមកឲ្យក្រោកអំពីខ្លួនលោកសន្និទាំងឡាយ ប្រៀបដូចជាស្តេចនៃសុវណ្ណរាជហង្ស ដែលមិនក្រោកអំពីចុះក្នុងស្តៅ ដែលលោកក្រោក ដែល៖
មាននៅដីតាមក្រុមបញ្ចាល ស្តេចសុវណ្ណរាជហ ១) នោះតែងនឹងក្រោកអំដែលនឹងចុះទៅដីតភ្នំមដីតព្រឹក្សនឹង៖ មហាគ្រុះនឹង ៧ នេះតើមានឧបមាដូចម្តេចការ
ស្តេចរាជហង្ស ឥព្រះយោគាវចរ ។ កាលៈ ◆ ពីការណាចេះពីញ្ញានៅនៃអារម្មណ៍ល្អ ដោយនេយ្យដែ៖ ◆ លង់ដែលមកខាងក្រោយនោះ កប្បគ្គិតលោក
ក្តីបអប្បុកធៀបតាម ពុំបានក្រោកអំពីខ្លួន៖ អារម្មណ៍ អស់ប្រលៅញមកឲ្យក្នុងអារម្មណ៍ ក្រោកអំ៖ តែក្នុងគិរិយាដែលបំផ្លើនអនុបស្សនាទាំង ៧
គឺអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា និព្វិទានុបស្សនា វិរាគានុបស្សនា និរោធានុបស្សនា - បដិនិស្សគ្គានុបស្សនា ដោយនេយ្យដែលសំដែង ៖

មកបរិច្ចាគក្រោយ ឲទំនះតថា មានឧបមាដូចស្តេចសុវណ្ណហង្ស ដែលមិន ដែលមិនត្រេកអរដែលនឹងបុះក្តួងក្តៅជិតធ្នាកមបញ្ញាលត្រេកអរតែនឹងបុះក្តួងដើងក្លុំមចិត្ត ៖
កត្តនិងបរាក្រមះនៃ ៧ នះបើរាំដូចប្អូនប្រៀប បើដូចជាកដ្ឋិស្សដែលមិនបានត្រេកអរដែលនឹងនៅក្នុងទូងហោះ ៖ សង្ស កដ្ឋិស្សនោះឯងត្រេកអរនៅក្នុងចំទ្រាព្រះ ៖
ឲំ បរិមគាតដែលនុញ្ញគាន ៣ យោជន៍ មានឧ បមាដូចមៀតការ កដ្ឋិសព្រះយោគាវចរនិះ ក៏មិនបានត្រេ កអរក្នុងសុគតិភពនៃបី គឺកាមភពនិងរូបភព
និងអរូបភព ត្រេកអរនៅតែក្នុងអនុបស្សនា ៖ នៃបី គឺអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្ស នា មានឧបមេយដូច្នោះ បើរាំនោះប្រៀប
បើដូចជាស្តេចកដ្ឋិសរាជ្ជនិងខ្ញុំបម្រើផង ជាតិនត្ថុស្ថានការពារហើយមានកម្ពុយនិងប្រហៀលនិងនិបិត្ត មានឥទ្ធិរិទ្ធដ៏ធំ ទាំងក្នុងអាកាសទេវបារិរ ដែល ៖

មិនត្រេកអរដែលនឹងនៅក្នុងព្រះវិហារ ស្ដេចនន្ទនោះតែងនឹងត្រេកអរដែលនឹងនៅក្នុងនន្ទវនះ ក្នុងព្រៃហិមពាន្ត តើមានឧបមាដូចម្ដេចវិញ ស្ដេចក្ដីសារពីព្រះយោគាវចរ
នេះ ក៏មិនត្រេកអរក្នុងសំរាប់ឈ្មោះឯងឡើង ៖ ត្រេកអរតែក្នុងព្រះអរញ្ញ ក្នុងមហានិព្វាន ដែលជាទីរំងាប់ បរំភារ មានចិត្តបន្ទិនដន នៅតែក្នុងព្រះ
និព្វាន មានឧបមេយ្យឈ្មោះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បី សង្កិនាឧចា ទិគិនាព្យាហា និងកាយនុបដ្ឋានព្យាហា ៖ និងអាជីវព្យាហា ដ៏ង ៣ ប្រការនេះ ៖
ជំរើងក្សត្រតែឈ្មោះ ជំរើងក្សត្រតែរម្យនោន ៖ អក្ខរាឈ្មោះ អក្ខរនិងចានជំរើងក្សត្រតែមហីមាន ៖ ហេតុដូច្នោះដើម្បីបោរាណាចារ្យ លោក ៖
ពោលព្រះបាឡីរំដែលចាំលោះក្នុងថា ការយកនុបដ្ឋាន ឲ្យកបេទតីតាមនិយកតិ ថ្ងៃកាយនុបដ្ឋានព្យាហាតែម្ដងនេះឲ្យបានឈ្មោះ ៣ គឺការបតីធាមសំរាប់ជាប់ក្បៀ ៖

ក៏បានឈ្មោះថាភយតុបដ្ឋានញាណ កាលពីបាណាសង្ខារស៊ែរ្យោស ក៏បានឈ្មោះថាអាទីនវញាណ កាលឃើញកំឃើញទោសនៃសង្ខារហើយ ក៏នឿយណាយ៖
ក៏បានឈ្មោះថានិព្វិទាញាណ ។ និព្វិទានុបស្សនា ញាណណាំ និព្វិទ សំដែងនិព្វិទាញាណបរ័តោត្រឹមនេះ ទាន៎ះនិងសំដែងមុញ្ចិតុកម្យតាញាណតទៅ៖
ញុះ ថា ត៏បិតានិព្វិទាញាណនោះ ពីអង្សត្រុយ បុគ្គស្ស និព្វិន្ទន្តស្សអនុក្ខស្ស កាលព្រះយោគាវចរ កុលបុត្ត អ្នកជាំងនិព្វិទាញាណនេះ៖
ក៏មានសេចក្ដីអផ្សុកចារខុត្ត នឿយណាយ៖ អំពីសង្ខារទាំង ពុំបានត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំងនោះ ៖ ហើយក្នុងកាលដែលចិត្តនៃព្រះយោគាវចរ៖
នោះ ពុំបានជាប់នៅក្នុងជាំពើម ពុំជាប់នៅក្នុងសង្ខារទាំងឡាយណាមួយឡើយ ចិត្តប្រាថ្នា ចេញផុតអំពីសង្ខារទាំងឡាយ ត្រាណ្ដតែបាននិងជៀសខ្លួន

ឱ្យផុតចេញអំពីសំសារនេះបាន ប្រៀបបីដូចជាត្រីជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ ហើយប្រាជ្ញានិងជួយឱ្យរួចចេញអំពីសំណាញ់ ពុំនោះប្រៀបបីដូចជាអណ្ដូបដែលនៅក្នុងប័តពោះ ហើយប្រាជ្ញា
និងជួយឱ្យរួចអំពីប័តពោះ ពុំនោះប្រៀបបីដូច ជាប័ក្ស ព្រាដែលបង្ខាំងទុកក្នុងទ្រុង ហើយប្រាជ្ញានិង ជួយឱ្យរួចចេញអំពីទ្រុង ពុំនោះប្រៀបបីដូច
ជាទន្សាយដែលជាប់អន្ទាក់ដ៏រឹង ហើយប្រះនឿ ល ប្រាជ្ញានិងជួយឱ្យរួចចេញអំពីអន្ទាក់ ពុំនោះប្រៀប បីដូចជាអពាសនៅក្នុងក្ដាប់ដៃនៃពេជឃាត ៖
ហើយប្រាជ្ញានិងជួយនាំទៅ ឱ្យរួចអំពីក្ដាប់ ដៃនៃពេជឃាត បើមិនដូច្នោះ ប្រៀបបីដូច ជាជិស្យសាដែលជាប់នៅក្នុងគុក ៖
ហើយប្រាជ្ញានិងរំខ្លួនឱ្យរួចអំពីគុក ពុំនោះប្រៀបបីដូចជាស្ដេចនាត្យដែលនៅក្នុងក្ដាប់ដៃនៃស្ដេចក្រុង ហើយប្រាជ្ញារំដោះនិងជួយទៅ ឱ្យរួចអំពីដៃនៃស្ដេចក្រុង

ពុំនោះប្រៀបដូចជាព្រះចន្ទ នៅក្នុងឧក្តបដែលក្នុងហ័តនៃការហារអាសុវិន្ទ ហើយប្រាថ្នានឹងចងឲ្យរួចចេញអំពីហ័តនៃការហារអាសុវិញ្ញ ពុំនោះប្រៀបដូចជាបារស ៖
សត្រូវចោមជុំវិញ ហើយប្រាថ្នានឹងចង ៖ ចៅឲ្យរួចអំពីសត្រូវ នឹងត្រីដែលជាប់នៅក្នុងសំណោ ៖ ញាណដើរនោះ បំពេះចៀវលច្ចាយ ៖
ដែលនឹងចងចៅឲ្យផុតនោះមានឧបមាដូចអ្វី ៖ ណារ ព្រះយោគាវចរកុលបុត្ត អ្នកបានសំរេចបុញ្ញើ ៖ កុកាយត្រាក្បាលា ព័មានសេចក្ដីប្រាថ្នាតែ
នឹងចៅឲ្យផុតអំពីសារជួមានឧបមាដូច្នោះ ។ ៖ បុញ្ញើកកាយត្រាក្បាលាំនិច្ឆិតំ ។ ដំដែលបុញ្ញើកកាយ ៖ ណាញ្ញាណកតបត្តិតែបុណ្ណឹះ ៧៩ សំគួរដោយ ៖
ទេសនា ។ ។ ៚ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។

ក្បួនអាទីនវញ្ញាណាត៌ទៅហា ៧

FEHC
36
9/12

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

ឲ្យមាឈ្មោះទៀតក្រាបបង្គំទូលថា នាងនេះនាងហ៊ុំទុក្ខមហារ ១ នេះតាមក្លិន ដីនាងហាក់ឱ្យឃើញសារព្រះ ធ្វើបន្ទូលទៅបន្ទូល ព្រោះធ្វើនាងក្រាបទូលទៅការទៅ ៖
លោកទទួលខ្លួនក្រមការ ១ ឱ្យព្រះហោរាចរ ៖ ឃើញក្រាបព្រលិងតានានិក្ខលាលព្រលា ដីការលោកលោយ មានការទាទីបុណ្យកុះ ។ រាជទូតបរទេស ៖
ចំនងក្បួនបង្គួនទីឡឱ្យដីនារហោងចុះទុក ៖ ទស ក្នុងនាង ឱ្យដីនារហោងចុះទុក ៖ ព្រោះបានក្លិនឱ្យទៅ បន្ទូលរាជបាទ ទ្រង់ខ្លួនឱ្យទ្រង់ចប្បិទីទៅ
ខាងរៀង ប្រៀបទុកបាបលាភញាតិប្រិ ប្រិ ទៅប្រុចកត់ទត ១ បរសាលាក់សិការបនាប្រិ ៖ ទីក្រុងទាទង់ទៅបាបក្បួនសម្រុទ្ធព្រះរាជការ
បរាការចលរបរបរទាលោះ រាជព្រះការរាជខ្លួនសារទោនាង សំរេចចលបព្រះស្តាទីខ្លួនទៅ ឱ្យចិត្ត ចរះបើតាមកើនក្តីទីធិតាយឃើញក្រាបក្រទីរាជ ទ្រង់ព្រះ ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] : [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] :

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :

១ [illegible]

[illegible] ៣ [illegible] ២ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ៦ [illegible]

[illegible] ។ ១ [illegible] ។ ១ [illegible]

[illegible] ។ ១ [illegible]

[illegible] ។ ១ [illegible] ។ ១ [illegible]

[illegible] ។ ១ [illegible]

[illegible] ។ ១ [illegible] ។ ១ [illegible]

ទសវេទនា ៦ ជុកឌ្ឍៈ [illegible] បវិធារបេរជ្ជិតុនិងលោកប្រមាណ ខណៈប្រមាណ ទីឃប្រមាណ កាយប្រមាណ និងយកអរូបធម៌ក្បួនយា ៗ ចាប់ប្រមាណឡើងអាការប្រាំបួន ៗ ៖
ដូចក្តារនិងពីងពាងពីរនិងកក្កប្រមាណ ថុប្រា ប្រស្នា ទក្ខប្រស្នា កក្ខប្រស្នា របស់ប្រស្នា ទេដ្ឋប្រស្ន ហស ក្កប្រស្នាទេះមុក្ខ ចក្ខុក្បួនយា និង ៖
ទេវតាភិក្ខុនយា ខណៈភិក្ខុនយា ទីឃុភិក្ខុនយា កាលទេវភិក្ខុនយា ហស្សាបភិក្ខុនយាទេះមុក្ខ កក្ខុនក្ខុនឹង ៖ លោកទេវក្ខុនឹង ខណៈទេវក្ខុនឹង ទីឃុប ៖
ក្ខុនឹង កាលហទេវក្ខុនឹង ហស្សាទេវក្ខុនឹងទេះមុក្ខហ ដូវហទាកដូកាយទាវដ្ឋានិ ៖ ហរវាហទេះ ចក្ខុប្រហស ៗ ឈុកឈិងចក់ប្រការហ ហប្រវកការពីបាហលាទីឈុង
កវិលុហល ដល់ប្រការអាក្រឹហស្នា ៗ ដូចក្តារនិងពីររវាហហិងក្កុ ហលាហហល ហប ហ្វាហ ទីឃ ចណិយ ហបទាខហ្វ ត្នា ៈ ឃដ្ឋាវធ៌ឈុ កាវកក្រុង កក្រុងវាទីហារហាក្រឹង ហ្វ ហរ ហា

ទវិតិ ឧបាទិន្នតិ [illegible] ចិត្តុប្បាទា [illegible] ឧទ្ទិសិត្វា [illegible] ។

ញ្ញាណ ចេតសិកាគ្គហណាទិនានិ [illegible] ចិត្តានិ ៨ ឧទ្ទិសិត្វា [illegible] វិញ្ញាណ [illegible] ។

[illegible] ។ មានវិញ្ញាណ [illegible] ១ កុសល [illegible] ។ [illegible]

១ [illegible] ។ [illegible] ១ [illegible] [illegible]

[illegible] ១ [illegible] ១ [illegible] ។

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ ប្រការ ១ [illegible] ៖

[illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] ប្រការ ១ ៕ [illegible] ៖

[illegible] ប្រការ ១ [illegible] ៖

[illegible]

1 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ។ [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible]

[illegible]

[illegible] ១០ [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ១២ នោះ [illegible]

ព្រះហឫទ័យនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដោយញ្ញាណ៏ដែលដែលមានឲវាការកោះជាសម្ពុទ្ធនោះ ចំណាំមកកិរិយាដែលប្រជុំមាំនូវនឹងចេតនា បញ្ញា សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ទ្រង់បញ្ញ ៈ

ដោយដោះនឹងការ ឈ្មោះជាសម្ពុទ្ធកិរិយក្នុង ៈ មាន កិរិយាដែលសីហនាទប្រាកដទ័យនូវលក្ខណៈ ៈ ធាតុជាហេតុការប្រជុំ ឯកិរិយាដែលសីហ ៈ

នាទ ប្រើនូវទោ ព្រះអង្គទ្រង់នូវវិតក្កបាត ជាអង្គការកំនត់ ២ កិរិយាដែលសីហនាទ ប្រើនូវវាចា ព្រះអង្គទ្រង់នូវជ្ឈានជាអង្គការកំនត់ ៣ ៈ

កិរិយាដែលទសីហនាទ ប្រើនូវមានចេ ៈ ព្រះអង្គទ្រង់នូវជាមគ្គ ជាអង្គការកំនត់ ៤ កិរិយាដែល សីហនាទ ប្រើនូវកាយ ព្រះអង្គទ្រង់ ៈ

នូវប្រើ ដោយញ្ញាណ៏ដែលដែលមានឲវាការកោះជាប្រាកដ នោះការសម្ពុទ្ធិលក្ខណ ទៅក្នុងកិរិយាប្រាកដ្ឋ បើជាដែលដោយប្រាកដ្ឋាទូតនូវអធិដ្ឋានវិបាកនោះ ព្រះអង្គទ្រង់ក្រោយកាល ៈ

តទាបាស្រ្តះបាតាវាពុទ្ធ ៗ° ការិយាល័យពិធានមាមា ប្រឹងកញ្ញា ប្រទេះតៃរ៉ែនសំរែងរាជនុរ្ហាជ៌ខែ៨ ទេសញ្ញ័ព្វលោកទាចារហកកជា អញ្ញញាកញ្ញា :

ភាវបតរ្សុតាជ័ន ៗ តោះនិខភានជលរុប : ទនៈត័រខរ នុបទនៈតៃរ៉ែនវបតវាជនរ្ហុតាជ័ន្យ ពីធារណា ដុទ្រ្ទះរវតារារាតាររាវុទ្ធ ១១ តរ្សុយោ :

វ័ជបពីធាវេភា រុបិនតារ្យជិ រុបទនៈ : តៃរ៉ែនរាវបតវាជវ្ហុតាឃភាភីរ្សុ ទតរតុ័ព្វជ៌កវរណរាតុ៍ : ទោះរាវទតាពរជវ តាតរ្យជិភាល្យភិ :

ជាវបតវាជវ្ហុតាឃភាភីរ្សុ ៗ តោះនិខ : ភានជលរុបទនៈត័រខរ នុបទនៈតៃរ៉ែនវបតរ្ហុតាឃ : ភាភីរ្សុ ពីធារវេភាដុទ្រ្ទះភាភារារារារ :

ពិរុទ្ធ ១២ ១ដីពីធារវេភាភីល្ហុនវាជនុបទនៈប្រុតារវេផ្សុរវាភាវ ១២ ដុចទេវ្ហុក ១ដីពីធារណាភីល្ហុនវាជនុវេខតានិខលញ្ញា ឆរិភា ទញ្ញាណា ជ៌វាបជ៌លរាវណាទោះ :

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ១ [illegible]

[illegible]

[illegible] ១ [illegible] ១ [illegible]

កុំបង្ហោប់ផ្ទុំប្រការ ១ ររករពោ ឲ្យពិចារណាឲ្យឃើញជា កុំរាជនិងបុរបុរៈព្រះរាជ្យចលនាទិ្ប ប្រានព្រះប្រការ ១ ររករពោ ឲ្យពិចារណាឲ្យឃើញជា ៖
ភាពភាគទីណាគទីស្លេង ៩លទេទតិងនិងលឃើរ ៖ និងឆាតនិងល្អាបហ្សិនិងគទីណាគទឹប្រុន ឲ្យផ្ទុតឃើរផុត ៖ ល្អាបនោះគាព្រនប្រការ ១ រមរោះវេរការ ៖
ឲ្យពិចារណាឲ្យឃើញជា ប្រទេះពីអនទីញ ៖ ព្រាយភាគទីសិនោះប្រការ ១ រមរោះកាត្តការ ឲ្យពិចារណា ឲ្យឃើញជា ប្រនេះពីរាជបង្គ្រាត ៖
វទីក្រីកាគភាសា ប្រហ្រុខការលការរោត ៖ និងជាគនិងល្អាទិនិងបរោនោះហោនប្រការ ១ និងហរ ៖ ឲ្យពិចារណាឲ្យឃើញជា ប្រនេះនោះ ៖
លន្ទុរនិទ្យៀខ្យនិងល្អ រ នោះល្អនិងសិបការប៉ាល្អនិងប៉ាស្អនព្រានប្រការ ១ កក្កុណា ឲ្យពិចារណាឲ្យឃើញជា ប្រនេះហាន់សបដិក្កុកក្ខុហ្គុយ ហានទោរក្ខុលខតិក ៖

ឃ្លាញប្រការ ១ ចង្រ្គោះកោ ឲ្យពិចារណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ ប្រទះទះបរិយាយក្នុងច្បាប់ប្រព្រឹត្តដ៏ឈ្លាប្រការ ១ នេះក្តីកោ ឲ្យចំបាប់ណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ ប្រសើរ ប្រកាសកិរិយាស្មា

ទោស ក្រោះទៅដល់ភ្នាក់ប្រាជ្ញប្រការ ១ នេះក្សាន្តិកោ ឲ្យពិចារណាប្រយ័ត្នការពារទោសចិត្ត ទោសនិងស្រីសម្ភារប្រការ ១ នេះមិនបទោះ

ឿ ឲ្យពិចារណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ប្រទោះមាននោ អប្រឹមប្រការ ១ ទបរិយាយបដ្ឋកោ ឲ្យពិចារណាប្រុង ឲ្យឃើញច្បាស់ ប្រទោះមានការទទួលវិភាគប្រ៖

ប្រ្លួលប្រការ ១ នេះការកោ ឲ្យពិចារណា ប្រទះឃើញច្បាស់ពិតនូវការប្រការ ១ នេះឃុំលកោ ៖ ឲ្យពិចារណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ច្បាប់សភាវិទ ៖

ទិព្វប្រការ ១ ទដកកោ ឲ្យពិចារណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ មានប្រព្រឹត្តប្រពៃប្រពន្ធ ប្រៀបទុកច្បាប់ទៅព្ធរការប្រការ ១ ទការកោ ឲ្យពិចារណាសំពារណាប្រុងឲ្យឃើញច្បាស់ការក្ដី

មេចត្រូវទោយដោយចាក់ខ្ពុះ ពន្លះផ្ទត់ចល់ម៉ែតលេចត្រូវទោយប្រការ ១ ហោចហាគោ ឱ្យស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញា ប្រការនេះនាំងធ្យៀរលោចមើលលោបប្រការ ១ ៧១ ៖

គាគា ឱ្យស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញរបនោះ ៖ ឈើរនោះជា្យ ពុមលរកតលក្ខកាត់ក្ខបប្រការ ១ ៧ ៖ រោករចិញ្ជ្រោគ ឱ្យស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញា ៖

ចេះរច្បែងឧយរប្រការ ១ ចាតឆ្នូគា ឱ្យ ស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញាប្រការ ព្រីនាំងជ្យចាតត្តុ្យ ប្រការ ១ ចាតឆ្នូគា ឱ្យស៊ីទារកហារ ៖

បរិឱ្យឈើញ្ញា ថាក់តខចាបកាយមិតត្នុត ៖ ប្រការ ១ ត្បានិឆ្នូគា ឱ្យស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញាព្រី នរនាំងជ្យត្បានិឆ្នុក្រោរតរក្នុកព្រោញ ៖

~~ប្រការ ១ បរកាឆ្នូគា ឱ្យស៊ីទារកហារបរិឱ្យឈើញ្ញា~~ ~~រោះលកាចតេរ្យីត់តរជ្រុំខ្លួបប្រការ ១~~ ~~លោបរិរនិតត្តុ ការរនត្ស្យការបរាចឆ្នូគា ឱ្យស៊ីទារកហារ~~ ៖

[illegible] ប្រការ ១ [illegible] ៈ

[illegible] ប្រការ ៈ ១ [illegible] ៗ [illegible] ប្រការ ១ [illegible] ៈ

[illegible] [illegible] ៈ ។ [illegible] ប្រការ ៈ ១ [illegible] ៈ

[illegible] ៈ [illegible] ៈ

[illegible] ៈ ៦ [illegible] ៈ ១ [illegible] ៈ

ស្រុលបុត្តាទិនុំក្រុងព្រហ្មយោបោងដែល អ្នកឯងបានបានជ័ព្រៃភ្នំដែរ អ្នកក្រោយដែលបានតាមកិច្ចគោះ ពីរនូវគឺធារហោរាស្រីខ្ញុំនឹងបោត · ក៏រុបនិងរបងនិស្សា អាត្មា លំនាវិញ្ញា ៖

លា ឈ្យូរភាគា ៤៧ ភាគគឺធារហោរាបរិញ ៖ ទាវនិងខ្សែវខាងវិនុ មានគឺធារធារហាវិរិយាវ័ជលលះ ៖ បរដៅវត្តភាគរៈអស់បិទ្ធិដា ទុបិកោវសារវតា ៖

ទៅនេះរុព្រាភាលល្ងាំពុខ លោកតាំរបញ្ញល្យ ទើប លោកតារានលតិគឺធារហោរាហោរា ខ្ញុំនិងលោកធ ឈ្យូរភាគា ៖ ៤៧ ទៅនេះនលោកាលល្ងាំពុខតាំបីប្រាមាឌដើរ ៖

សុក្ខលខាប្តូតក្រោមប៉ះបៀព្រោះខិបតព្យូសា ៖ តាប្តូវនគីធារលោកខ្ញុំនិងហោតជ្យូរភាគា ៤៧ ជ្យូ ៖ ទៅនលាស្រឹទ្ធិទុរៀត្តៈ ប្តូតក្រោមនោះរោទ៍និង ៖

ជ្យូនិងទ៨តរ ចាលកាទទៅជាស្បាមខិង្គី អាកនិងខ្លួនវិទិបត្យៈខិបលាសារៈ ទៅកាននបមនិញ្ញានឲ្យទីភ្លួតល្បួនបុត្ររាប៍ ។ ស្រីភក្រទិយលរោរិយព្វុតក្រោមបរិញ

ចបរៈថុចទ្រុះ ព្រះពុទ្ធខេមារាគារវារោរោមពមវព្រះពុទ្ធផ្ទះអាររទទទាររមរជាអាររៈរុរក្សាព្រះហ៊ីរក ជាប្រជ្រុរហារាភ្នំមុខឆ្នុំមេរៀប ចង់ត្រូវរៀនបៈបរររន្ធូគ្រារៈចងទាំងយាំរៈរ សង់ខ្ញុំស្លឹកាវរ ៖

ត្នា ពិនរាជ្យវទុំកាយពារាប្រធា រារាលព្រះនេជ្រា ៖ ការទាររាថការររជារាចរឿយការររពាគខ្លួនជាប្រើនេ ររតោតា ៖ ចរបើការព្រៃក្រុងរបើខាតមុ្រាតែក្រោមលក្នុងណា ទាំណា ៖

៦៤៤ ផ្លូវស្ទឹងការវរទាំងរាជការទុវជាក្រារពារ ៤ ៧ ផុ ១ ទ្រុះ ទឹកត្រូវព្រះមហាការទទានាះ ទាំងទុក្ខការគេលខ្លួនរកះ រោតាព្រោះរាល់ត្រូវការស៍ត្រូវរហារ ទឹមគ្គិទាំងនោ ៖

ត្រូវតិបាត្រមហាត្នានិងពាន់ ពុំកាខាររហាមនុរា ៖ ចលត្រូវទ្រូរក្សាប្រទេសរបរម្យការ ចលង្គុលារហាចររឡើក ៖ ១ ចព្រៀមទិវដុតរាសុំលារដលខាតរកើតលរា ៖

ត្រូវនេះទ្រព្យតាវរាបៀវព្រាប្រៀបវៀវវែរផ្ទុំនៈ ទិខារីវរកតាៈ ចទីត្រូវព្រពុទ្ធមហាករារាបិល ចរាគ្យការខាទ់ប្រួចពួនរាការសិត្រូរះ ទិវរណរជ្ឈាតារាគទរលាស ទព្រ ៖

កោសល្យពាល្យប៉ះពាល់ព្រោះពាក្យ ប៉ុណ្ណេះហើយមិនចុះធ្វើក្រងើយមេសមេស្រ្តីរលួយពាក្យ ក៏និងនៅចំការ ហើយធ្វើក្រងើយរកស្រែចសរវ័ស្សនិងស្រួលចុងដងដី ១ ពោធិ៍ព្រះ ៈ

ពេលចរាស្ស្រស្មើនិងវាលដងទ្វី ញ៉ាំញៀន ៈ ញ៉ាំញ៉ូននិងវាលដងទ្វី ម៉ាល់វាឃ្វាហ៊ីរហាសាសេរាត្តិ ៈ ពោលខឈ្យូចក្ស័ន្ធកវិតាត្រការពោធ៍ញ្ញាណ ៈ

ររារទជករារហេន អាគតាលការវិចិត្ត្រូស ៈ ម៉ែរមាមានេះរិការណការដើរវិញ្ញា ករិយាអាណ៌ាធិឡាកាត្រុខ ៈ និងការក្សាបរិឃ ទាំងទាសរង្ស៊ីលេខផោតការ ៈ

នោ ចំពោះវិកាការការកែប្រែរវិនវគ្គា ៈ ពាក្យភាសាបញ្ចាក ការប្រើរក្សាំការសំគាល់ព្រួហេត ៈ បែរបំរើរនោះនោះហើយប្រិយាក្រឹតការនៅអស់ក្សយ ៈ

ក៏លេខទុកកាតតាកថ្មីកាល្បាតក្ខាវាសទុកដាក់ ហ៉ែតនៈការកសាងការពីរុទ្ធិចិត្តរាប់អស្សាឆ្ណាក់ចត្រួករស់តែផ្លូវមាសំ ការកិច្ចការដោះក្បាត់ដៅកូនចិត្តតាក្សា ពេះចារ់ ៈ

[illegible]

[illegible] ៤២ [illegible]

[illegible]

[illegible] ៣ [illegible] ៤ [illegible]

[illegible]

ចង់ពុំស្គាល់ទាំងព្រះបរមាធារព្រហ្មរ៉ា ។ ព្រះបរមពុទ្ធបន្ទូលប្រាប់ព្រះអង្គ និងបរិវារផងព្រះធម៌ផ្កាបារមីនោះនៃព្រះអង្គ ហើយក៏ព្រមព្រះធម៌ព្រះ ស្រាប់ត្រាប់ព្រះធម៌ ៖

ដួងក្នុងផង ដើម្បីស្រឡាញ់ប្រាថ្នា ថ៌រសនាប្រ ៖ ប្រិតប្រាថ្នាក្នុងយល់ឃើញធម៌ ហើយនិងស្ងួនខានពុំ ៖ ខាងក្នុង បើកឃើញព្រះនិព្វាននរវង់មាស ៖

កើតស្ងាបនោះហើយស្លឹកមាសព្រះនោះគ៏និងមរណបន្ទ៍៕ ៖ នៅលើធារដួងប្រទក្សិណ ហើយនិងឈ្មោះតាត់ក្នុងព្រះនិព្វាន ៖ ។ ចេញទៅយកព្រះនិព្វានខាងរស្មី ៖

បើក្រាបក្រាបថ្វាយដានជានឃើញព្រះនិព្វានហើយស្លឹ ក នៅតាញឃាតព្រះនិព្វានថ្វាយជាន កាត់ក្បែរបរនា ៖ បើកឃាតលើធារដួងរាករស្មី ពីធារ ៖

លោកនាំធារដួងគោះ ពីធារណាលោបើពីធារណាលោកដើរ ខានកោករាបើដុចដាត់ក្នុងកាត់ជលាព្រហ្មញលើកោដិកិរិបរិសុទ្ធលើកបនិងខ្សែធារនគ៌ិលាជ្ញដែរ ពិរ ជុំពារនក្បែរ ៖

[illegible]

[illegible] ពុំឃើញប្រាប [illegible]

[illegible] ពុំឃើញប្រាប [illegible]

[illegible] ឃើញប្រាប [illegible]

[illegible]

ទុំងព្រួងឃំគាំ ឃុំបរាជ្ញទតីរ រើសរើឧ នាំ ឡុំឋប់បររបំបេញ្ញឧរើលត្ខួរ បើតែតាំនាងឃើញច្បាស់ ត័ព្រះស្រួលបរមាតានុ ទុឧព្រួខនៀត ត័ព្រួតនៅរ័ពេខ បើរ ៖

រឃើខព្រៀប ។ រើរឃើញច្បាស់ត័រើរនៅ ៖ ឆ្លុះឃុំមាសប្រាជ្ញ ឃើញថាឃើញច្បាស់ត័ព្រះស្រួលបរមាតិ ៖ នាំទុខព្រួងវុំទេខីយ រនៈបើព្រាជ្ញឧបរា ៖

ស្ងបព្ទូប ទបញ្ញាតបញ្ញាត័ជាលញ្ញះនាមិ ៖ ទាបញ្ញាញ្ញាណនេះ មាលគីនាមោភាពឃើញព្រះនិព្វាន ៖ ភាពាញ្ញ័ពាត័ឈបបឡ្យនាំចបីឃាប្រាប្ញ ៗ ៖

ហាគះបរាតតំហាររាភាពប្រព្ភាតិផ្សះគៅរភាគព្រះ ៖ និព្វាន លោភាគបេតព្រះនិព្វានបារភព្រាត់ គាំបើរ ៖ តាំនាងឃើញព្រះនិព្វានបារព្រៀយ ត័តាំរារ ៖

ទរីឧរើតបភាព្រះនិព្វានបារភព្រាត់ពាន ត័ព្រះស្រួលបើតបភាគំហារាភព្រាត់ តីភារណាចំហាររភៈភាពបតព្រៀយ ។ បើព្រាត័ព្រតីភារណាព្រះនិព្វានគោះ ៖

[illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] :

[illegible] ។ [illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] [illegible] : [illegible] ។ [illegible] : [illegible] :

[illegible] ។ [illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] [illegible] [illegible] :

៙ ពលនេះបព្វជិតទាំងនោះរៀនមន្តបរិត្ត អង្គុរបញ្ញត្តិគាថា តាញ្ញើតទៀតអាតកេញ្ញបដ៏តាពលនោះទត្ថុំរបេតក្ខិត បារបុំរបុគុស្នេះ អង្គប្រញ្ញាញ្ញាណានេះគារនេះ ញ្ញើតឿតអាតិឡើ៍តោ ៖

ក្ខិត ចេញទៅពិតិការបារចេញនេះប្រធ័ននៅតាំ ៖ ៥៥ចបតារបរិប្រវិតិពេញព្រះតា ៖ ពុះបរិញ្ញចារចេញ្ញទ្ធិ ៖ គុរប្រុតទ្ធចេញនិងនិងលោះលុះទៀប តារនៅ ៖

ន្និតនននិតន៍ពួននានាពិតិទីនោនានទាំងនៅក្រុងនៅក្រុងនត ៖ រតិលក្ខខទារ ដ្ឋិតនៅព្នុខ៍ប្រហ៊ីប្រតាក្ខ៍យ តឹបាន ៖ តិទារនោចេញ្ញនិងនេះព្រិតិក្ខុរ ដ្ឋិតនៅតារ ៖

ព្រះនននន៍នរតា្រនារត្ថ៊ី ៣ ប្រការនេះ តាននិ ៖ ស្នាន៍បញ្ញារនិខនុព្វានបញ្ញាតិនខនត្វានបញ្ញារ នា ៖ តារបដ្ឋិតនៅព្នុបននន៍បញ្ញារត្ថ៊ី ៣ ប្រការ ៖

នេះ គឺអាទុកវត្តុនៅព្រានាងតាវនៅ៍ ៥ឈតានេនតាវខនាគ្គុរុខ ៣ ប្រការ តារនិទិតខចេញ្ញុខុប្រការ ១ នេប្បុណារិតខចេញ្ញុខុប្រការ ១ តព្វុតខនារ្ត្បុរុខប្រ ៖

ជាអធិបតិបច្ចយ ព្រាហ្មណ៍នោះក៏ក្រោកឡើងលើកដៃប្រណាមព្រះនិព្វាន ហើយពោលព្រះគាថា ជាការប្រាថ្នាកាលមរណា ក៏បានសាបញ្ញាក្តីឈ្មោះជនកអនុបាលក
ខហេតុឧបត្ថម្ភកឈ្មោះ ទើបតាំងប្រត្យា ញាណនោះទើបនៅក្នុង៙១រងគត្ថានុបស្សនាគតីបារណាភំ ៖ ភាវនាម្មុជៀសអកាលីជាបុំមែនវាគ្គាពុំមែន ៖
វិបស្សនាគ្គា ឃើញចំការងម្ពុនោះប្រាក ដ្ឋជៀបជិតបរិនោះលុះ [illegible] ជាអធិបតិបច្ចយ ហើយក៏ក្រោកឡើងលើកដៃប្រណាមព្រះនិ
ព្វាន ហើយពោលព្រះគាថា ជាការប្រាថ្នា ៖ កាលមរណា ក៏បានសាបញ្ញាក្តីឈ្មោះជនកកម្ម ក្នុងកាលទាំងឈ្មោះ បន្ទេរហៅជាទហេ
ក្នុងនោះ [illegible] ៣ ប្រការ [illegible] ៣ នេះ ៖

ពុះវង្ស៍ផង ក៏ព្រះអង្គវរៀវវត្ត ។ មានឈ្មោះថាបោរក្ខិតោះ ដំរួអគ្គរកន្ទ [illegible] ក៏សេបបានឈ្មោះអជិតតោះ ហៅអគ្គថាព្រះយោគាវចរបានដល់ក៏យោ

ដែលធ្វើបង្គំសការៈដល់អជិតុំ និងមាន សក្ការជ្រើនណាយៀបទៀបជ្រៀប សព្រះអរិយបត្តិភាន ៖ ឈ្មោះថា អរហតខិតហោក្ខតោះ [illegible] ៖

ដោយអគ្គថាដូតារវាថ៌ផលហយអគ្គថាព្រះយោ —គាវចរបានដោយវិរិយ ដែលធ្វើបង្គំសការដោយគុណ៍ ៖ ហើយមានសក្ការច្រើនណោយបច្ចុក្តិបេត ៖

[illegible] ព្រះអរិយបត្តិភាន ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible]

[illegible] ភិក្ខុ [illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ភិក្ខុ ព្រោះ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ភិក្ខុ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ភិក្ខុ [illegible] ៖

៥៥ក្ខា [illegible] អាចសត្តុវរ [illegible] ដោយប្រាជ្ញាខរក្សាត្រូវ យាគោះ បើបានសាចព្រះត្រូវការបត្តុខះយាហេតុនានកា ៖

បរបត្តុក្តិបាលគ្នានុយវិត្តុខះការផលនោះ យុទាន ៖ ព្រះយាកាជរយ អ័ពនុករបរត្តុតិក្តិ ឈ្មោះហៅឥគ្គាខុ ៖ ត្ត ទើបទ្រង់ព្រះសោតានុកា ឋិតិ ៣ ព្រះអង្គ ៖

គឺ ឋិតិ ៣ ព្រះអរហត្ត ផល ៣ នោះព័ទ្ធានឈ្មោះ ; ផាលគ្គាវបុត្ត ៧ ដុបត្ត ឋាព្រះយោភាវបរាជបគេពលកាអ្នក ; ឧត្តម្មុក្កាលត្រូវកា អាចលត្តានទ្រឹនទៅដោយបញ្ញា

ត្តិនិមបហរិត្តិមាននោះ បើបាននាំទេបព្រះពុទ្ធ ៖ ពោហ្គុ ព័ទ្ធានឈ្មោះផាកាយាលត្ថិបុគ្គល បើបានសំទេប ៖ ព្រះពុទ្ធសាសនាព្រះសោតាបត្តិ ឋិតិ ៣ ព្រះ

អនាគាមិ ឋិតិ ៣ ព្រះអរហត្ត ផល ៣ ; គោះព័ទ្ធានឈ្មោះហៅយកតក្តិបុគ្គលដុបត្តារ ឋាព្រះយោភាវចរព័ទ្ធរយោគនានាប្រស្នាតថា ព័យកាបក្កាសាទីដ៏ពល ចំពោះ ៖

[illegible] ៕ [illegible]

[illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] :

៣ [illegible]

[illegible] ព្រះយោគាវចរ [illegible]

ព្រោះនោះ [illegible] ដល់ភូមិព្រះអរិយមគ្គ គឺ [illegible] ព្រះអរិយមគ្គ [illegible] ព្រះអរិយ [illegible]

[illegible] ធម្មជាតិ [illegible] ព្រះយោគាវចរបុគ្គលនោះ [illegible]

ព្រះអរិយបុគ្គលនោះ [illegible] ព្រះអង្គនោះ [illegible] ធម្មជាតិ [illegible]

[illegible] ព្រះអរិយបុគ្គលនោះ [illegible] ព្រះអង្គនោះ [illegible]

៖ មហាវគ្គឯណោះ ។ គឺការ[illegible] ព្រះពោធិសត្វ[illegible] ព្រះវីរិយបរមត្ថ [illegible] ៖

ព្រះវីរិយបរមត្ថឯណោះ គឺការលោក[illegible] ៖ ព្រះពោធិសត្វ[illegible] [illegible]

ៗ និងព្រះវីរិយបរមត្ថឯណោះ ។ គឺការលោកបានសង្វេគ [illegible] ព្រះអង្គទ្រង់ពោធិសម្ភារ [illegible] ពាក្យ[illegible]

ក្នុងលោកនេះ ព្រះវីរិយបរមត្ថឯណោះ គឺការលោកបាន [illegible] ព្រះអង្គទ្រង់ពោធិសម្ភារ [illegible] [illegible] ព្រះ

វីរិយបរមត្ថឯណោះ ។ គឺការលោកបាន [illegible] ព្រះអង្គទ្រង់ពោធិសម្ភារ [illegible] ព្រះវីរិយបរមត្ថឯណោះ គឺការ[illegible]

[illegible]

[illegible] ទី [illegible]

[illegible] ព្រះវិហារ [illegible]

[illegible] ព្រះវិហារក្នុងជេតៈ [illegible]

[illegible] ព្រះវិហារក្នុងជេតៈ [illegible]

[illegible]

[illegible] ។ [illegible]

[illegible] ឃើញស្រី [illegible] កើតទុក្ខ ដ៏ក្រៃពេក [illegible]

[illegible] ។ [illegible] ៥ [illegible]

[illegible]

ដូច្នេះហើយ [illegible] ៥ [illegible]

ហេតុ [illegible] ដែលនាង [illegible] ពោះ [illegible]

[illegible] ៤ ៥ [illegible]

ទៅវិញ [illegible]

[illegible]

ការពេលសម្រុងសំរាមសង្ហ័ៈបណ្តូលនោះ ព្រមាលប្រសៀវហើយភ្លើងដៅតំរួតកុងបែកចាង តើរនោះ ប្រៀបដូចព្រះយោគាវចរដែលការពារមនុស្សលោកបរ៉ែត ពោធាការប្រហោង ៖
ជឿជឿសដៅកោកសំខាងជើរនោះ ប្រៀបដូច ព្រះយោគាវចរការពារពោធិក្រុកុមារ----ព្រមាលប្រកៀវ ហើយដៅការការពារនោះ ប្រៀបដូចព្រះយោ
គាវចរដែលមានមគ្គញ្ញាណ ព្រមាលប្រ ៖ ចៀវហើយដៅទីពោធិសឈើរដែលមានផ្លូវស្មោះនោះ ប្រៀប ដូចព្រះយោគាវចរដែលការពារនៅផ្សារញ្ញាណ ៖
ព្រះអរហត្តការបរិក្ខិតបាដិខេះរតប្រៀប ៖ កើតជើឲ្យផ្សិតរបាស់ខែរតប្រៀបទៀត ពោធាគ ៖ បាវរសិក្ខៈផ្ទះផ្សះរក្សាការរៀនការការរក្ខិខ ៖
ពោធកញ្ញាបរហើយ កក្កុលដៅតំរូជំនាតផ្លែការកដៅ ក្តិខរាត្រីពោះតាបង្កើតក្លើតរៈផ្ទុះពេញស៊ុកាំខ បាវរសព្រះញាក់ផ្លែងហើញភ្លើងជើតតែសាក្មើរក្តួតស្នូកប៊ីត្រ

ខៃ

អនអោកាពុំនេះនៅក្សែបព្រួចក្នុស្ន ៖ សំនួល្អាបព្រុំលោភកើបរ ផ្ញើអស្ចារ្យកក្នុងដីនេះ[illegible] ៖ ពីឯភេញនៅតែនាន្តុ[illegible] អស្ចារ្យ[illegible]

អ្នកកើតក្នុងវ៉ាលកិច្ចភេញនៅ សុះឃើ ៣ ស្ដុចពិចអេះភេញការ បងនោះក៏ព្រួកអាថិដ៏ដាក់ខ្លួន ៖ ហើយ ក៏អាបេញ្ញាកអោយប្រាញ្ញារ សុះស្អុំនាំនាំពៀ

ខពាំ ហារនោះក៏យកទៅក្នុងដីដែលភ្លើង ៖ នេះជិតដែល បេស ក៏ភ្លើងឧបមាស្នកប្អូក ឱ្យាំងស្ដ ៖ ព្រះយោគាចារដែលជាទីទេរបស់ព្រះហើយ

អាចទៅក្នុងដីដែល សេចក្ដីការស្អុះ នេះ ប្រៀបស្នក់ព្រះយោគាចារ ស្មុះនោះប្រៀបស្នក់បាញ ១ក្នុងនិ ៥ ព្រាហ្មណ៍[illegible]

អាចក្នុងនាងបញ្ញាកហើយ ការព្រួចក៏ចង់គោកវ៉ាកក្នុកពិនាងឡើងនោះ ប្រៀបស្នក់ព្រះយោគាចារដែលមានព្រាហ្មណ៍ទៅនិ៍ ព្រៀងពិនាក់ព្រួចក្នុង ៥ អាចារ្យ

[illegible]

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] ៖ [illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] : [illegible] : [illegible] :

[illegible] : [illegible] : [illegible]

[illegible] [illegible] : [illegible] : [illegible]

[illegible] [illegible]

ពេ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ៖

[illegible] ហើយ ប្រាកដ [illegible]

ហើយ [illegible] ហើយ [illegible] នោះ [illegible]

FEMC
36
10/12

ព្រះឆលុដ្ឋិភក្ក បញ្ញាទិទេស ផូក ១០ ឃ សន្លឹក ៣៧ ះ

៕ ឥតោបរំ គោត្រភុញ្ញា~~ណំហោតិ = តាំងក្នុង អាវជ្ជនស្ពានអាកោ នេះបដិបទាញ្ញាណទស្សនវិសុទ្ធិ ញ្ញាណទស្សនវិសុទ្ធិកថា អង្គាអព្យាបាទិកាយេ~~ ៖

នហោតិ ន បញ្ញាភាគោ តេន បតិក្ខាបៈ ន បញ្ញាភាគិយំ ឃ្នុំពួក ៕ ឥលូវនេះនិងនិទ្ទេស ៖ ក្នុងបរិច្ឆេទៈទីពុំប ២២ ឈ្មោះញ្ញាណ ៖

ទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេស ខាងដើមនៃបដិប ទាញ្ញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេស ការបរិយាយៈព្រះធម្មវិហារ ៖ ដើមទី ៕ ឥតោបរំ គោត្រភុញ្ញាណ ៖

ហោតិ ប្រែថាក្រៅ ការលេងវោហារ ញ្ញាណ៍ណុកហៀប ឋានធម៌នោះមគោត្រភុញ្ញា ៖ ណាត់បដ្ឋិត ឋគោត្រភុញ្ញាណនោះ ៖

និងបានប្រព្រឹត្តជាមគ្គបដិបទាញ្ញាណទស្សនវិសុទ្ធិពុំបាន និងបានប្រព្រឹត្តជាញ្ញាណទស្សនវិសុទ្ធិពុំបានបាន ព្រោះឋិតនៅក្នុងទីជាអាវជ្ជន ៖

នៃមគ្គញាណ ចុះទៅក្នុងកាលឧកញ្ចល ក្រុងកាបដុលនាគក្រោយឈ្មោះទៅ វិបស្សនា ព្រោះហេតុនាំឆ្លាកចុះក្នុងវេទនាព្រះវិបស្សនាជំរះប្រឹងញាណ ;
ត ញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងមគ្គទាំង ៤ គឺ ព្រះសោតាបត្តិមគ្គ ១ ព្រះសកិទាគាមិមគ្គ ១ ព្រះ អនាគាមិមគ្គ ១ ព្រះអរហត្តមគ្គ ១ ~~ញាណនោះ~~
ទ ជលបដិបត្តិទៅក្នុងមគ្គទាំង ៤ នោះ ឈ្មោះ ; ជាញាណទស្សនវិសុទ្ធិ ដោយអត្ថថាដែលនាំឃើញនូវ ព្រះចតុរារិយសច្ច និងបរិសុទ្ធិ អំពីកាន ;
កិលេស ល្មើនិងលេខព្រះអរិយមគ្គញាណ ; ទាំង ៤ នោះ និងការនាំតព្រះសោតាបត្តិ ; គ្គ ញាណជាបឋមនោះ កាលព្រះយោ ;
គាវចរ ញ៉ាំព្រះ ព្រះសោតាបត្តិមគ្គញាណឲ្យកើតឡើងនោះរោគ ពិចារណាដែលបានបញ្ហើនិងនឹង នាំព្រះយោគាវចរ ញ៉ាំព្រះវិបស្សនាដោយសំភារ ជា ;

បដលអនុលោមញាណ ជាទីបំផុតឲ្យបង្កើត កជាកិរិយាសំរេចកិច្ចទ័ព្វខនោះ សចក្តីជាកាលអនុលោមញាណស្ទើរបរិបូណ៌នោះ . កុំបត់ឪបខនៅចំពិតវិមោហាក្ន
ការ វិលោមឈានក្រោតដែលមិន ៖ ប្ដ៏ក្រាបក់ព្រះឲ្យឃើញព្រះអរិយសច្ច ឲ្យអន្ធការងងឹតឲ្យរលំ ក្តីខត់សំភាញបើប មិនកៃព្រះយោរ ៖
កាចបរកោះ ក៏បង្គួលក្រលបបញ្ចាំពី សំភារធម្ម័ព្វខ ក៏ភាគដំពាកនៅភ្លូខក្ត សំភា ៖ ធម្មនិៈ បីដុបជាដំណរខនិងដែលរាវៀល ៖
ភ្លាកចេញអំពីស្លូកឈុក រិសំភារធម្ម័ ក្តខត់ប្រកដ្ឋឃើញដោយបលិពោធភាខលភាគលសំភារ . ប្រកក្តិទ័ព្វខប្រកដ្ឋដោយកខលដ្ឋុះបើប ៖
វិគោត្រភូញាណ កាលធ្វើព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ សន្តានខនៅបុថុជ្ជនគោត្រ ក៏អរិយភូមិ និងគោត្រភូញាណនិះ បង្កើតជាបច្ចយបច្ចុប្បន្ន សរសិការ ៖

ទា

ការ:ដឹងខ្លួន ឃើញនៅព្រះអង្គមហានិព្វានហើយៗ សំរេចនៅបរការ: ជាប់ខ្លួនដល់ព្រះអរិយមគ្គ ដោយអាការ៦ គឺអនន្តរបច្ច័យ សមនន្តរបច្ច័យ ៖
ឧបនិស្សយបច្ច័យ នត្ថិបច្ច័យ វិគតបច្ច័យ: ហើយជាគុណព្រះរតនត្រ័យ បង្កើតខ្លួននឹងបំផុតហេតុ ក្នុងលោកិយញាណ ដែលមានអាសវនិងក្លេស ៖
ៗនោះ ដឹងថាមានតាតុឧបាទានញ្ញុំអាការសំរេច ដោយអាការដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយវាចាចិត្ត ៗ ក្តៃ អង្គលោកិយញាណ និងលោកុត្តរញ្ញាណទ្រ ៖
ញ្ញា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខន្ធសន្តានៈខ្វីវ ស្ត្រីភ្លូវ ពាក្យឧបមាថានៅ មានបរមត្ថមានសង្ខ ៖ ស្ត្រីប្រុស ដើម្បីនឹងលោកភ្លូវប្រុសក្ដី ៖
លាប្រជីស្នាក់ក្នុងព្រហ្មខន្ធខាខណោះ បាបនោះកំស្អុះភាពអាចផាប់កំឡាំងបោយ ហើយក៏ប្រកោងខ្សែខ្សុះស្អី ចបផ្ទះបាទក្ត្រីដែលចខសំបុះខនុកលោបោតស៊ើរ ៖

ហើយ ក៏យោលយោលខ្លួនទៅ ឈរះដល់ស្រុកខាងលើស្រុកខាងណោះហើយ ក៏ទៅពុំបានឈានគៀរដឹងដល់ហាងតោះចេញអំពីវៃដ ក៏សង្ស័យនាគខ្លួន ៖
ធុះស្រដីឆ្នានតាព្យៀហ្លាខខាងណោះ ក៏ ; មានសកលកាប់ក៏កៀកញ្ញបញ្ញា ទៅពុំបានដ៏កល ខ្លួនបានដោយល្អ យាខនិះមានឲ្យហា ;
ដុចម្ដេច រឺព្រះយោគាវចរនិះប្រាថ្នាដឹងលើ កបិក្រលើខប្រកិច្ចានក្ខុខព្រះអង្គមហាជិញ្ញនដល បាក្រាខប្រៀវខណោះ នៃកុក្ខសំសារ ;
និះ ក៏ស្រព្រិកទៅដោយគាំល្អដ៏របាំរាស ; កោល្អីព្រះទបញ្ញាតាទវីមាន ឲនយក្ខញ្ញាណបាដើម ក៏កោខយកទៅខ្សៀរ កោល្អីបក្ខន្ធក្តី ទៅ;
កោខសារ កោល្អីអរបក្ខន្ធ មានទេនតាវខជាដើមហើយ ក៏ទៅពុំបានទេះបង្ស ឲណាដីឃ្យក្តី ដែលចខសំឃុខទៅដឹងហេតុណើរ កោល្អីរអក្ខុកាព្វ ដោយដុះ

ក៏អនុលោមញាណ ដែលពិចារណាព្រះត្រៃលក្ខណមានអនិច្ចំជាដើមហើយ ក៏នៅពុំបានលះបង់បោលនៅឡើយ និងដងមាន គោត្រភូរូបទេតាជាដើមនោះ ក៏ព្រោះ

ខ យកក្រវិខន្ធនៅឡើយ អនុលោមជ៌ ទនជាប្រជុំហើយ ក៏បានពិត្រនិងលំនោងហៅក៏ខព្រះនិ ញាណអនុលោមញាណជាតំរុបសិរ ដូចបុរ ៈ

១ បមានតម្បិនិងនៅក៏ន ក្រាខកាខលោះនៃស្រុក ខ្ញុំ ព្រះយោគាវចរក៏មាន និហាជីកព្រះនិញ្ញនដែលក្បៈ ក៏ឃ្លីដលក្ខខបក្ខឃក្ខ១ឃា ដោយអនុលោមជ

ទនជាតំរុញជី ក្រៀបដូចបរបមានតម្បជ្ជ ខាខលើ ក្រាខកាខនៃស្រុកខ្ញុំ ព្រះយោគាវចរក៏ល ៈ ចោលនៅអារម្មណ៍ ក៏រលំវាមានរុបជាដើម

ដោយកិរិយាៈដលវលត អនុលោមនិក្រាជាតំរុប្បីរហើយ ក៏មានបត្តនត្តុកនៅក្នុងព្រះនិញ្ញន ដែលជាក្រាខកាខលោះនៃសំសារ ដោយគោត្រភូញាណ ក៏

ទៅពុំបានជាន ប្រតិជ្ញានះផងល្អ ដុចជាបាលបាន ចំកលក្សដញបញ្ញា អាក្រុយហោកកោត្រភូញ្ញាណ ឈានយកព្រះនិព្វានជាអារម្មណ ឃ្យ ១នះទៅ ៖
អាលេននរក្ខយ រូបអារម្មណនិងក្ខារពុំឥន ជាន ឈះកោត្រភូចិត្រលុកហើយ អគ្គបនោះដឹងព្រះអ រិយបុគ្គលណាបដ្ឋិក ព្រះយោគាវចរ ។
បានឈ្មោះជាប្រតិជ្ញានដល្អប្រពៃព្វក្ខបព្រះ និព្វានដោយព្រះអរិយបុគ្គលណានោះហើយនិងលេបអនលោ បញ្ញាណ និងកោត្រភូញ្ញាណ ដែលបដ្ឋិ ៖
កក្ខបរាព្រកាញ្ញព្រះអរិយបុគ្គលនោះ អនុ។ ហោបញ្ញាណជាភ្លក្ខប្ញាអាចដើម្បីនិងបន្ថោបង្ស ទៅ។ យោបាក្ខអារតខធិលេលដែលបិតប្ញទៅព្រះន
ពុកវិយដក្ខ កោទៅពុំអាចដើម្បីនិងឆ្មើរទៅព្រះនិព្វានជាអារម្មណាបាន ចំណោតខាងកោត្រភូញ្ញាណ អាចដើម្បីនិងឆ្មើរព្រះនិព្វានជាអារម្មណាបានហើយមេន ៖

តែពុំអាចនិងបណ្ដោយនទៅកើតនិត គតិលេសដែលបិទបាំងទៅព្រះចតុរារិយសច្ចនោះបាន ។ ពាក្យសំរួបមា ទៅមានសេចក្តីទុក្ខមានចិត្តផ្ញុំបានឲ្យឃើញថា អនុលោម ៖
បញ្ញាណ និងគោត្រភូញ្ញាណមានកិច្ចផ្សេង គ្នារ ។ ផលគោត្រភូមាបរិលោ មានបរលប្លាកមានខក្ខប វិបុណោ ប្រឆ្នានិងខនខលើលបន្ទាល ព្រះ
៤ ចន្ទ្រស្រ្បក្សទៅផ្សេងក្ខត្តប្រក ចេញ បកកំនជីប្រលះក្ហួនបំណោតារហ៊្យ ដើបដើយ រលឹល ៖ លើលនៅមានលើរ ឯបណ្ណលព្រះចន្ទ្រកំពុំ ៖
ប្រដ្ឋ ព្រោះលេឃការណាបាកបិនបុំ ជ្រើន ជនក្តុខព្រោះនោះ ដើម្បីកាមានរូបលជាំពុកឃ្លុបកជាតិ ម្ដែងយេយប្រាកឲ្យឃ្លាតចេញដើម ៖
មាននូវលជាំពុកឃ្លុបកបកជាតក្លៀត គុំបាត់ម្ដែងយេយដែលបាំងបតក្ដុលឲ្យលេលនៅ ដើម្បីរូបលជាំពុកឃ្លុ បកជាតកុំបាត់ម្ដែង យេយមានទ្រឹស្តីកនៅទៀត ៖

ថ្ងៃយខកាលេឃ្យអកាលគត៌បរិសុទ្ធិ បរស់ឃើញ ផុតព្រះចន្ទ្រជ្រះស្រលះ ដើរដីខង ព្រះចន្ទ្រ ប្រគបដោយនក្ខត្តឫក្សនោះ ។ ឋិតខតិលេសយាខត្រាក ៖
យខគត្ត្លយាខត្លិកនោះ ប្រៀបផុត ៖ យឃបីដខ អក្ខុលោមបិព្រកិតបីវណ ប្រៀបផុ ចង្វល់ពុត ។ កោត្រាកុញ្ញាណនោះព្យប្
ផុតបរសបាខចក្ខុបរិបុណ ព្រះអបក្ខុបវ ឌិញខប្រៀបផុតផ្លូខព្រះចន្ទ្រ ឋិតិយាដែលអក្ខុលោ បបិត្រដ្ឋបី កំបាកបខនៅខ្មិលោកតិតលេះ
ដែលបិឧប្បព្រះចតុកាយសត្វនោះ ប្រៀប ផុតវ្យលបីជ័ពុត ដែលបកជាកពលាបាតខ្សិឃ្លាកនៅ ឆាខដោយសំដាប ភាកាលគខឱត តិរតិ
លេសដែលបិឧប្បព្រះចកាយសត្វឃ្លាត វ្លាយហើប ឋកោត្រាកុញ្ញាណគឧឡូភាការព្រះឌិញខ ប្រៀបអាការផុតបរសឃើញបណ្ឌលព្រះចន្ទ្រដ៏បរិសុទ្ធិក្នុខឧកាឧ

ឡ

ប្រទល ជាងនូវពលាហកជាអន្លាងនាងទៅហើយ នោះវេចនពិតព្រះអង្គលោយខ្ញុំបីរណា អាចដើម្បីនឹងបណ្ដោយឱ្យទៅកង ខិតដែលបិនបូព្រះអរិយសច្ច ៚
តែពុំអាចដើម្បីនឹងឃើញព្រះនិព្វានប្រៀបដូ ខ្យលបីពពកដែលអាចកំចាត់បងទៅនូវពលាហក ៚ ដែលបិនបូជូខព្រះចន្ទឱ្យឃ្លាតទៅ នឹង ៚
ពុំអាចដើម្បីនឹងសម្រេច ការបើលបើល ៚ ឃើញដូចព្រះចន្ទ ព្រះគោត្រភូញ្ញាណអាចដើម្បី៖ នឹងសំរេចកិច្ច ការឃើញព្រះនិព្វានបើ
តែបើនអាចដើម្បីនឹងបណ្ដោយឱ្យទៅកំលោយ បីដូចបរលោកដើម្បីនឹងបើលបើលទៅដូចព្រះចន្ទ បើពុំអាចនឹងកំចាត់ ចោលទៅបោយ
ពលាហកឱ្យអន្លាងនាង ហេតុឯណាហេតុនោះ គោត្រភូញ្ញាណនោះ ឃុំឃុំពុំបានជាអាចដូចកិច្ច តែអ្វីកទៅក្នុងអាចដូន សីហាលោកឃើញព្រះ ៚

និព្វាន មានអាការដូចជានឹងឲ្យសំគាល់ ដល់ព្រះឥសីយបុត្តថា អ្នកគុណបង្កើតដូច្នេះហើយក៏លើកនៅ ខាងព្រះអរិយបុគ្គលណា ក៏ពុំមានជះនៅសំការ ៖

គោត្រភូញាណ ដោយអំណាចមានប ៖ ឈ្មោះ ពុំមានប្រាកដ ក៏បំផ្លាញបងនៅកងកិលេស ៖ ក៏លោក ពោសះហាហះ ដែលពុំមាន ៖

ផ្លាបបំផ្លាញបងអំពីបុនឲ្យដែចជាសប្រ៉ូះ ៖ ៙ យមានដោយស័ក្ខានឹងតាំង ១កប្រាយទុបមា ៖ ជឿមានការត្យទុបមាថា មានតេប ញ្ញនង្គ

ឃ្លាក ប្រឹក្សានឹងសំដែងនៅសលប្រសាទ្ធ ៖ ជឿញុំបុគ្គលឲ្យក៏ដែនក្លា ដហើយពៅដោយវិបណើរ ៖ ឆ្លង ទុកបាន១០ជាន ក្លងប្រទេសឲ្យ ៖

មានជំហ្យប្រមាណ ៨ ឧបុកហើយ ជឿយកសំពុតតាំងបុខ ហើយក៏ដាកផ្កាបង្ហួញនឹងបណ្ដោះ ឲ្យហាំនឹងដងផ្កាហើយ ក៏ឈើចណ៍ដើរតាក្រយង្គដែល ៖

ខ្ញុំ

ភាននអាការបើដូចជាបក្សីនតស្ទុងធ្វើ ដើម្បីភាននបាបឃ្លាតជួយបន្ទិចប្រហារព្រះឡើងលោល ឯណាអ្នកក្នុងនោះអានដូចពេកដែនក្លាយ ១.. ជាននេះការឯ ៖
ណាហើយ បរបដ៏ឧក័ទ្យ ណើរសំការលក្ខ ខការល្បះ ឯណាភាននក្ខក័លះបង់ចោល សំការលទ្យ ណើរនោះណើ ក័លេខប្រុញចោល័គ្រួខ ៖
ដែនក្លាយ ១.. ជាននេះបេកខ្លួនខ្លួយនុំ ៖ សាធុ៖ ឯកោប្រាជ្ញាណានោះ ប្រៀបដូចចំការល ទ្យះណើ ព្រះអរិយបុគ្គលណានោះប្រៀប ៖
បដូចនាស្រូវក្នុងខ្លួន កិរិយាដែលព្រះអរិយ បញ្ញាណគាំទ្រានលះបង់ចោលចំការល ឥតប្រាជ្ញា ៖ ណាឡើហើយ ហើយធ្វើព្រះនិព្វានជាអារម្ម ៖
ណា ដើម្បីល្បួងខៈតាំងខកិលេះ កំលោក តោលហោប ដែលនាំផ្លាបគុំណប អរិយនោះ ប្រៀបដូចនាស្រូវក្នុងខ្លួននាំ លះបង់ចោលចំការលោលទ្យ

ឈើរពោះហើយ និងដំរីឧក្រូញពោក្រូវដ៏ឧត្តម ១០០ ហាងបក្ខុះខ្ញុំធុះងកេទលញ្ញ ឱព្រះអរិយបក្ខុពោះ និងសំរេចកិច្ចព្រោះជុំលា ការកិលេសហាងលោកថាដ្ឋើត
បុណ្ណោះឥតអន្តរាយ ព្រះអរិយបក្ខុពោះ ឱ្យសំរេចកិច្ចដ៏ថាស្រើងសញ្ញៀរអគ្គមហាបុរុសាការ ពោ ៖ ញ្ញីរសំសារវដ្ដទុក្ខ ៥ណុយកជីបំផុតវាងជើ ៖
អាំហាង ឱ្យឃ្លាកវិង និងបិងគ្នាចរាជ្យ ទ្រ៩ និងផ្ទៃពោះអរិយទ្រព្យទ្រ៧ បករាឱ្យដំពោះ ៖ ឃ្ល១ និងលះបង់ពៅស្មូទ្ធះ តិរហាងបិដ្ឋា ៖
និង្ហុំថាដីង ហើយរំហួបបងពៅហៀរកន្ទ្វា ឧហើយ ឥបឧនិងអាញ្ញៀពោះយោការចរពោះ ឱ្យ ៖ ដល់ពៅលកាទ ថាបុត្រាដែលគើតរវំតើរគ្រូឧ ៖
នៃអគ្គសំណួបព្រះសព្វញ្ញុបុត្តជាផ្លូះ ហើយឥប្រាត្រិកពោ ដើម្បីនិងឱ្យបានដល់និងខ្យល់ឱ្យ ថាអនេកអន្តនិងរាបតាង ។ ឱចំរះនេតានិសំឥហាយក

៩ ក៏ញាណាលប្បម្លា ដោយព្រះព្រហស្បតិ ដែលរាជប្រតិទិនហោរាដិបប្បដាច់ថ្ងៃឧដុ ពោលមកនេះហើយ ឈ្មោះថាព្រះព្រហស្បតិញាណ ៕
ជាប្រជុំ ឈ្មោះព្រះព្រហស្បតិញាណ កើតរាជបិក្រម្ហូរលកហើយ អក្តូបនោះព្រះព្រហា បតិដលបិត្រដែលជាដលទដាកនែ ព្រះព្រហ
ទេ ស្បតិនោះ ឥបដិក ២៣ ១៩ដោ យសំកុំនេះឧត្តាកិញ្ញា អដិចប្បថាអនុលោមបញ្ញា កើតទី១ណា ជនឧបិក្រជាតិរៀប្ប ឈ្មោះថា
កោត្រកញ្ញាណា ជនឧបិក្រជាតិបឃ្លនជា ព្រះព្រហាស្បតិវត្ត ព្រះព្រហាស្បតិដលបិក្រ នឹ តបី១ណាល្អប ក្របជនឧបិក្រ ៧/១ណាក្ល
ឧជនឧទារទឹឃ្លាន្ទេះ ឈ្មោះថាទិឃ្លាកិញ្ញាណា ថាបើអនុលោមញ្ញាណកើតបី១ណា ជនឧកោត្រក្ញាណាបិក្រាត់ថាតិ៣៤ ព្រះព្រហាស្បតិវត្តកើតថាតិ ៕

~~១៥ ព្រះត្រូវអាបត្តិ ដែលបានកើតពីណា ក៏ត្រូវបានបិត្រ ៧/១ណាដូច្នេះ ឈ្មោះថាផ្គាកិច្ចា ការពារព្រះអរិយដែលបិត កើតទុក្ខអណ្ដូងព្រះត្រូវការបដិបត្តិ~~

ដូច្នេះហើយ ព្រះយោការបរភោះក៏ចាប់ឈ្មោះ ថាត្រូវការ ថាព្រះអរិយសារកថាក៏ត្រូវ ២ នោះថាហាន ព្រះអប្បសាបញ្ញាតៅដេកក្រិតផ្លូតទៅខាងក្រ

ហាន ក៏ដឹងអត្ថាឈាំទៅយកបដិសន្ធិតទៅ កន្សោត្តុខទេវលោកនិងមនុស្សលោក ៧ ជាតិក៏មាន ជដែលដឹងឧរ៉ើ្យមិនសម្បត្តិ ក៏ដឹងខាងព្រះ ៖

អប៉ាក្ខុត្តខបាក៏ត្រូវ ៧ នោះ ដែលបរិយាយ នរណ្តុះព្រះយោការបដិសន្ធិកើត ២៣ ១ណាបើបិទៅនព្រះ យោការបរនោះក៏ចុះក៏នរក្ខ អន្តាបនោះ ៖

ដើម្បីនោភ្នាការបងបិត្រាក៏កន្សៀកន្ទុបម៉ុកលើខដែលឃើ និងគិតារណាពៅព្រះអរិយបក្ខបើក៏បណ្ដៅត្តុខអន្តាបនោះដើម្បីការបរបង់បិត្រ ដ្ឋិយញ្ញបញ្ញាន

កើតឡើង ពិចារណាព្រះអរិយមគ្គ ជាអញ្ញមគ្គអរិយបុគ្គលជាប្បន្នៈ បើអ្នកធ្វើកម្ម បរាក្រមបាន ផលទៀតនឹងពិចារណាបច្ចវេក្ខណាលះបុគ្គលៈ
បាននិច្ចកើតឡើង ពិចារណាព្រះអរិយមគ្គ ផល និងពិចារណាព្រះនិព្វាន ពិចារណាផលកិលេសដែល លះបង់ បើពិចារណាកិលេសដែល ៖

ទៃ

លះបង់នៅ ជាបំពោតព្រះអរិយមគ្គ ៖ ជាបច្ចវេក្ខណាបានទាំង ៥ បានទាំងដ៏បញ្ញាព្រះសតិបាតា ជាបុគ្គលព្រះអនាគាមិបុគ្គលអាចនឹងបច្ចវេក្ខៈ
ណាបានទាំងៈ ក្រាប ៗ ដុំបញ្ញា តែព្រះពិណា ប្រាជ្ញាផល ១ អាចបច្ចវេក្ខណាទៅ ៤ គឺពិចារណា មគ្គទាំង ១ ពិចារណាផលទាំងៈ ១ ពិចារណានិ ៖
ព្វានទាំង ១ ពិចារណាកិលេសដែលលះបង់ទាំងៈ ១ ជាគម្រប់ ៤ លះទាំងដែលនិងពិចារណាអវសិដ្ឋ កិលេសឡើងកាត់តែ ៤ ទាំងៈ បច្ចវេក្ខណា ទាំងនៃព្រះសោតាប

ធុបុគ្គល ៣ជំពូក ។ ព្រាំបនិងប្រាជ្ញាបច្ចវេក្ខណា ១៥ នៃព្រះខីណាស្រព ៤ការៈ បន្ទល់ក្លូរជាបច្ចវេក្ខណា ១ណា ១៩ និះស្រដីជោយអក្ខិដ្ឋសង្គ្រោះបកនៅក្នុង ៖
បច្ចត្តណាការៈដែលពេញបរិបូណា ឡើយ ៖ ពេញ ១៩ ព្រះសេក្ខបុគ្គល ព្រះអក្គល្លៈ ពុំបានពិចារណាកិលេសដែលលះបង់ហើយ ពុំបានពិចា
រណាកិលេសដែលសេសសល់នៅក្នុងសន្តាន ៖ ឥតបានឃ្លៈ អាស្រហេតុពុំបានពិចារណាដូច្នោះ ៖ ឡើយព្រះស្ដាបអារហាបហាករាជ ឧលល្បព្រះ
ផលានុបនា កិលេសចម្រុះម្លេចដែល ៖ មានក្នុងសន្តាន ដែលខ្ញុំព្រះករុណាពុំបានលះបង់ណោ ក តោលហោហា ឡើយញុំពិត្រានៃខ្ញុំព្រះករុ
ណាឱ្យវៃវៃបញ្ញុខកាលប្លៈដូច្នេះ ព្រោះចម្រុះម្លេច ស់បត្តិសីល្អបាននៅក្នុងឧប្លួតនូត្តក្នុងសម្រ បង្ស្យប និកាយឃុលបញ្ញោះ៧ណោះ ។ សង៌បច្ចវេក្ខាបន

នោកាបត្តោ អាយសារៈតា ព្រះអាយស្រាកុមារកស្សបដែលនៅស្រាកា កាលសីការណា ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ព្រះអង្គុលិមាលក៏ក្រុងលើកសមនោះទេរតីយ ក៏ដង្ហៃនៅ
ញាយោបន្ទោ ដើម្បីនិងញុំការពារាព្យាធ ន ដក្រោកឱ្យស្រាលខ្លួន ហើយនិងឱ្យដែលនៅលោកគ្រូ ឋិតឥរិយាបថ ព្រះអង្គុលិមាលនៅសំណាក់នៃស្មុខ ៚
ឱទ ដើម្បីបង្កើតវីត្យាយនោះក៏សីតារណានោះ ការឧប្បដែលមានប្រការ គឺ ប្រាជ្ញទេវតាត្តសញ្ញា ខ្ញុំ សំភារក្លូខ្ញុំ ទញ្ញាណាត្តូខ្ញុំ ដោយព្រះថ្ងៃ ៚
សត្វណាញាណ គឺ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាឃោ ខន្ធៈក៏នូវវិជ្ជាព្រះឧបស្សនាបរិកត្តិនៅដូច្នេះ ៥ សតិបដ្ឋានវិបស្សនាញាណហើយ និងលើន ៚
តនបត្តទិ បានអាចដូនតពៀរកខ្លួនហើយ អនុលោមចិត្តកើត ២ ៣ ខណៈហើយ គោត្រភូញាណក៏បង្កើត ព្រះសោតាបត្តិមគ្គក៏បង្កើតគ្គខអង្គបរៃៈកាត្រ ៚

ក្ដៈប្រាណកៈងារៈ ញ្ញាណក៏ដល់តាប្បុយក្ខុជប់ព្រះសពិតាកាបិនក្ខុពីព្រះជាំះឯង តាមៈល្យុៈផ្សរពិតាកាបិនក្ខុញ្ញាណជាស៊ុបតី ព្រះសពិតាកាបិនក្ខុញ្ញាណសិកាឥណាជី
ក្រ ឃ្សុគេភាកត់រ័បធិក្ខុទ្ធិរនៅទាបភាពញ្ញាជា ៥ ជាព្រាកញ្ញុតភាពៈល្អុះហើយលេកក្ខុះ អត្ថុបរោភេទៈ ពាពិតាកាបិដ៏លបិត្រ ប់រង្គិក្រះជើខ ២ ៣
ទណោះ ដើម្បីខ្សែនូវពោធិកាលហើយព្រះមហាការ ពោះក៏តាខៈលស្សរដ ព្រះអរិយបុក្ខុលជាក្សុបឧលោ្ងះដា បាៈសពិតាកាអិរុក្ខុល អជិក្សុរដាជិះជា
ខន្ធាឧបក្ខុនិខ៨លចាខតើក្ខុខជាតិគោះឰ កន់ទៅវក្ខុឈ្សៈណាកនិៈហើយ និខបង្កិកក្ខុខភាពដាខេ ទណោកញ្ញុតអាំកី នេះណាកហើយនិខក្រ
ឃ្សុបាទលបក្ខុយបជីសត្វិ គិតក្ខុខបក្ខុស្សលោកនិះល្អខឡើត ដើម្បីខលំវ័ពដលព្រះអរហន្ត បៀសំហាក្ខុក្ខុទ្ធួខកាលព្រះសពិតាកាបិដ៏លបិក្រាបដ្ឋិក្រះហើយ

ឲ្យរើសតាះទៅឥឡាឧបក្ខទេក្ខណាទារ សិតារណាបក្ខាទើ្យ ស្មុតាទេពយ្យកោលបាកកេរិ្យ ។ ឆ្លើយបក្ខទេវិក្កា ព្រះអង្គសិឃបាទតា ចេញ្ញះដាព្រះសាគិតាទិ កាលសិតាណាការទោរោ ៖
បក្ខទេវិក្កាណាព្យាណាសុខ្ញុះទេវិ ។ ។ សៅកែសរ ទេវិ្យទេវិ្យទៅសីញ្ញាមកករកទៅទេវិ្យដិខណះបខកាបកាព៌ ភាឧ្យិកទោគាសណុ្ញ ហឿងិខវិញ្ញុទោ
ទោ ព្រះសាក្ខក្ខារក្សាធ្យេន ក អង្គ ខ្លះកែវះរះពៅ រាំណាទេវិយា ទេវិ្យុះឡើកិញ្ញព្រះសារាបក់ទៅកកែរាព កាល ទេវ្យកិញ្ញារបារាបទោះកកិដារណារបវិទារទេវុះដារ្យ
ក្រាក្រ ពេះក្រាគណ្ណណា សំអនិក្ខិខ ឧក្ខ ៖ អណក្កា មរាតក្ខុះក័ទទទិ ស្វអក្ខារៃទទ្បាសុ្យការបដ៏បាក្ខុ ដាដ្ឋេទ្ធះឈុះដ្ឋិតិបំផុការរាបេក្កាក្បាលណាបើ្យង
ទោក្បាទ៥ជមគំដំបាវក្ខ អក្ខទេសាឈកោក្រាក្សក្បាណ ក៏បះទិក្កាក៏រក្ខាក្ខ ព្រះអគាគាមិអក្ក ក៏បះទិក្ខក្ខុខអក្ខបារៃកោក្រាក្ខក្បាណាឱ្យសំដែកិដទ្ធឈះបុទៅក្បាក

ព្យាធាខដរកសែវបារាលគ្រាន ហ្វាណាដែលលស្សុយុត្តទៅ ព្រះរាជាកាវីរត្នព្រះអង្គ ភាគលក្ខណះវារាកាការវីរត្នញាណការទាំងប្រ ៣ លុះព្រះរាជាបរិរត្នរំ រុតទេហើយ ព្រះអរហន្ត

ដំណើរទៅក្រុងប្រេក្ខ ២ ៣ ១៣ ព្រះបរមសាស្តា នោះ ក៏ញាណព្រះវិរិយបុគ្គលទាំងប្រ ៦ ឈ្មោះថាអនាថបិណ្ឌិក ហ្គួល រដើរបថានៅពុំឧរខាខព្រះអរិយាគ្គ

ខដាតិកោះសុះទុតជាតថាគតោះហើយ ក៏និខ ខបគ្គបទេវីតសុក្ខរាល និខតុំធាខព្រលអហមកយការដី ៖ សក្កិទ្រខការបរោគគេះហើយ ក៏និខសំរែដលព្រះ

អរហាត្តនិញអន្តខបុក្ខារាល កាលព្រះអនោះ កាមិនលំបុកះហៀ បិត្រះខព្រះយាការចអរន្តនោះ ក៏ បុលក៏ខកទក្ក ជើញអាជ្ជខកក់ឡ្យកទក្ក លើ

ខក៏ខនិបងទេវគ្គណាជ៉ទខារៈ សីហណាព្រះអរិយបក្កជាដើរ ដុះដេយ្យពោលបកាហើយ និរបង្គទេវគ្គា ព្រះអនាថបិណ្ឌិករើយសាវកព្ភូតិធារណាផុស្សះហើយព្រះ

អត្ថុភារៈស័ក្តុខៈលើអាយក ពោះទេហកភិក្សុ ទៀតភីក្សុកាអាយស័ព ស៊ើម្បីកសមរក្សុទៅរ៉ៈអាជ្ញ ៥ ព្រះការ ស់ទុបកាត់ដាកព្រះការ៉សំកល់ខាងភិក្ខុកក្ខុខៈព្រះកា ៗ ៖

១ ភីរ កុបកត កាព្រការរវេលខិប ៖ ទៀតក្តុខសុបកុ ១ សមាខ ១ ខ្ញុំ ១ អភា ១ ៖ ខ្សាកនេះសយសក្តុខ ហើយនិងខ្ញុំដែលនោកុ្ណ

ឫបិដក៏ត្ ៤ ស្ព្រះអោហាក្តូបក្ត ព្រះអត្ថ ក្ខុះស័ខការលំពាររបោគាលសាខបុព ព្រោព្ទៀតើ ៖ ក្រុមការបស់ទៅកាក ឋព្រះកោកាំមិនឹង

សារកគោះ កាលទៀបហោយ ស៊ីការ ៖ តការបំភាតអ្នុំដេរ៉ុរព្រាប្ញារដែលអ្នកព្រែព្រះព្រាលក្ខុកា សី អភិក្ខុ ខ្ញុំ អត្ថា អាកខុះគាកព្រះខ ៖

បញ្ញាការទីដេរអក្តុប ដ៏កាយភាណដល់ស៊ីរព្រុក ៤ កសំភាពនេះត្ថាក្យាកោះហើយ កាកាសអំពុះភោគះពាព្រក្ខប្បការតួព្រះ ហើកាលព្រះកម្ពុជារក្ខុខៈកាលេ ៖

អន្តរាយនោះមហាក្សត្រ អត្ថិភូតលាភិច្រូវក្រុក លោះចោលជៀសសេនាប័ត ៥ ប្រការ ដោយសេចក្តីប្រាកដហើយទើបត្រាស់ — ព្រះរាជដំរាស់បន្ទូលក្នុងដំណើរព្រះមហាក្សត្របន្តុំនោះ

ក៏ខាតឈ្មោះថា មហាក្សត្រញាណដោយរបៀប៤ អន្តរាយនោះព្រះមហាក្សត្រជាប់ត្រូវ ទំបន្ទុកសេ២.៣៦៧ ព្រះបរមរាជាបរមនោះ — ក៏ដោយអង្គអើយឯរវត្តិលាភាក្សា

ប ៨ ឈ្មោះថា ព្រះមហាក្សត្របរាភវភាពត្រូវ ៖ ត្រូវខៀមក្សត្រភាព ដើម្បីត្រូវខ័សវាខត្ត ហើយបរាភវភាព ជាដុំមួយ ក៏ឧត្តិខហ៊ែលលឹងអធិរាជ ដាក

ក្រុះហើយ ពារ៉ុបរាភវប្រយោជន៍ទ័ពធំ ទាំង៥ សព្រះមហាក្សត្របើ ហេតុរំលោភដឹងខ្លួន — ដែលប្រែក បរក្សាទុកក្រុងរាជ្យសម្បត្តិក៏សល់ហើយ — ជុំវិញ

ក៏សព្វព្រះត្រាសដឹងនៅមាត្រូវគេដេញមិនខ្វាយបរាជ័យខ្ញាំដើម ហេតុនៅលោមទេសកាល ហើយជាទ័ពត្រូវត្រែប្បុត្រ ក្មេងដើរស្ទួលរគន្លងការ ពីឯអញ្ជើញ ខ្ញុំនេះសព្វលោកព្រះ

ទោះខលោកក្តីឧ សាវរស់រៀងឲ្យគ្នាឧ ព្រោះបច្ចត្តព្រះអរហត្តផលាភិព្រ អាចប្រាប្រាជាបុណ្យៈ ញាណាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះអរហត្ត មានព្រះទេវតាបច្ចវេក្ខ

ពេទីរ អាចព្រះអរហត្តបច្ចក្ខាបរិយាយអាទិ ៖ ជាញាណា ៤ ប្រការ គឺព្រះយោគាវចរកាលរៀនដែរ ជៀតដ៏ពិសេសការតាមមានេះ ពេញព្រះជាញាណ

ចុ៥ ណានៃរបៀបទរុទ្ធ ។ គឺនាទីទាំងប្រភេទ ជះ ញាណញាណនេះបរិបទចក្ខុវិញ្ញាណ អញ្ញាតអនាគត្តំ ធម្ម ខ្ញុំព្រាប្រាជ្ញដែលបរិច្ឆេទនា ៤ ប្រការ ៖

គឺការកំចាត់ព្រះអរិយបុគ្គលព្រះសោតាបត្តិយៈ ធម្មបរិបុរណាប្រការ ១ គឺកិរិយាដែលចេញភាគទំនាត់ៈ ធម្ម គឺសង្ខារនិរោធ ទុក្ខសង្ខារប្រចិត្តៈ

លៀប្រចេញជោក្រុមណ្ឌលប្រការ ប្រការ ១ គឺព្រះអរិយបុគ្គលៈបួននៃធម្ម ក្នុងលោកប្រវៈប្រការ ១ គឺកិច្ច ៤ មានបរិញ្ញាកិច្ចជាដើម ។ ។ ចុគ្គាទិ ៖

ព្រះត្រៃបិដកវាចាសម្ពោធវាចា ពាលាន្ត : ដើម្បីនិងឲ្យព្រះយោគាវចរកុលបុត្រ ដឹងនូវអត្ថគាថាដែលពុទ្ធប្រកាសហើយ ទាំងអង្គព្រះបទ៌ ៤ ដោយប្រការទាំងពល ភាគ ;
ផ្លូវចេញចាកលោក ព្រោះនិងនាំព្រះអរិយបុគ្គល នោះ ។ ពោធិបក្ខិយធម៌ ធម៌ទាំង ៣៧ គឺ ; សតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥
ពល ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ អរិយមគ្គមានអង្គ ៨ ជា ៣៧ ដ៏ខ្ពស់ ឈ្មោះថាព្រះពោធិបក្ខិយធម៌ ។ បរិយាយបណ្ឌិតហៅ ផ្លូវទៅក្នុងសភាវជាគុណឧបការ ព្រះអរិយមគ្គ
ជិត្រ ដែលការពារបច្ចក្ខជាពោធិ ដោយអោះ ក្តីជាព្រោះបនិង ។ គេនូវពោធិបក្ខិយធម្មទៀត និងលោ ; ខ ព្រះពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ប្រការនោះ ;
និងប្រជុំគេសតិប្បដ្ឋានឯង ។ ឧបដ្ឋានធំ សតិដែលហៅថាប្រើយ ។ ផ្លូវអារម្មណ៍មានក្នុងកាយជាដើម ហើយនិងដ៏កាលក្នុងឈ្មោះ ជាសតិប្បដ្ឋានមានប្រការ ៤ ;

ប្រការ ១ បះឆ្នុំះកា ហេតុប្រព្រឹត្តសម្បត្តិ ភាគឧបការៈរៀបការសេចក្ដីនាគ ឆ្លុះឆ្លុះ ឱ្យដឹងការ និងការការស្រុកក្ដុំឧកខកា និងការការសេរីនាគ ស្ដែងឆ្នុំ ៖
ករឧទ្ធាណ និងអការសេចក្ដីបះខ្លួន ។ ហេតុទ្វិរកន ក្កុឧស្សុះឡាក្ដាកនិងការឈរឆ្លុះរាឌីវ ក្កុឧ បុព្វការ និងឱ្យសំដែងហេតុក្ដិ ដែលបលះ
ប ហឧតោឧបណរ សាសំកាលនាគ្ម សម្នុ ឆាៈទុះខែតាខ្លួន ក្កុឧទណកាលសាកន្លបកិបញ្ញូឧ ហេតុ ៖ ស្ដ្រះដឹងរាយលិបញ្ញូឧ ៦ ប្រការ ១ បញ្ញតិ ៖
ឆកង្ការកាបហោបះសាលឃុន្ទិក្កុខការហេតុឧជិត រណ្ដះសាសរស្បាប់នាគសាស្បអក្កុសាឡា ហេតុ ប្រាបជាតរ ៖ ការះហ៊ឺ ឆ្នុំរ សាកិះលបប និងអព្ភុតាវេ ៖
ខ្ញុំសាប្រការនិងសំដែងក្ដុ ៤ ប្រការ សាកិញបកាបះយះបក្ខៈព អក្ខុបលក្ខុះវិលបថ្ងៃតហ៊ី ៣ សាអក្ខុបលដែនាក់នាគបរឌ្ឋិក ព្យាយាមអធិស្ឋានបរឌ្ឋិតកាំវ ១ សាព្យាយាម ៖

ឲ្យបរិក្ខិតកើតក្រុមលោកបុគ្គលដែលបរិក្ខិតហើយ ១ ករកិច្ចលោភឲ្យហ៊ានបង្អួនកំហើយ ការពឹងគុណលោកបុគ្គលដែលបរិក្ខិតហើយ ១ ព្យាយាមឲ្យសំរេចកិច្ច ៤ ប្រការដូច្នេះឲ្យជាសប្បុ

បាទ ៤ គឺឥទ្ធិបាទ ៤ ព្រោះឥទ្ធិប្រែថាសំ រេចក្តី ប្រែថាហេតុជំរើន និងចំរើនទៅរកការប្រាថ្នា បានដល់ព្រះលោកុត្តរធម៌ ៩ សម្ផស្សល្អ ៤ ហាន

ឆន្ទាធិបតិ ឈ្មោះថាឥទ្ធិបាទ ដោយអត្ថថាប្រ ធាតុ និងចង់ហេតុនិងឲ្យបានទៅកាន់ព្រះលោកុត្តរធម៌ ព្រះឥទ្ធិបាទនោះមានប្រភេទ ៤ ប្រការ គឺឆន្ទិ

ទ្ធិបាទ ១ វិរិយិទ្ធិបាទ ១ ចិត្តិទ្ធិបាទ ១ ៗ ~~វីមំសិទ្ធិបាទ ១ ព្រះយោគាវចរ កាលចំរើនភាវនា~~ ៗ ~~ធ្វើទៅគុណលោកុត្តរ គឺសច្ចកិច្ចប្រាជ្ញាធិប្បាយៈ~~

បាទ ឲ្យសំរេចដល់លោកុត្តរធម៌ និងឆន្ទកិច្ចប្រាជ្ញាតោះ បានឈ្មោះថាឥទ្ធិបាទ ព្រះយោគាវចរធ្វើទៅវិយជាំបញ្ញាដើម្បីសំរេចព្រះលោកុត្តរធម៌ហើយទៅ

ភាពឈ្មោះវិរិយិទ្ធិបាទ ព្រះយោគាវចរធ្វើចិត្តឲ្យបញ្ញាជាប់ធ្វើជាប្រធាន ឲ្យសំរេចដល់ព្រះលោកុត្តរមគ្គ ចិត្តព្រោះឈ្មោះជាចិត្តិទ្ធិបាទ បញ្ញាព្រោះឈ្មោះវីមំសិទ្ធិបាទ ៕
ព្រះឥទ្ធិបាទ ៤ មានឆន្ទជាដើម ដែលពោល មកនិះជាព្រះលោកុត្តរកិតបេះ ប្រការស្រេចក្នុងបញ្ញាមាន ដល់ជាដើម អស់ឲ្យស្រេចក្នុងព្រះលោកុត្តរ ៖
ឋា មគ្គ ដល់ព្រះយោគាវចរនោះបំណាច់នូវ ឆន្ទាធិបតិ វិរិយាធិបតិ ចិត្តាធិបតិ វីមំសាធិបតិ ៤ ជា នឈ្មោះជាឥទ្ធិបាទ ព្រោះអង្គជាជាប់ដោយ
ឥទ្ធិ ឬស្ទៅជាគម្ពុដ៏ ៤ ប្រការ មានឆន្ទជា ដើម កាលជាឥទ្ធិបាទនោះ កើតជាអធិបតីដែល ពិរ លក្ខណៈអធិបតីនិងមានប្រាកដ ៤ ក្នុងចិត្ត
ភាពកំជាឈ្មោះ ក្នុងពេលតស្សូយនេះ ជាឆន្ទជាឥទ្ធិបាទ ក្នុងកាលនោះ ចារិយហ្សើមកោលវិរិយិទ្ធិបាទ ចិត្តិទ្ធិបាទនិងវីមំសិទ្ធិបាទ ក្នុងកាលនោះ វិរិយជាឥទ្ធិ ៖

ជាទុក្ខចិត្តជាទណ្ឌណាៈបើ្យ ក៏ប៉ះការបរាប ទុក្ខ ចិត្ត ចំណុះ ពន្ធិជាទុក្ខចិត្តជាទោសៈ ចិត្តជាទីខ្វល់ស្មី ហុតទ្ធិជាទុក្ខចិត្រាលណាក៏ប៉ះការបរាបពន្ធិជាដំទុក្ខចិត្ត
ជាននោះកុខជ ពន្ធិជាខាងតែឃ្លានឆាខ ៈ និខជាពន្ធិជាខាងក្រោមញ្ញារដែល ២ ៣ ៤ ក្តី កុំជាខក្ខុខខនជិ ក្ខុម្ស នោះក៏ទេ ព្រៀបធ្វើកាជកុហារដ្ឋ ៤ ព្រះអង្គ
ដែលនាំទុក្ខមកសារ្យក្តីឃ្លាននិងក្រហាយខកជបំប្ប ក្តីជាខ្ញុំក្រោយញ្ញាតែក្រុខន្ធ ៤ ព្រះអង្គក៏ការអស្វីជាខក្ខុខជាខ្ញុំអ និងកិច្ចការ៧ ក្រហក្រោខកាជលំរៀលតែឃ្លាញពោះ
អង្គព្រះរាជកុមារា ព្រះអង្គនោះក៏ជាឧបដ្ឋាក ជួយនឹងពួកបំរេបំរើពិចកញ្ញាឲ្យព្រះពន្ធិជាខន្ធ ៤ នោះក៏ហ្វ អាការសុទ្ធៈ ៣ខ ជម្ងឺយ ៥ សន្និស្ស័យ ១ៈ
សីលស្ស័យ ១ ករុណាស្ស័យ ១ បញ្ញាស្ស័យ ១ សតិស្ស័យ ៧ជ.៥ ឃ្មោះរាជកញ្ញាហ្វាបេក្ខុសិក ឲ្យសំរេចពិចជាខ្ញុំ ក្តុខលាយ្យយុក្តុងផ្ទួ ដោយសការក្រោយសក្កាបខក្រៅអគ្គរោល

ឍ

[illegible] ប្រាបលក្ខណ [illegible] ហេតុ ក៏សេចក្ដីជ្រះថ្លា [illegible] ទៀតបានឈ្មោះថាសទ្ធិន្ទ្រិយ [illegible] សំរេចកិច្ចជាធំក្នុង [illegible] គ្របស
ង្កត់នូវ [illegible] ៖ [illegible] ប្រាកដ ទៀតបានឈ្មោះថាវីរិយិន្ទ្រិយ ស [illegible] ឲ្យសំរេចកិច្ចជាធំ ក្នុង [illegible] ៖
[illegible] ដែលប្រាកដ [illegible] ទៀតបានឈ្មោះថា សតិន្ទ្រិយ [illegible] សំរេចកិច្ចជាធំក្នុង
[illegible] ទៀតបានឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយ [illegible] សំរេចកិច្ចជាធំក្នុងសម្បយុត្តធម្ម ដោយលក្ខណៈគ្របស
ង្កត់ [illegible] ទៀតបានឈ្មោះថាបញ្ញិន្ទ្រិយ [illegible] ៥ ប្រការ បញ្ចិន្ទ្រិយ និងពល ៥ [illegible] ៖

[illegible] ព្រះ [illegible] ។ [illegible]

[illegible] ៧៥ [illegible] ព្រះ [illegible]

ឆ [illegible] ១៦ [illegible]

[illegible] ៤ [illegible] ព្រះ [illegible] ៤ [illegible]

ព្រះ [illegible] ។ [illegible] ព្រះ [illegible] ៤ [illegible] ។ ព្រះ [illegible]

ម្នះវេនកាល ព្រះយោគាវចរ ឃើញអកុសលធម្ម ដែលពុំបានឆ្លាបបង្កើត ក៏តាំងនូវអាត្មាភាពនេះ និងបង្កើតបានដល់យ៉ុំក៏ដែង ក៏មនសិការៈក្នុងចិត្តចិរអ
ត្តនិចបដិបត្តិ ដើម្បីនឹងឲ្យបង្កើតអកុសល ធម្មដ៏ក្រោះហើយ ក៏ព្យាយាមដើម្បីនឹងឲ្យកុសលធម៌បង្កើត ៈ តបាន សម្មប្បធានជាគំរប់ពីរ ក៏បានកា
លព្រះយោគាវចរ ដឹងថាអកុសលធម្មដ៏ លប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសន្តាននៃខ្លួនហើយ ក៏គប្បីនឹងលះ ចោលទៅអកុសលធម្មនោះ ចាកសន្តានស
ម្មប្បធានជាគំរប់ ៣ បានការព្រះយោគា វចរព្យាយាមដើម្បីនឹងញ៉ាំងឈាននិងវិបស្សនាដែលនៅពុំទាន់ ឆ្លាបបង្កើតក្នុងអាត្មាភាពនេះឲ្យបង្កើតឡើង
សម្មប្បធានជាគំរប់៤ នោះ បានការព្រះយោគាវចរ ព្យាយាមញ៉ាំងឈាននិងវិបស្សនាដែលបង្កើតហើយ ក៏ឲ្យបង្កើតវិបុលភាពឡើង ៗ នៅពុំឲ្យសាបសូន្យកំរើល ៕

ត្តាន ចំបារញ្ញឈានជាកុសល ៤ មានផ្លូវបត្តុបានស្បៀន ៧ ផ្លូវលោកិយមិបញ្ញាផ្លួះ ឲ្យព្រះឥទ្ធិបានស៤ហោះ ចំបានដ៏វចិត្រស្បៀន ៧ កាលធ្វើរឆន្ទជាអធិបតិហើយ ចាំ

ញុំអកុសលធម្មឲ្យបង្កើតផ្លូវបត្តុបានឲ្យណាស៕ ដើម្បីបានឥទ្ធិបានផ្លូវបត្តុបានហោះ កាលធ្វើរវិរិយហើយ ផ្លូវបញ្ញា ជាអធិបតិហើយ ញុំអកុសលធម្មឲ្យ

ធុ បង្កើតផ្លូវចិត្របានឲ្យណា ដើម្បីបានទវិយេបថិ ផ្លូវទំង ឥទ្ធិបានផ្លូវចិត្តបានហោះ ឲ្យព្រះអង្គធ្វើកបត្តុពេះ ផ្លូវការលបង្កើតឥទ្ធិអង្គើរដ៏វលោកិយចិត្របាន

ផ្លូវចិត្រស្បៀន ៧ ផ្លូវ ពីព្រះយោគាវចរ ប្រាវត្តតោបិប្បាទាជ ពីរូទបីន្ទុចរិត ៤ ប្រការវ៉ា រមណ៍ពីបារណាបើញនោយហើយទៀត៕

បដិបត្តិបានឲ្យណា ដើម្បីជុំពោះបានសម្បាទាបាផ្លូវចិត្រហោះ កាលពីបារណាបើញនោយផ្លូវចិត្តកម្ពុជ្ញាកាត្រុទ្ធចរិតដ៏វចិត្តមារិទទៀបរហោចិត្តបានឲ្យណាចាំជុំពោះបាន

សព្វញ្ញុ ដឹងសព្វក្រើងទៀង ៗ ឈ្មោះជិក្ខាគគោះ ពោធិបក្ខិយធម្ម ៣៧ ប្រការដែលដល់លោក យកទៅព្រះសតិបដ្ឋានដិយព្រះឥទ្ធិបាទនិងសម្មប្បធានជាដើម ៖
ក្តី ព្រះអាចារ្យមានគ្គុខដិក្ខុទៀង ៗ ឈ្មោះមេឃា កាលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកិយវាចាបង្ហាញប្រការដូច្នេះ អ្នកលំបងកត្តញ្ញូញ្ញាណនំ ឧបត្ថិកា ៖
កាលព្រះអង្គមានបញ្ញាញាណវត្ថុ បង្គិតនោះវិព្រះ ពោធិបក្ខិយធម្មទុក្ខទៃយកទៅដិខ្លួនគោះកក្ខព្រះយក្សន ក្ខុខងណាជិទ្រាពៃឃ្លព្រោះហេតុមានអរហន្តាជារៀ
ក្តារ ដល់ហេតុខមកព្រះឯកាទ្រង់ហ្វៃពណ៌ពៀង ទាំងឡាយនិយាយ ដំណាលបញ្ចុះនៃគ្រឹង អាវុធ ដូច្នេះ ព្រះអង្គមានបញ្ញាញាណវត្ថុ ៤ វាំងវាលះ
នោះព្រះពោធិបក្ខិយធម្មវត្ថុ ៣៧ ប្រការនេះឲ្យរៀងរៀន ដែលនាំព្រះអង្គទុកវត្ថុ ៤ ពោះ គួរទៅក្នុងព្រះពោធិបក្ខិយធម្មទាំងនោះ ៣ ប្រការ ពវែងព្រះ

បារម្មណ ៤ ក្នុងកិច្ចគ្រប់ ឯព្រះពោធិបក្ខិយធម៌ដែលសារភាគផ្លូវមគ្គាន បានព្រះឥន្ទ្រិយកើតឡើងនោះ ព្រោះដើមនឹងសំរាប់ចុះហើយ នឹងកំពែងលោក ដុំកោដ្ឋាសអង្គ៏តែ ព្រះ
ទតោបល្លាន និងព្រះអរហត្តមគ្គនេះ ឥតអស្ចើ មានឡើង ឯព្រះពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ នេះរាត្រាប់ ៖ ដោយសភាវធម្ម ចំណានចាដោយប្រភេទដែល ៖
សំរាប់កិច្ចផ្សេង ៗ ឥតុខចែត ១៤ គឺសតិ ១ វីរិយ ១ ឆន្ទ ១ ចិត្ត ១ បញ្ញា ១ សទ្ធា ១ សមាធិ ១ ប្រីតិ ១ បស្សទ្ធិ ១ ឧបេក្ខា ១ សង្កប្ប ១ សម្មា
កម្មន្ត ១ សម្មាអាជីវ ១ ជា ១៤ ពីព្រះ ធម្មវិប្បយុ្យ ១៤ ការចែកទៅក្នុងប្រភេទ ៣៧ នោះ ប្រព្រឹត្តទៅដោយអាការ ១២ កោដ្ឋាស គឺ
ធម្ម ៩ ប្រការ មានអាការម្យ៉ាង ១ នោះជាកោដ្ឋាស ១ គឺធម្មម្យ៉ាងត្រឹមទៅអាការគឺនោះជាកោដ្ឋាស ១ អង្គចតុធា គឺធម្មម្យ៉ាងបីតទៅដោយអាការ ៤ ជាកោដ្ឋាស ១

ទិដ្ឋិសម្បយុត្តចិត្តចេតសិកអាការ ៥ ជាគោត្រាភូល ១ ទិដ្ឋិសម្បយុត្តចិត្តចេតសិកអាការ ៨ ហេតុគោត្រាភូល ១ ទិរដ្ឋិម្ពុ ១ ចិត្តចេតសិកអាការ ៩ ជាគោត្រាភូល ១ ជា ៦ គោត្រាភូលៈ
ជាមគ្គា ឥស្សមច្ឆេយ្យ ៩ អាការ ៗ ខ្មោះ វិតក្ក ១ ចិត្ត ១ បីតិ ១ អធិមោក្ខ ១ ឧបេក្ខា ១ ឆន្ទ មោហ ១ ទោស ១ មច្ឆេរ ១ អហិរិកៈ ១ ឥស្ស
៩ល ត្តំ ៩ ខ្មះ ចិត្តចេតសិកអាការម្ល ហេតុក្ខ ខ្មះ ចិត្តចេតសិកអាការត្រូវចេតនាក្ខិទ្ធិកាលម្ល្បហោឍ ចិ ត្តុទ្បំ ត្រូវមេតាចិត្តទ្ធិកាលម្ល្បហោឍ វិតិតិ៍ៈ
ត្រូវមេតាវិតិមជ្ឈាក្ខត្តម្ល្បហោឍ មជ្ឈត្តិកៈ ត្រូវមេវមជ្ឈត្តិមហេស្តុមម្ល្បហោឍ ឧបេក្ខាក៏ត្រូវ តោឧបេក្ខា មជ្ឈត្តម្ល្បហោឍ មជ្ឈៈ
បញ្ញាក៏ចេតនាក្ខត្តិកាមត្ត ទិដ្ឋិបញ្ញាមជ្ឈត្តម្ល្បហោឍ ទាត្រិតកាម្ពុ ខិកអាជីវត្ត ៣ ខ្មះ កចិត្តចេតសិកអាការមក្ខុត្តំក៏ត្រូវមត្ត ៈ

ផស្សបញ្ចកាទិ សម្បយុត្ត និងឈានង្គទាំងឡាយ ៧ ធម្មជាតិ ៧ នេះហៅបានឈ្មោះថាចិត្តនៅឡៀអាការញ្ញយោគបែន ខ្ញុំបានប្រាប់ហើយក្នុងកោដ្ឋាសនេះ ព្រះពោធិប
ក្ខិយធម្មកងនៃពៀ្យ សម្បយុត្តចិត្តនៅ ឡៀអាការពីនោះ គឺសំក្ខ្យយោគ ចិត្តនៅឡៀអា ការគឺវិរិយិន្ទ្រិយ ១ គឺវិរិយពល ១ សម្បយុ
ត្តចិត្តនៅឡៀអាការ ៤ នោះគឺសមាធិយោគ ចំបង្កើតផល ៤ យ៉ាង គឺសមាធិន្ទ្រិយ ១ គឺសមាធិ ពល ១ គឺសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ គឺសម្មា
សមាធិក្នុងអដ្ឋង្គិកមគ្គ ១ ជាកំរិប ៤ សម្បយុត្តចិត្តនៅឡៀអាការ ៥ នោះ គឺបញ្ញាយោគបង្កើត គឺបានផល ៥ យ៉ាង គឺវីមំសិទ្ធិបាទ ១
បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ជាបញ្ញាពល ១ ជាធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ក្នុងអដ្ឋង្គិកមគ្គ ១ ដើរជាអាការកំរិប ៥ សម្បយុត្តចិត្តនៅក្នុងអាការ ៨ នោះ គឺសតិប្ប

សៃ

ហេតុជាសតិបដ្ឋាន ៤ ហេតុជាបញ្ចិន្ទ្រិយេ ជាបញ្ចពល ជាសត្តពោជ្ឈង្គ ជាសត្តពោជ្ឈង្គ ជាអរិយអដ្ឋង្គិកមគ្គដ៏ប្រសើរ ជាអាការ ៨ ឆព្វណ្ណរង្សីកនៅក្នុងអាការ ៣៧ នោះ

គឺវិបស្សនាញាណ ៤ ជាទិព្វចក្ខុ ជាន ១ ជាទិព្វចក្ខុយ ១ ជាទិព្វសោត ១ ជាទិព្វសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ជាអត្ថបដិសម្ភិទាញាណ ១ ជាវុត្តិ ៧ ធម៌

ក្តារ ហេតុសាលា ហេតុដ៏ឆ្លាះ ព្រះពុទ្ធ ៚ ហេតុសាគរីយេ ហេតុទេវតាតត្តិព្រះឧបុទ្ធិបត្តបានស្ស នេះថើញនិពន្ធបានព្រះតាថាគតក្តួចខាងចុងថា។

ឧទ័ត្តុយេចចលទិក្តាហោន្តិ តេពោធិបក្ខិ យោ តេក្ខបតោ សត្តខតា សត្តតិសតោតោ ៚ សាកិច្ចិដ្ឋាដេតោ សាធុយេនប ឧត្តិតោ សា

ឮទ អរិយមគ្គញាណសម្ពុទេ សព្វន្និតេ អនិច្ចាយមគ្គដានព្រះតាថានោះថា តេពោធិបក្ខិយោ រឺព្រះពោធិបក្ខិយធម្មបញ្ញា ៣៧ នោះ កើតជាសភាវធម្ម ពុំបានឡើ ៚

កប្រឈប់បៅ ក៏ក្នុបធានតែ ១ៈ បើសង្រ្គោះជាកោដ្ឋាសបាន ៧ គឺព្រះសតិបដ្ឋាន ៤ ជាដើម ព្រះរដ្ឋគិតបក្ខជាបរិយាយ ចែកជាប្រភេទអាការ ៈ
ដែលតាំងចិត្តនៃខ្លួន ៗ ដោយសំបប្រែបញ្ញា ៈទៀបចេញដើមជាប្រភេទ ៣៧ ប្រការ ដោយខេមន្ត ការកាបបើបគោះ ស្រដីដោយសការ ៈ
បរិបូណ៌នៃព្រះពោធិបក្ខិយធម្ម ក្តីបញ្ញាឆា ខ្សឹនេខសុទ្ធិ ៤ អ្នកគ្រាជកប្បដើមដោយអាការដូច្នេះ ៈ រំពឹងនិះនិខទិនិក្រឡុយ ១ ក្តូខស្មុនិកល ៈ
សហយោគទៅ ទុដ្ឋាន ប្រែជាចេញ ៈ ភាគនិមិតនិខបច្ច និមិត្តនោះក៏លំនាំដអ្នកដែលសន្លុ ៈ ឡេយ្យជាភាគគុបពេខ ១ចៀមបាន ៈ
ឈ្មោះនិមិតពាណ្ណា ជាមួយនោះ ជាហេតុប្រព្រឹត្ត ប្រព្រឹត្តទៅនៃលំនាំដអ្នកនោះឈ្មោះជាបច្ច កិរិយាដែលនិខចេញភាគនិមិតនិខពណ្ណបច្ចនិះឈ្មុះជ ៈ

ទិ៣

ព្រះអរិយបក្ខបក្សីកដើរចេញខាង មេឃគិរីកាលព្រះឈោការចរនៅទៀតលោកពិសេសបក្សាស់ ។ បញ្ញានៅក្នុងនោះ ឥតមានចេញខាងជិតជិតជិតបក្សីៗកុំឲ្យដ្ឋា

ចេញខាងជិត ព្រះរាជលើកសាជិត លើចគីមុពារក្រោចក្ខុណា ហើយសីការណាលើកយកភា ៕ កោរ្ឃុណកុំមានខាងនារះគុកយកចេញខាង

បក្សីកុំឲ្យមានទៅកុំមានចេញខាងកណ្ណ បង្កើតក្ដីព្រះអរហន្តលោកិយសារក្សា ។កុំមានក ត្នាកណ្ណាបុះស្បា ក៏ស្រេកប្រកែកទៅ ៈ

នៃនាំការជិតនោះ កៅស្រះហាត្ថុដ្ឋៈ ៖ លោកិយរសបក្សាបញ្ញា ក៏មានៈណ្ហូះគៅកុំឲ្យចេញ ខាងវាំលោកក្នុងតាំ ក៏នាំការជិតគត ៖

គណ្ណបក្ស ព្រះកាលលោកព្រុក្ខញ្ញាណបង្កើតក្ដី ក៏ទៅកុំឲ្យចេញខាងគណ្ណបក្សីខាង ព្រះឥន្ទ្រព្រះលោកព្រក្ខាណាកុំខាងឲ្យកក្ខក្នុងដូងងីវកោលលក្ខណ៍បង់ឱ្យ

ឝ្យ៉ះដំងាន ពោធិបើចេញតាមបង្អាន់ បុគ្គលាមព្រោះហេតុនេះបុគ្គលនោះកាម្មេរ៍ ការបង្ហាត់និងក្រោយ៉ៅ ក៏មុខតមកព្រះជិញ្ចុះកាកម្មេរ៍ ការកត្តក្នុងព្រះក្រោ

ក្រញ៉ាំងៈខាងឈ្មោះ៦ អាក្រោគុណ្ណន ក៏ រចេញតាមចំណែកឬ អ្នកព្រះក្រឡៃបគ្គញ្ញានាប់៦នោះ ចេញតាមនិមិត្តបទ្ធិ ចេញតាមនិមិត្តព្រោះ .

ហេតុដាកកាម្មេត ក៏នេះបំភាពកាលលោភ ក៏ឈានាក្រោះពិកនៃកម្មេត [illegible] ៖ ព្រោះហេតុនេះបុគ្គលនោះ [illegible] ៖

ការបង្គុរក្ខការ [illegible] បត្តញាណកន្ត៍ ៦ [illegible] អាកោ ក្នុង ៖ ក៏មុខញាណតាមចំណែកស្តីនោះ ទេត្តិតា ៖

ការចំណែកក្នុង ក្នុង ប្រហើតទៅកាន់ទសចក្ខុក្តីការស្គ្រ ក៏ស្គុគ្គះនៃចេតក្ខុខាងបញ្ញាមាត ព្រោះហើយបក្ខ [illegible] ៥

នាគតិ ភិក្ខុ ខន្ធគ្គរាគ ថែងក ប្រុកាមៈកៈ ភិក្ខុៈបង២ាង ៗ ក្រៈសង្ឃគាថា ៗ សង្ឃាណគោះភិ បរាជិ ទង្សក្រាគាឈក្រៈភិកា ក្ខុៈក្រាកាឈក្រៈឈ ៈ
កុម្ភាបេៗ ក្បាសវាសវិក្កត្រោះ ក្រៈសង្ឃវិឧ បង្សព្រាហ្មកុំញុំជ្រៀកញ្ញូ កុំតាគវិខកុំតាគស្រុះទុខក្បូ ជុបលោកិយការទតាតោះឈៀ ៗ លោគតិក ៈ
ចេ កាលព្រះមហាការងា ជុំវិញលោកិយាសាងា ៖ បក្ខិ៍ សោះ ប្រោះលេខៈជាក្រុកុំញុំព្រះសង្ឃ កាលវិ ភារណាក់ហារដ្ឋ ជោរអាវិក្ខាបង្សព្រាហ្ម
ជើងនោះ ជាក្រុកុំញុំព្រះទបង្សធា ៗ ឈ្មុះ ជលទណាកាលព្រះវៃយបក្ខញាណាបដ្ឋិតលៀ កុំញុំ ភិរៈប្រាការហេតុព្រះរិញ ឧបាអាក្ខុបាវិកាល
ហានគិក្ខុះឃ្នុំក្បូ លោកការតាកុំហានកន្លុខក្បូរវិខក្បូ ហោកុស្កុះវិកិរិហោះជលប្រាក្ស់ៈដាក្រាលសីប្រការ ក៏ហានក្ខុខប្រះអើយបក្ខញាណាជ្ឍុ សោប្រាការជុត្តុៈ

អសរទេវតាព្រះពុទ្ធកាយាងកាបបេសកាត់ពាក្យព្រះ អក្ខរាវិសុទ្ធិចោលបទប្រាប់ពាក្យពួកអ្នកទាំងនោះ ទីនេះបំផ្លាញត្រូវដែលព្រះអរិយបរិក្ខារទាំង ៨ គឺឧបស័គ្គស្រាវទារព្យការវាសមេវន្ទប្រុសស្រីសម្បត្តិ

គតិថាព្រះពុទ្ធរាបរាបដ្ឋានទាំង ៨ គុណធម៌វិហារពិសោធន៍ គតិបញ្ញត្តិការសម្ពុទ្ធញាណ ១៨ ពោធិសម្ភារបាដ ១ ពិភព ស ១ វិបត្តិ ១ ពោធិសត្វ ១ បញ្ញត្តិ ១ ខ

រាការបរ ១ ពារ ១ អាពាធ ១ អាពាធ ១ ទុក្ខ ១ ពោរ ១ ទីបរាយ ១ បរាបោរ ១ ទុក្ខគារ ១ អង្គុលីយ ១ បង្កើតរា ១ អនុបាទាតាមឧបាទ ១ អនុបាទាតាទានក្ខ

ឆាត ១ ប្រាប ១៨ លោកុត្តរបដិបត្តិ ពុទ្ធោ ប្រាប ១០ អាការបរាគាទិដ្ឋ លោកុត្តរបុព្វភាគ ពោធិ ប្រាការបុគ្គលនិងចតុប្បាទ ព្រះបរាលោកាទិត្យ

បញ្ញា និងចក្ខុសញ្ញាបញ្ញាពន្ធលោកបរិប្បរប្បញ្ញាតោដាលក្ខណាជ្ញានីតិនសង្គ្រោះសង្គហ និងប្រាកបុគ្គលនៅចក្ខុក្នុងលោក - ក្នុងបវិត្តនិងធម៌សានុគ្គ ដើម្បីបានលក្ខណៈពីថវិកា

ផង តៀងក្រោយទេសនាសេចក្ដី ១ ព្រោះ ពេរិតប្បារសព្វធំតាំងរំលេសនាផង ៥ សីប្បាការទរំលេសនាផង ១ អប្បាការទរំលេសនាផង ១ អាចសំលេសនាផង ១ ឧក្ខិត្តរំលេសនាផង ១ អនុ

រំលេសនាផង ១ អាប្បេ ៥ ពេញ្ញុះឧក្ខិត្តតាតិយ រំលេសនាផង ព្រោះប្រាកបទ្ទិតជាតិបច្ចិនញ្ញាណជាជីវដ៏ផលាប សេក្ខិតក្ខុជជំទេរ៉ាតាទាទេទៅ គុប្បកុត្ត ពិធ

ចរ៉ អប្បកុត្ត ទេរ៉េរំលេសនាផង ៥ ប្រកា តេ សប្បុរាសិក្ខ ១ ឧភិតិក្ខ ១ សិការឧត្តរាការវាភ ១ តាបសត ១ បរិវារសីលទេវទៅ ១ ជាតិត្តត្ត ៥ ពេញ្ញុះ

អទេវាភិតិយ្យសរំលេសាបិ ព្រោះប្រាកបទ្ទិតអ ទេរ៉ាឧក្ខាប្បុតាវេវ៉ា ដ៏ផលាបទ្ទិតតុក្ខុជប្រាបសីតាតសតិ ៧ សម្ពុទ្ធាវគ្គ ១០ តីវទេវាភិ ១ ទេវ៉ា

សរ ១ ទេវាភា ១ មាគះ ១ ជីវ ១ ឧភិតិក្ខ ១ ជីត ១ ឧក្ខុត ១ អាវិសីត ១ អទេវាតាប្បុ ១ តា ១០ ប្រកាពជាតក្ខុត ពេញ្ញុះអធិតិពោរស ព្រោះទេវាប្បុក ៖

លោកុត្តរៈ ១២ គឺសេចក្តីដឹងក្នុងមគ្គផលដូចជានៅព្រះនិព្វាន ១ ប្រការ មានចិត្តឥតអាស្រ័យ មានចិត្តជាតិអាស្រ័យបរិយាទាន ស្គាល់ឃើញនិព្វានយុត្តិ នៅក្នុងព្រះនិព្វាន ៖

នីមួយៗ គឺចិត្តព្រះយោគាវចរ ១ ឈ្មោះចិត្ត ផ្លូវព្រះប្រព្រឹត្តនៅក្នុងផ្លូវមគ្គ ការសម្រេចកិច្ចក្នុងលោក គឺចិត្តកុសលមគ្គផល ចិត្ត ៨ ប្រការ គឺ

អនាគាមិមគ្គការ ១ អរហត្តមគ្គញាណ ១ សោតាបត្តិផល ១ សកទាគាមិផល ១ គឺ អនាគាមិផល ១ គឺអរហត្តផល

ផល ១ គឺអរហត្តផល ១ ជា ៨ ប្រការ ៖ នេះឈ្មោះលោកុត្តរ ព្រោះមានន័យថាលោកប្រព្រឹត្តផុត ហេតុ ចិត្ត ៨ ប្រការ ទាំងនេះ

ដ៏ខាងលើ ១ គឺប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្ត ៨ ប្រការ ទើបបានឈ្មោះលោកុត្តរ ។ ក្នុងនិព្វានមានចិត្ត ២ ប្រការ គឺលោក ៖

ចះ៴

ជ៏ទេរញ្ញត្តិកម្មទកាកាវត្ថិយ ១ ភិក្ខុ[illegible]ត្រូវក្រាក[illegible]ព្រោះព័ន្ធ[illegible]ការវត្ថិយ ១ [illegible]ត្ថុកទ័ទ ២ ។ ឯញត្តិយា ៗ ធ្មោះ [illegible] . [illegible]

ញត្តិទុតិយកម្មអាតាប ១ កម្មសញ្ញត្តិយា សេ័ទ
ឯញត្តិញត្តិយា សព្វញត្តិទុតិយកម្ម ១ ទណ្ឌៈ
ស្រុជិតសព្វញត្តិទាន ឯញត្តិយា [illegible]ៈ

ញត្តិចតុត្ថកម្ម[illegible] ១ លោកញត្តិយា ៖
ឯញត្តិយា សព្វញត្តិចតុត្ថកម្មសិក្ខាទណ្ឌ និងសង្ឃាទិកម្ម៖
ថែរ ១ [illegible] និងគោលសិក្រ [illegible]៖

[illegible] ញត្តិកម្ម[illegible] [illegible] ។

សទ័ទញត្តិកម្ម[illegible] [illegible] ៖
ទណ្ឌ ១ [illegible] [illegible] ៖
ចាជិទសិក្ខា[illegible] [illegible] ៖
កម្ម[illegible] ។

ទុរាហល ៣ ប្រការគឺៈ ធីរវេរុក្កតិបលោភ ១ ចិតទោះបាប ១ ឥដ្ឋិបាប ១ ប្រព្រឹត្តទៅដោយបើញរនៀង ជាជាអបាយទុក្ខដល់សត្វ ព្រមទាំងនរក
ដែលផឹទៀង ពិតជាសុខកាយពុំជាសុខ តាំង៤ ប្រការគឺ អវិជ្ជា ១ ព្យាបាទ ១ សមញ្ញក្កបាហាប ១ ពីខិតពួកពិរោធ ពីនខ្ញុំបក្ខខហោតុ ពោលនេះ
សុភា សត្វជាបុគ្គលហាតដែន ខិខព្រះដៅ ឋរឿតគោះខុះគៅ ១ ឝប្ឋ ៤ ប្រការនេះឈ្មោះជាតណ្ហា ព្រោះជាការក្រុងគិឝិខុតតៅលាបកាយនិខុបកាយ
ពួកបាករទុក្ខវិជ្ជាបំផុតញាណ ហើពីគោះ ៖ ចេតនារបស់អាការ ៤ ធីរខ្នាកតិ ១ ហោហោតិ ១ ៖ ហោហោតិ ១ កមាកតិ ១ ២៤ ប្រការ ៖
លើកយកមកក្ដី ព្រមតែធីរ ធីរកោតិច្ចដែលពុំកំណើរ ដោយស្រលេញដោយព្រោធដោយវង្វេងដោយខ្លាច ១ ធីរពុំបានក្រើរកោតិចដែល និងត្អូរកំហឹក្រើរ ។ ដោយ

ព្រោះការញុំាងប្រយោគទាំងឡាយ ១ ការសំណូមពរ ២ ប្រការនុះឈ្មោះលោភៈធម៌អតីត ព្រោះជាធម៌ដ៏កើតព្រះអរិយមគ្គញាណពុំកាត់ផ្ដាច់ ធម៌ ៤ ប្រការ គឺរាគ

ដ៏ជាអនុសយទាំងឡាយ ១ គឺភាគដ៏ជាប្រ ភាគនៃអារម្មណ៍ភូមិ ១ គឺភាគ ប្រហាណនៃអនុសយភូមិ ១ គឺអារម្មណ៍ ១ ធម៌ ៤ ប្រការនេះ ឈ្មោះធម៌អនុប្បន្ន

ឃា ដោយពិត ៣ ប្រការ គឺប្រព្រឹត្តទៅ ធម៌ ៤ ការដ៏ជាភាគនៃប្រព្រឹត្តទៅ ។ ដោយការ ៖ ការដ៏ជាតទៅប្រព្រឹត្ត ។ ការណ៍ប្បុត្តិ ៖

ដែលអនុប្បន្នៈ ការដ៏នូវ ១ គឺភាគដ៏កើត ហេតុ ក៏ខេទៅដោយអនុប្បន្នគឺធម៌ដែលកើតឡើង ដែលបុគ្គលពុំបាននូវប្រព្រឹត្ត បុគ្គលដ៏

ការប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ពុំទាន់សម្រេច ១ អនុប្បន្ន ៣ ប្រការ ធម៌ ៤ ប្រការ ។ ដើម្បីនូវឈ្មោះធម៌អនុប្បន្ន ៖

ក្លី៤ស្រះឈង មានឈ្មោះឆាទិយសព្វយោគ ឈ្មោះឆាទិយសព្វោះ ស្បែកសាកាងភាព្យ៉ាំតៅតៅលប់ចូលដែលភ្លកធុះក្តុង រ៉ិឲ្យទិយឱ្យលិចលុចក្នុងកំពាតារ ហើយឱ្យដល់មហាប្រឡុត ៖

កែងពាក្យានបក្ខបានស្បែរុំស្រែ ឈ្មោះ ឆាយោគគោះ ស្បែកអត្តណាប្រាក្បនុកគៅលាចូវ៉ញ្ញ្យ ស្នូ អន្លែ្ងនិងការឃ្មុណ៍ និងលាំកន្ទុត្ត ពុំបាន

ក្រាសកេញបាន រាជិញ្ញាបេតាមិនឱ្យអារព្រះ ណ៍ មានប្រការស្លាបកំណយ ស្លាស្បៀតលាចូវដែលផ្ទើរពោះ បង្កូសម្លេះ កើតមានត្បៀសបកន្ទុត្ត ៖

កេនភា ក៏ប្រាប្បតេវត្តព្រះនុកស្បែភាព ៖ ១ហិញាជុត្តាះញ៉ើយេ ៗ កើតមានឈ្មោះឆាយោគ ៥ប្រុំ ក្រាករ៉ើ តាមជន្ម ១ ញាណបាន ១ គិនពិង១

ឧទ្ធកន្ទុត្ត ១ ឧជិត្តា ១ បាប្រាតាតីនិងខរោ ស្បែកអ្វើតាកាលាតា ក៉ុំវ្ង៍បាច់តៅកុលាជិត ធីលមានសាមាបត្តិ ក្នុងខាងជើង ៖

គិរុះស៊ើរទ្រើវនឹកតណ្ហានៅទីជនតាងល្អ គឺពេលាតាលរិតល្អំមិនទ្រៀតេីការណោះបើញ្ចៀនៅក្នុងសលជាដើម ពីស្កុះជាបារស គឺបុគ្គលបរិភោគល្អំពេញទៅកប៉ព្វត ។ ប្ញ សន្តិត ភ្នា
សន្តិកណ្តប់ក្ដុជជាដើម ដើម្បីបានឈ្មោះ ៖ ផាតិករណាផង្ស ឈបការការណោះបាឈ្មោះទំងមិត្តកិច្ច ៣ កែឈ្មោះផារបាការ ទ្រាតតក្លូខ ៖
ឃា បរៈនៅតាមទាងមានអនុសយជាដើម ពោធ អ្នកធំហ្លួងមានក្បាលជាដើម ហៅព្រះព្រឹកតេាព្រះការជើស កំលយកតាល្អជាដើម ឧបាទាន ៥ គោះមាន
ពេលបុត្រពោលបកពេញ្ច ក្លូខបដិច្ចសមុប្បាទ កិលេសៈ ផង ៧ ប្រការ គឺកាមរាគ ១ បដិឃៈ ១ មាន ១ ទិដ្ឋិ ១ វិចិកិច្ឆា ១ ភវរាគ ១
អវិជ្ជា ១ ជាគ្រប់ ៧ ឈ្មោះថាអនុសយ អធិប្បាយតាមបុគ្គលក៏បានការលបត់តែកុងពាល សៀវព្រះអាយុសត្ថិញ្ញាណ គឺវមានគុំល្ងាំល្អខអាជបាបច្ចុប ៖

[illegible] ១ [illegible]

[illegible] ៣ ប្រការ [illegible]

[illegible]

[illegible] ១០ ប្រការ [illegible]

[illegible] ១២ [illegible] ៨ [illegible] ២ [illegible] ២ ៚

អកុសលចិត្ត ១២ ព្រះអរិយបុគ្គលទាំង ៤ ពួក [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ព្រះអរិយបុគ្គលទាំង ៨ ពួក [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
៧អ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ព្រះសោតាបន្ន [illegible] [illegible] ព្រះសកទាគាមិ [illegible] ៥ ។
[illegible] [illegible] ទិដ្ឋិ ១ វិចិកិច្ឆា ១ សីលព្វតបរាមាស ១ កាមរាគ ១ បដិឃៈ [illegible] [illegible] ១ [illegible]
ព្រះអរហន្ត [illegible] [illegible] [illegible] ១៦ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា [illegible] [illegible] ព្រះអរហន្ត ។ [illegible] ។

សំឡេងបញ្ជៀអស់ទេវតាសួន ឲតាបកតន្ទឹកបដិយនោះ ព្រះព្រហ្មតាបន្ទឹលោកប្រហារបង តែរាំក្បូដែជាទឹកបង្អើតក្នុងអស្ចារ្យ ឲតាបកកទឹកបដិយបដែលវាយលនៅក្នុងទ្វារ
ព្រះទេវតាវត្តាច់ចតាលីឡាន ស្ពានឡូយហាន ព្រាត ភ្លានឡូយបានឡៀង យោវក្រាតនោបដែកទាន ព្រះមាតិជាតបិវត្តញ្ញាណ ដើម្បីរំឡូវរបួនយាន
យោងទុក្ខុំបនោះភាជំនោកអាងព្រះអាតាបិ បត្តញ្ញាណ ដើម្បីសំឡូបបកយាន ដើម្បីអាយុរៈនោក តិ យំសំយោបវ ៥ ប្រការដោយក្តុំយល់ព្រះអ
រិយមគ្គញាណរំពឹប ទៅទុក្ខំភាពិយបំយោជ ៥.៥ អឺរុរកាក រុរូប រារីទុក្ខំ អនិច្ចា ។ នោះជា ក៏ទោះកំព្រះអរហត្តបត្តញ្ញាណ ផង្សើយំ
ឡូបបងជាន ប្រាកឡ្ត ព្រះអរិយមគ្គញាណានព្រោមន្តប្បីនោះ នឹងឥន្ទ្រីយលោកយាំឡូបបងក្លុះ ឡូបតាបកតនីងបដិយ ក៏ឥតអក្កីរភាព័បត្តិ ។ និងពោល៚

ដោយខាងមុខនោះក្តី ចាប់ដើមពោលពីលោកសន្និវាស ។ ដែលព្រះករិបក្កញ្ញាណររក្ខិតវាសនាបរិបូណ៌ តែការក្តីតាំងពុំតាំងបូរបរមិត ក្រោកឡើងហើយ រួមក្រោមដំណើរ
ក្នុងបិតាតាំងភ្នំ សាលានោះ ក្នុងរាំដែលសន្និដ្ឋាន ដណ្តឹងឆ្លៀដំណាលរាជ្យតែងលោកប្រមាណកាលតែព្រះអង្គ បរិបក្កញ្ញាណាខនក្រោមនោះឡើងហើយ ដើ
ឃី ក្នុងសន្តតិមរណនៅភាសារតែនៃពួកទុក្ខ ដើមភាសា ត្រឹមតែប្រឹងខាំកិលេសនោះ ប៉ុណ្ណោះបំបាត់ រាជ្យក្រោមព្រះអង្គបរិបក្កញ្ញាណាខនដើរបន្តោះ
ឆន ខាព្រះអង្គបរិបក្កញ្ញាណាធ្វើដោយក្តៅ ពុំការរៀនលោកប្រមាណបន្ទាល់ហើយ ។ ហើយដប់ក្នុងការពិន បារមីបារមីជន ៥ ប្រការ ចំណាយព្រះអង្គ
ក្នុងបក្កញ្ញាប្រមាណបន្តនៅឆន ឡើងហើយនឹងលោកជាតិលោក ១០ នោះ ដើម្បីបរតែធ្វើកិលេស ២ ជួន គឺរតិតិ ។ និងចិន្តិតិ ។ ពាក្យគាបានបក្ខា =

[illegible]

សហៅខែ សមណះតព្យ ១ ភត្តិចេញ ៧/៥៥ [illegible] ១០ [illegible] ៤ [illegible] ១ [illegible]

១ [illegible] ១ [illegible] ៣ [illegible]

[illegible]

ប្រការ[illegible] [illegible] ៥៥

ដែលជា [illegible] ព្រះអរហត្តមគ្គញ្ញាណ ប្រហារនូវទោសនៅសញ្ញាបណាស ជិវជិតទប៉ណាស ដែលបំផ្លាញនូវក្ខុខតខុត ៗ ធ្វើជិនលោះ
កណ្ដុះ ៤ ឈើកយកកែវ ២ កិលេសពក្កបវ៍ ហាសក្បកណ្ដ ជិខកំលក្ខាកជិតេលក្បកណ្ដុះ ៥ បំណោកព្រះសោតាបត្តិមគ្គញ្ញាណ កម្ចាត់សំ
ឡើបបខ ព្រះអនាគាមិមគ្គញ្ញាណ ។ ប្រ ៖ ហារនូវនៅបោធាតយកណ្ដ ១ ព្រះអរហត្តមគ្គញ្ញា ណាក់ប្រហារនូវនៅកណ្ដកែវ ១ សំរកិល្បា
អកិកិ ២ ប្រការនោះ ភាវំណោកព្រះ ៖ សោតាបត្តិមគ្គញ្ញាណ ។ កម្ចាត់ប្រហារនូវខន្ធ ៖ អសហេតុកិត ក្ខុខកខអាសវៈ ឱឃៈ ៖
យោគ នោះព្រះសោតាបត្តិមគ្គញ្ញាណ ធានប្រហារនូវ នៅទិដ្ឋាសវៈ ទិដ្ឋិយោគ ទិដ្ឋោឃ ព្រះអនាគាមិមគ្គញ្ញាណ ប្រហារនូវនៅកាមាសវៈ ៖

ហ្ម

ការលោភ ការមោហ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអាចារ្យសំរាប់ចាស់អាចារ្យ អាចារ្យលោក និងសិស្សខ្លួននោះ ព្រះពុទ្ធការបញ្ញត្តិសម្មាសម្ពុទ្ធសំរាប់ប្រទេសកាលកិរិយា ៖

ជីវិតាសំ ១ ជីវិតឯកវិបាក គំរាបគ្រូ ៖ ឲ្យបាន គុណធម៌ ជាតិសាកសិក្សា ព្រះអង្គ ៖ ចិត្តសំរួមបាន ទីនិងចិត្តវិតក្កា ៖

ខន្ធកវិតក្ក ចិត្តបរិសុទ្ធសាកព្រះអង្គ ៖ ហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធ គំរាបរិប្បហារមាន ចិត្តវិបាក ៖ អាចារ្យសុខ្លួន ប គេះ គេះវិបាក ៖

និងបុព្វបាក គំរាបបុគ្គលគ្គខកអាចា ៖ ៩ ព្រះលោកជាលោកិយសង្ឃវិខាក់ បក្ខខព្រះ ៖ អាត្រីជា ការ ជាប្រើការបំនុក្កការ ៖

ហេតុសុទ្ធ កែបរាជាតិ ៖ ជីវិតជាវិបាកកំដល ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ការិនិសំរួបមនុស្សកាយ វាចាក្រោម ១ ខាង ៣ រូប ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ៗ [illegible] ៖

[illegible] ៦ [illegible] ៖ [illegible] ព្រះ ៖ [illegible] [illegible] ៖

[illegible] ៦ [illegible] [illegible] ព្រះ [illegible] ៖ [illegible] [illegible]

៣ [illegible] [illegible] ៖ ៖ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ពីលោះបង្គំ ៣ ប្រាណ ព្រះអង្គការពិត្តញាណ [illegible] ១ [illegible] [illegible] - [illegible] ២ [illegible] [illegible] ៖

ក្សិណោះព្រះអរហន្តខ្លួនក្ញុំញាណសត្វប្រិតុំប្លែងៗ ញ្ញូចកអាកុខរាក់រុំ ១៖ ប្រុំមារគោះ ពេរិកាយករទីក៍ ទីរកណាគិតាទី ១ ។ អរិយ៉ាគាល ១ អាកាសមុស្សរលោ

បុទ្ធាគលាកា ១ ក្លិស៊ី ១ បុគ្គលទិស៊ុរ ៤ ករិសិតកាកប្បុរស ទិះ កក្រលក្រុង ៖ តាលប្រុះកាលទេវ អាក្សបកាលកប្បុរ ៣ ប្រកឹរ

ចេរ ឬទិស៊ុសម្បត្តិ ទិបុរុសសោ ទេវតាបក្ខ ៖ ទទិច់សោកព្រះអរហាកាម៉ិករក្សាព្រះសោភាសន៍រំភូរបបរិព្រះ ៖ អរណប្រុះកក្រូញ្ញាណសោភាលរំបៅរំបល ទេវ ៖

អស្សខាវាក់ប្បុរ ២ ទីរនាប្បភ្លាអគារបិទ ៖ អកិល្លំ បុគ្គលកុមារៈអាក្ស្បាំម៉ាក់ ៦២ ពេលព្រះតាគា ហ្នឹកក្រុញ្ញាណអកលល់ក្រុបល ទិប្បរុាំនិ ៖

ទិនេសរហ្រូសាកិក្ប្រូកាសលរក់ប្បុរ ៤ ទុទទិធិកិញ្ញាកិរ្រក ១ ប្រកសិសរសុរលកប្បុរ ប្រិយសុគតិមហាភិក្ខុសរជាក្រុងតី ទីរទោរសក្កបុរស់ សម្រាសិរ ១ ៖ ៖

រស់ថាវីរ ។ នៅសមុទ្របរិក្ខុប្បាន ៥ ពីរលោកឬលបិត្រដែលត្រាតនិក្ខ ២ និងខន្ធត្រៃបិត្រ ។ អរិយសាវ័ដែលព្រះទេពោធុបក្កញ្ញាណាស់ប្រុំបរទ ។ ធុព្រះវរិយ ៖

វក្កញ្ញាវេទររធរណា ។ ចរិក្ខររវខនៅវរតុ ៖ សករងប្តូតិទក ពីរវេតុចរណាតុប្បន៍ ១-ករ ១ ររតរះ បរិក្ខុប្បាន ១២ ករ ១ ព្រះវរិយបក្ខ ៖

ញ្ញាណវេរខុនោះ ។ មំធានកាណេញ្ញាះវាករៈបទ ៖ នៅសម្ពាយបរជ្ជនោះ ។ ហាតុជលាប់បាតុនោះ ដ៏និញព្រះ ៖ តុឆ្មុំ ខរាកកាវិយ៍ លោកកាលទុក្ខខាងជើង

៨ ពេះវិរិយបក្កញ្ញាណោះ ២ ឱ្យសំរៃ ៖ កិច្ចបនបខនៅបន្ទិតវល្អីញ្ញ ។ បរខាំលោះស៊ ៖ រាជជីវទនោះ ដៅប្រសាំកូនិងអំបឿងជៀ ៖

ប្រការនុទ្ធះ ដើញបានការព្យបនរាជីបាន់ទៃ ព្រះវិរិយបក្ខ ៤ នះ រខនៅសមុទ្របរិវត្តិ៍ញ្ញ ។ ។ បានសិលោក៍ខខាវ៍បញ្ញា និងវិរិយវិបលទ្ធបានសំ ៖

៦ក

ពេលនេះបាននិមន្តតោះ ស្រាវជ្រាវឲ្យ ឬទេវតាគាត ឬទេវត្ត ទើបនិងឃើញនេតា ព្រះអង្គគង់នៅលើទេវតាទាំងឡាយដែលមានពីរ ហើយក្តីព្រះភាគនិងសហាយក្ត ។ :

ទៅព្រះរាជវរវង្ស តោះ ឥឡូវនេះនាងប្រុស : ពេលនេះនិមន្ត ប្រាកដខ្លួនឯងនិងសុំព្រះការងារ : តាម៉ូនេះ បើមាននិយាយវិញ ។ ព្រះ :

ការនេះទ្រង់ត្រាស់ពេលនេះអាចព្រហ្ម ។ ពីរ : នាងនោះនាងត្រូវធ្វើត្រូវប្រាកដនៅសំរាប់ព្រះភាគ ទ្រង់ : ពេលនោះនាងបើទ្រង់ព្រះវរបុត្រព្រះនាង ព្រះ ។

ទេវតាទាំងនេះត្រូវនាងមើលអាត្មាវិញ ។ ពេលនេះនិមន្តនាក ។ ហើយក្តីក្នុងនេះដំរីប្រាប់នាងនោះ ។ ពី ការនោះនាងទៅព្រះរាជប្រុសនោះត្រូវ ។ ចំពោះ :

ទ្រង់ត្រាស់នាគ ទៅតាមព្រះដាក់នូវបុណ្យ ហើយទ្រង់ព្រះនោះ ពីតាំងខ្លួនព្រះទៅនោះ ។ ហើយព្រះទ្រង់ ព្រះភាគទ្រង់ព្រះវាចា ២ នាងនោះនៅ :

អក្ខលណៈឃ្មុអាងបំពោះចងចាំងបចាបក្ខព្ធភ្នំនោះ ប្រើងិងហេង្សថ្នា៖ ក៏នៅពុំឃាងដូចនោល សន្យាឃាបអាចលអាប្រះឃោចងពុំឃាងនោះ ។ ៚
ហេកាអក្ខលលណៈឃ្មុហាងសំពោធងខ្លួន ៚ ដេលកាប្បិចិងលះបងនោះហាងព្រហក្ខដើម្បីសចគ្គិព្យា ៚ ហាបតើកាព្រហក្ខក៏នាំក្លួនលោកនៅដិងជាអ្ន ៚
កណាល៖ អ្នកណាអ្នកណាចរិង៖ អ្នកណារ ៚ អ្នកសំប្ញអ្នកណា ក៏ពុំដិងដិងជាដូចប្រាកដជាង ៚ ឃ្សោកបុគ្គលជាអ្នកហាងចិត្រដ៏ពេកនៅដើម្ប
កក ក៏ដិងចាងឈ្មោះជាលះបងនៅកក ៚ ក្នុងឯកាដេលដ៏ពេកនោះ បុគ្គលដែលជាអ្នកប្រាជ្ញ ក៏ ដិងលះបងនៅបចគ្គិភ្ជប្រាកដនោះ បុគ្គល ៚
ជាអ្នកចង់ខ្លួនឯងដោយហាង ហើយប្រាកដោយចិត្តឱ្យ ដិងហានចិត្តរបស់ខ្លួន ដិងដណាកាចចៃស្បូកិលេះ ហាងកុំឃើ ក៏ដិងជាការលះបងនៅហេហ៖ ៚

អាកដ្ឋិទុះឋុះ គតិកិច្ចាទុះសេរេះ ភិទេសរកុះលទ្ធិខ្ញុំបណ្ដាំ ទាំងព្រះពីភាវិទ្យា ជីវ្ហាជាកាលនាឃ្លាត្រូវនិងខ្លួនជាឃ្មុំគ្រួះ បើខាត់សេចក្ដីស្នេហ៍ប្រណី ៕

បញ្ញាទ្រៀវទ្រូវ ព្រះវាចិនបុត្រាកាទេ ភ្នាក់អោង ឈ្មោះថាសំពៅលោកគេដំកើរខ្លួនក្រោមផ្សព្វអំពៅលោកេ ៕ ទីបំផុតញ្ញូមក្តៀវហោកជាវិថីព្រះអរិយបុត្តហោង

និរា សម្រាញស្លឹងស្វេតាក្រុវះពោះចាសម្តេចសាកាលស្វរ ក៏ញ្ញូមជាអនាគតក៏ញូម ជាបក្សឃ្លុំក៏ញូម បើរួមខ្ញុំ មជ្ឈិមព្រះកំពុងជាតិបុត្រកាទេ គិរិយាវ័ដល

រិះរៀនស្ទឹងប្រទេសវាក្សប្រវ័តសល រឿងរ៉ាវ ៕ ញូម គិរិយាវ័ដលរិះសះរបនិលោកក៏ញូម ដែល ៕ រិះក្រោមដីឧទ្យូនសេសក៏ញូម ហោកជុំ ៕

ស្នេហ៍ ហោកព្រះកិរលាភេនឃ្លុំទ្រួវប្រមេញ្ញិះកាលវង្ស ៗ ស្រុកពៅវិថីបញ្ញាញាណ ក្រិចហ្ស៊ះលះរបរ៉េញាគិលោលដែលរាជាកិកាជាតិនិងរៀប ក៏ញាណឈ្មោះថាបុត្រកាទេ ៕

បាដើមនោះក៏ឥតអគ្គិហោង ពាក្យសក្កវាទីដែលស្តៀងថា អគ្គិមគ្គភាវនា អគ្គិផលសច្ឆិកិរិយា អគ្គិកិលេសបហានំ អគ្គិធម្មាភិសមយោ នោះបើព្រះអរិយ ៖
មគ្គពុំបានលះអកុសលធម្មជាអតីតអនាគត បច្ចុប្បន្នដូច្នោះ ក៏ពុំបានជាមគ្គភាវនា ពុំបានជាផល សច្ឆិកិរិយា ពុំបានជាកិលេសបហាននិងធម្មា
ភិសមយ ឲ្យមគ្គភាវនានិងសច្ឆិកិរិយាជា ៖ ដើមនោះ កុំងមានពិតប្រាកដ ឲ្យបរវាទីក្រលបណ្តូថា និងមានដុំជាប់សង្ស័យ សក្កវាទីស្តៀងថា តោ
ហ្យាបិតុណោកឃុត្តោ បើដើមឡើយព្រួប ពុំដ័ន្ទពិតមានផ្លូវ មានបាលាព្ភាកក័តឬស័កែវផង ៖ ដើមឡើយនោះពោល ផ្លូវឡើយដែលនិងបង្កើត
មាន ឫសល្អូរនិងបង្កើតមានចំណែកពៅតាំងឃុំ ក៏ពុំបង្កើតមានក៏បានឈ្មោះថាផ្លូវនោះ ។ ដលពៅស័ក្តត្តូឥភាសអក្កុភាយ ព្រោះបរលនោះក័តឬស័កែវ ៖

ពោលពាក្យមិនអស់ព្រះមហាការុណា[illegible]ទទួលទៀតពោលព្រួនខ្លាន ក៏ទេវតាបណ្ឌិតជិតភាព[illegible]ទ្រង់ព្រះកន្ធា ខ្ញុំនោះជាពេលគុណ[illegible]របស់លោក[illegible]បណ្ឌិតដ៏គុណ[illegible]

ក៏ក្រុងពិភេសេ ភាពទី[illegible]ទៀត[illegible] ស្ថាន ក៏ទេវតាដែល[illegible]គិតខ្ចង[illegible]ព្រះទៀត ជិ កាំងព្រះមហាការុណោះ ក៏ក្រោះ[illegible] :

ទេវា ខាកធ្នាន លេះ[illegible]ទៀតក៏[illegible] ក័ ធាន[illegible]ស្ថាន ក៏ព្រះ[illegible]ហានស្ថាន ។ ដែលរក៏ : ស័ក[illegible]ក្នុង ទីក ពេល :

[illegible] ដែល[illegible]ស្ថាន ឋា ន្តិត ដ៏[illegible]បន្តិត ព្រោះហាគុណ[illegible] : ក៏ទេវ្ត ទីកពេល[illegible]ក្រោះក៏ ។ ទី

[illegible]ស្ថាន [illegible]ព្រះ[illegible] ស្ថាន[illegible]ព្រះ[illegible] ភាព[illegible]ព្រះ[illegible] ក៏ស្ថាន[illegible] :

[illegible] ដល់ព្រះករុណាបច្ចេកពុទ្ធ[illegible] ក៏ដល់នៅទីនាំងមនុស្ស[illegible]ព្រះកេតលើ[illegible] ដូចដែល[illegible]ព្រះ [illegible] ក៏អោយ[illegible]

[illegible] ៖ បើពេលនេះ[illegible] អាចប្រែ[illegible] អ្នក ប្រាជ្ញ[illegible] ចាប់[illegible]

[illegible] ។ [illegible] [illegible] បង្កើត[illegible]ប្រហារ ៖ [illegible] មាន[illegible]

[illegible] បង្កើត [illegible]បង្កើត[illegible]ព្រះ[illegible] [illegible]ព្រះ[illegible] ៤

កាល[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] បង្កើត[illegible]

[illegible] ៣ [illegible]

[illegible]

[illegible] ៧ [illegible]

[illegible]

[illegible]

បដាវត្ត អនុបដាវត្ត សាកាបុត្តិយសមណេហិ អនុគ្គហីតា ទាំងនោះដោយព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ក្នុងទីជាតិ អនុញ្ញាតជាវិនិច្ឆ័យ រាំងទាំងនោះ

ចាកព្រះទាំង ទៅកាន់ខ្ពស់ស្រឡាញ់ទៅក្រុងព្រះ ចាកការកាត់ក្ដីវត្តមួយ ។ ការពេទ្យនិគមនិត្យការទៅទាំងនោះ នៅ ចាកចិត្តរបស់ទាំងឡាយទៅកាន់ក្នុងនោះ

ប្រាកដរបស់ខ្លួនទៅហើយ ៚ បានធ្លាក់ចុះចូលទៅកាន់ឋានអបាយ មានទីមួយនៃទុក្ខសោកផងនោះ ខ្លួននោះ សិលាចារឹកទុកខ្លួនចិត្ត ដោយព្រះ

ខិតខំព្យាយាម ។ នឹងនៅទៅព្រះអរិយបុគ្គល ៚ ព្យាបាទហើយ ខ្លួនចិត្តនៅក្នុងអរិយបុគ្គលនោះព្រះស្រោតៈ ជាដើម ជាហេតុនៅទីនោះទៅជាសន្តានដ៏ល្អ

សាសនាក្នុង ដែលប្រព្រឹត្តនោះ ។ ខ្លួនក្នុងនោះទាំងនោះ ។ ដោយព្រះអរិយបុគ្គលមានព្រះស្រោតាបន្នបុគ្គលជាដើម នោះជាដើមអំពីនោះក្នុងខ្លួនក្នុងទីព្រះអរហំ

[illegible] ។ [illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ។ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ៖

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ។ [illegible] ។ [illegible] [illegible]

វល់យល់ញេញប្រាកដពុំបាន បើដូចជាយល់ដែរក្ដីជាដើម ដែលប្រាប់នៅក្នុងដើមហើយ សែនពិត្យការគោលដើមហើយនឹង ឱតនៅហើយដែរក្ដីយ អាចត្រូវរស់ដែរក្ដីនិង វល់និកជាប ៈ
ការ បើព្រំទស់គាការ ។ ជំរើលាជ្យា ឬអក្ខរនិងដើម និងរកបច្ចេកប្រតិវត្តន៍ជាបន្ទាត់ ឬ ទេណាដែលបញ្ជូ ។ បរមសំការបរទលាននីដុ
ត ។ វាយដែរក្ដីនិងរលនិកក្ដី និងត្រូវដឹង ឱតនៅក្នុងឬរាជ់តែឃ្លាការនពុំបាន ឱតនៅក្នុងដើម ៈ ជាដើមវរសុំវិជ្ជា នៅក្នុងប្រកែស ៈ
មានបុណ្យជាដើម ។ មានដកការគិរចំដុត តែហ្ស៊ុយការ.តាង៉ាទុំបានហេតុ ដូចជាយបរចាជាដើម ៈ នោះ ប្រាប់នៅក្នុងត្រិត្យការយាទរាកបំណោ
ការទស់ដែលលំការផ្ដុចម្ហេបក្ដី ទាំកលេសដែលប្រាប់នៅក្នុងខ្ញុំរសន្ទនដែរបុជ្ជនគ័រមានការការដុច្នេះ ។ បើការនបាលរង្គការមាន.ចំត្រូវជី.ផ្ដុន ប្រផ្ទាននិង

ឡូ

មិនឲ្យជើងលោះហើយនោះ បរិវារដោយផ្លូវភ្នំតែទៅ ទើបព្រះយាត្រា ត្រឡប់ក្រោកការកម្សាន្តទាំងពីរ រលាស់នោះឲ្យព្រះពុទ្ធជើងហើយនោះ គូ ៤ ទិស ដោយអំណាចតេជៈបុណ្យ ៖

បកទៅវិញបាន ទីនេះ ភ្ញាសាយវេយ្យាករណ៍ព្រៀប ទៅ ជើងហើយនោះ [illegible] ស្មើរព្រះ ទ្រង់ [illegible] ទៅបានស្ដេចឃ្លាត បើអ្នកបុត្រប្ដី

សព្វ អាកសន្សំជាតិ [illegible] ក៏ព្រះពុទ្ធជើង [illegible] គូ ៤ [illegible] ឥឡូវអាត្មា អាចរួបរាប់ប្រពន្ធ ៖

ស្ដាប់សំឡេង [illegible] ៤ ទៅជើងហើយ ៖ [illegible] ដែលលំឡាំ [illegible] ទៀតក្នុងស្រុកនោះ ក៏ស៊ីពិន្ទុ ៖

អ្នកគិតលោភ [illegible] ក៏ទើបនោះទៅ [illegible] ។ [illegible] ដែលទៅលការ ព្រមទាំងកិរិយា [illegible] ៚

ដលនាការក្រោម ឯពន្លកក្នុងនោះក៏ដលនៅលការ ពុំការក្តៀតក្នុកតាញ្ញើយ ហើយក៏ពុំការជញ្ជាលក្នុងប្រទេសអិព្ររពិតក៏នៅក្នុងកាឡវិនាស កិរុកសាន្តកាក្សរសភា ៖
កាលពុំណាត្តួតបិរៀ ក៏និតវ៌លុតតុរូលស័ព៖ ជដលព្រះនិព្វាន ដោយធ្លាលភាគកាក៏នៃឧភាគន្ល័ ៚ ៤ ជ័យាករណក្នុងរក្សី ៖ដែលអតវបាវ់ប្រយោះព្រះ
ក៏រលតតៅ ឯវយេត្ត យេនយេនការាគ៖ ញាណផ្សា វីកលេសផ្តន៍ខញ្ញ ដែលព្រះអរិយបត្ត៖ ញាណាឯណា ៗ លះបង់វីកិលេសដែលរះក
លេសាកុសូល័ខញ្ញពោះ ប្រាកប្រាជព៍ញ្ញីជីខគ្គុខ៖ ញ្ញាណាខន្យនិកល ដោយប្រការដូច្នេះ ពារ នារាកក្ខុះញ្ញាណាភនុពាខល្អុក្ខិ ករាបព៏តេញ
ព្រោះឯក៏ សំព្រឹងដោយខេវោ ៕ ៕

IEHC
36
11/12

ព្រះវិសុទ្ធិមគ្គ បញ្ញានិទ្ទេសផូក ១១ ។ សន្លឹក ២០

។ សំដីនេះនិងចង់កិច្ចក្នុងអរិយសច្ចជាកិច្ច ៤ ប្រការ ឯកិច្ច ៤ ប្រការនោះ គឺបរិញ្ញាកិច្ច ១ បហានកិច្ច ១ សច្ឆិកិរិយាកិច្ច ១ ភាវនាកិច្ច ១ កិច្ច ៤ ប្រការនេះ សំដែងព្រះសង្ខេប ៖ ...
សង្ខេបដូចជាប្រៀបដូចត្រីសត្វគង់ ប្រាកិននោក្ក ខណៈនាដាប្បក្ខារ គឺខណៈកាលបង្ហាញកាន់ ៨ ហានព្រះ ប្រាកាបត្តិបត្តញាណដាដើម ឯលោក
បង្កើតកិច្ចញ្ញា ។ ក៏សំរេចបង្គ្រឹងឧសាហ៍ប្រយត្ន កាលត្រូវបដិខនៅព្រះកតុកាំយសាក្ខ ព្រោះនិងកិច្ច ៤ ៖ ប្រការនោះ ខ្លួនកប្រាជ្ញក៏បរិដិនោស្យ ៖
សារម ប្រតិរនៀសព្រាក្យពោលកាលប៉ះម៉ែប្រែ កះអាយបរិទិតាសៀ ពោលថាឲ្យឃុំរកក្ដីក្ដៅ ។ យឺតា បជីតា អនុត្ត អបរិ វិកាកូតាន
បណ្ណាវិបាកិតិកាល ។ ល ។ បណ្ណាវិសាបាន អនិសមេបតិ អនិប្បាយបគាមថាព្រះតាឡីហានលោបក្ដីថា បដិនីពៅក៏ប្រឌិបត្រប៤ជាបុគ្គលអបដិហាលខុត្ត ឯប្រឌិបនោះ

ឲ្យ[illegible] ៥ ប្រការ គឺទ្រង់[illegible] ប្រការមួយ [illegible] ប្រការមួយ [illegible] ប្រការ ១ [illegible] ប្រការ [illegible]

[illegible] ៤ ប្រការ [illegible] ៗ [illegible] ប្រការមួយ [illegible] ៚ [illegible] ព្រះអរិយសច្ច ៤ [illegible] ព្រះអង្គ ៗ [illegible] ត្រាស់ដឹង [illegible] អរិយ[illegible]

[illegible] ៤ ប្រការ [illegible] ៚ ចក្ខុ ឲ្យព្រះអរិយសច្ចញាណ ឲ្យសំរេចកិច្ច ៤ ប្រការ ៚ ការណោះ គឺត្រាស់ដឹងទុក្ខសច្ច ដោយ[illegible]

[illegible] ៚ គឺត្រាស់ដឹង[illegible]សច្ច [illegible] [illegible] គឺត្រាស់ដឹងទៅព្រះនិរោធសច្ច

[illegible] គឺ[illegible] គឺត្រាស់ដឹងទៅព្រះ[illegible]សច្ច ដោយ[illegible] គឺត្រាស់[illegible] ព្រះអរិយសច្ចញាណ

បដ្ឋិតបីបងអស់ពីបុណ្យការក្យាកាចភាវ៍ បានពាក្យអដ្ឋកថាជាសេចក្ដីថា កាលព្រះយោគាវចរបង្កើតព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ ហើយអំពាវនាវឈ្មោះថាមិនឈានថាឃើញ ៚

ចាត់សង្ខេបទៅព្រះអរិយសច្ចទាំង ៤ ក្នុងខ្លួន ៚ ផលនោះខ្លួយ យុត្តិនៅព្រះធម្មការ ត្រាំព្រះ ៚ ផ្ទេរពារប្រាសទុក្ខថា ៗ យោគិក្ខុចេទុក្ខ្លួន

ស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិបស្សតិ ទុក្ខដី ៚ ● តោះបិបស្សតិ ទុក្ខនិរោធបិនិបងីបងំបិបស្សតិ ៚ ● និគម្ពីនទុក្ខាយ បញ្ញាលឃលាភខ្ញុំប្រាជ្ញ ៚

ទុះឃើញទុក្ខសច្ចការប្រាកដហើយក្នុងលោកៈ ភានឈ្មោះ ថាឃើញនៅទុក្ខសច្ច ទុក្ខសមុទយ ក្នុងខ្លួន ឈ្មោះថាឃើញទៅទុក្ខនិរោធសច្ចនិ

ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ប្រាបក្តារក្នុងខ្លួន រួចក្រោយកើតឡើងនូវដ្ឋានជាសេចក្ដីថា កាលព្រះយោគាវចរឃើញព្រះអរិយសច្ចទាំង ៤ និងក្នុងសច្ចទ្រឹស

ខ្លួនលុងយបក្កុឡ ខ្លួនកោដនឹងខ្លួនកេងតាជីងបងីបទាត្ត ... តែរឆលាវកឹ្លបបញ្ចៀ ទាំងវេលាល្លុកថាវបងីញព្រះអវិយបរមត្តនឹងដែ ស្គាល់ ។ អបនវបតុត្ត ប្រអវងឲ្យរដ្ឋ
ដើបព្រះគុណអង្គ ប្រែប្រែបងេណ្ឌាវដុល្លេះ ៖ ខ្សែតគាវ ញាណាឆលាវ ព្រះមហាករុណាបរស្គ្រក: មាននត្តមាន ប្រាមានៅស្សាព្រះពុត្តមត្តញាណ
រគ នោះ បានល្ហោះតាវ ប្រាកដនៅក្នុងខ្លួន បត្ត ប្រាកដនៅក្នុងសមុទ្រមហាសមុទ្រ ប្រាកដនៅក្នុងដី តែកលត្ត ប្រាកដនៅលើក្នុងខ្លួនដីកែគា
ទី បងីបទាអវិជ្ជាត្ត ។ គត្ថយថាបងីលោ ស្ត្រូកប្រាជ្ញកើតជីវិតនៅអង្គជីវិតបងលេមត្តី ប្រៀបព្រះ អវិយបត្តញ្ញាណ- ទ្បើងពេញពិត្តរបអន្លើនិងប្រ
និងដុស្កូះនៅកិរិយាព្រះអវិយបរមត្តញ្ញាណតិត្ត ទាំងវាជ្ញនៅខ្លួនបត្តតោះ ព្រៀបធៀបដូចប្រេងបញ្ច្រេះអ៊ិតើះ នោកវិរ៉ាដ្ឋវព្រះអវិយបរមត្តយរបុំក្រិតបងអយងើះ ព្រៀបដូចត្តុរប្រនឹងត្ត

សតុំបញ្ចោ នោះអង្គការគឺខជិត កិរិយាដែលព្រះអរិយបុគ្គលញ្ញាណ ញុំងអង្គព្រះអង្គុ័រតបុគ្គលបានបត្តម្ហូវសង្ក្រ ប្បាតោជាប់ដើម្បីឱ្យសមេប ធ្ញេអំណាចជាបោជាការនឹងបក្ខយប់ង់ះប្រើ្ញ
ជួបប្រទីបរ៏ដែលអាលោកគ្គុលិ ឥន្ទ្រិយ៍ខ្លួនឯងនុះ ខាងនិះ កិរិយាដែលព្រះអរិយបុគ្គលញ្ញាណសំរេចកិច្ចធ្វើរ ឱ្យធ្លាប់សំនៅព្រះនិព្វានសង្ខ ដែលជាលោកុត្តរ
អមលសច្ចទ័លោបនោះ ប្រៀបដូចប្រទីបរំ សេច្ចកិច្ច សំហាប្បេជ្ឈំឱ្យវិជ្ជាឆីអស់ទៅ ។ អបរោន ៥ យោគា បាននយ្យែឧបមាដ៏ខ្ញុំនៀត ៥
សុរិយោ រីព្រះសុរិយមណ្ឌលកាលដើរទៅខ្សោះ ធ្វើបរតឱ្យសំរេចកិច្ច ៤ ប្រការ គឺសំដែងរូបារម្មណ៍ ឱ្យប្រាកដ្ឋធ្លាប់សំដែលត្រជាក់លោកប្រការម្យ ៥
គឺធ្វើតបង្គុបងារការគំរុជឺងប្រការ ១ គឺសំដែងការលោកពន្លឺរស្មី ធ្លូងនៃបាត្រុណ្ឌយាប្រទេស ១ គឺបណ្តេញបង់នៅបោបត្តិសំកាក គឺត្រជាក់បារ់ដៃបសត្វផែនខ្យ

៣១ ។ ៚ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាប់សច្ចកិច្ច ៤ ប្រកាសធម្មការណាបទនេះ ព្រមទាំងខណៈដែលប្រកាស នៃគ្រូត្រូវកំណត់ជាមុនជាដើម ប្រាប់ធម៌បង្គាប់ថ្មី ឱព្រះអរិយ=
មគ្គញាណនេះក៏ប្រាប់សច្ចកិច្ច ៤ ព្រមក្នុងខណៈ ឃ្លាខណៈ ក៏បានការការធ្វើភ្លើង អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងថា កត្តីប្រៀបឧបមាដូចភ្លើង ព្រះអរិយមគ្គ=
គិ ញាណនាំសច្ចកិច្ច ធ្វើកំណាត់ព្រមសព្វខណៈនោះ ៚ ប្រៀបដូចព្រះអាទិត្យសំដែងរូបរស្មី ឃ្លាចាកងងឹត ធ្វើភ្លឺលោក ព្រះអរិយមគ្គញាណសំដែងសច្ចកិច្ចគឺ
បដូ សមុទយសច្ចនោះ ប្រៀបដូចព្រះអាទិត្យសំដែងកិច្ច គឺកំចាត់បង្អង់នូវអន្ធការងងឹត នៃព្រះអរិយមគ្គញាណសំដែងសច្ចកិច្ចនាំមគ្គអង្គមគ្គ បាន
សម្បូរសូរ្យព្រះជាដើមឱ្យរាំងភ្លឺ ដោយសការធម៌ទាំងបាវកាលនិងការយោះ ប្រៀបដូចព្រះអាទិត្យដ៏ទេវៈដែលរលោកឱ្យភ្លឺភពនៅភ្លឺដែលការត្រូវធ្វើព្រះអរិយមគ្គញាណ

សំរេចកិច្ចធ្វើឲ្យច្បាស់នៅព្រះនិរោធសច្ច គឺហេតុនាំបបញ្ចាំសំត្រូវកិលេសក្ខន្ធ បីផ្លូវព្រះអរិយ៍ឲ្យសំរេចកិច្ច រ៉ឺបង្កើតសេចក្តីត្រប់ត្រូវរំលំបក្ខុងសាត្រូវសាស្ត្រនៃព្រះ នេះយល់ស្ញើ
ស្គាល់ប្រាជ្ញយល់ដឹងសេចក្តី ទុក្ខផ្តួចផ្ដា ថា ឆ្លងនូវបញ្ញុក្ខខន្ធ មិនចាំនោះក៏សំរេចកិច្ច ៤ ប្រការ គឺលះបង់នៅសេចក្តីស្រ័យខាងនោះប្រ-
ការ ១ គឺកតតែឲ្យជីកប្រការ ១ គឺភ្ញុំនៅរបស់ នុំនិញប្រការ ១ គឺដល់ស្រ័យខាងនោះប្រការ ១ ជាកិច្ច ៤ ប្រការ ព្រមក្នុងខណៈ ស្មរ្ដុចម្តិចក្តី ព្រះអរិ
យបុគ្គលសំរេចកិច្ចប្រកែងនៃ ៤ ក៏មានអាការ ដូចជា ក៏រិយាដែលព្រះអរិយបុគ្គលញាណសំរេចកិច្ច ៤ ធ្វើក៏ឆាន់នៅក្នុងសេចក្តីនោះ មានការដូចថាថា
សព្វប្រិយខាងនោះ ព្រះអរិយបុគ្គលសំរេចកិច្ចប្រហារបង់នៅក្នុងលោកិយ គឺឥតញាណនោះ មានឧបមាដូចការថា ដែលគតតែឲ្យរឹកនៅ មិនថាថា សំរេច

កប្បប្រាំពីរនោះគឺ វិបស្សនាផ្ទុកដែក នោះផ្ចិតបត្តិ ព្រះអរិយមគ្គញ្ញាណ ក៏សំរេចកិច្ចឲ្យចំរើន ក្នុងព្រះអរហត្តមគ្គ មានលក្ខណប្តូរជាដើមដោយអំ

អាចជាលាមាជាតាឡើឡូរប និងឆ្នូបនោរ នៅប្រញប់ប្រសើរ ក៏សត្វកីលពោនិបត្តិបដប ក៏មានឧបមេយ្យផ្ទុបក្ខៈ ១ សោតាតាវ៉ា

អ៊ី នោះសំរេចកិច្ច ដែលប្រែខាខនោះផ្ទុបៈ ផ្តិច ព្រះអរិយមគ្គញ្ញាណក៏សំរេចកិច្ច ធ្វើឲ្យ ច្បាស់នៅព្រះនិព្វាន ដែលបង្កើតជាប្រែ

ខាខនោះនៃសច្ចាសាក៏ ក៏មានឧបមេយ្យ ផ្ទុបក្ខៈ ២ ព្រះលោកុត្តរមគ្គដែលមានញាណ ប្រ ព្រឹនចៅឈ្មោះអំណាចនៃកិច្ច ៤ ការត្រាស់

ដឹងនោចតុរារិយសច្ច ដោយអាការមកនេះនិងសច្ចនៃ ៤ នោះជាឯកបដិវេធ គឺអាការដែលត្រាស់ដឹងព្រមគ្នាក្នុងខណៈមួយ ដែកនៅអត្ត គឺជាសភាវ

ដោយពុំបានឧប្បត្តិ ៤ ជាអាការ ១២ អធិប្បាយបញ្ចាតែផ្លូវមួយយ៉ាង មានអត្ថគឺជាសមាសទៀត ពុំបានឧប្បត្តិ ៤ ប្រការ ធ្វើឲ្យបានឈ្មោះថាទ្វន្ទសង្គ ៚

សមុច្ចយត្ថ និពោធសត្ថ និបក្ខសត្ថិ ក៏មានអត្ថគឺសមាសទៀតពុំបានឧប្បត្តិពួក ៗ ធ្វើឲ្យបាន ឈ្មោះថាវិរសាបន្ធុបសត្ថ និពោធសត្ថបក្ខសត្ថ

សមាសទៀត នៃវត្ថុបានអាការ ៤ នោះ ៚ ● បិណ្ឌនេត្វា ពីបាស់សមាសជៀនប្រការ ១ សំខិត្វា ● ពីសមាសពីបក្ខយ ប្រជុំបទបុតតែប្រការ ១

សន្ធបេត្វា ពីសមាសក្តាំនៅប្រជុំបទញ ៚ ប្រការ ១ ឧបរិឆាបេត្វា ពីសមាសប្រែប្រួលប្រការ ១ ជាអាការ ៤ ដូចគ្នា ឈ្មោះថាសមាសពិត

ប្រាកដ ពុំបានឧប្បត្តិនៃវត្ថុ គឺអត្ថថាបៀតបៀនមែន ពុំបានប្រែប្រួលទាំងពីរទៀ ទាំងគប់ហើយក៏ពុំបៀតបៀនពោះឡើយ ទាំបក្ខយាប្រជុំបទបុតតែ ៚

កុសេដ្ឋពិត   សាសេក្ខាក់សេក្ខាពិត   ធាតុជាប្រក្ខលក់ប្រាប្រព្វាដែនពិត   និងភាពជាប់ឡើងនៅក៏ពីគរមិនមាន   ដំបូងបង្អស់ក៏បានអត្ថ ៤៩ ប្រាកដ្ឋ ៤ ប្រការ   អាយុបាន

ភ្លៅ   គឺសភាពស្អើរឡើងក៏ស្តែងតាមខន្ធប្រការ   យ   និងានភ្លៅ   គឺសភាពសំដែងនៅដំណើរខន្ធប្រកា   ឆ្លួយ   សំយោគភ្លៅ   គឺសភាពប្រាប់ខន្ធ

ក្ខុ   ក្ខុខសំឡុខន្ធប្រការ ១ បដិបោគភ្លៅ ≈   គឺសភាពឡើងបនៅក្តុខក្តុតាខក្តុ - គឺក្តុឲ្យសំប្រាប្រការ ៕   ឆ្លូ   ជាអរូបត្ត ៤ ប្រការ ជាសភាពប្រាកដ្ឋពិត

សែសមុទយ   ព្រះនិព្វានក៏បានសភាព ៤ ប្រ   ការ និងឈ្មោះភ្លៅ   គឺសភាពបញ្ចូលកុំងខ្លួនដ៏   គឺតណ្ហា   សមុទយ - តណ្ហាអនុសយប្រការឆ្លូ ≈

ទិដ្ឋិកភ្លៅ   គឺសភាពវុតតាក្រោយអាការនិងពៃយល់   និងសំយោគរូបក្ខន្ធប្រការឆ្លូ   អសំឡោ   គឺសភាពគឺមិនមួយណាមួយប្រព្រឹត្តទៅក្តូកប្រការ ១ សមគោភ្លៅ   គឺសភាព ៕

ជាអំពីត្រៃភពជារឆ្ងំពុំផ្លូវប្រការ ជាមគ្គ ៤ ប្រការនិងផល ជាសភាវក្រាក់ស្តិតនៃព្រះនិព្វាន ពីព្រះអរិយបុគ្គលមានមគ្គជាសភាវក្រាក់ស្តិតនោះអាការ ៤ និងបុរ

នគ្នោ គឺសភាវចេញចាកចូលនៃសារប្រការ ១ ហេតុនោះ គឺសភាវជាហេតុនិងឲ្យដល់នៅព្រះនិព្វានប្រៈ ការ ១ ទស្សនៈនោះ គឺសភាវឃើញនៅ ៖

ព្រះនិព្វានប្រការ៣ អធិបតេយ្យនោះ ៖ គឺសភាវអធិបតី ឃើញក្នុងនូវព្រះនិព្វាននៃសបាបជាតិ ទប់ប្រការ ១ ជា ៤ ប្រការនិងផល ជាមគ្គព្រះ

ក្រាក់ស្តពុំកាន់ប្រែប្រួលនៃព្រះអរិយបុគ្គលនោះ ទេ ៤ ប្រការមាននូវជាដើម ការឈ្មោះថាសច្ចនោះ អត្ថជាតិនោះអាការ ១០ នេះ ព្រះអាចារ្យ៖

ថាព្រោះហេតុនេះ ៤ ព្រោះនោះអាការនោះ គឺយកពោះអត្ថជាតិពុំកាន់ឧបទ្វីតប្តូរឆ្ងាយជាសេចក្តី ការដែលសត្វព្រោះយកនោះអាការនោះឆ្លង ហើយទុកនូវ ៤ ព្រោះ

អ្ហ

ជាវត្ថុស្រុះទោះទាំងជាវត្ថុបរិយាព្រះបោរាណាចារ្យត្រូវដឹង ដោយកត្តុវិធីបរិរក្ខិតនោះ ដោយក្បួនតាមគោលរុក្ខាយ ហើយសត្វដ៏ណេ ការពារនរការនៃគ្រួរបឋមជនបរិយាយ បើប្រការដ៏ត្រូវ មានពាក្យ

បត្តារបាននូវអត្ថដ៏និមួយនេះ មានអត្ថថា ពាក្យនិងអត្ថតាមពាក្យជាដើម នៃសព្ទនិមួយ៤មាន៖ ក្នុងជាដើម ក៏មានទៅបែបត្តជ្ជបិទ ៚

ដើម្បីព្រះអាចារ្យរាប់ពោលតែអត្ថបទ ៗ ដូច្នេះនោះ មានពាក្យបរិយាយផ្សេងទៀត ដែលព្រះអង្គ៖ យកមក មានអត្ថតែរបទ ៗ នោះស្រដៀង

អត្ថដែលគួរនិងប្រាកដ ដោយលក្ខណៈនៃខ្លួន៖ តែរមើលមើលឃើញសព្ទដទៃ មានសមុទយលក្ខា ជាដើម អធិប្បាយអត្ថនិមួយបដិលោមដ៏ត្រូវ

និងប្រាកដ ដោយលក្ខណៈនៃខ្លួនក្តី ដោយអំណាចនៃសព្ទដទៃក្តី ឥត្ថីលិង្គនោះដ៏មានអាការបទ ៗ មានអាការ បៀតបៀនជាដើម ស្រៀវខក្ខរជាអាការ៦ គិត

ពាក្យដែលពោលមកនេះ យុត្តិនឹងពាក្យខាងក្រោយ ពីបាសម្ញាណនេះ អង្គិដែចព្រះជន្មព្រះភ័ត្យ ត្រាស់ទេស្នាវគ្គបព្រះបាទឿសក្តខាងក្តោះ ត្រាស់ទេស្នាស្បៀ
អំណាចនៃញាណ ដែលដើរពិតក្នុង ៗ ជាអារម្មណ៍ជាសត្វ ៤ ប្រការ មានញាណដែលត្រានុត្ត ៥ យកខ្ទុកជាអារម្មណ៍ហើយស្មើ ៗ ក្លារសុះ
ត្រាស់ទេស្នាដៀអគ្គ ត្រាស់ទេស្នាដៀអំ ៥ អំណាចនៃញាណ ដែលប្រាកុដៀសត្វ ៗ ជាអារម្មណ៍ ហើយ ក៏ឲ្យសំរេចកិច្ច នៃសត្វទាំងឡាយដ៏
ចេលដៀនេះយាព្រះពាន់ឿថា យោនិក្ខទ ឆ្កុំបញ្ញតិ ម្លាលាកិឡូនទាំងឡាយ ប្តូលឯកាអារហើញ ឆ្គ្លុសត្វ ប្តូលគោះក៏បានឈ្មោះថាឃើញសែ
មុខយសត្វ បានឈ្មោះថាឃើញតៅនិពនសត្វ ឿននីលេខអគ្គនទៀ ពីលកាចនៃខ្លួននិបចរបិល ហើញតៅសត្វទៀតេះកាលឯការ ព្រះអរិយសត្វញាណ

ធ្វើវេទនាខ្លួន ៗ ការការបុត្តនោះ ១ណាតាលយបាតក្នុការការបាត់នោះ បិឡូរខ្លា ក្បែរអណ្ដាតរង្គើតាំងប្រាកដ្ឋាវេរការកណ្ដាលនៃខ្លួនពីងក្នុងហត្ថ សំខតម្ដេ ង

ក្នុងក្នុងមានអណ្តាតបច្ចុយប្រហុំបត៌តតែខ្ញាអណ្ត ជាកុំតូតិ្ស ក៏បានប្រាកដ្ឋដោយប្រាំបិលបើល បើញលាខុងយ អនីឃ្យាយបត់ាតខ្ញុំក្នុង ពីបញ្ញកុំខ្ញែលប្រាកប ៖

៤អ ជោយ្យបាតិនក្នុ ជាជើងនេះ ពើងតាខុតាត្រូវ ត្បូងភ្លាតុបតែងបើ្យ ក៏ពុំបានបង្កើតឯងក្រុងមានអ្វ័កតុប ៖ តែងពើញបង្កើត ភ្នំក ដែលតុបតែងនោះក៏ពុំ

មេនជំនៀត្បូរខ្សឿយ ពីក្បុតនាំក្នុងសង្ក យ្យជាក្តួតភ្លាតុបតែងឱ្យទើតឯកាយ្យត្តូងកឹ្ត នៅគដ៏ងគិ ជ៏តលក្តាងាយ ពើញបានព្យេជាក្តី ជាកៀ

និងបរណាជក្នុ និងអាបាយជក្នុជុំខ្លះ ៗ ក៏ព្រោះសាងដែល្យជាងក្នុតុបតែង កាលបើងក្នុញ្ញាណាវបិលឃើញខ្លួនដួងយ្យ ជាក្លួតភ្លាតុបតែងមាននៅងំក្លួង១គ្នុ

សត្វមានអត្តចាំបច្ចុយប្រជុំមត្ថុបេតខក្រោកឆ្អឹស ព្រះសាំដែលហេតុតីសម្ពុះឃើញស្សប្រការដ្ឋធ្វើះ សត្វបង្ហោ· ឲ្យឆ្អួសត្វមានអត្តចាំសការស្តែជាតុំវិញឃើក្រោកឆ្អ

ព្រោះវិមិលឃើញមត្តសត្វ ៗ នោះប្រកបដោ សេក្ខុកុសល ជាគ្រឿងទ្រំរបស់បច្ចុ័ស្តែ តីកតាឌីកិលេ ស ហេតុដូចជ្ជុំហេតុដូចធ្វើះ ឬឆ្អួ

សត្វមានអត្តចាំស្តែក្រោកឆ្អ ព្រោះវិមិលឃើ ញមត្តសត្វ ប្រៀបដូចជាតាំងរូបសក្ខុនិងតាងផង ឧកលុរាណ ត្រឹមបមានរូបដែលជាព្រួនក្រោក

ឆ្អែលព្រះនង្គដែលបានខល្យាការ កៅរុប្បសិះ ស្រាងដើញកញ្ញារ ប្ហុយសោតឆ្អួសត្វមានអត្តទិតីហ៍ សការជាទិបរិណាម ប្រែប្រួលតុំស្ញៀវជា

អត្តជាតុំវិញ ៤ នោះក្រោកឆ្អ ព្រោះហេតុវិមិលឃើញព្រះនីរោធសត្វ ៗ នោះតុំបានខបរិណាមបានឆ្អុំស្សៀវតិតក្រោកឆ្អតុំបានប្រែនោះជាលវចក្ខុ កើតនិងសេចក្តីយប៉ល

ពិតសេចក្តីនេះ ឧក្កដ្ឋបរក្ខន្ធិការការក្ខរាជាតិជានោះបរោះ ក្រោកផ្ទុំលាសុក្ខញ្ញាណ ព្រោះហេតុមិនឃើញព្រះនិព្វានសុខដែលឡើងនៅនោះឥន្ទ្រិយសុខមានអត្ថ ៤ ចិត្តនោះ
អត្ថបរប្រមាទ ពីសភាវៈទៀតទៀនក្រោកផ្ទុំ សម្រួលការចាំនិន្ទ្រិយនោះអត្តបើ ពីអត្តចាបប្រាប់ប្រមុំបត្ត បង្កើតអត្តចាំក្នុងអត្តជាប្រែប្រួលនោះក្រោកផ្ទុំ
ជាប្រជាបដែលមិនឃើញសុខដ៏ខ្សែពីសម្បុ ខិបសុខពីពេជសុខ បក្ខសុខ ដោយប្រការដូច្នេះ ការ សុខញាណក្តីរនៅសម្បុខយសុខ ជាអាហារ
ក្នុងកាលឧស្សាហ៍ អាហារបានទៀត រឿងអត្តចាំ ប្រមុំលាបការនោះក្នុងកំក្រោកផ្ទុំ ដោយសភាវលក្ខណ៍នៃខ្លួន ពីសម្បុខយ ផ្តុំពាក់មិនឃើញសុខដ៏ខ្សែ
ក្នុងកាលណា និព្វានទៀត ពីសភាវជានិព្វាន ពីសំដែងជាអត្តក្នុងវត្តថ្មីនៃសម្បុខយ កំក្រោកផ្ទុំដោយមិនឃើញ នោះក្នុងជាផលនៃខ្លួន ឧបមាថ្មីផ្តុំបជាប់ពោជល .

បារ៍បស់ឈ្មោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងពេញក្រៃនោះ ព្រោះឃើញព្រះវិបស្សីតាំងពីកោះដ៏នោះ រំលោភនោះ ដីសាការប្រព្រឹត្តវាទ្ធន័នពុទ្ធកលៀបបំពាក់ខ្ញុំ ជាអត្ថដ៏វិក្រឹតនែង ៚
ឃុនបរតូ ទាំងព្រាហ្មណ៍ចិតឃើញព្រះដីកា ៚ ដ៏បាលហេតុកំរាតបញ្ចេញ អឺត្រើងសាស្ត្រព្រោះបរ សិពេលនោះ ដីសាការបាបសិព្វញ ៚
ពីបិននូវភ្នំកំនៅព្រះអរិយបត្ត និងឡើងទុកតាំង ការពិត្រូវចង្កូត ពីចដ្ឋលំនាំ ជាអត្ថកុំរក្ក៥ នែរ សម្តេចបរតូ ព្រាហ្មណ៍ឃើញបត្តលក្ខ ៚
នេះលបក្ខេតតារាវណដីបក្តិ ទាំងពលពោធិ៍ បញ្ចេញកំពីចដ្ឋលំនាំ សម្តេចបរលក្ខណអត្ថ ៥ប្រការ ៚ ព្រាហ្មណ៍សោកចនែងឃ្នង និងព្រាហ្មណ៍ចិតឃើ
ញលក្ខណ៍នេះសោយប្រការដ៏ប្លែះ ឆ្អោតភាពលក្ខញារណ៍ឡើងកៅព្រះដីកាលក្ខ តែងបួយជារាប្ដូរកុំពលខំណាក់និយ្យារោណះ ដីសាការបញ្ចេញតាកខុបនិ ៚

អែរ

ដ៏បពុះជាមគ្គនៃនិពេន ។ ក៏ប្រាកដ្ឋដៀងសកាលនៃខ្លួន ទ្រមិលបលាសត្វដ៏ល្អក្ខបការណ្ណះ ខទេវស្ដៅ កីសូរការចង្ហាក់អំពើ្យឧបជិទទេក ជាកុំរុពូតីនៃនិពេនសត្វ ក៏ប្រាកដ្ឋ
ដៀងមិលឃើញសបុះលបសត្វដែលមិន ៚ បានស្ញុំតចេញអំពើ្យពពុកនៃគិលែបសនិងខ្សែយ អំបិទត ស្ដៅ វិសកាលបត្ថុយពុំបានប្រទុំបតុបតែខាអ
ត្ត ព៌ុរុឡបឿ្យ នៃព្រះនិពេនសត្វប្រាកដ្ឋដៀង មិលឃើញបត្តសត្វ អនិច្ចាយចាមត្តសត្វគោះដោះបៀ្យ ព្រះយោគាវចរពិជ្ជបប្រនះវដ្ដបឃើញលើយ
អំពីអនុបត្តខសំសារវដ្ដមានឱ្យបំផុតរាប ដើមភុំប្រាកដ្ឋនិពូយការប្រាកដ្ឋក្ខបការលពីខ្សុត្ថេះអំឃើញ ជាអណ្ណរកៅឃ្មៀតោវភោជាណំ១ត់ឥឡូវបែនព្រះ
ប្រាកបនៅដៀងបត្ថុបបារណបាជាតិបត្ថុះបដាដើម តុបតែបនៅនិងប្រាលចាកបត្ថុយ ដុំបនិពេនសត្វនេះពីតអធ្វឹបាល ពីព្រះនិពេនសត្វគេរម្លួយនេះនិងប្រាលចាកបត្ថុយ

ហេតុដូច្នេះឲ្យសាមណេរសំដែងធម្មជាអត្ថនៃព្រះដ៏មានសត្វ ដែលរាប់បញ្ចុះញ្ញាណទាំងប៉ុន្មានអត្ថក្រោកឡើងដោយបាន ហេតុនេះបើលលើញអត្ថសង្ខេបក្រោកដូច្នេះ ក្បួនញ្ញាណទៀត ៚
សមតស្លោ ទីសាមាចារប្រិតោល ជាអត្ថកើ នុញ ៤ នៃព្រះដ៏មានគុណ ក្រោកឡើងបើលលើញនូវ ក្នុងមានពិត ទីអធិប្បាយនូវសង្ខេបឈ្មោះចាតិល
ហេតុហៀតហៀននេះលោតុឲ្យលំចាតកតិប័ន្ត ក្តាន ឆព្រះនិញ្ញាណជាប្រិតនោឪឡុជដំប្រចេដ្ឋ ប ក្តុតជាស្លាបនុំឆុតពិល ទីនុក្ខមាលប្រៀបបើល
បើញនុក្ខសង្ខេបដូច្នេះ ដើម្បីព្រះនិរោធសង្ខ សនតត្ថក្រោកឆាកាសប្រិតោលជាតុំរនុ ៤ ក្បួនទៀតកាល សង្ខេបញ្ញាណ ឆ្លើលោលក្ខសង្ខដ៏តនជាការប្បុគ្គ ៚
ត្រូវកាលឆ្លងរ និងប្បាននស្លា ទីអត្ថជាប្រច័យ ទីសាមាចបញ្ចាតិបដ្ឋស័ណាកាសក្ខនៃលក្ខសង្ខ តំក្រោកឡើងសាមាចនៃខ្លួន ពុំបានបើលឃើញនៃលក្ខណ៍នៃហេ

ត្បូង្គារ ទីកោគាចការលោកអត្ថ ផ្ទុំគ្រួញកៀមបក្ខសត្វ ប្រាកដ្ឋលោភ៌ទិបលើញបម្រុំបលាបក្ខ ទីភ្នុលទិព្រៃហាតភាក្ខុំលោទុំសបលកោះ ចុំតានកាលោកគុំព្រៃជាតលៅ ៚
ព្រះភិក្ខុន ឆន្ទក្ខុលក្ខណេះពាតលោកគុំព្រៃជាលនៅ ព្រះនីត្បូនលែបនកិតគអត្ថបារកុំទ្រូបីកោះ សព្វនមង្គលទី គតិលោកសថ្ងៃលលើញបារក្ខលក្ខ ព្រាកដ្ឋទិបល
ចអអ លើញព្រះនីពាតលក្ខ ជបារអក្ខន្ទបរុស្ស ៚ ឃុនវ៉ៃព្រះពេត្យ ព្រៀបបីជុំបារលបារនបក្ខជ្រុះភ្លឺរ ៚ តាតលទ់ទិបលលើញ្ញគារព្ទុតាជលជ្ញិតលៀង
ពុំក្ខុលទិព្រៃតាបក្ខនៃរតាត្រូវនេះប្រុះភ្លូវបរិស្ស ទ្ធិបត្តិល អនិបតេលប្បេន្ធា ទីលភាទបាអនីបតេ ឈ្យបារអត្ថពុំទិ ៣ ៤ នៃបក្ខលក្ខ ពោះព្ធិត ៚
ព្រាកដ្ឋ លោរ៉ទិបលលើញ្ញនៅធក្ខលក្ខជប្រាក់បរនៅ លោព្រអនែកលោលជ្រាបលោព្រាបនៅ ទីជុំកបារបក្ខលបានសព្វភាគារ លើញ្ញ តៅជនកុំព្រាវជនៃ ភ្នាព្រះបារង្ស

សេចក្តីមេត្តាករុណាដែលត្រឹមដៅកំណាន ប្រៀបក្តានិងបុណ្យរឿងមានផ្លូវការ ដើររកពេលាព្យាធិក្រានកោះកំប្រាកដ្ឋ សេចក្តីស្រឡាញ់កាន់ចិត្តពេញ ឱចមេត្តសណ្តាប់សាទ ៚

ឈាន សឿងនិងសេចអង្គវិជ្ជាយបរោះវីរ ភ្នំបួន ៗ ផែនវិបសង្ឃបុយ ៗ ដំដើរព្រះដំរ៉ែខប្រែ ក៏កព្រៃខត្រើសទេឈ្មោះ សេចក្តីកាចប្រោះ ៚

កាត្តនែនអង្គតែកប្តូយ សេចក្តីលក្ខណៈនិងនឹង និងក្រាកផ្ទុះខ្ញុំបី ៗ ដ៏ឈសេចក្តីបិលរំលាយរបស់ សក្តិដ៏ងេសេចក្តីប្រាកដនេះ ឱអង្គតំបូងនេះ

ក៏ដែលសេចកាចដែលព្រះយោគាវចរ ៚ ត្រូវដឹងសេចក្តីញាណតែព្រួយ ក្នុងខណៈកាលព្រះ សោតក្ខសត្តបង្កើតជើងកោះតែបាលិយា

និងសច្ចញ្ញាណនិង ចត្តារិកិច្ចញ្ញាណនិ នេះនិងទាល់តែក្នុងកិច្ច ៤ ប្រការ គឺបរិញ្ញាកិច្ច និងបហានកិច្ច និងសច្ឆិកិរិយាកិច្ច និងភាវនាកិច្ចដែលពោល

នី

ការៈ ស៊ីស៊ីៈ វិញ្ញាណនោះ ហើយដែលថាកិច្ច ៤ ប្រការនោះ ពិតមែនហោង បរិញ្ញា តែបរិញ្ញាកិច្ចតែម្យ៉ាងប្រភេទតែវិញ្ញាណវិញ បហានកិច្ចគឺមានប្រភេទ ៣ សច្ឆិកិរិយា
កិច្ចមានប្រភេទ ២ ភាវនាកិច្ចក៏មាន ២ ៚ ឧទ្ទិដ្ឋ ថែបញ្ញាតញ្ញោ ន្ត័ក ប្រាជ័ត៍ឃ្លីដីខឧទ្ទិច្ចេបញ្ញុត្តុ កិច្ច ៤ ប្រការនេះឈ្មោះ ញាតបរិញ្ញា ៚
កិច្ចមានប្រភេទបីយ៉ាងគឺ ញាតបរិញ្ញាម្យ៉ាង តីរណបរិញ្ញាម្យ៉ាង បហានបរិញ្ញាម្យ៉ាង ជាបរិញ្ញា ៣ យ៉ាងនេះ ៚ ក៏បាននេះយល់ពោលបកបើក្តីឧបត្ថា ៚
ឧបត្តញាណ ទះឃ្មុំខិបុទ្ទិខ ហេះហេខាឧព្រិយ ៚ បើ ក្តីជីវ្យនេះនៃឧទ្ទិជ្ជ ហ្ម៉ឺតែវាចុះលេចក្តីលង្កែប តាម ខាវព្រះបាទភ្នំជា សាច្ចិវិត្តកែអភិញ្ញៀយ៉ ៚
ហ្មារកិត្តិឌីឧទ្ទេស ក្រាញ់នៃព្រះលេបាកាកាបជាឞុំភាវន្ត្រ ភាវនិឧទ្ទេស ស្បូររំភ្លឺឌឹឧបច្ចុប្បេបើឡ្យដើក្តឌីខ្ញុំនៅព្យញ្ជនាគេ បង្កប្បទ្ទេន បទ្ទេស លេះនិងជាវន្តូបច័តោគ

នេះញាតបរិញ្ញា ប្រាជ្ញដែលពិចារណានាមរូបដោយព្រះត្រៃលក្ខណ៍ ដ៏ដែលនរធ្មើស្មានញ្ញាណពិចារណារមចចលាប ដ៏កាលបណ្ដុះដល់អត្តលោបញ្ញាណនេះឯង ៘
ជាក្ដុមជាប់នៃកដោយទីរណបរិញ្ញា ព្រាជ្ញ ព្រះយោគាវចរប្រព្រឹត្តិប៉ីនៅដោយនបញ្ញាកើតមា៖ ពីរនិព្វានបរម្បរា និពុសញ្ញំបច្ចុប្បាលិមក ៘
លះបង់នៅនីតល ទិឡេះក្ខុដ៏ត្រៃកិច្ច សង្ខារ ដោយនិព្វានបរម្បរាគាហា ជាដើមនុក្រោះ ៘ ឈ្មោះថាបហានបរិញ្ញា ឯបហានបរិ ៘
ញ្ញា នេះបានញាណដ៏ប្រព្រឹត្តបង់នៅច៍ ដើរថ៍ពីកិច្ចានបរម្បរា ជាបនវល ករិយបេ ៘ បក្ខញាណជាក្រុម ទីដ៏កើតដោយបំនៅ
ក៏ ពំពីនរនិម្មិត្ត ឯបហានបរិញ្ញានេះជាឆ្អឹងសំបងទៅចក្ខុប្រព្រុក្តចិត្តនេះ - ព្រះយោគាវចរដោយកាលដែលព្រោសដឹងកើតចក្ករិយសច្ចញាណ

បរិញ្ញាទីខពីរណាបរិញ្ញាទីខពីរនោះ   កើតឡើងពោលឲ្យល្អប់តែឲ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ប្រសើរនៃបរិញ្ញា   ទីខបាឌ៏ក្រុង បច្ចុប្បន្នខគឺត្រស្ត័បរិបាក   អរិក   ចំណែកទុក្ខបញ្ញាដ៏សំដៅ ព្រោះ

បរិញ្ញាទីបពីរណាបរិញ្ញាទីខពីក្រុងលោកុត្តរប្រត្ថ   ផងគំពាំនាំ   ព្រោះបរិញ្ញាទីខពីរនេះធ្វើតនោ ក្រុងឡើ   ទីខឲ្យស័រមេបប្រមេហាផន់ស្រីអរិយបក្ខ ប្រាកា

កន ៈ   ស្រុះបរិមេហាត   ខណាកាលព្រះអរិយបក្ខញ្ញាណ   បង្កើតនាញបរាព្រះនិញ្ញានបាវរករហ្ម័ណ៌   បជ្ឈាកិ ៈ   បាកលះបរមេរិងឝ្មូជុំពួកខ្លួនាវ ដប៉ជុំពួកមេនាះ

ក័បានឈ្មោះចាញកឈ្មោះចាកិរណា   កិព្រះ   អរិយបក្ខញ្ញាណ   បើឌិខបើរតីកាវណាអរនៅឲ្យកុំណាផ្ទុះ   មែនរបាគុឝ្លណាអបាគុន្ធកុ្ខះព្រូមព្រាប់ផងឡើតស្តុ

ឆាននាបរិញ្ញាទីខបីនេះ   បាកិច្ចនៃព្រះអរិយបក្ខញ្ញាណ   ព្រោះបរិយាយបរាមន្ទុខ្លះនេះ   ឲ្យមេបថ្មីក្តីខបរិញ្ញាកិច្ចដោយបវ័ត្តបាក្រិងវនោះ ។ ទិបាន័ររាវរាអ៊ិកិរិ   ឈ្មុំបរិវ៉

របបរាជធិបុ ណ្ឌរបររ៉. ក៏អាចប្រកើតឡើងប្រការដុំបងទុក្ខ គឺជាទិដ្ឋុប្បាទាន ១ តន្តុបាទាន ១ អត្តវាទុបាទាន ១ ហើយនឹងសេចក្ដីឧបាទានបីប្រការនោះ នាំឲ្យ
ទិដ្ឋុប្បាទានជាដើម ឃើញបានក៏ ឡើងបាន និឃ្លាភាវ គឺកិរិយាដែលត្រះលោភខ្ចប់សន្តុតបន្ទូរនោះ និរោធណាដម និរុបទ្ធិកិលេសម្ចាស់បៀវ ពុំឲ្យ
កើតកុំឲ្យនៅក្រលសន្តុតសត្វនអារកាលដំបូង ទៅលោកិយមហាផលនោះ ទិដ្ឋុប្បន្នខែង វិបុបជាបុគ្គល សន្តុតបបខ្ចោ សោតាបត្តិ គឺបានដឹងមារៀ
ដៀវផ្តុមជំរួតដុះ ផ្លូវនិតដំប្រកបខៀវ សោតាបត្តិ ជួយខ្ញៀតជារហាគតតិ តាម្បូលោះ ពណាជាតិយ លោកពោលនូវកាទុកដៃផ្ទៃ
ឯទុតខ្សោះលោកិយបមាគិតា កិរិយាដែលសន្តុតនិរោធម្ច័ ទៅលោកិយមហានិផ្លុះនិ៍ ឈ្មោះថាទិដ្ឋុប្បាទាន ទាំងឡាយនេះ ឯផ្លូវព្រះបាលីនោះសំដែងព្រះនា

ប្រ

[illegible] ព្រះបរមគ្គតិនុកសដ៏ពេះមុខតត្រូវបរមាះ [illegible] ព្រះរាជ្ញាណែះផុតរា ប្រាជ្ញ [illegible] ត្រូវទៅ ទាំងអស់ព្រះរាជ [illegible] ៚

ថ៊ុតេះឌិប្រាកដ្ឋ ហេតុថាកាលព្រះពេលគារ ចាររះកេញូចាកឈបាងហើយ ក៏តែងប្រាកដ្ឋផលបុត្រសម្ល៏ កាកដ៏ចេញ្ញ បុណ្យថាត្រូវទៅលោកអក្ខេះមាន ៚

ថាត្រូវពុំបានព្យាបានដឹងប្រាយកាកទីតែង ចិន្តូ ដែងទៅនិក្ខ៍ វិនិទ្ទរកាសម្បុរដ៏ខង្សាយបានការបាន្តុជាមើម ៚ មេាះ តែទាន្តុងបុញ្ញកាក្យបដិបត្តិ កាលទៅ ៚

ពុំដ៏នូបានជលាព្រះអម្បុរភាពពេលកត្តិ ក៏ពុំភាគ ព្រះបរមគ្គតិព្រែកឈ្លងជ៍ប្រែរាង រុះរឿចេញូចាកអម្បុ ភាពលបានហើយថ្ងៃមា ក៏ពុំបានព្រែបរមត្ថ ៚

ថាព្រះបត្តុងដ៏ការុប្រាង វិធីបាដែលដីចាការកាប្រាំព្រោះ ធ្វើប្រាកដ្ឋផ្លូវពោលហើយ ។ សាក្លិកកម្មដ៏ងខង្សាយបបានទតក្ខុជាមើម ដែលនិងសត្ថុតបងធ្យ៉ា ទុំប្បេលបានជាះ ៚

ហើយនោះ និងមិនក្រែបសន្តតិចិត្តបក្ខន ទំនុំពោះទេវត្ថុព្រះអង្គសារ មានទ្ធិពលហានកាលើយ លុះចេញចាកឈ្មោះហើយ -ខតក្ខខារក្រៀបក្រែបសល្លក ចិត្តល
ត្តួនជាទ្រូពរាន ហេតុដ្ឋក្លះពិក្ខុដែល ៥ សក្កតបច្ចិកទស្ស មានខតក្ខជាហើយនោះ ចំបាន ក្រាកដ្ឋដែលអ្នកដទៃ ហេតុដ្ឋក្លះកិរិយា
ដែលមានសត្តតជីវធាតុស្ម មានតាមនំរហើយ ● នោះបាននាមប្រាកដ្ឋប្ស រាល់ស្រហេតុដ្ឋក្លះ ៥ ● សំដែងព្រះសព្វញ្ញុតញ្ញាណបរិសុទ្ធ រូបសព្វរលទ
សួរចុំពោះគេបសត្តតជីវធាតុស្ម ឃ្លាយា ខជាខត្តុមាបានរ ត្តួបព្រះពាន្សិនោះថា យើបបានដ៏ ៥ ឱ្យបបានអំណោរ គឺកិរិយាដែលលះបង្ស់ចុំ ៥
ចំតបោលក្លិនស្ម ត្តួនិងតំបឹងលះបោលនោះៗ នៅក្នុងអន្លីញាណដែលប្ដឹតជាអាចឃុងនៃព្រះវិបស្សនានោះៗ ដំបជាកិរិយាដែលដល់ប្រនិបតីបក្ខលាធុបវត្ត ៥

ក្រា

ក្នុងការគ្រឿងការតៀ ហើយផ្ញើចេតបញ្ញើទៅខេត · បាបានវត្ថុក្នុងលេញ្ញះចាតវត្ថុបាបានៈ ចេតសៀប្រគេន ១៣ គឺក្រិយាដែលព្រះយោគាវចរលះបង់ទៅអាបត្តិបាចិត្តិ ៚
ទៀតគឺអាវុធទៅបាត្តនិស្សគ្គិយ ១ គឺលះបង់ទៅអ ៚ បាចិត្តិនិស្សគ្គិយបាចិត្តិ និស្សគ្គិយគឺកត្វាទៀត គឺអាវុធទៅបាត្តយនៃភាពនិស្សគ្គិយ គឺលះបង់ទៅ
លទ្ធិដែលឥតខ្ទះទៅអ៊ែនបកប្រាជ្ញ ថៃភាព និស្សគ្គិយបាចិត្តិ ដោយពីការណារភាព ១ គឺលះបង់ទៅ វត្ថុខុស ទឹកលាចវត្ថុក្នុងបង្ហូរដែលថាមិន ៚
មែនវត្ថុ ដោយបត្តបត្តចន្លោះញាណ ១ គឺលះបង់ទៅខុះក្នុងនិស្សគ្គិ ដោយខុះយេនខ្សៀន គឺញាណដែល ទិខ ទៅលក្ខណាកើតនៃភាព និស្សគ្គិយ ១
គឺលះបង់ទៅសព្វគនិស្សគ្គិ ដោយញាណដែលឃើញទៅលក្ខណានៃភាពនិស្សគ្គិយ គឺលះបង់ទៅសភាពចារកៀ ក្នុងក្នុងភាពរូប ដ៏ប្រកបដោយការយកបញ្ញាញាណ ១

ពិលាះបក្សសំពាយទុះដាក់ប្រាក់រៀលរបស់នៅ ញោមសំណាប ញាតិទាំងអស់ប្រាក់ព្រួន ញោមភារឹនទញ្ញាណ ១ ពីលាះបរិកនៅមរញ្ញា ដែលដីរតែព្រែពេញ ញោមរីញាណញ្ញាណ
១ ពីលាះបរិចនៅសភាព តុំបានដោះខ្លួនឱ្យ ផុតភាបខ្លួន ញោមបុរិត្តមាម្យុ សាញ្ញាណ ១ ពីលាះប ខនៅហោបាដ៏ជារបដីបត្តិ ជលាបដីដំវាញ្ញាណ
ពីបញ្ញាដែលតុបាដេតខ ខបាយដែលនឹងបះ • បងនៅទំងារ ១ ពីលាះបង្ក្យុំបានប្រយោគក្រុមគ្រូខសិង • ញោមខុបេត្ថញ្ញាណ ១ ពីលាះបបនៅប្រក៏ងខុះ
ស៊ើវ្រៀវគ្នឹខព្រះវិរិយលក្ខ ពីគឹងបកាំ ខ្មែបជាជើញក្តុខសំងារ ញោមអក្ខុលាបញ្ញាណ ១ ជារ ១ ៣ ដំខក្លារ ឈ្មោះទាតងខ្លួបាកន ព្រះ
៣ខ្ញុំមោលាការិយល័យបាកលំដែខ តងខ្លួបបាន ញោមលំព័បនៃទំលុឪដ៏ឈ្មោះបៀ ព្រោះនេះប្រក្រនឹងសំដែខនៅតងខ្លួបបាននោះ ញោមស្រីសោបនៃអក្ខរលាបបាទី ៚

បញ្ញត្តា ដែលពោលថាព្រះភាគ្គាស់ហើយថា ចរិយាបថ ប្រែថាអាការៈព្រះបាឡីថា ចប់បទបាន បបានឆ្លាប្រព្រឹត្តបំបនោ ក្នុងបាចិត្តិយបញ្ញត្តា ១៩
ប្រការ ទីលះបង់នៅនិក្ខេបត្តារដែលថា ៖ ធម៌ចាស់ឡើងខត្តុខប់ទ្វារ ចាស់ឡើងនិក្ខន្ធបញ្ញត្តា ១ ទី លះបង់នៅឃុំ សណ្ឋាលស់ទីបាទាប់ហ៊ុនខាងយ៉ា
ប្រិ យវគ្គានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់នៅទំនាលធាត្វី ស្បមនគ្គានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់នៅគិលានប្រកបនោ ស្បប់ទីក ស្បូនិត្តិរានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់ ៚
សាវកស្បូនិកានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់នៅដៃ ដុនេះបង្ស ស្បូនិរោធានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់នៅគ័នខ្លួ ប ចាត់ណាអ្នកឹ បញ្ញត្តិ ស្បូ
វាទិតិត្តានុបញ្ញត្តា ១ ទីលះបង់នៅទាំងពីរសាធារណ៍បញ្ញត្តិ ស្បូវាទាក់នៃបទ្ទុតិជំបង្កើបនោបិននេះឯបហើយប្រជុំនៅស្បូកន្លងមាននិងពីភ្នាក់ឡើងណ៍ ៚

ម្យ៉ាងខយានុបស្សនា ១ ទីបញ្ញាដែលពិចារណាបំបែកឃនសញ្ញាចេញស្រឡះហើយ ក៏ពិចារណាឃើញថាជាអនិច្ចំ ខយដ្ឋេន ម្យ៉ាងសាកច្ឆមសៈទិ ១ ទីលះបងក្រៅអាយុហានកើតទិ
ហាដែលពីព្យាយាមឱ្យកើតនូវអភិសង្ខារមានបុញ្ញា ភិសង្ខារជាដើម ម្យ៉ាងវយានុបស្សនា ទីសាកច់ចិលហើ ញូគៅសំដុំឡាញនៃសំខាន់ ម្យ៉ាងបក្ខប្បណានិខអនុក
នហើយបានឧត្តិបច្ចេកចៅក្លូនធីរោង ទីសំខារកិក្កូ នោះ ១ ទីលះបង់ចោលធុវ សញ្ញាសំគាល់ថាទៀងខ្លួនក្នុងសំ មានម្យ៉ាងវិបរិណាមានុបស្សនា ទីបញ្ញាដែលរ់
ចិលហើញគៅសំខារមានឧបសគ្គជាដើម ៚ ដែលកន្លងទៅបរិច្ឆេទនោះៗ មានបដិសន្ធិនិងចុតិជាដើម បហើយឃើញប្រព្រឹត្តប្រែប្រះទៅដ៏ដទៃប្រទៅ
ម្យ៉ាងនកាវត្បិ ទីជាបរិណាមនៃសំខារដែលបង្អើត ១ ទីលះបង់ចោលកិច្ចនិមិត្តពីគុំណាផ្ដចាទៀត ម្យ៉ាងអនិមិត្តានុបស្សនា ទីបញ្ញាដែលពិចារណាឃើញថាអនិច្ចំ ១ ទីលះ

បាទូលនោះបរណ៌ ពីរេពបញ្ញ្រ្ត ព្រះភ្ជាំងផែរ បុខ្លួនខ្វរ ស្បែរបញ្ហាណបរិតាឆ្នុបញ្ញា ពីព្រាក្ឫដែលពីជារណារ៍តេត្នុតច័រណារប្ប ពីលះបង្ស់ផ្លោះអពិន្ទិកោក គុនបេរត្ន
ប អត្ថិអត្តា ខ្លួនព្រានផេះមានស្មៀរបញ្ញា បញ្ញា ពីព្រៃឫដែលពីការណាបើញ្ចបាល្អុនដំខ្សែរ ពីរ្យខ្លួន ១ ពីលះបង់នៅក៏នង់បាបាត្រូបសារ ក្លុន
សំខារឆន្ទុំអគ្គិបសារក្លួនស្បេអនឹបញ្ញរ ៚ ឆន្ទុំខបញ្ញា ភានដែលព្រាបដែលដីខគ្រោអាអប្បមាន ក្តបាជាមើមបើញ្ចមើពុទ្ធបើញ្ចទៅក្ដីលាង់នអា
នុងនោះ និបនីលាងនេជិក្រដែលមានក្តប ជាមើមនោះ ជាអាបុរណ៍បើញ្ចក៏គនបេកនៅឯភាគ ៚ សុនន់ឡើផ្ទៀរន៍ណាបដែនឌិ៍លាង់ផ្សេងបានលាកា
ទាំងពិការឆន្ទ័រភេទកិត មានតេរនិបនិលាងគ្រាប់កោអប្ប និខមារណាឆន្ទុំក៏បានដែលបីវ្វាររបន ធ្វើពុទ្ធិបានបាត្រុបុត្តាឈ្លួតក្នុងនៃ ១ ព្រះទ្រុំពិជាំឆ្នាំខ័លាង ៚

ពិតអស្ចើរបាន ១ ពីលះបង់នៅលម្ហោះបារមីដ៏ទៃ ដ៏ប្រព្រឹត្តដ៏វរនោះនៀសស៊ីការកក្រៃសំខាន់បរិវើយបរិ ដ្បិតអានក្ញាតិខ្លួនឯអាត្មានេះបានប្រាថ្នា ក្នុងអតីតកាល ៚
និងប្រព្រឹត្តនៅនៀសទានខ្លួនជាដើម ចាសព្វ ៚ លោកបង្កើតអំពីព្រះនាគ្យត្ថុបទេស នៀសបទាំងក្តុត ៚ ញូសាវនិស្សន្ទ ពីកឹសារតនៅនិង សាម
និងរូបប្ដូលបរមគ្គ្រីនិងបច្ចុយប្ដូល ពីលះ ៚ បនៅកាលបារមីទៃទៀត ពីនវ៉ុបបបរាសៃលក្ខំខសំ ៚ ខារបែហតបនលកាកុំសាស្ត្រថាសំខារឲ្យសារគុណ ៚
ម្ដូលដែលក្តុរ និងខ្ទីពិបរាប្រែសពុំបានក្រោមក្ខ្ម ញ្ញើរកនិនថាង្គបញ្ញាការ ពីក្រាញ្ញដែលបង្កើតនៀស អំណាចនៃកិលបត្តុបន្ហាន នញ្ញូណារថិ
លឲ្យពិញនៅប្រាល ក្តខតុព្ធនខន្ធទាន់ដើមឲ្យ ពីលះបង់នៅហោបារដែលជាបា បដីបង្គ្រិជលបដីសំខារញូណា នៀសបដីសំខារនូបញ្ញាណា ពីក្រាញ្ញតុបទេស

ប៊ុ

[illegible] ព្រះ [illegible] ប្រាប់ [illegible] ពិព្រហ្ម [illegible] [illegible]

[illegible] ១ [illegible] ១៨ ប្រការ [illegible] ឈ្មោះ [illegible] បាន [illegible]

[illegible] ព្រះ [illegible] បានទទួល [illegible]

[illegible] បាន [illegible] ណើ [illegible] ៣ [illegible]

[illegible]

មួយជាទីក្រុងសេចក្ដីបំណាកក្នុងជីនេះ ខ្ញុំនិងប្រដីជីវណាគម្ពុហោត សុម្បីតែបការដើរតៀ ពីចក្ខុរ្ពនបបាន និងតទន្ត បបរនក្ដួយ ។ សាលាប្រាំប្រក្នុរ
បណ្ដោក្នុងបុព្វការៀ បដិបត្តិ នៃព្រះយោ ការចក្រ គ្រោះតែជាឧបការ ដើម្បីយនិងឱ្យសិរេ ចប្រយោជន៍ ពីសបុណ្ណេនបបាន ៚
សុម្បីនិងប្រនោជ៍នៃ តតអត្ថិបាន ៚ ដៃហាតិផ្ទុំក្នុរ ភ្លូកក្រាប់ថ្វាយ សង្ក្រិតាងថា បបានផ្ទខប្បៀប្រការនោះ ជាតិបនៃព្រះ ៚
អរិយបត្តូញាណ ជ័ឥមសណេត្យបរិយា យាស្ដាយនេះ ព្យៀបប្រដីផ្ទុចព្រះមហាខត្រដែល តីឃាជ សិប្បបណ្ឌិតដែលជាបក្ខាចិតបខ ៚
បើ ក៏បានប្រាបជាតិសេដ្ឋ សេរការដ៏ខប្បុរដែលធ្វើរបកដាប ជុំកាដាលលិទេចកាដ្ឋសិប្បតែគ្រោះ សុម្បីចាំរុក្ខដ៏នៃ ត្រៀចកំពៀព្រះមហាខត្រ ធ្វើរក្ដីយ

ឯនេះសព្វ [illegible] ប្រកាស [illegible] ឯធាតុក្នុងបសព្រះបហានឲ្យត្រូវ [illegible] លោកិយ [illegible] បហានទី [illegible]

បហានពេលដើម ភាសិក្ខុ [illegible] បហានញាណ [illegible] លោកិយ [illegible] ចិត្តកិរិយា [illegible]

[illegible] ប្រមាណ ពីរលោកិយចិត្តកិរិយា ១ [illegible] លោកិយ ១ លោកុត្តរ [illegible] ចិត្តកិរិយា [illegible]

[illegible] លោកុត្តរចិត្តកិរិយា [illegible] ចិត្តប្រមាណពីរ [illegible] ចិត្តកិរិយា ១ មហគ្គតចិត្តកិរិយា ១ [illegible]

[illegible] ពីដឹងក្បៀស [illegible] ដឹងទៅលោកិយចិត្តកិរិយា [illegible]

បានបង្កើតផ្លូវដល់ក្សត្រនៃខ្លួន, ដូចជាឈានដីឧបត្ថម្ភដល់ព្រោះត្រ័យ ថែរបុត្រលដូចជានឹងឲ្យសម្ញាញនៃខ្លួន ពុំបានជឿប្រាកដយកគន់ពីពាក្យរួតកដ៏ទៀង ដោយអំណាច ពុំដឹង
បង្កើតហេតុ ដែលបិតបង់បង្អាក់ទៅដល់ផ្លូវខ្លួន បញ្ញានោះ ឯមនុស្សឥតបញ្ញានោះក៏បានឈ្មោះថា ពីបុត្ត លក្រើតឲ្យចូលដោយលោភបសន្តិកិរិយាដែល
ព្រះមហាគោតបរមេឃើញព្រះនិព្វាន ក្លុំខ៦ ៚ ភាវនៀ ព្រះស្រោតាបត្តិមគ្គបង្កើត ឈ្មោះបវ៉ន ល្បួនសន្តិកិរិយា ជល្បួននោះជាឈ្មោះ ៚
នៃព្រះស្រោតាបត្តិមគ្គ ព្រោះហេតុឃើញ ព្រះនិព្វានមុន ព្រះអរិយបុគ្គលខាងលើវឿង ឯគោត្រភូញ ភាពោះ ស្មើថាឃើញព្រះនិព្វានមុនព្រះ
ស្រោតាបត្តិមគ្គស្ថិយ ក៏បានឈ្មោះខ្សាន ហេតុថាឃើញហើយនិងមិនបាន សំរេចកិច្ចដែលនឹងកំចាត់កិលេស ពីរុំបំផុតកិលេស ដូចព្រះអរិយមគ្គនោះ ក៏រិយា

ដែលព្រះសោតាបន្នបើញព្រះនិព្វាន ក្នុងខណៈនៃព្រះអរិយមគ្គខាងលើ បានព្រះសកទាគាមិមគ្គជាដើម ឈ្មោះថាការចំរើនសម្មាទិដ្ឋិអរិយមគ្គ ការចំណោះជាឈ្មោះ
នៃព្រះអរិយមគ្គខាងលើ ព្រោះហេតុថា ចំរើនក្នុងអារម្មណ៍គឺព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមគ្គាត្លាប គ្និមគ្គបើញហើយនោះ ក្នុងវិថីនេះព្រះ
ព្រ អាចារ្យប៉ង់សាងហេតុតែសម្មាទិដ្ឋិអរិយាប្រការ ពាក្យវាទសម្មាទិដ្ឋិអរិយា និងការចំរើនសម្មាទិដ្ឋិអរិយហេតុ ដូចច្នេះ ព្រួសព្រាជ្ញាប់សម្ពីសន្និដ្ឋានថា =
សារអ៊ើរឲ្យឲ្យសំពោធព្រះនិព្វាន ដោយអំណាច នៃវិបស្សនាការចំរើនដទៃនោះ ពាក្យនៃព្រះអរិយមគ្គ ព្រោះនេះ អសលេចក្តីក្នុងលេទ្ធិអរិយាតែ
ត្រឹមនោះ ឲ្យការចំរើននោះ ព្រះអាចារ្យប៉ង់សាងនិងពោលក្នុងវិថីនេះ ក៏បាននូវប្រការ លោកិយការចំរើនប្រការ ១ លោកុត្តរការចំរើនប្រការ ១ ហើយនិងចូល

ស្មាចារ្យនោះ ព្រះមហាសាវក ព្រមដោយសីល សមាធិបញ្ញា ដែលជាលោកលោកិយចិត្តប្រសើរ ដ៏បរិបូណ៌ ដោយសីលសមាធិបញ្ញានោះ ឈ្មោះថាលោកិយម ≈

កាមាវចរ ព្រះមហាសាវក ព្រមដោយសីល សមាធិបញ្ញា ដែលជាលោកុត្តរចិត្តប្រសើរ ដ៏បរិ បូណ៌ ដោយលោកុត្តរបញ្ញាហើយនោះ

ឈ្មោះថាលោកុត្តរការទាន្តបរិយ៉េនេះ ព្រះ ≈ រដ្ឋាថាបរិយាយទុំពោះ បរកែរលោកុត្តរការចនា ≈ ពាក្យដែលរៀបរាប់មកនេះមិនឃុត្តិដោយពាក្យថាដូចជា

មហាលព្រះអរិយបុគ្គលជា ៤ ព្រមដោយស មាធិបញ្ញារ ដែលជាលោកុត្តរចិត្តប្រសើរ ដ៏បរិបូ ណ៌ ដែលព្រះអរិយបុគ្គល ដោយលោកុត្ត

រលជាហើយនោះ ដោយសារការមហាការធិបក្ខ្យា មហាតុំសាវ មហាតុដ្ឋុំ គឺលោកុត្តរការទនានេះឯង ជាដូចឈ្មោះថាអាចិន មិនដែរព្រះអរិយបុគ្គ

ការណា ឧទ្ទិសបព្វជិតកិច្ច ៤ មានបរិញ្ញាកិច្ចជាដើម អបសោធវត្តសៀវភៅខ្លួនបាក្រិមនោះ វិរិយជាតិប្អូនជាតំរូត ២៤ ឈ្មោះទាញ្ញាណាឧបាសកឱសុជិន្ទីឧបា ៖
ភ្លឺបរមិការ នៃបញ្ញាការចំនាវ ភ្លូង កវិន្ទ្រព្រះអិសិឃុមត្ត ដែលព្រះពុទ្ធបោរាណាចារិយ៍ ៖ លោកសូមវិធ្វ្រារ ដើម្បីប្រយោជន៍ ៖
៤ ត្រា និប្បុណ្យតិតសោបត្ត ចាំរោមស្រុកតក់ នៃលារធុជ្ជនជាត្រូវកិសាបព្វជ្ជ ពីឃុត្តិការបំបាក់សេរី — បរិយាយ ។ ៧៤ ។ សីតូរសៀវតូល ។

FEHC
36
12/12

ព្រះវិសុទ្ធិមគ្គ បញ្ញានិទ្ទេស ផូក ១២

ទុតិយបញ្ញត្តោ៖ បុគ្គលទុក្កដំថុល្លច្ចយសហាបត្តោ៖ តតិយបញ្ញត្តិយា អាបត្តិយោ ថុល្លច្ចយំ ទុក្កដំ សហាបត្តិ ចតុត្ថបញ្ញត្តិយា បុគ្គល ទុក្កដថុល្លច្ចយ
បត្តោ៖ ចីវរប្បយោគ ទុក្កដំ ប ៖ ញ្ញបញ្ញត្តិយា ថុល្លច្ចយ សហាបត្តោ៖ តេទុក ៖ ក្កដំ ឆដ្ឋបញ្ញត្តិយា ថុល្លច្ចយ ក្លិនំ កល
ចោក្ខថុល្លច្ចយ សហាបត្តោ៖ ៖ អញ្ញាកោ ទុក្កដ សត្តមបញ្ញត្តិ យាជិចេញ្ញ ៖ កថុល្លច្ចយ សហាបត្តោ៖ អញ្ញាកោ ទុក្កដំ ៖
អដ្ឋមបញ្ញត្តិយា ទុក្កដ ចោរភិក្ខុ ៖ សំភាវិតថុល្ល នវមបញ្ញា ថុល្លច្ចយោ៖ ភិក្ខុ ៖ ក២សំភាវិតទុក្កដំ ១២ សង្ឃាភិក្ខុ ២ ៖
បឋមបញ្ញត្តិ ភិក្ខុ ទិដ្ឋ ថុល្លច្ចយ សហាបត្តិ ទិដ្ឋ ទុក្កដោ៖ ១សង្ឃាដិកិ យា ថុល្លច្ចយ ត្តិ ចោរ ទុក្កដោ៖ អញ្ញ ថុល្លច្ចយោ៖ ចោរអញ្ញ សង្ឃាដិ ទិដ្ឋ ៖

ព្រា

ស្រលះឆ្កើតថ៌ការបូជា បន្ទុះបីព្រហ្មលោកនាំទូលព្រះពិក្ខុនេះនោះផង ស្រេចនេះថាផលសមាបត្តិ ពុំនគិតបរបញ្ញា· ជាបុគ្គលដ៏ចេញចូលទៅផលសមាបត្តិ ៖

និងបុគ្គលដ៏ចេញចូលផលនេះអាត្មខ្លួនទៅផល ៖ សមាបត្តិនោះ ហេតុទៅបដ្ឋានជាបច្ចា បដ្ឋាកិរិយា ៖ ពីរភាពបដ្ឋានខាងគតិបរបញ្ញាជាមុន ៖

ហើយនិងរាប់ទៅបដ្ឋាន ឱ្យកិច្ចបរបញ្ញាជាខាង ព្រោះ ជាបដុបដនកិរិយាខ្ពង់ពួកនេះខ្លួនទៅផលសមាបត្តិ ៖ ហេតុចូលចេញផលសមាបត្តិនោះ ពីរភាពដ៏

នដ៏ខពួន ពុំគានទៅឲ្យគានផល ៖ ព្រះអរិយបុគ្គលទ្វេខ ចូលទៅនដ៏ផលសមាបត្តិបាន ៖ ហេតុផលសមាបត្តិនោះ ពីរព្រះអរិយបុ ៖

គ្គលខានបើបរិបូរណ៍ហើយខំបង ជាបំពេញព្រះអរិយមាគខើង ៗ មានព្រះបរិភាគាជីវិតផង ក៏ពុំបានចូលក្នុងផលសមាបត្តិបានក្រោយ ៗ មានព្រះអរា ៖

[illegible] ព្រះ [illegible]

[illegible] វុត្តប្បការា [illegible] ព្រះអរិយបុគ្គល ៖ [illegible]

[illegible] ផលសោតាបត្តិ [illegible] ៖ [illegible]

[illegible] ផលសោតាបត្តិ ៖ [illegible]

[illegible] បត្តិ [illegible] បត្តិ [illegible]

[illegible] ១ ៗ [illegible]

[illegible] ៖ [illegible]

[illegible] • [illegible] • [illegible]

[illegible]

[illegible]

ដលមករបត្ត ម្តងនោះនាំទូលមហាក្សត្រ ។ ទើបព្រះនាងព្រះបង្គំលោកនេះ ១ ចំណែកព្រះបង្គំគ្រលត្ត ទាំង២ដែលនាំទុំនោះទៅ ហេតុត្រូវ វេលាព្រមនោះ ៖

ពួតទីៈ នឹងកូនទាំងពីរប្រភេទ ៖ ព្រះកេសាំងផងភ្លូណោះមហាបត្ត រោតទ្រូងៈពៈ ព្យួរកាយស្វាំកាយនោះ ផ្តួលផ្ទុ ៖

ទាំងឲ្យផងនេះពាក្យដែលថាដលជិតនេះ ៖ ដើរបង្គិកដលព្រះនាងថ្វី ហេតុបុណ្យតុលទាំង ៖ រាកខ្ញុំ មក្តីពិតនិងបង្គិត ៖

ឥតនក្កិរហាខ ពាក្យនិះហៀបក្រុកព្រៃទ ឲ្យើតដល់ពកតាប្រមាណ ប្រការប្រសើរោយភាគគ័ត្ត ៖ តាលនំផ្លូតោតព្រះអើយបត្តរោតព្រះ ៖

សោកាអាសិសន្ទាសទិន ឲ្យពេះអង្គ៏បន្ទាសទិន ឲ្យពេះអង្គ៏បន្ទោះ ឃុត្តិចូមបវលោក លបស្រែតបផ្សោតនុណោក ៥ ស៊ែាងត ខនា សុខុឲ្យក្តុកាៈ

ជាបាបរសលាភ ព្រះអរិយការជ័យពីរបជ្រើតក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្នុងលោកៈ ត្រូវការព្រះរាហុល ជុតាសរិបទាំងលាភ ជាការព្រះអង្គហេតុដែលព្រះអង្គសោតាបត្តិភាគ ។ :

ជុះសាទិបេលាភជាជើងបណ្ណាវីរ្យ ពិភ លះពួកកោធភាពជាដើម ព្រះអង្គសត្វក្រោបដែង ៖ អង្គុយក្តុងក្ខុងលាភ សេភពុទ្ធមិចសាកដាំ

12 ដើមផ្សា វីរ្យព្រោះវីរិយហេតុដែលព្រះអង្គ បក្ខលក្ខណៈលោកដែលការបក្ខិកាភពោលសប្បុរស ជុតព្រោះបរាធិះបរាការៈក្នុងព្រៃក្នុងដល់របាប

ត្រូវព្រះសេក ស្គរ៉ាពៅដៀងការ ៣ ពិភ មិនជាអស្គុនតារពៅរិយតិជុន ហ៊ីរពាអើងកាយភាព ប្រ ទេសភា តាញ្ញា អាំរា កាញ្ញាក

ជាការគុណ ១ សរណាគមន៍ការមគ្គព្រះនិព្វានជាការកុសល ១ សរកត្ថិណ៍ខ្ញុំការណ៍សិង្គ កុសលនៃការភាវនាក្នុងព្រោះជា សេក្ខុនិខាតសោតាបត្តិភាគការ ៈ

សង្ខ្យា ម កា ១ ភាពរមណ៍ស្ទឹងនិស្តិសនោះ ពោតជានអារម្មណ៍ដែលជាសភាវៈ ទឹកនៅម្ខាងខែឧសហាបបក្តុងកាបនោះ ឈ្មោះអារម្មណ៍ក្នុងនៅក្នុងសហាបក្តុនោះដោយអាការៈបដ្ឋ

ពោលបរាជិ៍ៈ ទីហេវដែលនិងចេញភាព ៖ ដែលសហារក្តិលោត ទាំងចេញដោយអាការ ២ គឺហាធ្វើ ៖ បដិឃាតៈ គោលអារនិងខាងក្រទ័ព្វខហាន ៖

រូបជិវិតប្រដៀបអារម្មណប្រការ ១ គឺហាបិ ងាងមនសិការៈនៅព្រះនិព្វានប្រការ ១ ឈ១ហាផ្លែផ្លែ និងធ្វើហា មនសិការនៅនិមិត្តទ័ព្វខ ៖

អានុរូបជិវិតប្រដៀបជាអារម្មណនោះ ៖ ចិត្តនិងយកនិមិត្តទ័ព្វខជាអារម្មណចាងក្នុងខណៈ ១ គឺហាខណៈដែលចេញចាកសហាបក្តិនោះគឺ

អក្ខរាន ពេលាចាតដែលជាអាងសិការៈស្ទាំនិក្តទ័ព្វខនោះ ស្រដីដោយអំណាចសម្ពោះ យកនៅអារម្មណទ័ព្វខរកអំណាចញាណ គាបពេនិតគ្រាដ់តត្ថុ ៖

ឡ

ហេតុន្ទោះ ។ បរិភោគឧបេកាបក្ខុ ដេរព្រលហានៃប្រុ ហេតុក្ខុដ៏ពិក្រពស្ទូង ដេលការប្រួលក [illegible]

ពាលភ្រះភិក្ខុសងឃលះពេលប្រុលកសណព្រះនិ ញាណទិឧទ្ទេសាបដទំភាល់គេកាក្ខុលានាឧបក្ខុទ្ទិភ្រៃពិវិនេ ដេលបេញាពាពដលបហាបក្ខិ ក៏ហោព ៖

កទុក្ខិភ្រះនោះ ប្អូនប្រុសកាលប្អូនដ៏ឧទ្ធស្ពុះ លល ដេលបេញាពាពដលបហាបក្ខិនោះ ជាប្រុសការដុក្ខុះ ភិក្ខុឧប្បហារព្ទុំកុំពេញ ៩៧ ដេលជា ៖

ដេលដាក់ឧប្បាសាក្ខុកភិក្ខុឧសំថាបារពុដលថ លបដ្ដេកក្ខុឧសំថាបាលៃឧស្កាក្ខុកនោះ ខលព្ទុភាពដលភិក្រ ហេតុភិក ភិក្ខុឧសំថាបៃឧដលក៏ហោឧ ៖

ឆុះ ក្រហាលភាកឧដិព្រភិក្ខុឧសំថាបាបៃឧដលក៏ហោគ ប្អូនក្តៅកដលនោះបដ្ដេកក្ខុឧសំថាបាបៃឧលក្ខុក៏ហាឧ ដលភិក្ខុឧសំថាបារៈឧៈការព្រក្នុពាក្ខុក៏ហោឧដលភិក ៖

ក្នុងលោកជាប់នៅទៅពន្យាយលាងដីះពាន ឡើងដីងលេខឯលលួងប៉ុណ្ណោះ ដលដែលបន្តុក្កុងលោជាប់នៅបក្ខុនោះ បនោះទានពេក្ខុងបក្ខុប្តែនោះ ។ ដលបពុំ :

បន្តិត ២៣ ទណះ ដលដែលបន្តិតជា បដបនោះ ឈ្មោះជាបន្តិតក្ខុងលំជាប់នៅបក្ខុដល : ដែលកើតទាងក្រោយនោះ ឈ្មោះជាកើតក្ខ

ងលំជាប់នៅដលដែលកើតរុន ៗ ក្នុងដល ទារាបក្ខុខ៏ពោះរោគ ដលដែលបន្តិតជាដំប្លុះពោះ : កើតក្ខុងលំជាប់នៅពោព្រក្ស ។ :

ក្នុងវិធីះពាកដីងអង្គលោបញ្ញាណ ដែលៗ : កសំភាជាអប្បុណ សំដៀបទារះព្រះភាគ្នី ដែលសង្វែ កព្រះវីរក្សត្រូវប្រើបរជះភ្លានពឿរព្រះ :

សមាបដ្យនក្សាអះអាពា អង្គលោសំ ដលសមាបដ្ឋិមា អនក្ខុបក្ខុមេកបក្ខុមេក មេក្ខាំ អង្គលោសំ ដលសមាបក្ខិមា អនក្ខុបក្ខុមេក ក្ខុមេក :

[illegible]

ព្រ[illegible] [illegible]

វិហារេ [illegible]

កុលាទិ [illegible]

[illegible]

អដ្ឋសមាធិបច្ច័យា ១ អាវជ្ជនិតក្កុលពិពោចលោហសត្តកាខ ព្រោះហេតុប្រការឡើហោត់តាំងប្រការ ទបរយបច្ច័ដែលហោយបរមត្ថិៈ ឃុត្តិហោទព្រះអាទ្ធិ ដែលព្រះអង្គៈ
សេនាបុត្តសារីបុត្រហោតពោលឧក្កព្យបញ្ញាឿ ព្រះអភិធម្មិជាអក្ខរា ទ្រិបិតលោកសមញ្ញាគតកាលៈ និកេចសភាបក្ខហា ញាណទិ្ធ ប្រាកដាច
ក្តុភាវប្ររូបដែលជាទីសហៅទសហោតុប្រាត្យ ៩ ហៅកុណាសប្បជា ៤ តទាំល្ហូទីប្រការ ១ ទីរម្ហាយមៃគ្រៃ ពិកសំនារប្រការ ១ ទីប្រព្រឹតដាបហៅឲ្យហោៈ
ឱ្យសញ្ញាណប្រការ ១ ទីប្រព្រឹតជាបកៅឲ្យនឹង រនុបុព្វទហារសាហារក្តិប្រការ ១ ឈ្មោះជាញាណដ្ឋ ប្រព្រឹតទៅ ដើម្បីនិងទុក្ខនៅព្រះនិព្វានកោដ
អនុញ្ញាតមន្តជាប្រគប់ហៅពរៈ ២ ជាដើមពិះ ទំពោះអាដនៈដែលព្រះនិព្វានអាយបុគ្គលតិដ្ឋគុត ទីព្រះអនាគាមិបុគ្គល ខ្ទីព្រះវិណាកត្តបុគ្គលដ្បែហានប្រគដិក្ខូពោរដ្ឋ

ព្រា

ឧបាសក្កិ នោះគឺឮពីនអាត្មដល្មមក្រដែន ភាគបុព្វេរាវើនភាគអ្ហិ ភាគ ហាក្រុងណាកាកវ៉ុះ ដើម្បីពោះក្នុងទីក្រុងនាងកែវព្រះអោយបុត្រហើយបាន ព្រះអង្គ :

អត្ថាវ័ព្ទកដែរ ទិនអាចនឹងក្នុង : ទីពេញនាង ភាគពាកចេញអាពីស្អីក្នុងនេសាទ្ធែ ទាំងអស់ត្រូវការនោះ នាងកែវស្ងាត់បាតនា ១ ខេប

ព្រាហ្មណា ១ ដើម្បីនាងបញ្ចក្ខករក្លាកកពិន ឯនគរសំ ឥឡូវក្លាយឈ្មោះស្តាវរាវដពាន ទេវរាជព្រះ : ពិរិយាស្លាបនឹងក្បែរក្បែរនាង ទីរក :

ទិព្វាក្សត្រាគ្រាក្តប់ពោធិសត្វ ដេញបំណាកាំង ព្រះព្រា ដើម្បីក្តិតបង្វៀនពាយកា ទឹកវំណាកាំមា : វរណទីក្រាភ្ញាននេះដែលវរាជរនៅណាកាកាព្រា :

នាង ព្រះគ្រឹស្តាបះនាងទៅក្រវាករទុកាយនាភាគនង ពិរិយវ៉ដណាររនេះទៅក្នុងហ្វ ពីឈកព្រុតាជិត្រកាវក្នុងភាគបាក្តិ ធ្មាងណោះឈ្មោះភាពណោះស្លាបរដ្ឋពាន :

[illegible] ហៀបសំរាប់នោះឯងឈ្មោះថានិរោធសមាបត្តិ ក្នុងទុតិយបញ្ហា និងតតិយបញ្ហា [illegible]

កុសល ដល់អ្នកកុសលនិរោធសមាបត្តិបាន ៖ និងបុគ្គលដល់អ្នកកុសលនិរោធសមាបត្តិពុំបាន លោក ៖ [illegible] បញ្ហា [illegible] ព្រោះហេតុថា

[illegible] បញ្ហា ៖ [illegible] ព្រោះហេតុ [illegible] បុគ្គល [illegible] ៖ [illegible] ៗ [illegible] ៖

[illegible] ៖ [illegible] បុគ្គល [illegible] ព្រះ

[illegible] ព្រះ [illegible] និងកុសលនិរោធសមាបត្តិបាន [illegible] ៖

៩១

[illegible] ព្រោះ [illegible] ព្រះ [illegible] [illegible] :

[illegible] ដោយ [illegible] ដែល [illegible] បរិបូណ៌ [illegible] លះ [illegible] :

[illegible] ព្រះ [illegible] ភិក្ខុ [illegible] ព្រះ [illegible] ដើម្បីនិង [illegible] ព្រោះ

[illegible] អាបត្តិ [illegible] ដើម្បីនិង [illegible] អាបត្តិ [illegible]

[illegible] ២ [illegible] ព្រះ [illegible] អាបត្តិ [illegible] ១ [illegible] ព្រះ [illegible]

ទេវប្រក្សាទាំងបួនធុំណោ បង្គំអស់ញ្ញូ បរិស័ទ្ធាមាត្យក្សត្រិយ៍ ឥឡូវក្សត្រិយ៍នេះស្រាប់បង្គំបង្គាប់ ឃ្លៀតវ័រការិទ្ធិនមានក្សត្រិយ៍ឆវ៉ា ពោធិ៍សាគ្គារ ៖
ជិព្រះកាលខ្ញុំបរបៀបរំពាចនៃអញ្ញាធានគត ក្នុងផលបញ្ចកាបញ្ញមោក្សាធាន ឥឡូវកាចនៃតុបលជិក្ត ឃ្លាតផលរានពោភរាក្សាពានប្រព្រឹត្តរា ៖
·ពរពោរផ្សាការបង្គាបក្សូត្រុទក្សាធានតោះ ៖ ផ្គួះនិះលេង្គះភាសបន្ទាល់ ផ្សារក្ខផលពោណាហៀរ ៖ ឃ្លៀតកិរិយាផលបិនកានក្សត្រិយ៍ ពោ
ពុំទ្រាក់ឃាក្នុងកាជិព្រៃ ការហានឥតឈ៍កាលខ្ញុំបវៀប រំពាចអរលោកសញ្ញា ផលបង្អិកផ្សារផ្ទៀងអូទរាបួ ណា ឱ្យប្រាកដ្ឋាក្រោះអឌិក្ខ៍ ទុក្ខ៍រណក្ខ៍ ៖
·ហើយបញ្ចូលបខ ធានពោជីតមិន្ទហើយដឹងផ្ទើងទុក្ខឧជិព្រក្ត ឃ្លៀតបការបិនធានក្សត្រិយ៍ពាល្ខ័រឯកក្តាភិព្រះកាលខ្ញុំបវៀបរំពាចនៃជិព្រៃការហានព្រះរាជព្រះពោះ ៖

ទេឧក្ខេឧសាសនិក ប្រោះកាត់បុត្តាថ យំសាបរុំឲស [illegible] ពុទ្ធ [illegible] គឺបិទ្ធបាលយ ទិព្វចក្ខុប្រកែះ [illegible] ៖

សោអក្ខរជិញ្ញុធុបត្ថេក ទសពុលញាណបេតត្តិណ សព្វញ្ញុតញ្ញាណ សព្វទស្សាវីនិ[illegible]យោគ សេវុណាក ៖ គឺសមាបត្តិ ៨ ប្រការ គឺបដិ ៖

សនាគបិត្រ ជំគណញ្ញូបមិក,ធំមើត សៅ បញ្ញាវិវេសាគត ឧគិមេនណាគជិត្រជំគសញ្ញូបមិកនាគៈ ធំមើតសៅគត្តុទាក គតិបថគនាៈបៈហាមី ៖

ជំគណញ្ញូបមិកធំមើតសៅបិត ចតុក្កនក ៖ កសោនាបត្តិជំគណញ្ញូបមិកនាគធំអើតសៅរុអៈយោបកិបា ឌុគតុជំក្កុខ ១កាះសោគញ្ញាបក ៖

កសោអជិមិកនាគធំអើតសៅរុបសញ្ញា បជឹយបញ្ញា អគក្ខុអញ្ញា ខក្ខុនេញ្ញាយាបក កសោអជិតិក្ខុមិនខាគធំអើតសៅរុអាបក ក្លាបកក គតិញ្ញា ៖

[illegible] [illegible] [illegible] ᭞

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ᭞ [illegible] [illegible] ᭞

[illegible] [illegible] [illegible] ᭞ [illegible] [illegible] ᭞ [illegible] [illegible] ᭞

[illegible] [illegible] ᭞ [illegible] [illegible] ᭞ [illegible] [illegible] ᭞

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ᭞

ទុក្ខានុបស្សនា ១ អនត្តានុបស្សនា ១ និព្វិទានុបស្សនា ១ វិរាគានុបស្សនា ១ និរោធានុបស្សនា ១ បដិនិស្សគ្គានុបស្សនា ១ ផ្សំជា ៧/ ប្រការនេះក្នុង [illegible] ៖

[illegible] ដែលព្រះយោគាវចរពិចារណា ៖ ឃើញអនិច្ចលក្ខណា [illegible] វេទនានុបស្សនា ពុំជៀងក្នុងបញ្ច [illegible] គឺរូបនិងវេទនា សញ្ញា សង្ខារ ៖

វិញ្ញាណ [illegible] ◆ [illegible] កើតឡើងហើយ ◆ ក៏អស់ [illegible] ៖

ក្នុងអតីត បាត់បង់ទៅក្នុងអតីត ៖ [illegible] ដល់បច្ចុប្បន្ន កើតឡើងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ៖ ក៏រលត់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន [illegible] ៖

ដល់អនាគត កើតឡើងក្នុងអនាគត ក៏រលត់ក្នុងអនាគតនោះ ៗ [illegible] ត្រូវពិចារណាអនិច្ចលក្ខណាដូច្នេះ ឈ្មោះថាអនិច្ចានុបស្សនា [illegible] ៖

ឥតសាណាៈឃើញទៅលាងខ្លួនភិក្ខុអាត្មាៈជិតទោះដោយក្រោះពោះផ្សារ យោបសារទព្រឹកកប្បិត្ត លោកកសឃចក្ខុនិកនិងខរលកាៈកខុបរវ្ទិកបាយុក ជិតខ្លុះដំណាំពីក ៖
ឃ្លងចតុកាបព ជិតកងនទៅកក្សត្រនកកត្តា ក្សត្រជិង ភិក្ខុនីណាឃើញភិក្ខុលក្ខណៈឆ្កុះ ៖ ឈ្មោះលាខត្តា ខុបស្សុព ៖
ភិក្ខុនីណាឃើញសំការភាខុបបរាជិន ៖ ឥអត្តិ ដោយអត្តាត្តុខនរភាកក្ខិនសារ ៖ ជិតបទខុខជិតបទពរបទ្ធខកុសាខតាក្ខុខ
រណាកបវិខក្តុខនុៈក្តុះ ឈ្មោះតាកខក្ខាក្ខុបសុព ភិក្ខុនីណាឃើញសំការត្ត រវិបណើបណាបសាំរ ឧក្ខ ព្រោះឃើញ ៖
ខោបស្តុកោលឃើបៈឈ្មោះតាជិត្តិភាខុបសុព ភិក្ខុនីណាក្រោមភាខសង្ឃដ៏ទោក្តុខសំការខៀ ឈ្មោះទកាការខុបសុព ភិក្ខុនីណារាជិ ៗ ក្ខុងកុលា ៖

ព្រះពិញ្ញាណដែលកាន់ទៅរកផ្ទៃមាតា ឈ្មោះវិញ្ញាណក្ខន្ធ ព្រោះដែលតាំងនៅក្នុងផ្ទៃមាតាមុនបង្អស់ ឈ្មោះថាបដិសន្ធិវិញ្ញាណ ឯព្រះ

អរហន្តញ្ញាណ ៧ ប្រការ ការអភិញ្ញាញ្ញាណ ដ៏ពីរ ដូចជាកាលមានជីវិត ទៅឯទៀត ៗ ឈ្មោះថាភវង្គញ្ញាណ ហ៊ំ ១ហាស៊ចក្ខុដែលជាការអាយតនៈ ៖

ការកណ្ដាលវិញ្ញាណសង្ខារ ៖ ● អត្ថៃកាលពាក្យ ពៅចិត្តទានការព្រមទ្ធិត ៖ ● ដើម្បីឲ្យទុក្ខទោសអត្ថៃកាលៈសារ ៚

ពេលក្ខេត្រ ៦បញ្ញាណាល៉ំ ព្រះអរហន្តញ្ញាណ ប្រការ ចាក់ឈ្មោះចុតិវិញ្ញាណពេលនោះ ឆ្លើយអត្ថដិត បរិយាយចុតិ ៦សង្ខារចុតិវិញ្ញាណ

ពេលនោះ សហកិរិយាដ៏កាលក្ខេត្រ សិលគុណត្រូវជាប់ក្រោយ ចំពោះស្បាត់ពីមាតាបញ្ញត្តិឲ្យត្រូវតាមការរក្សា ដើម្បីតានឈ្មោះចុតិវិញ្ញាណពល អធិប្បាយ ៚

ក្ខុះសំរារ ពុទ្ធាភិក្ខុបញ្ញា ព្រោះតំប្រុកសីសអាត្មាទុទ៌ានេះយោបម៌ក្ខុរភេរញ្ញុវឌ្ឍ ព្រាប្បុះដែលវិទារយោះយិញ្ញាសុរក្ខុសរាធេរុត្នុបុឍរ៍យោប៍ក្រុះញ្ញា

ព្រោះសោវត្ថុរឧទ្ធាភិក្ខុសង្ឃ ភិលោសនេរម្យ ដែលបរាក្រាមេក្សអន្ទា ទ្ធិរូបមក្ខុវរដែលប្រារ៍ៈ ទេក្សខន្ធា ។ ឥត្ថិខរបុគ្គលរី ភិរកេរិះ :

ព្រះអាក្នុបរប្បមេបញ្ញា ពុទ្ធឧបាចវិញ្ញាណប ទ្ធិកៈប្នុ មាឧរវត៌សេដ្ឋាចុំឧបរិយ យៀបមេបរប្ខុ កបខណ្តានុក្ខិក្នុសុខ្នុខ :

សោភិតខារេយ្យរូបរុក្ខ ឈេញ្ញុះការបរបុគ្គលរ៍ ឯក្សតាសបុគ្គលាតុំប ២ ដែលទាប់ហ៊ុបសំភារ ៣ ប្រការ ពោះរាឧទិរែ៍របរាៈបុត្រាទេវតាស្ថ៌រក្ស :

៣ ពោះ ពិធាររសឌេត្នុប ទេសបុគ្គលិចសំណារក្នុញ ៣ ពោះ ពិរាគជីសំភារ ១ កាយសំភារ ១ ជីវិតសំភារ ១ ឯគ្គីបរាវគោះភាធិរាធរុំតក្នុទាំង បាបុក៌ាទាន់សា

[illegible]

[illegible]

ពី [illegible]

[illegible]

[illegible]

ពេកក្ខុជ្ជោះ រីឯពួកមនុស្សលោកដែលបរិស្បាយកាត ដើម្បីបានឈ្មោះថាក្រៃសំភារ ឬក្សៀវរើឯមនុស្សលោកបរិស្យាតោះ មាលបរិក្ខារតែកាត្រូវការឲ្យបច្ច័យព្រាំកាដ ៖
ផ្សាយ ដើម្បីបានឈ្មោះថាក្រៃសំភារ ៖ យុត្តិជាប្រមាណព្រះបារមីព្រះឥន្ទ ដិក្ខុឡើកក្តី ពោលទុ កដិរឧទាហរណ៍ ។ ៖
រក្សាសីល បរិស្រុទ្ធ អាចុំរោទនោ ៖ • កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្មបរិសុទ្ធ • ប កាយសំភារ ។ ចិត្តសំភារ:៖
នាំងដលសញ្ញាដែលទេសនា ផ្សាយនិព្វាន ៨ ចិត្តសំភារវោហារ ចិត្តសំភារ យេបញ្ញ ៖ រីឯបុគ្គលឲ្យឯណា ចិត្តេះ ៖
ភិក្ខុ សំរើសដី - គុបកេខ ហេតុដូច្នោះ រីឯបុគ្គលហ្ស៊ុរីឈ្មោះ ចិត្តសំភារ ឈ្មោះថាចិត្តសំភារ នាងឈ្មោះដលសញ្ញាដែលទេសនារដីវា

៚ សព្វាវេយ្យាក្ខតបាសាកាការាបុស្វា ទេនកាជាក្ខតវេស្សរាវាក្ខការបុស្វា កាលឌិរបវត្តិតកំរាស់ត្រកិត្រាជាធំជាក្រោបាវ ជាគុណាងបក្ខយេស្ស៊ីបវេត្តិត ៗ ម្ដង ៖

ជិតប្រព្រឹត្តជាបរយោបប៊ិត្រ ឥឡាបវណ្ណៈតាវឌិ ក្រក្មុបរកិន ជឿពួកដាងនាបបញ្ញាត្តិជាជិត្រតំរារក្ខងនី និះយុត្តិៈជាស្រូវាគ្រៈតាថ្មីការសញ្ញាច ទេន ៖

ប្រ កាត ចេក្ខុសកា ឧគេគន្ធ ជិក្ខុវិចិក្ខា តណ្ហា សញ្ញាច ទេនកាច ជិក្ខុសំភាគកិឝជិតសំភា ៖ ទក្ខុក្ខុទការគោៈវិហ្វាបចៅ ៖

ក្ខុខធិណា កាលក្រៈឥវិយេសាទក្ខុលឥឝតិយេណា ឝបរាជិ កាមេសំភារកិរាឡលឥឡើប ចេញក្ខុល ៖ គោះហ្វាបគោក្ខុខ១ក ៖

កាលក្ខុលឥឝបពុក្ខណាឝបរាជិ តណ្ហា អស្សាបបស់ក្រ តាស់ភាគ ព្រោះហេតុនោះអស្សាត ឥតាឡលឥឡើបចេញក្ខុល ជឿពួកដាងនាបបញ្ញាតិ ៖

សេយ្យះឥទ្រៀលខា ចិត្តសង្ខារសិកសិក្ខាទេសនា ប្រហសោគ្គខខុមាលក្ខលក់ៈ កោះពោធបក្ខ ក្រុមជ្ជានមហាឧបតិ ឆ្នាំកុរញ្ញូលប្រុំរូបលប័ន្នាស៊ី ៣ ប្រការ បេប ៖
លប័ន្នាសុបការាភាបកទុក្ខះ ៖ សីកវុឌ្ឍការ ៖ ទុនដ៏ល្បញប្បញ្ញប្បញ្ញាណុនិ:កាឥលហាបត្តិ ដ៏ទៅលទារុ ទ្ធានុខកុណាភរិយ្សា ១ហាលចក្រដលជាវិល
កាមតាប្រតិភោគ បេប្បញ្ញាណាចរិយា ១៦ ៖ ឃញ្ញាណាចរិយា ១៦ ស៊ីភាវិត្ថះ ៧ ទសវុឌ្ឍតាជាព្រះអរហន្ត ឃ្យតា ៨ ប្រការ ស៊ីហាព្រះអរហន្តបញ្ញា ៖
៧ ហានអភិញ្ញាអរហន្តបញ្ញាតាជាដ៏ឋ ហានបះ ដ៏ឋិញ្ញាណអរបញ្ញាតាជាបរិយាសាឧដ្ឋព្វបេបិត្តុខទ បញ្ញាតាកលកោះ ចិត្តជា ៖
ញាណាចរិយាស្ស ៧ និងទសញ្ញាណបញ្ញា-ប្រហ្មវដ្ឋស៊ីតាណាព្រះនិញ្ញនដ្ឋប្រាបតាក តាបទដ្ឋ តិលេលទដ្ឋ ស៊ីអរកិយំភារកេតសា អទជា កណ្ឌ ខុជា ៖

ហ៊ុ

ធាតុ ការណរូបធាតុ ចក្ខុញាណបរិយាបន្ន ជាតិរូប ៤ សលោកិយបរិយាបន្ន ព្រះអរិយមគ្គញាណ ៤ ព្រះអរិយផលការបរិបក្កញាណ ៤ ក៏ទើបញាណបរិយ

ន្ន ៗ ជាលោកុត្តរញាណបរិយា ៨ ប្រការ សហញ្ញាណបរិយាបន្នលោកលោកិយ ៨ ប្រការលោកុត្តរ ៨ ប្រការ ក្នុងញ្ញាណញ្ញាណបរិយា ១៦ ជាគុណ

និរោធ្យ ខុសការៈ ដល់ព្រះនិព្វានញាណ ៖ និរោធសមារៈ វិតក្កវិចារ បញ្ញា ទៅដល់សមាធិបរិយា ៩ ព្រះសីហាឆព្វុទ្ធ ខិនប្តូកាលត្រូវការបារ

ឃ្លាកាលបាន ៤ សប្បជ្ជលបាន ក៏បានឈ្មោះ ព័ទ្ធសមាធិបរិយា អធិករ ព័ទ្ធក្រុងត្រៃលោក ព្រះអរិយស ៖ ភាគី ខ្ញុំបរិយលបាន ពិតិយលបាន ៖

បក្ខក្ខណបាចិត្ត ក៏បានឈ្មោះថាសមាធិបរិយាប្បន្ន ៗ អរុកាលបារត្តិ ៤ ប្រការ សីលអាកាសាព្រញ្ញាយាកាសារាវត្តិ និកក្កញ្ញាណបរិតស្សរាបត្តិ ៖

ដ៏ឧបពិព្យូព្យាយពេលនេះរងអាបត្តិ ដ៏ឧនេះឯព្យាយពេលនេះរងអាបត្តិ ក៏ប៉ុន្តែនេះនាធិប៉ាស្យ ៧ ត្រាចបរណាន ៤ ដូចក្នុងបាសាបត្តិទាំងនោះ ៨ ប្រការរួចស្រេច ៖

ពោលពោះសង្ឃាទិសេស វិនក្កមន្តរ៥ សំរ ទុក្កដ ទុព្ភាសិត ស្អុយ ឯក្ខុក្កា ជួប្រព្រឹត្តតាមខុស ៖ ៗការៗ សំរាឧបចារហានរអខ្ទួន ៖

ផ្សេង ៗ ដើម្បីនឹងខានគួរព្រះសង្ឃសង្ឃតោះ សំរាបថ័យណាន ជំណប្រាក្សជោរអក្ខុ ទុក្កដ ទុព្ភាសិ ត ស្អុយ ឯក្ខុក្កា ជំណប្រព្រឹត្ត ៖

តៅក្កុខអាបការ ដើម្បីនឹងខានពៅព្រះសង្ឃ សំរាធុតិយណាន ជំណតតិយណាន ចតុត្ថណាន ៖ ដំបងរបសភាបតិទ្ធ ៤ ក្តិ ក៏ផាកជាសហា

ដឺ ចរិយាឃ្ម ផ្សាយាបញ្ជាជាឧចារបហាដិពុត្តជា៩ ឃ្មរស្មើរនូព្រះសង្ឃតាសហាជិ ៨ ប្រការនេះ ឯព្រះសហាជិចរិយា ៩ ដុបតារតាបតនិ៖ ក៏ផតជាឧបការ ៖

[illegible]

[illegible] ហើយ [illegible] ព្រះ [illegible] ព្រះ [illegible] ព្រះអរិយបុគ្គល [illegible]

[illegible] ព្រះអរហត្តផល [illegible] មាតាបិតា [illegible]

[illegible] ៧/ ភាគ [illegible] ព្រះ [illegible]

[illegible] ៧/ [illegible] ហើយ [illegible]

ហះត្រៃកាលបក្ខផល ហះត្រៃកាវក្ខុបក្ខលខ្វីបញ្ញូវដឹះឈ្មោះជាកោលះអាលះអាលត្រៃកាលបក្ខុដៀអ្នកធាដិខចេញជាគត្រាំលលៀដឹខទៅគខត្រាំលនាកដឹក្ខា

ឈ្មោះជាកាលំកាលះហាខកាគ្យអ្នកដឹឱ្យ ជាំ ជបដឹមអាំស៊ីៈឌ្ញៃ ឱ្យឃ្យុំវះធាំពេះត្រៃកាលបក្ខផលៈហៀ កាំផិខអាផៈដ្ឋគេកក្ខុខត្រាំលៈផលនាគ្ន ៖

ជួឈាមកហៀ ដិខបដ្ឋិកកេក្ខុខបហាកោ ព្រាក្ខុល ឃកោលំកាលត្រៃកាលបឌ្ឍឹៈ ឌិខយគបឌី បឌ្ឍឹទុំឈើក ក្ខុខខេទលោក្យដិខបឌ្ឍុល្យៈ

លោកឡៀក ២ ៣ ជាកលើខទៅ ៖ ផកបផលផល ៦ ជាក កាំសំពេញជៈអាហាកក្ខុខជាកិជ កុំរប ៦ ហើបក្ខុលហាខលក្ខាដែលសព្វើយផក្កា

ហៀខគោះ ជំពើខបជបក្ខុដោយខបញ្ញាផាផ័ក្កា ហៀដិក្ខុធាខពេះត្រៃកាលបដីផល ជាឃគលើត្រៃកាលបក្ខ ដិខទៅកខកាព្ចុំឈើកក្ខុខបុកាព្ច ៖

ញ៉ា

សកាមតុល្យត្តិ ក្ខរាត្តិ ជាតិយ្យេយ្យេ គតិខចាតព្រះអរហន្តអសសតាទុក្ខខ្ញុំ ។ ក្ខតក្ខីបរបក្ខបញ្ញាបាដិការព្រះឧបុត្តិបត្ត អាតុឧហាបុត្តាត ឧបុត្តបុត្តបាតុ៖

សាត្ត ឱ្យព្រះព្រះអាបត្តុបុត្តលាភាមប្រកេតិ៣ ចំរសាគាស្តុះ ឧបដ្ឋាគ ព្រះឧបាន្យេរតុឧបាហន្តិ៣ គាឧលើ ស្តុតនិខត្តុំលាស្ត្រឱ្យភាគប្រកតស្តុ៖

ស្តុះ ចំរកតិក្យ ជាវបីភិរក្យាភាមញ្ញាជលះ តីចារណាបំភាពន្ត ដើម្បីនិគឱ្យឧលាហត្ត៣ គាខ លើរ អាតុតំឈុំគា គាំលាស្ត្រឱ្យព្រះពុទ្ធ

ភាបត្តុ បុត្តលាជាឃគតិកឹ ជាវបីព្រះឧបត្យ ភាតុឧត្តិជាឧតុះ គាំលាស្ត្រឱ្យជាភាបំភាល លើរត្តិយ៖ លាបជាឧតុះលោវត្តេក គាំលាស្ត្រឱ្យភាបត្ត៖

តីរាបះ បុត្តលាក់តិខបត្តុបញ្ញាជាតាំតិ្យ តាតុតាបះលាតុក្ខឥលជាអរិបបុត្តល លោវ្ហះជាបតិគាភាទិ អនិគាព្រាគាវើរលៅតុំនិខចាតុ៖

ព្រះអរហន្តក្ខ.ខាសិតោ៖ ជិនក្ខិតាតអក្ខករូនិះហើយ ជឿងបង្គ្រិតក្ខ.ខេនលោក្យ កុសីកាតខេនលោកហើយ ជិខក្រឡូងមកមកបរិសន្តិ ក្ខ.មក៖សុក្កតិឃ្ល ៖
ក្រា ជើ្ញជិខកានអំពេចផលអាភក្ខុអសទ្ធ ខ្ញុក្ខ សបត្ថិដលថាជិ.ក្រឡូងមកបរិសន្តិ ក្ខខមក្សុ៖ សក្កតិទៀតការឃ្សក៖ ឋាភាន្ទរិបទៀបដ្ឋ៖
ក្ខខព្រះអភិធាតាបិបុក្ខល ៤ ប៉ុក្ខកហើយ ប៉ុក្ខ៖ភ័ន្ធមកតែប៉ុក្ខក្ឃ្ល ហេនតិកព្រះសភិធាតាបិបុ ក្ខលព្រះអក្ខន្ហ៖ ធានព្រះអភិធាតាបិដលក្ខុខ
មក្សុលោកជិះហើយ ត៌ធានសំរែព្រះអរ ៖ ហាក្ខុសំរែដលព្រះជិញក្ខុខមក្សលោកជិះ ព្រះអក្ខក្ខ៖ ធានសភិធាតាបិដល ក្ខខមក៖ ៖
លោកជិះហើយ ធុតិជោយបង្គ្រិតក្ខុខខេនលោកធានព្រះអរហាក្ខុខខេនលោក្យ ព្រះអក្ខន្ហធានសភិធាតាបិដលក្ខុខខេនលោក្យហើយ ត៌ធានព្រះហាក្ខុបាជិញ ៖

ពៃ

នក្ខន្ធនេះទេវលោក្យ ៖ តោះ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ សំដែងសកិទាគាមិផលក្នុងទេវលោកហើយ ចុតិចុះមកយកបដិសន្ធិក្នុងមនុស្សលោក្យ ដើម្បីបានព្រះអរហត្ត ឲព្រះអរិយបុគ្គលទី ៤ ជំពូក ៖
ដែលពោលមកហើយ ៖ ក៏ទ្រង់ទ្រាប់បញ្ញត្តិឈ្មោះ ថាព្រះសកិទាគាមិបុគ្គល គេថាព្រះអនាគាមិយុំបាន ៖ ចំពោះយកដៀបនឹងថា សកិនេះ កែប្រដាប់
ត្រឡប់មកយកបដិសន្ធិក្នុងមនុស្សនិះម្ដង នោះ បំណងយកគេ ព្រះសកិទាគាមិបុគ្គល ៖ ដែលបានព្រះសកិទាគាមិផលក្នុងមនុស្សលោក
នេះហើយ ចុតិទៅកើតក្នុងទេវលោក្យ ៖ នៅដរាបដល់អស់អាយុហើយ ចុតិចាកទេវលោក្យ ៖ ត្រឡប់មកយក បដិសន្ធិក្នុងមនុស្សលោក្យ ៖
និះម្ដង ដើម្បីបានព្រះអរហត្ត ជាបថាសកិទាគាមិបុគ្គលទាំង ៤ ព្រះអនាគាមិយកេះលោកជៀបនឹងពីរ សកិនេះ ក្នុងទីនិះបុគ្គលជំពិតសក្ខបញ្ញាតទាំងរ ៖

៣ ហើយបានសរសេរលោកក្នុងដល   បានឈ្មោះថាអរិយវង្សបុគ្គល   អដ្ឋប្រការបានបានព្រះអរហន្តខាងកន្លះ   ដូចនៅបង្កើតក្នុងព្រហ្មលោកហើយដូចចិនបាន ៚

ក្រលបរបរិយាគបដិសន្ធិក្នុងកាយល្អដីលើ ៚   យ ដើម្បីបានឈ្មោះថាអនាគាមិ ហើយព្រះអនាគាមិបុគ្គល ៚   ដែលមានប្រាជ្ញាលះបង់ខន្ធកាយ ៚

លោកនិះហើយនិងបានឥតកិលេស ៚   បាលឃុត្តប្រហារបានកិលេសនិញន   ក្នុងខន្ធ ៚   នាលព្រហ្មលោក   ធុរៈបានប្រកេទ ៚

៥ ជំពូក   សមាគន្ធបរិញ្ញនយជំពូក ១ ខប   ជាក្នុងបរិនិញ្ញនជំពូក ១ អត្ថាបរិញ្ញយជំពូក ១៖   សត្ថាបរិញ្ញយជំពូក   ១ ៚

ខន្ធំសោភាគអនិដ្ឋក្លូវជំពូក ១ រួមជា ៥ ជំពូកដបក្លូ   ជាញ្ញាក្ដីយទេហក្ដ   សំរេចការក្លួនិងខងនិងសង្ខា   ឥត្ថិយដែលព្រួចបញ្ញាព្រះទយក្ដី ៚

ឱ្យទៀបជិតជ័យ អធិប្បាយព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកឯណា កាលណាកើតក្នុងសុទ្ធាវាសក្នុងណានីមួយហើយ ទៅកុំទាន់ដល់កណ្តាលអាយុ ក៏បានសំរេចនូវញាណ ៈ
សំរេចបានព្រះអរហត្ត ព្រះអនាគាមិ ៈ បុគ្គលជំពូកនុះ ឈ្មោះអន្តរាបរិនិព្វាយី ទី១ ៈ ៙ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកឯណាមាន ៈ
ទិប្រ បរិត្តក្នុងសុទ្ធាវាសឯណានីមួយហើយ ដល់ កន្លងទៅកណ្តាលអាយុ ទើបបានព្រះអរហត្ត ព្រះអនា ៈ គាមិបុគ្គលជំពូកនិះ ឈ្មោះឧបហច្ចបរិនិព្វាយី
ទីរប ២ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកឯណា ញុំព្រះអរហត្តបច្ចុប្បន្នបរិត្តក្នុងសុទ្ធាវាសនោះ ឱ្យបរិ ៈ តស្សារសារ ពុំបានពុំមានសំភារ ព្រះអនាគា
មិបុគ្គលពួកនុះ ឈ្មោះអសង្ខារបរិនិព្វាយី ទីរប ៣ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកឯណា សំរេចព្រះអរហត្តបច្ចុប្បន្នបរិតសារព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកនុះ ឈ្មោះ

[illegible] ៨ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជាតិណា បង្កើតក្នុងសុទ្ធាវាសទាំងក្រោម ៣ ហើយចុះបានព្រះអរហត្តក្នុងសុទ្ធាវាសខាងក្រោម ៣ គតការកសុទ្ធាវាសទ្ធ
ទៀតជាដ្ឋគេតហើយ ក៏ឡើងទៅបង្កើតក្នុងខង ៖ សុទ្ធាវាសខាងលើ ៗ ជាបន្តបន្ទាប់ដល់អកនិដ្ឋហើយ ៖ ទើបបានព្រះអរហត្តក្នុងទីនោះ ៖
អកនិដ្ឋ: ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជាតិនេះ ៖ ឈ្មោះឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋ គាមិជាតិរប ៥ ៖ ក្នុងពង្គជាតិប្រភេទនោះ ៖
ឧសោតាជុគ្នះសោត ជាអ្នកត្រាជកាមៀដ៏ខ ៖ បញ្ចក្ខះ ឈ្មោះឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមី បញ្ចក្ខះ ៖ ដើមឃើញខងដ៏ខនុងប្រភេទ ៖
៤៨ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលទូញ្ញបុះ ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជាតិណា ដ៏រះទៅសុទ្ធាវាសនេះលោកទាំងប្រាំ ៥ ក៏កែរសឹងអាហារ ៖

ព្រា

ហើយព្រះសារីបុត្តត្ថេរអាគតិដ្ឋ ហើយតាមព្រះអរហន្ត ព្រះមហាកាសិបុត្តត្ថេរ៖ ហេតុ សាវកនោះអាគតិដ្ឋានិ អសាធារណញ្ញាណខ្សែរខ ៖
ក្ខុងទានហើយហើយនោះអាគតិដ្ឋានី ១ ព្រះ៖ មហាកាសិបុត្តត្ថេរ មានកៈបណ្ឌិតនិងនោះ ខាង ៖ ទោរណ ៣ ជនៈរួចហើយ ការចំនួនទាំងនោះ
ក្ខុងជនៈបុះតស្សីបុត្តសាវ ហើយតាមព្រះ ៖ អរហត្ត ព្រះមហាកាសិបុត្តត្ថេរនិ៍ះ ខាងលាប ៖ បញ្ញាវិសុទ្ធិ៍ះ ទិដ្ឋិសោកោអាគតិដ្ឋានិ
ករីក្សាសាកកនៃទ្យាកណ្ណទ្យាវិដ្ឋក្ខុងទានហើយ តែពោធិនិងភាពជាតិជន អាគតិដ្ឋានី ២ ៖ ព្រះមហាកាសិបុត្តត្ថេរណា ចតិភាគអត្ត
ភាគហើយ ព្រះសារីបុត្តក្ខុងជន អាគតិដ្ឋតែអ្នកខានព្រះអរហន្ត ព្រះមហាកាសិបុត្តនិ៍ះ ឈ្មោះទិដ្ឋិ សោកោអាគតិដ្ឋានិ ៣ ៖

ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកណោះកើតក្នុងបញ្ញាវាសនាចេញព្រាបអ័សីរអបាតាលដែលបុនល្ប៉ា កើតក្នុងជុំណោះ បានព្រះអរហត្តក្នុងជន្ម ព្រះអនាគាមិបុគ្គលជំពូកនេះឈ្មោះ

ទី៥ ឧទ្ធំសោតោ ឧអកនិដ្ឋគាមិ ៥ ។ ប្រភេទដែលពោលមកនេះ ឈ្មោះថាឧទ្ធំសោតអកនិ ។ ដ្ឋគាមិបុគ្គលៈ ម្យ៉ាងទៀតព្រះអនាគាមិបុគ្គលទាំ ;

ប្រាំ ដែលបានកើតក្នុងទីឋានសុទ្ធាវាសបវរ ។ ឬសីរោជនអរហាដែលបានអរហុត តាមឋានរបស់ ។ បានប្រភេទ ១០ ប្រការ សិរានាគាមិ ។

អង្គុល ដែលបានព្រះអរហត្តក្នុងលំដប់ទីពី តកោះ ទីតថាប្រភេទ ១ ដែលបុនបុរះភោជន ។ នោះទេរ ចនិភាគដែលទុកក្នុងអាយុស្ស ។

សិរាទីបំផុត ៥០០ មហាកាល្ប ទីទីបានព្រះអរហត្តៈទីតថាប្រភេទ ១ សិរាកក្នុងអាយុសីបំផុត ៥០ៈ មហាកាល្ប ទើបបានព្រះអរហត្តជាប្រភេទ១ជា៣ប្រភេទ

ដខក្ខា ឈ្មោះសាមគ្គីបរិវារកថា ព្រះអភិធម្មបុគ្គលវគ្គខន្ធបុគ្គលអង្គ សហជីវិត ៥០ មហាកាល ជើងនាមព្រះអរហន្ត ចតាប្រការ ១ ៖
ឈ្មោះទាទ្ធមហាក្សបរិនិព្វាន ព្រះអភិ ៖ ការិបុគ្គលវណ្ណនាអធិនាមព្រះអរហន្តខ្ទង់អវិរាស ក្នុងនេះ ព្រះអង្គទៅក្រោមដែលភាគមហា ៖
កាលហៀង ឬកឡើងទៅកោកន្ទ ៖ ឬក្ខាសហាវៃស សហាជនអក្ស ជើងនាមព្រះ ៖ អរហន្ត ចតាប្រការ ១ ឈ្មោះ ៖
ទន្តសោកាតាតាំរបំ ៥ ចំពុកវខក្ខាពេក ៖ សក្ខាជា មស់នារបរិនិព្វាន ពីដាន៥ ប្រការ ៖ ជាស់ការបរិនិព្វានពីដាន ៥ ប្រការ ៖
ព្រះជាព្រះអភិធម្មការិបុគ្គល ១ ប្រការ ទាំងនេះទៅមហាសក្ការ គួរអស់បុរដែលភាគអហេរ ២០០ មហាភាវប្បិតិ គួរដឹងសងន្យា ៖

ចលហាក់សាបុចជាគ ៤០០ មហាកាល្បក្ខ ភ្នុខជនលខល្បិហានកាយមុជាគ ៨០០ មហាកាល្បក្ខ ទាំហានប្រភេទ នៃអភាកាលមុក្ខប៉ជនប្បជារ ១ ៖
បុលជបក្ខាជា ៤ ។ រាំល្បជនលក្ខាវាលវាគ ៖ ម្ហាបន្ទុ ៦ ចុះ ឧបាទានគតិដ្ឋប្បក្ខាវាលចុះកេឧជ័លោ ៖ កញ្ញន ក្ខុខហាននៃកអត្ថកបរិដិញ្ញបើ ៣ ជំពូក
ឧបាទានូបរិតិញ្ញជំពូក ១ ជំការប ៤ ៖ ចេតសិកសង្ខារបរិដិញ្ញ ៤ ជាលសំខារបរិតិញ្ញយើ ៤ ៖ ចុលក្ខូជាព្រះអភាកាលមុក្ខល ៨ ជំពូកក្ខុខ ៖
ជនរកតដិដ្ឋ រូបជា ៤ ៨ ឃ្លាអក្សរ ៖ ក្ខុប្រះកេតនជលកោលក្ខុខជនលក្ខាវាលវាខក្រោមក្ខ ៤ ៖ ចុះជខ ព្រះយោកាលចរុក្ខកជំពិតក្ខុទ ៖
ព្រះអភិធម្មបក្ខជាការប ៤ តិហាព្រះអរហន្ត ព្រះអត្ថក្ខុះជាតរក្ខាឧបុនតិ តិហាក្ខោកលក្ខាជាក្តុំបៀវត្តុកជាកតិលោល ព្រះអត្ថជាបញ្ញាឧត្តុតិផ្ទុកភាពតិលោលជាប ៖

ព្រះ ៥

បញ្ញាជនំជាប្រធាន ព្រះអដ្ឋកថាចារ្យលោកកាថធន្តិ អដីតាជាវុតធាតុបោតាប្រជាប្រអប្បបរបារភាបត្តិ និងវុតតាតាការសីហាតចកិលេសៈជាព្រះអរហន្ត ចើត ៖

តានតាងបញ្ញាកិជាងកលោកាតធន្តិ ព្រះ៖ អដ្ឋាះជាប្រុងព្រុទធ្វា ព្រះអដ្ឋាះជាច្រុងនឡកិញ្ញាព្រះ អដ្ឋាះជាជំលល់ទូប្រកែងកកុលធ្វើតាបាន ៖

ហាទិណាព្រះព្រាហ្មណ៍ ជាព្រះវិនយ ៖ ការៈអប្បល ៦ ឃាខះជាបសុំខ្ព ជាតាងបកិច្ចារភ្ញុំ ៖ ហ្វូខ ទៅព្រះព្រុហ្មកាបក្កប្បភ្ញុំណាក្ដុះវេត ៖

ព្រះព្រុហ្មកាបក្កប្បត្ថិដល់ជាករ ៣ ជំពូ ៖ កសបាលគ្គត្ថុំបរមត្ថិ លោណំកាលៈក្តិ ៧កជ៉ីរ្គ ៖ តែក្លាអ្ស ។ ចេកាជាក្ដាក្ដុខ ។ ជាប្រកា ៖

ខះខ្លះរើសកិត ៤ ភាគខ្ទប្បនិបបាតខ្ទាកិញ្ញាជាវិន័យ សិរីមុជា ១២ ចំណោតបញ្ញាខ្ទុំកាតាខ ១២ ភាខបញ្ញាខ្ទះតាខ ១២ ធូលាញ្ញុំជាព្រះព្រួញកា ៖

បច្ចុប្បន្ន ២ ៤ ជំពូក ព្រះវិនយាបិដកលផុតចាកកិលេសដោយសញ្ញាណហេតុ ពីហាមគព្រះអនុញ្ញាបារម្ភណ ទ១ណនេនុញ្ញាការបំពិរបរិក្ខារជ ជាបក៌ ៖
ក្នុងក្បួនព្រះវិនយាបិដក៌ជាក ៤ ៖ ជំពូក ដោយប្រកេទិនេបដិបត្តិ ៤ ដេលផុតចាកកិលេ សដោយអនិច្ចហេតុ ឃកព្រះអនិច្ចំ ៖
ជាអប្បមាទិ ដេលផុតចាកកិលេសដោយ ; អប្បមាទធិហេតុ ពីហាកបុត្តជារម្ភណាទិ ; ហានប្រកេទបូត ៧ រូបជាព្រះវិនយាបិ
បុគ្គល ១២ ជំពូកដេខក្អះ ឃព្រះអភិធម្មហោ ក ថេហានប្រកេទ ១២ ដោយអំណាចនៃឧទហេតុ ; ៣ និខបដិបដា ៤ ផុតជាព្រះវិនយា ៖
បិ ហើយចេកក្រុងបដោយសព្វធុះ ១២ បញ្ញាធុះកធាន១២ ចេកដោយក្រោញ្ញា និខន្ធាកិញ្ញា និខបដិសម្ពិទា បុខជំបរ ៧ រូបជាព្រះអភិធម្ម ៦០ ៖

ប្រ

ពុក ឯព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលការកាយកវៈ ជាព្រះស្រោតាបន្ន ២៤ ព្រះសកិទាគាមី ១២ ព្រះអនាគាមី ៤៨ ព្រះអរហន្ត ១០ រួមជាព្រះអរិយបុគ្គល ៖
១៨៤ ឃ្លានទ្ធិបាទព្រះបច្ចេកពោធិ ១ និង ព្រះសព្វញ្ញុតញ្ញាណ ១ រួមជាព្រះអរិយបុគ្គលទាំងអស់ ១៩៦ ដែលត្រូវ គឺវិហារដែលបំរើបុណ្យសការៈជាអរិយ ៖
នៃព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយនុះ គប់រៀង ៖ ទៅស្រុះលោកក្នុងបញ្ញាការនេះ ។ កេតុទុក្ខ លោកផុតទុក្ខ ដឹងព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ ៖
លោកជាអ្នកវក្ខណាព្រះពុទ្ធព្រះធម្មធម្ម ៖ លោកកោលទុកជា ។ អាយុពាយ្យការទាំងពីរ ៖ កបិល្ប លោកក្នុងបញ្ញាការនេះ ៖
៣ អនិសង្សហោមច្ឆេះ សម្ពាសបក្ខិជា គឺវិហារដែលបំរើគ្រោះកុណ្ឌ ជាបុណ្យនាយ្យជាដើម គប់ជាអនិសង្សរៀបលោកក្នុងបញ្ញាការនេះ ៖

ឱទំអក្សរនិងសំណា ពីពោះដែលចំរើនក្នុងវិវាហបញ្ញានិ៎ះ បានដល់នាងនិលស្សុជាអក្ខរបរិយាយ និងរៀបនិងប្រមាណព្យាក ដោយប្រការដូច្នេះ ហោង ៖
ឱណា ហោងដូច្នេះ អ្នកត្រាជាអ្នក ៖ បានត្រាក្រា ប្រកបដោយទានបញ្ញា កល្បឹទិលា ៖ ធ្វើបានូវសេចក្តីរ ស្ដែងបានត្រូវលោកឱ្យ ៖
ច្រើន ក្នុងបន្ទូលដែលនិងចំរើន ហោងក្ដ ៖ រវបញ្ញាណោះ សំដែងមកដោយ បញ្ញាការទាតានិងនេសបរ ៖ ក្លេន ជាតំរុប ២៣ កម្មក្តិបបឋបា ៖
សេចក្ដី កាបទារៈព្រះនាងឱ្យ ក្នុងកាច្ឆិរ ៖ ហោះទសុក្តិបក្ត កែបុណ្ណោះ ឱទំសំក្សរដោយទេលា ។ ៚